Микола Зеновій
СИМЧИЧ

СКЕЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ДУХУ

"Писаний Камінь"
Косів
2020

УДК 94(477)
С 42

Вірний задекларованій у попередніх своїх книжках позиції філософськи вмотивованого дослідника істини українського націо- і державотворення, Микола-Зеновій Симчич у пропонованій читачам книжці «Скеля Українського Духу», за словами С. Процюка, «робить спробу метафізичного єднання українців у всьому світі через християнську віру, національну ідею, чари рідного слова, сакральну творчу силу одвічних українських символів, українського духу».

Обкладинка: Коломийський Катедральний Собор Преображення Христового. Світлина Р. Симчича; задня сторінка: М.З. Симчич виступає на відкритті пам'ятника Є.Коновальцю в с. Старі Кути, 2010 р. Світлина І. Хариняка

© Микола Симчич — текст
© Роман Симчич — макет, обкладинка
© Микола Сулятицький — передмова

ISBN 978-617-7436-18-7

І кажу Я тобі, що ти скеля, і на скелі цій побудую Я Церкву Свою, і сили адові не переможуть її.

Мт.16:18.

Так, люди непослідовні, нерозумні і егоїстичні.
І все ж люби їх!
Якщо ти робиш добро, люди звинуватять тебе в потаємній корисливості і себелюбстві.
І все ж твори добро!
Якщо тебе супроводжує успіх —
ти наживаєш уявних і справжніх ворогів.
І все ж добивайся успіху!
Добро, зроблене тобою, завтра ж забудуть.
І все ж роби добро!
Щирість і відкритість зроблять тебе вразливим.
І все ж будь щирим і відкритим!
Те, що ти будував роками,
може зруйнуватися в одну мить.
І все ж будуй!
Люди потребують допомоги, але вони можуть дорікати тобі за неї.
І все ж допомагай людям!

Мати Тереза

Вільний дух є найпевнішою запорукою незалежності.

А. Лінкольн

ЗБРОЯР ДУХУ ЄДНАННЯ

Скелею українського духу постає видання знаного в Україні письменника, гостро актуального журналіста, члена НСПУ і НСЖУ, лауреата Рівненської обласної літературної премії і Івано-Франківської обласної журналістської премії ім. Богдана Бойка, кандидата фізико-математичних наук, учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС 1-ої категорії і повсякчас невтомного оборонця національної ідеї Миколи Зеновія СИМЧИЧА. Величчя представленої монографії граниться попередніми яскраво-талановитими творами літературного моноліту — дев'ятьма художніми і художньо-документальними книгами, зокрема, збіркою поезій «Вогонь цілую» з передмовою Петра Скунця, книгою документальних повістей «Лебедині ключі», збіркою новел, оповідань і есеїв «Смак свободи», публіцистичною книгою «Ностальгія за Україною», художньо-документальною книгою про українського художника-десидента Опанаса Заливаху «Болід», художньо-документальним романом про Оранжеву революцію «Оранжевий спалах свободи», художньо-документальною книгою «Під стягом лева» з передмовою лікаря і енциклопедиста із США славної пам'яті Іллі Романа Ткачука, поетичною книгою «Політок» та ін.

До книги «Скеля українського духу» увійшли добірні художньо-публіцистичні творчі ужинки М.З. Симчича щонайрізноманітніших жанрово-стилістичних спрямувань, чітко структуровані за ідейно-тематичним, смисловим і контрпропагандивним наповненням.

Так, у першому розділі «Скелі…» під назвою «Воля — імператив світової літератури», зокрема в однойменному есеї, М.З. Симчич сміло і безкомпромісно відстоює гасло Хвильового «Геть від Москви!», закликає не застоюватись у прогнилих і згубних огорожах колоніально-самоїдного соцреалізму, а стреміти до нових, у всесвітньому вимірі масштабів творчості, порушує злободенні питання нашого державницького становлення, формування національного геному в контексті загальноєвропейського і світового імперативу. У есеї «Сполучники Опанаса Заливахи» читач має змогу доторкнутися сакрального величчя мистецького духу українського художника і дисидента Опанаса Заливахи у проявах його мистецького кредо: «Митець є міфотворець, що проявляє себе в образній тріаді: особистість, національність, вселюдськість», у світлі сумовитої свічі, за чашею арештантського поминального чаю перевеслити в пам'яті не лише його геніальні модерні твори, але й думки і філософські сентенції великого Майстра і велета Духу. У есеях цього ж розділу, зокрема в «Адептах малоросійства», який, до речі був опублікований в газеті «Українське слово», як і більшість текстів цієї книги, М.З.Симчич розвінчує капітуляційні настрої повзучого малоросійства, представляючи в історичній ретроспекції згубну дію цього квазімодального, внутрішньопсихологічного

вихибу свідомості псевдоеліти. Нескореним борцем із пліснявою провінційністю постає істинний аристократ духу, режисер і провідний актор Коломийського театру та українського романтичного кінематографу Василь Симчич, який потугою власного таланту вийшов на овиди як національного, так і світового мистецького поступу, був своєрідним символічним втіленням етико-естетичних концептів національного буття.

Щире вболівання за долю провідної верстви суспільства — національної інтелігенції, письменник виражає у гостро аналітичному есеї «Філософія конформізму чи танго смерті?», розвиваючи мотто духовного провідника індійського народу Джавахарлара Неру: «Інтеліген-ція, вихована колонізатором, є головним ворогом власного народу». М.З. Симчич не йде на компроміс з теоріями пристосуванства, з вивертами повзкуватої малоросійської свідомості, які під гаслом переваги духовного над матеріальним приховують філософію конформізму, національного капітулянтства і тотальної уніфікації. Парадоксально, хоча цілком логічно з погляду пристосуванстванства, що попередні напрацювання одного з авторів «філософії способностєй» були дійсно знаковими в царині філософської думки і розвитку національної ідеї, провадили філософську науку на загальносвітові окреси гуманітарного знання. На жаль, категорія конформізму переважила.

В історико-аналітичному есеї «Анафема на гетьмана Мазепу і нація з репресованою свідомістю» автор досліджує зламану моральність і трагічні наслідки ґвалтованої московським самодержавством національної української свідомості, «коли свій зраджує свого», коли появились цілі покоління покручів і пристосуванців, прислужників москальських поневолювачів, готових зраджувати Україну і торгувати Україною навіть під личиною «українських патріотів». Шлях до звільнення з рабської кліті і від самоїдної психології голодних щурів, загнаних в цю клітку москальськими ординцями-людиноненависниками, вказав гетьман України Іван Мазепа — це шлях боротьби за незалежницькі традиції, за державницький суверенітет і святу Християнську Віру.

Справедливо і тонко відчуває письменник сліди «русскава міра» і в сучасному українському кінематографічному процесі. І не тільки в есеї про міні-серіал «Століття Якова», але і в значно розлогішому світоглядно-культурологічному контексті. Вочевидь, що українське кіно, маючи такі славні традиції естетичного модусу 60-70-их років минулого століття, не повинно бути розплідником низькопробного кукілю через якісь там промахи сучасного сценарно-кіношного підмайстер'я і режисерсько-продюсерської заангажованості до заробітчанства на нівеляції і приниженні національної гідності і лиця українців, на масовому плодженні посередності, де побутує не гордість за свою рідну націю, як у шедеврах українського кінематографу «Тіні забутих пред-

ків», «Білий птах з чорною ознакою», «Захар Беркут», «Пропала грамота», «Камінний хрест», «Анничка» та ін., а гливкота принизливого розчарування після перегляду всяких там «останніх москалів», де гордий гуцульський дух навмисно трансформований в повзкувате горезвісне холуйське малоросійство дурнуватого хохла-обивателя.

«Українотворці» — другий розділ книги, представлений публіцистичним сегментом про титанічну державотворчу креацію новітніх творців української справи. Засвітом розділу є есей «Світло любові коломийського собору Преображення Христового», де автор щиро радіє умінню покутян консолідуватися довкола об'єднуючої Християнської Віри і попри тодішні (серпень 2012 р.) суспільно-політичні «викручування» України утойчасною януковичівською клікою всього національного — все ж залишалися здорові сили, які прагли утримати державу хоча б на якомусь позитивному рівні. І пророчо відчув письменник передреволюційну ситуацію в окраденій та погвалтованій, але вже пробудженій ненці-Україні, що згодом і проявиться на майданах виливом всенародного гніву супроти поянечарених владців, несправедливе покарання яких впало і на самого автора, про що і пише М.З.Симчич в аналітичному шкіці «Євромайдан — естафета революції, або нас не подолати, нас не залякати»!

Із змістових відтинків «Українотворців» дізнаємося про, на жаль перманентно повторювані складні перипетії передвиборчих перегонів, підлі вчинки пояничарених покручів з їхніми брудними і фальсифікаційними викрутасами. І цілком логічно антиукраїнській нечисті протиставив автор монолітну скелю українських лицарів державотворчого чину — мудрого стратега Івана Мазепу, полум'яних патріотів-націоналістів Євгена Коновальця, Андрія Мельника, Романа Шухевича, Степана Бандеру, а також сьогочасних втілювачів національної ідеї — сотенного ОУН-УПА Мирослава Симчича, бійців ЗСУ та добровольчих міліарних структур, громадсько-політичних діячів сучасності Богдана Червака, Олега Тягнибока, Анатолія Гриценка, Олександра Шевченка, очільника Обласної організації «Громадянська позиція» Миколу Ладовського, поета стратегічного мислення Ярослава Дорошенка, нардепа Юрія Тимошенка, громадського діяча Мирослава Давидіва, автора книги «Модерний націоналізм. Глобальні катастрофи та як їм зарадити» Віктора Тимченка, відомого літературознавця професора Ярослава Поліщука та інших. На переконання М.З. Симчича вони знаходяться у фарватері україноцентричних процесів, що втілюють у життя непроминальні конструктивні ідеї суспільної згоди та реального пріоритету духовного над матеріальним як оптимальної умови розвитку особистості на тлі тотально корумпованого і зомбованого окупантським цинізмом розгулу вседозволеності та дикої економічної олігархізації. Саме такого штибу консолідаційними процесами в умовах російської агресії та загрози внутрішньої контреволюції в Україні

детермінізується подолання і поборення руйнівного вузькопартійного взаємопоборювання та невігластва окремих так званих «патріотів», які опинилися біля важелів управління країною, не здатні протистояти узвичаєній постколоніальній системі руйнації української державності, не тямлять справжньої суті націотворчих процесів і мимоволі грузнуть в угодовському багні кремлівських кривавих верховодів.

Не меншою потугою за мілітарну є сила високого мистецтва, яка теж бачиться М.З. Симчичу непохитною скелею українського національного духу, на вершинах якого гідне місце займає безсмертний карпатський Беркут, знаменитий український артист і режисер Василь Симчич. Магія його таланту уможливила високе мистецьке визнання у видатного кінорежисера Еміля Лотяну, який визнав В.Симчича одним із найкращих акторів сучасності. Автор книги щиро любив свого стрийка Василя, тому навіть з його екранних ролей доглибно аналізує всі найпотаємніші відрухи душі Великого Майстра, причинно-наслідкову основу безмежжя світу митця, якому довелося жити і творити в умовах лихоліття війни та комуно-москальської окупації. Але скеля українського духу у книжці М.З. Симчича постає не лише на основі окремих яскравих особистостей. Цю скелю автор мислить як сукупний витвір української нації, українського суспільства і української держави. Скеля — це той базис, фундамент, основа, на якому Бог споруджує величавий Храм Християнської Віри, Надії, Любові. Якщо ж фундамент цієї споруди буде хиткий і неоднорідний, то споруду очікує доля Вавилонської вежі…

Наступний цикл монографічного видання М.З.Симчича «Консолідація ОУН: міцніймо на горе ворогам!» присвячений надто важливій справі нашого національного буття, за яку автор, як активний діяч націоналістичного руху (член Проводу Івано-Франківської обласної ОУН, голова ревізійної комісії ОУН) щиро вболіває і всіма доступними йому заходами реалізує в дії. Відрадно, що попри увагу друга Миколи Зеновія не проходить жодна вагома подія як місцевого так і всеукраїнського рівня, оскільки усеціло розуміє, що апатія, зневіра і байдужість йдуть на руку ворогам нашого національного становлення і лише повсякденна праця на українотворчому полі рано чи пізно дасть щедрі ужинки утвердження українців як цивілізованої, європейської нації з понад тисячолітньою історією, багатими культурними, духовними і демократичними традиціями. Тому повсякчас кожна свідома національна особистість має «змагати до поширення сили, слави, багатства і простору Української Держави», як голосить десятий пункт Декалогу Українського Націоналіста.

Втіленню ідеї консолідації ОУН автор присвятив чимало праць, зокрема і поміщені у книжці есеї «Зоряний час Коновальця», «Естафета націоналістичного гарту» та ін. Але особливо значимою на наше переконання є аналітична студія «Консолідація ОУН: pro et contra»,

яка не тільки повноправно заслуговує пошанівкового слова, але і можливості набуття хрестоматійної чинності у плані висвітлення причинно-наслідкових аспектів процесу порозуміння поміж братніми націоналістичними структурами і суспільством загалом. В цій праці автор всеохопно аналізує передумови консолідації ОУН у безальтернативному її прямуванні до реального поєднання. У нотатках до виступу на XXI Великому Зборі ОУН високоамплітудно охоплюється широкий спектр внутрішньо організаційних процесів перед вкрай необхідним жестом обопільного креативного порозуміння. Друг Микола Зеновій аналізує події численних зборів, конференцій, нарад (найактивнішими ініціаторами і послідовними реалізаторами об'єднання ОУН виступає Івано-Франківське обласне націоналістичне громадсько-політичне об'єднання (ІФОНГПО) «Національний вибір», яке активною дією консолідує націоналістичні сили краю, даючи належний приклад для наслідування), але через наше фатальне гетьманчуківське самоїдство і пишномовне пустослів'я ще й досі не вдається розставити всі крапки над «і» у складних процесах реального об'єднання ОУН.

Письменник чітко усвідомлює непересічне значення творчої інтелігенції як мозкового центру нації, продуценту найпередовіших ідей, тому і звертається до побратимів з літературного цеху не збиватись на манівці так званої за визначенням автора «космополітичної тарабарщини, малоросійського капітулянтства і постмодерного пофігізму» і в інтерв'ю в газетах «Галичина» і «Українське слово» резюмує: «Наша література і журналістика мають стати потужною зброєю проти московських окупантів». Знаково, що ідеї М.З. Симчича суголосні і резонують з позицією письменника Юрія Щербака в його романах про смертохристів і особливо у новітньому романі «Зброя судного дня», в якому автор витворює алгоритм зброї для відстрашення Армагедону. Але на думку М.З.Симчича ще потужнішою зброєю супроти антихристів-руйнаторів життя і планети Земля може стати сила нашого християнського Духу, наша колективна Воля і Віра в нашого Бога Ісуса Христа. З метою досягнення цієї колективної сили Духу, Волі і Віри нашої нації націоналісти Прикарпаття маніфестують цю єдність на «монументальному» рівні і вже зуміли втілити ідею спорудження пам'ятників усім керманичам націоналістичного руху. І тепер столиця Прикарпаття є тим єдиним місцем, де втілена ідея спорудження пам'ятників Є.Коновальцю, А.Мельнику, С.Бандері. Тріумвірат цих, благословенних Богом, керманичів української нації постійно нагадуватиме і закликатиме не лише націоналістів, але й усіх українців до єднання у духовній, матеріальній і дієвій царинах. Саме таку ідею єднання всіх українців і чесних, відповідальних громадян всього світу означує М.З.Симчич як пріоритетну в есеї «Тріумвірат пам'ятників — крок до єдиної ОУН».

Лейтмотивом усіх розділів книги є оповіді про легендарного сотенного УПА Мирослава Симчича «Кривоноса», очільника Березівської сотні, що вкрила себе невмирущою славою у знаменитому Рушірському бою. Але і тепер 97-річний повстанець і багатолітній в'язень совітських ГУЛАГів проводить значну виховну роботу з українською молоддю, щиро вболіває і ревно працює за встановлення справжньої України. Тому такій визначній людині, на переконання М.З.Симчича, було б гріх відмовити в наданні офіційного звання Героя України, в чому нам (другу Миколі Зеновію і автору цієї передмови) вдалося переконати делегатів XXI Великого Збору ОУН, і делегати одностайно проголосували за звернення до Президента України з клопотанням про присвоєння «Кривоносу» заслуженого ним звання Героя України. Текст Звернення надруковано в газеті «Українське слово» поряд з матеріалами Великого Збору ОУН. Сподіваємось, що Президент України зрозуміє важливість такого чину в час російсько-української війни, коли «дуті герої» зраджують не лише його, але й Україну, а справжні і віддані героїборці за державність нашої Вітчизни, залишаються не визнаними.

У третьому найобширнішому розділі «Скелі…» автор помістив жмуток інформаційних сильветів про святкування національно-патріотичних свят та фестивалів у Березовах, які вочевидь передбачають потужну креатину здатність цих подій, як і сама заклична назва одного із есеїв — «Святкуймо на збитки ворогам»! Перо досвідченого і талановитого публіциста описує низку цікавих поїздок і патріотичних акцій місцевого націоналістичного активу, як от «Панахида на Перевалі», «Автопробіг «Слава героям України»!, а поминальний реквієм «Дзвони Яблунівських криниць» перегукується із болем гіркоти втрат на українсько-московській війні в есеї-некролозі «І до нас прибула війна» з приводу похорону загиблого в Донецькому аеропорту бійця-«кіборга» Миколи Самака із Баня Березова.

Четвертий розділ книги має конкретно цільову спрямованість всієї творчості М.З.Симчича — «Духовне зцілення словом». В цьому розділі автор веде мову про непересічне явище літературного процесу краю — «Березівські літературні посиденьки», які вже стали традиційними творчими зустрічами М.З. Симчича з початкуючими авторами Нижнього і Середнього Березовів. Намагаючись привити своїм землякам розуміння і відчуття справжньої літератури, культури мови і довершеності поетичного образу, М.З. Симчич виступає у місцевій і обласній пресі як вдумливий і аналітичний літописець цих подій, навіть попри інерційне ще з часів колгоспного остракізму шельмування його імені і його творчості. Звідси і вибір епіграфу Мати Терези на початку книги. Він щиро тішиться за перші літературні успіхи молодого літературного пагіння, вміє підтримати і дати поштовх для розвитку початкуючих талантів, не омине слушною редакторською порадою новопоставлені видання початкуючих літераторів. Літературно-

критичні огляди «Критерії поетичних вершин», «Ознаки творчого росту», «Відновлення», «Духовне зцілення словом» чи «Березівські літературні посиденьки» містять вичерпну літературно-інформативну сугестію про цікавих, непересічних людей, їхні перші твочі здобутки, пошуки у формуванні індивідуального творчого обличчя. Як скрупульозний і об'єктивний критик М.З.Симчич не сходить на манівці банального, виключно адораційного «словолестя», а вимогливо просіває через сито власного багаторічного досвіду зразки поетичних проб краян, намагається делікатно «здмухнути» з поетичного зерна припорошини словесної полови і амбітного графоманства.

Вірш «Українські АТОси», яким відкривається п'ятий розділ книги, є тим величальним заспівом нашим воїнам-оборонцям, які ціною своїх життів і свого героїзму захищають не лише Україну, але і всю Європу від навали москальських ординців. Тому цивілізований світ має долучитися до оборонної місії Української Армії, а все наше українське суспільство, вся нація і весь народ мають стати тою могутньою і об'єднаою силою – монолітом, яку не подолають кровожерні москальські окупанти («сили адові») – така квінтесенція і провідна думка не лише цього знамена-вірша, але і всієї книги Миколи Зеновія Симчича. До добірки увійшли також вірш «Сцена» (небесний монолог актора В.Симчича) і поема «В обороні Карпат» — внутрішній монолог українського повстанця, твір, який своєю героїчною полум'яністю і психологічною напругою потрясає свідомість небайдужого читача і перед загрозою москальського поневолення спонукає до християнської єдності всіх українців і християн всього світу. Цією ж високовольтною напругою Українського Духу наповнені і інші вірші поетичного розділу та гостро актуальні, потрясаючі матеріали «Додатку» цієї талановитої книги-літопису нашого державницького становлення, книги-борця «За Україну, за її волю, за честь і славу, за народ». Тому «Скеля Українського Духу» М.З.Симчича заслуговує на особливу увагу не лише в українському читацькому середовищі, але й у світовому. Утверджуючи філософське кредо «Лише боротись — значить жить»!, автор «Скелі…» витворює могутню зброю духовного єднання українців як самодостатньої з європейськими цінностями нації, як непоборної Скелі Українського Духу.

Микола СУЛЯТИЦЬКИЙ,
Голова Івано-Франківської обласної ОУН,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри українознавства і філософії
Івано-Франківського Національного медичного університету.

СПОЛУЧНИКИ ОПАНАСА ЗАЛИВАХИ

26 листопада 2015 р. у виставковому залі Івано-Франківської Обласної організації Національної спілки художників України відбулась урочиста академія на честь 90-літнього ювілею славної пам'яті художника і мислителя Опанаса Заливахи.

САКРАЛЬНІСТЬ МИСТЕЦЬКОЇ ТРІАДИ

«Основа справжнього мистецького твору великого лету полягає в сакральності, колись-бо так було, навіть мистець молився і постився перед початком творчого акту». Ці слова Опанаса Заливахи з листа (26.02.1968 р.) до Алли Горської відкривають головну суть творчості великого Майстра: сполучати Небо і Землю, споріднювати людські душі молитовною силою дарованого Богом таланту, розвінчувати і поборювати молох кровожерного «привида» неволі і страждань, навчати українців «дивитись на світ українськими очима» (О.З.), а українських митців виховувати у сакральному самоусвідомленні: «Митець є міфотворець, що проявляє себе в образній тріаді: особистість, національність, вселюдськість».

Навіть голова Івано-Франківської Обласної організації Національної Спілки художників України, ведучий урочистості Микола Якимечко не зміг з певністю відповісти на моє запитання «Чи був Опанас Заливаха членом НСХУ і чи були прижиттєві персональні виставки робіт цього всесвітньо визнаного Майстра у виставковому залі НСХУ?». За словами М. Якимечка можливо, що був, адже в 90-их роках минулого століття О. Заливасі присвоїли звання Заслуженого художника України. Окремі роботи О. Заливахи виставлялись у цьому найпрестижнішому в області виставковому залі, а от про персональну виставку не доводилось чути. Були персональні виставки великого Майстра О. Заливахи у Художньому музеї (приміщення ще польського собору), у міській ратуші, в інших містах, але про персональну виставку у виставковому залі НСХУ, на жаль, не йшлося… Чому? Це коротке і дуже вмістиме запитання, яке, до речі, часто полюбляв задавати О.Заливаха своїм співрозмовникам, зависло в повітрі як докір, як спалах прозріння, хоча й запізнілого, але дай Боже, щоб справжнього, а не бутафорного. Хочеться вірити, що теперішня увага до творчості О.Заливахи з боку новообраної міської влади на чолі з головою міста свободівцем Русланом Марцінківим, котрий змістовно виступив на урочистості і навіть запропонував спорудити у місті пам'ятник Опанасу Заливасі і керівництвом НСХУ області на чолі з Миколою Якимечком — це кардинальний прорив у політиці міста, прорив до національних джерел нашої духовності, історії, культури і менталітету, адже обидва згадані керівники звернулись до учасників свята пам'яті

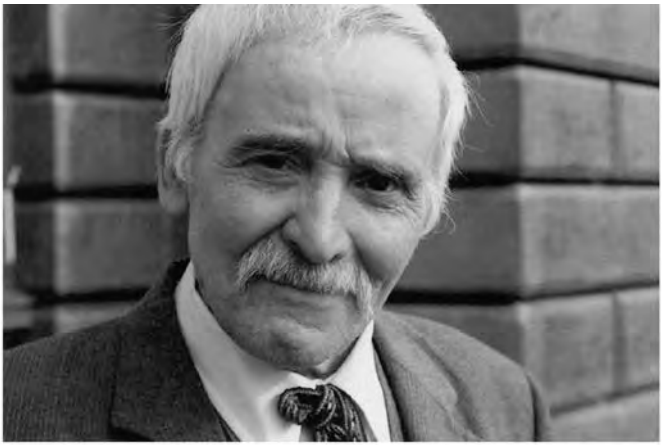

Художник Опанас Заливаха

О.Заливахи і до всіх містян із закликом: «Будуймо наше місто разом»! Позитивні зрушення помітні і в першу чергу в напрямку культури і мистецтва: оживились радіо-і-телеканали, (чого тільки варта яскрава, евристична у мистецькому плані авторська радіопрограма на обласному радіо мистецтвознавця Марії Ігнатюк, яку, на жаль, у 2017р. закрили!), закладено пам'ятний знак, де буде споруджено пам'ятник Голові Проводу ОУН полковнику Андрію Мельнику, а тепер — гідне вшанування 90-річчя славної пам'яті Великого Майстра образотворчого мистецтва Опанаса Заливахи. Щоправда, в часи незалежної України не менш гідно вшанували художника прижиттєво, коли виділили О.Заливасі трьохкімнатну квартиру в районі Пасічної, поблизу Автовокзалу-2 і тоді ще новобудови, а тепер діючого величавого Собору УГКЦ. Ту квартиру Опанас Іванович відразу перетворив на художню майстерню. Найнагляднішe позитивні зрушення, про які веду мову, проявились у вже згаданому виставковому залі Обласної Спілки художників, яка знаходиться на перехресті вулиць Незалежності, Івана Франка і Андрія Мельника. Впродовж 2015 року в цьому залі відбулись виставки: літографії всесвітньовідомого іспанського художника Ентоні Міро; відомого українського художника Володимира Богуславського, українських художників Остапа Патика і Тараса Самотоса; у березні була представлена школа митців Миколи Стороженка і, зокрема його знаменита робота «Передчуття Голгофи»; успішно презентував свої роботи знаний художник із Миколаєва Юрій Гуменний; сподобались відвідувачам і роботи художниці-акварелістки, франківчанки Тетяни Павлик; в червні позитивний резонанс у цінителів образотворчого мистецтва викликала виставка ще одного лауреата Шевченківської премії Теодозія Гуменюка.

«АРЕШТАНТСЬКОЮ ЧАШЕЮ ЧАЮ ПОМ'ЯНІМО», АБО КУДИ ХИЛИТЬСЯ «ШОСТИЙ» ХАРКІВ?

Після виступу мера Івано-Франківська Руслана Марцінківа ведучий надав слово дочці О.Заливахи Ярині, яка звернулась до присутніх словами відомого харківського поета родом із Тернопілля, Панасового побратима, теж дисидента-політв'язня, а в незалежницькі часи, як і Опанас Заливаха, лауреата Національної державної премії ім. Т.Г.Шевченка (в галузі літератури) Степана Сапеляка. Це Звернення-реквієм С.Сапеляк надіслав осиротілій родині і друзям на 40 днів пам'яті О.Заливахи. Вважаю своїм обов'язком відтворити цей історичної і поетичної ваги документ в тій мірі, в якій вдалось записати на диктофон при несприятливій акустиці і таких же мікрофонах: «Арештантською чашею чаю пом'янімо. До вас, братове-сіячі святих зерен на горбистих перелогах Опанаса Заливахи, до вас, де зачаїлась часточка його духу, засилаю це чисте слово зі столиці Слобожанщини, аби ви дали згоду до співучасти у вашій нерадісній споминальности, відживити образ великого художника, в'язня сумління і помножити велику силу його. Даленіє сяйво його душі, але його свіча не згорає у колі друзів, де ще болять спомини про нього. Свіча ясніє на нашій гіркій землі сумовитою піснею і тихою виболілою, вибіленою пам'яттю його духовного безсмертя, його задивленого світу, за яким задумливий, тихий зал. Пієта. Глибинний пролог до чумацької вечері, тривожне і ясне призначення на стезі Шевченкових завітів, вічної радості і непокори у його зачарованому світі барв і зупиненому світі дивних форм, вистраждани х чарах, де жевріли невольничі очі, оживлені думкою про отчий край. Хай несе до вас високий вітер хмариночку його дитинства, де живі сонячні перелоги його, зорані нездоланними волами його, де ще тримається на полум'яних, заобрійних стовпах його Слобожанська Гусинка. Чи ще не забула його світлу голівку? Сьогодні у храмі святої Покрови, що у Харкові є, звучать вечірні дзвони Слобожанської землі, щоб бути почутими у вашому сумному товаристві, де причаївся згусток його артистизму і його довге життєве покривало нашої свободи, його стражденна душа. Спом'янім арештантською чашею чаю великого митця, в'язня сумління, що витворив нам власний світ артистичною працею і осягнення наших джерел, наших святинь. Спом'янім його високу зорю, зорю Опанаса Заливахи, що єднає нас сьогодні із Всевишнім. Під притчу Христову про талант і Чумацький шлях спо'мянімо, де «Козака несуть» і схилімося, і пригостімося з його духовної чаші. У повазі і дяці вам — Степан Сапеляк, колишній політв'язень. Харків, 04.06. 2006 р.». На жаль, Сапеляка уже не має з нами. Він також відійшов у вічність. Тож будьмо гідні пам'яті Опанаса Заливахи і завжди дивімось на світ українськими очима і будьмо Українцями!», — завершила свій виступ Ярина Заливаха.

Як важливо було почути ці молитовні слова, оповиті болем втрати тепер, коли йде війна з одвічним ворогом України — москальським імпер-шовінізмом, коли, на жаль, мовчать дзвони храму святої Покрови, що у Харкові, коли у столиці Слобожанщини, на малій Батьківщині Опанаса Заливахи, дикі вандали сплюндрували і осквернили пам'ятник розстріляним у 1932 році кобзарям з усієї України: понад три сотні сліпих народних співців України, які у своїх думах і піснях зберігали дух, історію і пісенну велич українського народу, червоні окупанти зібрали наче б то на з'їзд і всіх розстріляли на околицях Харкова. Під час штучного голодомору восьмирічний Панасик Заливаха віддав останню картоплину зайшлому в їхнє вимираюче село Гусинка, що на Харківщині, лірникові з малим хлопчиною-проводирем. Згодом цей лірник оживе на полотні Опанаса Заливахи «У мандри» і стане символом невмирущості українського народу, тому я вношу пропозицію: спорудити пам'ятники Опанасу Заливасі в його рідному селі Гусинка і в столиці Української Слобожанщини місті Харкові, бо митець-націотворець має на це право і має потребу в таких пам'ятниках українська, а не окупантська, громада Харкова. Тієї ж окупантської закваски, що і руйнівники пам'ятника розстріляним кобзарям, вандали під негласним покровом антиукраїнської влади у Харкові, яка втрималася «на плаву» навіть після Революції Гідності і під час війни з кривавою москальською ордою, зруйнували у Харкові пам'ятник героям УПА — борцям за незалежну Україну, закатованим у харківських тюрмах-катівнях, а трохи раніше ті ж вандали на очах у всього світу, бо показово і безкарно транслювали свій злочин по телебаченню, зруйнували пам'ятну дошку всесвітньовідомому вченому-літературознавцю професорові кількох світових університетів Юрію Шевельову (Шереху), котрому, до речі, належать такі слова: «Провінція — не географія, а психологія. Не територія, а душа» і ще в його есеї «Четвертий Харків»: «Третій Харків — Харків Хвильового і ВАПЛІТЕ, Курбасового «Березоля», виставок АРМУ в залях колишнього монастиря, непримиренно-палких диспутів у Будинку літератури ім. Блакитного на Каплунівській, Курсів сходознавства, українського студентства, українського походженням, душею, програмою і прагненням, поволі українізованих заводів і установ, неповторний, невідтворний, сповнений життя і безуму дерзання. Третій Харків. Харків нашої молодої молоді. Третій Харків за адміністративним поділом був столицею такої собі УРСР. Але його ідеологи і його покоління духово стверджували його столичність і в своїй творчій мрії підносили його на рівень центру світового. З цим помиритися Москва не могла. Ідеологи покоління і все те покоління, що наважувалося мислити, мусіли бути знищені. 13 травня 1933 року лунає постріл у кабінеті Хвильового. Перестає битися серце Скрипника, за справу береться ГПУ. Сотні, тисячі і десятки тисяч харків'ян після допитів на Совнаркомівській і Чернишевській прощають-

ся з життям, розстріляні чекістом, або відтранспортовані на північ і схід. Вночі таємничо зникає пам'ятник Блакитному-Елланові. «Березіль» робиться казенним театром ім.Т.Шевченка і ставить етнографічне «Дай серцеві волю, заведе в неволю». Поруч засновується «Театр русской драмы». Закладається російська газета «Красное знамя», а український «Харківський пролетар» перейменовується згодом на «Соціалістичну Харківщину»: хай мужики ще читають українську газету, але місту потрібна російська — як кожному провінційному місту несходимої російської імперії. Ніяких столиць, ніякої України… Третій Харків, оспіваний так пристрасно і ніжно, так велично і так людяно, з такою гордістю і з такою ліричністю Хвильовим, поховано. Без некрологів, без надгробних слів. Під гробове мовчання. А ті, хто лишився? Оті, кого «оковано, омурано»? Що становив собою четвертий Харків: гніздо свідомих бунтівників чи кубло «чесних» обивателів нового режиму? Як він жив, чим він дихав? Про це підсоєтська література не сказала досі нічого…, бо вся політика Москви спрямована на те, щоб усю Україну тримати в стані і на рівні сірої провінційности». Не сказала не лише підсовєтська література, але й теперішня, наче б то незалежна, про понад 900 харківських студентів, розстріляних вже на початку 50-их років минулого століття тільки за те, що відмовились складати екзамени російською мовою і вимагали викладання в українських університетах українською. «П'ятий» післявоєнний Харків був фактично продовженням «четвертого», репресованого і русифікованого, а куди хилиться «шостий» Харків часів Незалежної України? Невже туди ж, куди і донецькі та луганські сепаратисти — до війни з Україною на боці Росії? Але ж це — безумство! І це безумство веде до ескалації Третьої світової війни, про яку Альберт Айнштайн висловився приблизно так: «Не знаю яка зброя буде в Третій світовій війні, але в Четвертій, найвірогідніше — лук і стріли…». Мовчать література і історична наука, бо як казав Опанас Заливаха вслід за Іваном Світличним, «ми слабкі на втори…».

ЗА ЩО НАС БОГ КАРАЄ?

— А що таке втори? — спитав я. — Знаю вислови: «вторована дорога», «вторована лижня»… Щось похідне від цих слів»?.. Це — уривочок з моєї документально-художньої книжки «Болід» про художника Опанаса Заливаху. Цей уривок, як і мій вірш «Чорний шлейф» із моєї поетичної книжки «Політок», я прочитав на урочистій академії у виставковому залі обласної НСХУ. Але про все по порядку… З Опанасом Заливахою доля звела мене в Івано-Франківську в 1989 році на першій після його ув'язнення персональній виставці у приміщенні Художнього музею. Захоплений сакральними, несподівано сміливими і глибоко змістовними роботами Опанаса Заливахи, я написав невеличкого віршика, який прочитав під час презентації його робіт, які я сприйняв

як відкриття не тільки на царині малярства, але й українського національного духу, слідів якого майже не було помітно у повсякденні після репресивного катка тоталітарно-карального колоніального режиму. Опанасові Івановичу сподобався мій віршик і мій виступ, і він подарував мені каталог картин, надрукований на друкарській машинці із вклеєними чорно-білими фотографіями презентованих робіт. На каталозі О.Заливаха написав дарчий напис: «Славному талановитому поету Симчичу Миколі з подякою за співчуття і за вірш, прочитаний на відкритті виставки. 17.5.89р. Підпис. Малюночок — візитівка художника в шапочці у поєднанні з буквою «З» і знаком оклику. Ми подружили з Опанасом Івановичем. Я часто бував у нього в гостях, привозив яблук від моїх батьків, які тоді мешкали в Делятині і навіть написав декілька віршів, в тім числі і «Чорний шлейф» на його знаменитому горищі, коли Опанас Іванович малював, а я спостерігав за його роботою і відчував духовне заспокоєння від тих клопотів і стресів, які чигали за межами будинку сім'ї Заливах, у сірих буднях совкового «задзеркалля». Вірш «Чорний шлейф» особливо сподобався Опанасові Івановичу і він запропонував відзначити народження вірша, пригостивши мене і себе пляшкою смачної наливки, бо порівнював творчий процес з народженням дитини. Тож на урочистості 90-ліття славної пам'яті великого Майстра я прочитав цього вірша, що правда, відредагованого мною в умовах перехідного кризового періоду початку 90-их років. Отже,

ЧОРНИЙ ШЛЕЙФ

Після перегляду картин Опанаса Заливахи
на зорі нашої незалежності.

Колючий дріт довкруг душі моєї,
І смерть жонглює яблуками мрій,
І ті, що стали прокляті землею,
В умах примарний утворили стрій.

Нема злочинців — злочин бенкетує:
Продажність, зрада, мафіозна гра,
І знову Україною шинкує
Бригада естафетників стара.

Зростають ціни, дози, дефіцити.
За хліб — купонів набивай мішок.
Вже з крові в душі лізуть лейкоци,
Бо хтось замазав рильце у пушок.

«Офірники» вина не споживають,
Хіба, що нишком, як дозволить тиск.

І, для годиться, те, що можна лають,
А чом би й ні, якщо панує зиск.

Все продається: батько і товариш,
І рідний брат і матір, і сестра,
І навіть попіл історичних згарищ,
Ідеї, вірші, тіло, сором, страх.

Кум-па-ра-ти-ва, гендель, себто ринок.
Подзенькують тридцятки мідяків,
І крик гусей, собак, папуг і свинок –
Кружляє все нашестям вітряків.

Немов у брейку — кожен сам по собі,
І піт, мов лій з танцюючих тече.
Підлога мокра, а кричати «пробі» —
Уста заціпли, гріх тяжкий пече.

Лиш ти одна, пречиста Україно,
Як образ мій, що світиться в мені,
Ведеш мене крізь лабіринт невпинно
На тихі зорі й на стежки ясні.

Колючий дріт уже кривавить рану,
Намотується з пащі ненажер,
З Чорнобиля, з Московії, з Афгану…
Ще не ховайте, я іще не вмер!

Оскільки вірш на урочистості був сприйнятий бурхливими овеціями, то з дозволу присутніх я прочитав ще й уривок з моєї книжки «Болід», про що вже згадував вище. Передісторія написання «Боліда» така: ще в перші дні чи місяці мого знайомства з Опанасом Заливаною я запримітив, що хода його вимучена, йде ніби на скло наступає. Я поцікавився чому. Опанас Іванович підтягнув штанки і я вжахнувся від виразок, якими були вкриті його ноги. «Це — набуток від тюрем і сибірської каторги», — пояснив О. Заливаха. Згодом, коли я працював кореспондентом київської редакції газети «Українське слово», головний редактор часопису Мирослав Вербовий доручив мені написати матеріал про відому і популярну співачку і лікаря Ольгу Богомолець. В гості до пані Олі, в її робочий офіс-клініку, нас прийшло троє : дочка Євгена Сверстюка Марія, фізик (мій побратим-однокашник з студентських літ на фізичному факультеті Львівського державного університету), популярний бард, керівник клубу авторської пісні при одному з Будинків культури міста Києва Ігор Жук і я. Інтерв'ю з Ольгою Бого-

молець ми перетворили на чудову і пам'ятну для мене вечірку: лунали чудові пісні у виконанні пані Ольги, ми частувались добірним вином, захоплено дискутували, жартували, але коли мова зайшла про її лікарську практику, про ті хвороби, які вона успішно виліковує, я згадав про ноги Опанаса Заливахи і попросив Ольгу Богомолець, щоб вона допомогла великому українському художникові. Пані Ольга не забула про моє прохання, і через певний час до мене подзвонив Опанас Заливаха і попросив зайти до нього, щоб подякувати за клопотання перед Ольгою Богомолець щодо лікування хвороби його ніг. У свою чергу я попросив Опанаса Івановича записати на магнітофон декілька розмов з ним. О. Заливаха погодився. Ми провели декілька чудових вечорів у його новій трьохкімнатній квартирі з видом на новобудову величавого Собору УГКЦ, і так народилась моя книга «Болід». У виступі на урочистій академії для плавного переходу від вірша до документальної прози я розповів як в 1989 році ми удвох з Опанасом Заливаною їздили до Львова на установчі збори ПЕН-Клубу. Їхали в загальному вагоні на третіх верхніх полицях, щоб уберегтись від переслідувань і провокацій. Йдучи вулицями Львова, де я проживав майже сім років (студентство і аспірантство) я був вражений обізнаністю Опанаса Заливахи з історією міста в контексті історії України, з особливістю архітектурних стилів і форм, з творчістю львівських митців. На Зборах ми обрали Євгена Сверстюка головою ПЕН-Клубу, а Опанасу Заливасі і Степанові Сапеляку були вручені невеликі грошові премії, які ми відзначали після Зборів на квартирі в Ігоря та Ірини Калинців. Тільки замість С.Сапеляка під'їхав на своїй «копійці» («Жигулі») Зиновій Красівський. Наче б то прокладено «місточок» до обіцяного уривку з мого «Боліда», а я все ще сумніваюсь: чи варто його наводити в цьому матеріалі. Адже після мого виступу на урочистості до мене підійшов директор видавництва «Лілея НВ» Василь Іваночко, де була надрукована моя книжка «Оранжевий спалах Свободи» і запропонував мені надіслати електронний варіант «Боліда» для, можливо, використання уривків з моєї книжки, бо готується монографія про життя і творчість О.Заливахи. На жаль, електронного варіанту в мене не залишилось, бо на Великдень була пограбована моя квартира у Івано-Франківську і разом з іншими цінними речами був викрадений комп'ютер, на якому були набрані більшість моїх книжок, в тім числі і «Болід». Та й паперових варіантів залишилось хіба що де-кілька десятків, які я подарував друзям і знайомим, бо із ста п'ятдесяти примірників цієї книжки, яку вдалось видрукувати у 2004 році, понад сто примірників було викрадено під час «шмонів», які в часи злодійської тиранії Януковича періодично, без моєї присутності влаштовувались на моїй квартирі. В часи президентства Л.Кучми ставлення до «опального» письменника було ще гіршим: з 1000-ого тиражу моєї книги «Лебедині ключі» понад 600 було викрадено з нашої хати в Делятині. Буде чи не буде ко-

лись перевиданий «Болід» — це гадання на кавовій гущі, а час невмолимо спливає. Тож нехай хоч уривочок, якому щиро аплодували івано-франківці на урочистості, проб'ється до читача, який вболіває за долю України і українських митців.

СЛАБКІ НА ВТОРИ

— У печерах Київської Лаври, — сказав Опанас Заливаха, — зберігається прах Боголюбського, котрий разом з монголо-татарами в 1169 році зруйнував Київ і вирізав багато киян. Хай би Москва його собі забрала, щоб не притягав на нашу землю собі подібних руйнаторів і завойовників.

— О, це було б дуже справедливо, — сказав я, — бо виходить, що в печерах Київської Лаври треба зберігати прахи ще й таких руйнівників України як Батий, Катерина II, Гітлер, Сталін, Каганович... Але, на жаль, відбувається протилежний процес: з печер Лаври «виселяють» мощі наших українських достойників і, як повідомило радіо «Свобода», навіть торгують їхнім прахом у Новгороді та інших містах Росії, бо Київська Лавра в руках Московського патріархату.

— Цікаво, що коли до України приїздив з візитом Папа Римський Павло II, — сказав Заливаха, — то його не пустили до Київської Софії, бо цю святиню українського народу можновладці передали Московському патріархату, який послушно служив людожерному большевицькому режимові, який пальцем об палець не вдарив, коли в 30-ті роки большевики руйнували святині Українського народу. Коли динаміт був закладений і під Київську Софію її чудом врятували представники римо-католицької Франції письменники Ромен Ролан і Анрі Барбюс, котрі звернулись до Сталіна з вимогою не руйнувати Київську Софію, бо цю історичну пам'ятку світового значення спорудив батько королеви Франції Анни — дочки Правителя України-Руси Ярослава Мудрого, і французький народ з обуренням сприйняв би акт вандалізму...

— Зважте, Опанасе Івановичу, що про український народ навіть не йшлося, бо сталінські сатрапи вважали, що українців знищено штучним голодомором, і коли професор Микола Макаренко звернувся до Сталіна з телеграмою протесту проти знищення в Києві Михайлівського золотоверхого собору, то його, всесвітньовідомого вченого, большевики розстріляли в 1936 році. Отже за людоїдною логікою большевиків французи мали право відстоювати святині світового значення на території України, а українці були позбавлені не лише елементарних людських прав на своїй рідній землі, але й права на життя.

— Сотні, якщо не тисячі святинь українського народу передано в руки Московського патріархату, — сказав О.Заливаха. — На якій підставі? Невже лише для того, щоб догодити колонізаторським апетитам «старших братів»? Але ж це — великий гріх! За це малодушшя, напевно і карає Всевишній нас, українців. Мені розповідав Євген Сверстюк,

— продовжував Заливаха, — що коли ховали патріарха України Романюка, то з воріт Київської Софії, мов скажені пси, вискочили вгодовані і натреновані «блюстітєлі порядка» і з дикими криками і матюками накинулись на похоронну процесію. Мирних людей били немилосердно. Якось так вийшло, що саме в той день нікого з урядовців, відповідальних за порядок у столиці не було. Мирних людей масово побили, покалічили ледь не до смерті, рвали і топтали наш державний синьожовтий прапор, а винних немає, бо побили не москалів, а українців. В українській столиці дозволено бити мирних українців. А попробуй москаля назвати москалем, як це зробив Олег Тягнибок — зразу відкриють кримінальну справу. Проте ніхто не відкривав кримінальної справи, не проводив слідства, коли нагло помер Патріарх Романюк. Вийшов на виклик невідомої особи здоровий чоловік, і раптом знаходять його мертвим на лавочці. Загадкова смерть Патріарха України не збентежила правоохоронців. А от декілька звичайних висловів лідера ВО «Свобода» призвели до відкриття кримінальної справи. Не турбувало наших владоможців і правосуддя і те, в яких умовах проживав Патріарх Романюк. А проживав Патріарх України (він — мій ровесник, 1925 р.н.) у прохідній келії і коли помер Іван Світличний, то Василь Романюк звертався до Льолі Світличної, Іванової дружини, аби дозволила йому жити в Івановій кімнаті, бо тяжко на старості літ проживати в прохідній келії. Коли у Світличних народився син Яремко, то якраз Василь Романюк хрестив його, а я був за кума, бо саме тоді повернувся з ув'язнення. Василь Романюк був нашим близьким побратимом…, — голос Заливахи помітно задрожав і він ще раз повторив:

— Патріарх України Василь Романюк жив у прохідній келії. І ось ми знову підходимо до питання: за що нас Бог карає? З цим питанням я звертався до Євгена Сверстюка, і він мені відповів, що у нас слабка віра. Стус відповідав на це питання так: «Нам ряд утрачено… Ми обкрадені», але найцікавішою мені видається відповідь Івана Світличного: «Ми — слабкі на втори…».

— А що таке втори? — спитав я. — Знаю вислови «вторована дорога», «вторована лижня». Щось похідне від цих слів?

— Так кажуть, приміром на того, хто не втримався і перднув у пристойній компанії. А насправді «втори» — це в діжці набитий обруч на дно. Щоб вона не протікала. Поширені вирази: «набий обруч на втори», «діжка слабка на втори», тобто діжка протікає. Отож, «слабким на втори» називають ту людину, яка не вміє стримуватись і передчасно випускає з себе пару, або каже щось лишнє, недоречне. Ми ще слабо знаємо самі себе. Ми — слабкі на втори. Так охарактеризував українців Іван Світличний. Чому саме Шевченко поставив питання: «За що нас Бог карає?». Чому це питання не поставили Рильський, Тичина, Сосюра? Вони ж були свідками ще страшнішого нищення українців, ніж Шевченко. А не поставили цього питання, бо були слабкі на

втори… Маяковський не був слабкий на втори, бо краще і сміливіше захищав Україну, ніж Рильський, Сосюра і Тичина разом узяті. Маяковський у вірші «Долг Украінє» писав: «Товаріщ москаль, на Украіну зуби нє скаль…». Рильські, сосюри і тичини таке не насмілилися б і подумати, не те, що сказати і написати, бо були слабкі на втори. І таких українців дуже багато. І ця слабкість на втори в українців тягнеться з давніх давен. Оті прокоповичі, смотрицькі і їм подібні йшли до «скаженого Петра», понесли йому нашу культуру, освіченість, навіть створили граматику москалям. А москалі віддячили по-москальськи: закрили Києво-Могилянську академію, де свого часу навіть їхній Ломоносов навчався. Бо в тодішній московській державі панували дикість і неуцтво. Освічених людей вважали злочинцями, їх переслідували і виганяли, як приміром, друкаря Івана Федорова. Якби не скажені реформи Петра, то москалі так би і залишилися дикими і неосвіченими наїзниками і завойовниками.

МОДЕРНІСТ З УКРАЇНСЬКИМ ОБЛИЧЧЯМ

Власне, і цю виставку на честь ювілею Опанаса Заливахи не випадає називати персональною, бо його картини зайняли тільки праву половину виставкового залу; на лівій частині були унікальні роботи (21) не менш талановитого, духовно, світоглядно і естетично спорідненого із О.Заливахою майстра, що правда в техніці гарячої емалі, Олександра Бородая. Роботи О.Заливахи було виставлено з правого боку залу. Це — відомі роботи, зокрема «Знамення. Богородиця», «Тарас Шевченко (на фоні Богородиці з Ісусиком)», портрет Івано-франківського художника Богдана Бринського, з яким приятелював О.Заливаха, портрет Ореста Мар'яновича Заборського, вчителя місцевої художньої школи, «Проява» — цікава композиція з козацькими постатями, «Вид на вулицю з КГБ» — урбаністичний вид, яким автор, судячи з саркастичної назви, намагався привернути увагу до того будинку, люди з якого запроторили його, безвинного, на п'ять років ГУЛАГівської каторги, афіша його першої персональної виставки під назвою «Вулиця Урицького, 8» (тепер майдан Шептицького), лінорит «Художній музей», три портрети самого Опанаса Заливахи, створені місцевим художником Богданом Бринським і панно для рухівських заходів із зображенням чоловіка, до якого тулиться мале дівча, а довкола них намотується колючий дріт. Остання композиція розміщена на площі, що нагадує Червону (Красную) площу у Москві, бо зліва — мури Кремля, а справа — ГУЛАГівські бараки, а вся полоща замість бруківки встелена людськими черепами. Оскільки сам Бринський був поряд, коли ми з М.Якимечком розглядали роботи О.Заливахи, я попросив його висловити свою думку про творчу манеру О.Заливахи. Бринський довірив цю «місію» більш красномовному і вишуканому Миколі Якимечку: «Модернізм Опанаса Заливахи освячений внутріш-

ньою молитвою, а не якимись атрибутами а-ля «я хочу сподобатись», те, чим грішить сучасний мистецький процес, бо його величність ринок передбачає: «купимо, але зроби як ми хочемо», а оскільки сьогоднішній вечір засвідчив безкомпромісність цієї особистості, то зрозуміло, що мова йде про чисте мистецтво, про чисту душу і благородні помисли, в основі яких — служіння Богові і Україні». Щодо творів О.Бородая, які я сприйняв як логічне і мистецьки споріднене продовження модерного україноцентричного стилю малярської філософії Опанаса Заливахи, то знову було приємно послухати професійний з глибоким і всестороннім знанням предмету свого захоплення коментар Миколи Якимечка: «Окрім того, що Бородай створив себе як художник-емальєр, він відкрив світ цього мистецтва. Це не ремесло, бо використовувана майстром «дошка» з міді чи сталі посипається різними порошками і поміщається в піч з температурою понад 1000 градусів за Цельсієм. Ефект непередбачуваності полягає в тому, що до віртуозності рисунку художника його величність вогонь вносить свої корективи. Тобто завжди є імпровізація. Подібно до Опанаса Заливахи О.Бородай сам вчиться і інших вчить. Він проводить симпозіуми по всьому світу, як і О.Заливаха О.Бородай гідно представляє українське мистецтво в Європі, в Америці, скрізь, де тільки є можливість возвеличувати і відкривати Україну. Це не наративне мистецтво, не портрет, не натюрморт, не пейзаж, це — портрет Душі. Якщо художники епохи відродження (Мікельанжело, Леонардо да Вінчі, Рафаель) оспівували красу людського тіла, то їхні сучасники Феофан Грек, Андрій Рубльов створювали портрет людської душі. Цю традицію підхопили українські художники, які як Тарас Шевченко, хоч чужого навчались, але свого не цурались. Згадаймо Шевченкові «Катерину», «Пасіку», «Дари в Чигирині» і хоча за зразок виконавської майстерності тоді бралось італійське мистецтво, українські художники пам'ятали про своє коріння і творили національне мистецтво…». Я обриваю цитату М.Якимечка не тому, що вона задовга, а тому, що він почав нарікати на те, що ми стали дуже поверхневі, стали споживачами неякісного мистецького «продукту», мовляв звикаємо до того, що немає явища в царині культури, тощо. Все це правда, але на моє переконання гріх піддаватись моді тотального критиканства, коли ми споглядаємо яскраве явище в українському образотворчому мистецтві — твори Опанаса Заливахи і Олександра Бородая. Ми споглядаємо справжнє українське мистецтво, глибоко закорінене у нашу правікову історію, традицію, а головне — Християнську Віру. Це справді сакральне мистецтво з проникненням у майбутнє, виборювання і очищення цього майбутнього від ланцюгів рабства, колоніальної покори, від таких потворних явищ на тілі світової цивілізації як ГУЛАГи, «тюрми народів», «імперії зла», «криваві привиди комунізму» і вирощений цими потворами бур'ян нашого національного самоїдства, дегенеративної меншовартості,

зрадливості, камуфльовані підлою брехнею хворобливо-шовіністичні потуги поневолити чи зруйнувати весь демократичний світовий порядок, зрештою у своїй ідіотичній амбітності не зупинятись навіть перед розв'язанням Третьої світової війни. Це страшно… *«Та ще страшніш,* — як писав ще в радянські колоніальні часи український поет Борис Олійник, — *коли сама ж отара / У вірнопідданстві сліпа як ніч / Своїх видючих посила на кару / І тішиться, коли з невинних пліч / Зліта невинна голова і щиро / Цілує закривавлену сокиру, / Саме заклання виправдавши вірою*».

Мистецтво О.Заливахи і О.Бородая відкидає і заперечує страх перед поневолювачем свого народу. Це мистецтво веде до розкутості духу, до вселюдської свободи і справедливості. Це мистецтво не тільки вишукане і віртуозне, але сакрально-молитовне, бо зігріває, вселяє надію на торжество добра і християнської науки, рятує людську душу від спокуси кар'єризму, користолюбства, намагання перехитрити самого Творця — Ісуса Христа. В роботах цих художників вбачаю тісний зв'язок із світовою культурою, одухотвореною великою силою духовного споріднення людей перед глобальними загрозами Антихриста, силою, якою володіє «прогресивний модерніст з українським обличчям», як висловився на урочистості про Опанаса Заливаху один із упорядників знаменитого альбому «Опанас Заливаха» творчих робіт Великого Майстра Богдан Мисюга. Панові Богданові належать слова ще й про те, що, як художник Сельський є обличчям Львова, так художник Заливаха є обличчям Івано-Франківська, тому в обласному центрі Прикарпаття потрібно створити музей Опанаса Заливахи, а монографія про нього вже готується, адже митець належить до фундаторів українського модернізму і мислив монументально, категоріями світовими. Завершив свій виступ Б. Мисюга цікавою деталлю: у Опанаса Заливахи був записник, як у Тараса Шевченка «захалявна книжечка», в якому відчитуємо всю історію світового авангарду. Але було б хибно думати, що яскравий талант українського художника-модерніста Опанаса Заливахи виріс сам по собі, без впливу високоосвічених художників-професіоналів і справжніх патріотів України. Магнітом притягнула до себе Гуцульщина молодого студента Ленінградської академії мистецтв Опанаса Заливаху, коли в 1958 році він вперше приїхав на Прикарпаття на практику. В Івано-Франківську (тоді ще Станіславі) проживали три відомі художники, які свого часу закінчили Краківську академію мистецтв: Денис-Лев Іванцев, Михайло Йосипович Зорій і Ярослав Луковецький. З ними вчився і Григорій Крук із села Братишева Галицького району, який свого часу став всесвітньовідомим скульптором і його знаменита скульптура «Розстріляний селянин біля Станіславова» сколихнула весь цивілізований світ. Остаточно переїхавши на постійне проживання до Івано-Франківська, О.Заливаха тісно спілкувався з Д.Іванцевим, М.Зорієм, М.Фіголем та

багатьма іншими самобутніми художниками Прикарпаття. У такий спосіб у О.Заливахи викристалізувалось переконання, що незрима нитка християнського Духу української нації не рветься, її не можливо перервати, бо вона благословенна Богом. Принагідно згадаймо якими словами завершив свій виступ у Верховній Раді України 08.12. 2015 р. віце-президент США Джо Байден, які чомусь замовчуються не тільки в брехливих ЗМІ Росії, але й в українських. На всіх доступних мені телеканалах мусолиться, що Джо Байден завершив свою промову цитатою Т.Г.Шевченка «І мене в сімї великій…». Але ж після цієї цитати був заклик не змарнувати нашого українського часу, побудувати краще майбутнє для народу України; були проникливі слова «В душі ви знаєте, що є правда, то робіть це. Америка поряд з вами. Якщо доб'єтесь успіху, будете засновниками першої вільної, демократичної України». І на завершення: «Хай Бог благословляє обидва наші народи! Хай Бог благословляє наші війська!» Не змарнувати б нам, українцям, цього історичного шансу, який виборював своєю творчістю і всім своїм життям геній українського народу Опанас Заливаха. У Косові після Другої світової війни, як повідомив у своєму виступі на урочистості поет і мистецтвознавець Мирослав Аронець, проживав випускник Ленінградської академії Євген Сагайдачний, і в його будинку був Музей народного мистецтва Гуцульщини. Звичайно, що спілкування з цими національними європейської школи митцями, як і з київськими митцями і дисидентами, справило на Заливаху визначальне національне пробудження і відродження. І хоча в Ленінграді О.Заливаха навчався разом з таким відомим російським художником як Ілля Глазунов, котрий згодом намалював картину «Хрещення Русі», де зобразив князя Володимира Великого — Хрестителя Русі, до речі в однім кагалі з Леніним і іншими душителями України, у балахоні зі свастиками, розуміючи, що ті свастики у післявоєнний час перемоги над німецьким гітлеризмом — націонал-соціалізмом сприймались внаслідок однобокої і упередженої совєтської пропаганди однозначно негативно, не визнавав Заливаху як художника, ставився до нього з шовіністичною зверхністю, як і до всього українського, що яскраво продемонстрував на вже згаданій картині. Чому ж і нинішні правителі Московії намагаються привласнити нашу історію, нашого князя Володимира, чіпляючи на нього ярлики-символи німецького націонал-соціалізму, який москалі називають фашизмом? Чи не тому, що намагаються виправдати і відбілити свій «рашизм», у стократ дикіший, підліший і кровожерніший від німецького «фашизму». Але, на щастя українське образотворче мистецтво, а, значить і світове мистецтво, мають справжній шедевр історичної тематики — невмирущий, осяяний християнською святістю твір «Хрещення Руси-України» українського художника з діаспори Петра Андрухіва, де змальовано історичну подію — хрещення киян у Дніпровій воді: на передньому плані — оголені кияни по

пояс у прибережних водах Дніпра, обличчя радісні, просвітлені; над ними на дерев'яному помості — князь Володимир в золотосяйному, ніби сонячному вбранні, із дружиною Анною, рідною сестрою імператора Візантії Костянтина, разом з духовенством, боярами, бойовими побратимами освячують і благословляють велике історичне дійство — Хрещення Руси-України. «Цього шедевру, цієї історії хрещення України-Руси, цієї, освяченої апостолом Андрієм української землі не вдасться нікому вкрасти в українського народу, — твердив у наших бесідах-діалогах Опанас Заливаха, — бо ця історія, це Хрещення, ця Українська земля освячені Богом!».

«ВЕРТИКАЛІ» І «СПОЛУЧНИКИ», ПРЕМІЯ ЧЕСНОСТІ, АБО «НЕ ТАК СТРАШНІ РОСІЙСЬКІ ВОШІ ЯК УКРАЇНСЬКІ ГНИДИ»

В чому ж секрет вертикалей, які пронизують майже всі картини Опанаса Заливахи? Ще раз погляньмо на його найвідоміші картини, на яких роль вертикалей наголошено з особливою силою: «Дерева як люди», «Лет», «Фенікс», «Ми», «Стиглість», «Дозрілість»„ «Соняхи», Пієта», «Молитва», «Композиція», «Вертикалі», «Погляд», «Мелодія», «33-й рік», «Дерева»... Звісно, що в Ленінградській Академії мистецтв не вчили такому модернізму і такій філософії... «Свою національність довелося відкривати вже в зрілому віці, — пише Є.Сверстюк (див. альбом «Опанас Заливаха»), — розгортаючи намети соцреалізму й «інтернаціоналізму» в образах профанної імітації і пробиваючись до осердя національного болю. До вселюдськости провадила загублена стежка і міражі духовних висот, офіційно ліквідованих ідеологією матеріалізму... З боєм відкрита національність світиться інтенсивніше, ніж природно успадкована. Він стає активним нонконформістом, що вибудовує свій світ у вертикалі... Тільки в зболених обличчях його матерів, лірників, дідусів і дітей — та глибина, що вже нічого не боїться. У світі його образів чується музика сфер, а напоєна історичною пам'яттю вертикаль росте і вибудовується у височінь». Ми вже згадували про зв'язок неба і землі, про спроби малювати людську душу, про колористику і форми, що зближують людей, бо наповнюють вселюдськість. Припускаю, що якби академік Вернадський, якому належить теза про «ноосферу», тобто сферу розуму, яка огортає нашу планету, був художником, а не науковцем, то малював би в стилі Опанаса Заливахи. Якось під час наших вечірніх розмов із О.Заливахою, які склали основу моєї книжки «Болід», я замітив, що у моїй ранній новелі «Біла як цвіт магнолії», написаній і опублікованій у Львові ще в мої студентські роки, а потім і в моїй книжці «Смак свободи» я створив такий сакрально-поетичний образ як «сполучники між землею і небом». Цю алегорію я вжив стосовно тих хрестів, якими в часи мого дитинства рясніли наші Карпатські гори, бо позначали місця захоронення чи загибелі українських повстанців-упівців. Я сказав Опанасові Івановичу, що

вбачаю змістовну і логічну подібність між його «вертикалями» на картинах і моїми «сполучниками» у літературному творі. Заливаха усміхнувся задумливо і сказав: « Справді подібність в цих мистецьких виражальних засобах є, тільки «сполучники» природніші в літературному творі, а вертикалі більш відповідні для картин, пейзажів, для мисленних асоціацій у сфері барв, ліній і просторової уяви». Я не сперечався, бо з «просторовою уявою» у мене були вельми кумедні студентські спогади, пов'язані із здачею заліка з нарисної геометрії у дуже строгого і вимогливого викладача… Сподіваюсь, не буде лишнім повторити, що сакрально-філософський модернізм зародився в Опанаса Заливахи не самопливом, не раптовим осяянням. Тільки Марія Якібчук у своєму виступі на урочистості згадала про зв'язки Опанаса Заливахи з прикарпатськими дисидентами священиком Ярославом Лесівим і палким націоналістом і поетом Зиновієм Красівським. Повернувшись з ув'язнення, вони продовжували свою просвітницьку і релігійну діяльність, хоч знали, що їхня діяльність пильно контролюється і що це вкрай небезпечно. Але духовна спорідненість між ними була сильнішою від смертельних небезпек режиму. Це був зв'язок по вертикалі, через Бога. Всевишній сполучав їх незримими нитками майже родинної довіри, любові і радості від спілкування у «своєму колі людей». Такої родинної радості і трансформації духу, ідей і віри в щасливу зорю України як незалежної держави, ніде більше мені не доводилось спостерігати і відчувати. Ця спорідненість давала чудесні плоди новаторського мистецтва: О.Заливаха намалював ілюстрації до поетичної збірки З.Красівського «Невольничі плачі», а в кухні священика Я.Лесіва, влаштованій у підвальному приміщенні, всі стіни помистецьки оформив чудовими композиціями сакрально-історичнопейзажної тематики. Не знаю яка тепер доля у тієї мистецької ліпки на кухні отця Лесіва, але, сподіваюсь, що краща від тих робіт О.Заливахи, якими були оформлені кафе і громадські приміщення у Івано-Франківську: нові власники тих кафе часів прихватизації поварварськи руйнували і викидали на смітник роботи геніального українського художника, подібно до того як компартійно-кадебістською клікою в 1964 році був зруйнований вітраж в фойє Київського університету ім. Т.Г.Шевченка, виготовлений Опанасом Заливахою у співавторстві з А.Горською і Л.Семикіною. Хіба з тією різницею, що вандалізм у КДУ чинили вночі, щоб ніхто не бачив, а їх послідовники у Івано-Франківську діяли серед білого дня, бо це вже була «приватна власність»… Сиротинами під стіною на підлозі виставкового залу тулились кілька робіт О.Заливахи (грізні лики карпатських опришків, таємничі і сумовиті карпатські краєвиди, випалені з глини), чудом врятовані добрими людьми від місцевих вандалів, але про них у виступах не прозвучало жодного слова, хоча де-хто з виступаючих з нотками гордості натякали про кафе «Білий камінь», улюблене місце міс-

цевої богеми, де вдалось громадськими зусиллями відстояти роботи О.Заливахи. Підсумувати цю гірку історію з керамічними роботами О.Заливахи як і з тими перепонами на його життєвому і творчому шляху, які доводилось долати щоденно, хочеться словами Симона Петлюри: «Не так страшні московські воші, як свої, українські гниди»… «Взять Україну с середини…», — про ці агресивні наміри москалів О.Заливаха застерігав де тільки міг. Про це висловився великий Художник і в наших вечірніх бесідах при диктофоні, бо як провидець вболівав за долю України. На жаль, навіть на найвищих щаблях нашого владного «олімпу» в нас ще мало «зрячих», тобто людей, які тверезо оцінювали б ситуацію і не розмінювали б раціоналізм пріоритетних напрямів діяльності на популістське хуліганство. І цю гірку істину періодично підтверджують нардепи в Українському парламенті, влаштовуючи дебільні ексцеси і бійки на потіху російським телеканалам і верховодам, і, неначе на замовлення кремлівських верховодів і їхньої агентури, яку нахабно просунули не лише в парламент, але й в державні структури всіх рівнів, аби розкладати Україну з середини. Цьому розкладу України сприяє досі не відмінений януковичівський закон «Про засади мовної політики в Україні», який «працює на утвердження проросійської мовної політики в Україні», — застерігає в ЗМІ колишній політв'язень-дисидент, тобто соратник О.Заливахи, С.Караванський. Вивчити рідну мову не важче, ніж віддавати життя за Україну, а втрата мови — це втрата державності, бо мова ворога поширює «граніци русскава міра».

Окрім пропозицій збудувати пам'ятнтки, створити музей, видрукувати монографію і новий, розширений альбом мистецьких робіт Опанаса Заливахи, на урочистості прозвучала пропозиція заснувати загальнонаціональну премію його імені і вручати її тим митцям, в яких чиста репутація в мистецтві, хто не писав доносів, не підлизувався до влади, хто утверджував своєю творчістю високу християнську моральність, високу професійність за світовими критеріями, хто вірно служив Україні, ідеалам добра і справедливості. Ця пропозиція прозвучала з уст художника і видавця Михайла Вітушинського. Цю думку митець мотивував тим, що в час війни з Росією Опанас Заливаха має бути зразком вірності Україні. Нам потрібно виховувати молоде покоління в дусі українського патріотизму, а не меркантильного пофігізму. Але, вимовляючи ці красиві і правильні слова, не забуваймо вислів древнього математика і філософа Піфагора: «Учень — не посудина, яку треба заповнити, а факел, який треба запалити». До постаті Опанаса Заливахи потрібно підходити ширше, глибше, мудріше, бо ми всі в боргу перед ним. Через його мистецтво, мораль, життєву філософію доторкаємось до його чистоти, щоб самим очиститись. М.Вітушинський вважає, що ми всі винні в тому, що передаємо наступним поколінням державу, яка є, бо ми брехали, пристосовувались,

замовчували своїх «видючих» і потурали злодіям і ворогам України, принижувались і відсторонювались від всеукраїнських проблем і навіть тепер, коли «злії люди» збудили окрадену Україну, ми повільно втрачаємо дух Майдану, дух революції Гідності і справедливості, бо вбивці майданівців і їх покровителі не покарані, а тиран-Янукович помишляє з-під москальської «криші» знову повернутись в політику. Це ж скільки його прибічників прихамелеонились на всіх рівнях українського суспільства, щоб злодюга і кат українського народу на весь світ помишляв про «дранг нах вестен» в обозі москальського «рашизму». Подібні думки прозвучали не лише у виступі М.Вітушинського, але й інших ораторів, зокрема колишнього мера Івано-Франківська Зиновія Шкутяка, Марії Якібчук, голови Івано-Франківської ООНСПУ Євгена Барана, голови Обласного осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва України, Заслуженого художника України Василя Корпанюка, художника Михайла Мурафи. Справжньою окрасою урочистої академії були авторські пісні у виконанні натхненної силою і чаром небес Зої Слободян. Зокрема, у пісні, присвяченій О.Заливасі, є такі слова, написані поеткою і художницею Марією Корпанюк, яку він називав «Княгинею»: *«А чоловік серед народу, / Немов на сповіді відвертий, / Вже вклинив погляд свій упертий / В серця і душі свого роду. / Схрестились промені навкіс, / Вечірнє сонце увійшло до храму / І золотом полило рами, / І Ангела, що вість приніс».* Тож стараймось, щоб і нам Ангел приніс добру вість про те, що пам'ятникам, музею і Всеукраїнській премії ім. О. Заливахи бути!

«ЧУМАЦЬКА ВЕЧЕРЯ», АБО МОНУМЕНТАЛЬНИЙ СИМВОЛІЗМ УКРАЇНСЬКОЇ ДУШІ

Мистецькі аспекти і нюанси творчості Опанаса Заливахи при написанні як «Боліда» так і цього матеріалу я обговорював з моїм сином Романом, художником за освітою і покликанням і теж складною долею. Я так захопився творчістю Заливахи, що навіть свого сина переконував у тому, що йдеться про культового художника, про українського генія, бо домінуючими напрямками його робіт є сакральне проникнення в кожну тему і утвердження релігійної і національної самобутності. Роман уважно слухав мене, але знаходив у моїх словах привід для дискусій. Коли я розвивав думку про те, що картини Заливахи за своєю колористичною гамою, життєвою правдою, динамікою і спорідненістю з небесним безміром співставимі для порівняння з роботами школи французьких імпресіоністів, зокрема Ван Гога, Гогена і Поля Сезанна, Роман лагідно сказав:

— Тату, візьми до уваги, що імпресіоністи ловили мінливі відчуття і не заглиблювались в їхню суть. Якщо у Заливахи і є натяк на імпресіонізм, то це — відчуття світла душі, світла отої свічки, з якою нині майже

забутий український художник Веніамін Кушнір шукав людину… Манеру Заливахи я назвав би монументальним символізмом української душі.

— Так, Заливаха вчить нас, українців, дивитись на світ українськими очима, та чи багато з тих, що вчились, засвоїли цю національну науку? Чи не більше тих, які віддали перевагу вигіднішому для власної кар'єри модерному космополітизму? Так, трагічна експресія ліній на картині Кушніра «Ґвалтована Україна» динамічніша від заливашиних таємничих вертикалей, які, як він сам розповідав у наших діалогах, у значній мірі запозичив від творів Кушніра, розвинувши їх до філософського узагальнення, та жоден художник у світі не сягнув тих вершин сакральності і правди, раю і пекла у змалюванні людської душі, яких досяг Заливаха.

— Якщо Бог полишив цей світ на самоплив, — сказав Роман, — то роль митця рівня Заливахи зводиться до відшуку космічних рефлексій, щоб збудувати світ безпечніший, справедливіший і мудріший, позбавлений дикого руйнування Краси, звіриного людиножерства і сліпого, недолугого самоїдства поряд з лубковістю і примітивом пропонованих на вулицях міст розкладок заробітчанського малярства. А що поробиш — не до високих матерій, коли нема за що прогодувати сім'ю. А чи тобі відомо, що колишній колоніальний режим не давав Заливасі можливості заробити, і він, доводилось чути від знайомих художників, змушений був навіть портрет Леніна намалювати для якоїсь компартійної оказії, але виконав цю роботу в стилі кубізму Пікассо і його роботу забракували. Уявляєш, комуністи через своє неуцтво і невігластво заборонили твір, виконаний у стилі їхнього кумира. Тепер наче б то простіше — попит породжує пропозиції. Оті трафаретні коні, карпатські краєвиди, «бєрьозовиє рощі», хатини на березі річок — ну, прямо «подарунок» для повеней, все оте ремісництво — товар дешевий, але ходовий, має попит. А хто купить серйозну картину, де знайдеш отого багатія, який би розщедрився на справжнє мистецтво, тим більше в час війни і галопуючої кризи. Ти, тату, вболіваєш за Заливаху, а сам не маєш змоги ось уже понад п'ять років видати хоча б одну книжку. А добротних текстів накопичилось на декілька книжок. Графомани і популісти видають по кілька книжок на рік, їх нагороджують різними преміями, а ти свою творчість не можеш відстояти. Нонконформізм сьогодні не в пошані, бо не вигідний. Хоча і горджусь тобою за те, що не прогинаєшся перед зарозумілими егоїстами. Час розставить все на свої місця, але ж як багато часу втрачаємо… Отже, на мій погляд Заливаха творив візії, які б захищали світ від зла; він швидше монументальний візіонер, ніж імпресіоніст чи навіть сюрреаліст.

— Дякую, сину, за справедливі слова, але не про мене мова, а про Заливаху. Я порівняв його творчість з імпресіоністами не для визначення його належності до тієї чи іншої мистецької школи. Це не так суттєво, хоча витоки, підґрунтя і школа становлять значну формуючу

основу генія. Йдеться про Дар Божий, про космічну спорідненість душ, покликаних Всевишнім для творіння Краси, Добра і Мудрості, але земні умови і обставини накладають свої відбитки, вносять свої корективи. Імпресіонізм Сезанна як дивина, як зачудованість красою життя, притаманний багатьом полотнам Заливахи. Передусім, маю на увазі дві картини Поля Сезонна: «Купальники» (1890 р.) і «Великі купальниці» (1898-1905 рр.). На обох картинах оголені люди утворюють єдине ціле з природою; їх райська насолода випромінюється із здорових, обцілованих сонцем тіл. Райський куточок землі, повна гармонія людей і природи дуже далекі від штучних зваб телерекламних кліпів про bounty, бо райською насолодою дихає сама природа, повітря, сонячне світло, тіла людей. І силами єднання цієї божественної краси з незримими, але відчутними силами Неба слугують дерева, подібно як на картинах Заливахи таємничі вертикалі, як я їх називаю, сполучники між небом і землею. Вони як символи творчого, елітарного проростання не підвладні совковій інкубації чи політичній кастрації. Вони образно промовляють до глядача: бережіть цю красу, не дайте силам зла, силам бездушного молоху знівечити її. А що тепер зробили «привиди зла» — терористи з тією красою? Затоптали, засмітили її стадами переляканих біженців з Сірії, з Лівану і інших країн Близького Сходу, бо це входить до стратегії завойовників; навіть Париж, столиця мистецького світу, за висловом Ернеста Гемінгвея «свято, яке завжди з тобою» тепер ще оплакує невинні жертви дикого терору, наїжачується, насторожується. На картині «Купальники» поряд з мускулистими чоловіками стрімко тягнуться до неба дві сосни, їх могутні стовбури підкреслено виділені художником як устремління до таїни святості. Дивлячись на них, спадає на думку заливашин концепт фалічності: мусульманські мечеті, античні колонади, заводські і ГУЛАГівські димарі… Сонячно-блакитний фон спостерігаємо і на картині «Великі купальниці». Оголені для купання жінки теж створюють світлу гармонію з природою. Тільки дерева тут не прямовисно-фалічні, як у попередній картині, а сходяться кронами дугоподібно з обох боків, як губи для поцілунку, як купол готичного собоору чи трикутноподібна таємнича брама, брама життя… Два великі символи життя, виражені художником з допомогою дерев, зберігають у своїй суті єдність божественної святості людини і природи. Це відчуття вільного світу, райського куточка землі настільки сильне і реалістичне, що, здається, зображені на картинах Сезанна люди, навіть не здатні належно поцінувати цієї ласки Божої — СВОБОДИ. Натомість картини Опанаса Заливахи — це молитви людей поневолених, обмежених матеріалістичними реаліями, але ще не знівельовані у духовному вимірі. Вони потерпають від голодоморів, катівень, тюрем, арештантських бараків, від тотальної несвободи і отруйної зради, але вони незламні, цілісні і терплячі, по-філософськи задивлені в простір і час, в історію земного буття…

Роман намагався охолодити температурний градієнт моїх порівняльних сентенцій:

— Вплив імпресіоністів майже невловимий у творах Опанаса Заливахи. Коріння заливашиного символізму слід дошукувати в мистецьких манерах ближчого періоду. Я провів би паралель між символічним монументалізмом Заливахи і соціально-модерністичними роботами Пабло Пікассо та кубинського художника Віфредо Лама. Маю на думці такі визначні творіння, як «Герніка» П.Пікассо і «Джунглі» В.Лама. Подібно до того як в «Герніці» з колосальною силою передана квінтесенція цілої епохи варварського наступу фашизму, що перемелює в жорнах війни цілі міста, країни, народи, подібно до алегоричності афрокубинського сюрреалізму В.Лама, котрий своєю картиною «Джунглі» намагається пробудити спрагу за втраченим раєм вільного життя на рідній землі, так і полотна Заливахи в національно-колористичній гармонії і виразних народно-філософських символах відкривають світові колосальне розп'яття, на якому карається великий центральноєвропейський народ України, бо «Привид бродить по Європі, привид комунізму…».

— А тепер цей «привид», — сказав я, — трансформувався в російський «рашизм» і побрів-полетів бомбити не так терористів ІДІЛ, керівники якої пройшли вишкіл у Москві, як мирне населення країн середземномор'я. Падіння ціни на нафту так стурбувало москалів, що вони вирішили викурити мільйони аборигенів мусульманського світу на утримання ситої і ліберально-недалекоглядної Європи, щоб захопити багаті нафтою території і на сторожі загарбаного виставити військові бази; вже й ядерною зброєю погрожують. «Герніку» москалі влаштували українцям на Донеччині і Луганщині, а за нафту і високі ціни на неї москалі готові перетворити весь світ на радіоактивну пустелю, на «пепел». Вимальовується Армагедон… Тому я б не порівнював творчий світ Заливахи — відвертого антикомуніста з картинами відвертих підпирачів комуністичного міжнародного руху, якими були Пікассо і Лам, навіть якщо в їхніх стильових підходах є дещо спільне. Бо не відомо як повелися б ці митці, якби їх спіткала доля Опанаса Заливахи. Можливо, що й прозріли б, і випарувався б їхній комуністично-рекламний ідеалізм, нав'язаний штучно і облудно, без практичного знання потворних його сторін, що не можливо осягнути в благодатній атмосфері демократії, свободи і комфорту Західного світу, як випарувався в англійського письменника Орвела, автора антикомуністичних, антитоталітарних творів, зокрема «Тваринна стайня» і «1984». Поганяли б їх років десять по сибірських ГУЛАГах, відчули б на собі і своїх рідних повсякденний тиск «сапога» чи «лаптя» отого «привида» за кожне необережне слово, навіть за думку, попробували б тюремної баланди лише за те, що ти не хочеш відріктись своєї праісторичної національної приналежности, отоді б ми подивились якої б

заспівали оті, овіяні славою і запахом дорогих коньяків, митці. Якби еліта Заходу відчула на собі хоч дещицю того геноцидного тягару, який переніс і продовжує переносити український народ від комуно-московського імпер-шовінізму, то був би більш відпорним до його сучасних форм агресії і тероризму, був би більш згуртованим і рішучим у відстоюванні свободи, демократії і справедливості в цілім світі.

Щоб уникнути суперечки Роман відкрив альбом «Опанас Заливаха» на репродукції з картини «Чумацька вечеря»: від небесних світил при ідилічному світлі притахлої ватри вечеряють три чумаки з жовто-гарячими німбами довкола їхніх голів. Лагідний, теплий, одвічно неспішний український світ постає дивовижним видивом посеред ночі і безмежного українського степу, де пахне ковилою, свіжим чумацьким кулішем, нашою предвічною історією і високими чистими зорями, які по-земному, по-домашньому округло, мов паляниці, чи, може, райські птиці посідали на роги волів і ненароком матово засвітили небесно-земним, блакитно-жовтим світлом української долі. А це ж був 1980 рік: за таке поєднання кольорів тоді саджали до тюрем. Але Опанас Заливаха на той час був уже на висотах мистецької слави, недосяжних для молоха страху.

— Тату, — несподівано сполошив тишу Роман, — чомусь у цих чумаках і їхніх волах мені вбачається майже прозорий лик китайця… Дивне відчуття…

— Це, напевно тому, що крізь все своє життя Опанас Заливаха проніс вдячність до старого китайця, шукача жень-шеню (коренів життя), який урятував йому життя, коли їхня сім'я втікала від штучного голодомору аж на Далекий Схід, до Приморського краю. Але в холодних вагонах восьмирічний Панасик простудився і захворів на запалення легень. Його врятував старий китайський знахар, і перше, що побачив хлопчина, опритомнівши — це добрі, ледь усміхнені очі старого китайця. Через багато років, коли тюремники змушували Опанаса Заливаху записати в анкеті, що він росіянин, бо такої нації як українці на їхнє колонізаторсько-шовіністичне переконання не існує, то в'язень сказав, щоб у такому разі записали його китайцем, а на здивування тюремників «ведь ты же не китаец» спокійно відповів: «Але ж я не росіянин, а китаєць врятував мені життя». Можливо ця вдячність за врятоване життя випромінювалась разом з його самобутнім талантом через оті дивовижні лінії-сполучники. Але мене зараз більше хвилює як завершити цей матеріал про 90-літній ювілей Художника.

— Візьми кінцівку з «Боліда». Вона — класна, футуристична! — сказав Роман. — Тим більше, що академік Володимир Качкан опублікував цей уривочок у рукописному виді як автограф у книжці «Віщі знаки думки, серця і руки».

— Добре…

Відгуркочуть, відгудуть і відсмердять отруйними вихлопними газами сотні мільйонів машин і мільйони заводських труб-димарів, перетворюючись на купи іржавого металобрухту, бо буде висмоктано і зжерто всі запаси нафти, газу, вугілля. Припиняться війни, бо не буде за що воювати. Людство повернеться до духовних джерел життя. Людство навчиться добувати енергію від сонця і води. Людство збагне, що Земля — велетенська беззахисна жива істота, на якій Творець поселив людей як доглядачів, оберегів планети, а не її руйнаторів, як органічне доповнення природи, а не грабіжника і ґвалтівника довкілля. Людство збагне, що руйнуючи Землю, знищує себе. Людство зверне свої погляди до Неба, де в імлистім безмежжі космосу мрійливо проліг Чумацький шлях…

Гей! Цоб! Цабе! Нумо, круторогі… Дорога далеченька… І круторогі не підведуть: надійно тягнутимуть перевантажені чумацькі мажі і плуга пертимуть справно. Бо все повертається на круги своя… І виглядатиме чорноброва свого чорновусого козаченька. І оживуть степи, озера… І вольнії, широкії скрізь шляхи святії простеляться… І присядуть чумаки біля вечірньої ватри. І спалахнуть зорі і теж присядуть спочити на рогах волів. А в очах старого аж побілілого від часу чумака з лагідною біловусою посмішкою зблисне золотистий слід боліда, як в його дитинстві…Таємничий космічний мандрівник згорав у небі, залишаючи довгий золотистий слід… Але за народним повір'ям ціною самоспалення він показав шукачам жень-шеню напрям до коренів життя. І заіскрились ті спалахи у відсвіті притахлої ватри, як загадкові сльози в очах великого Майстра.

2015 р.

Тримайся, сину, міцно на коні. М.Симчич з сином Романом. Рівненщина, 1981 р.

АДЕПТИ МАЛОРОСІЙСТВА

МАЛОРОСІЙСТВО ЦЕ — ЗРАДА, АГЕНТУРНІСТЬ, КАПІТУЛЯНТСТВО

Дякувати Богу, після обрання головою НСПУ дієвого з чіткою національною позицією письменника і редактора провідних письменницьких і громадських часописів України Михайла Сидоржевського про визначного українського поета Євгена Маланюка на сторінках письменницьких газет на теренах України заговорили чи не вперше на повний голос як про поета «унікального» (Тарас Салига, «Схід» і «Захід» у художньо-публіцистичних концептах Євгена Маланюка», «Українська літературна газета» (УЛГ), № 8, 24.04.2015 р.) і навіть «безсумнівно геніального» (Григорій Клочек, «Малоросійство» Євгена Маланюка і сьогодення», «Літературна Україна» (ЛУ), № 20, 14.05. 2015 р.). Це обнадіює, що до лікування задавненої і хронічної хвороби української нації, яку Є.Маланюк діагностував як хворобу «інтелігентську», яка поражає верству, «що мала виконувати роль мозкового центру нації», долучаться не лише письменники, але й політики і всі небайдужі до долі України громадяни, хто за словами В'ячеслава Липинського розуміють, «що Україна не створиться хитрими спекуляціями, а тільки великим і організованим ідейним поривом».

На жаль, навіть згадані вище високошановні літературні достойники чи то сором'язливо, чи, можливо, з причин теперішнього каламутного стану гібридної війни з московськими агресорами і їхніми прихвоснями т. зв. «сепаратистами», замовчали такі радикальні означення малоросійства у згаданій вище праці Є.Маланюка як «хитливість, зрадливість, зрада і агентурність». Замовчана в цих публікаціях і вкрай неприємна для патріотично налаштованих естетів, тим більше для адептів малоросійства така вбивча характеристика Є.Маланюка: «…малоросійство — це не політика і навіть не тактика, лише завжди апріорна і тотальна капітуляція. Капітуляція ще перед боєм». Так, це — не літературна «термінологія», а скоріше — військова. Але ж не забуваймо, що таке означення «малоросійства» належить офіцеру Дієвої Армії УНР, який з боями і гіркотою втрат пройшов всю війну за державність України. І цієї борні поет не припиняв навіть в умовах еміграції, бо знав і був твердо переконаний, що «Саме усвідомлення собі комплексу малоросійства — було б вже значним кроком вперед, так само, як поставлення діагнозу є початком лікування». Плоди таких відгалужень малоросійства як зрада, агентурність і капітулянтство ми пожинаємо під Іловайськом, як раніше пожинали у зрадженому Батурині, у голодоморах і ГУЛАГах; пожинаємо, за словами нардепа-свободівця Андрія Іллєнка, у змові правлячих «еліт», через що бандюки і казнокради безкарно втікають під прихист своїх покровителів і кураторів у Росії, а героїв Майдану, які створили перші добровольчі загони і своїми життями, своїм героїзмом зупинили навалу гіркіних і

капітулянтів-зрадників малоросів (т.зв. сепаратистів), виставляємо на осуд, роззброюємо, наче банди ворогів, тим часом як вороги потирають руки, грабуючи частину Донеччини і Луганщини, влаштовуючи знущальні паради наших полонених і свої бандитські паради з російськими танками і БТРами, з кривавим катом — вбивцею беззбройних українських полонених Моторолою на чолі (чому наше правосуддя не оголосило осудження цього ката і вбивці українських полонених на українській землі не тільки в українських судах, але і в міжнародних, аж до подання до Гаазького суду?); пожинаємо у засиллі російської мови на телеканалах і в державних структурах, зокрема в армії і в парламенті, який прискореними темпами стає «кишеньковим» і замість того, щоб вилучити зі своїх рядів махрових ворогів України —поплічників царьових, клюєвих і іншу погань, самокаструється зняттям імунітету недоторканності, і це в час війни, коли недоторканними, на жаль, є вороги і п'ятиколонники, бо вони завжди і скрізь мають щілину для втечі, а українські патріоти приречені на притягнення до відповідальності, бо, як стверджує очільник чорнобильців Прикарпаття, підполковник міліції, а тепер правозахисник і літератор Нестор Мартинець, участь в АТО не гарантує їм юридичного захисту за вбивство людей (ворогів України на Східному фронті), адже в нас не оголошено воєнного стану (тисячі вбитих і поранених є, а війни немає, бо так треба Путіну, але не треба так тим сім'ям, як в Україні, так і в Росії, які втрачають своїх синів, батьків, рідних в ім'я шовіністичного одуріння купки московських верховодів у Росії і тіньової кліки олігархів в Україні, що будують свій бізнес на крові мирних людей, на горі і сльозах сиріт і вдів, дітей, матерів, жінок, дідусів і бабусь). Зрозуміло, що ми не створимо повноцінної Української Армії, якщо безприкладний героїзм наших воїнів на Східному фронті подається навіть в українському кіно під «соусом» боротьби проти українського націоналізму. Згадаймо хоча б сцену зі свіжоспеченого начебто українського ще й військово-драматичного телесеріалу «Гвардія» (режисер О.Шапарєв, сценарист М.Рибалко, телеканал «2+2») про російсько-українську війну, умовно названу АТО: в розбитій бібліотеці один з україномовних бійців з «оселедцем» на голові для своїх потреб почав виривати сторінки із книги Гете. Російськомовний боєць зупинив його: «Пастой, вєдь Гете — классік міровой літератури; возьмі лучше Донцова, в самий раз…». І україномовний боєць тупо бере книгу Донцова і ще тупіше вириває з неї сторінки. Не буду вдаватись до «лікнепу» на тему суперечливої і далеко не дослідженої творчості ідеолога українського націоналізму Дмитра Донцова, котрий, до речі, не належав до жодної націоналістичної партії чи організації. Перш ніж щось говорити про Д.Донцова, треба прочитати його твори, а не керуватись ще совковим трендом: «Я Пастернака нє чітал, но творчество єво осуждаю…». Націоналісти, ще скажуть своє слово і не тільки літературною мовою. Не думаю,

щоб творці цього фільму не знали, що на передовій воюють батальйони українських націоналістів, які, як і вояки УПА, не знають слова «капітуляція», які ще до війни поширили ідеологію українського націоналізму на Східні терени України і тепер навіть російськомовні українці, мов клич єднання і перемоги над ворогом, вітають своїх героїв і між собою вітаються нестаріючим кличем українських націоналістів «Слава Україні! Героям Слава!», взятим від християнського «Слава Ісусу Христу! Навіки Слава Богу!». Тому подібні сцени у загалом актуальному серіалі, м'яко кажучи — ідеологічний ляпсус, що має на меті не тільки принизити україномовних бійців, а, значить, внести розкол в ряди побратимів, поріднених спільною боротьбою проти спільного ворога, але й виконує брудну роботу для російської ворожої пропаганди, яка веде запеклу війну з т. зв. «українським буржуазним націоналізмом», якому приписує набуті і значно «збагачені» суто російськими дикістю, варварством, кровожерністю, цинічною брехнею, хамською ницістю і шовіністичним чадом риси фашизму, ними ж, росіянами, модифікованого, особливо в сфері ідеології, причому на міжнародному рівні, причому не без успіху, бо кидають на цю брехливу пропаганду мільярди нафтодоларів, відібраних у простих російських громадян. Тема українського націоналізму як і тема вступу України до НАТО стали лакмусовим папірцем самовикриття як войовничого так і латентного малоросійства, від якого терпеливо і мудро треба виліковувати українське суспільство, як від хвороби проросійського покріпачення. Треба прислухатись українським чиновникам, що опікуються державною пропагандивною сферою, до думки О.Муратова, висловленої на сторінках УЛГ (27.02. 2015 р.): «…в теперішні часи треба перш за все робити контрпропагандивні фільми і всіляко опікуватись їхнім розповсюдженням у країні та за її межами, навіть у Росії…кожний такий вдалий фільм значно ефективніший за залп із двохсот гармат». Не менш підступна думка, ніж у згаданому телесеріалі, закладена і в рекламному кліпі начеб то пива: літнього чоловіка в гуцульській одежі під конвоєм совітських військових, вочевидь енкаведистів, часів великих ловів, тобто винищування УПА, якій допомагало населення, як єдиним своїм захисникам, як народній армії, серед ночі під дулами карабінів виводять отого вуйка у гуцульській вбері, аби постукав по дереву і визначив його якість. А вуйко ще й посміхається… Навіть це награне задоволення вуйка є наскрізь фальшивим, бо під дулами енкаведистської зброї посміхались хіба що ідіоти чи психічно хворі. Але не про якість дерева йдеться в рекламному кліпі, який постійно мозолить очі телеглядачам, бо в ті часи вперше за всю історію Карпатських лісів масово, тотально вирубували ліси, аби повстанцям-захисникам державності України не було де сховатись, аби їх швидше винищити і перетворити непокірну Західну Україну в черговий колоніально-сировинний придаток московських імпер-шовіністів. Але про це в кліп-

пі навіть натяку нема. Ключовим у цьому кліпі є «стучать», фактично відбілювання цього процесу. І це — в підступно замаскованому підтексті, бо не про пиво йдеться. Не «стукацтвом» славилась Гуцульщина, а ткацтвом килимів і ліжників, славетними вишивками, писанками, поетами, письменниками, акторами, волелюбністю, а не рабською покорою і зрадництвом, зрештою бриндзею і будзами, під які якраз і треба було б рекламувати пиво, а не «притягати за вуха» нещасного вуйка під конвоєм енкаведистів, що «стучить», наче дятел. Несе від того кліпа огидним національним самоприниженням і закладеною в підтекст пропагандивно-малоросійською дірявістю, від якої треба виліковувати українську націю, а не насаджувати їй «стукацькі» і малоросійські стереотипи колоніального минулого. Інакше на нашому національному «грунті» не заплодоносить «пшениця», на яку сподівався Іван Франко. Але про це у подальших роздумах про різновиди малоросійства і їх згубну роль у житті України і українців.

ДВОЛИКІ ЯНУСИ І НЕДОСЯЖНІ

Публікацію Г. Штоня «Дещо про авторство» *(УЛГ, 24.04.2015р.)* я намагався осмислити з позицій стимулювання літературного процесу гумористичними, квазіфілософськими методами чи радше категоріями: биття визначає свідомість… Мовляв, «пощипає» літературний метр наших літераторів, особливо молодших, аби писали майстерніше, переконливіше, мудріше, самобутніше, а головне правдивіше, і це заохотить їх до написання світових шедеврів української літератури, скерує їх у правильному напрямі розвитку. Адже свого часу навіть великий Іван Франко вдавався до таких методів, турбуючись і вболіваючи за молоду паросль української літератури. Приміром, у статті «Унас немає літератури» Каменяр Українського Духу писав: «Не забувайте, добродії ласкаві, що сяк чи так, а ви все-таки паразити на його (народу) тілі, їдці не робітники, п'явки, не Герої! Ось тота то інтеліґенція, що в сліпій гордості і в гордій сліпоті відкидає від себе все не згідне з її привидами та забобонами; тота інтелігенція, що силується бути консервативною, там, де нема, що заховувати; що під поступом розуміє цофання до часів Нестора, а під свободою — «підвищення дотації», — тота інтелігенція хіба ж могла і може сплодити іншу літературу? Література… — се є нічого незалежного від підкладки, від грунту, — се тільки збіжжя, виростаюче з даного зерна на данім грунті. А коли на пустій видмі понакидувано будяччя, то хто ж може жадати, щоб там уродила пшениця». Отже, вслід за Лессінгом, якому належить гасло «У нас нема літератури», що дало поштовх німецькій літературі виростати до висот світової літератури («…прийшов Лессінг — запалена голова, — пише І.Франко, — … І, о чудо! На той оклик, мов гриби по дощі, виростають і Гердер, і Гете, і Шіллер, виростає ціла правдива література німецька».), свою критику І.Франко спрямовує на

виведення (як Мойсей!) української літератури з небуття, на закорінення її у рідному національнім грунті. Франко не «ріже», а лікує, «гавкає, мов пес», аби наша література і наша нація не спала, щоб пробудилась до свобідного життя, а не гнила в задушливій атмосфері рабства, брехні, розумової сліпоти, тоталітарного страху і національного самоїдства.

А куди хилить Г. Штонь, коли висловлює параноїдальне побоювання: «А що, як до трибун і секретарських посад стануть продиратися виключно Жадани, Дереші, Бринихи? Не безталанні, але й літературно оскоплені…». Гидко і підло так писати про молодих і яскраво талановитих українських письменників, творами яких зачитується молодь не лише України, але й багатьох країн світу. По-перше, саме ці молоді письменники ніколи не рвались до трибун і посад, а самотужки, чесно і сумлінно торували собі дорогу до великої літератури. Хіба що Осип Зінкевич у своєму видавництві «Смолоскипи» на перших порах, ще в благословенні 90-ті роки підтримав декого з названих молодих письменників і тепер підтримує обдаровану молодь. Цій темі в ті часи я присвятив декілька публікацій в «Українському слові» і інших патріотичних часописах. По-друге, в часі Революції Гідності, завдяки телебаченню весь світ бачив на Майдані у Харкові тітушками побитого і закривавленого Сергія Жадана, який захищав своє і наше всеукраїнське право жити за європейськими законами свободи слова і інших свобод демократичного світу. Такі, як Г. Штонь ні на йоту не допомогли цим молодим літераторам, які сміло і талановито експериментують на ниві модернізму. Хай не завжди вдало і, можливо, недостатньо «рідноземноджерельно» (Г.Ш.), але оригінально і, що найважливіше — гостро, актуально і адекватно нашим, українським постколоніальним реаліям, синдром яких спостерігаємо на всіх щаблях нашої суспільної і навіть владної ієрархічної драбини. Знаково, що в анотації роману Сергія Жадана «Ворошиловград» зазначено: «Історії українського рейдерства присвячується». Але вершини свого ретроградно-совкового критиканства Г. Штонь досягає, виливаючи помиї своєї упередженості і злоби на Юрія Андруховича і Оксану Забужко. Дошукуючи «творчий геном Андруховича», Г.Штонь опускається до таких ниць оцінок як «білялітературне базікало, яке на давно зужитих матрицях постмодернізму спорожнює преміальні фонди європейського поцінувального шулерства», тобто підливає масла у вогонь критики талановитого українського письменника-модерніста, по якому гепнула навіть крупнокаліберна заява «Правого сектора», передрукована з відповідним коментарем навіть «Літературною Україною» (№ 4, 22.01.2015 р.). Але якщо правосекторівцям закономірно болить «паплюження» Т.Шевченка, Г. Сковороди, І. Франка, «публіцистична підтримка різних форм статевих збочень…, уперте закликання до відокремлення від України Криму та Донбасу як начебто «частин

російської нації», то Г. Штоня, образно кажучи, душить жаба, за проєвропейський вектор Андруховича, за отримані ним літературні премії. Я не збираюсь бути адвокатом Андруховича, бо вважаю: якщо сам обкалявся, то і сам відмивайся. Я намагаюсь збагнути істину і запобігти національному розбрату і самоїдству, яке з усіх сил роздувають вороги України і зрадники.. Якби творчість Ю. Андруховича була така відразна, як про це пишуть правосекторівці і їм підспівує Г.Штонь, то чи розповів би після свого ув'язнення Ю. Луценко, що в тюремній камері зачитувався творами Ю. Андруховича, бо вони допомагали йому пережити кричущу несправедливість безпідставного ув'язнення і гнітючу безмовність обмеженого простору. То невже треба бути ув'язненим, щоб краще зрозуміти творчість Ю.Андруховича? Зовсім ні! Треба глибше мислити і об'єктивніше, у конкретних взаємозв'язках сприймати всі фактори і явища довколишнього світу. Але ж ви, панове правосекторвці і Г. Штонь, бачили Ю. Андруховича на Майдані під час Революції Гідності, був він і серед автомайданівців, які блокували в Межигір'ї палаци, збудовані на вкрадені в народу гроші двічі судимим злодієм Януковичем, якого Андрухович ніколи не хвалив у своїх творах. А проліз злодюга до президентського крісла не лише завдяки підтримці з боку Москви, але й завдяки патріотичному мовчанню і не менш патріотичній сліпоті нашої творчої інтелігенції, яка ще під час президентських виборів повинна була бити у всі дзвони про грядучу небезпеку такого вибору і численних фальсифікацій. Зрештою, що ви хочете від письменника, в якого органічний стиль письма — іронія і сарказм? У моєму (М.С.) романі «Болід» (2004 р.) з документальною достовірнісю (на основі диктофонного запису) в одному з розділів оповідаю про мої запити до Андруховича і Куркова під час їхньої зустрічі із студентами і викладачами Прикарпатського національного університету з приводу ганебних висловлювань цих письменників в інтерв'ю російськомовному радіо «Німецька Хвиля» на адресу українських націоналістів («Націоналістічєская украінская зараза растьот…» — Ю.Андрухович і « Міфологізація украінской історіі — ето прошлий етап. Мєшают с прошлого Хмєльніцкій, Мазепа, Котовскій…» — А.Курков). Тож наведу невеличкий уривок з мого художньо-документального роману: «…я попросив Андруховича прокоментувати його фразу «націоналістічєская украінская зараза растьот…». Як-не-як, мовлено ж не десь в коридорі чи в курилці, мовлено на всю Європу, на весь світ…

— Ви можете припустити, що я це серйозно говорив? — звернувся до мене Андрухович і після моєї заперечної відповіді продовжив. — Це було розраховано на російськомовних людей… Це був або гострий сарказм, або гостра іронія…

Що ж, цікава відповідь… Тільки я ще й досі не збагну чому російськомовні читачі і слухачі не повинні знати правди про українських

націоналістів, чому їх, зомбованих пропагандою російського рашизму, потрібно підігрівати в цих небезпечних для українців і громадян всього світу переконаннях, чому Україні заважають з минулого Хмельницький і Мазепа, а Мєньшіков, царі Петро І, Катерина І І, компартійні кати Каганович, Постишев (творці і виконавці голодомору на Україні в 1932-1933 рр.) та багато інших не заважають. А може нам заважають сучасні баламути, які торують шлях для нової колонізації України? А ще хочеться вірити, що попри всі контраверсивні і перверзійні висловлювання Юрій Андрухович ніколи не став би другим Сташинським… І в цьому переконанні укріпляюсь, бо ціную людей за їх вчинками, а не за наклепами на них. Підтверджує моє переконання той факт, що Ю.Андрухович відмовився друкувати свої твори у харківськівському видавництві «Фоліо», бо там друкуються проросійські автори. І мені, корінному галичанину-гуцулові, приємно і радісно, що приклад Ю.Андруховича наслідував наш земляк з Івано-Франківська поет Олег Короташ, котрий не дозволив оприлюднити відеозаписи своїх віршів у фінансованому Ренатом Ахметовим літературному проекті «Римовані міста», що охопив понад двісті молодих поетів з двадцяти міст України. «Мої вірші ніколи не звучатимуть за гроші катів українського народу», — офіційно заявив поет у соцмережах. Прикро, що О.Короташа не підтримали решта конкурсантів. Проте, я їх не осуджую, бо ситуація подібна до підкупів під час виборів: гроші беріть, а голосуйте як совість підказує, керуючись об'єктивністю, виваженістю, власним розумом. Головне — не нашкодьте Україні!

НЕ АНТИШТОНЬ, А АНТИМАЛОРОСІЙСТВО…

По творчості Оксани Забужко, зокрема по її романі «Музей покинутих секретів», який Г.Штонь не полінувався прочитати перед написанням своїх нотаток «Дещо про авторство», випущено найбільше критичних стріл. Але стріли ці не так викривальні, розвінчуючі чи вбивчі, як сміхотворно самовикривальні для самого критика. Ну, що це за твердження критика про те, що наче б то «художній її (О.Забужко) світогляд належить по-перше, не їй, і, що все, про що вона думає і, головне, як думає, взято з модних загально мистецьких бутіків і навіть секонд-хендів». Даруйте за грубе порівняння, але з більшою вірогідністю критик міг би стверджувати, що заліз знаменитій авторці під спідницю і переконався, що на ній не її трусики… Але якби критик насмілився на таке хамство, то дістав би такого ляпаса, від якого замакітрилося б у голові і, якщо він не імпотент, то визнав би чарівність і привабливість творчості авторки, а якщо таки імпотент, то продовжував би беззубо жувати постсовкову жуйку на кшталт «в совєтском союзє нєт секса». Але треба бути не тільки імпотентом, але й совково заангажованим адептом малоросійства, щоб не збагнути художньої і філософської вітальності, магічного проникнення у світ

мертвих, живих і ненароджених, яке геніально здійснила О.Забужко в шельмованому злісно Г.Штонем уривку з роману авторки, наведеному критиком в газетній публікації: «…І ми переродились, переплавились у горнилі боїв, вигартувавшись у дулевину, відсіявши з-поміж себе на вітрах перехресних фронтів нетривку породу, намиту війною, — випадкових месників, примусово змобілізованих, усіх, хто стомився і був охотніший до оранки, ніж до зброї, й для кого життя важило більше, ніж воля, — з нас зостались самі добровольці смерти, коханці смерти — чистий, як дзвін шляхетний метал. І коли совєти по приході взялись були вішати нас на майданах привселюдно (але швидко й перестали те робити, побачивши з ким мають до діла), то кожна така страта додавала нам сили, — наші хлопці ступали на ешафот із гордо піднесеними головами, гукаючи до натовпу в останню свою хвилину: «Слава Україні!», — і людське море глухо рокотало, набухаючи гнівом вимушеної німоти, а вночі десятки нових добровольців утікали до лісу, щоб здобути й собі таку смерть — смерть вільних людей». Цю цитату я сприймаю як дорогоціну, божественно світлосяйну перлину життєствердної, всупереч всім смертям, поетично і філософськи довершеної правди про нашу боротьбу проти одвічного ворога — дикого московського імпер-шовінізму і його прислужництва — молоросійства. Ця боротьба продовжується і нині на фронтах російсько-української війни. І треба бути Майстром від Бога, щоб зуміти, як це зуміла Оксана Забужко, відчути і розкрити з побаченого документального кінокадру ще совєтської кінохроніки, в гордо піднятій голові і погляді українського повстанця, якого окупанти ведуть на страту, велич і нездоланність української визвольної боротьби, властивої всім розвинутим країнам і націям, не тільки українцям, як властивий їм державний суверенітет і державний націоналізм. Тому закиди Г.Штоня про «двоїстість кожної сторінки роману», про «відсебність авторської балаканини на кшталт….» (наведеної вище цитати), про «протипоказаність подібних текстових котурнів» (це теж з приводу наведеної цитати) зосереджують у своїм ретроградним нутрі фарисейське пустослів'я, намагання обрізати крила творчості (професійна звичка деяких редакторів колишніх радянських видавництв, коли за «націоналістичний» поетичний образ «У схроні душі» різали всю книжку талановитого автора…) не прогнутої, непокірливої авторки, талант якої заслужено визнано і оцінено на світовому рівні. І не якісь там видумані Г.Штонем «преміальні фонди європейського поцінувального шулерства», а Angelus — найпрестижніша літературна нагорода Центральної Європи увінчала лауреатськими званнями романи Юрія Андруховича « Дванадцять обручів» (2006 р.) і Оксани Забужко «Музей покинутих секретів» (2013 р.). А Г.Штонь по-капітулянтськи волає про «Літературний колапс» (ЛУ, № 11,12.03.2015 р.) української літератури, називає цих, визнаних у всьому світі українських пись-

менників «політизованими крикунами, балаганними постмодерністами, матюгальщиками», а їхніх читачів і шанувальників — «плебсом». Проте, хоч би як злобно не квакали жаби з малоросійського болота, принизити і ошельмувати гордий творчий політ наших геніїв молодшого покоління їм, жабам, не вдасться, навіть погрозами і шельмуванням, навіть принадами «переваг» безальтернативних альтернатив рубльової зони над «твердовалютним модерном», який Г.Штонь намагається приярликувати до І.Малковича та Ю.Винничука. Величаві зірки наших українських талантів молодших поколінь недосяжні для малоросійського болота, яке намагається віддзеркалити їх у спотвореному виді. Тому не вони, як накаркує Г. Штонь у згаданій публікації в ЛУ, будуть зметені в «білякультурне сміття», а такі як Г. Штонь і про них забудуть… Але поки ще не забули, ще раз звернемось до І. Франка, який на відміну від штоневих «протипоказань», закликає у своїй літературознавчо-аналітичній статті «Слово про критику» до «повного, неограниченого права індивідуальності особи автора в тій найбільш особистій індивідуальній функції людській, якою є літературна творчість». Прислухаймось все таки до І. Франка: він веде до розкріпачення літературної творчості…

І ще на одній цитаті з роману О.Забужко викрив себе Г.Штонь у публікації «Дещо про авторство», як адепта малоросійства. Йдеться про епізод, в якому Вадим, крупний бізнесмен, власник ресторанів і на додачу ще й нардеп веде мову з головною героїнею роману Дариною, ведучою столичного телебачення. Квінтесенція цієї цитати у вислові Вадима про газ: «…Як то при чому газ? Влада — це енергоносії, голубко! Саме вони — ключ до світового панування, були є і будуть! / — Десь я вже чула — про світове панування… / — Якщо ти натякаєш на Гітлера, то от якраз найкращий доказ, що серйозному політикові наявність ідей тільки на шкоду. І навіть протипоказана. В бідного Адіка ідеї якраз були — і що найгірше, він у них вірив. / На мить мене огорнув розпач, ніби ми з Вадимом говоримо різними мовами…». І ось як цей епізод коментує Г.Штонь: « Не такими вже й різними, бо однаково непотрібним є в них все: смисл, форма, характерологічна прісність. І само собою, художня мертвотність; автор — ляльковод, що робить «правдоподібним» цей міні-театрик для споживача літературної жуйки, може про себе думати, що йому заманеться. Навіть бачити себе майстром…». Це Г. Штонь може думати про себе, що заманеться, бо в цьому діалозі авторка передбачила хід теперішніх подій. І якби Г.Штонь писав ці пасквільні рядки в часи режиму Януковича, коли авторка не побоялась оприлюднити свої глобалістичні аналогії, а, значить, і перестороги, то можна було б поспівчувати критику за його позицію літературного спекулянта чи торгаша. Але коли новоявлений Адік з Росії веде війну з Україною; коли анексовано Український Крим, зруйновано і продовжує руйнуватись частина Українських територій

Донеччини і Луганщини, а Росія вимагає від нас мільярди доларів за т.зв. кредити, надані Януковичу і його банді на руйнацію української державності, за поставки газу за штучно завищеними цінами тоді коли борги Росії перед Україною за руйнацію української інфраструктури, захоплення територій, заводів, нафто-і газодобувних платформ, нафтових і газових родовищ, шахт і готового вугілля і руди, вбивство і катування тисяч українських громадян вимірюються трильйонами доларів, а сльози сиріт, матерів і вдів нічим не окупиш; коли диверсанти і шпигуни чинять диверсії, підпали, вибухи по всій Україні; коли ворожа агентура на відповідальних державних посадах свідомо і привселюдно посилає на вірну смерть найкраще підготовлених десантників і гвардійців, гальмує забезпечення нашої армії несправними машинами і несправним озброєнням; коли Москва нав'язує Україні особливий статус для ДНР і ЛНР, щоб Україна утримувала вбивць і катів своїх громадян, ще й надала їм, терористам-ворогам нашої державності, контрольний пакет зовнішньої політики України (такого навіть у Придністров'ї немає); коли у зведеннях зі Східного фронту лунають все тривожніші вісті про нарощування сил агресора для новітнього «дранг нах вестен» (натиску, походу на Захід); коли фактично вимальовується загроза Третьої світової війни, де не буде переможців чи переможених, бо земля справді, за висловом горезвісного російського тележурналіста геббельсівського поріддя Кисельова, може перетворитись на пустелю, покриту радіаційним попелом, то базікати про «оповідь без сполучного з читачем духовного астралу» (Г.Ш.) є не просто гра слів, хизування словесною еквілібристикою чи словоблудством, а злочинна позиція адепта малоросійства, котрий намагається закрити рота тим авторам, які мовлять правдиво, аналітично і передбачливо про апокаліптичну катастрофу, що насувається на людство з боку купки кремлівських верховодів і їхніх прихвостнів з числа адептів малоросійства і безідейного олігархату, якому гроші і прагнення світового панування заступили здоровий глузд. Тож прислухаймось розумом і серцем до слів митрополита Андрея Шептицького, наведених у книзі «365 днів з великим митрополитом. Роздуми на щодень» («Місіонер», 2014, с.265): «Святий Павло дає нам у багатьох уступах своїх посланій довгі прямо каталоги чи то гріхів, чи мерзенних власностей грішників. Наведу лиш один, бо не знати, чи не треба приноровити його особливим способом до наших часів: « В останні дні настануть люті часи, бо люди будуть самолюбні, грошолюби, чванливі, горді, хулителі, родичам непокірні, невдячні, безбожні, без любові, непримиримі, клеветливі, непоздержливі, люті, недобролюбиві, зрадники, нахабні, надуті, люблячі розкоші більш, як Бога, що мають позір побожності, але відпекуються її сили» (II Тим. 3, 1-5.). З того гадючого гнізда, з тої смердячої клоаки, якою щораз більше стається світ, чи дивно, що християнська душа рветься до свободи, до світла, до здоро-

вля й життя, до неба, до Бога, рветься молитвою й у словах «Отченашу» знаходить в міру своєї щирости й доброї волі зараду на все зло, у якому цілий світ лежить».

PATET OMNIBUS VERITAS

Було б, одначе, хибно сприймати мою спробу критично осмислити і оцінити багатоликість і різноманітні форми малоросійства як Антиштонь. Зовсім ні! Досвіду володіння словом, ерудиції цього критика повчитись варто. Але коли йдеться про те, що несе шкоду Україні як самостійній європейській державі, а що користь, що її (наш український свобідний дух і прагнення бути вільними людьми у вільній державі, а не рабами і посіпаками московських імпер-шовіністів) розбудовує, а що підступно руйнує, тоді я керуюсь власним, а не позиченим розумом і досвідом: хитрий і досвідчений ворог значно страшніший і небезпечніший за ворога відкритого і недолугого. В жодному разі я не назвав би Г. Штоня ворогом. Сприймаю його публікації як привід і спонуку до об'єктивних роздумів на тему малоросійства. Тим більше — в публікації «Відеочужинство» (УЛГ, 24.10.2014 р.) Г.Штонь вимальовується в моїй уяві нещадним козарлюгою-рубакою: гнівно пройшовся копитами свого критичного Пегаса по сучасних телевізійних ток-шоу, як російських так і українських; рубонув по історичних манекенах наших одвічних ворогів — московитських царях Івані Грозному, Петрі І, Катерині І І, котрих і нині ворожа пропаганда і малоросійські підгавкувачі намагаються піднести «не руйнаторами, а вершителями нашої історичної долі»; доречно нагадав, що ця брутальна брехня, що «перевдягає малоросійство в новоросійство, не залишає в майбутньому місця для реалізації державних першопотреб, ознаменованих іменами Мазепи, Орлика, Грушевського, Коновальця, Бандери, Шухевича, Чорновола.»; застеріг від дискредитації на «здискредитованих телеекранах» нового Президента і Прем'єр-міністра і припечатно згадав «безневинного піонера (Кравчук), і симпатягу-інтелектуала (Ющенко), лощеного бандюка (Янукович), елітного злодія (Азаров), ученого з-під державної поли (Литвин)». Аж гульк — і прорвалось мудрагельське і відкрито, м'яко кажучи, неприязне, а точніше — малоросійське збридження до об'єднуючого всю Україну в боротьбі з російськими агресорами націоналістичного кличу «Слава Україні!»: «Йти до Європи означає йти від політизованої тріскотні, зацикленості на замашному, але все ще пустопорожньому вигукові «Слава Україні!», до України самокритичної, робочої, а головне — не компанійської». Після такого малоросійського ставлення до зміцнюючого бойовий дух українців кличу — вітання «Слава Україні!» мені стає зрозуміло чому Г.Штонь у публікації «Ілюзії, Ілюзії, Ілюзії…» (УЛГ, 8.05.2015 р.) «міркувальній параної якоїсь Ірини Щур про роман якоїсь Ірисі Ликович «Віртуалка» (Г.Ш.) присвячує майже дві колонки

газетної площі, а про творчість наших побратимів з НСПУ київського поета, прозаїка, а тепер ще й заступника командира батальйону ОУН, що воює на фронтах російсько-української війни Бориса Гуменюка і житомирського прозаїка, рядового бійця у складі 50-го окремого ремонтно-відновлюваного батальйону, який захищає Маріуполь, Григорія Цимбалюка, жодним словом не прохопився у згаданих його (Г.Ш.) публікаціях. Це вже не жаба душить критика. Боюсь, що це — знову ж таки професійна звичка замовчувати найрідкісніше і найсокровенніше для української нації явище: поет-воїн. Це малоросійське замовчування має глибокі, однак гнилі корені: воно, як кріт боїться сяйва цієї слави, яка єднає нації і народи, яка возвеличує народ і державу, що породили цих героїв. Котляревський, Федькович, Є.Маланюк, Солженіцин, Петефі, Аполлінер, Гемінгвей, Барбюс, Ремарк, Бьоль…І до переліку цих великих літературних постатей я хотів записати і Лермонтова, і Льва Толстого, але згадав, що ці, шановані мною автори брали участь у загарбницьких війнах Російської імперії: Лермонтов поневолював Кавказ, а Толстой — Крим. Тому, даруйте, теж вдаюсь в якійсь мірі до замовчування. Але це — в ім'я перемоги над москоськоімперськими катами-агресорами, які руйнують і плюндрують нашу святу землю, наш багатостраждальний народ. В «Ілюзіях…» Г. Штонь стверджує: «Ні духовної, ні культурної еліти як самодостатнього феномену Україна не мала і поки що не має.», все ж конкретних прізвищ на цей рахунок не називає. Приміром, він « доказово свідчить», що «Шевченківська премія, уперто присуджувана графоманам ще радянської, прислужницької випічки.», проте в наступному реченні «як людина старша» утримується від поіменного «доносу»… Лукавить Г. Штонь. Бо саме на цьому преміальному поприщі як ніколи потрібен його критичний «демократизатор». Чому тільки з журналістського розслідування Петра Кардаша «Жабодралівка по-шевкомівськи» (ЛУ, № 8, 19.02. 2015р.) дізнаємось про ганебні махінації, вчинені довкола цьогорічної найвищої письменницької премії України? І якщо П.Кардаш пише, що не секрет, що за Януковича Росія тримала під контролем політику присудження Національної премії України, то цьогорічне присудження премії перетворили на фарс, на карликове судилище над найгіднішим кандидатом — Юрієм Щербаком, трилогія якого («Час смертохристів», «Час великої гри», «Час Тирана. Прозріння 2084 року») стала надбанням світової літератури. Чи це не свідчення того, що і тепер Росія контролює процес присудження Шевченківської премії України, причому ще й зловтішається над автором, який передбачив нинішню російсько-українську війну, що розгорається до страхіття Третьої світової і описав її з таким багатством науково-творчої вірогідності, що тільки продажні малороси могли зважитись на таке нице поганьблення, яке, однак, вчинили скоріше над собою, над своїм холуйським малоросійством, а не над письменником світової слави і визнання. І,

справді, як пише П.Кардаш, вихід із патової ситуації Шевкому бачиться тільки в серйозному оновленні його складу, аж до повної заміни не читаючих корумпованих членів комітету на нову команду. Тож, хотілося почути щось подібне від одного з провідних критиків НСПУ Г.Штоня, який вболіває за розвиток української літератури і не пише «доносів». Відомо, що прозаїк Василь Шкляр свого часу звертався до Шевкому із заявою перенести вручення йому премії до того часу коли Д.Табачника буде усунуто з посади міністра освіти. Чому після Революції Гідності цієї заяви не задоволено? Причому із врученням В.Шкляру ордену «За мужність», адже письменник проявив справжній героїзм, ризикнувши не тільки премією, бо його заява була викликом і протестом не лише проти україножоба Табачника, але й проти злодійсько-бандитського режиму Януковича. Вчинок В.Шкляра був однією з тих іскор, від яких розгорілось полум'я Революції Гідності. Гуцули де?, — запитую вслід за поетом В.Герасим'юком. На жаль, гуцули — далі, не в Києві… Тяжке запитання, бо колись у своїй першій збірці віршів «Смереки» Василь написав: *«Я напишу такі вірші, / від яких всохнуть руки гуцулові, якщо він робитиме / 50 сувенірів щодня »*. А що має всохнути у члена Шевкому, поведінку якого під час голосування за премію, обговорюють у пресі як мотивовану підкупом? Докази сумнівні, але означений член Шевкому мав би дати спростування у пресі з виясненням своєї позиції щодо фіналіста і критеріїв такої високої нагороди. Бо й справді дійшло до того, що, як першим висловився В.Шкляр, «з такими підходами й сам Тарас Григорович… не отримав би й досі Шевченківської премії». І все це наслідки хвороби малоросійства, ліком від якої є розвинута, по-європейськи демократична і надійно захищена Українська державність. Пишучи ці рядки, я намагався, як вчить у своїй праці «Малоросійство» Є.Маланюк, «не зважати на диригентську паличку ззовні», тобто не зважати на численні, здебільшого п'яноморді погрози і провокації, які щодня і щоночі пресують мене і моїх рідних, бо провінція структурована переважно за совково-колоніально-корупційним принципом з елементами напівмафіозного, а де нема «криші» — напівпридушеного приватного підприємництва; намагався не створювати собі ідолів і користуватись розумом не позиченим, а власним. І хай би що думав про мене читач, приходжу до висновку, що рецепт Є.Маланюка від хвороби малоросійства є універсальним: « Напружене творення Духової Суверенності — ось рецепт, що був, є і буде найбільш трудний, алей найбільш істотний і всеобіймаючий. Цей рецепт, до речі, виключає — якнайгостріше — імітацію, декламацію, патріотичну позу, барокове «здаватися, а не бути», як і всіляке «погрожування пальцем у чоботі». Вірю, що Україна вилікується від малоросійства і його адептів, бо, як казали древні римляни, *patet omnibus veritas* — правда для всіх відкрита.

2014 р.

ВОЛЯ — ІМПЕРАТИВ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Не відкидайте «ключа» до світової літератури — не ґвалтуйте творчість професора Грабовича, а реалізовуйте клич Хвильового «ГЕТЬ ВІД МОСКВИ!»

Б'ЮТЬ НЕ В ТУ СТОРОНУ…

Гострополемічна дискусія в ЗМІ, зокрема в «Літературній Україні» (ЛУ) і в « Українській літературній газеті» (УЛГ), з приводу висунення Інститутом літератури двох книжок професора Гарвардського університету (США), директора Українського наукового інституту того ж університету, Президента Міжнародної Асоціації Україністів (1990-1993 рр.), автора багатьох праць з історії української, польської та російської літератур і з теорії літератури Г. Грабовича на здобуття Національної премії ім. Т.Г. Шевченка переконала мене і моїх знайомих в наступному: Григорій Грабович підняв українську літературознавчу науку до рівня найкращих світових взірців, зокрема, здійснив унікальне дослідження життєпису і творчості Т.Г. Шевченка не в традиційному, а в кількох аналітичних ключах, передусім — історичному, соціологічному, психологічному і що найцікавіше — гумористичному, якого, на жаль, не зважились помітити учасники дискусії; дослідження професором Грабовичем генези й історії «Великої літератури» повоєнної еміграції 1945-1950 рр., які тільки в Незалежній Україні стали доступні широким колам українських читачів і відкрили переконання, що українська література повинна стреміти до нових європейських масштабів, а не застоюватись і нидіти у тюрмах і ГУЛАГах т. зв. соцреалізму, провінціалізму і постколоніального самоїдства, вульгаризму і пофігізму, заслуговує не тільки Шевченківської премії, але й Нобелівської; ця полеміка важлива не тільки для української літератури, але й для очищення свідомості багатьох громадян нашого суспільства від стереотипів совкового, враженого бацилами агресії, фальші, національного самоїдства і позірного одновимірного, тобто вкрай обмеженого, застрашеного і нетерпимого до інакомислення горе-патріотизму; злісне критиканство творчого доробку професора Г.Грабовича висвітлило хибне спрямування нашої постколоніальної «важкої артилерії» літературної і культурно-мистецької критики: б'ють у західному напрямку, а не в східному, тобто, як висловилась з-за грат на одному із судилищ на російській території Надія Савченко (тепер - різновекторна): «Ми сконцентрували всю зброю на західних рубежах від НАТО, оголили східні кородони, і звідти вдарив ворог». Я не збираюся ні з ким полемізувати чи дискутувати, бо поважаю всіх учасників цієї дискусії, тим більше — право кожного на свою окремішню, хай навіть не прийнятну для мене думку. Як рядовий член НСПУ, маю бажання і обов'язок висловити декілька принагідних думок з приводу цієї дискусії, вважаючи ці думки посутніми і важливими для встановлення

істини. По-перше, з Григорієм Грабовичем я познайомився в 1993 році у Львівському університеті під час Міжнародного заходу (на жаль, не пам'ятаю точної назви), де я разом з академіком Ігорем Юхновським, моїм вчителем з фізичного факультету цього ж університету, піднімали питання залучення українських науковців до мирних програм НАТО, а професор Грабович намагався наблизити не лише учасників «заходу», алей представників Української влади, до усвідомлення важливості встановити тісні зв'язки і навіть покровительство над такими славними острівцями українства у світі як Вільний Український університет у Мюнхені, як Український науковий інститут при Гарвардському університеті (США) і діяльність Міжнародної Асоціації Україністів, Президентом якої він був на той час. Тоді професор Грабович подарував мені з дарчим написом («Пану Миколі Симчичу з найкращими побажаннями. Г.Грабович, Львів, 25/8/93») свою книжку «У пошуках великої літератури» (Академія наук України, Інститут Української археографії, Гарвардський університет, Український науковий інститут, Київ, 1993 р.). З тих пір я намагався в міру можливостей слідкувати за публікаціями цього великого вченого, тим більше, що його дослідження з української літератури друкувалися, зокрема в журналах «Слово і час», «Всесвіт», «Київ», «Сучасність», в «Записках Наукового товариства ім. Т.Г.Шевченка». В 1991 році в Києві у видавництві «Радянський письменник» появився український переклад його праці про Шевченка «Шевченко як міфотворець». Готувалось до друку зібрання його статей з історії української літератури, які, на жаль, мені не вдалось прочитати. В 2000-му році в Києві у видавництві «Критика» вийшла у світ наступна його книга про Великого Кобзаря і Пророка української нації Т.Г.Шевченка під назвою «Шевченко, якого не знаємо». По-друге, я не поділяю думки тих учасників дискусії, які вважають, що поява цих книг, тобто періодичне повернення автора до цієї теми, свідчить про певну тенденцію, або тенденційність. На моє переконання — це свідчення великої любові до Шевченка і прагнення привити читачам, навіть упередженим, навіть з обмеженим рамками соцреалізму і колоніальною прокомуністичною пропагандою мисленням (Шевченко- революціонер-демократ, що ледь не в обнімку з його лютим ворогом Вісаріоном Бєлінським проповідував ледь не класові принципи боротьби, розвинуті Марксом, Енгельсом, Лєніним іт.д. і т.п.) цю чисту любов і свобідне розуміння того, що навіть геній Шевченка перебував у конкретній людині — колишньому кріпакові з тернистою долею мученика за Вкраїну («Молися, сину, за Вкраїну його замучили колись…»), і йому були властиві окремі, не вельми гріховні у порівнянні з кровожерними рабовласниками-окупантами, людські недоліки, які, однак ні в якому разі не можуть затьмарити його чистої душ, яку він оберігав як найдорожчий скарб життя, дарований Богомі і божественного дару світового поета-пророка.

«НЕМА МІСЦЯ ВОЛІ…», АЛЕ «МАЯКИ» ВОЛІ Є!

Сподіваюсь, що не применшу ні заслуженої слави, ні величі Т.Г.Шевченка, якщо зверну увагу, передусім літературознавців, на таку промовисту деталь у його творчості: поему «Гайдамаки» Шевченко завершує, уникаючи історичної правди про те, що повстання гайдамаків 1768 року зазнало поразки через зраду російських військ, які прибули ніби для помочі, але обманули довірливих ватажків повстання, викликали їх до свого табору ніби для наради і бенкету (Тризни?..), підпоїли їх і зв'язаних віддали на суд полякам. Не міг про це не знати Шевченко, тим більше, що всю історію про гайдамаків він почув від свого столітнього діда, який був учасником «Коліївщини». Хоч публікацій про ті події на час написання поеми було малувато, та все ж були… Не випадково в «Передмові» до «Гайдамаків» автор пише: «Про те, що діялось на Україні 1768 року розказую так, як чув од старих людей; **надрукованого і критикованого** *(виділення моє М.З.С.)* нічого не читав, бо, здається, і нема нічого». А ось як описує гайдамаччину Михайло Грушевський («Ілюстрована історія України», Київ-Львів, 1913, сторінка 453): «Поляки просили російських начальників помогти їм вгамувати повстаннє гайдамацьке. Цариця Катерина, занепокоєна поголосками про її грамоти, що ними піднято повстаннє, видала маніфест, вирікаючи ся і тих фальшивих грамот і гайдамаків, а своїому війську наказала знищити гайдамаків. Гайдамаки, вважаючи Росиян своїми союзниками, не стереглися їх, тому їх легко вдало ся половити і розігнати. Оден полковник, прийшовши під Умань, закликав до себе Гонту й Залізняка і арештував їх, коли ті до них прибули; подібне сталося з Неживим і Бондаренком. Російських підданих відіслано на суд в Київ, польських віддано польському начальству, що справляло лютий суд на місці, побиваючи багато людей на смерть, або засуджуючи на ріжні люті муки. Так тяжкими муками замучено Гонту і багатьох иньших;…». (Хіба це не подібно до «зеленого коридору» під Іловайськом, який підлі москалі обіцяли нашим воякам? Натомість перетворили цей «коридор» на криваву і палаючу дорогу смерті російсько-української війни.). Це свідчить, що Шевченко був людиною не тільки мудрою, але й обережною: де через каральну цензуру не можна було сказати історичну правду — він вдавався до романтично забарвленої езопової мови. Протагоніст поеми Ярема про Залізняка, який за версією Шевченка «Умер, неборака./ Нудьга його задавила / На чужому полі,»: «Спочинь, батьку, / На чужому полі, / Бо на своїм нема місця, / Нема місця волі…». Сподіваюсь, що цей промовистий приклад мудрого альтруїзму Шевченка прислужиться для встановлення консенсусу між дослідниками його творчості як в Україні, так і за рубежем.

Не випадково Г.Грабович епіграфом до своєї праці «У пошуках Великої Літератури» взяв такі слова Уласа Самчука: «Лупаймо ту ска-

лу!» Биймо і розбиваймо залишки варварства у наших душах. Творім суспільство великого стилю, міцних душ, рівних душ, рівних, витривалих характерів. І тоді ми, творці нашої літератури, не будемо чутися залишеними на власну долю, тоді наша творчість впоїться в життя, тоді вона сприйме його, бо буде воно мудре, потрібне, велике. І тоді ми автоматично включимося до великого творчого процесу решти культурних кругів нашої планети, і пізнають нас не тільки з географії, не тільки з випадкових меморандумів, а з імен, з мови, з творів, де кожна літера і кожний знак висловить нас учинно і тривало». Не можна твердити, що ці слова висвітлюють творче кредо Г.Грабовича, бо воно у нього значно потужніше, глобальніше і багатогранніше. Але цілком зрозуміло, що, образно кажучи, такий «прапор творчого спрямування» здіймають на своїх «каравелах» не просто мрійники і романтики, а мудрі, досвідчені і загартовані в мандрах і бурях капітани — відкривачі нових земель, нових істин, які виводять свій народ, свою націю з рабства, на «маяки» волі, на світлі простори свободи, гідності і величі духу.

КРІЗЬ ПРИЗМУ «ТРИЗНИ»

Відверто кажучи, з усіх публікацій дискусії про перипетії з номінуванням Г.Грабовича на Шевченківську премію найбільше мене «зачепили за живе» два розлогі матеріали в УЛГ за 15 січня 2016 року: «Шевченко і «аборигени» очима професора Грабовича», автор Михайло Сидоржевський і «З ким ви, світочі науки?» Василя Яременка. Обидві публікації — «антиграбовичівські» (якщо таке словосполучення найлаконічніше виражає критичну аналітику обох авторів). Хіба, що з тією відмінністю, що М. Сидоржевський усвідомлює, що «його (Г. Грабовича) прочитання Шевченка не є банальним, схоластичним чи традиційним… в своїх працях він намагається знайти Шевченка, «якого не знаємо». Тобто М. Сидоржевський пом'ягшує «удар», який за правилами класичного критичного літературного «бою» збирається нанести і цим виявляє благородство, професіоналізм і віртуозність у своєму трактуванні текстів Грабовича. Натомість пан Яременко так розігнав свого старенького і бридко громохкого критичного воза, що на моє сприйняття, як кажуть в народі, «переборщив»… Михайло Сидоржевський виводить дещо відмінні від Грабовичевих трактування одного і того ж тексту Шевченкових творів, і ці прочитання не тільки заперечують оцінки Грабовича, але й доповнюють їх, розвивають: «Але Шевченко ніде не відносить себе до найнижчої верстви населення, до парій, яких цураються люди, якими гидують у суспільстві», «В «Юродивому» зображено скоріше символічну дію, ніж акт насильства, — пише він (Г.Грабович). (Тут би доречно було сказати принаймні замість «акту насильства» — протест — М.С.)». Це — нормальні критичні закиди. Аналізуючи російськомовну поему Шевченка «Тризна», професор Грабович робить висновок, що «цей твір є унікальним «ого-

лошенням прийому»: те, що в інших наративних поемах Шевченка найчастіше закодоване, тут фактично лежить на поверхні». Для об'єктивнішого тлумачення думок Грабовича, М.Сидоржевський наводить уривок з поеми Шевченка, який наводить у своїй книжці «Шевченко, якого не знаємо» Грабович. Вважаючи цю поему Шевченка «далеко не найкращою», М.Сидоржевський щиро зізнається: «Не знаю які образи і асоціації викликає ця сцена у читача, а от Грабович робить більш ніж однозначний висновок…». Тобто висновки читачів з приводу цього уривка з поеми Шевченка мають право на існування, «а от Грабович…». То ж, ховаючись під парасольку рядового читача, даровану М.Сидоржевським, дозволю і собі висловити ті асоціації, які виникають у мене з приводу цитованого обома авторами уривка з «Тризни»: «О.если б мог он шар земной / Схватить озлобленной рукой, / Со всеми гадами земными; / Схватить, измять и бросить в ад!.. / Он был бы счастлив, был бы рад». Тож, радіючи разом з ліричним героєм Шевченка і трохи дистанціюючись від його вочевидь запозиченого і модного на ті часи демонізму, згадую бородатий анекдот: «Зустрічаються два євреї. В одного в руках глобус. Один запитує у того, що з глобусом: «Абгам, зечєм тєбє глобус»? Абрам відповідає: «Панімаєш, Мойше, іногда такоє настгаєніє, что хочєтся весь міг абасгать…». Таке гумористичне сприйняття цитованого уривка рядовим читачем… Переконаний, що і професор Грабович дозволяє собі висловлюватись у гумористичному контексті, що правда більш витончено і філігранно. Приміром, аналізуючи засадничі і програмові вимоги зїзду МУРу (Мистецький український рух), зокрема заклик письменника Грицая «піднести рівень української літературної творчості на вершини творчих досягнень найкращих літератур європейського і позаєвропейського світу», Грабович зазначає: «це завдання парафразує (чи, може, швидше пародіює) Кобзареве «учітесь, читайте». І далі : «Не сказано тільки нічого, в яких одностроях письменники мали б ходити. Не зважаючи на весь педантизм, бюрократичну дидактику та **суцільний брак гумору** *(виділення моє — М.З.С.)* в цих рецептах (вистачить порівняти їх з порадами Ерзи Павнда до Вілляма Карлоса Віллямса про те, як треба розвивати свій інтелект), вони дуже точно віддзеркалюють і грандіозні бажання вплинути на великий світ, заімпонувати йому, і колективне гнітюче почуття неадекватності».

ОБЕРТОНИ НАДМІРНОЇ ЛЮБОВИ

Тривожить інше — приписування Грабовичу тих карикатурних зумисно образливих рис Донцова, яких в текстах професора я не бачив і не вбачаю. Так, аналізуючи рядки Грабовича про те, що «У писаннях різних критиків ХХ століття — від публіцистів та ідеологів типу Донцова до таких вчених як С. Смаль-Стоцький, — ідея національної вагомості творчості Шевченка трансформувалася в безапеляційну догматичну

віру в те, що його поезія містить і висуває націоналістичну політичну програму», М.Сидоржевський пише: «Тут не дивує зневажлива оцінка постаті Донцова, цього Грабович не приховує в своїй праці, наголошуючи на заангажованості і, сказати б, «вузьколобій націоналістичній прямолінійності і обмеженості (це означення моє, але воно випливає з характеристик з боку Грабовича на адресу Донцова — М.С.)». Не випливає, пане Михайле, і приписувати намальовані вами «карикатури» професору Грабовичу не зовсім етично. Так само не гоже бездоказово, простіше кажучи, «притягати за вуха» такі звинувачення Грабовичу як «Грабович фактично називає Шевченка «антидержавним популістом і «анархістом». Це ваші слова. Грабович виводить «патріотизм» Шевченка з «глибокого і незатьмареного почуття причетності і любові до своєї землі і свого народу». А щодо вислову Грабовича про «виключення політичних обертонів» з контексту Шевченкової любові до своєї землі і свого народу, то згадайте рядки з вірша І.Франка «Сідоглавому»: *«Ти, брате любиш Русь, / Я ж не люблю, сарака! / Ти, брате, патріот, / А я собі собака. / Ти, брате, любиш Русь, / Як хліб, як кусень сала, / Я ж гавкаю раз в раз, / Щоби вона не спала…. / Ти любиш в ній князів, / Гетьмання, панування, / Мене ж болить її / Відвічнеє страждання… / Ти, брате, любиш Русь, / Як дім, воли, корови, / Я ж не люблю її / З надмірної любови».* Мені бачиться, що саме під таким кутом зору Грабович розглядає, аналізує, вивчає і нас вчить вивчати і розуміти Шевченка в реаліях і обставинах його, Шевченкового часу, а не нашого з гібридною війною і гібридними підходами до понять добра і зла. Краще беріть приклад з Богдана Червака, котрий, будучи одним з провідних ідеологів ОУН, тепер ще й Головою Проводу ОУН, скеровує свою дослідницьку увагу не на ті теми чи постаті, які вносили б розкол в ряди націоналістів, а на ті, які єднали б українську націю у боротьбі проти нашого спільного і найлютішого ворога — російського імпер-шовінізму. Зокрема, досліджуючи маловідомі і ті, що не ввійшли до 50-ти томного видання творів І.Франка, праці Великого Каменяра, у брошурі «Наперед Українці» (До національної ідеї Івана Франка), видрукуваній у Києві Фундацією ім. Олега Ольжича в 1994 році, у студії І.Франка «Сухий пень», Б.Червак знаходить і об'єктивно аналізує такі актуальні для українців думки І.Франка, які врешті-решт повинна зрозуміти українська суспільність, що: «справа українського слова, українського розвою чужа для великоруської суспільності, що та суспільність засліплена своїм державним становищем, у справах державних думає… як бюрократія, чи іншими словами, що російська бюрократія невідродна дочка російської суспільності (згадаймо як в теленовинах із судилища над Надією Савченко люто і вороже висловлювались на адресу бранки «рядовиє граждане» Росії, — М.З.С.) і, видержавши гостру боротьбу із всесильною бюрократією, українській суспільності прийдеться видержати хронічну, довгу, але не менш ва-

жку боротьбу з російською суспільністю, та крок за кроком відвойовувати собі у неї право на самостійний розвій». Отже, Франко закликає крок за кроком відвойовувати собі право на самостійний розвій, а до чого закликаєте Ви, Михайле Сидоржевський, коли в мінорній мініатюрі «…То буде лиш сон?», вміщеній в цьому ж числі УЛГ, твердите, що «ми не розумні, ще живемо в інтродукції двадцятого віку, вірніше доживаємо його…», що ми всього лише «глядачі, безпечні і безпорадні сліпі кошенята» у «пролозі грандіозної геополітичної вистави (добре, що хоч у «пролозі», а не в «епілозі» — М.З.С.), в дикунському кривавому сафарі на покатій кам'яній вулиці», «і все, що сталося потім — то буде лиш сон приреченого людства, котрий породжує чудовиськ…)? Може, іспанський художник Гойя і похвалив би Вас за цей сюрреалістичний словесний «малюнок» у стилі «Капрічос». Але я раджу Вам пильніше і глибше вдивитись у картину українського художника Веніаміна Кушніра «Зґвалтована Україна». Може тоді не будете аж так сильно перейматися апокаліптичними і глобалістичними інтродукціями двадцятого віку, а поспішите разом з побратимами – письменниками, які довірили Вам кермо НСПУ і друзями- націоналістами, до яких належите, рятувати ґвалтовану неньку-Україну і при цьому краще і об'єктивніше зрозумієте творчість Григорія Грабовича і багатьох наших співвітчизників в Україні і за її межами сущих. А то, їй Богу, хочеться вдатися до ненормативної лексики, коли Ви (вкотре!) приписуєте Грабовичу, що ніби-то він «зробив безапеляційний висновок про те, що Шевченко у дитинстві став жертвою… зґвалтування». І як Ви могли вдатися до такого примітивного трактування потужного і правдивого висновку Грабовича про те, що «Жертвою тепер виступає не одна з багатьох спокушених (чи зґвалтованих) і покинутих жінок у Шевченка, а **автобіографічно, хай і символічно** *(виділення моє М.З.С.)* зображена особа самого поета». Ще і ще раз гляньте, пане Михайле, на «Зґвалтовану Україну» Кушніра, і Вам багато чого проясниться, не тільки наведена цитата Грабовича.

Порівнюючи праці Г.Грабовича про Шевченка з «надзвичайно потужною книжкою Оксани Забужко про Лесю Українку «Notre dame d'Ukraine», М.Сидоржевський висновує, що роботи першого «є дещо, м'яко кажучи, непереконливими і блідими». Але таке твердження викликає логічне запитання: чому керівництво НСПУ чи дотичні організації до цих пір не висунули кандидатуру О.Забужко на здобуття Національної премії ім. Шевченка? Чому письменницю і вченого-філософа із світовим іменем періодично паплюжать і фактично цькують у письменницьких газетах України? Невже через її проєвропейську, прозахідну орієнтацію? «Коли ми нарешті позбудемось блядської залежності від Росії?», — запитує О.Забужко в найпершому виданні своїх знаменитих «Польових дослідженнях українського сексу», бо вже в на-

ступних виданнях цю фразу було вилучено, припускаю, що з міркувань безпеки…

ЗНОВУ — ЛІКВІДАЦІЯ?..

Стає лячно, бо, як співали в сталінські часи, «холодок бежіт за ворот», коли в згадуваній вище публікації В.Яременка читаємо скажені напади автора на члена–кореспондента НАНУ Тамару Гундорову за її підтримку творчості Грабовича і заклик «до глибокої реформи Національної премії України». «Більш «глибокої реформи» як її **ліквідація** (виділення моє — М.З.С.), бути не може», — пише В.Яременко, забуваючи, що на дворі не 1937 рік, а XXI століття. «Мені уже 85 літ, — продовжує лютувати непогамовний п.Яременко, — і понад шістдесят років тому був військовим, офіцером і був навчений убивать, і сьогодні убивав би…». Понад шістдесят років тому… Це — післявоєнний час, кінець сорокових, початок п'ятдесятих років… Це — час активної фази боротьби УПА за державну незалежність України. То на кому «військовий, офіцер» учився убивать? Чи не на отих молодих повстанцях, що від батькового плуга і з маминою піснею стали на захист рідної землі, рідного села, рідної домівки? Чи не на тих молодих героях України, нащадки яких нині боронять Україну від чергової навали москальських окупантів? На жаль, не уточнив «військовий, офіцер» на чиєму боці і на чиїх синах «був навчений убивать…». Певно, що не на окупантах, бо не дослужився б до звання професора, а томився б у сибірських ГУЛАГах, як терпіли муки московської каторги і тюрем сотні тисяч кращих синів і дочок нескореної України. Слово «ліквідувати» настільки звичне для згаданого «світоча науки», що він застосовує його поряд з такими словами як «чистки», «реформувати» і «злити» («…наукові кадри Інституту літератури вимагають люстрації, себто чистки. А сам Інститут треба реформувати: відповідні відділи злити з відповідними кафедрами університету» і навіть до глобальних процесів збагачення літературної української мови новою, запозиченою термінологією, яка не є віянням моди, а практичною підметовою необхідністю залучення до світової науки і культури»). Професора не турбує русифікація навіть українських шкіл у теперішньому Києві, матючня і суржик, широко, ба, навіть повсюдно вживані нашою молоддю, не хвилює, що в Москві закрили єдину в Росії українську бібліотеку і спалюють українські книжки на кострищах новоявленої фашистської інквізиції, а ні в чому не винну бібліотекаршу, до речі росіянку, піддають анафемі на жорстокому судилищі москальського беззаконня і безправ'я. Його хвилює «порочна» практика засмічення національної термінології «отими псевдонауковими гендерними стратегіями, дискурсами, домінантами, віртуальними проблемами, пасіонарною енергією і т.д. «Всю цю псевдонаукову муть, — наголошує п.Яременко, — необхідно в Україні зліквідувати». Невже разом з цією «псевдонауко-

вою муттю» слід ліквідувати і супутні їй досягнення світового прогресу, зокрема, мобільні телефони, комп'ютери, нано-технології і т.д. Здається, щось подібне вже було в сталінські часи — горезвісне «світило науки» академік Лисенко, який за народні кошти ґвалтував агробіологічну науку, отримуючи нульові результати. Зате це була геть ідеологічна наука! Навіть кібернетику тоді вважали буржуазною наукою і забезпечили відставання народного господарства від світового розвитку на багато десятиліть. І п. Яременко волає у своїй публікації: «Наука має бути ідейною…».

То за ким нам іти? За «навченими убивать», щоб потрапити в анали історії як «розстріляне відродження-2», чи все таки за такими, котрі знають, що і на сонці є плями і тому закликають не гіпертрофувати емоційні постулати і не блокувати раціональні риси творення, не ставити метафору й ідеал вище за аналіз і практичну дію, до чого делікатно і терпеливо закликає український професор Григорій Грабович (наголошую — український, бо дехто настирливо називає його «американським», бо очолює Грабович Український науковий інститут, хоча і в американському Гарварді, бо як слушно констатував у поемі «Гайдамаки» Т.Г Шевченко, в Україні «Нема місця волі…», бо український професор Грабович працює для добра України і всього світу!)?

«ANSICHTEN EINES KLOWNS» ЧИ «ГЕТЬ ВІД МОСКВИ»!

Сумно і боляче спостерігати як бацили методики і практики москало-ординських брехунів і віроломних паплюжників очевидних істин (москалі ведуть кровопролитну війнув з Україною, а перед світом виставляють себе миротворцями) улесливо всмоктують до своєї мімікрійної свідомості окремі представники українського літературного і політичного істеблішменту. То один літератор так різко і загадково пригальмовує бравий характер свого протагоніста, котрий пройшов лихоліття двох воєн і нікому, навіть армійським командирам, не дозволяв принижувати свою гідність, але москалеві, вбивці своєї сім'ї, не відімстив, хоч мав змогу, зате сутенера молоденької наркоманки, що пристала до нього з корисливих міркувань, вбиває винахідливо і без докорів совісті. (Чи не з подібних літературних сюжетів черпають наші горе-політики сюжети для своїх поправок до Конституції України про «особливий статус» окупованих москалями територій т.зв. ДНР і ЛНР)? І не з пальця висмоктав літератор такий сюжет: багато українців справді зомбовані совковістю до такої міри, що навіть москалям, вбивцям і катам своєї нації, покладають квіти до їхніх пам'ятників на плюндрованій ними українській землі, а їхніх нащадків і послідовників вважають ледь не «священними коровами» (як інакше пояснити той факт, що ватажки сепаратистів вільно гуляють по Києву, а Сашка Білого, що був на Майдані і на Рівненщині одним з найстійкіших борців за українську і європейську Україну, разом з Дудаєвим захищав

Чечню від повторної москальської колонізації, численний загін післямайданного «українського» спецназу вполював на родинному святі у поліському селі, а тепер ще й пам'ятник героєві підірвали. Якби ж так реагували на ватажків сепаратизму на Луганщині і Донеччині, на їхні відкриті антиукраїнські шабаші, то, можливо і війни не було б. То інший літератор, позичивши очі в сірка, безапеляційніо накидається на цілком очевидні висновки професора Грабовича про те, що страждання Шевченка і його ліричного героя «і страждання його рідної землі зрівнюються і ототожнюються… символічно він стає Україною на підставі двох міркувань — його об'єднують із нею страждання і святість… своїми стражданнями спокутує гріхи своїх співвітчизників і служить посередником між ними та Богом». Хіба потрібно «розжовувати» ці святі і очевидні для тих, хто має Шевченкове слово у своєму серці, істини? Критикувати ці висновки Грабовича — це все одно, що закривати опонентові рота шаблонним і догматичним постулатом совкових, підколоніальних часів: «Ты — начальник, я — дурак, я — начальник, ты — дурак»! Але для вчених, рівня Грабовича, такі «аргументи», м'ягко кажучи, не переконливі… Я не ідеалізую творчість Грабовича. Іноді і мені хотілося б, щоб уславлений професор на додачу до свого аналітичного таланту був ще й українським націоналістом. Головне, що його аполітичність нікому не шкодить, а тільки сприяє розвитку літературознавчої науки. Я вдовільняюсь тим, що Грабович не пересмикує поняття «національного» і «якості літератури». Приміром, у «Пошуках великої літератури» він чітко зазначає: «Існування якогось своєрідного, «національного обличчя» чи «профілю» — це річ самозрозуміла, тавтологічна. Але воно складається з цілої гами компонентів: з традицій, тем, вартостей, способів перцепції. Це є тональність, не стиль». І далі: «треба постійно знаходити свою індивідуальність, і на це — в самому принципі — немає готових формул. І критик, і письменник повинні ставити питання, а не проповідувати відповіді… матерія не розуміє антиматерії». Але про яку «індивідуальність», чи, бодай порядність може йти мова, якщо вже згадуваний опонент Грабовича у своїй публікації не соромиться «висмоктувати з пальця» і приписувати йому такі брутальні звинувачення як «…від Грабовича читач довідується, що Шевченко був не просто психічно хворим, а — моральним покручем...». Ці характеристики придумані самим опонентом. При цьому опонент ще й безстидно стверджує, що « Нам, українцям…Шевченко — значно **більше** ніж великий поет, значно **більше** (обидва виділення мої — М.З.С.) ніж національний геній…». Говорити про Шевченка в середньому роді наважився б хіба що… Хай читач сам домислить хто на таке здатний. Таке безпардонне «гвалтування» творчості професора Грабовича навіть клоунадою не випадає назвати, бо головний протагоніст роману німецького письменника Генріха Бьолля «Ansichten eines Klowns» («Очима клоуна») Ганс Шнір був нонкон-

формістом, а піднесена читачам словесна «баланда» опонента не тільки «інфікована ганьбою і безчестям», але й за своєю «логікою» має москалоцентричне, малоросійське спрямування, яке Шевченко означав як «раби, подножки, грязь Москви». Sapienti sat — мудрому досить, як казали древні римляни. Але не досить для логічного завершення означеної в підзаголовку теми, бо в «Післямові» до «У пошуках…» Грабович вкотре наголошує: «свобода слова — ... є запорукою якості і ключем до Європи». І ще варто означити як уникнути перетворення свободи слова на словесне і безкультурне багно національного самоїдства і капітулянтства перед москальською інвазією. « Хвильовий, — пише професор Грабович, — став парадигмою письменника, переслідуваного, але не застрашеного бюрократами та політкомісарами, творця літературних опіній, що показав твердість волі не тільки словом, але й діяльністю». Ще раз нагадаю, що Хвильовий кинув українцям клич «Геть від Москви»! і, якщо ми справді свобідна, свідома своєї сили, волі і духовного гарту нація, то з гідністю виконаємо цей клич для свого ж спасіння.

2016 р.

«СТОЛІТТЯ ЯКОВА» ПІД ПРЕСОМ ПАРАДИГМИ «РУССКАВА МІРА»

СПОДВИЖНИКИ І ПЛЮГАВЦІ УКРАЇНСЬКОГО КІНО

Якщо книжка Володимира Лиса «Століття Якова» відразу після виходу в світ стала бестселером, «романом десятиліття» і переможцем конкурсу «Гранд-коронація слова» за 2010 рік, то екранізація твору і показ всіх чотирьох частин цього мінісеріалу 30 вересня з повтором 1-го жовтня на телеканалі «1+1» зазнала нищівної критики. Після прем'єри відгуки глядачів розділилися. З'явилися публікації Сергія Тримбача (газета «День» № 179) «100 років української осені», Ніни Головченко (сайт «Буквоїд») «Століття Якова»: обернена реакція», а також коментар у соцмережі Фейсбук. Особливо жорстко, ба, навіть жорстоко відізвався на новоявлену екранізацію «Століття Якова» в інтернетній публікації (сайт «Збруч») «Століття Якова»: Я звинувачую» Ярослав Підгора-Гв'яздовський. Його доводи і аргументи — безапеляційно-залізобетонні: «глядача жорстоко надурили», «купили права на екранізацію (з невідомо як прописаними варіантами — що зберігається від першоджерела, а що ні). Найняли вправного сценариста і теж романіста, Андрія Кокотюху (із забороною що-небудь розповідати про творчий процес). А куратором над усім цим (екранізацією — прим М.З.С.), звісно, поставили головного продюсера каналу з ви-

робництва серіалів та фільмів Олену Васильєву, кілька років тому особисто запрошену Олександром Ткаченком з Росії, яка й досі має російське громадянство. Ту саму Васильєву, що рік тому «зарекомендувала» себе продюсуванням серіалу «Останній москаль», де, не зважаючи на назву, саме українців виставляють останніми хохлами, тюхтіями і селюками. Чи це нормально?.. Ось питання на яке чомусь ніхто не відповідає». Щоб відповісти на це вельми актуальне, але не конкретизоване, навіть дещо абстрактне запитання спробуймо спочатку розібратись в тих звинуваченнях, які автор висуває супроти творців міні серіалу «Століття Якова», який особисто я вважаю кінотвором неперечісним, значним, хоча й не зовсім вдалою, але все ж спробою продовжити традицію українського романтичного кіно, апогеєм якого є визнаний на міжнародному рівні український кіношедевр «Тіні забутих предків» з Іваном Миколайчуком і Ларисою Кадочниковою в головних ролях. Хоча «Століття…» тематично ближче до не менш уславленого фільму тієї ж романтичної групи на чолі з режисером Юрієм Іллєнком «Білий птах з чорною ознакою». З огляду на високопрофесійну, злагоджену і навіть натхненну гру акторів, зокрема Романа Луцького (молодий Яків), Станіслава Боклана (старий Яків, до речі С.Боклан неперевершено виконав головну роль у кінофільмі «Поводир», про який теж дуже мало мовиться у ЗМІ), Людмили Загорської (Зосі Мех, дружини Якова, польської шляхтянки), Ганни Топчій (Уляни, коханої Якова, дружини Тимка), Олександра Печериці (Тимоша, чоловіка Уляни, в часі війни- командира підрозділу УПА) та інших, кіносеріал «Століття Якова» належить назвати в певному розумінні досягненням українського кіно, бо, як слушно висловився у інтернетних відгуках на цей мінісеріал один з шанувальників українського кіно Антон Вєєр: «Хвалити своє, і баста. Якість прийде тільки з практикою. А обсирачів все одно знайдеться легіон». Звісно, критикувати легше, ніж творити справжню літературу, чи справжнє кіно. Але критика повинна не вбивати, а допомагати творцям шедеврів уникати грубих помилок чи політичних, майже не замаскованих «мін сповільненої дії». Бо тоді — війна. А на війні — як на війні…

Підгора-Гв'яздовський занадто емоційно оцінює весь серіал, що приводить його до суб'єктивних висновків, зокрема про те, що «Серіал «Століття Якова» — це дика креатура сучасного збоченого розуміння про те, яким має бути телесеріал по-українські (зберігаю правопис цитованого автора — прим. М.З.С.), і це розуміння — продюсерське, нав'язане топ-менеджерами наших телеканалів, стосовно «Століття…» — конкретно такими особами, як Олена Васильєва та Олександр Ткаченко. Апріорі не можливо зробити добрий серіал, якщо він знімається за 40-50 тисяч доларів за серію, так само, як і неможливо зняти серіал за 22 знімальні дні, за які було зняте «Століття…». І тим паче гидко цією швидкістю пишатися, що робив режисер Бата Недич. Той са-

мий режисер, «славний» російським серіалом «Пока станіца спіт», з якого в серпні 2014 року вигнали Анатолія Хостікоєва за відмову говорити ситуаційно недоречні в Україні слова, прописані в сценарії».

Дійсно, невже в Україні немає своїх талановитих режисерів, сценаристів і продюсерів (приміром, тих, що інсценували «Століття…» на сцені Луцького обласного театру, або ж запропонувати написання сценарію авторові роману «Століття Якова» В.Лисові), що запросили аж з воюючої з нами Росії митців хоча й професіоналів, але, на жаль, заангажованих до ідеологічних деструкцій «Русскава міра», про що свідчать істотні відходи від сюжету книжки В.Лиса: введення нового кіногероя Романа (артист О.Попов), «стрибка»- прислужника енкаведистів, вбивці сім'ї Якова Меха і що найабсурдніше — вихідця з цього ж села Загоряни. Якщо за книгою В.Лиса вбивця сім'ї Мехів — москаль, енкаведист, лейтенант, цинічний садист, який на похороні ним убієнних жінок і дітей виголошує звинувачення на адресу «украінскіх буржуазних націоналістов», то у фільмі злочин вбивства переклали на українця-односельця, якого врешті вбиває Яків Мех. Ніби-то зло покаране, чого немає в книжці, хоча за логікою обставин, коли старий Яків з донечкою Олькою випадково зустріли у столові біля столичного вокзалу геть п'яного «подполковніка госбєзопасності», в якому Яків впізнав колишнього лейтенанта — вбивцю своєї сім'ї і не відімстив йому, бо не хотів занапастити життя ще й Олечки, така поведінка Якова є по-християнськи вмотивованою, хоча між рядками відчувається, що Якова спокусливо боліло оте старозавітне «Око за око, зуб за зуб…». У міні серіалі старий Яків ніби-то помстився за вбивство своєї сім'ї. Насправді українців виставлено самоїдами, а москалі, справжні вбивці і організатори дикої масакри — сторонні люди, повелителі і погоничі дурних хохлів-самоїдів. Таку думку підтверджує ще одна сцена кіносеріалу, штучно введена чи то сценаристом, чи продюсерським кагалом: вбивство переодітими на упівців прислужниками енкаведистських катів «стрибками» еврея- корчмаря і його сім'ї. Ця сцена показана так невиразно (фактично за принципом 25-го кінокадру, в який поміщали потрібний для масового зомбування глядачів зміст), що мимоволі підозра падає на українців. Кому вигідний такий сюжетний стрибок? Звісно — адептам «русскава міра». Мовляв, це українці між собою чубляться і чинять звірства, а москалі-енкаведисти, тобто справжні призвідці вбивств і таки справжні вбивці, стоять осторонь.

НЕМА СЕЛА БЕЗ БОЛОТА

Звинувачувати українців у всіх мислимих і немислимих гріхах завдяки ще совковій, а тепер російській брехливій пропаганді так глибоко вразило свідомість громадян не лише колишньої «імперії зла» — СРСР, що навіть президент Ізраїлю Реувен Рівлін у своєму виступі у Верховній Раді України упереджено і брехливо («На застарілих антиу-

країнських радянських пропагандистських стереотипах» — В.Куйбіда, ЛУ, 20.10.2016 р.) звинуватив українців у «посібництві» фашистам при вчиненні злочину в Бабиному Яру. І це при тому, що українці устами Президента України Петра Порошенка нагадали шановному гостю, що в Бабиному Яру німецькі фашисти разом з євреями і іншими нацменшинами розстріляли і українських націоналістів. Тому дуже важливо, що у серіалі «Століття…» вражаюче переконливо зображено сцену страти поляками з Армії Крайової українських селян, яких зігнали до церкви і збирались підпалити, і що їх врятувала справжня шляхтянка Зося Мех-М'ялковська і її чоловік українець Яків Мех, запропонувавши стратити їх замість невинних односельців. В цім епізоді простежується паралель з українською героїнею, поеткою і українською націоналісткою Оленою Телігою і її чоловіком Михайлом Телігою, котрі разом з іншими українськими націоналістами не втікали від фашистських убивць, хоч мали можливість, а героїчно розділили долю євреїв, розстріляних окупантами у Бабиному Яру. Гріх про це не знати керівникові такої славної держави як Ізраїль, з якої Україна бере приклад у державотворенні в умовах зовнішньої агресії і кращі сини якої, як от військовий інструктор Ізраїльської Армії Цві Аріелі допомагають українцям вишколювати бойових командирів Української Армії, як активно допомагали прості євреї в єврейських бойових підрозділах Армії УНР і в часі Другої світової війни в УПА. Доречно було б нагадати і про те, що держава Ізраїль досі не визнала штучний голодомор-геноцид в Україні в 1932-1933 роках, а воюючи з москалями Україна виділяє сотні мільйонів гривень на будівництво Меморіального Комплексу в Бабиному Яру, хоча цими грішми можна було б поділитись для спорудження Меморіального Комплексу «Алеї Героїв України» на Аскольдовій Могилі, як пропонує В.Куйбіда (ЛУ, 27.10. 2016 р.) і те, що організаторами і виконавцями голодомору в Україні, на жаль були євреї і не просто дрібні посібники людожерного Сталіна, а його найближчі прислужники, тобто керівники СРСР і УРСР, як, приміром секретар ВКП(б), а в часи голодомору — перший секретар компартії України Л.Каганович, перший заступник начальника НКВД в Україні Кацнельсон, начальник головного управління концентраційних таборів (ГУЛАГ) Яків Берман та багато інших. Ці люди були організаторами і виконавцями знищення мільйонів українців під час штучного голодомору і репресій за національною ознакою, кількість жертв яких в рази перевищує кількість жертв німецько-фашистського голокосту євреїв під час Другої світової війни. В народі кажуть: нема села без болота. Так і з народами і націями: нема нації без виродків чи зрадників. Але не вони визначають моральне, політичне чи культурне лице нації і народу. Гірше коли націю чи народ штучно заражують бацилами «виключності» чи «богообраності» і під цими гаслами знищують чи перетворюють на рабів інші народи і нації, знищують їхню

релігію, історію, культуру, спотворюють здорові смаки, поняття про красиве, шляхетне, гарне, нав'язують людям свої ниці ідеали і смаки. Варто звернути увагу як успішно витісняють, ба, навіть висміюють українську культуру і мову з телеекранів і з естради, насаджують думку про підпорядкованість державних керівників всього світу кремлівським верховодам розважальні російськомовні програми «українських» шоуменів. Невже українська нація не спроможна народжувати, виховати і вивести в люди велетів української і світової культури рівня А.Солов'яненка, Д.Гнатюка, І.Миколайчука? Наче б то шукають таланти. І привселюдно знаходять. Але чомусь тепер українські таланти розквітають і реалізовують себе за кордоном, а в Україні їх засмоктує дрібне заробітчанство у шоу бізнесі та й то при умові національного самовідчуження і підпорядкування тотальній русифікації. І це в кращому випадку. В гіршому — українські таланти знищують москальські снайпери (в прямому і переносному розумінні), як приміром, знищили видатного українського оперного співака Василя Сліпака, що з любові до України залишив працю у Паризькій опері і приїхав в зону АТО, щоб збройно захищати рідну Батьківщину від москальських окупантів. Нам потрібно реалізувати програму захисту українців. І насамперед в освіті і культурі. Так, підвищувати зарплати і пенсії потрібно, але передусім там, де виховують справжніх громадян-патріотів України, а не манкуртів, мажорів, які згодом виростають до пересичених хабарями і відкатами корупціонерів-пофігістів, в яких на меті одне — збагачення і розкоші і ніякої моралі і відповідальності. Така селекція українського суспільства є різновидом гібридної війни з метою перетворення українців на послушних рабів москальських колонізаторів, кінцевою метою яких є геноцид українців як нації і народу. Цим ганебним ремеслом займались переважно нацисти-фашисти. Але їм дали належну оцінку на Нюрнберзькому суді народи-переможці у Другій світовій війні. Нагадаю, що в Нюрнберзі жодних резолюцій щодо ОУН не було прийнято попри скажені і всуціль сфабриковані намагання совєтської (фактично російської сторони), а командувач Французької армії генерал де Голь, згодом президент Франції, висловився про УПА так: «Якби Франція мала таку армію як УПА, то німецький чобіт не топтав би французької землі». На жаль, політику і діяння фашистів продовжують реалізовувати відкрито російські «рашисти» і латентно «сіоністи». Прихильникам цих політичних течій варто нагадати ще й такий факт: резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 2279 від 10-го листопада 1975 року визначила: «Сіонізм є формою расизму та расової дискримінації». А визнання Росії агресором у війні з Україною на Міжнародному рівні означає, що злочинні діяння кремлівських верховодів теж знаходяться під пильним контролем Світового співтовариства. Знати правдиву історію корисно всім, і це не завадить ні українцям, ні полякам, ні євреям «спільно діяти в плануваннях і

Роман Луцький і Станіслав Боклан — виконавці головної ролі Якова Меха

реалізації свого майбутнього, мінімізуючи усі історичні, психологічні, політичні перешкоди» — спромігся зробити мудрий висновок президент Ізраїлю у вже згадуваному виступі у Верховній Раді України. І це вселяє надії на краще.

ЯК ОБМЕЖИТИ «ОБМЕЖЕНИХ»?

Режисер Б.Недич, сценарист Андрій Кокотюха, продюсери, до речі, їх було троє (окрім О.Васільєвої ще й В.Лєзіна та О.Єрємєєва, дивно, що до цієї творчої групи не запросили ще й російського артиста Порєчєнкова з кулеметом, з якого він з вовчим оскалом стріляв по українських захисниках Донецького аеропорту) вельми успішно прислужились політиці сучасного «Русскава міра», який ось уже понад два з половиною роки веде війну з українською державою, а на міжнародній арені звинувачує в усьому українців. Справжній вовк в овечій шкурі і підігрувати цьому вовчиському ой, як небезпечно і гріховно! В одному з інтерв'ю на Львівському форумі видавців А.Кокотюха похвалився («Високий замок» за 2008 рік), що пише щодня по 20 сторінок книжкового тексту і ще стільки ж сторінок для різних видань. Якщо згаданий автор з такою ж конвеєрною швидкістю писав сценарій до кіносеріалу «Століття Якова», то мав би порадитись в кінцевому варіанті з автором книги В.Лисом, який вибудував загалом цікавий і привабливий літературний твір, збалансований і вивірений в історичному контексті і, сподіваюсь, не дозволив би спаплюжити фабулу свого бестселера. В тому ж числі газети на Львівському форумі видавців Оксана Забужко сказала, що ми живемо в епоху безчесних здевальвованих слів, коли за те, що говориться, ніхто не відповідає і нагадала,

що «Слово не горобець». І цю засторогу нашої славетної письменниці в першу чергу варто взяти до уваги панові Підгорі-Гв'яздовському, котрий у своїй інтернетній публікації «опускає» «нижче плінтуса» екранізацію «Століття…» і задається «глобальними питаннями»: «Як відвадити глядача від «мила», від совкових тем і совкового виконання? Можливо, так само санкціями, якими карають країну-агресора Росію? Такими санкціями якими був обмежений доступ лавини російських серіалів і фільмів на український ринок. Потрібна нова система обмеження, але вже для самих телеканалів». Думка слушна, але дещо наївна, бо, приміром попри санкції кремлівський вождь на зустріч у нормандському форматі привіз «санкціонованого» Суркова і західний «піпл», як тепер полюбляють висловлюватись інтернетні блогери, проковтнув цю пілюлю, а російські фільми і телесеріали знову проникають на український ринок. І що значить «нова система обмеження, але вже для самих телеканалів»? Політику телеканалів визначають їхні власники-олігархи. Тож нова система обмеження повинна бути застосована передусім до них. А в них — пухнастих і недоторканних — мільйони і мільярди в іноземній валюті, за які вони купляють всіх і все. Але не куплять всенародного зриву, якщо доведуть ними ж окрадений народ до ще однієї соціальної революції. Маємо те, що маємо: низи не хочуть жити по-старому, а верхи не можуть керувати по-новому. І всі ми знаємо чим це закінчується. *«Та є іще Господня Сила, / Що волю нам проголосила / У темнім царстві зла / Тож будьмо сильні, будьмо дружні / Хрестом і тризубом оружні / Супроти царства зла»*, — як написав у своєму вірші Микола Зеновій Симчич.

2016 р.

Лейтенант М.Симчич і сержант Фізеші готують до стрільби зенітку і спарений кулемет. 1974р.

АНАФЕМА НА ГЕТЬМАНА МАЗЕПУ І «НАЦІЯ З РЕПРЕСОВАНОЮ СВІДОМІСТЮ»

Анафема в перекладі з грецької означає прокляття, відлучення. Фраза «нація з репресованою свідомістю» вже давно бродить у ЗМІ і навіть у депутатському середовищі. Ризикуючи накликати на себе, м'ягко кажучи, серйозні неприємності, бо доказую, що анафема тяжіє над українським народом з часу її проголошення, як підступний і далекосяжний акт антихриста, спробую довести, що ці два поняття, тобто «анафема» і «нація з репресованою свідомістю», взаємопов'язані як причина і наслідок — друге випливає з тривалої (майже трьохсотлітньої) дії першого. Мимоволі констатую не лише дослівний, але й смисловий збіг із поетичним висловом Т.Г. Шевченка: «Це той «первий», що розпинав нашу Україну, а «вторая» доконала вдову-сиротину…» .

«Анафема на Мазепу була цілком антиканонічним і антиєвангельським актом. Гетьман Іван Мазепа не мав з Церквою жодного конфлікту». Таку незаперечну істину констатував у своєму виступі на Всеукраїнському Православному Соборі УАПЦ 1990 року майбутній Патріарх Київський і всієї Руси-України Володимир Романюк («Богословський збірник Львівської Духовної Академії», №1-2, 2007р.).

Щодо українців, як «нації з репресованою свідомістю», то характеристику її (нації) сучасного стану хоча й з дошкульними критичними аналогіями, зате реалістично і з сумлінною аналітикою, змальовано у публікації «Щурячий король», або Експеримент над суспільством удався!» («Вірую», №3 (158), березень 2012 р.).

Тож наведу декілька цитат із цієї публікації: «Завдання цієї технології («щурячий король» — піддослідного щура голодом доводять до такого стану коли він втрачає інстинкти «щурячого суспільства», відомого в науці, як соціальне із захисним механізмом моральної природи, — прим. М.З.С.) — зруйнувати ключові вузли, невидимі фундаменти й кріплення соціальної конструкції. Створити атмосферу роздроблення, коли кожний сам за себе і немає поняття «свій». Щоб досягти цього, потрібно зламати моральність. Показником зламаної моральності є поведінка, коли свій зраджує свого». Суспільство вже дійшло до такого стану, коли людям однаково, хто ними править і що, взагалі, відбувається у світі. Споживацьке суспільство вчить: своїх у природі немає. Всі чужі, усе — потенційна їжа. Найоптимальніша їжа — ті, хто перебуває поруч і вважає себе твоїм близьким».

Іван Мазепа. Гравюра

«Вся міць їхнього («щурячих королів») розуму й волі зосереджена у вузькому егоїстичному секторі. Вони розучилися мислити категоріями суспільства і держави. Вони думають тільки про себе і свій виводок. Вони харчуються своїми побратимами так само, як той щуроїд. Їх багато, вони неймовірно розплодилися і їхня кількість продовжує зростати. Вони поділилися на дрібних і великих, розбивши країну на мисливські угіддя, місця полювання й годівлі».

«…хабар назвали іншим словом, що зняло рефлекс на слово «хабар», і процес пішов. Хабарі тепер не брав ніхто. Тепер «відкочували», «заносили», «пиляли». Це вже були не злодії, а шановні члени суспільства, які використовують «вікно можливостей». Відбулося найстрашніше — за замовчуванням і негласно в очах суспільства це було легалізовано… Чиновники споживчого суспільства, що торгують суспільним благом, опустилися нижче жінки, яка торгує тілом. Та хоч своїм торгує, а ці — чужим. У цілому це назвалося «діловий підхід до життя».

«На сьогодні менш ніж 10% людей володіють більш ніж 90% всіх коштів. І розрив між багатими й бідними постійно збільшується… Дійсно, влада розбещує, а абсолютна влада розбещує абсолютно».

«До нас ставляться, як до піддослідних щурів, а ми добровільно дозволяємо ставити на собі ці нелюдські досліди. Нас перетворили на загнаного егоїстичного звірка, котрий думає лише про себе і про свої потреби. У нас є наша затишна клітка з водою, їжею, розвагами, у когось більша, у когось менша. Але це всього лише клітка, в'язниця. І щоб вам не говорили, лише в Бога є ключ виходу з неї».

Апостол Петро не зрікався Ісуса Христа. Перед лицем небезпеки він лише сказав, що не знає цього чоловіка. Христос простив йому цю вимушену слабкість, і в Римі постав могутній і твердий як скеля собор Вселенської Церкви імені святих Петра і Павла.

Мазепа своїм коштом збудував і відновив на Україні і в інших країнах десятки, можливо навіть сотні православних соборів і церков, був благодійником і меценатом духовенста як українського так і зарубіжного, але перед лицем небезпеки більшість цього духовенства, особливо українського, котре лестило йому панегіриками і заздравними службами Божими, перед лицем небезпеки це духовенство, ці панегірисити гетьмана Мазепи не лише відмовились, відреклись від нього, але й по велінню царя Петра І піддали анафемі гетьмана України, їхнього щедрого благодійника і покровителя. Проклинаючи того, хто хотів визволити Україну з-під московського ярма, вони насправді прокляли український народ і українську землю, накликали на Україну, запроваджене царицею Катериною ІІ, кріпацьке рабство, знищення гетьманщини як демократичної європейської держави з козацькими вольностями, з мовою солов'їною, що поряд з італійською визнана найспівучішою мовою у світі, з високим рівнем культури і освіти, глибинними народними традиціями і звичаями. І що найстрашніше — анафема на Мазепу руйнувала істинну Християнську Віру, що в двадцятому столітті тотальним руйнуванням історичних соборів, храмів, церков, фізичним знищенням духовенства наглядно, по-сатанинськи матеріалізували червоні продовжувачі імперської політики кривавого російського царату. І чи не анафема накликала на найродючіші у світі українські чорноземи штучні голодомори, один з яких тільки впродовж одного 1932-33 року знищив понад 10 мільйонів українців, тобто чисельно стільки, як загинуло впродовж шести років Першої світової війни з усіх воюючих сторін, з використанням найновітнішої для тих часів зброї? А ще ж були ГУЛАГи, колгоспи з кріпацькими порядками, геноцид української інтелігенції, криваві репресії за найменший вияв національної свідомості, були війни, які розв'язували між собою тоталітарні хижаки і які в усі боки перекочувались по Україні, завдаючи нашому народові і нашій землі непоправних втрат.

Мазепа запалив у народі і високо підняв, мов прапор, факел національної революції, незалежницької традиції, освяченої кров'ю найкращих синів України. Саме це мав на увазі французький філософ Вольтер, друг російських царів, коли пророче задекларував: «Україна завжди прагнула бути вільною».

«Двісті років на безмежній території царської імперії, від Владивостока до Баку, проклинала казьонна православна церква, запобігліва служниця царату, Мазепу, як «зрадника, кривоприсяжника й Юду», — пише Ілько Борщак у своїй історико-дослідницькій праці «Мазепа — людина й історичний діяч» («Іван Мазепа», Київ, «Веселка», 1992 р.), — Зрадник? Так, але зрадник зі зрадниками царями, що з перших днів Переяслава зраджували Україну! Кривоприсяжник? Так, але кривоприсяжник із кривоприсяжниками царями, що присягали завжди «заховати пункти Богдана Хмельницького», які навіть до

останнього дня імперії фігурували в «Повному зібранні законів»! Юда? Так, але Юда з Юдами, що продавали за тридцять срібняків українські землі у Вільні, Андрусові, Москві, Бахчисараї, Царгороді і навіть у Відні та Льондоні! Проте ніколи Іван Степанович Мазепа не був ані зрадником, ані кривоприсяжником, ані Юдою супроти України, до якої був повний Sancti amoris patriae! (Святої любові до Батьківщини)».

З цього полемічного дискурсу Ілька Борщака випливає закономірний і логічний висновок: зрадник зрадників і катів України є героєм і святим мучеником України.

Тож придивімось уважніше до героїчної і мученицької постаті гетьмана Мазепи в контексті царської анафеми на нього і її наслідків для України. Бо хто не враховує уроків минулого, той приречений на повторення помилок минулого в майбутньому.

«Від Богдана до Івана не було гетьмана». Ця народна приказка часів гетьманування Івана Мазепи відображала реальний стан на Україні, яка в той період була перетворена на руїну польськими, московськими і турецькими окупантами, а також міжусобними війнами. Впродовж свого найтривалішого в історії України гетьманування (з 1687 по 1709 роки) Мазепа зумів припинити громадянську війну і забезпечив своїй Батьківщині можливість користуватись козацькими вольностями, тобто створив умови для стабілізації і навіть державного розвитку, причому не лише політичного і економічного, але й духовного. Ось як характеризує гетьмана Мазепу історик А.Макаров у своїй історико-дослідницькій книжці «Мазепа — будівничий» (К., 1991 р.): «Гетьман витрачав великі кошти на будівництво величних соборів, що пережили віки, але не збудував собі жодного палацу, який був би спроможний змагатись у розкошах з палацами Меншикова й Петра1. Його уявленню про комфорт відповідали звичайні кам'яниці, які за своїм планом мало чим відрізнялися від традиційного народного житла, а простіше кажучи — селянської хати». Однак, така скромність гетьманського житла, як стверджує історик Ілько Борщак, не заважала Мазепі вести в Батурині життя справжнього володаря: «На його дворі завели дуже точний церемоніал, і гетьман приймав чужих амбасадорів із королівською пишнотою. Тоді як у Москві панували ще варварські звичаї, Мазепа зробив із Батурина європейський осередок». (І.Борщак, «Мазепа Орлик Войнаровський», Львів, 1991р.). Розбудовуючи Батурин як гетьманську столицю, І.Мазепа постійно дбав, щоб місто стало центром духовної культури. В тогочасній архітектурі був навіть створений стиль «мазепинське бароко». В Батурині було збудовано 5 християнських храмів, з поміж яких найважливішим був собор Святої Тройці. Не менш прекрасними і значними були Миколаївський, Покровський, Воскресенський та Введенський собори. На їх будівництво чи оновлення гетьман Мазепа, якого цар Петро 1 назвав «зрадником», свого часу жертвував величезні кошти і постійно ними

опікувався, а «православні» москалі під орудою «свєтлєйшего князя» (сина конюха) Меншикова по-варварськи пограбували ці храми і повністю їх знищили разом із жінками і дітьми, що там ховались від москальської орди.

Водночас Мазепа докладав велетенських зусиль, щоб перетворити Київ на європейську столицю, надати йому значення другого Єрусалиму. Лише перелік київських соборів і церков, які відбудовано чи новозбудовано щедрою рукою І.Мазепи, зайняв би більше сторінки тексту, тому згадаємо найвизначніші. Собори: Софійський, Троїцький Києво-Курилівський, Миколаївський, Успенський, триярусну дзвінницю та мури Софійського монастиря, мури Києво-Печерської лаври, триярусну дзвінницю Пустинно-Миколаївського монастиря. Церкви: Різдва Іоана Хрестителя з дзвінницею, святих мучениць Софії, Віри, Надії, Любові, Петропавлівську, Борисоглібську, Іллінську, святої Катерини, Трьохсвятительську Василівську, Різдва Богородиці, Троїцьку, Воскресенську, Петра і Павла, Всіх Святих надбрамну Києво-Печерської лаври, Миколаївську лікарняну, трапезну Покрови Богородиці, Хрестовоздвиженську, Онуфріївську, Спаську Трапезну, Вознесенську… (див. книжку митрополита Димитрія (Рудюка) «Історична записка з приводу анафеми на українського гетьмана Івана Мазепу» (К., 2009р.).

Багато уваги гетьман Мазепа приділяв розвитку освіти на Україні. Будучи людиною високоосвіченою із знанням майже всіх європейських мов і латини, І.Мазепа подбав, щоб Києво-Могилянському колегіуму надали статус академії. Аж до 1709 року Києво-могилянська академія носила назву Мазепинської.

Перебуваючи в Москві у 80-их роках минулого століття, мені доводилось чути від тамтешніх віруючих старожилів, у яких я зупинявся, що і в столиці Росії гетьман України Мазепа збудував і храми, і монастирі, і інші будівлі адміністративного призначення. Однак, в історичній літературі підтвердження цим даним я не знайшов. У історичній праці професора О.Оглоблина вичитав, що навіть запеклий ворог Мазепи цар Петро І визнавав, що Мазепа «великий строитель был святым церквам». Ще пригадую, що в 90-их роках, вже в незалежній Україні, в якомусь історико-документальному телефільмі мельком показували історичні споруди в Москві, збудовані Мазепою. Але це невиразно запам'яталось. Правда про діяльність гетьмана Мазепи приховувалась і приховується не лише москалями, але й хахлами з репресованою свідомістю.

Історик Михайло Возняк віднайшов у архівах документ, що засвідчує меценатську діяльність гетьмана Мазепи. Йдеться про написаний латиною акт комісії шведського короля Карла XII про видатки та пожертви І.Мазепи на різні благодійні цілі. Цей документ наводять у своїх працях і професор О.Оглоблин, і Митрополит Димитрій (Рудюк). Це

настільки промовисті дані, що під сучасну пору, коли здійснюються рейдерські атаки на святині українського народу, коли наші керманичі, яких ми обрали, щоб служили народові — служать своїм клановим інтересам, багатіють до непристойності за рахунок збіднення народу, замість розбудови держави — розбудовують власні маєтки як в Україні так і за кордоном, ми, українці, зобов'язані знати правду про те, кого понад 300 років нас примушують проклинати і на кого молитись; хай приклад благодійності Мазепи пробудить совість і здоровий глузд не лише у владоможців і скоробагатьків, але і в усіх українців, тому згадаймо хоча б про окремі пожертви гетьмана Мазепи:

1) позолочення бані Печерської лаври Успенської великої церкви — 20 500 дукатів;
2) мур довкола Печерського монастиря і церков, тощо — 1млн.;
3) великий дзвін і дзвінниця до Печерського монастиря — 73000 золотих;
4) великий срібний свічник для Печерської лаври Успенської великої церкви — 2000 імперіалів;
5) золота чаша і така ж оправа Євангелія для неї — 2400 дукатів;
6) золота митра для неї — 3000 дукатів, поминувши прикраси і пожертви для неї;
7) позолочення бані митрополичого Софійського собору в Києві — 5000 дукатів;
8) золота чаша для нього — 5000 дукатів;
9) віднова його (Софійського собору) — 50 000 золотих;
10) церква Київської (Могилянської) колегії з гімназіями й ін. — 200 000 золотих;
11) соборна церква св. Миколи у Києві з монастирем, тощо — більше ніж 100 000 золотих;
12) віднова (соборної) церкви монастиря св. Кирила за Києвом — більше ніж 100 000 золотих;
13) вівтар у Межигірському монастирі 10 000 золотих;
14) фундація новозбудованого єпископського (Вознесенського) собору в Переяславі з монастирем, тощо — більше ніж 300 000 золотих;
15) церква в Глухові (мурований Успенський собор Глухівського монастиря) — 20 000 золотих;

……..

25) на відбудову монастиря св. Сави (в Палестині) дав у Батурині архімандритові, пізніше — патріархові — 50 000 золотих;
26) на покінчення будови цього ж монастиря й до інших місць Палестини вислав тому ж патріархові 30 000 дукатів;
27) чаша з чистого золота, лампа та срібний вівтар для Божого Гробу — 20 000 золотих;

……..

29) вівтар для церкви у Вільні — 10 000 золотих;

В історичній літературі згадуються пожертви Мазепи духовним особам Греції, Палестини, Молдавії, Волощини, Сербії, Болгарії, Польщі й Литви і звичайно ж — України. Приміром, впродовж всіх 23 років свого гетьманування Мазепа давав щороку по 1000 золотих на київських бурсаків і 500 золотих Густинському монастиреві. (Див. книгу митрополита Димитрія (Рудюка) «Історична записка…»). Ці історичні факти допомагають нам краще зрозуміти яку Україну будував гетьман Іван Мазепа і в що її перетворив біснуватий цар Петро І.

Анафема, яку приневолив виголошувати на Мазепу Петро І, причому по всій імперії і в колонізованій Україні, у соборах і церквах, збудованих чи відновлених Мазепою і навіть ще недавними побратимами і найближчими духовними сподвижниками ясновельможного гетьмана, була далекосяжним, диявольським актом насилля над великим українським народом. Підступність цього акту Петра І носить ознаки антихриста: на руїнах вщент зруйнованих і пограбованих ординцями Меншикова православних храмів гетьманської столиці Батурина кати, ґвалтівники і грабіжники змусили українців проклинати свого державного керманича, будівничого цих храмів і возвеличувати своїх убійників, поневолювачів. «Почерк» антихриста простежується не лише в тексті анафеми, де кровожерний цар Петро І богозневажливо прирівнює себе до Ісуса Христа, але і в характері поведінки його в мирній обстановці. У вже згадуваній книжці митрополита Димитрія (Рудюка) «Історична записка…» наводяться свідчення очевидців як Петро І під час своїх п'яних гульбищ-оргій глумився над символами християнської віри, християнськими обрядами і навіть над хрестом, який зв'язували із двох чубуків для куріння і ним «освячували» богохульні комедії, приурочені наче б то новозбудованому палацу Лефортово богу Вакху.

Думку про Петра І, як антихриста, виношувало багато духовних осіб, в тім числі і митрополит Рязанський і Муромський Стефан Яворський, який був одним з найближчих друзів Мазепи і якого цар Петро І змусив проголошувати анафему на Мазепу. Душа митрополита протестувала проти анафеми на Мазепу, тому Яворський написав проповідь, у якій засуджував царя «пющего из церковних сосудов» і пророкував гнів Божий, який неминуче повинен впасти на Росію за гріхи царя. Але чого не зміг до кінця виповісти Яворський, те виповів його учень Василь Левін, якого свого часу митрополит благословив на монашество з ім'ям Варлаам. Отож 19 березня 1722 року монах Варлаам заліз на дах однієї з крамниць на базарній площі і почав викрикувати: «Он не цар Петр, а антихрист, антихрист!». На допитах і катуваннях монах заявив, що часто зустрічався з митрополитом Яворським, показав листа від нього і додав, що святитель скаржився, що Петро І є іконоборцем, що скасував патріаршество. Після очної ставки митрополит Яворський несподівано помер 22 листопада 1722 року. Автор вже зга-

дуваної «Історичної записки…» з приводу цієї історії робить висновок: «Анафема стала падати на голови тих, хто мав до неї відношення. Імператора Петра І стали називати антихристом, а першій особі Православної Церкви Російської імперії митрополитові Стефанові Яворському довелось перед смертю чимало перетерпіти від таємних органів».

Та не всі духівники з числа колишніх панегіристів Мазепи переймалися докорами совісті з приводу накиненої Петром І анафеми. Приміром, протопоп Новгород-Сіверський Афанасій Заруцький, вихованець Києво-Могилянки, давній панегірист Мазепи, 12 листопада 1708 року у Глухові під час анафемування гетьмана, зачитав головну проповідь на прокляття Мазепи і, вислужуючись перед Петром І, попросив царя надати йому маєтності мазепинця Івана Бистрицького у своє володіння. Ще один панегірист Мазепи письменник і богослов Феофан Прокопович, який свого часу присвятив Мазепі драму «Володимир», після анафеми повністю перейшов на сторону Петра І і вже йому писав улесливі панегірики, звісно ж за матеріальні винагороди і високі духовні чини. (Див.Митрополит Димитрій (Рудюк) «Історична записка…»).

Якщо порівняти взяття Батурина опричниками Меншикова і Петра І із взяттям Києва монголо-татарами 1240 року, то спільним в обох випадках є знищення православних храмів разом з жінками і дітьми, які там ховалися. Відмінності дві: в древніх оборонців Києва не було зрадника Носа і монголо-татари не чинили анафеми над переможеними, тобто користувались методикою антихриста тільки в матеріальному вимірі і не вдавались до експлуатації християнської віри для покриття своїх злочинів і звинувачення християнських праведників. Полковник Ніс, як і ті козацькі полковники, що після падіння Батурина повели свої полки за Петром І, знали про наміри царя Московії знищити гетьманщину і про вимушений союз Мазепи із шведами, як протидію цій загрозі теж знали. Але подібно до генерального судді Кочубея, котрий строчив цареві численні доноси на Мазепу, думали не про незалежну європейську Україну, не про майбутнє своєї Батьківщини, а тільки за власні вигоди; ними керував матеріалістичний гріх владолюбства. Це про них ще задовго до падіння Батурина Мазепа написав у одному із своїх віршів : «Ей, панове енерали, Чому єсте так оспали? І ви, пани полковники, Без жадної політики, Озмітеся всі за руки, Не допустіть гіркой муки Матці своїй більш терпіти! Нуте врагів, нуте бити!». У вересні 1708 року, напередодні укладення шведсько-українського союзу проти московських поневолювачів Мазепа звернувся до козацької старшини із промовою, яку через генерального писаря Пилипа Орлика було доведено у вигляді Універсалу до старшин і широких мас козацтва: «Перед Всемогутнім Богом свідчуся і присягаюся, що я не для приватної моєї користі, не для високих почестей, не для великого збагачення, ані для інших яких небудь забаганок, але для вас всіх, що під владою моєю зостаєтесь, задля жінок і

дітей ваших, для спільного добра матінки моєї Вітчизни — бідної України, всього війська Запорізького і народу українського, і для піднесення і розширення прав і вольностей хочу я за допомогою Бога теє чинити, щоб ви з жінками і дітьми і Вітчизна з військом Запорізьким ні від московської, ні від шведської сторони не загинули» (Із праці І.Борщака «Людина й історичний діяч» з книги «Іван Мазепа», К., 1992 р.»). Далі в цій праці І.Борщак наводить історичні умови, зафіксовані в договорі Мазепи з Карлом XII, які після Полтавської катастрофи були оприлюднені П.Орликом у «Дедукції прав України». Змістом цього договору є суверенність та соборність України. «Про цю соборність, — наголошує І.Борщак, — уперто замовчувала московська політика та, скажемо, подекуди й наука, як дехто й сьогодні її замовчує, але тут уже входять в рахунок політичні мотиви… Тільки союз із протестантським шведським королем, однаково ворогом Москви й Варшави, давав змогу приєднати до України Правобережжя, яке Мазепа фактично вже тримав, але як васал царя».

Цей висновок українського історика цілковито співпадає із висновком шведських істориків: «…незалежність України навряд чи можна було б здобути завдяки підтримці Москви або зближенню з Польщею. Видно, ключ до неї був у руках Швеції… Для Мазепи стала актуальною давня угода Хмельницького з Карлом X Густавом 1657 року (За шведсько-українською угодою в Корсуні 8 жовтня 1657 року Швеція визнала Україну в межах кордонів до Вісли і Прусії. Хмельницький не думав зробити державу запорізьких козаків частиною Московії, а мав намір відродити самостійну Київську державу. Проте козаки не змогли захиститися від Москви… за угодою між Польщею і Москвою в Андрусові 1667 року українські землі були поділені по річці Дніпро на правобережну (західну) й (лівобережну (східну) Україну… На гетьманів, наступників Хмельницького, лягло завдання боронити українську самостійність не тільки від Польщі, а й від московської держави… тепер Москва, а не Польща, стала тією державою, яка придушувала боротьбу козацької нації за незалежність… Річ у тім, що цар у 1704-1705 роках начебто був готовий віддати велику частину України Польщі, щоб спонукати прибічників Августа й далі провадити війну зі Швецією). У червні 1708 року Мазепа й чотири його найближчі прибічники домовились під присягою перейти на бік КарлаXII… за це вони вимагали, щоб після майбутнього укладення миру Україну визнали незалежною державою з гарантіями з боку всіх сторін, які підписуватимуть угоду. Восени 1708 року Карл XII видав указ про те, що Швеція поважає волю України, не займає її землі… Головна мета Швеції була ясна: роз'єднати Україну і з Польщею, і з Росією та встановити шведський контроль на теренах, прилеглих до шведських портів у Прибалтиці» (Крістіан Гернер, Клас-Єлан Карлсон «Україна і Швеція в історичній перспективі», Стокгольм, 1995 р.).

Теперішнє виростає з минулого… Лють і підступність, з якими українці однієї політичної орієнтації, при активному сприянні зовнішніх чинників, пожирають українців іншої, переважно патріотичної орієнтації, особливо напередодні виборів, доведена до висот мистецтва лицедійства, фарисейства, холуйського запроданства і в кінцевому результаті до національного самоїдства. Чи виборсаємось ми колись із цієї політичної і моральної калабані?, — це питання все виразніше стає гамлетівським… І щоб відповісти на нього бодай з невеликою вірогідністю істини, мусимо терпляче і вдумливо проходити тернистими шляхами нашої як героїчної так і трагічної історії…

Силоміць привезені до Глухова на анафему Мазепі Київський митрополит Йоасаф Кроковський (єдиний з вищого духовенства, хто відмовився виголошувати анафему на Мазепу і невдовзі помер при загадкових обставинах), Чернігівський архієпископ Іоан Максимович, Переяславський єпископ Захарія Корнилович та інше сановне духовенство, змушені були дивитись як полонених українців розпинали на хрестах і на плотах по річці Сейму пускали за течією аж до Дніпра на пострах всій Україні; як рубали голови козацькій старшині, полоненій в Батурині, де ще диміли згарища суцільної руїни з купами понівечених і обгорілих трупів, де в розколинах дерев'яних колод кривавились розчавлені голівки малих діточок (цей спосіб вбивства малих дітей як «ноу хау» москалів, запатентований в Батурині, повторювали хіба що енкаведистські кати над ув'язненими дітьми упівців: в присутності мами брали дитя за ноги і розбивали голівку до стовпа чи до вагона — з розповідей очевидців). Серед страчених в Глухові були й церковні люди, клірики, яких правдиво можна зарахувати до мучеників. Митрополит Димитрій (Рудюк) наводить у вже згадуваній книжці витяг із «Лизогубіського літопису»: «Також Филипу, рееннту певчих, в Батурине взятому, утято голову в Глухове и на спицах железних на глаголях на площади в самом городи заткнено».

Актом анафеми Петро І хотів зламати волю українців до державної незалежності і вселити в них дух послушних рабів-кріпаків, витравити з їхніх душ навіть паростки національної свідомості, а натомість привити дух національного відчуження і самоїдства, користолюбства і продажності. У книзі «Нариси історії України», т.2 (К.: «Глобус», 1991 р.) відомий український історик Дмитро Дорошенко так описує трагедію деморалізації українців після анафеми: «Усі маєтності мазепинців були оповіщені сконфіскованими й роздавалися тим, хто своєю появою в ставці царя заявив свою вірність. Нагороджувалися і такі, хто зробив донос на когось, що він є таємний або явний прихильник Мазепи. Це довело до справжньої оргії доносів: усе, що було найгіршого в українському суспільстві, виплило тепер наверх і старалося використати момент, щоб збагатитись або зробити службову кар'єру. Серед

українського громадянства були посіяні зерна страшної деморалізації, яка довгі десятки років потім давала себе відчувати. Не тільки самі українці, які в слушний момент зуміли засвідчити свою «вірність», діставали царські подарунки з запасу сконфіскованих маєтків; московські генерали і міністри: Меньшіков, Головкін, Долгоруков, Шафіров, Шереметьєв, усі ці відомі співробітники царя Петра поробились українськими поміщиками, діставши великі земельні латифундії».

Отже царем Петром І Православна Церква не лише Росії, але й України була приневолена до великого гріха — проповідування анафеми на християнського праведника, до потурання дій антихриста, котрий замість біблійного «Не вбий!», убивав немилосердно не лише вільнолюбивих козаків, що захищали свою гетьманську столицю на своїй рідній, Богом даній землі, убивали жінок і їх маленьких дітей, убивали всіх живих українців, що хотіли жити не в московському рабстві, а в своїй вільній державі; замість «Не вкради!», грабував не лише маєтки мазепинців, але й православні храми; замість «Не чужолож!», нагло брехав, насаджуючи грубу, підлу і підступну брехню замість християнської моралі і справедливості; замість «Любові до ближнього» сіяв у народах дику ненависть, продажність, підступність, заздрість і невситиму захланність. Під впливом анафеми виросли цілі покоління покручів, пристосуванців, запроданців, котрі уповають тільки на матеріальні вигоди, які можна здобути від того, хто сильніший, хто переміг у матеріальному вимірі, але ніколи не переможе у духовній сфері, тобто уповають на мамону, а не на Бога. Бог став абстракцією, до якої традиційно, за інерцією формально моляться, але сильної віри немає в душах людей. Ми співаємо: «В єдності сила народу! Боже, нам єдність подай!», але замість християнської чи національної єдності потураємо антихристові у його розкольницьких діях між конфесіями, партіями, організаціями і навіть між окремими людьми, у анафемуванні наших національних героїв, мучеників і світочів. Була б у нас, українців, справжня, сильна віра — ми були б нацією нездоланною, відпорною до посягань антихриста. Ми ж потураємо антихристу і тому він панує над нами і знищує нас, спочатку зсередини, душу, а потім і ззовні, тобто тіло нації.

Сьогодні 14 квітня 2012 року, напередодні Великодня Воскресіння Христового у моєму рідному селі Середньому Березові, перервавши працю над цим текстом, я ходив на цвинтар, упорядкував татову могилу і могили нашої найближчої рідні, помолився за їхні душі і вже прямував до виходу, щоб помолитись і в церкві за рідню і за нашого Спасителя. Акуратно відчищаю черевики, щоб не насмітити у церкві і, відчинивши двері, прямую до плащаниці із вишитим на ній тілом Спасителя душ наших, щоб помолитись і поцілувати рани Христові. Біля плащаниці стоять чотири хлопчики із запаленими свічками, а неподалік на лавках розмістилась зграйка сільських діточок — аж душа воз-

радувалась, що школярики мають змогу вільно відвідувати церкву (в часи мого дитинства комуністичні вандали спалили нашу церкву, а вчителів примушували забороняти нам ходити до церкви і навіть переслідували і карали нас, коли ми ходили колядувати). Я ще й до плащаниці не дійшов як із темного кутка пролунав несамовитий, переповнений сатанинською злобою п'яний крик: «Не пускайте пса до церкви! Виженіть цього пса із церкви!..». Це — кадилоносець, котрий на гроші мирян зажерся до того, що алкоголь помутив йому свідомість, і йому часто ввижаються якщо не білочки, то пси. Діти розсміялися, аж свічки в їхніх руках погасли. А мені стало ніяково і прикро, що таким безкультур'ям оскверняється церква і що чисті душі маленьких дітей оскверняються провокаторською гидотою. Я не забобонний, але відчуваю, що починає сповнятися моє передбачення, висловлене на початку цього тексту про те, що «ризикую накликати на себе серйозні неприємності», бо торкаюсь неприємної для антихриста теми. Але я помолився Богу і після цього вимушеного сповідального абзацу продовжую занурюватись у цю тяжку і небезпечну тему. Бо це — мій хрест…

Я переконаний, що церква, якою керують царі, байдуже чи білі, чи червоні, чи олігархічні, не може називатись християнською. Залежна від «царів» церква автоматично стає послушним знаряддям гріховних дій влади. Згадаймо для прикладу т.зв. Львівський собор 1946 року, на якому розпинали Українську Греко-Католицьку Церкву. Від початку і до трагічного кінця із знищенням і відправленням на сибірську каторгу десятків тисяч українських священиків і вірян, цей «собор» був зрежисований і виконаний енкаведистами і церковники були в їхніх руках всього лиш послушними маріонетками. А хіба нам, українцям, не боляче дивитись в теленовинах як за сторгованим рішенням влади збираються викинути на вулицю хворих людей із лічниці у Києво-Печерській лаврі, щоб передати приміщення історичної святині українського народу череватим попискам з конфесії чужої держави. Щось подібне ми дивились в теленовинах і про єдиний в Україні аграрний коледж в одному з містечок центральної України. Хіба це не дії антихриста, не наслідки анафеми?.. Згадуючи слова ще константинопольського святителя Іоана Золотоустого «…ті, що зловживають повеліннями Господніми і піддають людину церковній анафемі, привласнюючи собі достоїнства Сина Божого, накладають на себе повну загибель.» (див. Юрій Левицький «Коротка історія Київської (Української) Церкви», Львів: «Свічадо», 1993 р.), задумуюсь: чому послідовники творців анафеми на Гетьмана Мазепу на нашій землі століттями процвітають, в розумінні земних, матеріальних благ, в їхніх руках наші національні багатства і ресурси, а українці, які одними з перших у Європі прийняли християнську віру, залишаються на «рідній, не своїй землі» і в наймах на чужині, переважно експлуатованими чорноробами, пригноб-

лениями, приниженими, обкраденими, цькованими, переслідуваними і навіть битими, чому? Невже Всевишньому більше до вподоби діяння антихриста, ніж діяння одвічних гречкосіїв-українців? У Євангелії від Луки (розділ 17, вірш 21) читаємо: «Бо Божеє Царство всередині вас!». Чи шукав цього Царства гетьман Мазепа? Так! Бо, чітко виконуючи християнські Заповіді, поклав своє життя і всі свої земні багатства на олтар спасіння рідного народу від московського поневолення. Це був шлях борця за волю України. Чи шукав цього Царства полковник Ніс, показуючи ворогам таємний хід до Батурина? Ні, бо думав про ті маєтки, якими вознагородить його цар Петро І за зраду рідного народу. Це був шлях зради, шлях Юди, котрий усвідомлював масштаби і наслідки катастрофи Батурина і подальшу долю України. Ганебне тавро зради полковника Носа ще й досі не змито з української нації.

З історичних документів ми висновуємо, що в цареві Петрі І, як і в цареві Іроді, вселився дух антихриста, котрий пізніше заволодів душами Сталіна, Гітлера і інших кровожерних диктаторів. Але чому ж тоді на українців постійно падають такі біди як втрата державності, кріпацьке рабство, колгоспи, войовничий атеїзм, голодомори, репресії і війни, яких українці нікому не оголошували, але в які постійно кидають нашу землю і наш народ окупанти всіх мастей, а українці на цих кривавих оргіях окупантів виступають в якості «гарматного м'яса»? Бо сили антихриста помножуються, мов за помахом руки, а наші національні сили розпорошуються в накиненому окупантами самоїдстві, в потуранні поневолювачам і грабіжникам, у зневірі і в байдужості; ми ніяк не можемо позбутись страху, накиненого терором, геноцидом української нації і віроломною брехнею.

Російська нація виховувалась і продовжує виховуватись на прикладі простого селянина Івана Сусаніна, котрий в ім'я порятунку своєї Батьківщини пожертвував власним життям і, зголосившись бути проводирем війська ворогів, завів їх у непрохідні болота, де вони всі загинули. Але для українців загрозливим є той факт, що російську молодь виховують ще й на кінофільмах типу «Брат-1» і «Брат-2», де головний герой — найманий кілер і його брат із цинічним спокоєм убивають не лише «замовлених» людей, але й всіх, хто їм не до вподоби, особливо українців у Америці, яких у фільмі зображено недолугими дрібними гангстерами. Це, значить, так росіяни сприймають українську еміграцію, яку чекісти з цинічним спокоєм убивали подібно як Шварцбард убив Пелюру, як Судоплатов убив Коновальця, як Сташинський убив Бандеру. У нас, українців інше ставлення до нашої діаспори: в умовах цивілізованої демократії, дотримання прав людини, свободи слова і віросповідування наші емігранти, зокрема втікачі від московського поневолення, як, приміром гетьман Мазепа із козацькою старшиною і вцілілими частинами козацького війська, як Петлюра і Коновалець з армією УНР, що була закатована у «чотирикутнику смерті», як Банде-

ра з революційним Проводом УПА, що ще десять років після закінчення Другої світової війни продовжували революційну боротьбу за проголошену ними ж Українську Соборну Самостійну Державу, для нас ці історичні постаті є національними героями і світла пам'ять про них ніколи не погасне в серцях справжніх українців. Ми гордимося, що в діаспорі таланти українців здобули світове визнання: син Пилипа Орлика став маршалом французької армії і на його честь названо аеропорт в Парижі — Орлі; Сікорський в Америці став творцем унікальних літаків, а Возняк–творцем одного з перших комп'ютерів, що Георгій Шарпак у Франції став лауреатом Нобелівської премії з фізики за 1993 рік, а письменники Василь Барка, Іван Багряний, поет Євген Маланюк та багато інших створили на еміграції геніальні книги, в яких розповіли на рівні світової літературної майстерності правду про ті нечувані в історії людства звірства і злочини, які чинили на Україні сталінські сатрапи, зберегли у своїх творах нескореність свободолюбивого духу української нації, і подібних славних імен можна називати ще дуже багато. На окупованій Українській землі окупанти заохочували населення до вчинку полковника Носа (офіційно — Павлика Морозова, що через засліплено-репресовану комуністичною ідеологією свідомість, продав большевикам своїх батьків і всю рідню), тобто до зради рідного народу: зрадь своїх, продай їх і ти станеш багатшим, тобі вороги кинуть якийсь недоїдок із пограбованих ними багатств твоєї нації. «За шмат гнилої ковбаси у вас хоч матір попроси, то оддасте…», — докоряв своїм землякам геніальний Кобзар Тарас Шевченко. Подібні мотиви прочитуються і в поезії гетьмана Мазепи:

Всі покою щиро прагнуть,
А не в один гуж всі тягнуть,
Той направо, той наліво,
А всі браття тото диво!
Нема любви, нема згоди
Од Жовтії взявши Води;
През незгоду всі пропали,
Самі себе звоювали.
……
Самопали набивайте,
Острих шабель добувайте,
А за віру хоч умріте
І вольностей бороніте!
Нехай вічна буде слава,
Же през шаблі маєм права!

У цьому вірші чітко прочитується позиція великого патріота України, свідомого стану розбрату козацької старшини, відповідальної за долю нації і Української держави. Мазепа намагався розбудити

націю, бо свято вірив у Бога і в Україну. На жаль не було такої віри і такої любови до України у більшості його співвітчизників. Після анафеми на Мазепу більшість українців повірили у безмежну силу терору, накинутого на Україну царем Петром І. Українці піддались антихристу і дозволили ув'язнити страхом національну свідомість. Саможертовний, істинно християнський вчинок Мазепи був закритий завісою страхітливих картин розгулу тиранії, братовбивства, грабежів і зрадництва. Ці криваві картини тодішніх реалій життя були настільки вражаючими, що заступили перед українцями розуміння саможертовного чину гетьмана Мазепи, і здоровий глузд заступила насаджена окупантами підла брехня і сатанинська облуда. Про це яскраво оповів у своїй книзі «Орда» український письменник Роман Іваничук.

«Нам бракувало національного догматизму, — пише Д.Донцов у своїй книзі «Націоналізм», опублікованій ще в 1926 році. — Вірити можна лише в те, що яскраво стоїть перед духовним зором. А що могли ми любити, коли бачили світ, мов через льорнетку, накручену на чуже око, де все зливалося в неясну саламаху, де не можна було відрізнити націю від племени, самостійність від федерації, рідної країни від «славянства» або «Сходу Європи», нарід від племени або кляси, націоналізму від інтернаціоналізму, державництво від провінціалізму, свою ідею від чужої, угоду від боротьби? Образ того, що треба було любити, зливався з образом того, що треба ненавидіти. Яскравого протиставлення Бога і Мамони, якому завдячує свою силу кожна релігія, в нашій національній ідеології не було, не було догми, а, значить, і «еросу», а, значить, і правдивого націоналізму, який притягав би маси».

Час відсіює істину від брехні, мов вітер зерно від полови, мов золотошукач відсіює крупинки золота від піску, намулу і глини. Чи зуміли ми очистити, збагнути і чітко сформулювати нашу національну ідею, за яку боровся і страждав гетьману України Іван Мазепа і мільйони споріднених з його духом українців — покаже час. Бо надходить час нашого вибору і нашої дії. Час розкріпачення і визволення нашої репресованої національної свідомості кличе нас до єдності і рішучих дій. І хоча в кабінетах кремлівських зверхників красуються портрети царя Петра І, шлях України до державної незалежності осяває незгасна зоря істинного борця за волю і європейський вибір українців, вірного сина України, славної пам'яті ясновельможного гетьмана України Івана Мазепи. Нехай вічна буде слава!

2012 р.

ПЕРЕВАГА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ

Любити Україну не тільки до глибини душі, але й до глибини кишені, ой, як не просто в наших українських реаліях, коли здійснюється тотальний наступ не лише на український бізнес, але й на українську мову, культуру, історію, на українську душу. Вочевидь виникла потреба замислитись: чому так? Чому прибалти, грузини, поляки та інші нації, які були нашими «співлагерниками» в колишній «імперії зла», впевнено і рішуче виходять на цивілізаційні шляхи розвитку, а ми продовжуємо борсатись в постколоніальному болоті злиднів, безробіття, корупції, а з іншого боку — казкових розкошів і марнотратства купки олігархів? Значить ми ще не виробили, як нація, того принципу, який відповідав би потребам та інтересам всіх громадян, тобто національної ідеї. Нам втовкмачував Кучма зі своїми антиукраїнськими радниками, що національна ідея не спрацювала. Тобто ті, кого ми обрали для служіння народові, не зацікавлені у виробленні цієї ідеї, подібно до того як не зацікавлена світова мафія запровадити простий препарат «Украін», що значно ефективніше виліковує рак ніж хіміотерапія. Мафія не хоче втрачати надприбутки, а доля простого народу їй абсолютно байдужа. Та не байдужа доля України справжнім патріотам України, людям мудрим, далекоглядним і відповідальним за долю свєї нації і своєї держави. До когорти таких українців — справжніх націо-і державотворців належить Микола Ладовський — бізнесмен і меценат з Івано-Франківська, «чорнобилець» і «афганець», голова Івано-Франківської ОО політичної партії «Громадянська Позиція».

Вклавши кошти у видання книги «Українська національна ідея та концепція особистісного буття» (Івано-Франківськ, «Фоліант», 2011 р.) філософа з Луганська Володимира Сабадуха, Микола Васильович разом із своїм соратником по громадській діяльності, головою правління громадської організації «Український шлях» Мирославом Давидівим організували якнайширше поширення в маси ідей цієї надзвичайно актуальної і мудрої книги. Презентації книги за участі автора були проведені у вишах Івано-Франківська, а в приміщенні ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т.Шевченка цими днями відбулась науково-практична конференція, присвячена обговоренню головних ідей цієї значимої монографії. В роботі конференції взяли участь Єпископ-емерит Івано-Франківської єпархії УГКЦ кир Софрон Мудрий, Єпископ-ординарій цієї ж єпархії кир Володимир Війтишин, канцлер Івано-Франківської єпархії УПЦ КП митрофорний протоієрей Василь Бурак, духівник Собору Покрови Пресвятої Богородиці отець Володимир Братик, заступник голови Івано-Франківської Облдержадміністрації Роман Іваницький, депутат Обласної Ради, доктор філософських наук, професор Дмитро Дзвінчук, голова ОО ВУТ «Просвіта», екс-посол України в Грузії, депутат Верховної Ради України попередніх скликань Степан Вол-

ковецький, письменник і громадський діяч теж депутат Верховної Ради України попередніх скликань Дмитро Захарук, кандидат фізико-математичних наук, ліквідатор аварії на ЧАЕС, член НСПУ і НСЖУ Микола Симчич, заслужений діяч науки і техніки України, професор Івано-Франківського національного медичного університету Степан Геник, доктори медичних наук, професори цього ж університету Василь Мойсишин та Михайло Винник, доктор психологічних наук, професор Тернопільського національного економічного університету Анатолій Фурман, доктор економічних наук зі Львова Степан Вовканич, професор філософії Прикарпатського університету Любомир Бабій, доктор психологічних наук, професор Віктор Москалець із цього ж університету, кандидати наук, доценти філософії цього ж університету Галина Дичковська та Володимир Будз, заслужений працівник культури України, доцент Прикарпатського університету, відомий краєзнавець Петро Арсенич, кандидати наук, доценти Андрій Гірняк, Оксана Рудакевич та Анатолій Литвин з Тернополя, науковці Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу: проф. Ярослав Литвицький, доценти Віктор Петренко, Святослав Кісь, Ярема Петрів, організатори і ведучі конференції Микола Ладовський, Мирослав Давидів та ін.

В основу новітньої української національної ідеї В.Сабадуха покладає принцип особистості. Особистість — це принцип буття. Тобто особистості має належати пріоритет у всіх сферах життєдіяльності суспільства. На державні та громадські посади можна призначати й обирати лише особистостей. І хоча цей принцип не новий, обґрунтований християнським мислителем Аврелієм Августином ще у 5-ому столітті н.е., при застосуванні опрацьованої автором концепції сутніс них сил і їх ієрархії, зокрема, розвінчуючи насаджений посередніми людьми (на жаль суспільними гегемонами) облудний принцип «кожна людина особистість», автор пропонує, як слушно констатує в передньому слові до книги доктор філософських наук, професор М. Кашуба, «інтелектуальний інструментарій і вимоги до еліти нації чи до тих, хто претендує на таке звання». Але чи не губиться при такому підході роль національного? Чи вирізав би десятки тисяч українців Батурина український гетьман Мазепа, як це по-варварськи вчинив москаль (тоді ще росіян не було, як не було й самої Росії, яка появилась згідно указу царя Московської держави Петра Першого в 1723 р.) « светлейший князь», син придворного конюха Олександр Мєншіков? Чи вчинили б штучний голодомор на Україні 1933 року українці Михайло Грушевський і Симон Петлюра як це по- сатанинськи содіяли грузин Джугашвілі (Сталін) і його попихачі євреї Каганович, Постишев та ін.? Чи підписали б українці Бандера і Шухевич наказ про депортацію всіх українців (десятки мільйонів!), які через відступ Червоної армії попали під окупацію німецьких фашистів, як це вчинили грузин Берія і росіянин Жуков? Чи подали б українці Тягнибок і Фаріон поп-

равку до Закону України «Про телебачення і радіомовлення», щоб зменшити частку українськомовного продукту до 25 відсотків, як це вчинила регіоналка Бондаренко, а антиукраїнська більшість у парламенті прийняла цей новітній «Валуєвський указ»? До честі Володимира Сабадухи він не тільки враховує роль національного, але й на прикладі російської нації логічно і безсторонньо висновує як очиститись націям від шкідливих рис: «Творці, дослідники, представники російського народу, які репрезентують російську ідею, мусять усвідомити її агресивний та антинародний характер не лише щодо інших народів, але й відносно власного, російського, і визнати свою відповідальність за її подальше функціонування. Це моральне очищення мусять розпочати російські філософи. Російська душа може зберегти себе лише одним чином: зректися від тих рис, яких вона набула під впливом татаро-монгольської навали, перестати претендувати на те, що їм історично не належить».

Національна ідея живе доти, допоки нація здатна народжувати особистостей, готових до останнього подиху, до останньої краплі крові боротись за неї. Такі альтруїсти, яким притаманні шляхетність, порядність, готовність до самопожертви задля добра нації, творчий підхід до виконуваної роботи, високий інтелект і висока свідомість, згідно теорії В.Сабадуха належать до третього, особистісного рівня розвитку сутнісних сил (спрощено — здібностей). Саме вони, особистості, а не посередності (люди другого рівня) повинні домінувати в управлінських структурах суспільства, держави, нації. Таких людей народжується мало і їх в першу чергу знищують окупанти, як правило представники посереднього, другого рівня розвитку. На допиті в ЧК ув'язненого генерал-хорунжого Армії УНР, командира Листопадового (1921 р.) рейду Ю.Тютюнника тодішній головний чекіст на Україні Балицький спитав чи варто було так довго протистояти большевикам, адже комуністична ідея перемогла українську національну ідею. Генерал Тютюнник відповів, що ідея жива доти, допоки є люди, готові проливати за неї кров. Беручи до уваги цю істину, большевицько- московські окупанти ретельно винищували національно свідому українську еліту і зусиллями своєї агентури на всіх рівнях влади в Україні не допускали і не допускають українців, що відповідають особистісному рівню розвитку, до влади і прийняття доленосних для українства і нашої держави рішень. Тож, аналізуючи філософський доробок М. Міхновського, В.Сабадуха констатує, що життя доводить правильність висновку Міхновського про те, що «Суб'єкт неукраїнської національності не може бути на уряді в державі українській… Україна для українців». Представники неукраїнського етносу проводили й проводять антиукраїнську політику на всіх рівнях.

«Книгою для влади» назвав професор А.Фурман монографію В.Сабадуха. На думку професора Фурмана маємо безкультурну владу,

якій вкрай потрібен «інструмент» щоб матеріалізувати ідею підняття з колін української нації. Вчений висновує, що таким «інструментом» для вирішення «проблеми №1 — окультурення влади є книга В.Сабадуха «Українська національна ідея та концепція особистісного буття». Важливо, що ця концепція розглядається автором в контексті досягнень і розвитку передових світових філософських напрацювань, адже поступ європейських народів до громадянського суспільства був водночас поступом до національного суверенітету і демократії.

Гостру дискусію на конференції викликала запропонована В.Сабадухою і вже згадувана вище, концепція сутнісних сил та їх чотирирівнева ієрархія (1.Людина залежна, раб. 2.Людина посереднього рівня розвитку, пристосуванці. 3.Особистість, здатна вирішувати проблеми в межах чинної парадигми буття. 4. Геній, здатний задавати нові парадигми і в суспільному бутті, і в науці.). Професор А.Фурман вважає застарілим поняття «сутнісних сил», бо «сила» — це фізичний термін, в якому стирається індивідуальність особистості. В.Сабадуха відповів, що хоча ця концепція запропонована ще Фейєрбахом, однак в українській філософській думці вона має багатовікову традицію, яка висновується з філософії І.Вишенського, Г.Сковороди, з козацьких форм буття, які є прообразом особистісної парадигми буття людини. Висловившись на підтримку обговорюваної концепції В.Сабадуха, професор Л.Бабій назвав книгу дуже потрібною і актуальною, однак наголосив, що всі рівні розвитку людини, наведені в монографії, не дадуть відповіді на питання якою має бути національна ідея, якщо матимем державність не для українців. Національна ідея, на думку Л.Бабія — це програма розвитку нації, а особистість — це носій соціальних норм і цінностей, якого слід розглядати в контексті власності, приміром, якщо в СРСР не було приватної власності, то і особистостей не було, хоча на офіційному рівні проголошувалось що кожна людина — особистість; в особистості повинні поєднуватись духовність, розум і воля. Проти такого означення особистості не заперечували дискусанти, бо воно охоплює не лише сферу здібностей людини, але і її волю до осягнення істини, до самовдосконалення і саморозвитку.

Одним з пріоритетних підходів до розуміння національної ідеї В.Сабадуха у своїй книзі наводить визначення Л.Лук'яненка («Національна ідея — це свідоме утвердження нації у всіх проявах її етнічної сутности») і, посилаючись на зауваження Д.Донцова, що суттєвим компонентом національної ідеї є не лише свідома діяльність, а надзвичайно розвинутий вольовий складник, вказує Л.Лук'яненкові на абсолютизацію ним свідомої діяльності та ігнорування вольового складника. Будучи шанувальником творчості як Донцова, так і Лук'яненка, я (М.З.С.) вважаю, що «свідоме» не відкидає поняття «вольового», а включає його. Таку думку я висновую із філософської праці «Воля до справедливості» (Київ-Мюнхен, Український Освітній Ін-

ститут, 1992 р.) депутата Верховної Ради України Романа Зварича: «У націоналістичному світогляді воля є ототожнена із притаманною людині спроможністю правильно, праведно вибирати згідно з абсолютним ідеалом справедливості; виповнити рамки свободи національним змістом, що заставляє людину брати під увагу добро, потреби та інтереси кожної іншої людини в національній спільноті».

У виступах на конференції відзначалась велетенська дослідницька робота, яку здійснив В.Сабадуха у своїй книзі, кожен розділ якої може слугувати матеріалом, основою для нових книг. Особисто мені сподобався підхід автора у трактуванні філософського доробку провідних ідеологів і творців українського націоналізму, зокрема М.Міхновського, М.Грушевського, В.Липинського, Д.Донцова, Ю.Липи, Я.Стецька та Ю.Вассияна. Хоча В.Сабадуха не наголошує на слові «націоналізм», не наводить означення цієї концепції, проте його аналіз доробку зазначених авторів відзначається чесним об'єктивізмом і порядністю мудролюба, котрий завдяки праці над цією книгою, за його ж словами, переродився, виборсався із трясовини комуністичних класово-людиноненависницьких догм і стереотипів до світлих вершин свобідного філософського інтелекту. Це вельми тернистий шлях: автор втратив роботу, сім'ю, зазнає злобних нападок з боку ідеологічних опонентів. Зате на його шляху трапляються справжні перли одкровень істини: «Специфіка сучасної ситуації в історії України та людства полягає в тому, що тип людини, з якої сьогодні складається еліта суспільства, — людина посереднього рівня розвитку — вичерпала свої професійні, інтелектуально-психологічні можливості для конструктивного розв'язання проблеми… Цей тип людини підкорявся панівним тенденціям, які втратили свої історичні перспективи, а тому не можуть бути об'єктивними та необхідними. Складність проблеми полягає в тому, що українські політики, соціологи, психологи й навіть філософи не осмислюють як нагальну проблему необхідність зміни парадигми буття. Пошуки Я.Стецьком нового соціального ладу збігаються з роздумами найвидатніших філософів та істориків ХХ століття: А.Бергсона, Х.Ортеги-і-Гассета, А. Тойнбі… Я.Стецько передбачив такий варіант розвитку подій в Україні: «Немає сумніву, що після повалення большевицького ладу постане протилежна тенденція до необмеженої господарської свободи з запереченням потреби плянування, навіть розумного, органічного, такого, що враховує здорові тенденції самодіяльності і самоуправління народу». Чудовий аналіз і чудова аргументація. Однак, вважаю, що концепцію «націоналізм» не треба оминати чи остерігатись з огляду на паплюження його комуносовковою ідеологією. Згадаймо, що навіть Лєнін у своїх працях до 1917 року досить об'єктивно аналізував суть націоналізму; він вважав, що слід розрізняти націоналізм гноблячої нації і націоналізм пригнобленої нації. Якщо націоналізм гноблячої нації — це велико-

державний шовінізм, то націоналізм пригнобленої нації — це національно-визвольна боротьба. Навіть за мірками віджилого марксизму-ленінізму зрозуміло, що українці в Україні (навіть на 21-ому році т.зв. незалежности) є нацією пригнобленою, бо хоча ми, українці, чисельно складаємо абсолютну більшість у цій державі, в парламенті і в уряді ми не маємо змоги утворити більшості національно свідомих депутатів, щоб приймати рішення на користь української нації і держави.

Наша українськка «державна» мова що раз більше утискається і опинилась на межі лінгвоциту, вслід за яким згідно з теорією В.Іванишина, гряде етноцид аж до завершення розпочатого в1932-1933 роках геноциду української нації, який із латентних форм дедалі більше набирає форм очевидних. Зокрема у книзі В.Іванишина і Я.Радевича-Винницького «Мова і нація» (Дрогобич, «Відродження», 1994 р.) читаємо: «…чи феодалізм, чи капіталізм, чи соціалізм — доля поневоленого народу однакова: лінгвоцид, етноцид, а часами — і геноцид. Етноцид не може обійтися без геноциду: українець, якщо він не маскувався хоч трохи під перевертня, мусив вирушати назустріч своїй загибелі». (Л.Кіпніс)… Люди, які полюбляють розумувати про не конкурентноздатність української мови, застосовують проти неї методи, на які в цивілізованих країнах пристали б хіба що гангстери і мафіозі: перекриваються київські телепрограми, не приймається передплата на українськомовну пресу, не допускаються українськомовні видання у торгову мережу й масові бібліотеки тощо. При цьому стверджується, що самі українці не хочуть учити своїх дітей в українських школах. А тим часом до єдиної української школи Донецька, яку таки не вдалося задушити (на теперішній час уже задушили… Прим. М.З.С.), потрапляє лише кожна 12-та дитина з тих, хто хотів би в ній учитись. Це означає, що вже тепер у Донецьку можна б набрати учнів ще на 11 таких шкіл. Очевидно, доказом того, що українці не хочуть учити своїх дітей рідній мові, мало послужити і спалення зразкової української школи на Дніпропетровщині». Навіть якщо додамо до цієї картини теперішні рейдерські атаки на український бізнес, на капелу ім. Ревуцького, на гордість української нації — всесвітньовідоме видавництво Івана Малковича «А БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» — ця картина руйнації українства буде далеко не повною, бо кремлівські зверхники запланували до 100 річчя «жовтневої революції», тобто до 2017 року, відновити Радянський Союз, а, значить, відродити ГУЛАГи, депортації націй і народів, «стройкі вєка», на яких працюватимуть не «гастарбайтери» (яке суто «російське» слово!), бо цим треба хоч якусь дещицю платити, а «братья-славянє» у зековських фуфайках із «визволених» від корінної нації «братніх республік-сестер». Тож коли ми, українці, здобудемося на таких особистостей, котрі зуміють повести нас на рішуче припинення цієї дикунської вакханалії посередностей? Натяк відповіді на подібне запитання надибуємо у розділі книги, де автор

аналізує українську ідею у творчості поетів-шістдесятників: «…людина посереднього рівня розвитку ставиться до народу як до робочої сили, яка повинна його обробляти, тоді як особистостей вона боїться як вогню, тому проголошує їх божевільними, ворогами народу. Але виникає запитання: як особистість має ставитись до посередньої людини?» Відповіді на це запитання, знайдені мною в цьому ж розділі видаються мені дещо розпливчастими: «…не розмінюватися на принади світу, на приманки «хама й холуя», «…запалювати світло маяка наступним поколінням», «…не відкладати «на потім» вирішення проблем, бо це — психологічний самообман… вирішувати проблеми «тут і тепер», бо «потім» ніколи не приходить», «…персоніфікувати національну ідею», «…Помаранчева революція за своєю суттю була протестом проти Хамової тенденції (йдеться про біблійну оповідь про синів Ноя — Хама і Яфета. Прим. М.З.С.). Але знову в нації вкрали її перемогу. Чи відбудеться відродження особистісної традиції, залежить від рівня розвитку сутнісних сил політичної еліти й української інтелігенції зокрема». Глибока думка, особливо в останньому реченні цієї цитати, та, на жаль, малодоступна для більш ширшого розуміння. Я не випадково «підігнав» ці цитати під фразу про націоналізм, який не треба обминати чи остерігатись, тим більше філософові, який претендує на звання європейського чи незаангажованого, тобто вільного духом і розумом. Шістдесятників були одиниці, але з тісних контактів з цими особистостями я зрозумів, що в совєтських лагерях свій дух вони гартували від націоналістів, причому не тільки українських, але й литовських, польських і навіть російських, тобто від представників великої, масової, а за мірками Західної України, всенародної боротьби з подикунськи кровожерною системою комуно-московських окупантів. Ця героїчна боротьба розпочалась з німецькими націонал-соціалістами в часі Другої світової війни, а після їх поразки у 1945 році на Західній Україні продовжувалась з комуно-московськими окупантами ще понад 10 років. Отже, йдеться не про одиниці, а про масову національно–визвольну боротьбу, яку ніколи і нікому не вдасться викреслити з історії України. Це не докір справжньому філософові В.Сабадусі, котрий своєю монографією вчинив справжній прорив у затхлій і застояній атмосфері нашої постколоніальної дійсності. Це — мій заклик до моїх співгромадян, та й до громадян всього світу, для яких націоналізм через відомі історичні події мислиться як нацизм чи ще якесь страхіття, заклик очистити свою свідомість від ідеологічних стереотипів і глянути на націоналізм в контексті цивілізаційної перспективи світового поступу і виміру. У філософській праці професора-фізика А.Свдзінського «Це складне національне питання» (Фундація ім.О.Ольжича, видавництво ім. О.Теліги, Київ, 1994 р.) висловлено вельми глобальне міркування: «…що стосується українського націоналізму і всієї тривалої і безпрецедентно напруженої визвольної боротьби

в Україні, то Захід примудрився так затишно влаштуватися у своєму стані «дрімотного нерозрізнення націй» на теренах загадкової для нього Росії, що навіть не помітив найбільшого в світі акту геноциду — голодомору 1932-1933 років (саме в цей час США визнали СРСР), майже десятирічної героїчної боротьби УПА з найбільшою міліарною потугою світу і лише зараз із здивуванням поглянув одним оком на Україну, яка, виявляється, не тільки існує, але ще й має ядерну зброю, хоча могли і мали сприятливі умови замість папірця Будапештського меморандуму отримати повноправне членство в НАТО, як гарант державної безпеки і територіальної цілісності України (вже не має, її безплатно і бездарно позбулися люди другого рівня розвитку, тобто посередності, яких тоді винесло на керівні пости новоствореної Української держави — прим. М.З.С.)».

У світі немає національної ідеї без націоналізму, державної нації без державного націоналізму, навіть якщо про це не говориться буквально.

«Державний суверенітет і державний націоналізм, — наголосив у своєму виступі на XII-ому Великому Зборі Українських Націоналістів (травень 1993 року, Ірпінь) Голова Проводу ОУН, останній президент УНР в екзилі Микола Плав'юк, — це нерозривні явища здорового розвитку всіх націй, а не лише української». Тому вважаю, що тільки печерні дикуни, зомбовані совковою ідеологією людиноненависництва, здатні чіпляти на український націоналізм підлі ярлики «фашизму».

Провідників національної ідеї треба виховувати, а не знищувати, як це робили і продовжують підступно чинити сатанинські сили прибічників окупації України. Цей процес виховання має розпочинатись з молоком матері і закріплюватись в дитячому садку, в школі, у вишах і на робочому місці, бо в його основі — істина життя, істина віри. Книга В.Сабадуха успішно сприятиме цьому процесові національного виховання, якщо виклад її здійснити простішою мовою. Високий науковий стиль книги, на думку Єпископа Софрона Мудрого, дещо обмежує можливість масового сприйняття і засвоєння (особливо молоддю) безцінних напрацювань автора. Таку необхідність розуміє і сам автор монографії: «...необхідною умовою реалізації української ідеї є трансформація без особистісної моделі навчально-виховного процесу в особистісну».

Ми живемо в час поглиблення світової кризи як сукупності найрізноманітніших криз — від економічних і політичних аж до екологічних, морально-етичних і навіть психічних. Народи стихійно і свідомо дошукують кращих форм суспільного устрою, якіснішого державного управління, тобто на рівні особистостей, а не посередностей. На терезах долі України і української нації чітко визначились дві парадигми буття — національна і підколоніальна. З гіркого досвіду перебування в колоніальнім становищі переконливо знаємо, що колонізуюча ім-

пер-шовіністична доктрина (ідеєю її важко називати) веде до поглинання націй і народів, а на «заохочувальному» етапі — до грабежу, визиску і маніпулювання свідомістю мас (Росія продає газ Німеччині за 250, Польщі за 360, а Україні, як найвірогіднішій жертві колонізації, за 450 американських доларів. Дані почерпнуто з польської програми радіо «Ера FM). Натомість національна ідея веде не лише до повноти забезпечення людських прав і свобод, вільного розвитку кожного індивіда, але й до справжнього інтернаціоналізму, як відносин, при яких укріплюється національний суверенітет кожної нації і братерська взаємодопомога (країни Європейської Співдружности активно і вагомо допомагають Греції вийти з економічної і фінансової кризи, списавши з країни 100 мільярдів доларів боргу). Національна ідея веде до розкріпачення і відродження свобідного козацького духу української нації. І в цьому — головна перевага національної ідеї.

2011 р.

М.З. Симчич виступає з трибуни XIX ВЗУНу. Київ,Інститут літератури, 2012р.

НЕСКОРЕНИЙ БОРЕЦЬ З ПРОВІНЦІЙНІСТЮ

До 100-річчя з Дня Народження Великого Українця, актора і режисера Василя СИМЧИЧА

ПРОВІНЦІЙНІСТЬ — НЕ ТЕРИТОРІЯ, А ПСИХОЛОГІЯ

«Картагена нашої провінційности мусить бути зруйнована». Не знаю чи доводилось Василеві Симчичу читати есей Ю.Шевельова «Над озером. Баварія», з якого я взяв цю цитату і в якому по-філософськи автор доводить, що наша внутрішня провінційність — це страшна небезпека, що доба функційної сірости її не винищить, що «душу золотым микробом выел рубль» (В.Маяковський); що доба виховує масову людину з порожньою душею, виконавця наказів, егоїста і себелюба, людину без особистої і національної гордости. Що правда, тепер цей рубль девальвований внаслідок санкцій цивілізованого світу через неоголошену війну Росії проти України. Перед цією страшною, скривавленою стіною провінційності, підступно і насильно нав'язаної нам окупантами всіх мастей, опинявся не лише обдарований Богом Актор і режисер Василь Симчич, але й кожен, хто насмілювався покласти свій талант на службу рідному народови і світовому поступу, а не комуністичному режимові «імперії зла», тиранії, тотальній брехні і несвободі. Уміння мислити, розуміти і діяти — ці постулати повноцінного національного, в контексті європейського, цивілізованого суспільного і культурного розвитку в Україні співмірні з Шевченковим «караюсь, мучуся, але не каюсь». Саме під таким кутом зору слід розглядати сценічну (акторську), режисерську і кінематографічну творчість Василя Симчича (08.01.1915 — 01.03.1978 рр.).

За дорученням Ради з підготовки урочистого відзначення ювілею Великого Березуна В.Симчича, чий барельєф встановлено на фасадах місцевої середньої школи і Коломийського народного театру, який він свого часу очолював, чи простіше- ініціативної групи інтелігенції села Середній Березів, наснаженої сином Василя Симчича Зиновієм, талановитим актором цього ж театру, мені доручили висвітлити відображення творчості ювіляра в художній і документальній літературі, а також в кіно. Що до літератури, то пальму першості, на мій погляд, слід віддати книжці про Василя Симчича «Я приходитиму, коли мене уже не буде» (ПФ «Екор», 1998 р.). Авторка Романна Затварська, дочка знаменитої сценічної соратниці В.Симчича і рідної сестри його дружини Юлі, заслуженої артистки України, акторки Коломийського, а після його закриття у грудні 1962 р., Івано-Франківського драматичного театрів Оксани Затварської (Царство їй Небесне!) на основі багатого і колоритного документального матеріалу створила яскравий, різноплановий, неоціненний в контексті історії українського мистецтва творчий портрет актора і режисера В.Симчича. На прикінці книж-

ки авторка помістила художні твори, присвячені Василю Симчичу, зокрема вірш Ярослава Яроша «Пам'яті Василя Симчича», вірш Омеляна Халуса «Незакінчений вірш» та два мої (М.З.С.) вірші: «Балада про серце» і «Беркут не плаче». В цьому ряду слід згадати і чудовий вірш Олександра Биструшкіна — талановитого учня Василя Симчича, народного артиста України, начальника управління культури міста Києва. Вірш О.Биструшкіна був озвучений на урочистості з нагоди 90-их роковин В.Симчича в Коломиї. Щодо першого мого вірша, то я написав його під враженням розповідей стрия Василя і стріянки Юлі про випадок, що трапився під час зйомок на Алтаї кінофільму «Захар Беркут», в якому В.Симчич зіграв головну роль. Табун напівдиких монгольських коней, наляканих гучним пострілом (очевидно навмисним, бо в часи Захара Беркута ще не було вогнепальної зброї і вона не повинна була знаходитись в межах проведення зйомок) лавиною пронісся через знімальний майданчик. Кінь під В.Симчичем здибився, скинув вершника і весь табун промчався над лежачим актором, але жоден кінь не зачепив його; оператор закрив очі руками; увімкнена кінокамера зафіксувала цей несценарійний кінокадр. Вперше цей вірш під назвою «Несценарійний кінокадр» я надрукував на початку 1973 року у багатотиражці Львівського університету «За радянську науку», коли навчався на п'ятому курсі фізичного факультету ЛДУ. Другий вірш «Беркут не плаче» я написав у березні 1978 року, коли, приїхав із відрядження і довідався, що стрий Василь несподівано помер. Через рік, тобто в 1979 році до мене у Рівному, де я тоді працював і проживав, завітав мій добрий знайомий, на той час кореспондент журналу «Україна» Олександр Климчук і переконав мене, що я повинен написати нарис про Василя Симчича не тільки тому, що він — мій стрий, але й тому, що Василь Симчич був старостою (томадою) на моїм весіллі в листопаді 1973р. в ресторані «Гуцульщина» в Яремче, де в 1967 році відбулись зйомки кінофільму «Анничка», в якому В.Симчич блискуче зіграв роль Мирослава. Того ж року (1979) у вересневому числі журналу «Україна» появилась моя публікація «Розкрилля Беркута», яка мала позитивні відгуки серед широкої громадськості і після якої чомусь була «зарізана» моя перша поетична книжка, яка на той час готувалась у видавництві «Молодь» і яку тоді не вдалось врятувати ні редактору книжки Василеві Герасим'юкові, ні Дмитрові Павличкові, котрий в ті часи прихильно ставився до мене. Вірш «Беркут не плаче» вперше був надрукований у 1994 році в моїй поетичній книжці «Вогонь цілую».

З поміж численних публікацій про Василя Симчича і його творчість високим професіоналізмом і об'єктивністю оцінок відзначаються «Сага сувора і велична» відомого письменника Ю.Бедзика («Літературна Україна», 1972 р.), «Захар Беркут» Г.Білостоцького («Вільна Україна», 16.04.1972 р.), «Пора срібного полиття» Я.Яроша («Комсомо-

льський прапор», 1975 р.), «Осяяння» А.Драгомирецького («Молодь України», 18.09.1971 р.), «Аристократ духу» Ю.Нечипоренка («На екранах України», 04.02.1995р.), «Готуючись до Декади» О.Затварської («Червоний прапор», 1959р.), «Друга молодість» М.Березівського (М.Симчича) («Зміна», 1975р.), «Захар Беркут без гриму» Б.Тимінського («Прикарпатська правда», 14.01.1995 р., «Гуцули і Гуцульщина», №1(9) 2014р.), «Душа добра, щедра й стійка» Ю.Нечипоренка («На екранах України», 04.02.1995р.), «Будні пересувного театру» Ю.Бобошка («Радянське мистецтво», 23.03. 1953р.), «Намисто Карпат» Д.Пихтіна («Агро», 23.04. 1992р.) та ін.

«Чи правда, що в окремих епізодах роману «Місто» змальовано актора Коломийського театру Василя Симчича?». З таким запитанням в кулуарах Сьомого позачергового з'їзду письменників України (Київ, 29.11. 2014 р.) звернувся я до автора цього твору — знаменитого українського письменника Романа Іваничука. Пан Роман підтвердив це твердження, але детальніше про колізії змальованих у «Місті» персонажів обіцяв розповісти на урочистості з нагоди 100-річчя Василя Симчича. Більш конкретно про Василя Симчича і трагічну долю коломийської інтелігенції повоєнних часів Роман Іваничук розповідає у своєму романі «Вогненні стовпи»: «Страшна звістка облетіла місто: протягом двох днів, починаючи з неділі, повмирали від тифу майже всі заручники. Люди перешіптувались, а то і в голос почали говорити про тифозну вакцину, яку впорснули в'язням під лопатки тюремні лікарі. Тільки троє залишилися живими і тепер видужують: директор гімназії Олексій Ковбус, який не повірив, що йому зробили протитифозне щеплення і попросив письменника Івана Білинкевича, щоб той висмоктав йому отруту. Ковбус зробив цю саму процедуру приятелеві і обидва залишились живі. А ще переміг смерть актор Коломийського театру Василь Симчич завдяки своєму могутньому організму». Слід зазначити, що ці події 1947 року я описав зі слів стріянки Юлі і її сина Зиновія в публікації «Слово про Василя Симчича» («Новий час», 21.01.1995 р.). Уривок з цієї публікації вмістила у вище згаданій книжці Р.Затварська, і в цьому епізоді йдеться про те, що ідею висмоктати впорснуту в'язням отруту подав В.Симчич і першим вп'явся зубами у проколену руку, як тільки «лікарі» покинули камеру. Безпритомного Василя забрала з тюрми дружина. Кати відпустили його, бо не мали жодного сумніву, що він помре. Думаю, що для повнішого уявлення про злочинну суть «провінційності» московських окупантів, які в теперішній неоголошеній російсько-українській війні стали ще жорстокішими і підлішими, Р.Затварській варто було продовжити цю цитату з моєї газетної публікації, а саме: «Інші в'язні не послухались застережень Василя і подумали, що він зійшов з розуму, Хірург Руденський заспокоював усіх, що лікарі не можуть порушити клятву Гіппократа, не відаючи, що для совіцько-сталінських «лікарів» першочерговою

була вірність клятві Берії, тобто знищували кого накажуть енкаведисти». Важливо згадати, що в цій газетній публікації я помістив і уривок з листа до мене Василевого гімназійного побратима Іллі Романа Ткачука, котрий після війни емігрував до Німеччини, а потім до Америки, де став відомим лікарем і енциклопедистом. Зокрема, в цьому листі І.Р.Ткачук повідомив, що в Коломийській гімназії Василь Симчич був «малярем-графіком» і малював заголовні сторінки (обкладинки) до гімназійного журналу «Плай». У своїй автобіографічній книжці «Неопалимі дороги» (Івано-Франківськ, 2002 р.) І.Р.Ткачук прослідковує і аналізує свої життєві стежки-дороги, починаючи з дитячих літ в рідному селі Шешори, потім у Коломийській гімназії: «Перші роки в гімназії не були легкі… по дорозі нас нападали міські батяри, звичайно поляки. Ми не вміли битися, то, природно рятувалися втечею. На щастя раз на поміч нам прийшов старший товариш, гуцул з Березова Василь Симчич. Це був високий, здоровий, плечистий, добре вигімнастикований, найкращий атлет нашої гімназії. Він так збив батярів, що відтоді вони боялися зачіпати українських гімназистів…». Українська і польська гімназії містилися в одному будинку, тож на перервах польські гімназисти нападали на українських і на спільному подвір'ї постійно влаштовувались бійки-турніри. «Поляки, — пише І.Р.Ткачук, — мали свого Голіята-силача, а ми покладались на сприт Симчича. Звичайно, ми вигравали, хоч ніколи перші не починали бійки. В 1932 році адміністрація гімназії перегородила шкільне подвір'я високим плотом і бійки припинилися». Вражає і вселяє надію у щасливе майбуття української нації приклад цих двох гімназистів — Ткачука і Симчича: хоч їхня життєва дорога пролягла крізь вирви і гнойовища провінційності різних окупантів (польських, радянських, німецьких і знову — комуно-московських) вони не втратили людської і національної гідності, крізь все життя пронесли самобутність своїх обдарувань і святу віру в щасливе прийдешнє рідної України, для якої жили, творили, боролись і помирали. А щоб не склалось враження, що розповіді про бійки між польськими і українськими гімназистами можуть кинути, звісно в дипломатичному розумінні, бодай тінь на теперішні українсько-польські міждержавні і міжнаціональні відносини, коли поляки надають нам гуманітарну допомогу у війні з нашим спільним ворогом - московським агресором-рашистом, наведу яскравий приклад з життя В.Симчича. Типаж європейця-шляхтича для фільму «Потоп» за романом Г.Сенкевича «Вогнем і мечем» бачився головному режисеру картини поляку Єжи Гофману в особі Василя Симчича і він запросив актора на зйомки до Польщі. Але совєтський окупаційний режим не пустив актора за кордон, хоча Польща як і Україна була тоді невільницею «соцлагеря». Гофман провів зйомки на території Білорусі і Василь Симчич знявся у цьому історичному фільмі, який мудро вчить як поляків так і українців, що нам не можна ворогувати, тільки діяти спільно і

жити як добрі сусіди і родичі. Привертає увагу ще й такий факт. У публікації Б.Тимінського «Захар Беркут без гриму» («Прикарпатська правда», 14.01.1995 р.) і в книжці Р.Затварської «Я приходитиму…» є такі рядки: «Роль попа Мирона (йдеться про фільм Ю.Іллєнка «Білий птах з чорною ознакою») — одна з явних удач актора. Цікава, складна, зіграна Симчичем тонко, легко, з точним психологічним малюнком, виконана філігранною технікою». Однак у передруці цієї статті в журналі «Гуцули і Гуцульщина» (1(9), 2014) цих рядків немає. Чому? Вірогідно, що редактори журналу прискіпливіше оцінили роль (не гру актора!), адже за сценарієм священикові довелось вдарити дитину і навіть з'явитись на прийом до лікаря з пістолетом у руці — це явне ідеологічне, абсолютно наклепницьке на діячів церкви паплюження, і тільки тим, хто вміє прочитувати психологічний малюнок актора, оцінка Б.Тимінського є точною і відповідною і її не потрібно було вилучати з тексту, тим більше, що автор пішов з життя і не має змоги захистити свої авторські права. Чи варто було В.Симчичу братись за цю роль? Необхідно! Бо він передав дух мученика за віру, яким був його вуйцьо отець Михайло Сулятицький.

У своїй книжці І.Р.Ткачук розповідає і про те, що в 1939 році Василь Симчич був добровольцем Крпатської Січі — збройних сил Карпатської України на чолі з президентом Августином Волошиним. Детальніше цей період буремного життя В.Симчича описано у вже згадуваній книжці Романни Затварської і в моїй книжці «Лебедині ключі» (Рівне, 2001 р.). «Розкрилля Беркута» і «Слово про Василя Симчича» — ці два матеріали теж надруковані в «Лебединих ключах». Репортаж «Творець» про відзначення в Коломиї 90-річчя Василя Симчича я помістив у моїй книжці «Оранжевий спалах Свободи» (Івано-Франківськ, 2006 р.). Своїм незборимим духом свобідного гуцула-українця, що виріс у центральноєвропейській країні Україні, Василь Симчич, як і великий Каменяр Іван Франко, як і Великий Кобзар Тарас Шевченко об'єднав «і мертвих, і живих, і ненароджених», бо мав від Бога святе покликання — пробуджувати і творити велику націю українців, великий народ України «в сім'ї вольній, новій», в демократичній сім'ї вільних народів Європи і цивілізованого світу. Тому — діяти, діяти і повсякчас діяти у цьому напрямі. Тому стократ правий Ю.Шевельов: «Провінція — все те, що не думає, що воно столиця світу. Провінція — не географія, а психологія. Не територія, а душа».

АРИСТОКРАТ ДУХУ

Без перебільшення книга Р.Затварської стала хрестоматійним першоджерелом майже всіх подальших публікацій різних авторів про Василя Симчича і навіть наукових конференцій цієї ж тематики. Зокрема, блискучу науково-практичну конференцію до 100 річчя Василя Симчича у квітні 2014 року в приміщенні Коломийського Національ-

ного музею Гуцульщини та Покуття ім. Й.Кобринського провели учні Коломийської гімназії під керівництвом їхньої вчительки Любові Сембратович. Цю подію я висвітлив у матеріалі «Скеля Українського Духу», надрукованому в газеті «Галицька Просвіта». Була домовленість про проведення цієї ж конференції в Середньоберезівській середній школі, але зіграв гальмівну роль фактор провінційності окремих березунів і очевидно їх покровителів з числа ще регіонального начальства, і конференцію перенесено на невизначений термін. Викликає подив і заголовок матеріалу «Василь Симчич — «Лупиніників» корінної березунки Симчич (Бодруг) Марії, вміщений у районній газеті «Гуцульський край» (20.08. 1994 р.). Невже сільське прізвисько, яке, до речі дисонує з уже оприлюдненими, тобто відомими документами про шляхетність роду Василевої мами, хоча і батько не був злидарем, адже мав пристойне господарство, а за втрачену ногу на першій світовій війні отримував солідну пенсію від австрійського уряду і дав гімназійну освіту синові Василеві і донькам Юлі і Марії, отже, невже принизливе сільське прізвисько важливіше від творчого доробку Митця? Яке ж пояснення цьому феномену? Думаю — класове…В радянські часи бідняцьке походження можновладцями і каральними органами сприймалось позитивно. То ж логічний висновок з такого заголовка очевидний: в нашій незалежній Україні, особливо на Прикарпатті, яке було закритою для іноземців областю, збереглись ще радянські класові підходи у сприйнятті тих митців, яких каральні органи піддавали і піддають негласній забороні і обструкції. Авторка ніби застерігає: будьте обережні, бо у ставленні до Симчича мало що змінилось і щоб самим вберегтись на роботі мусимо виконувати настанови начальства і тільки дозовано допускати дітей до правди про світочів нашої культури і національно-визвольних змагань. І це сміливий викривальний вчинок сільської вчительки. І цей висновок не протирічить біблійній притчі про таланти, хіба що з тією різницею, що біблійні таланти закопували добровільно їх власники, а українські таланти насильно закопували і закопують московські окупанти і їх прихвосні — зрадники і що майже те саме — продажні провінціали. Але це не стосується передової вчительки і чудового організатора Марії Симчич (Бодруг). Ще один березун-генієзнавець Микола Сулятицький, мій друг, якого я глибоко поважаю, опублікував у 1995 році в тій же районці «Гуцульський край» замітку про Василя Симчича «Він не був генієм. Він був просто артистом». Що до геніальності, то це не так важливо, щоб тепер вступати в дискусію. Але що до «просто артистом», то зазначу при всій повазі до автора, що більш об'єктивною оцінкою мені видається такий портрет Василя Симчича, який змалював відомий актор і соратник Симчича народний артист України, депутат Верховної Ради України попередніх скликань Іван Гаврилюк: «…на зйомках «Камінного хреста» я побачив цю красиву, високу, стрункую людину з головою

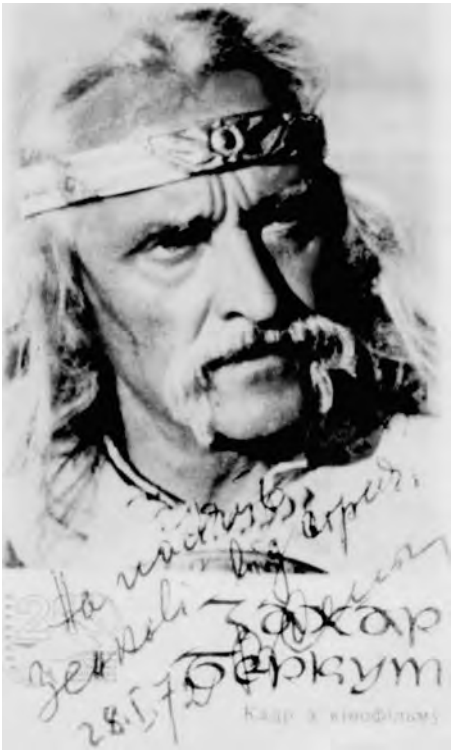

біблійного пророка, з глибокими очима мудреця. Людина європейської культури, вроджений інтелігент пан Василь був яскравим представником української нації. В ньому гармонійно поєднувалась духовна і фізична краса карпатського українця. Він справді був аристократом духу». Ця аристократичність духу йшла від глибинної краси нашого народу, з витоків нашої неповторної Карпатської природи, яку він любив всім серцем і намагався передати цю любов своїм глядачам. Зерна цієї любові він сіяв щедро і по-християнськи саможертовно. Не всі зерна попадають на родючий грунт. Але ті, що проростають — дають гарні плоди… А ще не забуваймо слова Василевих найближчих друзів: Іван Миколайчук: «У фільмі «Захар Беркут» я зіграв роль його сина. Сином Василя Симчича і залишусь»; Костянтин Степанков: «Криниця його душі завжди була доступна для друзів. І ми черпали з неї благородство і доброту, народність та мужність, самобутність і достовірність трактування віддалених часом героїв…»;.); Еміль Лотяну: «Василь Симчич був і залишається одним з найкращих акторів нашого часу, людиною рідкісної краси, справжнім сином Карпат. Будемо його пам'ятати і любити, як і раніше»; Леонід Осика: «Я нікого іншого і не бачив, і не шукав, коли проводив кінопроби до цієї картини («Захар Беркут»). Яскраві, виразні зовнішні дані, внутрішнє благородство, народна мудрість і велич, мужність і багато-багато інших рис самого Василя Ілліча Симчича стали такими необхідними для створення цієї великої, складної ролі. Вродою, справжньою чоловічою вродою обдарувала його природа рідних Карпат. Високий, стрункий, сивочолий з тонким, мужнім і водночас добрим обличчям, він схожий на багатьох легендарних героїв, якими так багата історія Карпат. Вже перші кадри вражають довершеністю композиції, скульптурною пластикою. Захар Беркут, стоячи на фоні стрімкої скелі й водоспаду, ставною фігурою мудрого старця нагадує мікельанджелівського Мойсея.

Працювати з ним легко і цікаво. Актор дуже гнучкий, вміє швидко запропоноване зробити своїм, переконливим, користуючись при цьому скупими, але виразними засобами. Василь Ілліч — актор неймовірної працездатності, одержимості в роботі. Для нього, здається, нема неможливого, коли йдеться про улюблену справу» (А.Драгомирецький, «Осяяння», «Молодь України», 18.09.1971 р.).

Влітку 1977 року стрий Василь завітав у гості до нас у Березові, ніби передчуваючи, що ця родинна зустріч буде останньою. З усіх його великих чеснот з тої зустрічі я відмітив собі таку його якість як уміння передавати часточку свого «я» у майбутнє. Тоді стрий Василь подарував моєму трирічному синові Ромчикові книжку з таким дарчим написом: «Дорогий Ромчику! Якщо коли-небудь ще приїдеш у Березів, може, до діда, може, взагалі, подихати повітрям, де жили твої прапредки, згадай і про стрия Василя, що ріс разом із твоїм дідом у лугах, над Лючкою, з коровами і вівцями».

«АКТОР, ВАРТИЙ ДИВІЗІЇ»

В середині грудня 2014 року я вкотре переглянув на одному з телеканалів кінофільм «Мій лагідний і ніжний звір» (режисер Еміль Лотяну, «Мосфільм», 1977 р.). У цьому фільмі В.Симчич частково виконав роль божевільного батька головної героїні фільму. Поява «божевільного» у епізодичному кадрі фільму супроводжувалась зневажливими вигуками розпустного, зажерливого і вкрай лицемірного оточення багатіїв-сибаритів: «Какая стыдоба…». Але, придивившись до виразу обличчя В.Симчича, я побачив не «божевільного», а геніального мученика, духовна наповненість якого перевершує і заперечує всю пустопорожність і злочинність оточуючого середовища багатіїв. Своєю виразною грою актор сміло кинув виклик всій совковій системі «імперії зла». Це був прояв божественної сили, яка дається тільки вибраним і за якою — Господь Бог. Це був той «божевільний», яких сотнями тисяч система катувала у психічних лікарнях як інакомислячих дисидентів-ізгоїв. Несподівано у В.Симчича під час цих зйомок стався страшний гіпертонічний приступ. Його забрала «швидка» прямо із знімального майданчика. Очевидно, «специ» від мистецтва збагнули кого зіграв В.Симчич і їхня реакція не забарилась. А щодо методів цієї реакції, то їх у них — безліч… Василь Ількович з лікарні поїхав додому і на виклики з Москви вже не повертався. А ще недавно із ЗМІ стало відомо, що після розпаду СРСР із «психушок» було випущено понад мільйон утримуваних там здорових у всіх відношеннях людей. Отже до душевно і розумово хворих слід віднести тих, хто їх туда засадив. Злочинними діями цих хворих людей хворої системи позначена доля ще одного фільму за участю Василя Симчича — «Пропала грамота» за мотивами повісті М.Гоголя (режисер Борис Івченко, до речі постановник фільмів «Анничка», «Олеся», «Марина», «Зоряне відрядження»).

Двадцять років яскравий український фільм про славне українське козацтво не допускали до глядача, тобто фільм був під забороною. Але що парадоксально і дико — це те, що цей фільм продовжував перебувати під забороною і в незалежній Україні і в 1995 році не був включений до показу на 1-ому Всеукраїнському кінофестивалі імені Івана Миколайчука, котрий у цьому фільмі зіграв головну роль козака Василя. Роль його батька зіграв Василь Симчич. То яку Україну будуємо? Невже знову радянську, тобто безправну колонію Москви, без прав людини, без свободи слова і віросповідання, з обов'язковим плебейсько-холуйським вихваляннням тирана-поневолювача (Леніна, Сталіна і т.п.), з підлими доносами на світочів української культури і театрального мистецтва, як це робилось із Василем Симчичем, коли він зіграв Райта у ідеологічній (делікатніше — соціально- політичного звучання) п'єсі «Замах» з неодмінним Леніним у головній ролі, його большевицьким оточенням і відповідно класовими ворогами? Ось як оцінила вочевидь не лише мистецький хист перевтілення, але й сутність актора якась З.Г. Дьяконова-Бурчак у нібито схвальній рецензії на згадану виставу: «Враждебный революции класс возглавляется Райтом (арт.В.Симчич), сумевшим преодолеть схематичность образа. Его Райт многолик и опасен» (див. книгу Р.Затварської «Я приходитиму…»). Після такої оцінки у митця, як правило виникало багато проблем на життєвій дорозі, ним пильніше цікавились органи, і добре якщо обходилось тільки цим. Страшніше коли починались проблеми із здоровям, або митець несподівано помирав. При нинішній ситуації ставлення до українських митців і взагалі до патріотів України чи просто українців, в разі (не дай Боже) відновлення колонії, буде не просто геноцидним, а зухвало катувальним. Проти такого провінційного безголов'я і національного самоїдства, проти малоросійського капітулянтства перед ворогом мужньо боровся своєю творчістю і всім своїм життям вірний син України, видатний актор Василь Симчич. «Картагена нашої провінційности мусить бути зруйнована», — закликає Ю.Шевельов у вже згадуваному есеї і цитує Ніцше: «Є і такі, що сидять у своєму багні і так говорять з очерету: Чеснота — це тихенько сидіти в багні». Але життя показало, що українці більше не хочуть сидіти в кривавому багні москальської окупації. Безприкладний героїзм героїв «Небесної сотні», а тепер — українських «кіборгів» — захисників Донецького аеропорту, викликав захоплення, повагу і підтримку української нації і держави у всьому світі. Саме таких патріотів України виховував своєю творчістю і педагогічною працею Василь Симчич. А кого виховають ті інтелектуали, що сіють капітулянтські настрої, мовляв нам не встояти перед мілітарною силою Росії, сприяють поширенню ще совкової системи цькування і знищення справжніх патріотів України-борців за самостійний, європейський і демократичний курс нашої держави, що під різними приводами не пускають учнів на

відкриття пам'ятника Степанові Бандері у ріднім селі, гальмують проведення учнівських конференцій, присвячених творчості Василя Симчича, гальмують оформлення і відкриття шкільного Музею визвольних змагань, спотворюють слова патріотичних пісень. Василь Симчич не змирився б з такими упущеннями. Коли одна відома акторка-східнячка попала до його колективу і продовжувала у своїй вимові допускати кальки з російської «чьо» чи «щьо», які їй дозволяли вживати в професійних театрах на Східній Україні — Василь Симчич зумів коректно виправити провінційні атавізми у сценічній мові актриси і в документальному кінофільмі «Незникоме» (2009 р.), ця акторка із вдячністю згадує його вимогливість до чистоти української мови. Адже мова — це храм душі, храм народу. І цей храм потрібно оберігати від нечисті так, як оберігав Ісус Христос молитовний дім від торгашів. Ще один приклад совкової провінційності пов'язаний із зйомками кінофільму «Тіні забутих предків». Режисеру С.Параджанову компартійні владці дозволили взятися за цю тему з надією, що вірменин успішно завалить літературний шедевр Ю.Коцюбинського про українських Ромео і Джульєту. На щастя для Параджанова і його фільму, як загальновизнаного твору світового мистецтва, зйомки якого відбувалися на околицях райцентру Верховина (раніше — Жаб'є), в цьому містечку саме в часі зйомок гастролював Коломийський театр з однойменною виставою (постановка В.Симчича). Вистава мала великий успіх. Глядачі називали її «поетичним чудом» і переглядали її по кілька разів. Переглянув виставу і талановитий режисер Параджанов і за порадою Івана Миколайчука попросив Василя Симчича допомогти йому у зображенні сцен гуцульського побуту, народних типажів, колориту гуцульської говірки, пісень, музики, прадавніх звичаїв. Василь Симчич радо допоміг Параджанову у створенні світового кіношедевру і навіть знявся в масових сценах. Але в титрах фільму не згадали його імені. І не тому, що Параджанов захотів присвоїти всю славу собі, а тому, що тупорила провінційність компартійних владців накладала заборони на розвиток національних талантів. Ще один приклад: у книжці «Актеры советского кино», вміщено велику фотографію — кінокадр з фільму «Білий птах з чорною ознакою», на якій зображено Ларису Кадочникову і Василя Симчича, який виконав у фільмі роль священика отця Мирона, батька молодої попівни-Кадочникової. Але у підписі під фотографією значиться тільки Кадочникова. Прізвище Василя Симчича відсутнє. У такий спосіб каральні органи, щупальця яких проскрибовували всі ділянки «ідеологічного фронту», намагались кинути тінь «опали», приниження і заборон на яскравий національний талант В.Симчича. Так, в той час були «заборонені» талановитий поет Василь Симоненко, згодом композитор Володимир Івасюк, художниця Алла Горська, поет Василь Стус і багато інших яскравих національних талантів України. Кривава машина «імперії зла» проду-

кувала послушного совка, зомбованого на агресію до цивілізації, до свободи і демократії. Тож на Донеччині, Луганщині і в Криму маємо наочні приклади цієї агресії, яку експортує нам наслідниця «імперії зла» вічно агресивна і тотально брехлива Росія у вигляді найпідлішої війни в історії людства, бо вперше в історії агресор, ведучи відкриту війну, загарбуючи і привласнюючи території суверенної держави, намагається пошити в дурні весь світ і підло переконує всіх, що то не він воює.

Василь Симчич і Микола Зеновій Симчич. Яблунів, 1975 р.

Вже давно відомо, що Василь Симчич належав до членства ОУН. Тож природно, що у вже згадуваному документальному фільмі «Незникоме» надано можливість висловитись про Василя Симчича легендарному сотенному УПА, багатолітньому політв'язневі совітських ГУЛАГів Мирославу Симчичу-«Кривоносу». Розповідаючи про свої безпосередні контакти з Василем Симчичем в часі війни і про так званих «героїв темряви», тобто про тих упівців, котрі виконували надважливі доручення Проводу УПА в легальному середовищі на очах у енкаведистів і кадебістів, «Кривоніс» наголосив, що треба бути великою людиною, щоб все життя пропрацювати під большевицьким обстрілом і не дати себе викрити, що такі як Василь Симчич робили більше для України ніж дивізії УПА на полі бою. І підтвердження цьому — наше всеукраїнське кредо на похоронах героїв АТО «Герої не вмирають!», кинуте в знахабніле лице ворогів і розкрилене над цілим світом як запорука нашої незламності і вірності цивілізаційним, демократичним цінностям, а не звірячій кровожерності дикунів кам'яного віку, оснащених найновішою зброєю, навіть ядерною, що несуть загрозу всьому світові. Тому цивілізований світ мусить мобілізуватись на відсіч кровожерній і дикунській провінційності Кремля попри всі болючі втрати і сльози матерів і дітей. Ми мусимо вступити до НАТО і лозунг «Україна в НАТО!» має стати масово присутнім на всіх майданах, у всіх школах і трудових колективах України як невмируще бойове вітання українських повстанців, до яких належав і належить народний і всесвітній актор і режисер Василь Симчич, «Слава Україні!». «Героям слава!».

2015 р.

ФІЛОСОФІЯ КОНФОРМІЗМУ ЧИ «ТАНГО СМЕРТІ»?

Платон мій друг, а істина — ще більший друг.
Арістотель

Інтелігенція, вихована колонізатором,
є головним ворогом власного народу.
Джавахарлар Неру

У нас малоросійство було завжди хворобою не лише півінтеліге-нтською, але — й передовсім — інтелігентською, отже поражало вер-ству, що мала виконувати роль мозкового центру. І в цім — суть про-блеми… проблема українського малоросійства є однією з найважніших, якщо не центральних проблем, безпосередньо зв'язаних з нашою основ-ною проблемою — проблемою державності… малоросійство — то не москвофільство і не ще яке-небудь фільство. То — неміч, хвороба, каліцтво внутрішньонаціональне. Це — національне пораженство… хит-ливість, зрадливість, агентурність… це не політика і навіть не так-тика, лише завжди апріорна і тотальна капітуляція. Капітуляція ще перед боєм… малоросійство… яскравий прояв паралічу політичної волі і думки, завжди є поза межами якої-будь раціональної політики… В нормальній, незмалоросійщеній психіці кожного сина свого народу іс-нують своєрідні «умовні рефлекси» національного інстинкту: чорне — біле, добре — зле, вірне — невірне, чисте — нечисте, Боже — диявол-ське. В малоросівйстві ці рефлекси пригасають і слабнуть часом аж до повного їх занику. В такім стані сама-но праця інтелекту не помагає… Навіть… національно-політична мисль не може винагородити того ін-стинктовного розуму, що його називаємо часом природним, часом мужицьким, і який тісно зв'язаний з волею і характером… Історичне малоросійство або той розум редукувало до розмірів «мужицької ари-хметики», або його наркотизувало різними міфами (спільна віра, спі-льний цар, спільний соціалізм чи брак географічних кордонів), або — просто вижирало, як мікроб вижирає живу тканину організму.

Євген Маланюк

НА «КОНИКУ» НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ

Можливо, парадоксально, а особисто для мене ще й боляче засто-совувати цей багаж цитат, що стали визнаними істинами, до написан-ня відгуку на запропоновану мені одним із авторів російськомовну книгу А.Ф.Гречаного і В.А.Сабадухи «Философия способностей в кон-тексте приоритета духовного над материальным» (монография, Лу-ганск, Тернополь, Ивано-Франковск. 2012, Луганск, изд.-во СНУ им. Владимира Даля, 2012, 228 стр., електронний варіант). Адже я сприяв

широкій популяризації в газетах, в журналі «Перевал», в інтернеті попередньої україномовної книги Володимира Сабадухи «Українська національна ідея та концепція особистісного буття» (Івано-Франківськ, «Фоліант», 2011, с. 176). Я вважав і досі не покидаю надії, що Володимир Сабадуха — талановитий український філософ. Наголошую — український! Це — важливо не для філософії, як науки і не для мене чи мені подібним громадянам України, котрі всупереч прикрій, кризовій і навіть загрозливій для життя дійсності залишаються на позиціях Християнських духовних пріоритетів віри в добро, справедливість і в істину, хоч би за неї довелось йти на Голгофу… Це важливо для подальшої долі України: чи залишиться вона суверенною, правовою, європейською державою «в народів вольнім колі», чи її знову перетворять в рабську колонію і «окраденую» вже ніколи не збудять, бо не буде кого будити, як після штучного голодомору на Східній Україні. В цій кризовій і загрозливій для України і українців ситуації автори російськомовної «Философии…» звинувачують передусім українську еліту: «…перманентный двадцатилетний кризис — это результат отсутствия личностных качеств и методологической беспомощности украинской элиты (можно, конечно, списать драматические события на внешнее влияние, но это будет слабым оправданием)». Таке враження, що автори дистанціюються від української еліти. І це прикре враження посилюється ще й тим, що автори називають «атмосферой начинающегося социального и политического безумия» процеси формування незалежної Української держави. Це все одно, що називати «безумием» процес народження дитини. Ці процеси є природніми і об'єктивними, тим більше, що їм (цим процесам) передували апріорні спонуки… Згадка про попередню книгу Володимира Сабадухи, присвячену національній ідеї, не випадкова: саме нею автор підніс українську філософську думку на рівень світової науки. Саме в тій праці зроблено блискучий науковий аналіз вагомого вкладу української філософської школи в ґенезу української національної ідеї на основі концепту сутнісних сил людини, починаючи від Вишенського, Сковороди, діячів Кирило-мефодіївського братства, Костомарова, Куліша, Шевченка, Драгоманова, Франка, Грушевського, Липинського; підібрано «філософський ключ» до таких яскравих постатей — творців української національної ідеї як Міхновський, Донцов, Липа, Стецько, Вассиян та ін.; досліджено антропологічні та екзестенційні аспекти української ідеї у творчості В.Винниченка та М. Шлемкевича, виміри людського буття у творчості філософів Київської світоглядно-антропологічної школи. На жаль, в російськомовній «Философии…» О.Гречаного і В.Сабадухи навіть згадки немає про цих творців української філософської і політичної думки. Навіть про Сковороду ніде не згадується, хоча вся філософська школа творчості великого українського філософа Григорія Савича Сковороди вибудувана

на ідеї переваги духовного над матеріальним: «Блаженна духовна натура цілий світ содержує, так наче машиністове мистецтво содержує рух годинника, і, як доброзичливий отець, дає існування всякому створінню» («Григорій Сковорода. Вибрані твори в українських перекладах», Харків, «Ранок», 2003 р., с.144.). Так само фахово невмотивованим є ігнорування Гречаним і Сбадухою творчості відомого українського філософа Юліяна Вассина, зокрема його тематично споріднених з досліджуваною проблематикою праць «Одиниця й суспільність», «Індивідуальність — індивідуум», «Історія як дефініція». Ось, приміром, як витончено в гносеологічному контексті виводить Ю.Вассиян шлях витвору духовної субстанції у праці «Індивідуальність — індивідуум»: «Психічні вияви, що не є звичайними зворотними відповідями (рефлексами), але які передумовляє свідома, конструктивна праця духа — відбуваються дуже пиняво при великому зусиллі волі, проти безнастанної праці розуму, що шукає форми виразу, або вже висловлене напереміну змінює, поправляє, стилізує. Наша відосібна духова творчість пробивається серед труднощів формального означення. І суб'єкт нераз помиляється в виборі засобу виразу і таким чином змінює внутрішній сенс…, … тільки завдяки активно-творчій природі духа могла з'явитися соціальна культура з усіма її багатствами. Споживання належить вправді між найперші функції анімального життя взагалі. Однак не воно завоювало собі найбільше святі почування душі. Останнім словом духової істоти був є й буде все — її твір…, Живитися — це конечність, що випливає з самого факту життя, але творити з себе стало є пристрасною жагою, мрією, волею, тугою розумного духа. Для самого приймання-споживання вистачило б живій істоті двох органів: дотику й травлення; все інше, а головно розум, інтелігенція, творча уява — злишні, якщо б завданням життя було тільки приймати поживу».

Справжнім філософським діамантом і навіть науковим відкриттям можна назвати підрозділ попередньої української книги В.Сабадухи про національну ідею, присвячений вивченню внеску в розвиток національної ідеї у творчості поетів-шістдесятників. Напевно, саме цей підрозділ так розчулив відомого дисидента і громадсько-політичного діяча Михайла Гориня (Царство йому небесне!), що він профінансував із своїх скромних заощаджень повторне видання цієї книги. Перше видання цієї монографії з численними презентаціями, Всеукраїнською науково-практичною конференцією і, звісно, з розкішними фуршетами здійснив у Івано-Франківську відомий бізнесмен, меценат і журналіст, голова Івано-Франківської обласної організації політичної партії «Громадянська позиція», учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС Микола Ладовський, про якого В.Сабадуха чомусь навіть забув згадати, розкланюючись у своїй другій, російськомовній книзі перед авторитетами науки як також перед клерками з колишніх

владних кабінетів. Невдячність не прикрашає нікого, тим більше філософа. Але це справа автора і не мені йому дорікати за його переконання і вчинки. Я тільки ще раз хочу наголосити, що книга В.Сабадухи «Українська національна ідея та концепція особистісного буття» сколихнула не тільки весь науковий світ України, але й українську громадськість, вселила віру українців у те, що нарешті українська інтелігенція, зокрема наукова, здобулась на усвідомлення своєї ролі мозкового центру у державо-і-націотворчих процесах сьогоднішнього тернистого і навіть мученицького державотворення в Україні. Автор переконливо довів у цій праці і особливо в підрозділі про дисидентів, що тільки в контексті вивчення і розвитку української національної ідеї можливий поступ української спільноти (суспільства, держави) до існуючих в західних сусідів демократичних, цивілізаційних цінностей, до успішної боротьби з загрозою духовної деградації. Аналізуючи творчість «батька українських шістдесятників» — Івана Світличного, В.Сабадуха в контексті характеристики «пасивної більшості» (А.Бергсон, В.Липинський, А.Дж.Тойнбі) робить далекосяжний висновок: «Якщо людина втрачає особисті орієнтири в житті, перестає кожного дня боротися за свою свободу, за своє внутрішнє вдосконалення, то вона деградує до рівня раба та пристосуванця, з якого вийти майже неможливо». І далі: «Подолання відчуження — це історичне завдання для української нації… у нації має бути справжня еліта, яка не відчужується від проблем свого народу й бере на себе тягар бути його провідником… Нація повинна вміти відрізняти справжню еліту від Хамів-атаманів, які й сьогодні під святими гаслами незалежності і свободи обдурюють свій народ… Хам зробив людину «комашкою» перед владою. Людина — це ніщо. Отже, М.Руденко, В.Симоненко, І.Світличний підіймаються до філософського рівня осмислення трагедії української нації». І головне: «І.Світличний зрозумів взаємозв'язок між духовним і матеріальним: хто розмінює свою свободу на матеріальні блага, той деградує до рівня раба на своїй рідній землі. Урешті-решт така людина втрачає матеріальні блага й наступає інтелектуально-психологічна смерть. Отже, на противагу вульгарній матеріалістичній традиції крізь творчість поетів-шістдесятників проходить думка про пріоритет духовного». Як бачимо, це не тільки натяк на майбутню тему дослідження В.Сабадухи про пріоритет духовного над матеріальним. Фактично — це гарантія і наукова констатація, що означена тема природно і логічно розглядатиметься в контексті українських реалій життя, тобто в контексті наукового розвитку української національної ідеї. І що ж ми бачимо в пропонованій В.Сабадухою російськомовній праці, на титулі якої навіть над прізвищами авторів, наче в часи брежнєвського «застою» нависли назви солідних установ, зокрема «Министерство образования и науки, молодежи и спорта Украины», через цензорське сито яких пройшла дана праця і тепер ре-

комендується «ученым-гуманитариям, руководителям высшей школы, профессорско-преподавательскому составу, учителям, аспирантам, магистрантам, студентам, а также всем тем, кто самостоятельно захочет формировать методологическую культуру мышления и развивать свои способности до личностного уровня». Гей, а це що за держава і що за міністерства і академії наук, які рекомендують для вивчення в державних установах, причому у вищій школі, не державну українську мову, а нав'язують майже силоміць мову сусідньої, до речі зовсім не дружньої для українців, держави. Хіба в Україні вже відмінили українську мову і Конституцію України? «Уважаемые», ви хоча б розумієте, що здійснюєте кримінальний злочин супроти Української держави і Української Конституції? Чи, може в нашій країні вже відбувся державний переворот, і ми вже не суверенна держава, а колонія Росії, але ми, українці, про це нічого не знаємо, бо п'ятого лютого владоможці вилучили з етеру «Українське радіо», тобто одне із джерел об'єктивного інформування в державі (щоправда під тиском громадськості «Українське радіо» таки повернули, тобто це була спроба антиукраїнських сил вивчити реакцію українського суспільства на подібні заборони, які будуть здійснюватись цілеспрямовано і наступально), і нас поставлено в таку ситуацію, щоб «ми дивились і мовчали і мовчки чухали чуби»? Але — ні! Ми ще живі! І Держава Українська ще жива! В теленовинах бачимо як мужньо тримаються у Верховній Раді народні депутати з об'єднаної національно-демократичної опозиції: цілодобово чергують, щоб не допустити «піаністів» до фальсифікацій при голосуванні, захищають своїх побратимів-депутатів, коли тих через суди позбавляють мандатів. В жодній країні світу немає таких кричущих порушень Конституції і законів держави як це запровадили у найвищому державному органі влади депутати-регіонали. Отож, залишається загадкою чому свою нову працю В.Сабадуха пропонує українському читачеві в цей тривожний і вкрай напружений час боротьби за українську мову і Українську державність у російськомовному варіанті, якщо в попередній книжці про національну ідею він запевняв цього ж читача, звісно, не з позицій мовознавчого світогляду боротьби за утвердження української мови, який міг би осягнути і збагнути в книжці Василя Іванишина і Ярослава Радевича-Винницького «Мова і нація», але добре, що хоча б, вочевидь, крізь призму крилатого вислову М.Гайдеггера «Мова — дім духу»: «Безумовно, носієм духу є мова, яку треба вважати першим і найпоширенішим варіантом ідентифікації індивіда зі своїм народом»., «Мова й віра — це два найдавніші способи ідентифікації індивіда зі своїм родом, племенем, нацією, державою. Принцип ідентифікації відіграв важливу роль в історії України, але в сучасних умовах ідентифікація за вірою не має шансів на реалізацію, бо українці належать до різних конфесій»., «…українська мова стає засобом вираження ідеї, яка сприятиме

розв'язанню екзистенційних проблем людського буття». Щоб давати оцінку шансам національної ідентифікацій за вірою, треба, передусім знати справжню історію становлення, розвитку і поширення Християнської віри у світі і, зокрема на теренах Руси-України. Але це тема окремого дослідження чи дискусії. Торкаючись мовного питання, кожний дослідник, тим більше філософ, зобов'язаний взяти до уваги результати фахових досліджень цієї тематики бодай вітчизняного рівня. «Країна, в якій панують мова і культура колишнього колонізатора, — пише доктор філологічних наук, професор, завідувачка кафедри української мови (з приходом влади регіоналів — вже не завідувачка) Національного університету «Києво-Могилянська академія» Лариса Масенко у своїй книжці «(У)мовна (У)країна» (К.: Темпора, 2007.-88с.), — не розвиватиметься як країна незалежна, а розвиватиметься як країна постколоніальна». Тепер, після прийняття Верховною Радою України попереднього скликання т.зв. «Закону про мови», актуальними є ще й такі висновки фахівця-мовознавця Л.Масенко: «Реальний стан речей засвідчує, що в Україні фактично дискриміновано не мови національних меншин, а мову титульної нації, що не може не створювати напруги у суспільстві… Дмитро Табачник не приховував й головної мети своєї гуманітарної політики, яку він вбачає в подальшій русифікації й витісненні української мови з тієї єдиної сфери суспільного життя, де українізація за роки незалежності досягла певних успіхів — зі сфери освіти…. Задекларований Д.Табачником план повернення України в зону євразійської цивілізації чітко й недвозначно виявив антиукраїнську сутність мовно-культурної політики режиму…». Якщо ж праці Л.Масенко не зацікавили філософа В.Сабадуху, котрий з позицій введеного ним поняття «діяльної здібності людини» самочинно став вирішувати мовне питання для освітянської галузі, то до фахових висновків Ірини Фаріон як провідного мовознавця, а тепер ще й народного депутата України, отже законотворця, зобов'язаний дослухатись. Ось що пише І.Фаріон у своїй книжці «Мовна норма: знищення, пошук, віднова» (Івано-Франківськ, Місто НВ, 2010, 336 с.): «Зміна мови відбувається тільки разом зі зміною нашого внутрішнього світу. Система світоглядних цінностей кожної людини, громадянина формує матрицю суспільства і держави. Мова в цьому процесі відіграє першорядну роль не тільки тому, що без неї людина не мислима, але й тому, що мова — духові кордони нації. Мова не просто голос суспільства — вона характер його розвитку. Українська мова — винятковий приклад блюзнірського втручання суспільства в її зовнішню історію (сотні заборон та обмежень з боку різної окупаційної влади — Польщі, Московії, Румунії, Угорщини, Австрії) та унікального більшовицько-московського винаходу: втручання у фонетичну та лексико-граматичну матрицю мови. Коли вже не можливо було заперечити українську мову як самодостатню систему, що авто-

матично породжувала націю та державу, у 30-х роках ХХ ст. виникла ідея уподібнити її до російської мови. Політичним інструментом такої зміни стали урядові постанови та рішення, а звідси — задіяні внутрішньомовні чинники: зміна мовної норми». Ну, а до мовознавчих висновків Ірини Магрицької вам, пане Сабадуха, конче дослухатись і найлегше, бо вона працює неподалік від Вас — на катедрі української мови та літератури Східноукраїнського національного університету імени Володимира Даля . У передмові до названої вище книги І.Фаріон І.Магрицька, зокрема пише: «…більшовицька влада, по суті, практично реалізовувала Валуєвський циркуляр 1863 р., іншими словами — здійснювала лінгвоцит українців. Цілеспрямоване, впродовж 30 — 80-х років минулого сторіччя, нівелювання національної специфіки перетворило українську мову як самодостатню систему на жертву тоталітарного суспільства, а її носіїв відчужило від материнської мови, а отже, й від самих себе». І все ж, не зважаючи на антиукраїнську мовну політику чинного режиму, виявляється, в царині українського мовознавства є навіть відкриття. Вчені Науково-дослідницького центру квантової медицини «Відгук» МОЗ України під керівництвом директора центру професора Сергія Ситько створили нову науку, або скромніше — напрям досліджень, який назвали «фізика живого». Суть у тому, що подібно до того як цілість атома утримують поля чи сили, відомі з атомної фізики і квантової механіки, аналогічні поля утримують цілість живих організмів. Оскільки когерентні (зв’язуючі) поля живих організмів, істот, людей існують у міліметровому діапазоні, то електромагнітними хвилями зазначеного діапазону здійснюють дозований вплив на біологічно активні ділянки тіла, завдяки чому відновлюється цілісний електромагнітний «каркас» людини. Суть відкриття старшого наукового співробітника згаданого Науково-дослідного центру Володимира Носа полягає в тому, що життєдайне когерентне поле існує в діапазоні звукових хвиль (20 — 20000 Гц). Відповідно, життєдайність цього поля, а, значить і здоров’я людини, як одиниці соціального організму, залежить від того яка мова і які пісні лунають у соціальному, тобто національному, народному середовищі: рідні оздоровлюють, чужі — послаблюють. Звісно, при цьому слід враховувати фактор мистецької якості і уподобань індивіда. Дані цих наукових досліджень ефективно використав Ігор Каганець у своїй книжці «Тотальна війна»: «Як доводить Володимир Ніс, мова народу формує певні особливості генофонду, завдяки яким організм людини позитивно відгукується на мову свого народу, активізується і зцілюється. Якщо пращури якоїсь людини з покоління в покоління користувалися однією і тією самою мовою, то це веде до структурування роботи фізіології представників цього народу, сприяє виникненню сталої вібрації, яка надзвичайно потужно «підживлює» кожного індивіда. Тому спілкування саме рідною мовою («рідна» від слова «рід»,

тобто всі попередні покоління) дає людині змогу дійти до глибинних рівнів своєї пам'яті, щоби спочатку зрозуміти, «хто ти є», а потім побачити, що з цим можна робити. Мова і генетична пам'ять — взаємопов'язані речі, і їхній вплив — обопільний. Більше того, завдяки рідній мові налагоджується гармонійний зв'язок між людською свідомістю і прихованими талантами та здібностями, що дрімають у підсвідомості людини… Рідна мова робить нас могутнішими і щасливішими, оскільки виступає в ролі каналу, через який кожна людина черпає цілющу енергію рідної землі… Українська мова сформувалася на території України, тому ця мова ідеально відповідає українському життєвому простору, клімату, ландшафту, геоенергетиці, техносфері, флорі й фауні… Українська мова з'явилась на цій землі тоді, коли на ній сформувалася раса європейських кроманьйонців (біла раса) — близько 30 тисячоліть тому. Протягом усього цього часу мова розвивалася разом із місцевою природою та місцевою людністю. Тобто український народ, українська земля та українська мова — це єдина система, цілісність якої підтримується акустичним когерентним полем. Нині багато українців скиглять, чому вони такі слабкі й нещасні. А звідки взятися силі і щастю, якщо половина українців не розмовляє рідною мовою, розірвавши у такий спосіб зв'язок і з рідною землею, і з сотнями поколінь своїх предків?! Погляньте довкола: українці перестали адекватно розуміти одні одних, їм важко планувати спільні дії, вони втратили здатність їх інтуїтивного узгодження». Цю теорію про взаємозв'язок мовотворення з геоенергетикою ландшафту, кліматом, флорою, фауною і т. п. підтверджує «Пастирське послання» (листопад 1900 р.) тоді ще Єпископа Андрея Шептицького «До моїх любих гуцулів», в якому Кир Андрей, на відміну від позиції теперішнього Московського патріархату, що не визнає українську мову придатною для богослужіння, всю свою пасторську діяльність очільника Української Греко-Католицької Церкви базував виключно на українській традиції і українській мові, як мові корінного народу, який будучи поневоленим окупантами, відродиться у своїй національній суті в першу чергу завдяки рідній мові. З глибокого розуміння значення рідної мови у долі народу Андрей Шептицький, будучи високоосвіченою особистістю і володіючи багатьма європейськими мовами і латиною, з істинною християнською любов'ю сприйняв гуцульський діалект української мови, як мовний колорит, як своєрідну мовну барву народу, породжену самобутньою красою карпатської природи, духом саме цієї землі, цього краю. Наведу дві цитати з цього Послання, які засвідчують, що Андрей Шептицький розумів християнську любов до народу передусім у тому, щоб оволодіти мовою і навіть місцевим діалектом цього народу, для добра і розквіту якого він покликаний працювати як душпастир, як слуга народу, як його інтелектуальна сила і розум, а не як загарбник чи окупант. Служіння народові Андрей Шеп-

тицький базував на духовному і буттєвому злитті з цим народом, з його долею, тому в першу чергу вважав своїм обов'язком застерегти цей народ, як і всіх християн і всіх жителів цього краю від тих гріховних блудів і небезпек, які на кожному кроці підстерігають народ, який давно втратив свою державність і утримується окупантами і визискувачами у темноті і покорі : «Вид перших родичів, що у раю согрішили, перейшла на нас природа люцка зупсована та збавлена. У середині нас, у серци, жиє, єк та гадина плюгава, змисловість. І уна то, змисловість аді, віроблює, що, єк мерзенна гадка, мерзенний позір, або мерзенна бесіда увійде у нашу душу, кров недобра у нас бурити тай погана охота у нас аді росте. Але тій охоті христінинови ни вольно попустити узди! Треби її зв'єзати ланцом права Божого; треби її здушити молитвов і говіннєм свєтим; треби здалеку відпустити усєкі погані гадки, а й пусту бесіду на губі стримати! Треби і очі свої зв'єзати, аби буйно по світі не бігали, та сокотитися, єк смерти, кожного діла блудного. Бо таке блудне діло робит з чьоловіка маржину (худобину)! Душу єго, що уна є отєкби ріднов сестричьков янголів небесних,- шо ласков Божов окрашена, є дитинов Божов, — тручає у грузь та у гній». Друга цитата закликає до моральної і економічної чистоти навіть в умовах жорстокого визиску: «Ви і самі кажете: «Хто довгу ни боїтси, цей Бога ни боїтси !» А однаково багато поміж Вами є людей, шо цікаві довг затягнути, але не цікаві віддавати. Кают собі: « Жид підожде!» Але за то «підожду» каже собі жид дати тогди єрку (молода вівця), тогди єрчюка (молодий баран), тогди вівцу, тогди барана. І що з того йде? З того йде, шо христінин позичьит у жида сотку, то чєсом і дві, і три єму віддав! Бо якби усе вірахував, шо за то «підожду» дає, то би з такого рахунку війшло, шо на страшенну лифу (лихву) гроші позичив! Бо газда, шо має розум, а рахунки хоть трохи знає, єк девєносто, то рахує собі такі дробєта (дрібний скот, ягнята) так, якби мав їх самих купити або готовими грішми заплатити». Трохи забагато цитат, але вони зводияться до заклику: «Не вбивайте українську мову! Не вбивайте національні здібності!» і в подальшому аналізі праці Гречаного і Сабадухи «Философия способностей в контексте приоритета духовного над материальным» допоможе нам уникнути багатьох непорозумінь на мовному і філософсько-екзистенційному грунті. Бо я не збираюсь займатись критиканством, я тільки хочу максимально наблизитись до істини в цих передапокаліптичних реаліях, яких можна було б уникнути ще досить тривалий відрізок часу, щоб не відбирати майбутнього в багатьох поколінь жителів Землі. Я переконаний, що цією ж проблемою переймаються автори «Философии…», але над усіма нами і, передусім над українцями-інтелектуалами, тяжіють не лише оті чотири перепони на шляху до осягнення істини, означені англійським філософом Р.Беконом понад сімсот років тому, а саме: приклад жалюгідного і негідного авторитета, постійність звички, думка необізнаного

натовпу і прикриття власного невігластва показною мудрістю, але й дедалі виразніша перспектива неоколонізації, де свобідній думці, якщо вона не до вподоби рабовласникам-колонізаторам, немає місця, хіба, що в печері для філософів, яку змалював Платон. В тій печері, за висловом Платона, учених-в'язнів прикували спиною до входу так, що вони не бачать світла, а тільки тіні, що рухаються на протилежній стіні. Платон визнавав, що навіть в цих умовах, уважно спостерігаючи рух тіней, можна навчитись передбачати поведінку тих тіл, чиї тіні видно на стіні печери. Але знання, набуті таким способом, безкінечно далекі від того повного знання, яке набуває визволений в'язень, вийшовши з печери…

Можливо, у цьому складному мовному і екзистенційно-філософському питанні нам допоможе розібратись професор із Тернополя Анатолій Фурман, передмову якого під назвою «Слово первого читателя» вміщено на початку книги А.Ф.Гречаного і В.А.Сабадуха «Философия способностей в контексте приоритета духовного над материальным»? Отож, читаємо у цьому «Слове…»: «К сожалению до настоящего времени жизнедеятельность человека носит агрессивно-потребительский характер, что закономерно привело его к глобальной антропологической катастрофе. Ему брошен вызов: или изменить свои качества, свою жизненную ориентацию, вектор реализации способностей, или погибнуть». Змінитись так як В.Сабадуха змінив свою філософію української національної ідеї на «философию способностей…»? В Ісуса Христа були набагато більші «способности», але він їх не використав для спасіння свого земного життя, бо покликаний служити вищій ідеї — ідеї спасіння всього людства. Ось в чому полягає перевага духовного над матеріальним. Можливо, моє сприйняття цієї важливої філософської дефініції є дещо спрощеним і однобоким, але, даруйте, для нас, старшого покоління, вихованого в тоталітарній колоніально-імперській «обстановке» цілком зрозуміло одне: або ти пригинаєшся до рівня середньостатистичного «совка», сплющеного у своїй духовно-світоглядній, національно-етнічній і морально-етичній суті репресивно-ідеологічним катком до безумовного послушенства перед режимом, або — «секир-башка»… Страшні і будуть прокляті ті люди, котрі в ім'я своїх кар'єрних, тобто матеріальних інтересів, докладають зусиль, щоб залишити своїм нащадкам такі жахливі без вибору порядки співжиття, таке жорстоке і цинічне, з найгіршими рисами середньовіччя суспільство. Але ж, «уважаемые», на теперішню молодь імперсько-колонізаторська страшилка вже не діє; українська молодь вдихнула повітря свободи і всесвітньої комунікації через Інтернет, тому я чомусь переконаний, що нашій молоді в цій складній філософії буття ближча до зрозуміння ситуація, змальована в такому польському анекдоті: «Польське радіо оголосило конкурс на найкраще продовження фрази: «Бджола залетіла під спідницю пані Зосі і…».

Переміг школяр-шестикласник, який надіслав таку відповідь: «Бджола залетіла під спідницю пані Зосі і вкусила за руку пана Владека…».

РЕФЛЕКСІЇ І ФАНТОМИ

Тема пріоритету духовного над матеріальним — не нова. Майже два тисячоліття тому цю тему переконливо і яскраво висвітлив Ісус Христос: «Жаден раб не може служити двом панам, бо або одного зненавидить, а другого буде любити, або буде триматись одного, а другого знехтує. Не можна Богові й мамоні служити!» (Євангеліє від Луки, 16.13); «Ви себе видаєте за праведних перед людьми, але ваші серця знає Бог. Що бо високе в людей, те перед Богом гидота» (Лк. 16.15); « І запитався Його один із начальників, говорячи: «Учителю Добрий, що робити мені, щоб успадкувати вічне життя»? Ісус же йому відповів: «Чого звеш Мене Добрим? Ніхто не є Добрий, тільки сам Бог! Знаєш заповіді: не чини перелюбу, не вбивай, не кради, не свідкуй неправдиво, шануй свого батька й матір», а він відказав: «Усе це я виконав від юнацтва свого»! Як почув це Ісус, то промовив до нього: «Одного тобі ще бракує: розпродай усе, що ти маєш, і вбогим роздай, і матимеш скарб свій на небі. Вертайся тоді, та йди вслід за мною»! А він коли почув це, то засумував, бо був вельми багатий. Як побачив Ісус, що той засумував, то промовив: «Як тяжко багатим увійти в Царство Боже! Бо верблюдові легше пройти через голчине вушко, ніж багатому в Божеє Царство ввійти…» (Лк. 18. 18-25). Окрім цього Ісус Христос підтвердив свої парадигми переконливими експериментами, оживляючи мертвих, виліковуючи безнадійно хворих, звільняючи людей від злих духів, бо тільки животворящий Дух рухає всіма живими організмами і всім Всесвітом. Без Духу Святого вся матерія була б мертвою, або у владі сатанинських сил.

І на цьому місці можна було б покласти крапку в роздумах над книгою О.Гречаного і В.Сабадухи «Философия способностей в контексте приоритета духовного над материальным», бо точніше і переконливіше за Творця нашого ніхто з людей не здатний висловити істину і унагляднити її.. Всі філософські теорії, мудрування і нашарування в тій чи іншій мірі — конформізм і конюктура, якщо їх автори не готові пожертвувати власним життям за свої переконання, як це зробив задовго до появи Ісуса Христа філософ Сократ, котрий, одначе твердив, що наймудріший той, хто знає, що нічого не знає.

Дві обставини, про які я розповім нище, змусили мене продовжити роздуми над книгою зазначених авторів. Слово «роздуми» звільняє мене від отих заскорузлих і конформістських умовностей під трафаретною вивіскою «рецензія» чи «відгук». Вільні роздуми дають мені змогу реально і правдиво рефлексувати не тільки на завдану тему, але й реагувати на дотичні до моєї творчості і моєї особи події і обставини. Якщо слово «творчість» стосовно моєї писанини занадто гучне, то

можна користуватись будь-яким аналогом чи відповідником, аби лише мої думки не набували ознак конформізму, простіше — пристосуванства…

Перший розділ «Философии способностей…», попри помітне вихолощення з контексту дослідження українських (в сенсі україноцентричних і україномовних передусім) авторів і пріоритетне використання російських та західноєвропейських зацікавив мене великим обсягом опрацьованої літератури. Тут і Герцен з його «обязательным» правилом «Думай как знаєш, но лги, как другие», і К. Леонтьев з пересторогою для слов'ян і Росії не йти шляхом розвитку середньої людини, і Н.Бердяев з його актуальним (хоча й не зовсім етичним) висловом для деяких політпартій, що займаються прогресом на Україні: «Прогресс цветет на кладбище, и вся культура совершенствующегося человечества отравлена трупным ядом», і А.Ухтомський з багатозначним «Почему» — для науки значит «в зависимости от каких условий», і Й.Гейзинг з його homo ludens- людиною-гравцем, що втратила здатність до моральної рефлексії відносно власної особи, і американський філософ П.Сорокін з його пророкуванням «предсмертной агонии» для західного суспільства і його культури, і англійський філософ Б.Рассел, котрий разом А.Ейнштейном написали маніфест (1955) із закликом до людства змінити спосіб мислення з урахуванням досягнень науки і техніки, щоб уникнути самознищення, і німецький філософ М.Гайдегер з виділеними ним двома видами мислення: осмислюючим і вичислювальним і закликом на їх основі набути нову закоріненість сутності людини, і Лін Вайт-молодший з його висновком, що в подоланні людської деструктивності провідну роль повинна відіграти церква, і німецько-американський філософ і психолог Е.Фром, котрий одну з причин людської деструкції бачить в некрофілії як формі психологічного захисту людини від своєї людської суті, і засновник італійського футуризму Ф.Т.Марінетті з його некрофільським обожненням машин, літаків, швидкостей, прославлянням війни, і керівник Римського клубу, менеджер і суспільний діяч А. Печчеї з його закликом до людства поліпшити особисті якості кожної людини, і американський філософ Р.Гігінс з його звинуваченням людства у духовній сліпоті як причині глобальної кризи, із закликом до розсудливості, справедливості, стійкості і поміркованості, з риторичним запитанням: «Де та мудрість, яку ми втратили в знаннях?», і німецький філософ У.Бек з його постмодерним намаганням подолати парадигму модерну, і… «укринские учеые» Є.Головаха і Н.Паніна з їхнім дослідженням соціального безумства як «ошибочного выбора политических деятелей… после сокрушения законной власти…» (Цікаво, чи усвідомлюють ці автори де б вони опинились, якби подібне дослідження і подібні вислови дозволили собі в часи т.зв. «законной власти»», принесеної в Україну большевиками на кривавих штиках, по трупах героїв Крут І

Базару, через репресії і голодомори?), і Папа Римський Іван Павло ІІ із своїм зверненням до людства «Євангеліє життя», в якому закликає зупинити злочини проти життя і моралі і застерігає, що «втрата совісті може породити смертельну небезпеку для людства — стирання меж між добром і злом, що в кінцевому рахунку приведе його (людство) до повної моральної сліпоти», і справді український філософ Сергій Грабовський з його фундаментальною працею «Кліматична катастрофа: міфологема чи неминучість?», і Збігнев Бжезинський з його твердженням, що нове чванство буде реалізовуватись на основі найновіших наукових відкриттів, які будуть не наближати людину до її суті і утверджувати єдність із свідомістю, а навпаки — віддалятимуть від суті, і дослідник соціомаргіналістики А.Атоян, якого, на мій погляд, автори (А.Гречаний і В.Сабадуха) упереджено звинувачують в «марксистській методології» лише на тій підставі, що Атоян розглядає шляхи повернення маргінала до суспільства не тільки як суб'єкта, але й як об'єкта; Гречаний і Сабадуха стверджують, що людину не можна розглядати як об'єкт, бо її (людину) рано чи пізно перетворять на «средство» (засіб), але ж, шановні, Василя Стуса не вдалось перетворити на «средство», а повернути його до повноцінної творчої праці було б великим добром для суспільства, щоб у ньому не домінували порядки, про які ще в радянські часи писала Ліна Костенко: «Поки геній стоїть, витираючи сльози, метушлива бездарність отари свої пасе…», до речі, така теорія підкріплює і Вашу пане Сабадуха, ієрархічну теорію сутнісних здібностей, то що чи хто Вас змушує суперечити самому собі? Перелік цікавих авторів, опрацьованих Гречаним і Сабадухою можна було б продовжувати, але це було б втомливо, бо я вибирав найцікавіше. Проте, як фізик за фахом, не можу обійти мовчанкою дещо легковажні вислови авторів «Философии…», наприклад: «На наш взгляд предложенная концепция личности удовлетворяет принципу дополнительности В.Гейзенберга, согласно котрому в новой теории должны быть «классические двойники», т.е. аналоги некоторых положений старых теорий». По-перше, принцип додатковості у квантовій механіці сформулював Н.Бор, а не Гейзенберг, і суть його полягає в тому, що всяке явище природи не може бути визначене однозначно з допомогою слів людської мови і потребує для свого визначення на крайній випадок двох додаткових понять, що взаємно виключають себе. По-друге, наведу приклад коректного і органічного використання фізичного терміну «принцип додатковості Бора». Ось, що пише Олександр Мень у своїй книжці «Истоки религии» (Москва, 2001, 428 с.) : «Нильс Бор подчеркивал, что в исследовании микромира наука ориентируется одновременно на «две взаимоисключающих установки». Это значит, что явление уже невозможно втиснуть в прокрустово ложе старого синтеза; его приходится описывать в противоречивых терминах. На этом строится провозглашенный Бором принцип допо-

лнительности, который, по его мнению, можно приложить и к психологи, и к другим областям знаний. Между тем, задолго до установления принципа дополнительности в науке, аналогичным способом строились и вероучительные формулировки християнства, и антиномичная логика буддистов». Щодо Гейзенберга, то він сформулював співвідношення невизначеностей як наслідок корпускулярно-хвильового дуалізму атомних об'єктів, тобто як ключ до розуміння всієї квантової механіки. Після цього відкриття Гейзенберга довелось переглянути не лише атомну фізику, але і всю теорію пізнання. Таким чином співвідношення невизначеностей і корпускулярно-хвильовий дуалізм — це прояви більш загального принципу — принципу додатковості (див. Л.И.Пономарев «По ту сторону кванта», М. «Молодая гвардия», 1971, 304 с.). І ще одне: чи варто було авторам «Философии…» вишукувати «черного человека» в Україні, якщо ще в 20-і роки минулого століття його геніально описав у своїй однойменній поемі російський поет Сергій Єсенін?

Отже, дві обставини змусили мене продовжити роздуми над книгою Гречаного і Сабадухи «Философия способностей…»: по-перше, в місяці лютому 2013 року, коли я пишу ці рядки, у селі, де я проживаю, намагаючись уникнути цькувань «тєх-работніков», я домовився з тими людьми, які копали криниці у моїх сусідів, щоб і мені викопали, бо носити чисту воду з громадського кадібця, що на відстані приблизно двісті метрів від моєї хати стає дедалі обтяжливіше і шкідливо для мого здоров'я. Я не мав сумніву, що кожного, хто бодай наближається до моєї хати, попередньо «обработано» для того, щоб якнайвишуканіше вколоти мене у хворе серце, зробити чи сказати якусь гидоту. Найняті люди взялись до роботи наче б то охоче, але вже на другий день до них стали підходити їхні знайомі, почались відлучення від роботи, бо знайомий напився як свиня і ледь не розбив машину одного з працюючих. Потім, докопавшись на глибині чотирьох метрів до чудового чистого джерела, найманці навідріз відмовились копати глибше чотирьох з половиною метрів, хоча у сусіда за цей же час (п'ять днів) викопали криницю глибиною дев'ять метрів. Коли їх четверо заулюкали на мене під час чергового приступу гіпертонії, я відчув як довкола мене танцюють сатанинські сили, яким велику втіху приносить катувати християнина, зробити йому так, щоб, дивлячись на їхню роботу християнин мучився. Підмурівок з каміння зробили у криниці по-колгоспному, кадуби уклали по-колгоспному, тобто халтурно, не відцентровано за рівнем, а під кутом, з нахилом на захід… Все це робилось навпотемки, з поспішністю, аби я не помітив. Верхній кадуб, аби він не впав від перекосу, підрівняли, підклавши каміння і негайно вимагали розрахунку. Сусіди приходили підсміюватись з «колгоспної» роботи. Я ж їм відповідав, що якщо відновлюють «колгоспну» роботу, то, значить, відновлять і колгоспи з усіма кріпацько-

рабськими «прєлєстями». Ця моя рефлексія на «колгоспну» роботу викликана тим, що один з копачів намагався пояснити нахил криниці «сплюснутістю» одного з проміжних кадібців, що не відповідало дійсності, бо інакше він не ввійшов би у паз із нижнім і верхнім кадібцями, а в мене виникла асоціація цієї «сплюснутості» із тією духовно-світоглядною сплющеністю «совка», якої я торкнувся у попередньому розділі цього матеріалу, що перебуває під неусипним наглядом хакерів, що тримають мою творчість під страшним «ковпаком» психологічних, моральних і фізичних катувань, в стані ганебних провокацій і дискредитацій. 28 лютого один з «копачів» прибув до моєї хати, щоб на мої претензії, висловлені по телефону, підправити підмурівок у криниці, але не привіз із собою помпи для відпомпування води і, отже, я мусив їхати з ним моєю машиною по помпу, а опісля ще й відвозити цю помпу. Я подумав, що це моє відлучення від хати запланували «тєхработнікі», котрі періодично «шманають» моє помешкання. І не помилився… Повернувшись додому, побачив на дорозі навпроти моєї хати знайомий з попередніх «шмонів» синій «Шевроле», номерний знак якого починається на цифру 78. Власники його під виглядом якихось «провєряющих» очевидно були в магазині, що через дорогу від моєї хати: звідти їм легше спостерігати за моєю хатою. Передчуваючи недобре, бо дзвонив продавцеві, щоб він доглянув за хатою, але його телефон не відповів, я провірив флешку з текстом книги Гречаного і Сабадухи. Другий і третій розділи тексту були істотно змінені. В другогму розділі, в якому йшлося про структуру діяльнісної здібності індивіда, принцип ідентифікації, тобто ототожнення з іншою людиною і методи передачі знань при яких (я попередньо занотував, як метод уніфікації) «учащийся должен сознательно стремиться, опираясь на помощь обучающего, отстраниться от самого себя, занять позицию стороннего наблюдателя за самим собой…», тобто наводились дані про «експериментальну частину» доробку самих авторів; в тексті йшлося також про досвід американського автобудівника Форда. В третьому розділі замість проблем оволодіння методологією професійної діяльності досліджувалась праця Джорджа Сороса і висловлювались дифірамби на адресу праць професора Фурмана. Що змінили в четвертому розділі, в якому розглядались філософсько-методологічні, психологічні і педагогічні основи нової школи, я вирішив переглянути пізніше, бо подумав чи вціліли мої скромні заощадження у сховку, відкладені з пенсій на побутові потреби і на «чорний день». Гроші були на місці, тільки не вистачало 200 гривень. Якраз стільки потрібно на бензин до обласного центру. Отже мене «обслужили» за мої ж кошти, але від цього «обслуживанія» з моїм постінфарктним серцем стався черговий напад, що цілком рівноцінно фізичним катуванням середньовіччя… По-друге, в ці ж лютневі дні, коли оті «копачі» взялися не лише до копання криниці, але й до відвертого збиткування над свя-

тою роботою добування джерельної води з-під землі і все це натяково мотивувалось тими висловами, які я встиг викласти в попередньому розділі цих «роздумів», щоб заглушити біль від цькувань і відвернутись від болючих думок зневіри в українців, зокрема в місцевих селян, які на моє переконання корінного березуна, мали б бути якщо не взірцем християнських чеснот і національної свідомості, то, бодай, не тупими і послушними виконавцями диявольських забаганок «тєхработніков», звернених на інваліда-чорнобильця, я з великою приємністю прочитав роман Юрія Винничука «Танго смерті». Багатство мови, особливо львівських говірок, мозаїчний сюжет із включеннями детективного жанру, глибокі наукові знання про давно вмерлу чи, може, вбиту, арканумську мову, віртуозна манера мудрого психолога і дотепного гумориста при змалюванні людських характерів, об'єднаних лейтмотивом справжньої чоловічої дружби і святим почуттям справжньої любові — весь цей букет самобутнього таланту Юрія Винничука зачаровує і п'янить, а в моїй ситуації ще й рятує від побутової шарпанини і садистських залякувань. Чесні, і водночас феєричні медитації письменника бальзамом лягли мені на душу і звільнили її від морально –психологічного гніту і підступного фарисейства сільських буднів. Чесні роздуми з будь-якого приводу потрібні як хліб, вода і повітря, бо вони очищають і наснажують до праці і життя осмисленого. Було приємно усвідомлювати, що Юрій Винничук першим з українських літераторів і навіть істориків змалював правдиво прихід «перших совітів» до Львова і, як письменник, зробив значний крок у освоєнні нашої національної ідентичності і самобутності, хоча й змушений був змалювати вуйця-оунівця карикатурно, з гранатами за пазухою, а національну свідомість корінних львів'ян подати у відірваності від реального національного піднесення, що саме у 20 — 30-і роки минулого століття домінувало у Львові, активно рефлектуючи на зростаючі загрози з боку большевицько-московсько-жидівських окупантів, яких тодішня львівська преса називала «сатаною за Збручем». Йдеться про діяльність Української Греко-Католицької Церкви на чолі з митрополитом Андреєм Шептицьким, «Пласту» і «Просвіти», крізь які тоді проходила вся національно свідома українська інтеліґенція, науково-громадського товариства ім. Т.Г.Шевченка, про плеяду молодих і модернових на той час літераторів (Ольжич, Теліга, Самчук, Мосендз, Маланюк та ін.) згуртованих журналом«Літературно-науковий Вісник» і часописом «Заграва», які редагував у Львові Дмитро Донцов при підтримці Євгена Коновальця, який деякий час квартирував у вдови Володимира Шухевича, відомого львівського вченого, автора знаменитої п'ятитомної праці з історії Гуцульщини, дідуся майбутнього Головнокомандувача УПА генерал-хорунжого Романа Шухевича-Чупринки; численні презентації книги Юрченка «Пекло на землі» про перші совєтські ГУЛАГи, з яких авторові, колишньому офі-

церові армії УНР, чудом вдалося вирватись і добратись до Львова, щоб оповісти всьому світові про нечувані звірства большевицьких катів у сибірських концтаборах; широкий розголос книги «Холодний Яр» ще одного біженця із совєтського «раю» Юрія Горліс-Горського; згодом ця книга стала головним виховником незламного духу упівців, зокрема таких, як чотири герої Ю.Винничука, що підірвали себе гранатами, аби не здатись у полон совітським окупантам; діяльність українського театру «Заграва», в якому активну участь брав і мій стрийко — актор і режисер Василь Симчич, котрий тоді інсценував «Гуцульське весілля» і на конкурсі у Львові в середині тридцятих років здобув перше місце і об'їздив із своїм театром всю Галичину і т.д. і т.п.). Мій тато Симчич Микола Михайлович (Царство йому Небесне!) в той період служив у Львові у польській армії, у військовому шпиталі, і оповідав мені, що бував у «Просвіті» і на презентаціях вищезгаданих книг, і на виставах театру»Заграва», і в оперному театрі, де іноді виступала на той час світова знаменитість Соломія Крушельницька і навіть брав участь у бійках на Кайзервальді українців з польськими шовіністами, і в одній з таких бійок польський гевал всадив ножа у спину моєму стрийкові Василеві, шрам від якого я бачив на власні очі. І такі бійки між українцями і польськими шовіністами були частими не лише у Львові, але й по всій Галичині. Щодо атентатів, то вони не були стихійними чи театральними. Їх чинили свідомо і цілеспрямовано, йдучи на самопожертву як от дев'ятнадцятирічний студент Микола Лемик: вчинений ним атентат над високопосадовцем радянського представництва у Львові Майловим був учинений у 1933 році на знак протесту проти штучного голодомору на Східній Україні. Таким чином Українські Націоналісти через судовий процес над Лемиком привернули увагу всього світу до найбільшого в історії людства злочину проти мирних українських хліборобів — штучного голодомору 1932-1933 рр. На таку ж самопожертву пішли і інші патріоти України, зокрема молоді націоналісти, очолювані Степаном Бандерою, котрі рішуче виступали проти ополячення українців, проти т.зв. пацифікації, одним з авторів якої був міністр внутрішніх справ тодішньої Польщі Броніслав Пєрацький. Суд над виконавцями атентату над Пєрацьким мав теж широкий резонанс у всьому світі і спричинився до пом'якшення тиску на українську мову з боку пацифікаторів, а в Галичині активно запрацювали «Рідні школи». Навіть в радянський період у Львові ще панував дух січового стрілецтва. Навіки закарбувались у моїй пам'яті мої відвідини у 1968 році старенького і сліпого поета Андрія Волощака, який втратив зір під час першої світової війни, воюючи в лавах Січових Стрільців. З поетом Андрієм Волощаком мене познайомив Антон Геник, наш березун, який був рідним братом Аннички Геник, дружини Ярослава Галана, котру енкаведисти розстріляли у Харкові, як і письменника Крушельницького з синами і інших галичан, що по-

вірили в брехливі обіцянки «визволителів» і безневинні були знищені. Звісно, ці речі загальновідомі, але без них, з однією тільки акцентацією на львівський «інтернаціонал» з ухилом до сексуальних і батярських уподобань і нахилів, не можливо зрозуміти мотивацію саможертовного чину чотирьох друзів — літературних героїв Винничукового «Танга смерті», котрі у криївці воліли підірватись гранатами, аби тільки не занапастити свої душі зрадою перед безбожницьким окупантом. Ці мої зауваги можна було б назвати замітками на полях рукопису, але оскільки я працюю з комп'ютером і під пильним наглядом хакерів і «тєх-работніков», котрі змінили текст аналізованої мною книги Гречаного і Сабадухи, то мені фактично перекрито можливість подальшого аналізу згаданої книги, бо це може бути підла підстава «тєх-работніков», щоб заманити мої думки на тексти, від яких потім В.Сабадуха відмовиться, а мене зробили б «цапом-відбувайлом». Після цих слів хакери зруйнували нумерацію сторінок, зпресувавши весь текст в одну «ковбасу» і цим підтвердили правдивість моїх висловів щодо їхнього вульгарного втручання у мою письменницьку працю. Дякую, панове хакери, за звільнення мене від обтяжливих роздумів над філософією конформізму. Шкода тільки, що доведеться або відмовитись від подальшого аналізу того велетенського об'єму філософських теорій і сентенцій різних шкіл і різних напрямів світового рівня, який опрацювали у своїй книзі О.Гречаний і В.Сабадуха під кутом зору переваги духовного над матеріальним. Важливість помноження наших знань випливає з філософської (сократівської) концепції: «Той, хто знає, що є правильним, правильно і чинитиме». Ця концепція (за Сократом) закладена в єстві людини як голос совісти, як голос отого божественного, що є в людині, створеній на подобу Бога. Отже, відходячи від голосу совісти, піддаючись спокусі здобути земне щастя у вигляді матеріальних благ і насолод, діючи всупереч своїм переконанням і совісті, ми втрачаємо зв'язок з божественним. Однак, ми живемо у такому гріховному світі, де за вчинки і навіть за думки згідно совісті, згідно істинності, правди і справедливости люто і жорстоко карають: Сократа змусили випити отруту, а Ісуса Христа розіп'яли на хресті. Обидва могли уникнути смерті, якби відмовились прилюдно від своїх переконань і попросили помилування. Але вони знехтували земним життям, бо мали мужність кинути виклик владоможцям, що чинили насильства, грабежі, насаджували культ грубої сили і впродовж всіх тисячоліть існування людських спільнот у вигляді держав діяли здебільшого у власних інтересах і в інтересах своїх наближених. Критика зловживань владою ніколи не обходилась безкарно для критикуючих. Тому методи цієї критики постійно вдосконалювались, набували різних, часом суперечливих форм, хоча мали на меті одне — поліпшити якість влади, допускати до влади людей, які відповідають високим вимогам керівника як за розумовими так і за моральними і

фаховими якостями. Але у владоможців є значно більше можливостей для вдосконалення методів переслідування, покарання і контролю за думками і вчинками тих поодиноких осіб, які намагаються віднайти істину і «причастити» цією істиною якнайширші маси населення. Бо просвітлений і переконаний у своїй правоті народ перетворюється в могутню силу, здатну змести ту владу, яка чинить наругу над підпорядкованим їй народом. Бездарна і непідконтрольна народові влада опускає цей народ до рівня злиденного, плебейського виживання, тваринного страху, апатії і зневіри, алкоголізму і наркоманії, проституції і фарисейського самоїдства, бо таким народом, точніше такою біомасою легше керувати, легше обкрадати національні ресурси і надбання, легше вискакувати «із грязі в князі»… Я не відношу себе до героїв чи якихось екзальтованих борців за «світле майбутнє», яке нам обіцяли, коли я ще навчався в середній школі і в університеті. Тою совковою брехнею якийсь час був отруєний і мій мозок, як і в мільйонів мені подібних громадян колишньої колонії совітської тоталітарної імперії. Але ж виходять якось із колоніального стану зовсім відсталі країни і народи, а ми, колись могутня і розвинута держава і нація, якою була Русь-Україна і русичі-українці за часів владарювання Великого Князя Володимира-Хрестителя, тупцюємо на місці, ніби в якомусь летаргічному сні чи в гіпнотичному паралічі національної волі і національного характеру блукаємо рідними просторами, даючи себе уярмлювати, грабувати, перетворювати в послушних рабів-виконавців чужої волі, чужих і навіть ворожих до нас наїзників-самозванців і ошуканців. Я хочу зрозуміти чому така гірка доля переслідує століттями нашу українську націю. Чому ми, центральноєвропейська нація, не можемо бути щасливими і жити повноцінним життям, як живуть наші колишні «співлагерники» — поляки, чехи, мадяри, латвійці, литовці, естонці, у своїй країні, у наче б то незалежній державі? Чому скрізь у нас всім заправляє «старший брат» якщо не московського, то обов'язково ізраїльського походження? Це дуже важливі і болючі питання. І поки ми не дамо на них правдивих і чесних відповідей, то «старші брати» означеного вище походження знищать не лише нашу мову, але й нашу українську націю. Хіба що колись якийсь вчений-самородок, як от головний герой Винничукового «Танга смерті» Ярош, вивчатиме нашу мову і нашу культуру, як давно вимерлу арканумську, що колись розквітала на території теперішньої Туреччини. Ця проблема настільки реальна у своїй загрозливій суті, що відхрещуватись від неї все одно, що живцем закопувати себе в могилу. Але ж ми, українці, відхрещуємось від цієї навислої над нами біди з таким отупінням і байдужістю, що мимоволі нав'язується думка про адекватність оцінок, даних українцям, зокрема, галичанам, отими одіозними українофобами, а з огляду ще й на вирізання ними найяскравіших сторінок нашої історії із шкільних підручників, україноненa-

висниками з «Министерства образования и науки, молодежи и спорта Украины» (тепер розділене на два міністерства), яке рекомендує для освітян російськомовні з вихолощеною від української історії і українського духу книги, а також їхніми ляльководами з сусідньої країни. Але попри макабратичну і сомнамбулічну байдужість більшости українського суспільства до цих важливих проблем лінгвоциду, етноциду і вирізання сторінок нашої історії, хай залишаться відчайдушним застереженням для «різників» української історії слова мужньої Українки Ірини Фаріон з її публікації «Закони вмирають, а історична правда — ніколи» («Літературна Україна», №8, 21 лютого 2013 р.): «Вилучення таких постатей, як Степан Бандера та Роман Шухевич, а відтак цілої плеяди шістдесятників (І.Світличний, А.Горська, І.Дзюба, Л.Лук'яненко, Є.Сверстюк), не потребують особливих коментарів, а хіба глибокого усвідомлення радикального несприйняття чинної кримінальної орди при владі та виродків з радянської доби, отаборованих у міносвіти. Звісно, що їхнє місце не просто на смітнику історії, а в тюрмах особливого режиму. Без покари їх за посягання на правдиву українську історію наша діяльність не має сенсу». І моя праця над електронним варіантом книги О.Гречаного і В.Сабадухи «Философия способностей…» не матиме сенсу допоки текстом книги маніпулюватимуть «тєх-работнікі». Я перебуваю в такій ситуації, що не впевнений чи текст четвертого розділу «Философии способностей…» автентичний, чи підсунений мені зловмисниками, але те, що я прочитав у цьому розділі, видалось мені вельми важливим — необхідно формувати в учнів еволюціонуючу наукову картину світу. «Подчеркнем, — пишуть автори, — каждому учащемуся, который осваивает НКМ (научную картину мира), необходимо осмислить вклад в ее развитие таких мыслителей, как Лейбниц (идея одушевленных монад), Кант (идея антиномий чистого разума), Лаплас (идея системы мира), Гегель (идея диалектического развития мирового разума), Энгельс (идея иерархии в пространстве и во времени основних форм движения материи), Майер и Джоуль (идея эквивалентного превращения энергии), Эйнштейн (идея взаимозавасимости масс материальных объектов и пространства-времени (континуума), их существования через скорость и движение), Фридман и Хабл (идея расширения Вселенной, начиная с Большого взрыва)». Сумніваюсь, що учнів зацікавлять ці премудрості, якщо в реальному житті вимальовується інша картина світу: за навчання у вишах спроможні платити тільки скоробагатьки, яких не так вже й багато, бо більшість простих, чесних і робочих людей; через суди позбавляють не тільки мандатів депутатів Верховної Ради, але й пенсій тих інвалідів (навіть чорнобильців!), котрі через суди вибороли ці пенсії; матері на заробітках за кордоном, а тут виховує вулиця і шайки напівбандитів, яких стає дедеалі більше навіть в державних установах; захопивши всі промислові, економічні і

фінансові важелі в Україні, «визволителі» вже зазіхають на хатини, земельні паї і той мізер матеріальних ресурсів, який дає ще змогу виживати корінним українцям; над Україною, як в принципі і над усім світом, все виразніше нависає тінь апокаліптичного фантому, змальованого письменником і дипломатом Юрієм Щербаком в його романах «Час смертохристів, Міражі 2077 року» і «Час Великої Гри. Фантоми 2079 року». Ця екстраполяція ймовірного розвитку подій у світі і на Україні зокрема, видається мені набагато вірогіднішою, ніж НКМ і бажання зубрити надумані філософеми, бо створені ці «фантоми» на підставі глибоких і всесторонніх знань з філософії, історії, соціології, медицини, військової справи, світової літератури, а найголовніше — фундаментального дипломатичного досвіду самого автора. Зрештою, обережні паралелі в цьому контексті можна провести з самооцінкою книги «Золотий міліард» її автора — одного з героїв «Часу Великої Гри» Міллібранда: «Погоджуюсь, що книга провокативна, але це провокація інтелектуальна, спроба локатором уяви пройтись по майбутньому, промацати його обриси… Я ніколи в житті не стверджував, що треба нищити три чверті людства. Мав на увазі, що людство само себе знищить… Найбільший гріх і найбільша провина — відсутність уяви, брак креативності, невміння і страх зазирнути в майбутнє… Я залежав від більшості. Відтоді я зненавидів політику, яка тримається на більшості. А повинна триматися на меншості — бо тільки меншість, одиниці знають, що робити і які рішення треба приймати. Ніяка тупа сіра більшість не здатна народжувати яскраві ідеї. Тільки одиниці, обрані небом люди. Але вони, крім бачення повинні мати рішучість взяти на себе відповідальність за реалізацію своїх ідей… Хто-хто, а ви розуміли, що відбувається в Україні, але не зробили нічого, щоб зупинити деградацію вашої, колись європейської держави. Чому найгірші, найубогіші інтелектуально сили регулярно приходять до влади у вашій країні?». В якійсь мірі монографія Гречаного і Сабадухи «Философия способностей…» дає відповіді на ці наболілі питання. Але занадто вчено і схематично. З плином часу в наших українських реаліях стає очевиднішим, що потурання авторитаризму і неоколоніалізму, корумпованість і зрада можуть привести нашу українську націю і державу до «танга смерті» у всіх його філософських і екзистенційних звучаннях, причому з поміткою ne varietur (лат.) — не підлягає зміні. Отже, молімось, борімось і вірмо, що, як казав Вергілій, labor omnia vicit improbus *(лат.)* — наполеглива праця перемагає все.

2012 р.

ЗОРЕСЛОВО

«Українська література — небо, засіяне зорями. Вона — обличчя нації, її дороговказ. Мова — дорогоцінний скарб, який, як говорив Панас Мирний, «треба берегти більше, ніж кордони». З таким розумінням значення літератури і мови підійшли Марія Ігнатюк і Микола Сулятицький, автори посібників-хрестоматій «Свічадо зореслова», «На кону вічності» та «Не забудьте пом'янути» (чотири сценарії за творами Т.Г.Шевченка з використанням псалмів Давида; до 200 літнього ювілею великого Кобзаря) при компонуванні і укладенні текстів цих архіважливих праць — потужних джерел духовного, культурного, творчого, естетичного та інтелектуального наповнення не лише майбутніх акторів, режисерів, студентів, педагогів вишів культури і мистецтва, але й гімназистів, школярів, дошкільнят і всіх небайдужих до української літератури та мовлення.

Одна з презентацій цих книг відбулася 10 листопада в селі Середньому Березові (Косівщина), рідному селі авторів і показала, що спектр зацікавлення такою літературою зростає навіть серед селян, котрі вболівають за долю України і своїх дітей. І як тут не згадати біблійне «Не складайте скарбів собі на землі… Складайте ж собі скарби на небі… Бо де скарб твій, там буде й серце твоє!» (МТ. 6, 19-21). Не інакше як за цими небесними скарбами прийшли селяни, бо взірці справжньої української літератури, з великою любов'ю і професіоналізмом зібрані авторами в цих книгах, це — справді наші національні скарби, більшість з яких десятиліттями були заборонені окупаційними режимами і на їх місці процвітали бур'яни ідеологічного пустослів'я, лукавого пристосуванства — конформізму, подекуди розбавленого ситою езопової мови. А в цих книгах воєдино згуртовано і мертвих, і живих… Не вдаючись до структурального аналізу книг і їх концептуально-методологічних засад, зазначу що не тільки фахівці, але й зацікавлені читачі віднайдуть у цих сумлінних працях, виконаних з філігранністю і дбайливістю бджілок, весь тематичний і персоніфікований діапазон української літератури, починаючи з часів Київської України-Руси. Тут і князь Київський Володимир Мономах (уривок з його твору «Молитва»; доречно було б бодай побіжно згадати і про князя Київського Ярослава Мудрого, його талановитих дітей і їхні твори, навести бодай один взірець тогочасних творів оригінального орфографічного і фонетичного ряду нашої прадавньої мови; в якійсь мірі це компенсує наведений в книзі «Свічадо зореслова» уривок з роману Павла Загребельного «Диво»;). Тут і Володимир Сосюра з уривками з маловідомих поем «Тарас Трясило» та «Мазепа» (не надивуюсь як автор одуреного большевицькою пропагандою фаната «Я — комсомолець! Стріляй!» зміг піднятись у поемі «Мазепа» до висот футуристичної ретроспекції трагічної долі України: *«Німій, одуреній, забитій,/ Невже не встать*

тобі від ран?/ Москві та Речі Посполитій/ Колись жбурнув тебе Богдан./ А потім хтів тобі Мазепа / Від серця щирого добра — / Його ж ти зрадила і степом / Пішла рабинею Петра. / Хіба ж не жах? — своєї зброї / Не маєш ти в ці скорбні дні./ У тебе так: два-три герої, / А решта — велетні дурні. / А решта так — все безголів'я, / Що на багно кричить «блакить!» / Якби я міг, якби зумів я / Тебе Вкраїно воскресить!». І як би поряд з цим твором пасувало навести бодай один з віршів самого Мазепи, ну, хоча б «Ой, горе тій чайці», що стала народною піснею чи Мазепине заклинання: *«А за віру хоч умріте, /І вольностей бороніте! /Нехай вічна буде слава,/ Же през шаблі маєм права!»*. Тут і Юрій Винничук з його легендою про Львів, який начебто дістав свою назву від кровожерного лева, що жив у печері і поїдав людей з навколишніх сіл, аж поки приїжджий з Києва лицар не вбив лютого звіра. Не заперечуючи права на існування не лише легенд, але й нісенітниць, мушу сказати, що навіть в радянські часи і в школах, і вузах вчили, що місто Львів засноване королем Галицько-Волинського князівства Данилом Галицьким у 1256 році і назване на честь його сина Лева (по-теперішньому — Левка). Правдиві історичні відомості мають домінувати не лише в історичній, документальній і художній літературі, але й у букварях, читанках, арифметиках, хрестоматіях, щоб змалечку формувався світогляд свідомого громадянина України з правдивими, не деформованими знаннями(зрештою як і в кожній цивілізованій країні), а не збаламученого національно самоїдними легендами — видумками і навмисними блудами у шкільних підручниках, манкурта. Всі народи і нації намагались взяти на свої знамена символ лева, як символ самодостатньої сили. Згадаймо Ліон у Франції, Ліверпуль у Англії, країни Середземноморського узбережжя Африки Ліван і Лівію. Зрештою про це досить виразно написав у передмові до моєї книги «Під стягом Лева» нині покійний (Царство йому Небесне!) лікар та енциклопедист із Чикаго (США) Ілля Роман Ткачук: «Символ лева, символ нездоланности і безстрашшя перед будь-яким ворогом українці, як і багато інших народів світу, брали на свої прапори коли Батьківщина була в небезпеці, коли потрібно було згуртувати весь народ духом відваги і нездоланности». Попри ці побіжні зауваги до чести авторів хрестоматій належить відзначити, що вони підняли той пласт творів, який може гідно репрезентувати українську літературу на європейському і світовому рівнях. Приміром, книга «Свічадо зореслова» вміщує шедеври 57 лауреатів Національної премії України імени Тараса Шевченка, загалом 242 українських письменників, твори яких віддзеркалюють національний дух українців, нашу історію, внутрішній та інтелектуальний світ людини.

До рідного Березова як до цілющого джерела батьківської любови і творчої наснаги обоє авторів-педагогів вищої школи (Марія Ігнатюк — доцент Прикарпатського національного університету ім.

В.Стефаника, а Микола Сулятицький — кандидат філологічних наук, доцент Івано-Франківського Національного медичного університету), навідуються частенько. І Березови приголублюють їх як рідних. На сцені конференцзалу Середньоберезівської середньої школи, де відбулась презентація книг, на честь авторів відбувся концерт за участю самодіяльного етнографічно-фольклорного гурту «Березунка» під орудою Оксани Сулятицької, декламаторів — школярів Івана Сулятицького, Маркіяна Малковича, Христини Томич, лунали теплі слова високого поцінування їхнього творчого доробку, зокрема у виступах голови місцевої сільської ради Марії Ігнатюк, директора школи Михайла Ігнатюка, рідної сестри Марії Ігнатюк і матері Миколи Сулятицького, вчительки місцевої школи Ганни Ігнатюк-Сулятицької, сестри Марії Ігнатюк, палкої активістки багатьох патріотичних і культурних заходів у селі Ганни Ігнатюк-Малкович, вчительок місцевої школи Лідії Сулятицької-Симчич, відомої композиторки Ганни Гнатишак та подруги Марії Миколаївни з дитячих літ Уляни Сулятицької. До сценічного дійства і в аналізу презентованих книг (Зореслова!) активно долучились члени Національної спілки письменників України поети і гумористи Дмитро Арсенич і автор цих рядків Микола Зеновій Симчич.

2013 р.

Зустріч випускників Середньоберезівської СШ 1967р. через 50 років. 2017р. В центрі М.З. Симчич.

ПОЕТ СТРАТЕГІЧНОГО МИСЛЕННЯ, АБО «ВІЛЬНА БУЙНІСТЬ МОВЧАЗНИХ ПОЖЕЖ» УКРАЇНСЬКОГО ПОЕТА ЯРОСЛАВА ДОРОШЕНКА

Коли мені зателефонувала Ганна Дорошенко, дружина Ярослава Юрійовича і запропонувала написати спомин до книги про поета Ярослава Дорошенка, я, на жаль, не зміг вчасно відгукнутися на цю важливу пропозицію через ряд об'єктивних, а переважно суб'єктивних причин, про які в даному випадку не вважаю за потрібне просторікувати. Однак, ця пропозиція залишилась на моїй совісті як невиконаний обов'язок не лише перед світлою пам'яттю яскравого, правдивого, шляхетного, порядного і глибоко національного співця «соборів золотих», але й перед мобілізуючою істиною України, святу любов до якої, мов найдорожчий скарб, леліяв у своєму полум'яному серці впродовж всього життя вірний син України, істинно гетьманської сили поет Ярослав Дорошенко.

Мотивація пропозиції Ганни Степанівни полягала в тому, що їй запам'ятався мій виступ на урочистому вечорі в обласній філармонії на честь 75-ти річчя її чоловіка і мій сонет «Собори духу вищі філантропів», присвячений Ярославові і прочитаний мною на тому вечорі, а також опублікований в моїй поетичній книжці «Політок». Пані Дорошенко просила не вдаватись до розлогих описовостей, а коротко викласти те, що найяскравіше запам'яталось про Ярослава як про особистість і поета, і я тоді ж помітив у своєму записнику: « 1. Дорошенко — Свій! 2. В його поезіях навіть любов до жінки і рідної землі сприймаються в контексті любові до України, а пейзажна лірика в окремих поезіях виростає до асоціацій боротьби за Україну; приміром, у сонеті про грозу в Карпатах гримить відлуння бою українських повстанців («...Гуде розкатами стихія стоголосо/ І розсипається в заломини провалъ. / А блискавки на скелях клеплють срібні коси — / Так в спалахах кипить розпаленіла сталь.../ І в серці збудженім нова скресає сила,/ І думка повстає, і розправляє крила / Понад безмежну даль і долі, і доби»). 3. Ярослав Дорошенко — поет стратегічного мислення». Я сказав тоді Ганні Степанівні, що постараюсь написати, адже Ярослав першим присвятив мені чудового сонета і блискуче прочитав його на урочистості до мого 55 річчя у приміщенні нашої Обласної НСПУ. А ще мені на все життя запам'ятався чудовий дует Ярослава Дорошенка і Павла Добрянського, які заспівали на моїй урочистості пісню про те як пастись не хочуть коні — жаль їм цвіт стоптати... На жаль, сонет, присвячений мені Ярославом Дорошенком, зник разом з іншими творами, фотографіями і документами, які періодично зникають з моєї квартири після злодійських «шмонів», які потай, коли я відсутній, влаштовуються як в моїй квартирі в обласному центрі так і на дачі. Видать,

не ті тепер «коні»: не те, що траву, вкриту росою — душі і долі людські топчуть брудними копитами, аби тільки мати матеріальний зиск і прислужитись панівному режимові, тобто втриматись біля корита-годівниці.

Взимку 1994 року Ярослав Дорошенко подарував мені свою нову поетичну збірку (вінок сонетів) «Весла часу» із передмовою Тараса Салиги. Я тоді працював у київській редакції «Українського слова» і, приїхавши до Києва, запропонував головному редакторові нашого часопису Мирославові Вербовому, раніше — славнозвісному редакторові «Українського Календаря» і газети «Наше слово», що виходили у Варшаві, невеличкий відгук на «Весла часу». Провідна думка відгуку — любов до жінки асоціюється в поета з любовю до України. Таке поєднання не лише в поезії, але й в реальному житті завжди подобалось панові Мирославові, як витонченому знавцеві і цінителю не лише світової літератури, зокрема і поезії, але й аналітику людських характерів і душ, в яких він завжди віднаходив щось веселе, гумористичне, приперчене колоритним індивідуалізмом. Тож, погортавши Дорошенкову книжечку, пан Мирослав на моє здивування запитав яка різниця у віці автора і його дружини. Спантеличено відповідаю, що Ганна Степанівна теж поетеса і працівниця культури і в них з Ярославом — справжня любов, чудова сім'я, діти, до чого тут різниця у віці… « І все таки…», — наполягав Вербовий. Хотілось відповісти крилатим висловом із кінофільму «Кавказька полонянка»: «Активістка, камсамолка, спортсменка..», але вчасно схаменувся, бо Вербовий жив у Європі і совєтській маскультурі не надавав значення. Я відповів, що Ганна Степанівна на 23 роки молодша від Ярослава. « І вона — красива і не обділена Богом в поетичній творчості?», — доскіпувався Вербовий. Кажу, що таки вродлива і розумна і її поезії, опубліковані в періодиці, мені подобаються. А ще вона — мужня і справжня патріотка України, бо не кожна молода дівчина, котра з відзнакою закінчила ВУЗ в радянські часи вийшла б заміж за чоловіка, котрий, як Ярослав, понад п'ять років відбухав у воркутянській каторзі за поетичну любов до України і причетність до націоналістичного руху, і якби не «хрущовська відлига», то «мотав» би весь термін — 25 років. І те, що після таких жорстоких випробувань долі у Ярослава не погас, а відродився з новою силою поетичний голос — це чудо. «Ні, не чудо, друже Миколо, — мовив Мирослав Вербовий, — така жінка як дружина Ярослава Дорошенка — це та Муза, котру дарує Господь тільки вибраним…». Звісно, я погодився з думкою головного редактора і увінчав нашу бесіду декламацією сонета з найпромовистіших в сенсі пейзажної лірики із саду поетики Ярослава Дорошенка: «Хурделив сніг, тиснув міцний мороз, / Птахи під ноги пхалися голодні…/ Ніяких змін не обіцяв прогноз, / Незвідані, мовляв, путі господні./ Та цвіт душі цей холод не прибив — / Твоїх очей у ній палала ватра./ Лиш мучив страх за вига-

дки судьби, / І сумнів брав, чи долі їх я вартий. / Минали дні. Втомилась хуга зла, / Розвіялась січнева сиза мла, — / Нараз відлига розтопила зиму. / Потік збудився, скресли мочарі, / Та пломінь сонця серця не зігрів. / І усміх твій, і ти були чужими». Рукопис відгуку головний редактор завізував до друку, однак на шпальти газети він так і не потрапив, бо десь зник в редакційних перетурбаціях, пов'язаних з ремонтними роботами в приміщенні редакції, а, може й з інших причин… Подібна доля спіткала і рукопис моєї документальної книжки «ОУН в дії» про ті масштабні державотворчі заходи, які проводила ОУН, очолювана останнім Президентом УНР в екзилі, Головою Проводу ОУН Миколою Плав'юком та його тоді ще найближчим соратником Павлом Дорожинським після легалізації на теренах України в першій половині 90-их років минулого століття. І це — не самореклама, бо Ярослав Дорошенко уважно слідкував за моєю поетичною і публіцистичною творчістю і при кожній нашій зустрічі в Івано-Франківську жваво цікавився, що новенького появилось у моїй «шухляді», бо був переконаний, що найцікавіше в кожного автора те, що відкладається до «шухляди». Я залюбки читав Ярославові ті свої вірші, які вдавалось записати в постійній кореспондентській біганині (я був кореспондентом «Українського слова» на теренах п'яти областей Західної України), бо був переконаний і серцем відчував, що Дорошенко — свій! Він не продасть, не «настучить», не спровокує, не лізтиме по головах і трупах своїх побратимів до кар'єрних «висот», як це стало модним у наші дні, мов би перенесено із колоніальних часів. Дорошенко розумів складність нашого повсякдення і, навіть наражаючись на погрозливі і цільові помахування пальців у відповідних управлінських кабінетах, розуміючи їх брутально-каральні висліди насамперед для нього, побатьківськи дбав, щоб кожний пагінець літературного обдарування проростав, не був затоптаний чи спаплюжений, а розкронювався у всій своїй самобутній красі і національній неповторності. Тоді, в далекому 1994 році, Ярослав Дорошенко очолював Івано-Франківську обласну організацію Спілки письменників України. Того ж року після більш як шістнадцятирічних митарств вийшла у світ моя перша поетична книжка «Вогонь цілую» з передмовою Петра Скунця, і тоді ж Ярослав Дорошенко запропонував мені подати документи на вступ до СПУ. Те ж саме радив мені зробити у Києві тоді головний редактор журналу «Розбудова держави» Віктор Терен, котрий був одним із рецензентів моєї книжки. На жаль, тоді я був занадто скромний і вважав, що тільки після другої чи навіть третьої книжки можна вести мову про членство в СПУ. «Пізніше буде важче…», — напророчив тоді Ярослав Дорошенко. І справді, коли в 2002 році вийшла у світ моя четверта книжка «Смак Свободи» і я подав документи на вступ до СПУ, хвилі національно-демократичної ейфорії перегородила дорогу брутальна стіна постколоніального «беспредела», що вже через рік викресала в

ображеній масі народу «Оранжевий спалах Свободи» — так я назвав мою чергову художньо-документальну книжку про т.зв. «оранжеву революцію», за що тепер доводиться потерпати від тотальної обструкції, негласних «шмонів» і крадіжок, систематичних провокацій і паплюжень, а також частих спроб і погроз знищити мене фізично. Але поки ще Господь Бог рятує мене на цій грішній і водночас благословенній землі, вслід за великим Пророком і Батьком Української нації Тарасом Шевченком повторюю: «Караюсь, мучуся, але не каюсь…».

Саме такою тернистою творчою дорогою заповідав мені йти Ярослав Дорошенко, коли у 2003 році запропонував написати книжку про геніального художника-дисидента Опанаса Заливаху, з яким я був добре знайомий і брав участь у заходах дисидентського правозахисного підпілля. І вже наступного року ця книжка під назвою «Болід» була презентована мною на Прикарпатті і зазнала нападок з боку офіційної критики. На її захист на сторінках «Літературної України» виступив легендарний сотенний УПА, багатолітній політв'язень совєтських ГУЛАГів Мирослав Симчич-Кривоніс.

Того літнього сонячного дня 2003 року ми з Ярославом Юрійовичем сиділи на вкритій наметом терасі придорожнього ресторанчика біля ратуші в Івано-Франківську, смакували сухе вино, любувалися урбаністичними видами міста, гамірливою динамікою дітвори і перехожих, і щиро ділились думками з приводу тих подій і тем, які вирували в інтелектуальному житті нашого краю і нашої країни. У квітні того року мене прийняли до лав СПУ, і я знав яких великих зусиль доклав Ярослав Дорошенко, щоб ця моя заповітна мрія стала реальністю. «Не тіш себе, Миколо, сподіваннями, що «жити стане краще, жити стане веселіше», — напівжартома сказав Ярослав Юрійович. — Життя вимагає невпинного руху, невпинної боротьби за наші національні пріоритети. Якщо знову дамося як нація, як народ поставити себе на коліна, то не відомо чи вдасться встати на повний зріст нашої державницької і національної самобутності. Ти запитуєш чому проти тебе так злобно виступають декілька іменитих і сіреньких членів нашої обласної організації? Бо так їм прописано зверху: вони свідомо з корисливих міркувань, за високі посади, премії, привілейовані квартири і можливість друкувати свої книжки за державний кошт обрали шлях «підпирачів» антиукраїнського режиму, який уважно слідкує, щоб у середовищі письменників як і інших прошарків творчих людей не було «відступників» і «бунтарів».

— Невже мене вважають відступником чи бунтарем? — запитав я схвильовано у Я.Дорошенка.

— Хоча ось уже 12 років живемо у незалежній Україні, — сказав Я.Дорошенко, — в офіційних верхах відступництвом негласно вважається відхід від радянської ідеології і приписів соцреалізму: таврувати бодай у підтексті т.зв. український буржуазний націоналізм, боротьбу

УПА, підтримувати українофобію, космополітизм, деградацію української молоді і головне — лакейську запопадливість перед всім російським. А в кожній твоїй книжці, Миколо, оспівується героїзм УПА, а свою книжину гумору ти назвав «Мова панська — окупанська». Та ж колишнім радянським цензорам і ретроградам із скаліченим радянською ідеологією світоглядом такі словосполучення про мову «братерського єднання» здаються нечуваним злочином і святотатством. Совкові ретрогради і горлохвати і без команди «фас!» з високих кабінетів готові роздерати і розпинати такого автора як ти. Щоб виправити страхітливо деформовану свідомість совків потрібні рішучі заходи з боку держави, відповідні державні програми і рішуче державницьке «Зась!» повсюдним спробам неоколонізації. А в нас що відбувається? Державна антидержавність, як ти, Миколо влучно підмітив у своїй публікації про книжку Савченка з історії створення ВМФ України. Тобто на управлінському олімпі нашої держави за українські гроші очевидячки працює цілий кагал людей україножерного спрямування і переконання, фактично — то агентура інших небайдужих до нашого державницького суверенітету держав, передусім Росії. Кучмівський режим стремить до олігархічно-кланової автократії чи навіть до диктатури і намагається розколоти письменницьку організацію, як розкололи Народний Рух України. Талановиті і чесні письменники є продуцентами наших питомо традиційних національних, демократичних ідей і європейського напряму суспільно-економічного розвитку, а Кучма каже, що національна ідея не спрацювала, хоч пальцем об палець не рушив, щоб бодай дати змогу вижити носіям цієї ідеї як, приміром Гетьман, Гонгадзе, Бойчишин, Чорновіл і багато інших українських патріотів-державотворців, щоб убезпечити їх від звірячої злоби совкових реваншистів. Кучма закликає президента Росії Володимира Путіна ставитись до України жорсткіше… Хіба нормальний очільник Української держави, ба, навіть пересічний, але сповна розуму українець може закликати до такого абсурду після Батуринів, Крут, депортацій, грабежів, голодоморів, ГУЛАГів, політичних репресій, які пережив український народ внаслідок колоніально-геноцидного «братерства» з Росією?

Оскільки Ярослав Юрійович торкнувся проблеми реваншизму в нашому суспільстві, то я розповів йому, що з часу моєї публікації в «Українському слові» в 1996 році розповіді сотенного УПА Кривоноса — Мирослава Симчича про Рушірський бій його сотні з батальйоном підтримки депортаційної дивізії НКВД на чолі з Героєм Совітського Союзу генералом Дергачовим, про бій, в якому генерал-людолов був зрешечений кулями повстанців разом з бійцями своєї дивізії, фамілія цього одіозного генерала, наче привид-реваншист переслідує мене на всіх шляхах моєї скромної літературної творчості. Літературному оточенню, а заодно всій громадськості, звісно з метою утвердження

колоніального статусу України і виховання в молоді меншовартості, страху перед окупантами, зневіри у свої національні спроможності, намагаються по-фарисейськи втовкмачити, що на Україні Дергачови будуть брати верх над Симчичами, а не навпаки… Принаймні, таке аморальне право носії цієї окупантської лінії собі присвоюють. І таку позицію неоколонізаторів активно підпирають наші доморощені коритолюбні «підпирачки». Хіба з таких чухраїнців здатна утворитись модерна європейська нація? Адже в них, у «підпирачок», стереотипи національної меншовартості і національного самоїдства превалюють над здоровим глуздом і нагальною потребою не просто національного, а націоналістичного самоусвідомлення і державотворчого діяння.

— Сподіваюсь, Миколо, — сказав Я.Дорошенко, — тобі не завадить знати про приховані і відкриті механізми дії «підпирачок» антиукраїнського режиму, бо йдеться саме про це. Залякування, паплюження і намагання втримати у постійному страсі, тобто в лояльності і покорі до режиму волелюбних і непокірливих авторів доведено в літературних колах до рівня мистецтва і позірно патріотичної вишуканості. Бачу у твоєму целофановому пакеті дві книжки: «Нація» Марії Матіос і «Брати грому» Михайла Андрусяка…

— Але ж це — мої улюблені письменники, — уточнюю зацікавлено.

— І мої теж, — грайливо усміхаючись, мовив Ярослав Дорошенко. — Думаєш їм легко було зреалізувати свій творчий потенціал? Думаєш їх не переслідувала, образно кажучи, тінь енкаведистського генерала Дергачова, на яку ти нарікаєш? Дуже непросто їм даються ці творчі перемоги. Але вони не впадають у відчай. Вони працюють за принципом Макіавелі, тобто за методом лисиці і лева… Зверни увагу, що обоє — і Марійка і Михайло сміливо взялися за тему національно-визвольної боротьби сорокових-пятдесятих років, і обидві ці книжки ніби доповнюють одна одну, щоб у кінцевому результаті дати читачеві поживу для ширшого мислення, ніж заторкнуті в цих творах обсяги літературно-філософського та історичного спрямування. Зверни увагу як Марійка закручує сюжет у повісті «Просили тато-мама…»: упівець Коляй після ночі кохання кидає свою кохану, теж повстанку, наче б то напризволяще (знав, що полюватимуть за їхньою трійкою, отже дав змогу коханій врятуватись самотужки), а сам, пробиваючись з побратимом через численні облави енкаведистів та підступні пастки сексотів, наче б то встигає ще й школи палити і полювати за вчительками, бо дуже їх не любить. Ніби іншої турботи немає в повстанця, що пробивається з оточення емгебистів, як чинити розправи над школами і вчительками і в такий спосіб викривати своє місцезнаходження. Авторка, ніби дразниться з читачем, штучно навіюючи негацію до Коляя. Адже у книжці Михайла Андрусяка знаходимо беззаперечне спростування можливості такої поведінки досвідченого борця за волю України, тим більше на Буковині: «На Буковині до того часу діяв, і до-

волі успішно, курінь Лугового. Сотник Луговий — Василь Шумка, за фахом учитель, до створення куреня командував сотнею». Мимоволі напрошується запитання: невже командир всіх упівців на Буковині міг допустити війну проти школи, проти вчителів? Абсурд! Навіть курсанти-упівці (і про це документально розповідає у своїй книжці Михайло Андрусяк) в ту пору вели запеклі кровопролитні бої з переважаючими силами окупантів як німецьких і мадярських, так і совєтських . Чому ж така «біла пляма» в сенсі історичної достовірності в повісті Марії Матіос? Бо в такий спосіб авторка відкриває перед читачем поле для ширшого мислення і пізнання реальної історії тієї боротьби: діяли провокативні загони людоловів-енкаведистів, які під личиною українських повстанців чинили нечувані звірства над невинними людьми, щоб дискредитувати повстанський рух, викликати в простих людей ненависть до своїх рятівників і повагу до катів-окупантів. І це їм вдавалось почасти через затурканість буковинців, що довгий час перебували під румунською окупацією. І про це виразно пише Марійка Матіос, віддавши Корнелію, кохану Коляя, за командира енкаведистів, котрий ледь не викрив її, коли вона видавала себе за весільну дружку. Значно стійкішою і свідомішою за корінних буковинців, ба, навіть героїчною у сенсі розуміння своєї ролі у національно-визвольній боротьбі УПА, змальовує авторка в повісті «Апокаліпсис» напівєврейку Хану, яка своїм самогубством у катівні МГБ підносить дух буковинців до національного самоусвідомлення. Зверни увагу, Миколо, і на те як Марійка в цій книжці піддразнює наших відомих земляків-прикарпатців за їх зневіру у можливість відродження війська… Мовляв, хлопці, ви ж прикарпатці, ви повинні бути взірцем і прапором нашого національно-державницького становлення. І в цьому її позицію ніби доповнює оповідь сотенного УПА Симчича-Кривоноса в книжці Михайла Андрусяка «Брати грому»: «Відкрив для себе різницю між хлопцями-буковинцями і моїми рідними березунами. Краяни мої горді, сміливі, мужні, запальні аж до гарячковості. Справжні нащадки Української шляхти. Буковинські ж юнаки постали переді мною сумирними, боязкими й затурканими румунськими окупантами. Під час вишколу нам доводилось інколи рейдувати. Заходили в буковинські села. Курсанти віталися: «Слава Україні!». На що селяни-буковинці відповідали: «Слава вашій Україні!» Це свідчило про їхню низьку національну свідомість. Роки, проведені під жорстокою румунською окупацією, давалися взнаки».

— Наша свідомість, — продовжував свої роздуми Я.Дорошенко, — як і свідомість всіх українців, що побували під комуно-московською окупацією, була інфільтрована совєтською ідеологією тоталітарного режиму. На жаль, ота совкова атмосфера страху, недовіри, навішування «ярликів» на «неугодних» для режиму інтелектуалів, латентно, а то й відкрито домінує і в нашій, бутафорно незалежній Україні…

Я слухав Ярослава Юрійовича, як слухає учень мудрого вчителя і друга і думав, що навіть не пам'ятаю коли вперше з ним познайомився. В його мові, світогляді, способі мислення, характері, благородній поставі відчувався такий високий степінь порядності і української самоідентичності, що мені здавалось, наче знався з паном Ярославом завжди, а точніше як тільки навчився читати Шевченкового «Кобзаря». З першою поетичною збіркою Ярослава Дорошенка «Зоряниця» я познайомився, навчаючись на четвертому чи п'ятому курсі фізичного факультету Львівського держуніверситету. Тоді я по вуха був закоханий у чарівну львів'янку Зоряну. Тож під впливом Зоряни і «Зоряниці» появились і мої більш-менш вправні вірші про кохання. Пізніше, у період творчих шукань свого творчого голосу моїми надійними орієнтирами в поезії поряд з творами Василя Симоненка, Ліни Костенко, Миколи Вінграновського, Івана Драча, Дмитра Павличка, Бориса Олійника, Світлани Йовенко, Галини Турелик, Андрія Вознесенського, Євгена Євтушенка, Миколи Дмітрієва та багатьох інших були і поетичні книжки Ярослава Дорошенка.

— … «Оракули» режиму, а по-народному — «підпирачки» режиму, продовжував свої роздуми Ярослав Дорошенко, — свою брудну роботу з наклеювання ярликів і проскрибування «відступників» довели до рівня «науки» і «мистецтва». Творами класиків української літератури вони користуються як інструментом, як каральним «кнутом»-батогом для розправи з «відступниками». Приміром, нещодавно побував на лекції однієї «дослідниці» творчості Ліни Костенко…»

— О, Ліна Костенко!, — не стримався я, щоб похвалитись Ярославові тим, що маю від неї автограф на її поетичній книжці «Неповторність», що познайомив мене з Ліною Василівною Дмитро Павличко на вечорі Давида Гурамішвілі в Києві 15 жовтня 1980 року, що в 1987 році я був присутній на урочистості з нагоди вручення Ліні Костенко літературної премії ім.Тараса Шевченка і навіть сфотографувався з нею, її чоловіком і дочкою, з Іваном Драчем, Світланою Йовенко, Михайлом Слабошпицьким та іншими, що в 1989 році, коли я за дорученням В'ячеслава Чорновола працював у Прес-Центрі Першого Установчого з'їзду Народного Руху України (НРУ), ввечері напередодні з'їзду Ліна Костенко несподівано завітала до актового залу Київського Політехнічного інституту, де наступного дня відбувся цей історичний форум і була очевидцем такої картини: великий тризуб(!) на заднику сцени раптом накренився і впав на сцену; всі завмерли, і тільки Ліна Василівна не розгубилась і владним голосом скомандувала: «Чого ж ви стоїте? Підніміть Герб України!». Ми ніби пробудились із летаргічного сну, вискочили на сцену і спільними зусиллями закріпили Герб України на попередньому місці… Але я вже й забув, Ярославе Юрійовичу, про що Ви оповідали… Ага, про лекцію «дослідниці» творчості Ліни Костенко…

Зліва направо, перший ряд: Михайло Слабошпицький, Ліна Костенко, Микола Зеновій Симчич, Оксана Пахльовська. В день вручення Ліні Костенко державної премії ім. Т.Г. Шевченка. Київ, 1987 р.

— Так, Миколо, тобі пощастило…Справді, кожну мить, пов'язану з геніальною поетесою, потрібно берегти в пам'яті як найдорожчу святиню і передавати світло цієї пам'яті нащадкам. Натомість «підпирачки» україножерства чинять нечувані блюзнірства. Отже, лекція «дослідниці»… Загалом, все вивірено, науково, патріотично — комар носа не підточить. Але в деталях, у символах і натяках стільки цинізму, жовчі, злоби і садистського навіювання думки про суїцид, як засіб виходу із стану тотальної обструкції передусім для «відступників»-дисидентів, що склалось враження ніби сидиш на ритуальному аутодафе комуно-імперських часів. «Відшмагавши» своїх опонентів-«відступників» матрицею штучно підібраних цитат — артефактів історико-поетичної символіки (жорстокість Катерини II, під париком якої на картині проступають бунтівливі очі Пугачова, обараніння Потьомкіна, розпуста Миколи I, груша, «под которой тєбя целовал», безбожництво, тощо) «дослідниця» подала цей матеріал так, що вістря висміювання і вини падає не на царів-владоможців, а на того розкольника, котрий з невідомих причин вискоблив на фотографії-дагеротипі обличчя своєї дружини. Аналізуючи вірш геніальної Ліни Костенко «Розкольники», «дослідниця» наголошує на таких рядках: *«Ви мовчите, розкольники. Мовчіть./ Вигнанці, страстотерпці, нелюдими…»*. З лекції склалося враження ніби Ліна Костенко осуджує розкольників, а в підтексті — відступників і дисидентів. Це — абсурд! Бо

провідна думка цього геніального вірша, мов динаміт, закладена в здавалося б непримітному рядку: «Ах, догорай, гори й не догори!». Йдеться про вогонь справжньої Віри, про вогонь дисидентства, як святу місію світочів Духу і Справедливості. По тодішніх мірках таку позицію, такий заклик авторки можна вважати не лише творчим, але й громадянським подвигом, співмірним Галілеєвому «І все-таки Земля крутиться…», кинутим мужнім вченим в лице інквізиції. І цим божественним Духом пройнята вся творчість великої Поетки.

«Дорога національного порятунку» («Перевал», № 2, 2005 р.), — таку назву має мій матеріал про НАТО як шанс національно-державницького порятунку українців і України перед лицем зростаючої загрози неоколонізації з боку Росії. І цей матеріал мені, як учасникові перших в історії України спільних Українсько — НАТОвських військових навчань " SEA BREEZE- 97» (« Морський Бриз»-97) запропонував написати і посприяв його публікації на сторінках журналу Ярослав Дорошенко, котрий тоді працював у редакції цього справді українського друкованого органу. І хоча тема НАТО при правлінні помаранчевих була наче й підтримувана державою, проте замасковані «підпирачки» неоколоніального статусу України чинили шалений спротив поширенню такої інформації і такої позиції, що в подальших постпомаранчевих вислідах перейшли у відвертий, на державному рівні, спротив не те, що заходам — навіть ідеї вступу України до НАТО.

— Добре ти, Миколо, написав у своїй гумористичній поемі «Мова панська — окупантська», — казав тоді Ярослав Дорошенко: — «Мудрі чехи і поляки вступили до НАТО, / А нас благих і голодних знов москаль посватав./ П'яний москаль і хахлове — запроданці-юди, / Для яких народ — худоба з поглядом полуди». Публікація в «Перевалі» мого матеріалу про НАТО мала широкий резонанс не лише в інтелектуальних колах, але й серед громадськості всієї України і засвідчила, що Ярослав Дорошенко попри всі страхітливі бар'єри, що стояли на путі цієї теми, професійно тримав руку на пульсі нашого суспільного буття, знав як і з ким можна крізь темінь постсовкового невігластва і застрашеності викресати іскру просвітлення про НАТО, як рятівну «парасольку» для України. Нині цю очевидну істину з великими потугами і упередженням починають розуміти і ті олігахічно-кланові угрупування, які цупко утримують владу в Україні в своїх загребущих руках. Попри всілякі запевнення і гарантії з боку Росії українські олігархи, навіть попри їхню відданість Росії та Ізраїлю на прикладі нафтового бізнесмена Ходорковського починають усвідомлювати, що буде з ними і їхніми капіталами, навіть вивезеними в офшори, коли вони остаточно перетворять Україну в «Кієвскую губернію», тобто в рабську колонію Росії. Прототип такої колонії чітко вимальовується на прикладі Білорусії, де вже вийшов декрет Лукашенка про заборону

звільнятись з малооплачуваних підприємств і рятуватись на заробітках за кордоном. Як співається в пісні, «то лі єщьо будєт…». Цією ситуацією повинна скористатись теперішня національно-демократична опозиція, що переможно вступила до Українського парламенту після жовтневих виборів і з новою силою розпочати боротьбу за вступ України до НАТО. Про це мріяв і за це боровся поет стратегічного мислення Ярослав Дорошенко.

На цьому я вже хотів ставити крапку у моїй короткій розповіді про поета Ярослава Дорошенка, вважаючи, що професійні і незаангажовані жодною політсилою чи правлячим режимом літературні критики і просто Ярославові друзі-літератори скажуть ще своє вагоме слово про цього нескореного і відданого Україні, напрочуд талановитого і самобутнього поета. Але завершував цей матеріал шостого грудня, тобто в День Української Армії і з мого старенького радіоприймача лунали такі невтішні вісті про теперішній стан нашої Армії, що я мимоволі згадав ще про одну мою публікацію в журналі «Перевал», появі якої на сторінках видання теж посприяв Ярослав Дорошенко. Маю на думці публікацію «Депортацію українців зупинила УПА» («Перевал», № 2-3, 2006 р.). Мету цієї публікації ми обговорили з Ярославом Юрійовичем і вона полягала в тому, щоб пробудити в українців, передусім у військовиків, розуміння об'єктивної оцінки діяльності УПА як критерію відродження українського державницького патріотизму, без якого немислимий державотворчий чи націотворчий процес будь-якої держави, будь-якої нації. Приміром, з жахом слухаючи з радіопередач, як корупція роз'їдає Українську Армію, як генерали перетворюються на мільйонерів і використовують своїх підлеглих для будівництва своїх приватних будинків, як офіцери через низькі зарплати і відсутність житла торгують у приватних генделиках всім, шо тільки можна чи, вірніше, вдається винести за межі військової частини, як нехтується в армії державна українська мова, а допризовники відкуповуються від служби, як, наче б то з метою переходу на контрактну основу і без того мізерно чисельну армію («владоохоронних» органів, як влучно підмітили по радіо дозвонювачі, вже в півтора рази більше) керманичі держави збираються скоротити до сміхотворних кількох десятків тисяч, як моральний розклад і занепад бойового духу українських військовиків з кожним днем збільшуються в геометричній прогресії, як знімають звання Героїв України з таких велетів Українського Духу і Чину, як Степан Бандера і Роман Шухевич і присвоюють це високе звання корупціонерам, котрі, як писалось в газетах, контейнерами вивозили вкрадену в українського народу валюту і тижнями колесили дороги Ізраїлю, щоб прилаштувати вкрадене в зарубіжних банках, в присутності Ярослава Дорошенка я задався питанням: а що було б якби УПА не зупинила дію горезвісного наказу Берії і Жукова про депортацію всіх українців, які побували під німецькою оку-

пацією з вини тої ж комуністичної верхівки, бо простий народ не запрошував до себе німецьких окупантів; вони прийшли через політично-територіальні розборки між двома тоталітарними монстрами — СРСР і націонал-соціалістичною Німеччиною? Ярослав Дорошенко, поміркувавши, поважно відповів, що геноцид української нації, розпочатий Москвою штучними голодоморами і репресіями на території України, було б завершено. Про Україну, українську націю і українську мову згадували б тільки в українській діаспорі країн Заходу, а кровожерна захланність комуністичних правителів совітського союзу неминуче привела б то третьої світової війни, на грані якої світ вже побував у період Карибської кризи. Отже, УПА не тільки зупинила депортацію українців, про що ще й сьогодні побоюються виповісти історики, але й, збивши пиху переможців десятилітньою війною з окупаційним комуно-московським загарбником, у великій мірі вплинула на хід історичних подій у світі і в результаті спричинилась до порятунку людства від коричневої і червоної чуми і від третьої світової війни. Це була значно масштабніша думка, ніж та, якою завершується мій матеріал в журналі «Перевал».

2010 р.

НАПЕРЕДОДНІ ЧИ НАКАНУНЄ...?, АБО ОПТИМІСТИЧНЕ КРЕДО МИХАЙЛА СИДОРЖЕВСЬКОГО

Зустріч активу Івано-Франківської обласної письменницької організації з Михайлом Сидоржевським — кандидатом на посаду голови НСПУ, головним редактором газети «Українська літературна газета», головою Київської міської організації НСПУ, що відбулася 31 жовтня в приміщенні Івано-Франківської обласної бібліотеки, мала характер стурбованості (не плутати з Ірванцевою «турбацією мас») і глибокого занепокоєння не лише тими проблемами і перетурбаціями, що назріли в Спілці, але і в усій Україні, що змушена захищати своє життя перед віроломним, по-фашистськи цинічним і брехливим нашим одвічним ворогом — зажерливою і ненаситною Московією.

Скликання позачергового з'їзду письменників України, що відбудеться 29 листопада в столиці нашої країни, за словами М.Сидоржевського, зумовлено не лише відходом з життя голови НСПУ Віктора Баранова (Царство йому небесне!), але й тією непростою мікро ситуацією, що склалася в середовищі самої НСПУ. Окрім Михайла Сидоржевського про своє кандидування на посаду голови НСПУ зая-

вили Сергій Пантюк, Олексій Кононенко, Володимир Шовкошитний і Олександр Божко. Цілком можливо, що з'являться нові кандидати, хоча маловірогідно, що це будуть реальні претенденти. Своє бачення майбутнього Спілки М.Сидоржевський висловив конкретно, конструктивно, чітко.

Протягом всього свого існування письменники-спілчанці завжди були на вістрі національного пробудження, хоча, як інституція суспільна, Спілка змушена була працювати в контексті часу. В Спілці виросли талановиті, шановані, авторитетні світочі української літератури, імена яких відомі у всьому світі, і не їх вина, що змушені були працювати в умовах радянщини з горезвісним методом соціалістичного реалізму, що змушував творців прогинатись під Дамокловим мечем комуністичної ідеології. Інший шлях для українських письменників пролягав через тюрми, катівні, розстріли, сибірську каторгу, тотальне переслідування і цькування. Щоб знову не потрапити на цей другий шлях (російською — путь…) нашій творчій еліті необхідно якнайшвидше позбутись морально-психологічного ярма колишніх «братів», а нині — диких окупантів, які танками, градами і підлою брехнею шматують Україну, фактично почали Третю світову війну на території нашої держави. Показово, що тепер культурні зв'язки з Україною творча еліта Росії влаштовує на взірець «сафарі», полювання на українців, на кшталт того, що показав боягузливий актор Порєчінков, надягнувши на себе захисні обладунки журналіста, мовляв, у нього не можна стріляти, а сам з тваринним задоволенням смалив із крупнокаліберного кулемета по українських героях — захисниках аеродрому у Донецьку. Ця тваринна ненависть москаля до українців не виникла лише за помахом руки Путіна — вона виховувалась і в часи царської, і большевицької окупацій, хіба що замасковано і дещо послаблено в часи хрущовської і горбачовської відлиги. Проте, саме в кабінетах Спілки при головуванні Івана Драча, наприкінці 80-их років минулого століття зародився і виріс Народний Рух України. Чому ж так сталося, що за 23 роки свого існування в Українській державі Спілка поступово стала втрачати не лише свою власність (будівлі, санаторії, землі і т.д.), але й престиж мозкового центру нації, генератора творчих інтелектуалів, оази для слави і творчого духу письменників, поетів, літературних аналітиків? Михайло Сидоржевський пояснює нинішню ситуацію в Спілці тим, що в незалежній Україні не вироблено концепції, візії, бачення, місця, яке має займати в Україні, в державі функція НСПУ. Якщо ми не сформулюємо і не сформуємо цієї концепції, наголосив М.Сидоржевський, то цілком можливо, що Спілка, продовжуючи період стагнації, сповзання до низу може просто припинити своє існування впродовж якихось 5-10 років. Але так не мусить бути, бо серед творчих спілок СП є Спілкою номер один. Час вимагає демократизації і модернізації Спілки. В ці поняття М.Сидоржевський вкладає конкрет-

ний зміст: український народ хворобливо, емоційно і в більшій мірі справедливо ставиться до проявів корупції, до брехні, до використання владцями свого службового становища і т. д. Тобто це — потреба часу і письменницьке середовище відчуває ці проблеми дуже гостро. Отже постає питання: як запобігти розпаду СП? Одним з першочергових кроків у цьому напрямку М.Сидоржевський назвав розробку і прийняття нового Статуту НСПУ. Створено робочу комісію з розробки нового Статуту і Михайло є одним з найактивніших її членів. Розроблений проект Статуту буде запропонований на затвердження делегатам письменницького з'їзду. Ключовим моментом Статуту буде положення про перенесення центру ваги прийняття рішень і влади в Спілці (ініціатива М.Сидоржевського) від голови СП, секретаріату і президії на Правління Спілки (тепер це — Рада Спілки). Тобто пропонується надати Правлінню повноваження вирішувати ключові питання життєдіяльності Спілки, починаючи від творчих, які тепер відсунуті на маргінеси і кінчаючи майновими питаннями. Скасовується в новому проекті Рада Старійшин як немічний орган, який нічого не зробив (впродовж трьох років ця Рада не збиралась жодного разу). Натомість достойники старшого покоління мають увійти не в декоративний орган, який нічого не вирішує, а до Правління, де їхнє право голосу буде одним із ключових. До Правління мають увійти голови обласних Організацій, найбільш заслужені представники областей і талановита молодь для усунення розриву поколінь. Скасовується у новому проекті Статуту і Президія СП, тобто структурний підрозділ, не передбачений Законом про творчі Спілки. Окрім цього зменшуються функції Секретаріату і голови СП. І це — шлях до демократизації Спілки, — наголосив М.Сидоржевський.

Щодо модернізації Спілки М.Сидоржевський висловився за ліквідацію дирекції управління майном, тобто архаїчної структури, яка поглинає кошти Спілки. Натомість за ініціативою М.Сидоржевського пропонується курувати господарські і майнові питання заступнику секретаря з господарських питань. Ця людина буде підконтрольна Раді Правління, Секретаріату і Голові. Автономна діяльність посадовця виключається.

Не лише Михайло Сидоржевський (М.С.), але й багато учасників зустрічі висловились критично на адресу газети «Літературна Україна», яка за словами М.С. перетворилась на бойовий листок групи письменників, які використовують цю газету для піару; на сторінки газети важко пробитись авторам з областей України. Тому М.С. запропонував надавати почергово сторінку кожній області під відповідальність голови обласної НСПУ, адже «ЛУ» — спілчанська газета, наголосив М.С. Абсурдною і ненормальною назвав М.С. ситуацію з спілчанськими преміями. Викликають нарікання склад журі цих премій і кулуарне прийняття рішень. Як правило надаються премії переважно «сво-

їм». Мають бути переглянуті склади журі і відповідно критерії оцінювання і винесення рішень.

Спільно з Асоціацією українських письменників, ПЕН клубом і парламентським комітетом з питань культури, з якими М.С. має добрі особисті контакти, планується формувати спілчанську політику у книговидавничій і книгорозповсюдній галузях. Спілка має виступити ініціатором нових суспільних трендів. Зокрема, треба працювати над скасуванням злощасного мовного закону Ківалова-Колісніченка, над деколонізацією культурного і інформаційного простору. Адже замість Галкіна і Пугачової появились Зеленські, а в інформаційній сфері продовжується домінування продукту неукраїнського. До активу добрих справ Спілки М.С. відносить реалізацію в 2013 році Київською міською СП проекту «Банкова-2», за яким видано 32 книжки за кошти Київського міського бюджету. У зв'язку з революційними подіями аналогічний проект не змогли реалізувати в 2014 році. Заслуговує уваги і проект «Інституту української книги», подібний польському аналогу. В рамках Спілки цей проект можна реалізовувати при підтримці влади. Йдеться ж бо про промоцію української книги за кордоном. Оскільки, на думку М.С., окремі із тих авторів, що якимсь чином видаються за кордоном, далеко не представляють українську літературу. Варті уваги пропозиції М.С. і в галузі соціальної політики, зокрема запровадження страхової медицини, оскільки через недбалість попереднього керівництва СП втрачено письменницьку поліклініку, а також адресної соціальної допомоги. Схвально сприйняли учасники зустрічі і практику проведення Спілкою вечорів пам'яті померлих письменників, що відбуваються під назвою «Негаснучі свічі», а також запровадження державних стипендій. Вельми парадоксально прозвучало повідомлення М.С. про те, що ще до анексії Криму московськими окупантами цілий рік Спілка не отримувала жодної копійки за оренду Будинку творчості в Ялті. Коктебель також втратили. З усіх будинків, що ще знаходяться у володіннях Спілки, тільки будинок на вул. Гончара у Києві приносить прибуток. Решта — збиткові, в тому числі Ірпінь, де, до речі, теж відбуваються спроби рейдерських захоплень спілчанських земель і будинків тамтешніми міськими князьками. Можливо це аж занадто деталізований і нудноватий опис картини, змальованої Михайлом Сидоржевським, але він базується на фактах, а не домислах, на законі, а не упередженості. А це — головне.

У процесі питань-відповідей були заторкнуті такі проблеми: « У «Літературній Україні» друкуватись соромно. Скоро буде соромно бути членом Спілки... Стидно бути лауреатом, бо прекрасно знаєте до чого довели Шевченківську премію: дають будь-кому. Головне, щоб книжка була тоненька, щоб її за годину можна було прочитати. Якщо книжка велика — навіть не пхайся за премією. І дають переважно своїм… При владі мають стояти люди, які не бояться її робити. Тому, що

зараз зачепи будь-кого, то буде запаху і крику на цілу Україну…» (О.Слоньовська); «Питання маргіналізації Спілки чи літератури — не знаю. У нас провінційним письменникам не платить ніхто гонорари…У нас обласна влада дає трохи на книжки та й то тиражем не більше 1000 примірників…» (О.Смоляк); «Михайло Сидоржевський — мій приятель, порядний і чесний чоловік і я хочу сказати те, що думаю...Але мені здається, що Спілку не можливо врятувати…Мені здається, що багато людей живуть у паралельній реальності. Найкращі письменники, вони ведуть боротьбу за свого читача. Решта людей живуть у парасвіті… Чи маєш, Михайле сили що-небудь змінити?» (С.Процюк); «Постійно майнові питання…Крадуть, крадуть…Баранов бідний крав і докрався до Байкового цвинтаря. Далі ти йдеш не знати чого. Коли ж буде про літературу бесіда?» (Є.Баран після відповіді М.С. про концепцію діяльності і двох заступників голови СП доповнив: «Тобто ти Михайле, готовий навести порядок у Спілці?»; «Я готовий»,- відповів М.С.); «Правий сектор треба створити у Спілці письменників…Чи можна надрукувати хто крав і скільки вкрали?» (Н.Стефурак); «Коли кажуть, що старійшини нічого не роблять, я кажу: хлопці, не руйнуйте того доброго, що є… Я все таки за освітою той, хто розуміє, що таке економіка і бухгалтерія. Я не раз просився, щоб мене включили до ревізійної комісії, адже ревізію проводиться від опечатування сейфа. Скрізь потрібний фахівець…Нащо було ліквідовувати літфондівські структури, які давали письменникам і відрядження і лікарняне забезпечення… У нас є море щілин, де письменники можуть нормально існувати. Я не кажу за той загал і за ту сірятину, яка валом повалила до Спілки письменників, включаючи і нас. Я розумію, що Слабошпицький — цікавий киянин. Але май, чоловіче, совість…В кожній газеті «ЛУ» друкуються тільки члени редколегії. Але ж це — газета Спілки письменників. Чому не надрукували жодної статті як вирубали карпатський ліс, як розікрали наші заводи?.. Адже на наших заводах «Пресмаш» і «Ливмаш» могли би танки ремонтувати. Ну, війна йде! Про що ми говоримо? Та прийде ліліпутін і свистав він на нас і на всю Спілку і так далі… Пропоную відновити бюро художньої літератури, щоб не 300 гривень допомоги давати хворим письменникам, а хоча б кілька тисяч… Обласними Спілками повинні керувати світлі голови, а не дівочки… Якщо Ви, Михайле будете обраний, найперше створіть кулак. Друге, підтримуйте зв'язки з віцепрем'єром з гуманітарних питань Олександром Сичем. Давайте будемо виходити на нього і на Президента України, і на Прем'єра, і на голову Верховної Ради, бо те, що збираються наші пленуми і з'їзди без урядового вирішення — все це — свист в лист… У мене украли щоденники, тож прошу Наливайченка, щоб мені їх повернули… (репліка Ткачівського: треба створити при СП бюро розслідувань…) Давайте на цьому з'їзді не будемо ламати пера і плескати, що там завтра буде. Почнемо танець свій від музиканта, а ті

музиканти є Порошенко, Яценюк і той, кого виберуть головою ВРУ. І на цю урядову розмову беріть не керівництво СП, а представництво Спілки — 10–12 чоловік, провести круглий стіл з тими, хто керує Україною. Друге, треба поїхати в район бойових дій. Маємо зустрітись із хлопцями, які проливають кров. І хто скільки міг, той дав хлопцям. Щоб ми від народу не відривалися. Третє, у нас позакрадали Будинки творчості, але потрібно повернути у власність Спілки будинок письменників (при Польщі називався «Слово») у Яремче, яким керував Василь Стефаник. Ми той будинок відсудимо. І в Рунгорах Федюк (Царство йому небесне!) пробив ділянку землі для Будинку творчості. Давайте піднімемо це. Бо закон є закон і його треба виконувати…Ще маю побажання, щоб авторське право нас захищало і письменницькі гонорари не обкладались податками. Заборонити в наших ресторанах і маршрутках зарубіжну попсу, бо вже не чути української пісні. Та й написи на магазинах теж не українські. Але ж є закон про мови. Давайте будем штрафувати за це. І ці штрафи направляти малоімущим письменникам. Тільки так зможемо українізувати наш транспорт і наші міста. Українізовувати потрібно і наше телебачення. Запросіть керівників держави на наш з'їзд. Ви в Києві великі письменники, але ми більші. Підтримайте нас, а ми підтримаємо вас.» (С.Пушик); «Ми з Михайлом Сидоржевським працювали в «Українському слові», тому я прошу відповісти на таке питання: чи є в керівництва Спілки розуміння актуальності і важливості розвитку Українського Державного Націоналізму? Не тої ворожої страшилки, якою російські окупанти зомбують світ, а самі уподібнюються до фашистів, а тої ідеології і практики націо-і державотворення, за якими живе весь цивілізований світ. Ще на Дванадцятому Великому Зборі Українських Націоналістів, що відбувся в Ірпіні в 1993 році, останній президент УНР в екзилі Микола Плав'юк наголосив: «Державний суверенітет і державний націоналізм — це нерозривні явища здорового розвитку всіх націй, не тільки української». На жаль, схрещаються мечі довкола дріб'язкових питань і тільки хлопці, що беруть участь в АТО, кидаються у бій з націоналістично-повстанським гаслом «Слава Україні! Героям слава!». Там, на російсько-українській війні, державний націоналізм у дії, укріплює бойовий дух наших бійців, боронить і творить нову європейську Україну. Але осліплені і задурманені ворожою пропагандою громадяни України на Сході знову обирають до парламенту тих, хто їх обікрав, зрадив і допоміг ворогам розпалити війну на Українській території. Отже, як керівництво СП ставиться до Державного Націоналізму?» (М.З.Симчич); «Михайле, ти претендент на найвищий пост у нашій Спілці, то в мене запитання : чи готовий ти до того бою? Бо будуть і дорікати за малий тираж «Української літературної газети», і будуть хизуватися більшим тиражем «Літературної України». І чи бачиш ти потенціал, щоб і «ЛУ» зробити справді сучасною, європейською, а го-

ловне — спілчанською газетою? Я поважаю твою позицію коли обзивають, шельмують, таврують, а ти сказав: «Є закон!». Дякую тобі за це! Тисну твою руку і бажаю перемоги!» (Я.Ткачівський).

Відповідаючи на запитання, М.С. виділив такі аспекти:

Або ми зупинимо маргіналізацію СП, або Спілка зникне через 5-10 років.

У новому проекті Статуту СП буде положення про виключення зі Спілки тих членів, які не сплачують внесків в продовж двох років, документи на виключення готуватиме обласна Спілка; стосовно гонорарів, то це в компетенції редколегії газети; провінціалізм — це явище не територіальне… (доповню цю думку цитатою з есею Ю.Шевельова «Над озером. Баварія»: «Провінція — все те, що не думає, що воно столиця світу. Провінція — все те, що не стверджує себе столицею світу. Провінція –не географія, а психологія. Не територія, а душа»); майже в кожному номері «Української літературної газети» ми друкували матеріали на тему ситуації у СП, відкрито називали прізвища і наводили цифри матеріальних втрат Спілки; присутність у нашому суспільному просторі гасла, яким раніше послуговувались тільки оунівці, упівці «Слава Україні! Героям слава!» зараз звучать скрізь і процес відбувається в контексті подій, які відбуваються, але це — тільки верхівка, тобто фактично держава за винятком якихось ритуальних речей чи якихось показних не відчуває на рівні чиновників і структур потреби, що все таки патріотизм і державний націоналізм мусять бути. Але події розвиваються в цьому напрямку і я хочу сказати, що я є членом ОУН з травня 1993 року, був редактором «Українського слова» — газети ОУН і також був у організації Конгресу Українських Націоналістів редактором газети «Нація і держава», тобто працював на об'єднання мельниківців і бандерівців.

Михайло Сидоржевський чітко дав зрозуміти колегам по перу, що не женеться за посадами, а вболіває за те, щоб головою СП стала особистість фахова, творча, чесна; щоб дбала за письменників, а не за свою кишеню. Саме цій меті підпорядкована його реформаторська програма і вся творча і громадська діяльність.

У дитинстві я зачитувався творами Івана Тургенєва, особливо його романом «Накануне». Герої Тургенєва уявлялись мені благородними альтруїстами, готовими до самопожертви в ім'я науки і порятунку людей (Базаров). В радянські часи я захоплювався поезією Андрія Вознєсєнского, з яким був особисто знайомий і якому належать такі рядки: «Хлещет черная вода из крана, хлещет рыжая, застоявшаяся. Я дождусь — пойдет настоящая.». Тепер, коли понад 80 відсотків російської інтелігенції підтримує підлу, по–фашистськи віроломну і загарбницьку війну Росії проти України, коли російський актор Порєчінков із садистським задоволенням смалить з крупнокаліберного кулемета по українських героях — захисниках своєї рідної землі, своєї сім'ї і

своєї держави, коли совково-нафталіновий Кобзон підтримує бандитів і сепаратистів у т.зв. «лугандоні», хоча в українському Дніпропетровську йому споруджено пам'ятник, я запитую себе: «А де були ми — українська творча інтелігенція, коли на наших очах і очах всього світу вилуплювався з «імперії зла» страхітливий монстр — палій третьої світової війни? Невже проспали, пробайдужили, невже поголовно були сліпцями і окупантськими підлабузниками? Чому не гриміли і не гримлять дзвони наших душ, літаври наших сердець, як вони гриміли у наших попередників (не плутати з «папєрєднікамі») Олега Ольжича, Олени Теліги, Євгена Маланюка, Івана Багряного, Василя Барки та багатьох інших? *«Чи ми всі вже подуріли, / Чи дістали глисти, / Що не бачим як з москалів / Зробились фашисти, / Що не хочем теє знати, / Що після чеченців /Визволятимуть Вкраїну / Та й від українців?»*, — написав я у своїй гуморесці «Мова панська — окупантська» ще в період першої чеченської війни. А яким набатом тоді звучали вірші Д. Павличка! Однак наші тодішні владці були вихованцями тієї ж колоніальної системи, котра все і всіх підпорядковувала інтересам Москви, а не України: за міжнародний папірець, підписаний у Будапешті і не вартий того паперу, на якому підписаний, задурно (навіть не виторгували членства в НАТО, до речі, досі не подали заявки на вступ до НАТО; чекаємо коли москаль визволить Україну від українців?) роззброїлись до гола, понадіялись на брехливого москаля і боягузливих західних гарантів нашої безпеки. І тепер маємо те, що маємо… Маємо Вітчизняну війну! Маємо шанс зберегти Україну і зберегти Спілку письменників України, якщо будемо правдивими і не боягузливими, не самоїдами, не «партачами життя» (О.Теліга), якщо будемо єдиними у своїм сокровеннім бажанні — бути з демократичною Європою, а не з кровожерною і ненажерною Московщиною, бути Прапорами Духу, а не рабами Москви, бути НАПЕРЕДОДНІ, а не накануне…

2014 р.

ЗА ШИРМОЮ ІВАНИЧУКОВОЇ ГЕНІАЛЬНОСТІ

Творчість українського письменника Романа Іваничука належить розглядати в контексті світової літератури на рівні з Томасом Маном, Генріком Сенкевичем, Вільямом Фолкнером, Андре Моруа та багатьма іншими світочами світового письменства — таку думку передусім хотів я висловити у своєму виступі на урочистості в Коломийському Народному домі 16 листопада 2016 року з нагоди вшанування пам'яті великого Майстра слова. На жаль, такої думки не висловив жоден виступаючий, а їх було чимало… Але про все по порядку. У вестибюлі

Народного дому було гамірно: на столах — найрізноманітніший крам — від біжутерії до сувенірів; телевізійники писали на камери інтерв'ю; купчились письменники і поети; галасливо з зацікавленими поглядами проходили до залу школярі. Тільки книжок Романа Іваничука купити було не можливо, аж поки приїхала письменницька делегація зі Львова на чолі з головою Львівської обласної письменницької організації Ігорем Гургулою, дружиною Романа Іваничука, відомою письменницею Ніною Бічуєю, не менш відомою поеткою Марією Людкевич та іншими і привезла найновіші видання письменника для коломийських поціновувачів творчості генія української історичної прози, яка відзначається не лише чарівною художністю і романтикою, але й строгою історичною достовірністю, науковою виваженістю і точністю, мудрою філософічністю. До мене наблизився лауреат державної премії ім. Шевченка Михайло Андрусяк і запропонував поставити автограф на якомусь папірці, де вже були три прізвища. Отже я — четвертий… Думаю — започатковується нова традиція і вже хотів написати рядки з мого вірша «Карпатська заграва» (Цькування системою «горді» / Найкращою в світі мабуть, / Сатрапові і держиморді / Ми плазом стелились на путь. / І ми не стелились, і в тюрмах / Боролись, як праведник Стус / В мордовських бараках і юртах / Ридав український обрус), які чомусь зникли з тексту при надрукуванні цього вірша у моїй поетичній книжці «Політок» у очолюваному Михайлом видавництві «ВІК». Але навіщо згадувати кількарічне минуле? Чемно пишу своє прізвище, ім'я і по батькові і сподіваюсь, що список поповниться. Однак, далебі. На моїм прізвищі акція застопорилась. Це вже я побачив, коли Михайло сидів біля мене у четвертому ряду, а наші письменники з Івано-Франківська чомусь поспішно перебрались від нас на задні ряди. Духовний і моральний гарт Михайла Андрусяка проявився перед усім залом, бо він не покинув свого місця у четвертому ряду навіть тоді, коли члени Івано-Франківської письменницької організації у своїх виступах нетактовно ляпали і таке: «На відміну від Андрусяка Роман Іваничук не казав, що голосував за Україну одним пальцем…». Не знаю подробиць цього закиду, але у своєму виступі М.Андрусяк не піддався спокусі втягнутись у безплідну дискусію, а з гідністю письменника високої проби висловив письменницьке кредо Р.Іваничука: «Або боїшся і не пишеш, або пишеш і не боїшся». Дивна магія написаного слова. Раджуся з Михайлом з приводу тез мого виступу: хочеться подякувати Романові Іваничукові від імені родини Симчичів за сміливе висвітлення в романі «Вогненні стовпи» акту знищення енкаведистами коломийської інтелігенції у коломийській в'язниці в 1947 році, в числі якої тоді був і мій стрийко, тоді актор Коломийського театру Василь Симчич. Хочеться прочитати цей уривок, щоб підкреслити мужність і справедливість авторської позиції: «Страшна звістка облетіла місто: протягом двох днів, починаючи з

неділі, повмирали від тифу майже всі заручники. Люди перешіптувались, а то і в голос почали говорити про тифозну вакцину, яку впорснули в'язням під лопатки тюремні лікарі. Тільки троє залишилися живими і тепер видужують: директор гімназії Олексій Ковбус, який не повірив, що йому зробили протитифозне щеплення і попросив письменника Івана Білинкевича, щоб той висмоктав йому отруту. Ковбус зробив цю саму процедуру приятелеві і обидва залишились живі. А ще переміг смерть актор Коломийського театру Василь Симчич завдяки своєму могутньому організмові». Стрий Василь і стріянка Юля (його дружина) розповідали мені, що ідея висмоктати отруту належить Василеві, і він першим взявся рятувати своїх друзів, а вони врятували його. І про це я написав у газетній публікації «Слово про Василя Симчича» ще в 1995 році. Але варіант Р.Іваничука теж близький до істини. Хотілося також прочитати мій вірш «Шрами», присвячений колективу Івано-Франківського драмтеатру, що розпочав свій 50-ий гастрольний сезон у 1989 році виставою «Шрами на скалі» за однойменним романом Р.Іваничука. На прем'єрі був присутній автор і я вручив йому текст мого вірша «Шрами». Того ж року вірш був опублікований в Івано-Франківську в багатотиражці «Будівельник». Цій публікації посприяв Ігор Пелехатий, тепер священик і очільник видавництва «Нова Зоря». Хоча б реченням хотілося згадати про Іваничуків «валенродизм» (від Міцкевичевого «Конрада Валенрода» — героя однойменної поеми, котрий в стані ворога працював для своєї Батьківщини), завдяки якому в жорстоких умовах комуно-москальської окупаційної радянщини вижили і виросли творчо, світоглядно і духовно сотні, тисячі українських талантів — патріотів і будівничих незалежної України. А в кулуарах письменницького з'їзду в Києві у 2014 році я запросив Р.Іваничука приїхати до Коломиї на святкування 100-річчя з Дня Народження Василя Симчича і просив у нього дозволу прочитати на тому святкуванні мій вірш «Шрами». Роман Іваничук посміхнувся і сказав: «Читай Миколо»! Іваничук обіцяв приїхати на ювілей В.Симчича, але за станом здоров'я не зміг. Але Р.Іваничук, як і В. Симчич приходять до Коломиї навіть коли їх вже немає. На всі ці мої розповіді Михайло Андрусяк сказав, що Ігоря Пелехатого зняли з посади. Я зробив відповідні висновки і поспішив до ведучої урочистості Ольги Руданець з проханням надати мені слово. Вона сказала, що при можливості дасть мені слово, але не дала. Хоча вечір вшанування письменника закінчився модернізованим варіантом пісні про Коломию, де є слова про те, що Коломия вас серцем зігріє, мені чомусь було сумно аж за край, як співає відома співачка. Бо подібно не дали мені слова і на Всеукраїнському фестивалі на честь 100-ліття з Дня Народження вже згадуваного мого стрия Василя Симчича, де я хотів прочитати присвяченого цій події мого вірша «Сцена». Довелось читати вірша на площі перед Коломийським театром для глядачів, які вийшли з уро-

чистості і серед яких був близький друг В.Симчича, знаменитий кіноактор Іван Гаврилюк. Сумно, що жодним чином не згадали на вечорі пам'яті ім'я славетної української акторки Оксани Затварської, яку в молодості обожнював Роман Іваничук і любовно змалював її в образі Сотниківни — героїні роману «Місто». Але не амбіційність мене турбує, а традиційність і інерційність старої совєтської системи, коли людину з відмінними від совкових ідеологічними переконаннями піддавали негласній і привселюдній обструкції і цькуванням. Мав надію, що ідіотизм старої колоніальної системи давно в минулому, аж виявляється, що із законсервованого стану совєтські традиції і принципи завдяки кар'єрним і шантажувально-погрозливим спонукам, швидко відновлюються і впроваджуються в повсякденне життя всупереч здоровому глузду страшних реалій російсько-української війни. Аж гидко — раніше були поодинокі медведчуки, котрі, маючи обов'язок адвоката-захисника, виконували функції звинувачення і відправляли геніального поета Василя Стуса в мордовські концтабори, а зараз, коли статус отих старих «адвокатів» зріс до рівня кумів і державних діячів міждержавного «врегулювання» нав'язаної окупантами війни, ними хоч гать гати, що правда з патріотичною, навіть антикорупційною риторикою. Як казав поет: «Ростемо ж ми, гей»!.. Іронія іронією, але факт упередження до роду Симчичів я відчув вельми виразно, тож поділився своїми враженнями з моїм троюрідним братом Зіновієм Симчичем, актором Коломийського театру. Зенко сказав, що поділяє мою думку про упередженість, бо, приміром, їхній театр у жовтні здобув Гран-прі на 10-му фестивалі «Гомо люденс» у Миколаєві, присвяченому 160-річчю Івана Франка за виставу «Боа конструктор», а він (Зіновій Симчич) нагороджений спеціальним дипломом художньої ради фестивалю за кращу чоловічу роль (Германа Гольдкремера), але літературний редактор театру не привернула належної уваги ЗМІ до цієї події і досягнення колективу фактично замовчуються.

Однак, я — оптиміст і попри всі сумніви і образи, попри закулісні інсинуації і мавпування стверджую, що вечір вшанування пам'яті письменника Романа Іваничука в Коломиї є важливим кроком на шляху популяризації і глибшого пізнання творчості Великого Майстра слова. Бо, благословляючи дійство в Народному домі, владика Коломийсько-Чернівецької єпархії УГКЦ Василь Івасюк мудро наголосив, що не відчуває, що Роман Іваничук помер, бо залишив свого Духа, бо хоча зірка письменника згасла фізично, але від його світла засвітяться інші молоді таланти і люди милосердя. Бо зірка його творчості серед нас. Бо завдяки показаному на урочистості документальному кінофільму Василя Нагірного про рід Іваничуків причетність до цього великого роду відчули не лише його дочка Наталя, дружина Ніна Бічуя, племінник Богдан, родичі з Трача, рідного села письменника, які були присутні

на вечорі, але і всі люди, які зібрались у Народному домі в Коломиї, щоб вшанувати пам'ять генія, бо своїм духом, своїми книжками Роман Іваничук всім нам рідний. Бо якщо у львівської поетеси Ольги Кіс життя і творчість Романа Іваничука асоціюються з мотто «Ой, там Роман воли пасе», при чому «зоряні воли», а янгол, як брат, у підпасках, то львівський поет Богдан Чепурко філософію творчості Іваничука порівняв з філософією самураїв (сам у рай): «Сам я сам. Йду крізь ніч, йду крізь день. Помирають наші хлопці без молитв без пісень. Сам я сам. Смерть руда. Засмутилась Україна. Не плач, мамо, не ридай. Сам я сам. Ні до кого моє слово без оздоб. Хто там зрадник? Бити гада! Кулю в лоб. Сам я сам. Кров кипить. На всі гори, на всю войну кров кипить». Відразу ж вибачаюсь, якщо не точно виписав текст вірша, бо сприймав його на слух з диктофона. Але, що цікаво, що на другий день зі Львова мені передзвонив Богдан Чепурко, з яким я знайомий ще із студентських літ і якому після вечора в Коломиї я подарував мою поетичну книжку «Політок», і повідомив, що після урочистості пропали його документи (паспорт, пенсійне посвідчення та інші). Були різні припущення, аж до витівок старої прорадянської системи цькування. Богдан відчував себе пригніченим. Ми з братом Зіновієм допомогли Богданові натрапити на слід зниклих документів і, здається, Богдан їх відшукав. Але осадок в душі, як і в радянські часи, залишився неприємний. Бо поки ми лічимо втрати і рани, вороги пожирають наш життєвий простір. Бо втрату Романа Іваничука в умовах теперішньої російсько-української війни у своєму виступі на вечорі голова Івано-Франківської Обласної організації НСПУ Євген Баран порівняв із втратою Івана Франка, про якого митрополит Андрей Шептицький сказав: «Найбільша втрата України у Першій світовій війні — це втрата Івана Франка». Бо, зачитуючи текст «Скорботного слова за Іваничуком» від голови НСПУ Михайла Сидоржевського, секретар НСПУ і головний редактор письменницького журналу «Перевал», Ярослав Ткачівський наголосив, що Роман Іваничук осучаснював історію і став патріархом української журналістики. Бо зі сцени урочистості прозвучала улюблена пісня Романа Іваничука «Заграй ми цигане старий», а з фотопортрета Іваничука, талановито виконаного славетним Василем Пилип'юком, на присутніх гостро і строго дивився профіль Майстра — античний, пророчий, святий.

2016 р.

СИМВОЛ СПРАВЖНЬОГО ГЕРОЇЗМУ

5-го січня 2013 року в Коломиї урочисто відзначили 90-річний ювілей легендарного сотенного УПА «КРИВОНОСА» — Мирослава СИМЧИЧА

Такого переповнення делегаціями з усіх кінців України, такого представницького і грандіозного святкування Народний дім у Коломиї ще не знав за всю свою понад столітню історію існування як в цей передрождественський день, коли вшановували істинно народного героя України, мужнього борця за волю України, багатолітнього мученика совітських ГУЛАГів, мудрого стратега і безстрашного сотенного УПА «Кривоноса»-Мирослава Симчича. Букетів живих квітів було стільки багато, що якби ними не встелили сцену, то гора квітів сягнула б усміхненому ще й рожевощокому сотенному вище пояса. А на сцену винесли ще й мистецький твір — живописний портрет сотенного «Кривоноса» у парадному однострої, задивленого в далечінь, у майбуття, але права рука — на ремені, де раніше була зброя, а тло небес хоча й мирне, синьо-жовте, але тривожне, наче щойно пронизане блискавицями — це дарунок від голови Івано-Франківської Облдержадміністрації, уродженця Коломийщини, справжнього патріота України Михайла Вишиванюка. І подібних дарунків було дуже багато, і в кожному з них була своя ізюминка. Приміром, Михайло Андрусяк, автор знаменитої трилогії про звитяжні і мученицькі шляхи-долі героїчних упівців, зокрема книги «Брати грому» про життєвий і бойовий шлях сотенного «Кривоноса» — Симчича, подарував ювілярові два портретні зображення козацького полковника «Кривоноса» у молодому і зрілому віці. Подібність і з теперішнім «Кривоносом» — Симчичем була разючою… При цьому пан Михайло із властивим йому гумористично-жартівливим тоном запевнив присутніх, що це фотографії часів Хмельниччини, бо, мовляв, козаки першими винайшли фотографію… Тож у мене, як фізика за фахом, мимоволі виникло припущення, що рентгенівські промені винайшли не Пулюй і Рентген, а Богдан Хмельницький, котрий у спілкуванні не лише з опонентами полюбляв вживати фразу «Я вас, сучі діти, бачу наскрізь…». Причому, не лише в жартівливому, але й у тактичному значеннях.

Наповненості свята звитяжним козацьким духом сприяли і виступ хору комбатантів Братства вояків ОУН-УПА Коломийської округи під орудою пані Галини Маївської, і пісня «Ой, горе тій чайці…» у виконанні ювіляра. До речі, це — улюблена пісня Мирослава Симчича; її автор — гетьман України Іван Мазепа; відеозапис пісні зроблено за кілька днів перед святом у присутності Героя України, давнього друга

«Кривоноса», мецената і спонсора не лише теперішнього ювілею, але й пам'ятника «Кривоносові»-Симчичу у Коломиї, екс- міністра сільського господарства України Василя Ткачука. Цей відеозапис зроблено на квартирі ювіляра у Коломиї, тож на другому плані співака — сотенного бачимо портрети Шевченка, Хмельницького, Мазепи, хорунжої Січоих Стрільців Олени Степанівни і багатьох інших світочів української історії, українського духу. А сотенний «Кривоніс» співає настільки виразно і проникливо, стільки болю і глибинного переживання передає його ще твердий голос, що по залу прокотилась хвиля мимовільного зачудування і захоплення. Істинно, такий спів, таке величне свято всенародної любові до народного героя повинна б побачити і почути вся Україна. Істинно, цей ювілей «Кривоноса»-Симчича мав би відбутись у столичному палаці культури «Україна», як слушно зазначив у своєму виступі на святі Герой України, відомий поет Дмитро Павличко. На жаль, у столичному Києві поки-що верховодять люди чужі і навіть ворожі українській історії і українській нації. Це відчуває і розуміє вся Україна. Але сили не рівні: за антиукраїнськими наїзниками — велика колонізуючи імпер-шовіністична московська потуга; у нас, українців, надія тільки на власні сили. Тому ці сили української нації і Українського духу треба плекати і вирощувати всім народом, починаючи з дитячої колиски; ці сили мають вливатися в душу кожного українця з маминим молоком. Нашу віру, наш славний Козацький Дух ми маємо впроваджувати по всій Україні і відстоювати наші національні ідеали, пріоритети та інтереси всіма доступними засобами. Досить скніти, досить нарікати на свою недолю! Якщо колонізуючі сили антихриста діють зухвало, підступом, обманом, підлою брехнею і грубою силою, то нам, українцям, як пригнобленій у своїй державі нації, належить діяти згідно Святого Письма: «Від днів же Івана Хрестителя й досі Царство Небесне здобувається силою і ті, хто вживає зусилля, хапають його» (Мт.11.12). Ці думки були лейтмотивом більшості виступаючих на святі у Коломиї. Зокрема, у цьому контексті слід згадати імена письменника Романа Коваля, депутатів Верховної Ради України Олександра Сича, Олеся Донія, гетьмана Українського козацтва Миколу Пантелюка, керівника Івано-Франківської обласної громадської організації «Патріот України» Сергія Сивачука і багатьох інших, чиї імена, на жаль, не можу назвати, бо мій диктофон незбагненним чином виключився і таким чином із журналіста мене претворили на рядового глядача з поневіченою чорнобильською бідою пам'яттю. Не нарікаючи на обставини, а сприймаючи їх як закономірну реакцію тих сатанинських сил, які постійно тримають мою журналістську і письменницьку творчість під пильним прицілом і щедро посипають мій творчий шлях найболючішими, найпідлішими і найбрутальнішими шпильками, я, працюючи над цим матеріалом, переключився в режим письменника і тепер ось, задаюсь таким запитанням: чи є ак-

туальними думки про «нову фазу революції», що прозвучали на святі у Коломиї в окремих виступах, зокрема у виступі вже згадуваного Дмитра Павличка, голови Івано-Франківської ОО ВУТ «Просвіта ім.. Т.Г.Шевченка» Степана Волковецького та голови Всеукраїнського Братства ОУН-УПА Богдана Боровича? Більшість респондентів, з якими доводилось спілкуватись в кулуарах свята, схильні до думки, що в умовах тотального наступу на українську мову, на середній і малий бізнес, на українську духовність і культуру нова революція таки потрібна. Але про характер рушійних сил, про керівну верству, цілі і методи цієї революції люди висловлюються туманно, навіть з острахом. Тож, розуміючи, що після розкішного фуршету у коломийському ресторані Василя Ткачука тверезомислячим залишився хіба що сам ювіляр «Кривоніс»-Симчич, вишколений суворою дисципліною УПА, наступного дня я поспілкувався з ним і його дружиною Раїсою по телефону. Друг Мирослав сказав, що шукав мене по всьому залу і висловив жаль, що я не виступив. Я сказав, що збирався виступити, але наплив бажаючих виступити був таким великим, особливо осіб у генеральських мундирах, що мені, скромно одітому, було незручно виходити на сцену як на подіум демонстрації мод генеральських мундирів, та й ведуча мене ніяк не могла помітити, хоч сидів я в третьому ряду поряд з гетьманом Українського козацтва Миколою Пантелюком, а величезні звізди на його пагонах так виблискували як і моя лисина. Хоча моя лисина певно була більш яскравою, бо засліпила ведучу і вона мене не запросила до слова, а пана Пантелюка, як представника Донецька і Києва, таки запросила. Як казали древні sapienti sat — мудрому досить… Друг Кривоніс засміявся і сказав, що й справді генералів розвелось більше, ніж рядових, але добре, що хоч так вони демонструють своє бажання долучитись до служіння Україні. Мого виступу друг Кривоніс очікував не для параду, а з переконаності, що я спроможний висловити щось важливе, глибоко продумане і відчуте, як от думку про те що таки УПА зупинила виконання горезвісного наказу Берії і Жукова про депортацію всіх українців, що перебували під німецькою окупацією. Мені належало нагадати присутнім, що бойові дії УПА були одним із методів боротьби за Україну. Не менш важливими відтинками цієї боротьби були духовна, освітня, культурна, економічна і навіть кооперативна ділянки, бо державне будівництво Української Самостійної Соборної Держави, Акт відновлення якої було проголошено Проводом ОУН у Львові 30 червня 1941 року, проводилось невпинно у всіх сферах життєдіяльності українського суспільства. Мені хотілось нагадати, що велику роль у цьому українському державотворенні відігравав Коломийський театр, головним режисером і провідним актором якого був мій стрий (татів брат) Симчич Василь. З виставами класиків української драматургії і актуальними концертами театр навіть під час війни гастролював по всіх теренах Західної України, пробу-

джував національний дух, національну свідомість і відчуття приналежності до великої української культури. За одно окремі актори театру, що безпосередньо виконували доручення Проводу ОУН, поширювали серед населення листівки, прокламації, відозви і іншу підпільну літературу, що продукувалась у бункрах УПА. Я повинен був сказати, що і сам «Кривоніс» — Симчич Мирослав отримував від Симчича Василя і передавав кому належить важливі письмові повідомлення — «штафети». Я переконаний, що учасникам ювілею була б цікава інформація про те, що, як мені розповів син зв'язкової УПА Перцович Розалії, подруги моєї мами, Перцович Св'ятослав, а також син Василя Симчича Зиновій Симчич, до речі нині один з провідних акторів Коломийського театру, що подруга Перцович Розалії була присутня на горі Ружет, де в 1943 році Провід ОУН приймав бойову повстанську Присягу не лише від бійців, але й від багатьох інтелігентів, разом з якими склав тоді цю Присягу і відомий актор Коломийського театру Василь Симчич. Я сказав також у телефонній розмові «Кривоносові»-Симчичу Мирославу, що передусім хотів звернути увагу всіх присутніх на наявність Божого Провидіння у долі «Кривоноса» і в святкуванні 90-річного ювілею, і ключове слово цього незримого, але очевидного у життєвих вислідах зв'язку з Богом — ясла… Знаємо і співаємо у колядках, що новонародженого Ісуса рятували ясла: «В яслах положила, сіном притрусила Господнього сина…». І «Кривоноса» теж врятували … ясла. В Рушірському бою, який був завершальною фазою розгрому депортаційної дивізії енкаведистів на чолі з командиром дивізії героєм совітського союзу генералом Дергачовим, сотенний Кривоніс був поранений у руку, але до кінця бою не признавався про своє поранення, щоб не викликати паніки у бійців. Тільки після трьохкратного «Слава!, Слава!, Слава!», яке за козацьким звичаєм лунко прокричали виструнчені упівці після переможного бою, сотенний Кривоніс втратив свідомість від великої втрати крові. Поспішне лікування в умовах постійної передислокації призвело до почорніння руки: кинулась гангрена, і упівські лікарі не бачили іншого виходу як ампутація руки. Кривоніс волів краще померти з обома руками, бо був переконаний, що Небесному Воїнству потрібні повноцінні вояки… Лікарі полишили його на волю Божу. І сталося чудо: газда, в якого Кривоніс перебував на лікуванні, запропонував попробувати лікувати руку відварами із трини від сіна, взятого з ясел. Спробували — і гангрена відступила, а рука стала ще сильнішою. Зцілення прийшло з ясел… Кривоніс підтвердив достовірність цієї історії, яку він розказав давненько, коли ми з моєю мамою відвідували його хворого у Вижньому Березові, у його рідній хаті. Згадка про мою маму викликала у Кривоноса хвилю жалю: йому було прикро, що не був на похороні моєї мами, бо дружив з нею з дитинства. Чотирнадцятирічним дівчам моя майбутня мама Клим'юк Параска Михайлівна під псевдом «Женя» стала зв'язковою Березівсь-

кої сотні і не тільки проводила по зв'язках упівські бойові підрозділи і провідників; часто доводилось бути санітаркою, чого її навчив мій тато Симчич Микола Михайлович, який служив підофіцером санітарної служби у 49-ому Коломийському піхотному полку в почоті командира полку полковника Літинського польської армії і брав безпосередню участь у німецько-польській війні на теренах від Варшави, Перемишля і до містечка Городок на Львівщині, де поранений потрапив у полон, але наступної ночі завдяки винахідливості втік з полону і з допомогою добрих людей добрався до рідної домівки. Я не впевнений, що цей мій матеріал буде надрукований на сторінках українських газет: не хочу створювати конкуренції молодшим за мене журналістам. Скоріше за все розміщу цей матеріал на моїй сторінці в інтернеті, на фейсбуці, або, можливо у моїй новій книжці, якщо випаде така можливість. Тож не буду себе сковувати вимогами жанру і принагідно наведу витяг із листа Кривоноса-Мирослава Симчича до моєї мами. І хоча цей лист не торкається конкретної теми описуваного мною ювілею, все ж проливає світло на характер покоління наших батьків (зберігаю орфографію оригіналу):

«14.XII.2002 р. Найдорожча Подруго юних літ Парасю!

Безмежно вдячний за коротенький лист. Цих кілька слів так багато говорять між рядками про нашу важку в жорстоких умовах юність, а разом із тяжкими умовами про щасливі хвилини, які ми морально і духовно прожили все життя, не зігнувшись під ношею, яку довелось нести по сьогоднішній день. Валика дяка Всевишньому, що Ти ще є і тримаєшся не лише морально, але й фізично на ногах. Нашому поколінню демобілізації і пенсійного віку нема, треба відстоювати честь нашого люду до останнього віддиху. Нещодавно я був у Франківській лікарні, відвідував хворого племінника мого вітчима Михайла Перцовича; казав мені, що в тій же палаті лежав твій син Микола, теж із сердечним захворюванням, то хочеться знати як зараз його здоровя? Чи не переслідує рецидив? Якщо зможеш, то напиши мені про нього. Твій син дуже гарна людина, яка приносить користь нашому суспільству, особливо є вагомим його праця в літературі для виховання нових поколінь. Честь і слава йому!.. Щиро здоровлю і горячо цілую Тебе і всю Родину! Твій старий друг Мирослав. Пиши — жду».

Будемо вважати, що це ліричний відступ і продовжимо оповідь про «другу фазу революції» і якою ця «революція» уявляється мені з того, що я побачив на ювілеї у Коломиї. У розвиток цієї теми мені чомусь згадався виступ нардепа від Коломийщини Олеся Донія. Отож, розповідаючи як друг «Кривоніс»-Симчич підтримував його під час виборчої кампанії, пан Олесь з усмішкою, ніби йшлося про якийсь дотеп чи надмірний жарт, повідомив, що, проводжаючи його (Донія) до українського парламенту, «Кривоніс» сказав: «Бий москалів!». Зал сприйняв цю фразу з розумінням, бо в нашій пам'яті ще свіжі картини

бійок у Верховній Раді, в одній з яких ті ж «москалі» побили його (Донія) так, що він потрапив до лікарні із струсом мозку. Тоді на його обличчі не було такої грайливої усмішки, як на ювілеї, коли він промовляв практичну настанову і навіть дружну пораду друга «Кривоноса». Я пишу про це до того, що хоча у Верховній Раді появилась фракція націоналістів і хоча в перші два дні об'єднана опозиція показала справжню дієвість у виконанні своєї передвиборної програми, на даний час (перша декада січня) регіонали продовжують діяти як і в Раді попереднього скликання. Більше того — ганебний і антиконституційний закон Ківалова-Колісніченка про мови залишається чинним; українські виборці знову витирають лице від потужного плювка влади — повторного призначення на посаду міністра освіти одіозного україножера Табачника; чиновник Арбузов після того як при його керівництві Національним банком України золотовалютні запаси держави тільки за 2012 рік скоротились до критичного рівня із 38,5 млрд. дол. до 24,5 млрд.дол. (ці цифри наведені Віктором Пинзеником в січневому інтерв'ю радіо «Ера FM») пішов на підвищення, став першим віцепрем'єром уряду України з перспективою посісти крісло прем'єра; Королевська, партія якої з тріском провалилась на виборах, а сама вона стала об'єктом для іскрометних жартів для хлопців з 95-го кварталу, посіла крісло міністра соціального забезпечення… І т.д., і т. п. І це робиться зухвало на очах всього народу при повному ігноруванні кандидатур фахових, досвідчених і здатних працювати на інтереси розвитку Української держави, а не її навмисну руйнацію. І тут не до жартів, не до грайливих посмішок. Вихований більше на практичних діях українського націоналізму, друг «Кривоніс» каже про те, що депутатський корпус українців у Верховній Раді не повинен перетворюватись на хлопчиків для побиття, а, маючи у своїх союзниках такого богатиря як чемпіон світу з боксу Віталій Кличко, могли б взяти у нього кілька практичних уроків самозахисту, щоб бодай гідно захиститись від вишколених, передусім фізично, опонентів. «Кривоніс» ніколи не закликав і не закликає до ворожих дій проти тих росіян (москалів), котрі толерують українську державність і українську націю, котрі як і ми, українці, потерпали і потерпають від російського імпершовінізму. Навіть Степан Бандера у своїй книжці «Перспективи Української революції» (стор.185) застерігає: «Вказуємо на всі негативи для самого народу від большевизму й від імперіалізму, на спільне нещастя і терпіння, що їх несе большевизм не тільки поневоленим народам, але й російському». Але будьмо послідовними, як часто полюбляють закликати регіонали, і добряче задумаймось ще й над такими словами Степана Бандери, які читаємо з уже згадуваної його книги на стор. 186: «Большевики намагаються наркотизувати політичне думання українця ілюзією, що через злуку з Росією Україна, український народ, українська людина мають всі можливості широкого росту і користа-

ють з надбань і могутності цілої імперії. Такими ілюзіями, створюваними пропагандою, вони хочуть вбити відчуття і розуміння тієї дійсности, що Україна є тільки колонією Москви, що український народ для Росії є рабом (тепер українців-заробітчан у Росії називають більш витончено — «гастарбайтерами»; порівняймо із «остарбайтерами», що фігурувало в концтаборах і на примусових роботах в третьому рейху і переконаємось, що суть від такої «витонченості» геть не змінилась, прим. М.З.С.), постачальником людської сили, мозку, рук і дібр; що українська культура — обкрадена з усіх надбань і позбавлена змоги зростання, українські сили — запряжені до творчої праці для Росії, або винищувані; що українська людина тотально закріпачена. Двері відкриті для тих, хто запродає своє національне я, свою честь, своє знання, вміння, свою творчість, свою працю і кров на службу російській імперії. Москва докладає всяких можливих зусиль, щоб умертвити в нашому народі саме сприймання цієї дійсности, і прищепити совєтське думання, совєтський патріотизм. На тому Москва хоче будувати тривку підлеглість України Росії, щобільше — її віковічне змосковщення. Всі засоби насильства, терору спрямовані на те, щоб приборкана Україна лягла у стіп Москви. Головна мета Росії — це прилучення України, щоб український народ, затративши свою національну природу, своє «я», не вважав неволі за неволю, лише щоб прийняв її за своє природне становище, полюбив її. Такі остаточні пляни Росії всякої масти, що їх большевики реалізують увесь час, з найбільшою вперстістю і послідовністю. Тут є головний фронт історичного змагання між Україною і Москвою і прорив на ньому є найнебезпечніший». Захищати свою Батьківщину, свою націю і родину, свою честь і гідність — це не тільки героїзм, але й природний обов'язок і життєва потреба кожного громадянина, кожного свідомого патріота і просто порядної людини. Коли після десятигодинного бою (два упівці проти цілої орди окупантів) непритомних «Кривоноса» і його побратима «Чернеця» енкаведисти витягли із палаючої хати, щоб на допитах витягти з них потрібну інформацію, то «Чернець» помер, не доживши до допитів, а «Кривоноса»-Симчича допитували в приміщенні енкаведе (раніше там було гестапо, а тепер середня школа №5, прим. М.З.С.) в Станіславі (тепер Івано-Франківськ). На допитах «Кривоніс» не давав жодної важливої і потрібної енкаведистам інформації, тому слідчий вдарив його кулаком. «Кривоніс» сказав слідчому, що згідно міжнародних конвенцій військовополонених не дозволяється бити. Слідчий сказав, що в них, тобто в енкаведе, можна бити на допитах. «Якщо так, то — будь ласка…», — сказав «Кривоніс» і затопив слідчому в пику з такою силою, що той завалив собою два столи. Після цього «Кривоноса» побили металевими прутами так, що все тіло почорніло, і його непритомного кинули в карцер, впевнені, що після таких побоїв він не виживе. На допити вже не було кого кликати. Але Господь Бог розпорядився

по-іншому… Коли мого вуйка, тобто рідного брата моєї мами, чотового сотні важких кулеметів, якою командував сотенний «Гамалія»-Василь Скригунець, Клим'юка Петра Михайловича, псевдо «Колюк», до речі учасника Рушірського бою, важко пораненого енкаведист допитував у сільській кузні, то, будучи зв'язаним, вуйко з усіх сил харкнув кровю в лице свого ката і за це той вистрілив йому в чоло. І так чинили тисячі, десятки тисяч борців за волю України, які воліли померти, щоб тільки не зрадити своїх друзів і рідну Україну.

Отже, перш ніж вести мову про революцію, не забуваймо деякі прописні істини: «Революції задумують романтики, здійснюють фанатики, а її плодами користуються негідники»; «Всяка революція, яка не здійснилась також у звичаях і ідеях, терпить поразку. Шатобріан»; «Революція можлива лише там, де є совість. Жорес»; «Перевороти звершуються черевом. Наполеон І (тобто голодними людьми)»; «Цивілізація — жахлива рослина, яка не росте і не розцвітає, поки її не поллють сльозами і кровю. Граф»; «В нашому житті важливо не стільки становище, в якому ми знаходимось, скільки напрямок, в якому ми рухаємось. Олівер Холмз»; «Свобода означає відповідальність. Ось чому багато хто боїться її. Бернард Шоу»; «Свобода — єдина річ, яку ви не можете отримати, якщо самі її не даєте. Уайт»; «Батьківщина — це, можливо, передусім мова. Роже Мартен дю Гар»; «В політиці неспішна впертість завжди бере гору над незагнузданою силою, добре розроблений план — над імпровізованим поривом, реалізм — над романтикою. Стефан Цвейг»; «Серце державного діяча повинно знаходитись у нього в голові. Наполеон І»; «Ті, що вважають, що гроші — все, без сумніву, готові на все заради грошей. Бошен»; «Гроші нікого не зробили дурнем, вони тільки виставляють дурнів напоказ. Кін Хаббард»; «Недостатньо володіти істиною, потрібно, щоб вона заволоділа нами. Метерлінк»; «Роздумуй про все, що чуєш, але вір лише тому, що провірив. Сір Публій». Тож хай ці прості істини слугують тим, кого, як «Кривоноса»-Симчича, Господь обере символом справжнього героїзму.

2013 р.

ЛИЦАР ДЕРЖАВОТВОРЧОГО ЧИНУ

8-го листопада в селі Медуха, що поблизу княжого Галича, біля пам'ятника міністрові Західноукраїнської Народної республіки Дмитрові Вітовському, відбулось урочисте віче, присвячене 94-ій річниці утворення ЗУНР і 125-річчю від Дня народження полковника Д.Вітовського

Міністром оборони ЗУНР, а по-тодішньому — державним секретарем військових справ ЗУНР, Д.Вітовський став 9-го листопада 1918 року, а перед тим, тобто 1-го листопада він очолив не лише Військовий Комітет, який здійснив переворот у Львові, так званий Листопадовий зрив, але й став Головнокомандувачем Українського війська — Української Галицької Армії, що тримала оборону на фронтах українсько-польської війни від Полісся до Карпат, був одним із найактивніших ініціаторів і виконавців вікопомного акту возз'єднання ЗУНР із УНР 22 січня 1919 року на Софіївському майдані у Києві. Після молебня і освячення пам'ятника Д.Вітовському святочне віче відкрив сільський голова села Медуха Ігор Вітовський.

— Хочу звернути увагу лише на три визначні чини-дії полковника Дмитра Вітовського, — наголосив у своєму виступі на віче доктор історичних наук, професор Львівського національного університету ім. І.Франка Богдан Якимович, — які записані на скрижалях української історії. 1910 рік. Молодий юнак, студент Львівського університету Д.Вітовський визволив з тюрми Мирослава Січинського, котрий у 1908 році здійснив атентат над злісним україножером, намісником Галичини Анджеєм Потоцьким. Другий чин Д.Вітовський здійснив у вересні 1914 року, коли формувався Легіон Січових Стрільців. Добровольців до Легіону назбиралось понад 20 тисяч. Однак австріяки відібрали тільки дві з половиною тисячі, ще й звеліли присягатись на вірність Австро-Угорській імперії, з чим ніяк не хотіли змиритись українські добровольці і їх старшини. Легіон міг не відбутись. Тоді Д.Вітовський, як головний ідеолог української молоді, переконав своїх побратимів у необхідності створити зав'язок Українського війська — Легіон Українських Січових Стрільців. Третій чин Д.Вітовського — Листопадовий зрив, у необхідності якого він зумів переконати тодішніх провідних галицьких політиків: «Якщо сьогодні не візьмемо владу у свої руки, то завтра її візьмуь поляки». Якби не було цих трьох подвигів-чинів Д.Вітовського, — завершив свій виступ Б.Якимович, — ми не мали б сьогодні Галичини у складі Незалежної України. І дійсно, саме чин Вітовського, чин ЗУНРу переконав усіх, в тім числі і мудрих поляків, у тому, що Галичина — земля Українська.

В такому ж ключі високопрофесійного аналітичного історизму прозвучав виступ ще одного представника Львівщини, Отамана Галицького козацтва Всеволода Іськіва.

— Ми не повинні забувати, — наголосив у своєму виступі В.Іськів, — що в період 1916-1917 років в умовах війни Д.Вітовський викликався піти на Волинь і за рік і три місяці відкрив на Волині (Луцьк, Володимир-Волинський) і Поліссі (Ковельщина) десятки українських шкіл. Звісно, полякам не була потрібна національно свідома молодь Волині і Полісся і вони доклали всіх зусиль, щоб закрити ці школи.

Д.Вітовський вклав свою лепту не лише в майбутній націоналістичний рух і національно-визвольні змагання сорокових років минулого століття. Він став символом українського національного героїзму, бо своїм державотворчим чином передав майбутнім поколінням української молоді і в тім числі своєму рідному синові дух прадавніх українських героїв.

Його син Ярослав воював у лавах УПА, в рейді до Чехословаччини був поранений, а пізніше попав до кривавих лап енкаведистів, які страшенно його катували і відправили в сибірські ГУЛАГи, де його остаточно домучили, тобто фізично знищили орієнтовно в 1950-му році. Була ще дочка, яка дожила до старості. Приїздить до Львова із Великобританії внучка Д.Вітовського Христина, адже останки її славного дідуся у 2002 році перепоховали із Берліна, де він був похоронений у серпні 1919 року після аварії літака, на якому повертався на Україну як учасник Паризької мирної конференції, на Личаківському цвинтарі у Львові.

— Розуміймо просту істину, — звернувся В.Іськів до учасників віча, — що і дві, і тисячу років тому, і при Київській державі, і при козаччині, і в часи УНР і національно-визвольних змагань 40-их років український народ добивався успіху тільки тоді, коли при владі була військово-політична еліта, а не ті, що пишуть «файні» вірші чи з головою поринули у прибутковий бізнес.

І ці мудрі слова професійного історика і Отамана Галицького козацтва В.Іськіва в першу чергу були звернуті до української молоді, до виструнчених в центрі площі перед пам'ятником Д.Вітовському юнаків у строгих однострояхЛьвівського військового ліцею ім. Героїв Крут. Цей висновок особливо актуальний під сучасну пору, коли можновладці промосковської орієнтації нахабно відбирають в українського народу не тільки нашу солов'їну українську мову, але й нашу славну історію. Молодь і особливо майбутні військовики повинні знати і пам'ятати нашу історію і головний висновок з цієї історії: тільки при військово-політичній еліті український народ може здобути правдиву і справедливу державу, державу майбутнього. Нинішні можновладці, на думку В.Іськіва, минуться як шумовиння на воді, залишаться тільки кращі представники української нації, тільки золото, яке вимивається у тяжкій праці, але яке не піддається моральній деградації і корумпованій іржі. Такі як Дмитро Вітовський будуть виростати до висот Провідників нації, яка зобов'язана вберегти їхню честь і державотворчий чин їхнього героїзму. І нам належить гідно подбати, щоб їхні імена, їхні постаті сяяли мов зорі у пантеоні національних героїв.

До честі львів'ян слід відзначити, що вони виглядали на цьому святі як господарі, адже не тільки за числом прибулої делегації (понад сотня), але й за числом і змістом виступаючих їхній вклад у святкове дійство біля пам'ятника Д.Вітовському був визначальним. В цьому

плані яскраво відзначились виступи ліцеїста Львівського військового ліцею ім. Героїв Крут Ростислава Чаплі, студента історичного факультету Львівського національного університету Тараса Мартинюка, представника Львівської організації філателістів Андрія Билюха і особливо завершальний виступ голови Львівської Обласної ОУН Олега Гринюка, котрий вручив грамоти сільському голові села Медуха Ігореві Вітовському та його соратнику Романові Німому за активну діяльність на ниві Українського державотворення, а також у зв'язку з браком часу для виступів зробив послугу для націоналістів Прикарпаття, оголосивши ідею і пропозицію нашої делегації (З.Остап'як, голова Івано-Франківської Обласної ОУН, М.Симчич, член проводу Івано-Франківської Обласної ОУН, Б.Юращук, заступник координатора Івано-Франківського націоналістичного об'єднання «Національний вибір», Я.Гулик, заступник голови міської організації КУНу) про виготовлення і встановлення в Івано-Франківську на будинку гімназії, яку закінчив Д.Вітовський пам'ятної меморіальної таблиці на його честь. Цю пропозицію схвалив і обіцяв допомогти в її реалізації присутній на святі і один із виступаючих заступник голови Івано-Франківської ОДА Роман Іваницький.

— Постать Вітовського — взірець самовідданого служіння Україні, — наголосив Р.Іваницький, — це — постать об'єднуюча для всіх українців, бо не маємо права розколювати і ділити націю, збираймось і діймо під прапором єднання всього українства, не залежно — східного чи західного.

Палку і переможну промову виголосив на святі депутат Івано-Франківської Обласної ради, переможець з поміж кандидатів до Верховної Ради України по 84-ому виборчому округу Володимир Купчак Змістовні виступи виголосили учасник визвольних змагань ОУН-УПА, багатолітній політв'язень совєтських концтаборів Йосип Варнава, голова Галицької райради Петро Стрембіцький, сільський голова села Медуха Ігор Вітовський та інші. Справжньою окрасою свята стали чорні запорожці Олесь Ворона і Роман Морошан, а також козаки-гармаші Йосип Мигаль, Валерій Машталір, Мирон Чавага, котрі раз-по-раз гучно салютували із своєї саморобної гармати із написом на лафеті «За волю України».

2013 р.

СВІТЛО ЛЮБОВІ КОЛОМИЙСЬКОГО СОБОРУ ПРЕОБРАЖЕННЯ ХРИСТОВОГО

19 серпня 2012 року у писанковій Коломиї, що на Прикарпатті, Патріарх Української Греко-Католицької Церкви Святослав Шевчук освятив найбільший у Західній Україні катедральний собор УГКЦ Преображення Христового.

У ці вкрай напружені часи штучного окупантського викручування з України мовного «Вавилону», що вочевидь веде до демонтажу нашої державності і перетворення її в колонію Росії з географічно окресленими страхітливими наслідками голодоморно-репресивного і асиміляційного геноциду української нації, заміщеної привезеним з Росії і Білорусі російськомовним електоратом, що при сприянні Верховної Ради не тільки не позбувся імперських замашок, а навпаки — з шовіністично-ординським хамством нарощує їх не лише в східних і південних регіонах, але й на всій території окраденої і погвалтованої, але ще не пробудженої неньки-України, відкриття в Коломиї катедрального собору Преображення Христового стало знаковою подією в житті приниженої і пригнобленої української громади. Ісус Христос через владик УГКЦ і будівничих цього величавого храму промовляє до українців: плекайте сильну віру в Бога і вона порятує вас. А ще Господь наш промовляє до нас словами нашого національного Пророка Тараса Шевченка: «Борітеся — поборете! Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!».

— Цей собор, — наголосив у своєму виступі на відкритті і освяченні Храму в Коломиї Патріарх УГКЦ Святослав Шевчук, — є лише інструмент, засіб для преображення Вашої єпархії, а відтак і цілого українського суспільства.

І справді новозбудований собор володіє дивовижною силою любові, бо як зазначив митрополит Івано-Франківський Кир Володимир Війтишин, все робилося з любовю…

Ідея спорудження Собору в Коломиї як пам'ятника віри і любови до Бога належить ісповідникові віри, довголітньому в'язневі совітських концтаборів і тюрем, з благословення Святішого отця Івана Павла ІІ Папи Римського першому правлячому архієрееві новоствореної в 1993 році Коломийсько-Чернівецької єпархії Владиці Павлу Василикові. Владика Павло вибрав місце для храму в історичному центрі Коломиї, поблизу Народного дому, остаточно затвердив проект Храму архітектора Віктора Мицая, заклав перший камінь і пам'ятну капсулу в фундамент Собору.

Основним джерелом фінансування будівництва Собору були коломияни, які збирали пожертви під час богослужінь у каплиці. Отже з народної любови до Бога виростав Собор.

Ця народна любов до Бога була благословлена Блаженної пам'яті Папою Римським Іваном Павлом ІІ під час відвідин України, бо і він долучився до жертводавців і виділив кошти на покриття храму. Значною мірою сприяли будівництву Храму відомий політик, бізнесмен і меценат Олександр Шевченко, Коломийська міська і районна влада, а також Івано-Франківська обласна влада на чолі з Михайлом Вишиванюком, котрий, до речі, разом з головою Обласної Ради Олександром Сичем, очільниками Коломиї, заслуженими людьми Коломийщини, серед яких — легендарний сотенний УПА Мирослав Симчич-Кривоніс, політичними діячами, зокрема Олесем Донієм і Зіновієм Шкутяком брали участь у відкритті Храму в ложі почесних гостей. Якби ж то ця єдність різних за політичними переконаннями людей поширилась на всіх громадян України і спричинилася до громадянського порозуміння і суспільного замирення. Але в Коломиї Божим провидінням показано приклад як можна гарно жити в нашій Україні коли ми, громадяни порівняно молодої держави, спільними зусиллями будуємо Храми, а не зазіхаємо на мову і життя корінної нації. Переконаний, що на такі ганебні колонізаторські і варварські вчинки штовхають російськомовних диявольські сили антихриста, що маскується під личиною «третьоримського месіанства», яке ще не просохло від задрипаних і кривавих пелюшок руйнівного большевицько-садистського атеїзму. Інакше мільйони українців, що проживають в Росії і працюють на збагачення і розквіт Російської Федерації, а не на її демонтаж як це роблять в Україні «п'яті колони» російськомовних, теж повинні б узаконити в Росії українську мову як регіональну, а насправді як другу державну. Але за такі паритетні домагання в Росії навіть думати заборонено. Це — несправедливо, а, значить, не по-християнськи…

Християнське світло любові до Бога і до людей випромінює Коломийський Кафедральний Собор Преображення Христового, розмальований художниками Львівської академії мистецтв під керівництвом Романа Василика, рідного брата блаженної пам'яті єпископа Павла, після упокоєння якого кермо єпархії перебрав у свої руки єпископ Микола Сімкайло, енергію і цілеспрямованість якого у побудові Храму відзначив Патріарх Шевчук, водночас звеселивши багатотисячну святочну громаду народним анекдотом про хлопчика, що запитує в матері чи то є святий Миколай, а та йому відповідає, що коли тобі щось дасть, то св'ятий, а якщо тільки хоче, то єпископ…

2012 р.

ПАМ'ЯТНИК ГЕНЕРАЛОВІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УПА

17 листопада 2013 року в селі Березів Нижній, що на Гуцульщині, на подвір'ї місцевої школи в урочистій обстановці відкрито і освячено пам'ятник засновнику і довголітньому за мірками війни (1941-1947 рр.) Очільникови Служби Безпеки УПА Миколі Арсеничу (1910-1947 рр.).

Конспірація діяльності цієї Служби була настільки високою, що навіть уславлені старшини УПА не знали про методи і її структуру, не бачили її провідників. Легендарний сотенний УПА Мирослав Симчич-Кривоніс у своєму виступі біля відкритого пам'ятника розповів, що бачив Миколу Арсенича в дитинстві біля церкви, коли той був студентом, а Мирослав тоді був ще маленьким і навчався у Рідній Українській школі в селі Березові Нижньому. Вдруге 91 річний Кривоніс побачив Провідника СБ УПА у бронзі — пам'ятник. Але присутність його відчувалась скрізь, бо він був захисником воюючої за свою незалежність України, її аналітичним розумом. А в часі війни, за словами Кривоноса, УПА не протрималася б навіть кілька років, якби не контррозвідувальні і упереджувальні щодо ворогів заходи Служби Безпеки УПА, очолюваної Миколою Арсеничем.

— Вони боролись не за нагороди і пам'ятники, — зазначив у своєму виступі на урочистості син головнокомандувача УПА Романа Шухевича Юрій Шухевич, — а за Україну і український народ. І вони перемогли, бо СРСР розпався, а незалежна Україна є!

Настійливе побажання бачити Україну в Європі, а не в Азії, а українських мирян — у одній потужній християнській конфесії, не залежній від Москви, висловив у своєму виступі голова Івано-Франківської обласної ради Василь Скрипничук. У свою чергу племінник генерала СБ Миколи Арсенича Василь Арсенич від імені оргкомітету сердечно подякував всім, хто своїми посильними внесками чи працею на толоці долучились до реалізації цього проекту, зокрема скульпторові Петру Штаєру, очільнику знаменитого книжкового видавництва «А-ба-ба-гала-ма-га» Іванові Малковичу, директору місцевої школи Степанови Сулятицькому, Володимиру Стретовичу та багатьом іншим.

Глибокі за змістом і аналізом стану сучасної України виступи пролунали з уст народних депутатів України Олександра Сича і Василя Гладія. Якщо О.Сич акцентував свій виступ на зовнішніх і внутрішніх фронтах воюючої ще й сьогодні України, то В.Гладій повідомив про оголошений ним у газеті «Гуцульський край» конкурс серед учнів на кращу публікацію-твір про національно-визвольну боротьбу на теренах Гуцульщини, щоб заохотити дітей до пошукової і творчої праці з відновлення славних сторінок історії України.

— Сьогодні в Україні існує мур, що розділяє українців як колись розділяла німців Берлінська стіна, — наголосив В.Гладій. — Тільки розібравши цю стіну, з'єднавши наш народ, збудуємо вільну, самостійну, з європейськими цінностями, справжню Україну.

— Щоб звільнити Україну від внутрішньої окупації олігархів і чинуш, — наголосив у своєму виступі представник націоналістичної громадської організації «Тризуб ім.Степана Бандери» друг Смерека, — потрібно відновити ОУН як організацію орденського типу і її структурну одиницю — Службу Безпеки з такою ефективністю діяльності, яка була в часи Миколи Арсенича. Інший шлях — це обман і облуда. Наш шлях — національна революція!

Своїми спогадами про збройну боротьбу в лавах УПА на теренах Гуцульщини і про зраду керівника одного з підрозділів СБ, насправді агента спецслужб московських окупантів Кірова, поділився у своєму виступі голова Косівської станиці Братства ОУН-УПА Петро Підлетейчук.

Активну участь у святочному дійстві відкриття пам'ятника генералові СБ УПА М.Арсеничу взяли Івано-Франківське націоналістичне об'єднання «Національний вибір» (керівники Святослав Перцович та Микола Сулятицький), націоналістична організація УНА-УНСО (керівники Герой України Ю.Шухевич та Роман Король), громадська організація «Патріот України», хор Коломийської станиці Братства ОУН-УПА під орудою Марії Маївської, фольклорний жіночий ансамбль «Березунка» (керівники Оксана Сулятицька та Ганна Малкович), представники влади сільських, районних та обласних рівнів, громадськість чотирьох Березовів.

П'ять замахів на життя Провідника ОУН Степана Бандеру розкрила і знешкодила СБ, очолювана Миколою Арсеничем. Двічі енгебисти рапортували про смерть Миколи Арсенича, за ним постійно полювала по всій Західній Україні спеціально створена група досвідчених людоловів. А він діяв, і очолювана ним СБ у своєму розвитку наблизилась до рівня найсильніших тогочасних спецслужб країн світу. Арсенич навіть вистежив і здолав радянського розвідника-терориста Миколу Кузнєцова за те, що той на місці вбитих ним німецьких генералів підкидав документи українських націоналістів і гітлерівці масово винищували не лише оунівців, але й безневинних заручників-українців. Хоча радянські мемуаристи доводять, що Кузнєцов випадково потрапив до рук упівців і зірвавши гранату, знищив себе і тих, хто його зловив, факт залишається фактом: відбулась «дуель» між двома геніальними розвідниками, що воювали за різні інтереси — Микола Кузнєцов за Сталіна, котрий винищив десятки мільйонів безневинних людей і за «тюрму народів» — СРСР, а Микола Арсенич — за Українську Самостійну Соборну Державу. Миколу Кузнєцова посмертно нагородили зіркою Героя Радянського Союзу, а Микола Арсенич ще при житті у 1946 році був нагороджений УГВР найвищою нагородою УПА — Зо-

лотим Хрестом Заслуги. Витонченість і результативність спланованих Миколою Арсеничем операцій засвідчує епізод у книжці Михайла Андрусяка «Брати просторів», де підготовлену Миколою Арсеничем акцію блискуче виконав переодітий на героя Радянського Союзу упівець Василевський, привізши із Києва, з військових складів великі запаси зброї, набоїв, амуніції і навіть харчів. Приймав багату здобич і дякував героєві Василевському сам Провідник СБ генерал Микола Арсенич, виходець з багатодітної сім'ї простого березуна, гімназист, якого за причетність до націоналістичного руху польські окупанти вигнали з випускного класу Коломийської гімназії, а згодом і з юридичного факультету Львівського університету і його «університетами» стали польські тюрми і революційна діяльність у націоналістичному підпіллі і в Проводі ОУН, організатор і шеф контррозвідки всієї УПА.

Загинув талановитий контррозвідник разом з дружиною Ганною Гунько та двома стрільцями 23 січня 1947 року у криївці біля села Жуків Бережанського району на Тернопіллі. Оточені військами московських окупантів, герої-упівці покінчили життя самогубством. Їхні тіла були відвезені до Львова на впізнання, але місце поховання песиголовці старанно приховали, бо українські герої навіть мертві наводять на них тваринний жах. Зате критерій Миколи Арсенича («Хто володіє інформацією, той володіє світом»), закладений генералом-розвідником у розбудову захисної структури Української держави, стає потужною зброєю в руках свідомих українців-державотворців і вселяє надію на позитивні переміни в нашому збайдужілому і зневіреному у всіх і вся суспільстві.

2013 р.

БІЛЬ ПАМ'ЯТИ, АБО КОМУ ВИГІДНО РОЗДМУХУВАТИ ПОПЕЛИЩЕ ВОЛИНСЬКОГО КОНФЛІКТУ

Під такою назвою був опублікований мій матеріал (газета «Українське слово», № 20, 22.05. 1997 р., макет книги: Микола Симчич «Під стягом лева», Івано-Франківськ, 2009 р. — досі не знайшлось спонсора для видання цієї книги) про трагічні наслідки для українців горезвісної операції «Вісла» за документальною «Книгою пам'яті» очевидця і потерпілого від тієї операції Віталія Процюка. В контексті погамування штучно накручених окремими польськими політиками псевдопристрастей (мають ці пристрасті відверто замовний характер) довко-

ла міжетнічного конфлікту між поляками і українцями на Волині в 1943 році моя публікація є гостро актуальною і важливою. Але перш ніж запропонувати її читачам теперішніх видань, дозволю собі невеличку преамбулу, мій ескізний погляд на теперішнє небезпечне, бо вкрай упереджене і тенденційно-однобоке політично-історичне шумовиння окремих недалекоглядних польських політиків.

По-перше, мій тато Симчич Микола Михайлович, як і сотні тисяч українців — його ровесників, служив у польській армії. Був підофіцером медичної служби, пройшов бойовий шлях у війні з німецькими окупантами від Варшави до села Демне на Львівщині, де в нічному бою був поранений, попав у полон, але наступної ж ночі втік з полону, а по дорозі додому бачив як союзники фашистів — червоноармійці виловлювали польських офіцерів і інтелігентів і в «чорних воронках» вивозили їх у північно-східному напрямі. Тато теж ледь не попав у руки «червоних визволителів», але врятувало те, що селяни дали йому цивільну одежу і він розмовляв українською мовою. Президент Польщі Кваснєвський нагородив мого тата медаллю «За участь у оборонній війні 1939 року», і тато отримував від польської влади до кінця свого життя пенсію в іноземній валюті. З дитячих літ тато виховував у нас повагу до польського народу як народу європейського, цивілізованого, з великою культурою і правовими нормами співжиття. Водночас ми, українці, з дитячих літ знаємо і про криваві діяння польських шовіністів, про пацифікацію і викликану нею самозахисну реакцію українців — сутички між поляками і українцями були, на жаль частими на всій території Західної України, окупованої тоді поляками. До крайніх радикальних дій самооборони нації не лише щодо ініціаторів пацифікації але й організаторів штучного голодомору на Східній Україні саможертовно вдавались українські націоналісти, щоб привернути увагу світової громадськості до геноциду українців на Сході і нестерпного гніту на Заході України. Про «Волинську трагедію» мій тато дотримувався думки, що той конфлікт був штучно спровокований німецькими окупантами, щоб послабити сили опору обох сторін: як УПА, так і Армії Крайової, за принципом: де двоє б'ються — там третій користає… Подібні думки доводилось чути і від мого далекого родича, легендарного сотенного УПА, багатолітнього мученика совітських ГУЛАГів Мирослава Симчича-Кривоноса.

По-друге, колишній президент України Леонід Кравчук, як корінний волиняк (народився і виріс на Рівненщині), мудрий і далекоглядний державний діяч назвав зрадниками тих нардепів ВРУ, котрі підписались за підтримку провокативного рішення сейму Польщі, в якому однобоко і упереджено висновуються «ознаки геноциду» щодо поляків у міжетнічному конфлікті між поляками і українцями в період Другої світової війни в 1943 році на Волині. Слово «зрадники» Леонід Кравчук вжив, очевидно, в розумінні державної зради, адже підписан-

ти не прості люди, а представники однієї з найвищих віток влади в Україні — депутати ВРУ і до їх обов'язків належить відстоювати інтереси Української держави, а не сприяти розпалюванню міждержавних конфліктів, з великими зусиллями погашеними «папєрєдніками», тобто попередніми Президентами України і їхніми візаві з Польщі. З означення «зрадники» і з інтерв'ю горе-підписантів на радіо «Свобода» виходить, що вони навіть не усвідомлюють, що виставили себе перед світовою громадськістю як запеклі вороги української нації, котрим не болять понад десятимільйонні жертви штучного голодомору на Україні в 1933 році, (політсили цих горе-підписантів і декотрі з них персонально не проголосували в парламенті України за визнання геноцидом голодомору в Україні), коли обезумілі від голоду українські матері поїдали своїх дітей, а відібраний у них хліб до останньої зернини комуністичні верховоди запихали в пельку німецьким фашистам за новітні станки, технології, спеціалістів і як «інтернаціональну допомогу» німецьким націонал-соціалістам, у яких теж — червоний прапор.. Їм, підписантам, не болять багатомільйонні жертви совєтських ГУЛАГів, тотальне знищення української інтелігенції і в т.ч. геніального українського математика академіка Миколу Кравчука лиш за те, що не захотів лжесвідчити проти своїх колег, вчених зі світовими іменами. Їм, підписантам, не болять понад півмільйонні жертви українців внаслідок горезвісної операції «Вісла», вчиненої поляками за наказом Сталіна вже в післявоєнні роки… Їм, підписантам, не болить, що чорнобильцям в кілька разів поврізали законні пенсії, ще й відвойовані в судах, але держбюджет від цього не зріс, а навпаки зменшився до критичної межі, як і золотовалютний запас України — хіба це не очевидні ознаки геноциду над українським народом? Ось, де ваше втручання потрібне, шановні «нардепи», а не в історичних провокаціях, замовлених третьою стороною і сокирно, тобто бездарно сфабрикованих польськими політиками. Прислухайтесь до Пророка України Великого Кобзаря: «Схаменіться, будьте люди, бо лихо вам буде…». До речі, не тільки для широкого читацького загалу, але й для вас, шановні «нардепи», пропоную мій документальний матеріал понад шістнадцятирічної давності, який, я переконаний, не втратив своєї актуальності і в наші дні: див. «Українське слово», № 20, 22 травня 1997 р., книга М.Симчича «Під стягом лева», Івано-Франківськ, 2009 р.

2013 р.

ВАТРА НАЦІОНАЛЬНОГО ЄДНАННЯ

Вечір 13 жовтня напередодні Покрови Пресвятої Богородиці у селі Середньому Березові, що на Гуцульщині, видався адекватним соціально-політичним реаліям усієї України: сірі хмари намагалися закрити небо, навіть накрапав рідкий дощ, але коли зметнулось високо вгору полум'я Повстанської Ватри, запаленої побіля чотириповерхової середньої школи, то хмари відступили, і землю оповив купол темно-синього неба із золотим місяцем і золотими зорями. Потужне полум'я Ватри розігнало не тільки хмари, але й ті рештки остраху, які затаїлись у душах і свідомості багатьох березунів, котрі обережно вичікували — йти чи не йти до гурту побіля Ватри, бо ще і нині муляє оте підсвідоме гальмо, влучно змальоване відомим прикарпатським гумористом: «А як вернуться совіти по третьому разу?». Та коли в унісон центральній ватрі побіля школи на високих кичерах довкола села теж запалали Повстанські Ватри і коли сільський хор «Гуцулка» під орудою вчительки школи Сулятицької Оксани разом з усіма присутніми на святі березунами лунко заспівали повстанських пісень, а чарівний голос студентки Шамрай Христини до глибини душі зворушив присутніх високопрофесійним і задушевним виконанням повстанської пісні — люди осміліли і до гурту ватротворців прибували все нові і нові односельці: хто з колодою на плечах, рекламуючи силу моцака, а хто кинувся допомагати екс-голові сільради Томичу Василеви, котрий із ще кількома березунами тягав до ватри такі великі кльоци-колоди всохлих смерек і ялиць, які в кілька разів перевищували їх ріст. Підоспіли вчасно і виконуюча обов'язки голови виконкому сільської ради Гнатюк Марія з своїм чоловіком Миколою, і координатор Івано-Франківського обласного націоналістичного громадсько-політичного об'єднання «Національний вибір» Перцович Святослав і члени братства ОУН-УПА Березівської станиці, яку очолює колишній голова місцевої сільради Клим'юк Іван, і вчительська делегація на чолі з директором школи Ігнатюком Василем, які цього ж дня їздили до Івано-Франківська на презентацію в конференцзалі редакції газети «Галичина» поетичної книжки «Від душі до душі» нашої землячки-березунки, талановитої поетеси Лесі Геник. І якщо враження від презентації були тільки глорифікаційними, то про парад у обласному центрі І.Клим'юк висловився з гумором: «Там було більше генералів ніж рядових…». Йдеться про те, що наше славне козацтво вирядилося в такі пишні шати, що не розбереш чи то одні генерали, чи, як кажуть москалі, «ряженные».

За порадою членкині оргкомітету свята Повстанської Ватри, однієї з найактивніших ініціаторів і організаторів подібних патріотичних і культурно-етнографічних заходів Малкович Анни я прочитав біля Ватри із моєї поетичної книги «Політок» вірш «Героям слава!»,

присвячений моєму вуйкові (маминому братові), чотовому сотні УПА, учасникові знаменитого Рушірського бою Клим'юку Петрові-Колюкові, котрий героїчно загинув у 1945 році в бою з енкаведистами. І якщо А.Малкович у своєму виступі біля Ватри торкнулась історії УПА, зокрема Рушірського бою, в якому Березівська сотня знищила цілий батальйон енкаведистів на чолі з командиром депортаційної дивізії героєм совітського союзу генералом Дергачовим і нагадала, що з наших Березовів у лави УПА влилося чотири сотні вояків і тільки одна сотня під орудою «Мороза»-Негрича Василя, а потім «Кривоноса»-Симчича Мирослава звитяжно носила ім'я «Березівська», то мені довелось торкнутись теперішніх злободенних питань і проблем: чому цей мій вірш «Героям слава!» відомі літературні патріоти мені не дозволи прочитати в Стопчатові на відкритті пам'ятника сотенному «Гамалії»-Скригунцю, хоча чотовий «Колюк» належав до його сотні і присутні на тому святі упівці-побратими «Колюка» в один голос твердили, що «Колюк» заслуговує, щоб його пам'ять вшанувати на урочистості?; чому на святі Повстанської Ватри так мало молоді?; чому мої книжки в Березівських магазинах не купляють, а горілку, пляшка якої дорожча за вартість книжки, купляють радо і розпивають до посиніння?; чому на футбольному матчі в Харкові між збірними України і Польщі уболівальники на трибунах скандували «Слава Україні!», «Героям слава!»?; чому в патріотичному Івано-Франківську наді мною чинять політичну розправу за мою літературну і журналістську творчість: якраз коли я лежав у лікарні після тяжкої операції з підмови лютих українофобів і проокупантських ретроградів за поданням комісії при облдержадміністрації з мене протиправно зняли статус учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС і зрізали пенсію до 890 гривень, хоч я — вчений з науковим ступенем, маю виробничий, офіцерський, науково-педагогічний стаж, тільки в 1986 році понад два місяці пропрацював у Чорнобильській радіаційній зоні — невже це катування і знущання чиниться на пострах іншим творчим особистостям? На всі ці запитання я відповів коротко: в нас, українців, окупанти різних мастей вибили дух національної солідарності і далі «вчать» героїв — борців за волю України називати бандитами, а тих, хто катував і продовжує катувати українців найрізноманітнішими методами, величати «визволителями»; в нас, українців, ще багато совкового фарисейства і холуйської запопадливості перед «панами» і «старшими братами», хоч би як вони нас виморювали, вимордовували і грабували. Але скандування на стадіоні «Металіст» у Харкові «Слава Україні!», «Героям слава!» свідчить, що навіть зрусифікована Східна Україна прокидається і робить свій вибір на користь національної єдності і національного солідаризму. У випадку Харкова — солідарність не тільки з провокативно покараними львівськими уболівальниками, але й з усіма свідомими українськими громадянами, мета яких велінням небес співпала

з метою правлячого олігархічного клану — скоріше вступити до Євросоюзу, що аж ніяк не заважає вигідно на паритетній основі добросусідства і взаємної вигоди співпрацювати (поки що — балансувати в межах здорового глузду) з тими Російськими економічними і політичними структурами, які ще не інфіковані бацилами великодержавного шовінізму і ксенофобського звірячого расизму.

А коли вже майже під ранок Повстанська ватра стала пригасати, запалюючи світло нового дня Покрови Пресвятої Богородиці, коли вже виспівано було майже всі пісні, які знали учасники свята, дочка героїчного упівця Томича Василя — Томич Орися, вчителька місцевої школи, урочисто оголосила, що тепер, коли урожай з полів зібрано, пора готувати традиційні українські вечорниці. Ідею всі підтримали, бо вслід за Повстанською Ватрою вечорниці — це ще один важливий захід національного єднання.

2013 р.

ЄВРОМАЙДАН — ЕСТАФЕТА РЕВОЛЮЦІЇ, або НАС НЕ ПОДОЛАТИ! НАС НЕ ЗАЛЯКАТИ!

Євромайдан у Івано-Франківську щодня збирає тисячі мітингувальників, переважно студентську і учнівську молодь. Ця генерація українців виявилась найбільш організованою, свідомою і дієвою, адже вирішується доля України, а, значить і їхня доля, їхнє майбутнє: бути свобідною нацією з усіма набутками демократичної, правової і технократичної євроспільноти, чи знову повернутись у криваве ярмо голодоморів, депортацій, ГУЛАГів, репресій, тотальної брехні і хамства, звірячої ненависті, злоби і смертельної загрози до всього яскраво національного, тверезомислячого, наділеного людською гідністю і честю — цих невід'ємних атрибутів московського імпершовінізму. Користуючись безкарністю і майже відкритою підтримкою ворогуючої із власним народом влади в Україні, опричники репресивної машини, залишеної у спадок від СРСР і по-фарисейськи вдосконаленої олігархічно-клановою верхівкою, в першу чергу намагаються залякати молодь, аби вилучити її з арени боротьби за євроінтеграційне майбутнє і шляхом підлих і підступних ударів по найбільш активних євроінтеграторах, а також шляхом фальсифікацій і маніпуляцій відкрити собі шлях до довічної узурпації влади у вигляді тотально корумпованої, заляканої і змаргіналізованої колонії московських керманичів. Завдяки оперативності ЗМІ вся Україна і весь світ знають не лише про «чорну п'ятницю і криваву суботу», але й про численні звірячі розправи

послідовників «Беркута» над українською молоддю в обласних і районних центрах України.

В перші дні після побиття беркутівцями безборонних дітей у Києві, світ облетіла звістка про побиття у Івано-Франківську координатора обласного євромайдану Максима Кицюка, а через декілька днів невідомі бандити напали на улюбленицю євромайдану 13 річну співачку Іванну Марію Адамчак. Ударом у голову дівчину повалили на землю і били ногами. Її врятували випадкові перехожі. Вороги євроінтеграції вистежують найбільш яскравих і творчо обдарованих українців і катують їх з печерною люттю політичних та ідеологічних банкрутів з ментальністю пліснявих ординців. Тупорилий садизм совкової системи намагається залякати українську молодь, відігнати її від згуртованої і благословенної небом сили євромайдану. Катування людей для них така ж буденна робота, як для токаря виточування деталей, а для вчителя навчання дітей. Але було б наївно думати, що вороги євромайдану діють тільки шляхом грубої сили, провокацій і дискредитацій мітингувальників. В їхньому арсеналі наявні «наживки» квазіправди, квазімистецтва, квазінародності, квазіпатріотизму, квазічесті. І цими витонченими методами вони проникають в гущу мітингувальників для цілком конкретної мети: поповнити «чорні списки», нейтралізувати мозкові центри євромайданів, а в разі перемоги реакційного проколоніального режиму «за шмат гнилої ковбаси», за юдині срібняки прислужитися окупантам і їх прихвостням зрадою своїх побратимів і своєї країни. Ця юдина практика була основою «ідеологічного» виховання совка (павлики морозови…), яка насувається на Україну з імпер-шовіністичного Кремля, мов страшна і невиліковна хвороба. Це до них — відкритих і прихованих ворогів української нації і Української держави, звернені слова екс-міністра внутрішніх справ України, колишнього політв'язня, а тепер одного з лідерів столичного євромайдану Юрія Луценка: «Солдати і офіцери, згадайте, що ви давали присягу на вірність Україні, подивіться в очі своїм дітям, жінкам і матерям і подумайте, що ви знімете шолом і рано чи пізно вони вас спитають: «А де ти був коли нас продавали Кремлю, коли нас гнали в нову імперію, в новітній ГУЛАГ?».

Особливістю євромайдану у Івано-Франківську можна назвати той факт, що вперше за період теперішньої мирної революції з трибуни одного з мітингів було піднято питання інвалідів-чорнобильців. У своєму виступі на обласному євромайдані голова Івано-Франківської обласної організації «Спілка Чорнобиль», член обласного комітету спротиву диктатурі Нестор Мартинець, нагадав, що чорнобильці з афганцями одними з перших піднялись на захист своїх конституційних і законних прав, обмежених теперішньою владою і здійснили штурм Верховної Ради України. Коментуючи провладну ухвалу Київського суду, в якій міститься вимога до столичних мітин-

гувальників у п'ятиденний термін покинути приміщення адміністративних установ, зокрема КМДА, Нестор Михайлович, як досвідчений юрист і правозахисник, наголосив, що по-перше, ця вимога не персоніфікована, отже не відомо кого стосується. До того ж приміщення КМДА по праву належить громаді Києва, тобто платникам податків на кошти яких утримується разом із нелегітимною, не переобраною радою міста Києва. По-третє, якщо влада так рішуче вимагає виконання рішення суду, то хай спочатку виконає тисячі рішень українських і навіть європейських судів і виконавчих листів, які впродовж багатолітньої боротьби за свої права на законній основі вибороли інваліди-чорнобильці на отримання належних пенсій і компенсацій, але влада ігнорує ці судові рішення, прирікаючи цю категорію людей на вимирання.

На євромайдані у Києві побито понад 50 журналістів. Ця цифра співмірна з тією, яка фігурувала у зведеннях про війну у Сербії, що тривала декілька років. Отже владні «правоохоронці», а точніше нинішні владоможці під особливим прицілом тримають незалежних журналістів. І хоча я не тільки журналіст, але й письменник, фізик, поет, учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, цю особливість нинішньої влади відчув з перших днів її приходу: спочатку мені, як і багатьом моїм побратимам-чорнобильцям, майже в чотири рази скоротили відвойовану в судах пенсію інваліда- чорнобильця, а коли я опублікував у газеті «Українське слово» (№31, 31.07. — 06.08. 2013 р.) матеріал «Кому вигідно роздмухувати попелище конфлікту на Волині», в якому підтримав позицію колишнього президента України Леоніда Кравчука, котрий назвав зрадниками тих 148 нардепів, ВРУ, переважно регіоналів і комуністів, котрі підтримали рішення сейму Польщі про «Волинську трагедію» як «етнічну чистку з ознаками геноциду» з боку українців, отже після цієї публікації за вимогою імпер-шовіністів Києва і поданням їхніх попихачів-українофобів з Івано-Франківська мене незаконно позбавили статусу учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС і скоротили пенсію до непристойного мінімуму 890 гривень. Це не просто знущання, це — політична розправа, намагання зламати дух, переконання, вбити істину, перетворити на послушного раба — виконавця волі злочинних корупціонерів і узурпаторів влади, котрі виривають по-злодійськи останні крихти сімейного бюджету, аби народ подихав, аби жирував у розкошах тільки їхній бандитсько-злодійський клан. До речі, ці ж депутати регіонали і комуністи ще раз показали своє істинне «лице», не дозволивши відправити у відставку владу, на руках якої — кров українських дітей, що мирно протестували проти політики «тайожного союзу». Я подав до суду на своїх кривдників. В продовж пів року відбулось вже 8 судових засідань, але остаточне рішення судді не поспішають ухвалювати, бо розуміють, що вирвати невинну жертву з кривавих лап цього страхітливого, антина-

родного монстра не просто. Ось, приміром, чого вимагає від суддів Міністерство соціальної політики України, в обов'язки якого входить захищати інтереси інвалідів-чорнобильців. В листі-поясненні до судді (прізвище не називатиму, аби не наразити на небезпеку професійних правників) цього Міністерства від 11.08. 2013 р.,№ 812 / 20 /112-13 читаємо: «Міністерство соціальної політики України просить відмовити у задоволенні позовних вимог позивача Симчича М.М. За довіреністю Міністра соціальної політики Королевської від 16.01.2013 № 44 / 0 / 22-13 Лунько І.І.». Перед цим Міністерством і навіть перед Президентом України Януковичем за мене клопотали Івано-Франківські обласні організації, НСПУ, НСЖУ, ВУТ «Просвіта ім.. Т.Г.Шевченка», «Спілка Чорнобиль», мої великі друзі: політик і дипломат з Києва Богдан Соколовський, з яким я контактував у Чорнобилі в 1986 році, професор фізики Віктор Бернацький та науковець Петро Зеленчук, з якими я працював у науково-дослідному секторі Рівненського пединституту і того ж року за завданням нашого керівництва виїздив добровольцем у зону ЧАЕС для виконання робіт з ліквідації наслідків найбільшої у світі техногенної аварії та інші відомі особистості та організації, до членства яких я належу вже багато років і яким сердечно дякую за підтримку, але це було, як кажуть у народі, волання в пустелю. Чинуші на всіх рівнях виконавської влади справно виконують вимогу україножерів промосковської орієнтації і не попускають смертельної удавки на горлі невинної жертви. То ж молюся до Бога: «Господи пошли моїм ворогам і ворогам України те, що вони посилають мені і моїй ненці-Україні!» Після тяжкої операції з видалення пухлини я не в змозі поїхати до Києва і розділити долю героїчних учасників Євромайдану. Але, як і в період Оранжевої революції, про яку я написав і опублікував книгу «Оранжевий спалах свободи», у непохитних лавах мітингувальників на Євромайдані у столиці — мій син Роман і я всім серцем і силою свого нескореного українського духу підтримую євроінтеграційний курс України, бо в цьому — порятунок і надія на гідне життя майбутніх поколінь українців і суверенності нашої держави. Як і в період Оранжевої революції я долучаю свій голос до всіх Євромайданів України: «Нас не подолати! Нас не залякати!».

2014 р.

СЛЬОЗИ ЧИ «АРГУМЕНТИ»?

З цим питанням я звернувся до бійця Правого сектору, котрий пережив «Пекло» на Майдані у Києві, мого земляка-березуна Миколи Стріпачука після урочистого висвячення 4 травня 2014 року в центрі села банера «Небесна сотня» і «сльозогінного» концерту з цієї ж наго-

ди. Відразу зазначу, що на жаргоні майданівців слово «Аргументи» означає зброю.

«Так, оплакувати героїв «Небесної сотні» потрібно, — наголосив пан Микола. — Але, оплакуючи, ми не повинні забувати, що проти України з боку проросійських терористів і російських диверсантів ведеться неоголошена війна, що у Слов'янську, на Донеччині, Луганщині гинуть наші хлопці з числа героїв-майданівців, котрі тепер є бійцями Національної гвардії, що цими днями прибудуть гроби і до Березовів. Я отримав декілька поранень на Майдані, лікувався за кордоном (Микола показує світлини своїх ран, зафіксовані на його мобілці; тяжкі рани, дивитись важко). Нам, тяжкопораненим майданівцям виплатили певні компенсації за поранення. Спочатку я і мої побратими відмовлялись від цих коштів, бо воювали ми майже голіруч не за гроші, а за вільну і європейську Україну. Януковичівські опричники з особливою жорстокістю катували тих наших побратимів, що попали їм до рук, коли вони казали правду про те, що ніяких грошей їм ніхто не давав, що останні сімейні заощадження використали на поїздку до Києва. Тепер я закликаю всіх побратимів, котрі отримали поранення на Майдані, писати заяви на виплату компенсацій за поранення, а отримані гроші, якщо не дуже потрібні, віддавати на покупку «Аргументів», щоб наші хлопці мали змогу захищати своє життя перед озброєними до зубів москальськими окупантами і їхніми прихвоснями.

Відразу ж після освячення банера громада села розділилась на два табори: радикально налаштовані національно свідомі газди, в гурті яких лунали войовничі кличі до збройного вишколу ополченців, примагнітились до найближчого генделика і, судячи по голосних співах і кількості спорожнених пляшок, з успіхом провели цей бойовий «вишкіл». До речі, горілку «Українка» в Березові продають у тарі, розмальованій російським триколором, так що радикальні газди «знищують» ворога в його ж лігві… Бойовий дух радикалів чутно було на відстані 2-6 метрів від «вишколеного».

Інша частина громади, переважно непитущі, попрямували до актового залу місцевої середньої школи, де і відбувся уже згадуваний концерт. Після телевізійної картинки з Одеси, де мале дитя на руках у своєї мами на мамин патріотичний оклик «Слава нації!» цілком природно відгукувалось «Смерть ворогам!», я очікував, що й на концерті буде зроблено акцент на усвідомлення хто ж наш ворог, бо дяді з Верховної Ради України і з Міністерства оборони України до останнього моменту не визначились з військовою доктриною України і з означенням «агресор», а варіант, що Росія — потенційний ворог України навіть не розглядався до останнього часу. Як кажуть у народі, загралися і догралися… Не наполягаю, щоб вищезгадані солідні дяді прочитали мою книгу «Ностальгія за Україною. Письменницькі діалоги», видрукувану ще в 2004 р., бо розумію як тяжко нашій молодій владі,

але народ вимагає більш рішучих і результативніших дій на всіх фронтах, тому з наміром допомогти Українській владі бодай на «цілині» контрпропаганди наведу, на мою думку актуальну цитату з моєї книги: «Маємо те, що маємо і навіть те, чого вже не маємо…, але України для українців ще не маємо. В цій постколоніальній Україні українці як були, так і залишились винищуванню, пригнобленою, безправною і упослідженою нацією… Тому мені байдуже, під якими прапорами мене гнітитиме новітній тоталітаризм. Мені байдуже який прапор майорітиме над концтабором. Мені важливо, щоб в Україні не було тоталітаризму і концтаборів, щоб наша держава була українською, і за це я буду боротись поки вистачить сил… Теперішнє капітулянтство перед Росією було закладене в управлінський апарат України з моменту підписання договору про СНД та подальшої низки інших договорів з Москвою, які були очевидним закабаленням незалежної держави. Після однієї з таких кабальних угод з Росією, а саме алматинської угоди про об'єднану систему протиповітряної оборони (ОСППО), ведучі українських телеканалів заявили: «Тепер Росія захищатиме нас…». Це була брехня. Велика брехня. Нас, українців мають за дурнів. Нам брешуть, нас обманюють наші ж керманичі, камуфлюючи свою продажність і зрадництво інформаційною ізольованістю, облудністю, нав'язуванням стереотипів холуйства і самообману. Тепер заговорили про помилковість оборонної доктрини України, особливо в стосунках з Росією. Чому ж мовчали коли ця помилковість, це брутальне закріпачення України здійснювалось на очах у всіх? Бо реальний, об'єктивний погляд на події в Україні карався жорстоко і тепер карається. Але попри всі ці жахи, я таки опублікував у 1996 році аналітичний матеріал «Чи захистить нас Росія від… Росії?» Це гірка правда, але її потрібно знати, щоб вона не повторилась в майбутньому»,

Концертні номери збентежили мене: що візьме у свою пам'ять, до свого серця наша сільська молодь, передусім оті маленькі дітки, які заледве вимовляють завчені слова монтажу? Безперечно — повагу до героїв «Небесної сотні». Це важливий виховний аспект. Але як вплинуть на ще не сформовану свідомість школяра такі рядки із неоковирних опусів місцевих початківців (хоча були серед них і вчителі місцевої школи): «Творчість Шевченка — це скрегіт кайданів», або «Нас ні гетьман, ні цар не примирить у страшній братовбивчій війні», або «Ти прикрився хрестом і законом, / І тримаєш в шмаркатих руках / З лицемірним цинічним поклоном /Синьо-жовтий вкраїнський наш стяг»? Як це викривлене і абсурдне сприйняття реальності ляже на tabula rasa світосприйняття учнів? Адже творчість Шевченка — це голос Бога, голос Пророка, а не скрегіт кайданів! Братовбивчу війну маємо на Україні не за нашим бажанням убивати один одного, а через імперські апетити кремлівських верховодів, через їхнє ненаситне бажання відновити «тюрму народів», «імперію зла» — СРСР. Весь світ знає горез-

вісного ката українців на Донеччині полковника Російських спецслужб Гіркіна (Стрєлка), котрий керує кримінальними бандами терористів у Слов'янську, які виловлюють непокірних громадян України і після звірячих катувань вбивають їх, щоб залякати мирних громадян і змусити їх підкоритись колонізаторам-окупантам. А до кого звернені віршовані рядки про «синьо-жовтий вкраїнський наш стяг»? Звісно до українця, який видався авторові не зовсім щирим і навіть цинічним. Але ж він тримає український стяг, а не російський триколор ворожої країни, в якій понад 80% населення підтримує неоголошену війну Кремля проти України. Чому б авторові не вилити свій гнів на тих зомбованих москальською пропагандою українців, які у своїй сліпій злобі яничарів спалюють на велелюдних площах і мітингах «синьо-жовтий вкраїнський наш стяг»? Інерція підневільного, самоїдного мислення — шукати ворогів серед своїх і надіятись, що «Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці»! А Шевченко благає нас: «Обніміться, брати мої, молю вас, благаю!»

«Плине кача по Тисині…» Цю пісню-реквієм повторювали на концерті в різних варіаціях. Пісня переповнювала душу болем і смутком. І жінки плакали вельми щиро. Але при кожному повторі цієї пісні сліз було все менше і менше. Намагання витиснути побільше сліз затуманило більш глибше сприйняття спланованого заходу, його просвітницько-самозахисний імунітет. І згадалась мені приповідка, висловлена нашим великим Патріархом УГКЦ Любомиром Гузарем на Євромайдані в грудні минулого року: «Працюй, як би все залежало від тебе, а молися до Господа, як би все залежало від Нього». Думаю, що ті, що стали на прю з сатанинськими силами Антихриста, краще і глибше зрозуміли ці мудрі слова, ніж ті, що сльозливо піаряться на тлі святих постатей «Небесної сотні». Vivere militare est — жити — значить боротися. Ця латинська приказка суголосна з Шевченковим окличним кредо «Борітеся — поборете! Вам Бог помагає!»

2014 р.

УКРАЇНОТВОРЦІ

Символічно і знаково, що інтелектуали України, зокрема науковці Донецька, Луганська, Тернополя, Львова, Прикарпаття, представники різних релігійних конфесій, інтелігенція краю, з'їхались до Івано-Франківська саме в день відновлення активної фази АТО на Донеччині і Луганщині і в приміщенні Облдержадміністрації провели круглий стіл (вірогідно слово «конференція» набило оскому) на тему «Роль духовності у становленні і розвитку в Україні громадянського суспі-

льства» (організатори — громадська організація «Український шлях», ВУТ ОО «Просвіта», обласний відділ «Союзу українок», Івано-Франківська Теологічна Академія УГКЦ, представники обласної ради і обласної державної адміністрації). Тож якщо на Сході України відбувається очищення української землі від окупантської нечисті і зомбованого совково-бандитського багна, то на круглому столі започатковувались і намічались шляхи суспільної згоди і модерного у європейському контексті українського державотворення на засадах духовності, національної ідеї і державної ідеології. «Українська державна ідеологія, — наголосив під час дискусії ведучий і один з організаторів круглого столу Мирослав Давидів, — повинна бути імунітетом і протиставленням ідеї «русскава міра», а заступник голови Івано-Франківської ОДА Сергій Адамович повідомив, що польські колеги, які нещодавно відвідали Прикарпаття, захоплюючись героїзмом українських Євромайданів, сказали: «Ви навіть не уявляєте, що ви, українці, зробили для об'єднання Європи. Якщо раніше Європа об'єднувалась на економічних і прагматичних підставах, то ви вперше пролили кров за об'єднану Європу і освятили ідейно і духовно цю сторінку нашої європейської історії».

Ідея пріоритету духовного над матеріальним, як оптимальної умови розвитку особистості, обговорюється з часів Платона і перших християн. Древність і споконвічна актуальність ідеї вказують на її істинність, бо як сказав Ісус Христос: «Шукайте істину і вона зробить вас вільними». Втілити в життя цю рятівну ідею в суспільстві тотально корумпованому і зомбованому окупантським матеріалізмом до такої міри, що терористи на Сході України зі зброєю у руках намагаються відвоювати право на грабежі, вбивства, катування, гвалтування і рейдерство, ой, як не легко. «У нас була ідеологія відкритого цинізму», — наголосив у своєму виступі за круглим столом відомий філософ з Тернополя професор Анатолій Фурман. Я додав би: була ще й ідеологія національного самоїдства і плазування перед розгнузданим грабіжницьким «бєспрєдєлом», диким хамством і садизмом окупантського режиму. Ще й досі табуни корупціонерів і «нетонучих фігур» так цупко вхопились за свої насиджені крісла і годівне корито, що готові не тільки остервеніло волати «Убєй! Убєй!», впроваджувати в наше життя кріпацько-москальське «рангування», накликати обструкцію на кожного, хто позиціонує себе об'єктивним українотворцем не на словах, а на ділі, кого продовжують утримувати в умовах вигнанця на своїй рідній землі, але й наділяють себе правом карального меча, забуваючи Ісусове застереження: «Хто на нас прийде з мечем — від меча і загине!». Тому в центрі уваги дискутантів опинилась «ментальність, як характер душі народу» (А.Фурман). Деформація нашої національної ментальності відбувається з часів поневолення нашого народу монголо-татарською ордою. І хоча за словами А.Фурмана мос-

ковити молодші від українців-русичів на 1000 років, хоча Русь не приживалась у них понад століття, хоча вони врешті-решт викрали нашу назву Русь, кращими від того не стали. Тому й маємо те, що маємо: гібридна нація московитів проводить гібридні війни на нашій Українській землі. Виправити ситуацію науковці намагаються шляхом зміни свідомості людей і формування проєвропейської в розумінні людських цінностей і проукраїнської (в сенсі провідної) національної ідеї. У Зверненні, прийнятому на круглому столі, зазначено: «Ґрунтовне міжнаукове знання про людину-громадянина має бути на першому місці в ідеологічних напрацюваннях, наукових концепціях, різноманітних політичних та економічних програмах і, звичайно, у законодавчому просторі нашої країни, якщо маємо твердий намір позбутися руйнівної імітації державотворення, хочемо окультуреної демократії, ефективних реформ, здолання корупції та утвердження себе як успішної держави у спільному Європейському Домі». Практичним вислідом круглого столу має стати монографія «Духовність — основа громадянського суспільства в Україні», як колективне напрацювання провідних філософів, літераторів, теологів. В шести розділах монографії розробляються філософські засади становлення і розвитку громадянського суспільства (І.Пасько, В.Сабадуха, Я.Гнатюк), релігійні основи пріоритету духовного над матеріальним (Ю.Козловський, В.Сабадуха, В.Бурак), соціально-психологічні засади пріоритету духовного над матеріальним (А.Фурман), мова й культура в духовному розвитку людини (М.Кашуба, Є.Баран), державна ідеологія персоналізму як механізм реалізації пріоритету духовного над матеріальним (М.Козловець, В.Сабадуха, М.Давидів, С.Волковецький, О.Бабій), ефективне державне управління і суспільна згода як передумова розвитку громадянського суспільства (Д.Дзвінчук, Я.Петрів, М.Довбенко, В.Петренко). Розглядаючи духовність, громадське суспільство, національну ідеологію як взаємопов'язані категорії, науковці сподіваються унеможливити маніпуляцію людською свідомістю, імітацію українського державотворення, створити перешкоди ідеям споживацтва, що ведуть світ до загибелі. Кожна людина повинна мати можливість розвиватися до рівня особистості. На думку науковців аналогічні заходи потрібно проводити і в інших областях і переходити до всеукраїнської дискусії, а аналогічні монографії мають стати основою системи цінностей, які об'єднають суспільство. В роботі круглого столу активну участь взяло багато цікавих людей, зокрема отець Річард Горбань з Івано-Франківської Теологічної Академії УГКЦ, раббе Колесник, голова Івано-Франківської ОО «Спілка Чорнобиль» Нестор Мартинець, активіст Євромайдану Ілля Захарчук, активістка української інтелігенції Олександра Мечева, письменник Дмитро Захарук та автор цих рядків.

2014 р.

СКЕЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ДУХУ

«Василь Симчич був і залишається одним з найкращих акторів нашого часу, людиною рідкісної краси, справжнім сином Карпат. Будемо його пам'ятатим й любити як і раніш».

Ці слова відомого поета і кінорежисера Еміля Лотяну можуть слугувати лейтмотивом науково-практичної конференції-уроку, який 26 лютого 2014 року відбувся в Коломиї в приміщенні Національного музею Гуцульщини та Покуття ім. Йосафата Кобринського. В січні наступного року відзначатимемо 100-літній ювілей Василя Симчича, але доля відпустила йому тільки 63 роки життя. Зате яких років! Від самого дитинства і учнівства у Коломийській гімназії це був період творчого зростання, національного самоусвідомлення, акторського, режисерського і громадського горіння, утвердження незламності українського духу попри лихоліття війни і комуно-московські окупації.

Конференція розпочалась молитвою за упокій «Небесної сотні», під звуки трембіт і тривожні церковні дзвони. Примітно і дуже важливо, що в ці революційні дні боротьби українських патріотів за державну незалежність і європейський вибір українського народу коломийські гімназисти зосередили свою науково-пошукову працю на постаті Василя Симчича, як одного з велетів українського духу, котрий, володіючи талантами від Бога, не розміняв свою душу на срібняки пристосуванства, кар'єризму чи жадоби матеріального збагачення. Велика заслуга у такому виборі гімназистів належить ведучій конференції, викладачці Коломийської гімназії шановній пані Любові Сембратович. Володіючи талантом педагога-новатора, пані Люба допомогла своїм вихованцям розширити науково-пошукову базу від автентичних друкованих першоджерел до безпосередніх свідчень-розповідей ще живих родичів і соратників Василя Симчича з органічним використанням сучасних технічних засобів: уривки з кінофільмів за участю Василя Симчича, зокрема «Захар Беркут», де він зіграв головну роль мудрого народного ватага, котрий зумів організувати опір монгольській навалі і привів до перемоги тухольську громаду, «Камінний хрест», «Біла птаха з чорною ознакою» та ін., а також відеозаписів родичів і найближчих соратників по сцені, особливо ж заслуженої артистки України рідної сестри Василевої дружини Юлії Симчич- Мельник, славетної артистки театру Оксани Затварської, народних артистів України Івана Гаврилюка та випускника Коломийської гімназії, вихованця Василя Симчича Олександра Биструшкіна. Кожен виступ гімназистів сприймався як новела, як викінчена у доброму літературно-журналістському стилі самобутня і правдива історія з життя і творчості великого Майстра. Звісно, основою і дороговказом у цій пошуковій праці слугувала документальна книга про Василя Симчича «Я приходитиму, коли мене вже не буде», яку написала дочка Оксани Затвар-

ської, відома письменниця і мистецтвознавець Романна Затварська. Ось, приміром, уривок з учнівського виступу, який є і в книжці Р.Затварської, про те, яким побачив і як сприйняв акторську і просто людську особистість Василя Симчича відомий кіноактор, депутат Верховної Ради України попередніх скликань Іван Гаврилюк: «Я був першокурсником, коли Іван Миколайчук, мій любий старший товариш і наставник, повіз мене в село Русів, де йшли зйомки «Камінного хреста». Тоді я й побачив цю красиву, високу, стрункy людину з головою біблійного пророка, з глибокими очима мудреця. Людина європейської культури, вроджений інтелігент пан Василь був яскравим представником української нації. В ньому гармонійно поєднувалась духовна і фізична краса карпатського українця. Він справді був аристократом духу. Треба було бачити як він ходив, як спілкувався з людьми, як цілував руку жінкам, як чемно вклонявся тим, кого поважав. Він був святим чоловіком». У своєму виступі на конференції пані Романна зазначила, що теперішні часи Василь Симчич перейшов у своїй молодості. «Він був би на стороні народу», — наголосила письменниця Р.Затварська і, характеризуючи те суцвіття відомих діячів культури і мистецтва, до якого належить Василь Симчич, прочитала уривок з вірша із моєї поетичної книги «Політок»: «Поглянь, зринають славою з екрана / Великий Беркут, Іван Миколайчук, / Встає Федькович з білого туману, / Павличко, Влад, Роман Іваничук».

У своєму виступі на конференції я намагався привернути увагу присутніх і в першу чергу гімназистів до тих методів і засобів мистецького самовираження, якими користувались творці «романтичного кіно» (В.Симчич, І.Миколайчук І. Гаврилюк, К.Степанков, С.Параджанов та ін.) в добу тоталітарного колоніального минулого, де все національне і релігійне за суттю заборонялось і витравлювалось з усіх сфер життя підневільних народів, аби виховати раба системи, безсердечного, бездушного і дуже агресивного «совка»-садиста і вбивцю, котрий у наші дні на очах у всього світу вдається до масакри студентської молоді, до мерзенних катувань на морозі українського козака Михайла Гаврилюка, до масових вбивств із снайперської зброї беззбройних протестувальників на Євромайдані у Києві лише за те, що вони мирно понад три зимових місяці протестували проти бандитської наскрізь корумпованої і злочинної влади «папірєдніков», за євроінтеграційний цивілізований вибір для себе і своїх дітей.

Я не належу до песимістів, але, набираючи на компютері цей матеріал і краєм ока поглядаючи на телеекран, де тільки-що виконуючий обов'язки президента України Олександр Турчинов оголосив приведення Збройних сил України у повну бойову готовність у зв'язку з вторгненням російських військ на територію України в Криму, причому без оголошення війни, подібно як це полюбляла чинити зі своїми сусідами нацистська Німеччина, чомусь подумалось, що досвід ми-

тців «романтичного кіно», як і досвід дисидентів-шестидесятників на випадок (не дай Боже!) чергової окупації України москалями, може ще знадобитись у буквальному розумінні для чергового відродження української нації і української культури в умовах гулагівсько- геноцидного «старшобратерського визволення» України від українців. Боже Україну збережи, Господи помилуй нас! Свій виступ на конференції я завершив віршем, присвяченим пам'яті В.Симчича, де є такі рядки: «Ні, не вмирущий ти в серці горян! / Пам'ять пливе крізь білий туман: / Сина шле ватаг на муки од ран, /Щоб зупинити навали буран. / Болі і совість ідуть на таран — / Беркут не плаче. Гасне екран… / Ні, не вмирущий ти в серці горян!». Сподіваюсь, це посприяє очищенню українського слова-символу «беркут», оскверненого феодально-бандитською владою «паперєдніков», як і славні імена поета Василя Симоненка, актора Івана Миколайчука та інших.

Досліджуючи віхи творчості і біографію свого батька, син Василя Симчича Зиновій Симчич встановив і доповів на конференції, що в 1939 році батько був добровольцем Карпатської України, побував у мадярському полоні, звідки його визволив вуйцьо (мамин брат) священик УГКЦ Михайло Сулятицький, належав до членства ОУН і був настільки сильно законспірованим, що незважаючи на арешти і спроби його фізичного знищення з боку енкаведистів, продовжував успішно працювати як актор і режисер Коломийського народного театру і як актор Київської кіностудії імені О.Довженка. «Відомо, — наголосив З.Симчич, — що в ув'язненні на Соловках Лесь Курбас здійснив постановку п'єси Б. Шоу «Учень диявола». І тато ставив цю п'єсу в Коломийському театрі, напевно на честь і на пам'ять про видатного українського режисера театру Леся Курбаса. Так само тато з успіхом поставив п'єсу Миколи Куліша «97», яка завоювала перше місце на Всеукраїнському фестивалі народних театрів. Чому саме ця п'єса? Напевно тому, що разом з Курбасом на Соловках загинув її автор Микола Куліш. Це була своєрідна данина шани і пам'яті про Великих Українців».

«Сімейним святом» пам'яті про Василя Симчича назвав конференцію директор Коломийської гімназії Йосип Матковський. Звертаючись до своїх гімназистів пан Матковський наголосив: «Цей урок має бути пам'ятним для вас на все життя» Подякувавши З.Симчичу за неоціненний дарунок для гімназійного музею — портрет Василя Симчича, який тепер знаходиться в пантеоні найвідоміших випускників гімназії поряд з Василем Стефаником, Лесем Мартовичем, Лесем Бачинським, Окуневським та іншими, Й.Матковський закликав поповнювати музей історії Коломийської гімназії.

Сподвижницька ініціатива коломийських гімназистів знайшла відгук по всій Коломийщині І Косівщині. Із запрошенням провести цю конференцію в їхній школі до коломиян звернулись численні учнівські і учительські колективи нашого краю, в тім числі і Середньо-

Березівської середньої школи, на фасаді якої височіє барельєф славного березуна Василя Симчича. Вибудовуймо спільно скелю Українського Духу як оберіг української нації, як дороговказ до свобідного, демократичного і цивілізованого життя в європейських народів вольнім колі.

2014 р.

AB OVO*

Чим ближче до 25 травня, дня президентських виборів, тим гострішою стає потреба визначитись виборцям: хто з кандидатів на посаду Президента України спроможний розв'язати конфлікт на Сході країни, протистояти агресії Росії та зробити Україну сильнішою? І чим страшнішою і кровожернішою стає агресія Росії на Донеччині, Луганщині, в Одесі чи Миколаєві, тим більш переконливою для українців стає позиція Анатолія Гриценка: «Путін не піде на Україну, коли побачить нашу міць».

Коли після тріумфального виступу Анатолія Гриценка на велелюдному мітингу 11 травня у ценрі Івано-Франківська він щедро роздавав автографи численним прикарпатцям, хтось збоку мовив: «Безперечно, Гриценко найбільше відповідає своїми професійними якостями військовика нагальним потребам України, але в нього немає грошей, а гроші вирішують все…». Я, будучи поряд з Гриценком у гущі народу, відповів песимістові: « Але ж і в майданівців не було ні грошей, ні зброї, але вони силою духу і рішучістю дій змели владу злодіїв з мільярдами награбованих у народу грошей і бандами вишколених убивць». Роздаючи автографи, Гриценко вдячно кивнув мені головою.

На пресконференції в офісі штабу Івано-Франківської обласної організації політичної партії «Громадянська позиція», якою керує Микола Ладовський, лідер цієї партії Анатолій Гриценко головну увагу зосередив на блоці економічних питань:

-денонсувати угоду з Кіпром, яку під час Майдану проштовхнув Янукович і яка дає доступ до офшорних зон, де зберігаються десятки мільярдів доларів, вивезених з України, які тепер вкрай потрібні;

-для зменшення тиску на підприємництво проголосувати законопроект Гриценка 2083 про ліквідацію податкової міліці, що додасть для бюджету 1,5 млрд. грн.;

-запровадити прозору систему власності в країні, щоб уся країна знала що кому належить, що дасть можливість викорінити ту частину корупції, де бізнес поєднується з владою;

-запровадити законодавчо при купівлі нерухомості і при відкритті банківських рахунків обов'язкове вказування кінцевого бенефіціяра: від кого і кому підуть кошти, або хто стане володарем того чи ін-

шого об'єкту чи нерухомості, що убезпечить від корупції через економічні важелі;

-скасувати податок на додану вартість, який створює можливості існування фіктивних схем експорту повітря і відкатів, які дають можливість викрадати у держави десятки мільярдів грошей, замінити його не корупційним податком з обороту;

-скоротити кількість органів, які перевіряють бізнес, а насправді приходять за грошима ;

-скасувати у законодавчій базі позиції т. зв. «ножиців», коли чиновник може приймати рішення «від… до…»; сплачувати податки має стати вигідніше ніж давати хабарі.

Звертаючись через ЗМІ до українських мільярдерів, зокрема до тих, що пішли на президентські вибори, А.Гриценко запропонував, щоб вони передали половину своїх статків народові України, адже саме так зробили 100 американських мільярдерів у спокійнішій і багатшій Америці (Уорен Баффіт, Біл Гейтс та ін.); це значно полегшило б тиск на простих громадян України, адже, як доповіла прокуратура, сім'я Януковича разом з іншими родинами клану вкрала понад 100 млрд. доларів. Якби ці гроші повернути Україні, то не було б потреби випрошувати у людей по 5 грн. на армію. Така позиція партії «Громадянська позиція».

Торкаючись теми співпраці з МВФ, А.Гриценко закликав уряд України не радіти новим кредитам, а добиватись списання боргів, оскільки за 23 роки незалежності всі наші золотовалютні резерви і цінні папери (облігації) знаходились в їхніх банках і до тепер працюють на їхні економіки. Всі ці роки, наголосив А.Гриценко, вкрадені в України кошти родинами Януковичів, Азарових, Клюєвих і т. д. лежали і до тепер лежать в Західних банках, зокрема в Австрії, Швейцарії, в Ліхтенштейні, в Америці. Ці величезні суми працювали і до тепер працюють на економіки тих країн.

Роздумуючи над гарантіями нашої державної і територіальної цілісності, даними нам США, Великою Британією та Росією в 1994 році в обмін за відмову від ядерної зброї, А.Гриценко саркастично подякував нашим західним партнерам за висловлену глибоку стурбованість, за санкції, на які Росія не реагує і нагадав, що Путін загарбав Крим — територію, на якій можна розмістити кілька європейських держав, з населенням близько 2,5 млн. чоловік, інфраструктуру, зокрема і нафтодобувні установки на Чорноморському шельфі (все це створено за кошти і тяжкою працею українського народу) і в приблизних оцінках коштує трильйони доларів, а тепер Росія не соромиться знову в односторонньому порядку майже в два рази підвищувати ціни на газ, нехтуючи міждержавним договором, на якому, як кажуть, ще й чорнило підписантів не висохло. В цих умовах, зазначив А.Гриценко, західні кредитори мали б списати Україні борги, а нові кредити давати ви-

ключно під план економічних реформ, якого поки-що на столі Українського уряду немає. Між іншим А.Гриценко нагадав, що Захід брав участь у корупційних оборудках Януковича в період його правління, адже навіть у ЗМІ стало відомо, що до тепер в кожній угоді щодо видобутку сланцевого газу на Україні, укладеними американською фірмою «Шеврон», та британсько-голландською «Шел» в структурі власності зберігаються оті 10 відсотків для сім'ї Януковича. Цинізм, аморальність, корупційність? Так! І Український уряд мав би гостро ставити ці питання. І якщо уряд їх не ставить, припустив А.Гриценко, то або ще не встиг і не зрозумів цих питань, або … «рєбята договорілісь і сєлі на стариє схеми…».

Щодо антитерористичної операції (АТО), то, як зазначив А.Гриценко, її треба проводити, а не робити вигляд, що вона проводиться. На жаль, запізніли рішення. Діяти на випередження набагато легше і дешевше і з точки зору ресурсів, і втрат; бо краще не допустити захоплення міста, будівлі, телевежі, а ніж потім звідти їх викурювати. Друге питання — координація різних силових відомств. Цим повинні займатись професійні військовики, бо теперішнім координаторам не все вдається. І на тактичному рівні не завжди все вдається. А.Гриценко категорично проти того, щоб ця операція була зупинена, як цього вимагають підписанти нинішньої заяви, за якою на думку Гриценка стоїть Ахметов, доки на сході діють російські диверсанти. «Ахметов визначився цією заявою, — наголосив лідер «Громадянської позиції», — він не з Україною, він з Путіним. Маски зірвано. Досить загравати з такими людьми. Декого пора ізолювати для того, щоб ситуація на Донбасі швидше виправилась, а не робити пропутінські заяви в такий момент, коли Вкраїні важко, коли на Сході проводиться отой ганебний референдум». На думку А.Гриценка в цей період першими кроками влади мають бути: заблокувати східний кордон, бо якщо буде проникнення військ і сил з боку Росії для підсилення отих всіх сепаратистських, мародерських і інших дій, то буде біда. Друге — сконцентруватись на російських диверсантах, які тероризують населення. Третє, використовуючи всі засоби служби безпеки, розвідок, які є, сконцентруватись на протидії тих, хто спонсорує і підтримує сепаратизм на Донбасі із числа представників України: місцевих царків, мільярдерів, місцевих партійних босів і місцевих силовиків. Деякі прізвища вже відомі. Але вони, на жаль, чомусь спокійно гуляють по парламенту. Плюс діалог з Донбасом, що давно вже треба було зробити. Звісно цей діалог не треба вести ні з ахметовими, ні з клюєвими, ні з пшонками, ні з єфремовими, ні з керівниками державних шахт, які постійно жили на відкатах. З людьми вести діалог. Чітко їм пояснити чим відрізняється децентралізація влади, яка потрібна Донбасу і яка так само потрібна Прикарпаттю від федералізації простими словами. Зараз влада і ресурси в Києві. Децентралізація передбачає передати

повноваження і ресурси на рівень села, селища, міста, там, де живуть люди. А федералізація передбачає зробити тільки пів кроку і передати ці ресурси на рівень Донецького, Луганського, чи іншого парламенту, уряду, а люди знову залишаться при своїх бубнових інтересах. Окрім цього на Донбасі треба пояснити людям хто їх ці 23 роки грабував. Туди не приїздили бандерівці. Там не відбулось жодного кадрового призначення, не погодженого з Ахметовим, в тому числі і в силових структурах. Оті всі «пєрєдєли собствєнності» робили «мєстниє рєбята», а не приїжджі із Західної України чи Волині. Показати їх в діючих особистостях. Показати роль єфремових, клюєвих, пшонок, ахмєтових і ін., щоб не було каналізованого спротиву проти Києва, показать, що вся країна збирала десятки мільярдів гривень, які направлялись на підтримку шахтарів, але до шахтарів вони не доходили. Хто крав? Кілька показових посадок років на 15, або довічно. Є за що. Щоб зрозуміли: ті, кого Донбас вважав своїми, бо «гаварілі на русакам язике», вони їх зрадили, обікрали, вони знищували їх. Але так може говорити сильна влада в Києві, яка сама при тому не краде, з ахмєтовими і януковичами не заграє і яка проводить політику люстрації, очищення обіцяного, боротьби з корупцією і т. д. Чи може це зробити нинішня влада? Ні! Вона здала Крим. Вона зараз здає Схід. Де уряд, який обіцяв люстрацію? Позитивним сценарієм було б завершення президентських виборів, посилення владної вертикалі, оскільки в нас немає легітимно обраного президента. Президент, обраний десятками мільйонів українців, отримає довіру і тоді залишиться в складі України і Схід, і тоді можна буде вирішувати всі інші питання, починаючи з економічних. На цій пресконференції я задав Анатолієві Гриценку три запитання і отримав на них вичерпні відповіді:

1.Моя рідна сестра працювала в Севастополі в структурі Української Армії. Її чоловік був начальником медичної служби ВМС України. У Севастополі у них залишилась приватизована трьохкімнатна квартира. Тепер вони біженці і таких біженців з Криму у нас тисячі. Російські окупанти загарбали всю інфраструктуру Криму, створену українською державою, в тім числі і нафто- і газодобувні установки, придбані Україною за мільярдні кошти в доларах. Як зберегти і повернути законним власникам — громадянам України і Українській державі ту їхню власність, яка залишилась у Криму?

Відповідь А.Гриценка:

Крим здавали на наших очах. В той час я, не чекаючи запрошення, сам пішов до Міністерства оборони, підставив плече новопризначеному міністру, Генштабу, працював з ними. Потім пішов до Наливайченка, потім до Турчинова і виклав їм план дій. Не почули. Я вважаю, що Крим здали абсолютно безвідповідально. Коли в перші дні можна було провести ефективну, хірургічну, безкровну антитерористичну операцію, знешкодити кілька десятків тих диверсантів, які за-

хопили будівлі Ради міністрів і Верховної Ради Криму, двох главарів у наручниках привезти до Києва і посадить і там би все швидко закінчилось. На території Криму було понад 20 тисяч тільки елітних Збройних Сил України, не кажучи про підрозділи СБУ, Збройніі Сили материкової України і т. д. Цього не було зроблено і я назвав ситуацію з Кримом державною зрадою. Повторюю зараз — державна зрада. Ніхто в суд на мене не подав. Я чекаю позову. А новий прокурор повинен буде зайнятись керівниками, які не виконали свої функціональні обов'язки. Йдеться як мінімум про 15 років у тюрмі, а не у владному кріслі. Один факт: згідно закону про антитерористичну діяльність антитерористичну операцію планує і здійснює під своїм керівництвом керівник антитерористичного центру при СБУ в ранзі першого заступника голови СБУ. Так от цю людину Турчинов призначив не в кінці лютого, як мав би, а 7 квітня, через 40 днів. Це зрада, службова бездіяльність. Ніхто з членів уряду не мав права призначити цю операцію тільки він особисто. Цього не було зроблено. Я зараз часто бачу заклики на бігбордах «Відвоюємо Крим!», «Повернемо Крим!». Така воєнна риторика. Хоча я полковник запасу і колишній Міністр оборони, я категорично проти воєнної операції армійської з повернення Криму. Була б катастрофа за цих умов. Тисячі і тисячі загиблих. Тут не важко прогнозувати. Не припустимо. Крим буде повернуто мирно без армійської операції не завтра і не післязавтра. Після Путіна. Завдання всієї світової спільноти максимально швидко усвідомити (але цього ще немає), назвати Путіна Гітлєром (він такий є) і створювати антипутінську коаліцію, припинити загравати з ним. Бо я бачу, що дехто з кандидатів у президенти, яких вважають рейтинговими, готові летіти і домовлятись з ним. З Путіним не можна домовлятись ні про що. Путіну не можна подавати руку; ізолювать його всіма доступними засобами. Частина цих засобів відома професіоналам. Про них не треба говорити, а просто діяти швидко. Принаймні прибрати від нього контроль за ядерною кнопкою якомога швидше. Щодо власності в Криму, то там залишилось набагато більше, ніж Ви згадуєте. Я розумію Ви коротко ставите питання. Все залишилось. Майже весь Український флот. Я підрахував, що тільки військових інфраструктур у Криму залишилось мінімум на 20 мільярдів доларів. Цивільна інфраструктура, рекреаційний, туристичний, інші потенціали. Нафтобази, порти, банки. Ми розуміємо, що це таке. Це — окупація, експансія, анексія, всі слова, які тільки є. Єдине, де можна проводити якісь консультації і це не рівень Путіна, а рівень дипломатів, по вирішенню питань, пов'язаних з майном громадян. Для цього створена відповідна структура. Наскільки мені відомо її очолює Андрій Сенченко, заступник голови адміністрації президента України, сам виходець з Криму. Вони намагаються вирішувать питання повернення деяких кораблів, перевезення людей, організації голосування для тих, хто хоче голосувати в Херсонсь-

кій області. Майнові питання, пов'язані з власною приватизованою квартирою, мають шанс бути вирішеними. Повернути бурові установки за цих умов доки в Криму «русскій дух і Русью пахнєт», не реально. Я не хочу Вас обманювать. Тут треба принципове рішення: Путіна позбавити права керувати Росією і диктувати світу свої фашистські підходи в третьому тисячолітті. Хоча на жаль Ви бачите: Оланд і Меркель вдячні, що Путін збирається прилетіти до них в червні в Нормандію і так далі. Біда. Біда. Вони так і не зрозуміли, що заграванння з Гітлером закінчилось полум'ям світової війни. З Путіним так само. Не можна з ним жартувати.

2.Анатолію Степановичу, чи є у Вас програма захисту учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, які істотно постраждали ще й від влади донецьких «папєредніков»?

Відповідь Анатолія Гриценка:

Якби я хотів сподобатись, я сказав би: «В мене є програма і я її швидко реалізую». Я не хочу подобатись, я хочу, щоб ми всі робили свідомі рішення, дії. В нас парламентсько-президентська республіка. Програма по очищенню зони, забезпеченню безпеки і захисту людей — це урядова програма, а не президентська. Чи має Президент вплив? Так, має. Тому, що коли приймається рішення, про фінансування, він може підписати, або заветувати. Коли приймаються ті чи інші закони, які торкаються соціального захисту ліквідаторів, інших категорій чорнобильців, Президент так само або підписує, або ветує. Тобто вплив є попри те, що це чисто урядова задача. Не тільки щодо чорнобильців, але й щодо інших категорій: афганців, учасників бойових дій — підхід однаковий. Всі гроші на стіл, а потім будемо бачити де залишиться те, що записано в законі. Де буде зменшено з відповідною фіксацією в законі, але показана перспектива відновлення. Люди це зрозуміють. Але коли, повторюю, їм кажуть: ми зменшимо соціальні стандарти, а при тому 5 млрд. вкрали, а при тому податкова міліція з'їдає 1, 5 мільярда, які їй абсолютно не потрібні, а при тому агентство Каськіва (Каськіва нема, а агентство працює), а при тому, а при тому. Тобто величезний ресурс є, який уряд не хоче задіяти з різних причин для того, щоб забезпечити виконання Чорнобильських і інших програм — оце те, про що я кажу: до обіду реформи, а після обіду красти. От при Президентові Гриценкові такого не буде. Я не підпишу рішення Верховної Ради, або зупиню рішення Кабміну, якщо вони прийняті, базуючись на таких принципах і тоді людям буде чітко і ясно. Зокрема, коли були перші наїзди на афганців і чорнобильців у 2010 році, пам'ятаєте, вони приходили навіть під Верховну Раду — перевіряли на міцність. Вони тоді приходили і до мене, бо я — людина доступна, мій телефон 14 років не змінюється. Я ходив тоді разом із ними до міністра Тігіпка, він вже був віце-прем'єром і міністром соціальної політики. І він тоді казав, що 6 млрд. не вистачає для того, щоб забезпечити стандарти

для чорнобильців. А я йому показував де крадеться 16 млрд., і чорнобильці не вірили Тігіпку. І тому коли не крадеться, тоді все в порядку. Мені легко це говорити, бо в мене немає ніякого бізнесу, ніяких офшорів, ніяких рахунків у зарубіжних банках. От я перед Вами. Тому мені легко вимагати від чиновників. А от той з кандидатів, хто має бізнес, йому важко вимагати, бо в нього є і офшори і банківські рахунки за кордоном і куди б вони їх не переписували на членів родини, нічого не зміниться. Янукович формально не був бізнесменом. А його син Саша-стоматолог був мільярдером. Тому питання бізнес і влада — мухи окремо, а котлети окремо… А якщо вони тільки разом отоді біда. А якщо крупний бізнес, то крупна біда. Особливо коли крупний бізнес у крупній владі. Щоб не було ніяких непорозумінь, я казав це прямо в очі Петру Порошенку. Я проти того, щоб бізнес був у владі. Я казав Порошенку: краще б ти робив свій бізнес, а підтримував таких як Гриценко. Це було б чесно і відповідально. Тому, що утримувати вертикаль мільярдерів (при Януковичі я нарахував в уряді 6 мільярдерів) не просто, бо вони розказують, що знають як створювати робочі місця, що вони — ефективні менеджери, що все буде тіп-топ. І де вони зараз, і де ті гроші? Тому я не хотів би, щоб була ще одна крупна біда, коли крупний бізнес іде в крупну владу. Це системно не правильно. Такого бути не повинно. Такого в Європі немає. Був один приклад — Берлусконі і то закінчилось тюрмою. Його не посадили тільки тому, що йому понад 75 років. Отже щодо чорнобильців моя позиція чесна і відповідальна: закон має бути дотриманий. І гроші для цього є. Просто їх ховають.

3. Яка перспектива вступу України до НАТО і чому у 1994 році Україна не виторгувала членство в НАТО в країн–гарантів нашої державної і територіальної цілісності (США, Великобританія, Росія) в обмін на відмову від ядерної зброї?

Відповідь А.Гриценка:

1994 рік не можу коментувати. Це було на стику правлінь Кравчука-Кучми. Я думаю, що слово НАТО тоді взагалі боялись вимовити. Тоді питання стояло про участь в НАТОвській програмі «Партнерство заради миру». Тепер за період з лютого цього року, коли Росія пішла проти України відкритою агресією, сколихнулася громадська думка і по-іншому сприймаються різні митні і мутні союзи, включаючи Ташкентський договір про колективну безпеку (це воєнно-політична противага НАТО) і люди відсахнулись. Людей лякали НАТОвським «сапогом», а зараз, як пишуть, «брат у ворот», тобто прийшли російські чоботи. Не іспанські, не бельгійські, не британські, не литовські несуть на нашу землю смерть і зло, а російські. Якщо професійно, то є два військово-політичні блоки на Євроазійському континенті. Один — Ташкентський договір про колективну безпеку під керівництвом Російської Федерації. Нещодавно Путін провів військові навчання за

участю цього блоку. Він показав як він пускає ядерні ракети (поки що без ядерних боєголовок) з підводних човнів, з Плісєцка, з роторних установок стратегічних ракетоносців авіаційних Ту-195С, як вони все знищують і досягають «побєдітєльскава оргазма». Оце — один союз. Чи стоїть до нього черга? Ні. Навпаки, три держави вийшли звідти (Грузія, Азербайджан, Узбекистан). Навіть держава, яка дала назву блоку, вийшла (Ташкент). З іншого боку є НАТО. Стоїть черга. Обидва союзи мають своє представництво в Раді Безпеки і ООН. Обидва союзи мають ядерну зброю. Обидва мають мільйонні армії і якби ми хотіли просто жити, не думаючи про цінності, то нам було б все одно куди вступати, нас би захистили. Але ми хочемо жити як люди, дотримуватись певних цінностей. Їх називають європейські, а якщо відверто — вони наші. Спочатку вони були тут, у нас і тільки потім закріпились у Європі. Але потім комуністичні експерименти, голодомори загальмували наш європейський процес. Тому з точки зору цінностей країни, які об'єднались у НАТО, вони для нас ближчі, а не ті, звідки зараз іде вогонь і ворог. Все більше людей це починають розуміти. Навіть без агресії з боку Путіна розумні люди те розуміли. Я згадував Ахметова. Коли у нього виникали проблеми звернення до суду, то він їхав до Лондона, а не в басманний московський суд. І фірми свої вони реєструють на заході, і гроші їхні — у банках на Заході, і чартерні літаки там, і їхні діти навчаються в університетах на Заході. Все там. Тобто з питання вибору цінностей питання не стоїть. Хтось розуміє аргументовано-логічно, а хтось інтуїтивно : НАТО нам ближче. Щодо перспективи вступу чи не вступу. Доки ми не локалізували агресії на Сході країни, питання вирішуватись не будуть. Ми повинні зафіксувати, що ми собою являємо. Тому, що два місяці тому ми являли собою 45 мільйонів населення і територіально до України належав Крим. Зараз велику територію України ворог викусив разом із 2,5 мільйонами людей. В таких умовах ніхто не буде говорити серйозно про вирішення базових питань. Хоча внутрішньо зрозуміло, що в нас немає вибору. Ми будемо працювати тільки з НАТО у всіх відношеннях: воєнно-політичному, військово-технічному переозброєнні техніки на НАТОвські стандарти і в чистому військовому плані (військові навчання) і т.д. Переходити на російські стандарти, закуповувати російську техніку не буде ніхто, бо вже зрозуміло, що несе нам Росія. А окрім іншого перспектива вступу чи не вступу залежить від самого НАТО. Я переконаний, що зараз НАТО проходить дуже серйозний іспит: вони багато десятиріч без війни і тому перетворились у паперово-бюрократичну структуру, яка повільно приймає рішення і яка в багатьох випадках не готова діяти ефективно. Особливо зараз. Прочитайте заяви Естонії, щоб війська НАТО залишились, бо Путін висловив «озабоченность» правами «русскоязичного насєлєнія» в Латвії і Естонії. Їх затіпало і вони зрозуміли, що Росія, яка відтренувала десятки військових бригад

і тримає їх на їхніх кордонах, може діяти швидко. Мешканці Талліна можуть прокинутись в неділю, а російський триколор висить і російські танки стоять, і НАТО не встигає реагувати по часу. Тобто НАТО зараз проходить іспит. Вони зараз розгортають свої війська, переглядатимуть свої плани, переглядатимуть бюджет, бо в них було мінімум 2% ВВП на оборону, а тепер зменшилось до одного і тепер вони кричать: «Давайте мілітаризуватися, бо НАТОвці заспокоїлись, а Путін навпаки — нарощував воєнний потенціал». Якщо НАТО пройде цей іспит позитивно, тоді перспектива вступу України до НАТО після завершення російської агресії і її локалізації стане реальною. Якщо НАТО провалиться, виявиться не дієздатним до захисту своїх членів, тоді в нас стане питання по-іншому: більше покладатись на себе і співпрацювати з іншими до тої межі, яка працює на нашу обороноздатність. Внутрішня цінність: відповідь НАТО — так!. Але питання часу і перевірки дій НАТО за цих умов. Доброго вам настрою і впевненості, що ми здолаємо не тільки ці перешкоди. Спасибі!

Відповідаючи на питання інших журналістів, зокрема про Юлію Тимошенко, А.Гриценко сказав: «Я не хотів би когось критикувати, бо думаю, що люди розуміють набагато більше, ніж політики про них думають. Про Юлію Тимошенко можу сказати, що вона повинна звітувати, тому, що фактично вона є колективним президентом України. Якби наша партія «Громадянська позиція» мала зараз пости Президента України, спікера, прем'єра, секретаря РНБО і ключових міністрів, я мав би звітувати чому ми здали Крим, чому здаємо Схід, чому корупціонери при владі, чому випустили з України Януковича і його злочинних поплічників, чому фірми Саші Януковича досі працюють в Україні. Отже, Юлія Тимошенко — колективний президент України, бо при владі партія «Батьківщина» плюс партія «Свобода» плюс «Удар» — вони при владі. Але ключові позиції — це партія «Батьківщина», яку очолює Юлія Тимошенко. Шанси оцінювать не буду. Народ оцінить.

І ще один важливий момент висвітлив під час пресконференції Анатолій Гриценко:

«Можна мати слабку економіку, слабшу армію, але вигравати, в тому числі на території агресора, тобто асиметричними діями. Поросійськи це звучить так: «Так, что мала нє пакажетса». І бажання чіпати Україну пропало б. Але для цього треба, щоб у влади була голова, тобто мозок, розум і, вибачте, яйця. Бо коли влада — євнух, то не можна нічого вдіяти, тим більше приймати доленосні для України рішення. Тому кожен з нас має бути гідним тої історичної місії, яка випала нам. Слава Україні!».

2014 р.

** (лат.) — все від яйця.*

«ОБИРАЄМО ДО ДЕРЖДУМИ РОСІЇ ЧИ ДО УКРАЇНСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ»?

З таким запитанням звернувся до виборців і партнерів з об'єднаної опозиції Голова ВО «Свобода» Олег Тягнибок на віче в Івано-Франківську в неділю 16 вересня у своїй потужній, аналітичній, майже годинній промові, гідній президента майбутньої, свобідної від колонізаторських пут, могутньої, європейської, справді української України. І це не пафосна літературна образність, а життєві реалії, бо над вибором українського народу нависла загроза фальсифікацій з боку владних конкурентів, котрі чітко продемонстрували свої наміри, провівши т.зв. «чесне» жеребкування складу окружних виборчих комісій. Свободівці, а з ними і всі партнери з об'єднаної опозиції, зокрема націоналісти Прикарпаття, які масово і дружно підтримали віче свободівців за участю нашого земляка голови Івано-Франківської Обласної ради Олександра Сича та полум'яної націоналістки Ірини Фаріон, були шоковані коли жоден із представлених націоналістами ВО»Свобода» 225 кандидатів не потрапив до жодної із 225 окружних виборчих комісій. Натомість туди потрапили:225 кандидатів від майже невідомої партії «Молодь за владу», хоча ця партія фактично не бере участі у виборах, бо висуває тільки одного кандидата-мажоритарника; «Україна-Русь» (теперішня назва колишньої партії «Політікі Путіна» — 225; «Русскоє єдинство» — 223; «Русскій блок» — 222; «Союз анархістів України» — 221. Навіть знайшли якусь партію «Сам за себе», яка також представлена в окружних виборчих комісіях. Ось хто буде рахувати наші голоси. Таке враження, що ми обираємо депутатів до Держдуми Росії, а не до парламенту Української держави — резюмував О.Тягнибок. Ганебні і підлі фальсифікації, на жаль, мають місце і на теренах Прикарпаття. Зокрема, конкуренти націоналістів створили штучний клон О.Сича: напередодні виборів якийсь нікому невідомий громадянин з Коломийщини змінив своє батьківське прізвище і ім'я на прізвище Олександра Сича, щоб таким обманом відібрати голоси від єдиного узгодженого об'єднаною опозицією кандидата в народні депутати Олександра Максимовича Сича. Наголошуємо — МАКСИМОВИЧА, бо клонові не вистачило духу (чи можливо у замовників цієї підлої афери не вистачило грошей, хоча це малоймовірно — оплатили ж бо виборчу кампанію клона включно з огидною за суттю агітаційною продукцією) продати ще й ім'я свого батька. Олександр Максимович продемонстрував на віче фальшивку-агітаційний плакат клона, який має на меті дискредитувати чесне ім'я Сича-націоналіста. Агітка клона заохочує до наркоманії, проституції, лесбіянства і одностатевих шлюбів, бо закликає до легалізації цих страшних хвороб суспільства, геть не притаманних нашій християнській моралі і нашому українському менталітету.

Але націоналісти рук не опускають. Не зважаючи на брехливі т.зв. соціологічні опитування, які штучно завищують рейтинг партії регіонів і так само штучно занижують рейтинг об'єднаної опозиції, зокрема свободівців, націоналісти переконані, що маніпуляція свідомістю громадян не пройде, бо справжній рейтинг «Свободи» міцний і чіткий і перевалив за вісім відсотків по всій Україні. «Я тішуся, — наголосив О. Тягнибок, — що наші партнери з об'єднаної опозиції розуміють, що без «Свободи» не буде більшості у Верховній Раді України. «Свобода» має бути у ВР, щоб захищати українські інтереси на передовій боротьби за Українську державу і за наше майбутнє». Отже, без сумніву — фракція націоналістів буде у новообраному парламенті України. Дуже важливо, що на відміну від попередніх виборчих кампаній націоналісти узгодили з усіма партіями і організаціями, що входять до об'єднаної опозиції, чіткий план спільних дій не лише під час виборів і контролю за підрахунком голосів, але й з приходом до парламенту.

Зокрема, першим чином буде поставлено на голосування закон про імпічмент президента; націоналістами розроблено і буде ухвалено в парламенті цілу низку законопроектів і змін до нині діючих законів, які стосуються статусу і роботи депутатів українського парламенту: буде скасовано процедуру голосування чужими картками, депутати голосуватимуть відбитками пальців через сенсорну кнопку і тоді регіонали, щоб сфальсифікувати результати голосування змушені будуть відрізати собі пальці, бо в кожної людини відбитки пальців неповторні; буде спрощено процедуру відкликання депутатів як місцевих рад, так і депутатів Українського парламенту; депутатів буде позбавлено депутатської недоторканності і скасовано частину пільг, якими вони сьогодні користуються; в двічі буде скорочено фінансування апарату ВР, Кабміну і адміністрації президента; одним з першочергових голосувань буде голосування за відставку уряду Азарова-Тігібка-Табачніка, взамін якого буде сформовано уряд національної злагоди; буде ухвалено закон про стратегічні підприємства, які би мали належати громаді, державі, а нинішній уряд пускає їх на аукціонах з молотка, зокрема на наступний рік владці планують продати 13 енергокомпаній, 45 міських і обласних газових компаній, виставили для продажу Одеський припортовий завод, Турбоатом, завод ім. Малишева, завод ім. Антонова, Укргазвидобування, Чорноморнафтогаз. Від роботи цих підприємств залежить життєдіяльність всієї України, тому націоналісти наголошують: продавати ці стратегічні підприємства недопустимо. Приміром, продали австріякам «Укртелеком» і понад 20 тисяч працівників, переважно жінок віком від 45 до 48 років стали безробітними, причому без шансів знайти роботу в Україні, де нинішніми владцями пенсійну «планку» піднято з 55 до 60 років, а це значить, що пенсію їм нараховуватимуть за мінімальними тарифами. У зв'язку з цим націоналісти, прийшовши до парламенту, скасують

сучасну ганебну пенсійну реформу, яка принижує гідність українців, бо пенсію треба нараховувати, виходячи із стажу роботи кожного громадянина, буде встановлено п'ятикратну різницю між мінімальною і максимальною пенсіями, щоб не було як тепер: в одного 800 грн., а в іншого 80000 грн., мінімальна пенсія повинна бути значно вищою від мінімального прожиткового рівня.

Націоналісти скасують здирницьку податкову реформу і податковий кодекс, який працює виключно в інтересах крупного капіталу, адже партія регіонів — це і є партія великого бізнесу, тому вони і ухвалили такий закон, який дозволяє крупним капіталістам не платити податків і весь податковий тягар перекладає на плечі дрібного і середнього підприємництва, тобто руйнує і знищує середній клас — опору демократичного і правового суспільства, а значить, торує шлях для відновлення тоталітаризму. Податковий кодекс націоналісти сформують за прогресивною шкалою: великий бізнес платитиме великі податки, а з малого бізнесу, з малих заробітків — малі податки. Окрім цього буде введено податок на розкіш для олігархів, а не для середнього класу, як регіонали намагаються зробити це зараз.

Націоналіти у парламенті розпочнуть процедуру денонсації Харківських угод навіть якщо буде потрібно — в односторонньому порядку, навіть через міжнародні суди. Російський Чорноморський флот на прикладі захоплення маяків, прибережної інфраструктури і території української держави, поводиться як окупаційне військо, створюючи реальну загрозу для державної незалежності України, тому має бути виведений за межі України.

Націоналісти візьмуться за ухвалення законів, які унеможливлять енергетичну залежність України. В першу чергу це буде стосуватися диверсифікації джерел постачання енергоносіїв: не більше 30% енергоносіїв від однієї країни; сьогодні ми майже на 80% енергозалежні від Москви. Це буде стосуватись енергоощадливих і альтернативних джерел енергії: енергія світла, вітру, сонця, води, дизпаливо з вугілля, біопаливо і що найважливіше — збільшення видобутку власної нафти і власного газу, особливо розробки шельфів Чорного та Азовського морів. Український споживач повинен отримувати для побутових потреб газ власного видобування, який є значно дешевшим і доступнішим. А представики коксохімічної і металургійної промисловостей, які вже належать не українській громаді, а фактично є у власності кримінально-олігархічних кланів, повинні отримувати дорожчий московський газ. Зрештою, треба відмовитись від газу і переходити на інші джерела енергії, як це роблять Польща, Чехія і інші прогресивні країни Європи.

Націоналісти рішуче скасують ганебний колонізаторський закон Колісниченка-Ківалова про мови і ухвалять свій закон про захист української мови і в цьому законі буде найважливіша стаття про

обов'язковий іспит з української мови для держслужбовців та кандидатів на виборні посади. Вдома говори хоч китайською, а хочеш бути чиновником, міністром чи президентом — маєш обов'язково оволодіти державною українською мовою, причому не так як Азаров, який придумав свою мову і ганьбить Україну на весь світ, спотворюючи українську мову. Державною українською мовою всі працівники державних установ повинні оволодіти досконало. Ці першочергові закони націоналісти планують ухвалити ще цього року, тобто до свят Рождества Христового. Після Різдва націоналісти візьмуться за системні зміни в освіті, в охороні здоров'я, в агропромисловому комплексі, здійснять серйозну реформу українського війська і всю систему влади в Україні — буде скасовано і розпущено т. зв. Обласні і районні держадміністрації, які, на думку націоналістів, виконують не ту функцію, яку потребує від них українське суспільство. Представниками президента України на місцях мають бути прокурори, щоб слідкувати за дотриманням законності на ввіреній їм території, щоб чітко виконувались укази президента, постанови уряду, закони, які ухвалює Український парламент. Натомість владу має реалізувати українська громада, обираючи депутатів і голову ради, який одночасно стає головою виконавчого комітету, який у свою чергу обирається депутатами. І найважливіше — громада матиме право відкликати не тільки голову виконкому, але й чиновників, які працюють у виконкомі. Цей виконком буде підзвітний громаді через депутатів і працюватиме в інтересах цієї громади, а не президентської вертикалі.

В судово-правоохоронній системі націоналісти проведуть серйозну реформу, націлену на жорстку боротьбу з корупцією, яка проїла все українське суспільство. Націоналісти добиватимуться того, щоб судді місцевих судів обиралися громадою і щоб громада мала право відкликати суддів. Крім того мусить бути закон про персональну відповідальність кожного судді за незаконно ухвалене ним рішення: ухвалив незаконне рішення через хабар чи дзвінок від президента, значить будь добрий компенсувати збитки, нанесені цим рішенням державі, чи фізичній особі, а не з бюджету, як це є на сьогоднішній день.

Розуміючи загрозу, що нависла над Україною зі сторони Кремля і большевиків, які починають вилазити із своїх нір, націоналісти ініціюватимуть негайне ухвалення закону про заборону комуністичної ідеології як людиноненависницької і антиукраїнської, аналогічно до того як є в цивілізованих європейських країнах. Приміром, у Польщі заборонена нацистська і комуністична ідеології. Націоналісти проведуть публічний судовий процес над комунізмом — Нюрнберг- 2. Націоналісти поскасовують всі ті назви міст, які названо на честь катів України, заборонять, щоб в Україні називалися вулиці, ставилися пам'ятники на честь тих, які були і є окупантами української держави і української нації. Націоналісти наполягатимуть на ухваленні закону

про люстрацію і Олег Тягнибок у промові на віче висловив задоволення, що з їхньої, свободівців, ініціативи тепер багато партій ведуть мову про люстрацію. Націоналісти відкриватимуть списки московської агентури і оприлюднюватимуть їх, щоб не допустити на державні посади відкритих і прихованих ворогів Української державності, як це масово практикується при нинішньому режимі.

Оскільки 2012 рік є роком 70-ої річниці утворення УПА, націоналісти за всяку ціну доб'ються ухвалення в парламенті закону про визнання ОУН-УПА борцями за незалежність України, і День Святої Покрови, тобто 14 жовтня, стане загальнонаціональним, державним Українським святом.

Націоналісти розуміють, що у майбутньому парламенті України протистояння полярних політичних сил становитиме приблизно 50 на 50, тому за всяку ціну треба здобути більшість у парламенті. А це можливо за умови коли опозиційні сили діятимуть дисципліновано і злагоджено, чітко координуватимуть і узгоджуватимуть свої позиції і дії під час голосувань. Головне — не зрадити тої відповідальності, яка сьогодні покладена українським народом на опозиційні сили в ім'я майбутньої долі України. Йдеться ж бо, як наголосила у своєму виступі на віче І.Фаріон, про екзистенційний вибір людьми: буде на цій землі Український народ і Українська держава чи нас взагалі не буде на цій землі. «Людьми з гуманітарною і національною дірою в голові» назвала І.Фаріон тих новоспечених політиків від спорту, які переплутали політику із боксерськими рукавицями чи з футбольною фанзоною. Бо не все на світі продається. Перед Господом звітуватимемо не кількістю зароблених грошей, а нашими помислами, ідеями, вчинками і наслідками, що випливають з цих помислів, ідей та вчинків. Ораторка нагадала слова англійського економіста Давида Рікардо: « Народ, що не має честі, не матиме і хліба».

— Чи думають поляки, німці про економічно зорієнтоване бачення світу? — запитала І.Фаріон і сама ж відповіла, — Ні, ці люди одержимі в першу чергу своєю духовністю, неповторністю своєї мови, традиції, культури і церкви. Натомість той, що прийшов з рингу, приїхавши до Росії, сказав журналістам і всьому світові, що біля Українського дому він «нє защіщал украінскій язик, потому, что с язиком у нас нє стоіт…». Може щось і не стоїть… Мовляв, під Українським домом він боровся за українські зарплати!... Націоналізм, — продовжила свою думку І.Фаріон, — це сила, яка витримує впродовж тривалого відрізку часу, не залежно від того, хто виходить на кін змагатись із ним. Бандера впав силою свого тіла, але Бандера зостався силою свого духу. Тоді націоналізм програв комунізмові. Тепер націоналізм і лібералізм розуміють, що треба виставити об'єднані сили проти криміналітету і україножобії. Натомість на кін з нами виходить примітивна, тупа, нікчемна попса. Невже так легко можемо поступитись тим, що є нашою

суттю, для чого ми приходимо в цей світ…. Наша ідеологія навіть не політична, це — ідеологія правди життя, це — закони природи: бути собою неповторним; дуб не стане кленом… Постійний елемент «Свободи» у парламенті — це постійний елемент еманації (витікання, випромінювання з божественного начала — «Словник іншомовних слів», Київ, 1974 р., прим. М.З.С.) української сили… Маємо можливість змінити цю орду і використати бюлетень як автомат. Першого листопада всім треба бути готовими до листопадового зриву і чину, як це було в 1917 році. Маємо зрозуміти християнську тезу: вірою своєю будете спасенні. Жодною мірою не впускати у серце сумнів. Викреслити із свого лексикону слова «розчарування», «нам не вдасться», тощо. Це хай їм здається, що не вдасться. Не вдасться нам — вдасться нашим дітям. Ми не перестанемо це робити. Нам нема куди відступати. Ми не сприймітизуємось і не спопсуємось, бо в нас дух свободи влито з кров'ю. Продемонструймо нашу галицьку незламність, нашу галицьку потугу. Пам'ятаймо слова Пантелеймона Куліша: «Маленька Галичина рано чи пізно врятує всю Україну»… Візьмімо до рук дві конституції — Біблію і «Кобзар». Ми — божі створіння і тому все, що відбувається за межами людської психології і не помножене на чисті помисли, не має жодної перспективи… Якщо регіонали наберуть у парламенті 300 голосів, щоб обирати президента України не всенародно, а в парламенті, тоді Українська держава перестане існувати — буде територія для здійснення бізнес інтересів… Не буває легко коли довкола — зрада, підступ, коли довкола так багато слабких, а не сильних людей… Моїй кумирці Оксані Забужко належать такі слова: «Само собою зло не є небезпечним. Воно стає небезпечним тоді, коли вербує собі на роботу холуїв і підлабузників…». Пам'ятаймо про це і будьмо сильними, тому, що як казав великий Донцов: «Щастя — це бути сильним». Дякую вам за те, що вислухали мене…

Так не традиційно і скромно завершила свій виплеканий у мужній, полум'яній душі української націоналіски виступ Ірина Фаріон. Слухати її — це подарунок долі, тому я вибачаюсь за можливі випадкові неточності у поданні її прямої мови: якісь дядьки так зухвало вовтузились і штовхали мене, що записати все з абсолютною точністю було дуже важко. Але ж саме про це і вели мову провідні націоналісти України на віче в Івано-Франківську. І, глибоко розуміючи стан душі кожного українця, який прагне збагнути істину в цій калейдоскопічній веремії передвиборних змагань і боротьби. Олександр Сич завершив віче такими словами: «Хоч нас обливають брудом, я думаю, що нашим попередникам у концтаборах, у тюрмах було во сто крат гірше». Тож оберімо свою, Богом дану долю і країну, свій український парламент, а не колоніальне рабство і національно-державне небуття, не Держдуму імперсько-шовіністичної Росії.

2013 р.

ОЛЕКСАНДР ШЕВЧЕНКО: ДЕРЖАВНІСТЬ, ДУХОВНІСТЬ, ДОБРОБУТ

Політиком Олександром Шевченком, творцем і володарем славетногоТК«Буковель», вперше я зацікавився на одному з пісенних фестивалів, до спонсорування якого він вочевидь щедро долучився, бо його рекламний банер красувався поряд з аналогічними банерами інших спонсорів на велетенській фестивальній сцені, влаштованій на мальовничій кичері карпатського села. Та коли до пісенного свята приїхало регіональне начальство, поступив наказ зняти банер із зображенням Олександра Шевченка. Було огидно і моторошно дивитись як зображення доброзичливо усміхненого українського патріота із знайомим кожному українцю словом «Буковель» поспішно зривали зі сцени на очах у багатотисячної публіки. Відгонило фашизмом і сталінізмом. Тоді мені закарбувалось у серці одкровення: якщо владоможці силоміць зривають портрет народного улюбленця, щоб по-хамськи залякати народ і усунути конкурента, то такий політик не програє, а тільки виростає в очах народу.

Ще більше виріс у моїх очах Олександр Шевченко, коли 18 жовтня, тобто за 10 днів до доленосних для України виборів, завітав до офісу нашої обласної і міської ОУН у Івано-Франківську і влаштував не традиційну, а відверту і довірливу зустріч з членством націоналістів Прикарпаття. Наш діалог не обмежувався ні тематичними, ні часовими рамками. Ми ознайомили поважного політика із програмними і засадничими цілями українського націоналізму як ідеології і практики національного державотворення на своїй етнічній території, розповіли про свої здобутки і проблеми, а Олександр Шевченко розповів про свій життєвий шлях бізнесмена і політика, поділився своїми роздумами про передвиборну ситуацію в Україні, про необхідність єднання національно-демократичних сил опозиції для здобуття переконливої перемоги на виборах.

— Спілкуючись у інтерактиві просто і доступно, ми повинні зрозуміти одне, — наголосив О.Шевченко, — зневагою до своїх опонентів не здобудемо ні взаєморозуміння, ні поваги в людей. Ісус Христос заповів любити ближнього як самого себе і в цьому — визначальний критерій моєї політичної і громадсько-суспільної діяльності. Боротись треба в першу чергу із собою, тобто долати свою упередженість і амбітність, доводити ділами, а не словами свою позицію. Як сказав блаженнійший Любомир Гузар, якщо виграєш боротьбу із собою, то вигравтимеш всі подальші війни. Не намагаюсь казати, що хтось винуватий, що я чогось не досягнув у житті, а намагаюсь виясняти, що я не зробив і чому я приділив недостатньо своєї уваги, щоб досягнути своєї мети.

Народившись і навчаючись у Коломиї, одному з найпотужніших культурних і духовних центрів Галичини, Олександр Шевченко оста-

точно збагнув потворну і злочинну суть окупаційного совєтського режиму коли бабуся дозволила прочитати листи його дідуся — політв'язня комуністичних концтаборів і тюрем. Його учнівська, а згодом і студентська юність на радіотехнічному факультеті Чернівецького державного університету позначена такими історичними віхами як участь у 1989 році у пісенно-мистецькому фестивалі «Червона рута» в Чернівцях, розклеювання листівок із закликами до виходу України із колоніального стану в СРСР, де знищували найкращих українців, а здібну українську молодь, як от Володимира Івасюка, вбивали, з'яничарювали, або ж ін'єкціями здебілювали і знаркоманювали, тобто знищували генофонд української нації. Тому ми й не можемо впродовж двадцяти років незалежності позбутись згубних наслідків совєтського окупаційного режиму — хамства, безкультур'я, національного самоїдства, коли українську молодь вишколюють в дусі зневаги і навіть дискредитації своїх національно свідомих світочів науки, літератури, культури, коли матюк окупантський стає універсальним знаряддям спілкування, відсуваючи на другий план, на задвірки ще не сформованої свідомості потребу збереження і відстоювання прав рідної української мови.

Розвиваючи засадничу тезу великого українського письменника Романа Іваничука про те, що людина не може перебувати в минулому, зате минуле мусить жити в ній, я прочитав на зустрічі із моєї поетичної книги «Політок» вірш «Вибачення», присвячений полковникові Андрієві Мельнику, коли він, будучи начальником штабу Дієвої Армії УНР, вибачився перед ад'ютантом поручником Євгеном Маланюком за те, що запросив його для супроводу на урядовий бал в місті Кам'янці, де домінували пацифістські, соціалістично-лівацькі настрої. О.Шевченко спроектував історичну канву вірша на сучасні політичні події і виділив такі рядки: «Ну, скільки ще Батуринів і Крут / Потрібно, щоб збагнути аксіому:/Повзе бандитсько-комуняцький спрут,/ З розрухи набиваючи оскому». Політик відзначив важливість таких історичних знань про борців всіх епох і поколінь за державність України і запевнив присутніх, що ніколи не приєднається до політичної сили регіоналів, хоча і перебуває у ділових, партнерських стосунках з багатьма представниками крупного бізнесу цієї партії. На запитання чи не планує він у відповідь на побудову регіоналом Коломойським велетенського єврейського центру у Дніпропетровську створити ще більший Український Центр на базі «Буковелю» з відповідною національно-визвольною атрибутикою, щоб коли недруги спробують рейдерством чи в інший спосіб заволодіти його національним дітищем «Буковелем», на захист національної гордості піднялася б вся українська нація, О.Шевченко відповів, що справді рейдерські посягання на «Буковель» мали місце, але він справився з ними за допомогою судів. На думку політика не москалі і євреї заважають нам жити, а ми самі

собі створюємо труднощі своєю віковічною роз'єднаністю. Коли хрестили Київську Русь, то Москви ще не було. Нам з московитами ділити немає чого, як і з будь якими іншими народами. Нас сьогодні стримує і заважає державницькій розбудові України великодержавний шовінізм Російської Федерації, яка дедалі більше набуває рис імперії. І знищення нас, українців здійснювалось не з волі простих росіян, євреїв чи інших народів. Нашу державу і нашу націю знищували імператори і шовіністичні можновладці, які люто ненавиділи наш народ і нашу державу. А щодо Українського Центру, то його прообразом є численні християнські храми, будівництво яких він щедро спонсорує, оскільки є щирим греко-католиком. «Шевченко збудував дорогу до храму»,- сказав про Олександра владика Сімкайло.

— Мене називали авантюристом, — признався жартома О.Шевченко, — коли в 2000 році я взявся за будівництво лижного курорту «Буковель». Нині «Буковель» — це 3,5 мільярди доларів інвестицій і понад три тисячі робочих місць. І моїм працівникам немає потреби, перепрошую, мити унітази на закордонному заробітчанстві, вони нормально заробляють у себе вдома. Таку ж ситуацію я хочу створити і в Івано-Франківську. І коли мене запитують чому ти йдеш в депутати, я відповідаю: тому, що ви погано живете — я в ваших інтересах іду. Свої інтереси я давно захистив. І коли я даю сотні тисяч чи мільйони гривень на розвиток Церкви, і владики кажуть, що коли даєш, то тобі дасться більше, я відповідаю, що слава Богу в мене є все, моліться, щоб у громади було. За вагомий внесок у розбудову храмів Івано-Франківська та, зокрема Катедрального собору в Коломиї Папа Бенедикт XVI нагородив Олександра Шевченка найвищою державною нагородою Ватикану (Святого Престолу) — Папським лицарським орденом Святого Сильвестра Папи. Меценат О.Шевченко отримав право щорічної аудієнції у Папи Римського. На запитання як він ставиться до постаті Степана Бандери і його вбивства агентом спецслужб Москви О.Шевченко відповів: «Я народився на вулиці, яка тепер носить ім'я Бандери і готовий профінансувати утримання в належному стані пам'ятник Бандері в Коломиї. В цьому маю повну підтримку від Коломийського братства вояків ОУН-УПА. Вбивство Бандери вважаю великим злочином. Слово «бандерівець» для мене звучить гордо. Я переконаний, що вояків ОУН-УПА належить урівняти у правах з ветеранами Великої Вітчизняної війни і визнати їх на державному рівні борцями за волю України».

В розмові з О.Шевченком взяли участь голови Івано-Франківської обласної і міської ОУН відповідно Зіновій Остап'як та Микола Сулятицький, учасники хору політв'язнів і репресованих «Золота заграва», члени молодіжної ОУН Прикарпаття та автор цих рядків.

2013р.

ПАМ'ЯТНИК СОТЕННОМУ УПА – ДОБРЕ, А СОТНЯ ВИШКОЛЕНИХ УПІВЦІВ БУЛО Б ЩЕ КРАЩЕ…

Всеукраїнського характеру набула, за словами нашого земляка, поета Дмитра Павличка, подія в його рідному селі Стопчатові з нагоди відкриття третього червня пам'ятника командирові сотні важких кулеметів Василеві Скригунцеві-Гамалії. Всеукраїнськість цієї події визначалась не лише представництвом гостей із різних регіонів України (Києва, Львова, Сімферополя, Івано-Франківська, Коломиї, Космача, Березовів…), але й тією всеукраїнською напругою, яка спровокована мовним питанням в українському(?) парламенті при ще живій Конституції. Тож перед тим як відслужити панахиду владика Микола Сімкайло задався зовсім не риторичним питанням: «Можливо потрібно підказати президентові України Вікторові Януковичу, що це — абсурдне питання, якщо в Конституції України чітко записано, що державною є українська мова, що штучне педалювання мовного питання в парламенті здійснюють вороги України, які намагаються дискредитувати президента і всю нашу державу напередодні Євро-2012. Церква молиться щодень, щоб не сталось введення в Україні другої державної мови. Хай в Росії визнають державною українську мову, адже в Росії проживає не менше українців, ніж росіян в Україні, хоча площа Росії в кілька разів більша за площу України, а тоді на паритетних умовах ми визнаємо російську мову». Стурбованість мовним питанням прозвучала в багатьох виступах. Приміром, про мітинг з питанням загрози українській мові, який відбудеться наступного дня, тобто четвертого червня в Коломиї, повідомив Дмитро Павличко. А заступник голови Івано-Франківської Обласної ради Василь Гладій повідомив, що наступне засідання Облради відбудеться у вівторок п'ятого червня у Києві, під стінами Верховної Ради і буде присвячено одному питанню — недопущення в Україні другої державної російської мови. «Нація живе, а її герої помирають, — наголосив В.Гладій, — Скільки ще повинно померти героїв, щоб ми всі об'єднались і зрозуміли, що тільки разом ми — непереможні. Гамалія боровся із зовнішніми ворогами, а нам потрібно перемогти внутрішніх окупантів». Напруга мовного питання ще більше зросла у виступах літописця УПА, лауреата державної премії ім. Т.Г Шевченка Михайла Андрусяка, та колишнього посла України в Грузії та Азербайджані, нині голови Івано-Франківської ОО ВУТ «Просвіта ім. Т.Г.Шевченка Степана Волковецького.

Михайло Андрусяк: «На щастя нам не треба брати до рук кулемети, автомати, але ми воюємо, ми постійно боремось за Україну, за українське слово, за українську мову, яку намагаються у нас відібрати.

Не буде мови — не буде держави. Адже плюндрація мови — це руйнування держави».

Степан Волковецький: «Сьогодні Української держави української за змістом ще немає. Українські цінності, українська мова, українська культура, європейська перспектива — все загрожене і ми маємо інший вектор розвитку держави, протилежний тому, який виробив український парламент першого скликання. Треба чинити опір! Не збройний, але опір об'єднаних українських політичних і громадських сил».

«Говоримо про єдність, але її не робимо, бо ми різні по духу, — констатував гірку істину у своєму виступі голова КУНу Степан Брацюнь. — Ми готові об'єднуватись, але з рівними, з тими, які не торгують українською землею, які намагаються повернути до державної власності підприємства провідних галузей промисловості і народного господарства, які не будуть торгувати питанням мови і ін.». На думку промовця до парламенту і всіх рівнів владних структур потрібно обирати шляхетних, мудрих і мужніх, бо, як сказав Дмитро Донцов, шляхетного не купиш, мудрого не обдуриш, а мужнього ніколи не залякаєш. Українці сьогодні мудріші, резюмував С.Брацюнь і готові пліч-о-пліч боронити свої національні цінності.

Намагаючись не заполітизувати остаточно це світле і сонячне свято, побратим Гамалії легендарний сотенний УПА Мирослав Симчич-Кривоніс весь свій виступ присвятив тільки Василеві Скригунцю-Гамалії. Зокрема, Кривоніс наголосив, що вважає Гамалію двічі Героєм України і навіть вічним Героєм, бо Гамалія боровся за державність України не лише в лавах УПА, але ще в легіоні Січових Стрільців підчас Першої світової війни. Батьком і конструктором УПА назвав Гамалію Кривоніс, бо коли почала формуватись УПА, то військових фахівців майже не було, а Василь Скригунець був досвідченим і загартованим організатором збройних формувань українського війська. Завдяки йому в Коломийській окрузі було сформовано 16 сотень УПА із ретельно відібраних добровольців. Сотня важких кулеметів стала вершинним витвором Гамалії. Де появлялась ця сотня, там большевики в паніці втікали з поля бою. Розповідь Кривоноса логічно доповнила біографічна листівка про Гамалію, яку роздрукував у своєму видавництві Михайло Андрусяк і всі бажаючі мали змогу вільно її отримати. Кривоніс завершив свій виступ запевненням, що цей пам'ятник житиме доти, доки житиме український народ. Дай то Боже!.. Тільки мені чомусь згадалась мурована історична могила, що гордо височіла на присілку Царинка у моєму рідному Середньому Березові. Вона пережила війни і всякі лихоліття. Але приїхали червоні «визволителі» і пострілами з танка зруйнували історичну та релігійну пам'ятку села. Як полюбляють «визволителі» руйнувати пам'ятники героям УПА ми знаємо з тих пір, коли в Угринові двічі підривали пам'ятник Степанові Бандері.

Чи можемо ми бути впевнені, що наші північні сусіди знову не почнуть нас визволяти від нашої державної незалежності, коли фактично процес цього «визволення» здійснюється на наших очах і з їхнього боку зроблено більшість передумов, щоб загнати Україну до так званого союзу з Росією і Білоруссю? Чому Німеччина і Франція опротестували вступ України до НАТО? Чи не тому, що в Путіна спрацювала логіка професійного розвідника і ненаситного імпер-шовініста, котрий в першу чергу дбає за інтереси своєї держави (нашим державним керманичам не завадило б повчитись у нього!), а в Ангели Меркель спрацювала жіноча логіка: краще дешевий газ (дарма, що ціною грабіжницької ціни для України), ніж політично роздроблена Україна в НАТО (в неї випало з поля зору, що поглинута Росією Україна моментально стане ядерною і замість щита Європи, яким вона могла б бути в разі членства в НАТО, стане плацдармом для штурму Європи…). Отже, будучи абсолютно незахищеними перед Росією, ми намагаємось підняти наш бойовий дух побудовою пам'ятників старшинам УПА. Це, звісно, похвальна справа, особливо напередодні виборів… Але ж не забуваймо (і про це наголосив у своєму виступі капітан 1-го рангу Є.Лупаков), що ще з грудня 1917 року Росія перебуває у стані офіційно оголошеної Леніним війни з Україною і ніхто того ультиматуму ще не відміняв. Можливо саме з цієї причини, тобто із розуміння невтішних перспектив нашого патріотичного здвигу, Дмитро Павличко, якого я свого часу називав моїм літературним батьком, бо він ще в роки моєї юності надихнув мене на літературну творчість, обмежив мій виступ на святі трьома хвилинами впродовж яких я заледве встиг повідомити всім, хто висловився за об'єднання національних сил, що Організація Українських Націоналістів, Позачерговий XIX ВЗУН якої цими днями відбувся у Києві, висловилась за проведення Об'єднавчого II-го Конгресу ОУН з метою об'єднання всіх націоналістичних сил України в одну єдину ОУН, як це було при Коновальці. Об'єднання під гаслом «моральність, духовність, професіоналізм і відповідальність» прагне і політична партія Анатолія Гриценка «Громадянська позиція», з якою я теж тісно співпрацюю. На жаль, прочитати вірша, присвяченого моєму вуйкові (маминому рідному братові) чотовому сотні Гамалії Петрові Клим'юкові-Колюкові, за для чого мене, власне і запросила до Стопчатова одна із організаторів цього свята Ганна Малкович, мені категорично не дозволили. Тож я собі подумав: а яка різниця хто мені обмежує свободу слова «свої» чи «чужі»? Поранений вуйко Петро на допиті плюнув кров'ю енкаведистові в окупантську п'яну мордяку і за це дістав кулю в чоло. І коли в мене вирвали з рук мікрофон, щоб я не розповів про цей героїчний вчинок чотового сотні Гамалії, я відчув майже реально як вуйків героїчний плювок, мов ляпас хляпнув по морді сучасного фарисейства, замаскованого запроданства і паталогічного самолюбства. Тому подумалось, що пам'ятник — це добре, а ще

краще, щоб поряд з пам'ятником стояла сотня українських кулеметників, вишколених на рівні модерного військового мистецтва І щоб по такій сотні було в кожному українському селі, а в містах — бодай по дивізії… Отоді б окупанти всіх мастей, перш ніж зазіхати на нашу державу, добряче задумалися б чи варто поневолювати народ, який ніколи не змириться з поневоленням і буде боротись за свою свободу до останнього віддиху, до останнього плювка в морду окупанта і його прихвоснів. Во істину: хочеш миру — готуйся до війни!

2013 р.

Мудрий почин націоналістів: 16 березня 2017 року в Києві, в Будинку вчителя був підписаний Національний маніфест. Лідери націоналістичних організацій: С.Брацюнь (КУН), Б.Червак (ОУН), О.Тягнибок (ВО «Свобода»), А.Тарасенко («Правий Сектор»), А.Білецький («Національний Корпус»), С. Мазур («С-14») цим маніфестом здійснили великий почин до об'єднання всіх націоналістичних організацій в єдину ОУН, яка була заснована Є.Коновальцем. Хай Бог благословить єднання ОУН.

Світлина: «Свобода» 23.03 – 5.04. 2017р.

ВОЛОНТЕР НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕОЛОГІЇ

19 листопада в Івано-Франківську, в обласній бібліотеці відбулась презентація брошури Мирослава ДАВИДІВА «Орієнтири українського шляху: інструкція»

Івано-Франківськ, «Нова зоря», 2015 р., 80 стор.

Жорсткі обставини російсько-української війни, зокрема інформаційної та ідеологічної, вимагають від нас, творчої інтелігенції, вироблення і постійної модернізації базових світоглядних, ідеологічних і громадських орієнтирів, адекватних складним історичним процесам українського націо- і державотворення.

«Зрілість української еліти передусім визначається вмінням послуговуватися інтелектуальним потенціалом наших співвітчизників, узагальнювати ідеї і підтримувати позитивні рухи, започатковані ними, з метою використання для загального добра», — написав у «Передньому слові» до книжечки-брошури М.Давидіва академік Володимир Качкан. Вироблення цих орієнтирів має проходити через погодження з суспільством і через українське законодавство. На жаль, у ст.15 Конституції України написано: «Жодна ідеологія не може визнаватися державою як обов'язкова». На думку М. Давидіва, яку він висловив на презентації, це — міна сповільненої дії для України, бо через те, що в українське законодавство, зокрема в ст.15 Конституції України, не закладено просування державної української національної ідеології, ми маємо два Майдани і війну на Донеччині і Луганщині. М.Давидів передрікає, що олігархи хочуть створити в Україні третій Майдан і не дай Боже, щоб цей Майдан поширився в інші області, бо тоді вся Україна перетворилася б на суцільний Майдан, бо тоді будуть гинути не сотні і тисячі українців, а мільйони. «Цією книжечкою я намагаюся зупинити ці процеси», — наголосив на презентації М.Давидів. Боюсь, що такі прогнози автора «Орієнтирів…» мають реальне підґрунтя, бо вороги не тільки очікують, але й прискорюють такий хід подій.

З-поміж статей, зібраних у брошурі М.Давидіва, тільки одна, а саме «Громадські організації як носії української державної національної ідеології в умовах становлення і розвитку громадянського суспільства в Україні» ще не апробована в пресі. Всі решта матеріали цієї брошури були опубліковані в газеті «Галичина» і одна («Від особи до особистості» (до1025-річчя хрещення України-Русі) — в газеті «День». Заздалегідь брошура була роздана майже всім учасникам презентації, тож дискусія, в формі якої був проведений весь захід, була гострою, наповненою новими ідеями і пропозиціями. Приміром, голова Всеукраїнського Братства ОУН-УПА і голова Івано-Франківської обласної організації КУНу Богдан Борович зазначив, що цією тематикою мали б займатись науковці, «доктора наук», і це мала б бути дискусія з наро-

дом. «Терпіли Табачника, — наголосив Б. Борович, — а тепер, коли міністром освіти став справжній патріот України, справжній професіонал в галузі освіти, колишній ректор Києво-Могилянки Сергій Квіт, який у дуже делікатній формі займається реформацією вищої освіти на користь держави, коли діти вищих владців раптом не поступили до вишів — почались обшуки у кабінетах міністерства освіти, вилучили сервер, і ми почули від прем'єр-міністра України, що Квіта потрібно знімати з посади міністра освіти. Тому дискусія науковців і освітян з народом мусить бути». І хоча від учасників презентації до пана Боровича прозвучали контраргументи про наче б то указ від Квіта про скорочення в університетській освіті вивчення української мови, історії України, філософії, про вилучення з освітніх програм творів Василя Барки «Жовтий князь» і Уласа Самчука «Марія», в яких висвітлено найтрагічнішу сторінку історії людства — голодомор в Україні в 1932-1933 роках, пан Богдан залишився при думці, що проти міністра Квіта створюються штучні інсинуації, як проти вченого і урядовця із справді українським лицем і душею, бо не може бути, щоб автор чудових передмов до книг Д.Донцова «Націоналізм» і «Літературна есеїстка», який сприяє відродженню і кращому розумінню україноцентричної ідеології, шкодив розвитку української освіти; швидше — це йому, успішному і проукраїнському міністру освіти Квіту невдоволені олігархи намагаються помститися за провал їхніх дітей на вступних тестах до вишів. В цій ситуації сам пан міністр Квіт в засобах масової інформації мав би внести ясність у цій заплутаній справі. Думаю, що пану міністру Сергію Квіту варто б узяти на замітку ще й таку думку, яка прозвучала на презентації з уст голови Івано-Франківської обласної організації «Союз українок» Уляни Шведюк: «В 1971 році я тривалий час перебувала у Польщі і бачила на власні очі як поляки готувалися до виходу з колоніального стану і виховували польський патріотизм. По-перше, геніальний Павло II Папа Римський кинув клич, що Польща має бути незалежною. Цю ідею, яка визріла в народі, він поширював через священиків, а ті в свою чергу впливали на виховання народних мас…». (З аудиторії пролунала репліка: «Але ж у поляків — одна Католицька Церква, а в Україні Християнська віра поділена між трьома головними конфесіями, ще й Московський патріархат веде розкольницьку і підривну роботу як послушний виконавець політики кремлівських верховодів»). Пані Уляна продовжила: «Практично виховання справжнього поляка-патріота здійснювалось з дитячого віку. До першого причастя кожен священик був зобов'язаний підготувати мінімум 10 дітей віком до десяти років. Основою підготовки були 80 питань, на які треба було дати правильні відповіді. Більше третини цих питань були релігійного характеру, решта — історико-патріотичного. Тобто, готуючи дитину до першого Причастя, священик водночас готував її до громадянської зрілості. Поляка-патріота готував! Не-

залежною Польща стала у 1989 році. Тобто ціле покоління було виховане і готове до побудови національної держави, яка в даний час є процвітаючою. Чи є у нас подібні методи виховання? Якщо нема, то треба придумати, запровадити!».

Але чи не найгостріша дискусія між автором «Орієнтирів…» і Б.Боровичем зав'язалась з приводу питання «національної диктатури». М.Давидів проголосив, що він поставив собі за мету сказати людям яку Україну і як будуємо, що кінцева мета книжини — налагодження гармонійних стосунків між інтересами людини, держави і громадянського суспільства, бо цей світ — це світ інтересів, і якщо ми навчимось враховувати ці інтереси, то тоді у нас не буде панування олігархів, недолугих людей, недолугих керівників і недолугої Верховної Ради, яка прийняла недолугий закон про вибори, який перекрив дорогу до депутатського представництва найкращим, найпрофесійнішим і найвідданішим народній справі кандидатам. На це Б.Борович зауважив, що українські інтереси ділять не українці, що олігархи вияснили між собою як і що ділити, а українці сидять на тих позиціях, на яких і раніше сиділи. Тому, щоб національна справа дала поштовх реальному державотворенню, мусить бути запроваджена хоча б на одну каденцію НАЦІОНАЛЬНА ДИКТАТУРА, яка мусить підняти українців до рівня творців держави, а не виборювачів для себе маленького права — ще ложечку капніть мені… Автор «Орієнтирів…» не заперечував проти такої постановки питання, тільки цінності треба вибрати правильні, бо в сучасних умовах загострення терористичних загроз у всьому світі і, зокрема на Східному російсько-українському фронті, особливого вибору немає; питання стоїть по-гамлетівськи: бути чи не бути! У транскрипції українського націоналізму це ж питання і водночас відповідь на нього звучить у формі першого пункту «Декалогу українського націоналіста»: «Здобудеш Українську державу, або згинеш у боротьбі за неї!». На жаль, є ще багато українців, яким не хочеться гинути у боротьбі за Україну. Колоніальний режим «тюрми народів», «імперії зла» як іменували радянський союз, виховав-селекціонував у багатьох українців здатність до мімікрії, до пристосуванства і жадоби матеріальних благ. Молоді, здорові парубки допризовного віку масово втікають за кордон на заробітки, аби лиш не потрапити на фронт, не стати до лав героїчних захисників України. Тому я не згідний з тими дискутантами на презентації, котрі доводили, що обидва Майдани виникли не стихійно, а були організовані олігархами, які переслідували приватні, меркантильні інтереси (влада, гроші), а не інтереси народу і держави; що наче б то технологію організації мирних революцій, які спочатку були втілені в Сербії, а потім в Україні, розробив американський політтехнолог Шарп; що Майдани не породили нову еліту. Нісенітниці! Якби Майдани не породили нової еліти, то москальські ординці без перешкод окупували б всю Україну, і ми

дискутували б не в бібліотеці в Івано-Франківську, а на нарах в мордовських бараках. Саме викристалізувана і загартована на Майданах українська еліта своєю саможертовною боротьбою і героїзмом «Небесної сотні» повимітала з владних кабінетів руйнівників і крадіїв, котрі не тільки віддали злочинні накази стріляти по мирних протестувальниках, але й розграбувала всю казну і перед цим за допомогою московських спецслужб розвалили Українську Армію. Хто першими кинулись на захист Східних рубежів України, коли москальські війська, мов фашистська орда вторглись на територію суверенної України? Майданівці організували загони добровольців і першими кинулись у нерівні бої з озвірілим окупантом. Я стверджую, що на Майданах створилась нова українська еліта і ця еліта ще скаже своє вирішальне слово у боротьбі за справді українську, справді європейську Україну! На зауваги учасників дискусії, що в брошурі немає згадки про необхідність укріплення Української Армії і соціального захисту захисників Вітчизни і їх сімей, про необхідність повсюдної агітації за вступ України до НАТО, про не логічність будувати національну ідеологію на християнських засадах фізичного непротивлення злу коли ворог суне на нашу територію, а в час «перемир'я» (за Мінськими угодами) спеціально б'є із заборонених видів зброї, щоб збільшити число біженців і посилити т.зв. «невидимий фронт», бо разом із біженцями до України, виснаженої війною, кризою, корупцією, інфікованої національним і релігійним розбратом, проникають вишколені диверсанти не лише військові, але й ідеологічні і ведуть підривні дії на всіх ланках функціонування держави, чинять диверсії на військових складах, підривають державні установи, навіть силовиків, розмивають сутність національної ідеології і національної ідеї, отже на ці зауваги і пропозиції М.Давидів відповів, що християнські цінності — це не безболісна зміна свідомості людини. У Посланні апостола Павла до римлян (Рм.13.12) значиться: «Ніч минула, а день наблизився, тож відкиньмо вчинки темряви й зодягнімось у зброю світла». Що таке зброя світла?, — задався питанням М.Давидів і продовжив, — Християнин зобов'язаний боротися зі злом. Але ніколи немає у християнина думки ненавидіти іншу людину. Немає іншого виходу як брати до рук зброю і захищати Донбас; немає іншого виходу як надіти на руки злочинців наручники і посадити їх до тюрми…». А якби пан Давидів до цього справедливого і переконливого переліку додав, що немає іншого виходу як укріплювати армію наймодернішою зброєю, вишколом, амуніцією, членством в альянсі колективної безпеки НАТО, а головне — Духом християнської нездоланності: «Хто піде на нас з мечем, той від меча загине!», бо це — обов'язок християнина боротися зі злом, то я перед усією авдиторією подякував би йому і замовив би за його здоров'я Службу Божу у Катедральному Соборі. Хибною і помилковою назвали більшість учасників презентації пропозицію М.Давидіва взяти за державницьку «ідеоло-

гію персоналізму». Адже персоналізм — це всього лише літературно-публіцистичний чи історико-документальний жанр. Тобто скільки б ми не описували персоналій, ідеології з цих описів не витиснеш, бо кожна персоналія — це цілком окремий світ, здебільшого цілком протилежний іншим персоналіям. І щоб не вигадували французький персоналіст Е.Мунье чи український філософ О.Кульчицький, на яких посилається М.Давидів у своїй пропозиції щодо «ідеології персоналізму» — це не науковий підхід до державної ваги питання про вибір державної ідеології. Бо якщо М.Давидів хоче на перший план ідеології покласти людину, особистість, то цим вчені займаються з часів Платона, Канта, Сковороди до ближчих теперішнім часам Мартіна Гайдеггера (фундаментальна онтологія), Карла Ясперса (трансцеденція буття і мислення) та багато інших представників світової науки. Зрештою є такі науки як антропологія, антропософія, антропосоціологія і навіть вчення антропоцентризм, під яке на мою думку і підпадає персоналізм, базований на релігійно-ідеалістичних поглядах. Тим більше, що О.Кульчицький пише про необхідність «зайнятися селекційним діянням історичних процесів», хоча усвідомлює до чого приводять такі «діяння» у виконанні рашистських «селекціонерів», розуміє, що « в історичному процесі життя української людини від печенігів до колективізації ці «діяння» йдуть одним шляхом: винищують сміливих і завзятих, залишають при житті податливих, слухняних і покірливих». Зрештою внаслідок такої «селекції» історичної правди ми втратили б правду про голодомор, про репресивну м'ясорубку, про національно-визвольну боротьбу ОУН-УПА. Чого тільки вартий «Закон о колосках» — офіційний закон УРСР, що був чинним лише в Україні в часи штучного голодомору і за яким кидали до тюрем і засилали на сибірську каторгу українських дітей, жінок, літніх людей якщо вони знайшли на колгоспному полі (до колективізації — на своєму) п'ять колосків і не здали їх до колгоспної комори. Не розумію для чого «винаходити колесо», якщо українська нація володіє не вигаданою, а створеною з необхідності виживання, державницького і національного самоствердження чіткою і дієвою, науково вивіреною і перевіреною в боротьбі за державність України ідеологією Українського Націоналізму. Цю ідеологію ми не можемо відкидати як не можемо відкидати Шевченка, Франка, Грушевського, Міхновського, Петлюру, Коновальця, Шухевича, Мельника, Бандеру, Чорновола, Плав'юка, з рештою Руслана Марцінківа — молодого націоналіста-свободівця, якого івано-франківці обрали мером обласного центру. Націоналізм доказав свою життєвість і ефективність як у період Майданів так і під час теперішньої Вітчизняної війни українців проти російських окупантів і їхніх прихвоснів лугандонівських сепаратистів-терористів. Український націоналізм потрібно ґрунтовно вивчати, вдосконалювати і на всіх ділянках нашого націо-і-державотворення якнайширше пропагувати, щоб

там не вифальшовували, не фабрикували рашистські імпер-шовіністи і їхнє агентурне охвістя, яким москалі нашпигували всі країни світу. Навіть присутні на презентації біженці з Луганська Олександр та Ірина однозначно висловились за впровадження Українського Націоналізму як провідної ідеології Української держави. До числа цікавих можна зарахувати запитання — міркування керівника радіостанції «Дзвони» Марії Солодчук: «Чи зможемо цими книжечками виховати еліту?»; «Свідомість зміниться тоді, коли люди повірять у Бога, коли отримають благословення, коли не будуть засліплені, затемнені, закриті до Бога»; «Куди дійде книжина?», які М.Давидів означив як питання добра і зла, а призначення своєї брошури вбачає в сприянні кожній людині пошуку зла в собі, бо з досвіду тривалого проживання в Росії переконався, що росіяни більше бояться фізичної сили, а не Бога, але зло, яке є в нас самих, робить нас слабкими перед ворогами. Вельми актуальною і резонною видалась мені ще й така думка М.Давидіва, наведена в його брошурі (стор.64-65): «Лише велика ідея — християнська ідея, а не її спотворена суть ординськими вождями, царями, диктаторами, може змінити Росію на краще. Християнські цінності мали значний позитивний вплив на Європу, тому вона могла б допомогти Росії звільнитися від агресивних людиноненависницьких ідей. На жаль, Європа крок за кроком відступає від християнських цінностей, поступово стає на службу мамоні. Тому помилково обмежує пошук шляхів розв'язання проблем Третьої світової війни лише можливостями політичних врегулювань, компромісів, санкцій… Це хибний шлях, на якому західна цивілізація навіть не може спромогтися на ефективну допомогу Україні перед загрозою катастрофи світового масштабу. Тим часом в Росії триває ренесанс нацизму». Волонтером національної ідеології я назвав на презентації Мирослава Давидіва тому, що його пошукова праця на основі наукових джерел, в тім числі і націоналістичного змісту, не тільки не шкодить ідеології Українського Націоналізму, а навпаки — допомагає краще вивчити цю рятівну ідеологію і впроваджувати її у всі ділянки нашого життя, передусім — у громадські організації. Книжечку М.Давидіва корисно прочитати кожному українцеві, бо вона спонукає замислитись «чиїх батьків чиї ми діти» і ставить перед Верховною Радою України конкретну вимогу — відредагувати ст.15 Конституції України відповідно до вимог Всеукраїнського обговорення, яке потрібно якнайшвидше провести на державному рівні, про запровадження в Україні державної національної ідеології.

2015 р.

КРЕАТУРА НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ

ВИКРИВАЙМО АДЕПТІВ ДЕСТРУКЦІЇ

«Консолідація українського народу в умовах російської агресії та загроз контрреволюції в Україні», — такій темі був присвячений круглий стіл (кс), що з успіхом відбувся в конференцзалі Івано-Франківської ОДА 13 травня 2016 року. На обговорення (кс) було винесено дві теми: «Ідеологічні засади єднання нації» (доповідач, ініціатор і один з організаторів (кс) Мирослав Давидів), та «Формування територіальних громад як умова подолання корупції — найбільшої внутрішньої загрози в Україні (доповідач Любомир Волосянко). Особливістю цього (кс) стало те, що, як наголосив М.Давидів, вперше на Україні розпочато роботу над формуванням українського ідеологічного простору. Ідеологію доповідач розглядає як інструмент для реалізації української національної ідеї. Для конкретизації обговорюваних питань і ефективної роботи (кс) всім учасникам заходу були роздані заздалегідь підготовлені матеріали: схема «Головні орієнтири національного життя», «Звернення учасників Руху за консолідацію українського народу в умовах російської агресії». Для досягнення максимальної результативності роботи з визначення шляхів подолання внутрішніх загроз українській незалежності всім виступаючим було запропоновано внести конкретні пропозиції щодо координації та спільних дій інституцій громадського суспільства і стратегії розвитку України. «На жаль, — зазначено у Зверненні, — корумпована влада, яка є під п'ятою великих бізнесменів, руйнівне для України міжпартійне взаємопоборювання, невігластво деяких патріотів, які опинилися біля важелів управління країною і не розуміють, що таке державотворення, бездарна кадрова політика в вищих ешелонах влади насправді стали союзниками Кремля. Україна опинилась перед загрозою контрреволюції». Порушені проблеми запропоновано вирішувати: шляхом єднання суспільства навколо української національної ідеї, осердям якої є християнські цінності; внесення змін до ст.15 Конституції України доповненням про заборону людиноненависницьких ідей і визнання української державної національної ідеології як орієнтиру для інших ідеологій замість вимоги цієї статті про те, що жодна ідеологія не може бути обов'язковою. Закликаючи навчитись відрізняти добро від зла, правду від брехні, М.Давидів свій виступ завершив словами: « Всі наші речі будуть мати сенс і знайдуть своє відображення у законодавстві України лише при одній умові: якщо буде суспільна згода щодо тих значущих питань, які ми обговорюємо. «Народна рада Прикарпаття» не претендує на істину. Істину будемо виробляти всі разом. Тоді ми зможемо змінити своє життя на краще». Оскільки один з учасників (кс) Богдан Боровичбув у Києві на Дні Примирення, де об'єднавчим гаслом стали слова Президента України Петра Порошен-

ка про те, що християнська віра, яку військові капелани проповідують серед бійців АТО, укріплює міць нашої армії, так само Християнська віра має об'єднати і укріпити все наше суспільств, то ведучий (кс) Богдан Павликівський наголосив, що на жаль ці слова і сама ідея духовного єднання українців не відтворені у нашому чинному законодавстві. Тому ведучий закликав впливати на діяльність політиків так, щоб вони перестали говорити одне, а робити друге. Богдан Борович у своєму виступі нагадав перші роки незалежності, коли він, будучи мером Івано-Франківська, скоротив число російськомовних шкіл у обласному центрі до однієї, бо їх було більше половини і на зборах директорів шкіл запропонував вивчення християнської релігії в школах, то всі директори були проти. Більше того, коли до директорів звернулись із запитанням, а яку релігію ви хотіли б вивчати, то почались мудрування, ухиляння від прямої відповіді і в результаті в одній із шкіл міста було пролито ртуть і почались різноманітні прикрощі. Тому Б.Борович зробив висновок, що за всім цим стоять якісь сили. Інцидент затягнувся на пів року і таким чином діяльність мера була зосереджена на погашенні інциденту, а не на впровадженні релігієзнавства. А невидимі «сили» так і залишились за кулісами подій і тепер вчинили ще підступніше: як повідомила у своєму виступі доцент кафедри релігієзнавства Прикарпатського національного педагогічного університету ім. В.Стефаника Любов Геник (з родини славетного українського історика Івана Кузича-Березовського) нині цю кафедру закрили і пані Люба змушена шукати роботи в іншому місці. Невже знову повертаємось до атеїзму? Оскільки ці «невидимки», яким вдається регулювати наш духовний, освітній і навіть письменницький розвиток дедалі більше нагліють і очевидячки скеровують наше національне життя до капітуляції перед москальськими агресорами і ретроградного совкізму, то є потреба скидати з них маску і оприлюднювати їхні прізвища і діяння. Приміром, нещодавно у журналі «Перевал» була підготовлена до друку моя, автора цих рядків, стаття «Адепти малоросійства», апробована вже в газеті «Українське слово». Однак головний редактор журналу признався мені, що на нього чиниться великий тиск, щоб не допустити до друку мій матеріал. В результаті прикарпатські «адепти малоросійства», які чинять тиск на головного редактора-свободівця, таки взяли верх, і підготовлений матеріал був не допущений до друку у «Перевалі». Тож на письменницьких зборах я (М.З.С.) запропонував на місці забороненого новітньою цензурою матеріалу помістити анонс про те який матеріал мав бути опублікований і прізвища тих, хто не допустив його до публікації. Але страшно не те, що відновлюється цензура. Страшно те, що маститі письменники, навіть «професора», навіть без двох «ф» і двох «с» в цьому слові, на вже згадуваних зборах, закликали молодих творців, що подали заяви до Спілки письменників, не торкатись громадянської тематики, особ-

ливо теми нації, а, значить, національних почуттів і національного самоусвідомлення. Це вже пахне спробою повернення до колоніального минулогоі схоже на капітуляцію. І хоча ці мої спогади з письменницьких зборів були висловлені тільки в кулуарах (кс) у вузькому колі знайомих, все ж, сподіваюсь, вони скромно доповнюють той діагноз про здоровий спілчанський організм, який виставив нашій обласній Спілці її голова Є.Баран в «Літературній Україні» від 5 травня 2016р.

Зазначаючи, що за останні два роки русифікація в Україні сягнула небачених досі загрозливих висот, представник УГКЦ отець Ігор Пелехатий висловився майже афористично: «Говорити щось про національну ідею в умовах тотальної русифікації — все одно, що лити воду на поржній млин. Якщо і далі русифікація здійснюватиметься такими шаленими темпами, то Україна не витримає, не відбудеться як держава. Гасло «Єдіная страна» насправді дуже небезпечне, бо Україна ніколи не відбудеться, якщо не сформується довкола україноцентричності. Це не шовінізм, не націоналізм, це — природний шлях кожної держави і нації — гуртуватись довкола рідної мови і культури». Далі отець Ігор назвав мовною шизофренією побутуюче в Україні явище двомовності. І справді майже на всіх українських телеканалах превалює російська мова. Навіть парламентарі і владці, а за ними і провінційна юрба службовців і чинуш публічно, ніби з викликом всьому українству, користуються російською мовою, тобто мовою окупантів і ворогів нашої країни, які ведуть з нами неоголошену війну. У слід за мовним роздвоєнням відбувається духовне роздвоєння. На жаль ми нічого не робимо, щоб нейтралізувати чи бодай локалізувати агресивну інвазію «русскава міра». На думку отця Ігоря ми зобов'язані переконати нашу владу, щоб конституційна вимога про державну мову виконувалась на всіх рівнях нашого життя. Таку ж думку підтримав і протоієрей УПЦ КП Василь Булах. Окрім цього протоієрей запропонував запровадити в школах основи релігії і створити виконавчий орган, який би опрацьовував пропозиції круглих столів і втілював їх в життя.

«ДЖЕВЕЛІНИ», ДЖАМАЛА І «ГАРТ НАЦІЇ»

Ігор Ткач представив себе інформаційним аналітиком, і хоча його пропозиція звернутись до парламенту з вимогою денонсації Договору про мир і дружбу між Росією і Україною не новина, проте вельми важлива і актуальна, бо, принаймні вказує на прикру забудькуватість і непослідовність наших парламентарів. Щодо пропозиції І.Ткача взяти за національну ідею не лише в Україні, але й в усьому світі, гасло, щоб усіх нагодувати, адже Україна здатна нагодувати всіх своїх громадян і ще пів світу, то ця «національна ідея» перегукується з ідеєю часів кріпацтва «хіба ревуть воли як ясла повні», а одна з учасниць дискусії назвала цю «ідею» шлунковою. І.Ткач намагався всіх переконати, що коли б ми змогли забезпечити східнякам ковбасу по 2, 20 (із

залу хтось кинув репліку: «тоді вони захотіли б горілки по 3, 80»), то східняки не мали б претензій до України і всі почали б носити вишиванки і говорити українською мовою… Невже? Невже навіть ті, що підносять українським воякам на фронтах АТО банки меду з гранатою всередині, або справно інформують терористів про місцезнаходження наших військ, їхню чисельність і озброєння. Наївна думка, бо скільки українці не кормили москалів, скільки не гнули спин у кріпацькому ярмі, скільки не корчились від голоду, коли в них забирали всі їхні запаси до зернини і пхали в пельку ненажерливим кацапам і пролетарям всього світу, добрішими чи проукраїнськими від цього не стали ні кацапи, ні пролетарі всього світу, про що переконливо свідчать події в Криму, на Донеччині і Луганщині. Тут йдеться про національну «ментальність орди», про тотальну зомбованість і деформацію світогляду підневільних московській брехливій пропаганді громадян Росії і колонізованих нею народів. Москалі поважають тільки фізичну силу і рабську послушність, а пролетарі — гроші. Отже висновок простий — будьмо сильними, вільними і грошовитими (тільки не внаслідок корупційних схем і оборудок, а завдяки чесній, продуктивній і вільній праці), тоді нас поважатимуть і москалі, і пролетарі всього світу. Про всяк випадок не завадило б нам бути ще й трохи мудрими, тверезомислячими і прагматичними.

У зв'язку з цим я (М.З.С.), у своєму виступі нагадав, що підписанти Будапештського меморандуму, зокрема США, Німеччина і Франція, мають певні безпекові зобов'язання щодо України і в учорашньому (12 травня) телеінтерв'ю на «Голосі Америки», яке взяла Мирослава Гонгадзе в представниці корпусу радників президента США Обами, було чітко зазначено, що в Президента США і його оточення визріло розумінні про необхідність надання Україні летальної зброї, зокрема самонавідних протитанкових систем «Джевелін». Що ж, краще пізно, ніж ніколи. Тож ми, громадськість України, повинні вимагати від нашої влади активніше пришвидшувати цю допомогу, щоб завчасно не допустити розв'язання москалями Третьої світової війни. Як на мене, то найефективнішим «Джевеліном» для москальських агресорів стала перемога української татарки Джамали на Євробаченні 2016, бо пісня — біль депортації кримських татар 1944 року пронизала серця і розум мислячих громадян всього світу. Слава Україні! Слава Кримським татарам! Слава Джамалі! Але найбільша наша сила у святій вірі в Бога і в Україну. Хибною є і пропозиція І.Ткача про модність чи примітивізацію національної ідеї, про опущення її до рівня «сірої маси». Таке спрощення є вульгарним і деструктивним, адже національна ідея кожної нації, не тільки української веде до створення національної держави. «І доки ця визначальна проблема не буде вирішена (створення УССД — М.З.С.), — пише у своїй праці «Орден української надії» Василь Іванишин, — доти в Україні нікому і ніколи не вдасться вирішити на

користь українців жодної іншої (політичної, економічної, соціальної, освітньої, культурної, релігійної, аграрної, кадрової тощо) проблеми. Думати інакше — це свідомо обманювати себе і людей. А думають… і обманюють — на кожних виборах…». І починати виховання потрібно з дитячого садка і школи, коли формуються основи світогляду. Але і на цьому шляху стоять перепони. Як повідомила у своєму змістовному виступі кандидат педагогічних наук вже згадувана Люба Геник їй і її колегам не дозволили провести в школах Івано-Франківська анкету з питанням «Чи вірите ви в Бога?». Причому анкету не збирались оприлюднювати в ЗМІ. Науковці намагались визначити, що впливає на виховання дітей, щоб результатами дослідження користувались директори шкіл, педагоги і батьки. Отже спитаймо себе і наших обласних владців, не лишнім було б спитати і київських владців: кого виховує наша школа, де, на жаль, превалює культ грошовитих батьків? І це не риторичне питання з огляду на злочинну і безкарну поведінку так званих «мажорів», котрі від всякого злочину, навіть від вбивства людини, можуть відкупитись.

Дещо дискутивними і протирічивими були виступи шановних біженців з Луганщини Ірини Магрицької та Володимира Сабадухи. І якщо пані Ірина закликала будувати українську Україну і водночас заперечила українську національну ідею на основі християнства, то пан Володимир пішов ще далі — звинуватив Давидіва у відкаті в розумінні національної ідеї, на що М.Давидів відповів словами Біблії: «Будьте досконалі як досконалий Отець наш Небесний». Це звернення не до еліти, а до всіх людей. Ми зібрали цей круглий стіл, щоб чітко заявити, що будуємо національну ідею на християнських цінностях. Що тут не зрозумілого»? В дискусії також взяли участь науковець Богдан Максимець (запропонував до християнських додати ще й європейські цінності, оскільки Україна — поліетнічна держава), представник Комітету виборців України Максим Лисюк (запропонував ввести в школах посаду релігієзнавця на баланс ОТГ чи міст), Марія Солодчук, головний редактор радіо «Дзвони» (запропонувала вносити релігієзнавство у шкільну програму не просто як факультатив, а як окремий предмет, звернула увагу присутніх, що ми ведемо дискусію про освіту без представників влади, які чомусь не з'явились на круглий стіл, маємо повернути Михайла Вереса як фахівця-професіонала освітянської ниви) та інші. Щоб обласні та міські владці не подумали, що їхня відсутність на (кс) була непомітна, учасники заходу підтримали мою пропозицію доручити місцевим владцям поширити до шкіл і бібліотек виданий зусиллями громадськості духовно-патріотичний журнал «Гарт нації», бо це — гарт державності, гарт нашого духу, нашої звитяги.

ЧИ НЕ ПОРА ЗОЛОТІ КАЙДАНИ КАЗНОКРАДІВ І КОРУПЦІОНЕРІВ ПОМІНЯТИ НА КРИМІНАЛЬНІ?..

Щодо питання формування територіальних громад, як умови подолання корупції в Україні, з яким виступив Любомир Волосянко, то хоча з формального боку воно було підготовлено і презентовано доповідачем на високому рівні (представлено брошуру «Статут територіальної громади села Підлужжя Тисменицького району Івано-Франківської області» та бездоганну в поліграфічному виконанні брошуру Ігоря Гурняка «Територіальні громади: від віртуальності до ефективного власника. Практичні поради»), одне моє запитання до доповідача відносно численних повідомлень про закриття сільських лікарень і шкіл начебто через брак фінансування (ходять слухи про закриття Яблунівської лікарні на моїй рідній Косівщині і переведення Середньої школи в моєму рідному Середньому Березові на восьмирічку) в той час, коли в столиці зникають в офшорах, або й безслідно мільярди не лише людських, тобто платників податків, але й позичених в МВФ, грошей і на ці геноцидні щодо селян процеси територіальні громади за словами доповідача ніяк не можуть вплинути, бо не мають дотаційного фінансування, то цікавість до гучних слів промовця і представлених справді важливих і сумлінно напрацьованих документів у мене чомусь послабилась. Очевидно треба дошукувати більш ефективних і дієвіших важелів впливу на тих, хто за словами Лесі Українки «забуває про страшні народні рани, щоб собі на вільні руки золоті надіть кайдани». Чи не пора на казнокрадів і злодюг всіх мастей накладати кримінальні кайданки замість золотих? Звісно, що ніякі гроші, ні «Джевеліни» тим більше москальська окупація не врятують нас, якщо ми, українці, залишатимемось роз'єднаними, розсвареними, внутрішньо окупованими і безбожними атеїстами, які, до речі, допомагали большевицьким окупантам чинити штучний голодомор на Україні. Мойсей водив євреїв по пустині 40 років, щоб вичавити з їхніх душ рабство, а нам українцям понад триста років москалі та інші окупанти прищеплюють рабство, національне самовідчуження, самоїдство і бездержавність. То де ж нам шукати спасіння? У Святому Письмі сказано: «Царство Боже всередині нас». Але щоб віднайти Боже Царство і Божу правду, щоб все інше додалося нам, просвітім свої душі сяйвом любові Духа Святого. Хай креатура Ісуса Христа, Бога нашого, веде нас до мудрості, миру і національної консолідації.

2016 р.

ПЕРША ЛАСТІВКА ПРИКАРПАТТЯ, АБО «ПОВЕРНЕННЯ» ОКСАНИ ЗАТВАРСЬКОЇ

Третього квітня на Гуцульщині валили сніги і віяли завірюхи. Здавалося, що Господь вчинив ці випробування природи (прийдуть найстійкіші, найвідданіші) для учасників урочистого відкриття на фасаді Яблунівської ЗОШ І-ІІІ ст. меморіальної дошки-горельєфу першій на Прикарпатті заслуженій артистці України, видатній і ведучій акторці Коломийського, а після його закриття у 1962 році Івано-Франківського театрів, почесній громадянці селища Яблунів, патріотці України і активній громадській діячці, люблячій мамі двох доньок, Берегині християнських і народних традицій, красивій жінці, в яку закохувались письменники, поети, якій кричали «Браво!» тисячні зали великих театрів і сільських клубів незабутній Оксані Іларіонівні ЗАТВАРСЬКІЙ.

1. ГОРЕЛЬЄФ І КАМІННЕ ЯБЛУКО

Ведуча урочистості, ініціатор і головний організатор створення горельєфу, молодша донька Оксани Іларіонівни, відома письменниця, мистецтвознавець і культуролог Романна Затварська почесну місію відкриття меморіального знака своїй мамі доручила особистостям, безпосередньо причетним до театру: Зиновію Симчичу — своєму двоюрідному братові, талановитому акторові Коломийського обласного народного театру, синові знаменитого Василя Симчича, найближчого сценічного соратника Оксани Затварської, колишнього режисера цього театру і кіноактора, виконавця головної ролі у культовому кінофільмі «Захар Беркут», Ростиславу Держипільському — директорові Івано-Франківського академічного обласного музично-драматичного театру, заслуженому артистові України, Олексію Гнатковському — акторові цього ж театру, заслуженому артистові України. Коли під гучні оплески злетіла завіса із величавого пам'ятного знака — перед присутніми відкрилось обличчя поважної жінки з великим життєвим досвідом, з мудрим і глибоким поглядом сумовитих очей. Такий образ автори цього проекту відомі скульптори Василь Дудка і Любомир Макар створили не з ефектних фотографій, на яких зірка Українського театру зображена в численних ролях своїх сценічних героїнь, а на вимогу Романни Затварської втілили цілком життєвий, зрозумілий образ з натуральної фотографії, на якій О.Затварська світиться не так зовнішньою як внутрішньою красою, чим Всевишній щедро обдарував її, тобто така, якою була в житті. Театр дарує людям чудові миттєвості пізнання життя, творить філософію життя, якого прагнемо. Тож і скульптори у своїй роботі керувались знаменитим кредо Оксани Затварської «За мить життя зуміти все пізнати». Перед

освяченням горельєфа парох місцевої Української Греко-Католицької Церкви отець Дмитро виголосив невелику промову, в якій розповів про свої відвідини О.Затварської в її батьківському домі в Яблунові, про її обов'язкову молитовність і сповідальність. «Вона була не тільки видатною, шанованою людиною з великим акторським талантом і чистим сумлінням, але й практикуючою християнкою. Світлу пам'ять про Оксану Затварську збережемо у наших серцях», — наголосив отець Дмитро. Біля відкритого і освяченого горельєфу окрім скульпторів і священика вдало виступила десятикласниця місцевої школи Марія Явдошняк в амплуа здібного читця вірша Романи Затварської «О, театр!», глорифікаційна тема якого прозвучала пафосно і романтично, а також працівник відділу культури Івано-Франківської ОДА Микола Кобрин, котрий подякував організаторам заходу і в першу чергу родині за створення і відкриття пам'ятного знака Оксані Затварській, якою гордитимуться не лише школярі Яблунова, але і жителі обласного центру, де проводиться акторський конкурс ім. О.Затварської, де до неї збереглась велика повага в колективі Обласного театру, де вона працювала, і в культурному середовищі громадян області. М.Кобрин передав найщиріші вітання від керівника відділу культури ОДА Володимира Федорака і його запевнення, що ранг конкурсу ім. Оксани Затварської буде підвищуватись. Через негоду дійство презентації перенесли до приміщення школи, а біля горельєфу Романна Затварська подарувала скульпторам яблуко з каменя, прикрашене синьо-жовтою стрічкою — символ Яблунова.

2. МИТЦІ — ДІТЯМ

270-ти річна Яблунівська школа має славну історію і давні традиції. Найперше, школа дає учням фундаментальні знання, належне патріотичне, моральне і релігійне виховання, готує своїх вихованців до повноцінного і активного життя в громадянському середовищі і реальних життєвих обставинах. Вже в фойє школи кидаються у вічі змістовно оформлені стенди, причому найактуальнішої тематики, зокрема, учні мають змогу засвоїти правила поведінки в умовах терористичних загроз і підозрілих вибухонебезпечних предметів. Війна війною, але без моральності ми були б такими ж дикими агресорами як москалі, тож з великою повагою до вчительського і учнівського колективу школи читаю наступний стенд з промовистою і цілком дидактичною назвою «Заповіді для українця»: «1. Будь моральний, бо моральність і чесність — це підстава твоєї гідності. 2. Шануй Бога і віру Христову і ніколи її не зраджуй, бо це — підстава твоєї чесності. 3. Шануй свою матірну мову, бо це — прекрасний скарб, що відрізняє наш народ від інших народів. 4. Шануй звичаї і традиції твоїх батьків, бо це — твоя краса. 5. Будь правдомовний і ретельний, бо за це будуть шанувати тебе свої і чужі…».

І таких заповідей чотирнадцять, і одним з ініціаторів запровадження їх у школі була депутат Яблунівської селищної ради Оксана Затварська. Але якби я був присутній при написанні цих чудових заповідей, то порадив би слово «підстава» замінити на «запорука», оскільки перше асоціюється із сучасним жаргоном, а «матірну мову» з тієї ж причини замінив би на «рідну українську мову», але це справа смаку і традиції.

В коридорі на другому поверсі нас уже очікували ледь не всі вчителі і учні школи. Під оплески стаємо перед учнівською молоддю під знову ж таки стендами, присвяченими випускникам школи різних часів: поетам Тарасові Мельничуку і Дмитрові Павличку, видатній артистці Оксані Затварській. Дивлячись у чисті і довірливі очі дітей, прошу Бога, щоб ми не схибили, щоб у наших виступах не було «зерна неправди», самолюбування, менторського тону, бо ми для них як вчителі… На мить постали в пам'яті слова Глави Української Греко-Католицької Церкви у 2001-2011 роках Блаженнійшого Любомира Гузара із його книжки «Три дороги», яку я прочитав напередодні: «Учитель — не просто професія чи служба, а покликання, подвижництво. Учитель — це скульптор людини. І якщо він просто служить державі і виконує програму, то заперечує своє єство. Ми редукували вчителя до стану державного службовця. А вчитель… Ісус Христос був Учитель. Учитель — людина, яка передає знання, солідне знання. А тепер ніхто не думає про знання — намагаються передати лише інформацію, а не знання. Тоді навіщо нам вчителі? Якщо йдеться тільки про передачу інформації, то нехай учні вчаться через Інтернет — там більше інформації, ніж у голові будь-якого вчителя. Та Інтернет ніколи не зможе замінити вчителя — бо вчитель повинен мати мудрість»… Романна Затварська дякує учням за аплодисменти і розповідає як її мама готувала учнів до вступу до ВИШів, тобто виконувала функції вчительки. Особливо плідними були уроки художнього читання і сценічної мови. До слова запрошує Олексія Гнатковського, котрий від імені клектиу артистів Обласного театру прочитав вірш, присвячений специфіці акторського мистецтва. Але через невідрегульованість звукопідсилюючої техніки багато слів прозвучали невиразно, розмито. Отож, коли було надано слово мені — відмовляюсь від мікрофона і веду мову про важливість пам'ятних знаків для передачі історії, яку творимо для теперішніх і майбутніх поколінь. Розповідаю про могутній творчий тандем у Коломийському театрі довоєнних і післявоєнних часів: Василь Симчич — Оксана Затварська і читаю мій авторський вірш «Осанна», присвячений конкретній події, а саме: в Яблунові в 1994 році на відкритті першого у світі пам'ятника проголошенню Незалежності України Оксана Затварська і поет із Косова Богдан Радиш на колінях прочитали вірш-молитву за український народ. Мій виступ і мій вірш сприйнялись добре, діти щиро аплодува-

ли, діти відчули енергетику щирого бажання передати їм часточку своєї любові до нашого народу, до нашої багатостраждальної України, яка тепер переживає тяжкі часи воєнної агресії. Радію, що в невеликому вірші, написаному за день до урочистості відкриття горельєфу О.Затварській, мені вдалося висловити у молитовній формі ті думки, які хвилюють весь український народ: «Спаси нас, Боже, від кайданів рабства, / Від каторги сибірської врятуй».

3. ЗМАГАЙМОСЬ У ДОБРІ!, АБО БЛАГОСЛОВЕННЕ КРЕЩЕНДО

«Симчичі замагають…», — сказала Романна Затварська перед тим як надати слово Зиновію Симчичу. Чи то жартома сказала, чи для заохочення до підвищення напруги змагальності у виступах — не знаю. Але це подіяло. Виступаючі відчули відповідальність за зміст і якість кожного слова, мовленого перед чистими душами дітей. «Я один з не багатьох, хто пам'ятає Оксану Іларіонівну на сцені Коломийського театру, де відбувся її зірковий час, де вона була примадонною», — розпочав свій виступ Зиновій Симчич. Звісно, і Зиновій, і Романна могли б багато розповісти про акторську діяльність Оксани Затварської, адже ще дітьми були залучені до сценічної діяльності: у виставі «Тіні забутих предків» за повістю М.Коцюбинського (режисер Василь Симчич) Зенко виконав роль Іванка Палійчука, а Ромця — Марічки Гутенюкової (період дитинства). Але про це детальніше розповідає у своїх книжках Романна Затварська. Зокрема, її перу належать «Три пори року» про свою маму Оксану Затварську, «Я приходитиму, коли мене уже не буде…» про Василя Симчича, «Корифеї Галицьких театрів» про акторів галицьких мандрівних театрів Миколу Бенцаля та Олену Бенцаль-Карп'як, зрештою, не тільки про них, бо їх творчість нерозривна з творчістю когорти тих українських талантів, які щедро дарували глядачам тепло своїх сердець і велику закоханість у театр, у націотворчу магію його дійства. Оксана Затварська пішла на пенсію у 57 років. Могла ще довго працювати, але так склалось. Поїхала до Яблунова і спрямувала свою кипучу енергію на громадській роботі в рідному селі. З любов'ю займалась вихованням внуків і племінників. У хаті Затварських провів свої найкращі дитячі роки Зенко Симчич і про це він розповів дітям. Приємно було як тета казала: «Зенцю, ходи, я тобі прочитаю». Любила читати твори Івана Франка, Дмитра Павличка. Зиновій переконаний, що естафету любові до читання Оксана Затварська передала не лише своїм дочкам, але і всім, хто з нею спілкувався в домашній обстановці. Але чи міг би З.Симчич оминути у своєму виступі свого товариша ще з шкільних років, тепер — народного артиста України, до речі, учня Яблунівської школи (два роки навчася в Яблунові) Олександра Биструшкіна? Мене, автора цих рядків (М.З.С.), в 1971 році мій троюрідний брат Зиновій познайомив із Олександром Биструшкіним у Львові, коли я був студентом фізичного факультету

Львівського університету; Зенко служив у армії, а Сашко приїхав до Львова на гастролі з Київським театром ім. Івана Франка, де тоді вже працював актором, і ми бачили його на сцені поряд з легендарною артисткою українського театру Наталією Ужвій. Ця дружба триває між нами до цих пір. І в знак цієї дружби Зенко прочитав для школярів потрясаючий вірш О.Биструшкіна «Заборона». І не тільки на знак нашої дружби, але і для глибшого розуміння сутності театру і каторжної праці актора. Цього вірша Сашко написав, коли в театрі склалась нестерпна обстановка і він змушений був перейти на чиновницьку працю — 12 років очолював управління культури міста Києва, а в його поетичній образності постав театр як «скажена праця почуттів, змагання прагнень і емоцій, водоймище без берегів, гірких проваль на кожнім кроці», але попри цю болючу реальність театру автор вірша прикутий до театру душею і серцем, ніби Прометей до скелі, він любить театр бо живе ним, живе в бурхливій магмі театру, у самому його кратері, який поглинає все — тебе, мене, його, натхнення, час. Але найшокуюча і контроверсійна кінцівка вірша: «Театр не спить, він нас чекає як на допит знов. Ти ката свого любиш? Дуже! Така робота і така любов!». Дивовижно, але ці рядки перегукуються із Франковими*: «Ти, любиш, брате, Русь / Як хліб, як кусень сала, — / Я ж гавкаю раз в раз, / Щоби вона не спала. /... Ти любиш Русь, за те / Тобі і честь, і шана, / У мене ж тая Русь — / Кривава в серці рана. / Ти, брате, любиш Русь, / Як дім, воли, корови, — / Я ж не люблю її / З надмірної любови»*.

Хоча Ростиславу Держипільському не довелось бачити Оксану Затварську на сцені, про неї він багато знає, не дарма називає велику актрису «Прикарпатською Заньковецькою». З часу як пан Ростислав очолив Обласний театр, тобто з 2008 року, в колективі стало доброю традицією двічі на рік відвідувати її вдома і спілкуватись з геніальною актрисою. Ті вірші, які вона читала при відвідинах молодим артистам, читала душею. У акторів є таке поняття як «органіка». Це було настільки органічно, пригадує Р. Держипільський, що хоча актрисі було понад 90 років, всі твори, які вона читала, звучали так майстерно, що актори, які її слухали, відчували естетичну і духовну насолоду. Оксана Іларіонівна залишилась у пам'яті Р. Держипільського як надзвичайно духовна і добра людина. Це була геніальна людина, сказав на завершення свого виступу пан Ростислав і, задумавшись додав з веселинкою в голосі: «Приємно в двічі, в десятеро, що я родом з Косова, бо гуцули і прикарпатці — найталановитіші люди у світі. Бережім себе!». Про Марію Миколаївну Ігнатюк, члена Національної спілки театральних діячів України, доцента кафедри театрального та хореографічного мистецтва Інституту мистецтв Прикарпатського Національного університету ім.В.Стефаника можна писати книжки, бо і сама написала і випустила їх у світ чимало. Зокрема, недавно в Тернополі вийшла друком у співавторстві з Миколою Сулятицьким їхня солідна книга

«Свічадо зореслова»: посібник-хрестоматія зі сценічної мови для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв. А на урочистості в Яблунові Марія Миколаївна розповіла про свої перші кроки до величного світу Мельпомени під благословенням славетної Оксани Затварської. Марійка була ще школяркою, навчалась у Середньоберезівській середній школі, як її запросили до Яблунова на урочистість, присвячену вступу до членства Спілки письменників України Дмитра Павличка. Марійка читала «Каменярі» І.Франка, а О.Затварська — новели Василя Стефаника. Виступ Оксани Іларіонівни засвітив у душі березівської красуні любов до художнього слова, до сценічного мистецтва. І цю любов Марія Миколаївна тепер прививає своїм вихованцям і читачам. В 1994 році на науковій конференції, присвяченій 1000-літтю Березовів, О.Затварська очолювала секцію мистецтва, а Марія Ігнатюк була її секретарем. У пам'яті Марії Ігнатюк Оксана Затварська залишилась як чарівна і мудра жінка, чудовий оповідач про театральне мистецтво, про свого соратника на ниві сценічного мистецтва, славного березуна, чоловіка її рідної сестри Юлії, режисера Коломийського театру Василя Симчича і його родину, про важливість аматорської діяльності серед молоді, аби виявляти і підтримувати справжні обдарування. У Івано-Франківську М.Ігнатюк відвідувала концерти, на яких поважного віку акторка О.Затварська читала твори Івана Франка. Але як читала!.. «Якби ти знав як много важить слово…». Ці Франкові слова у виконанні Оксани Затварської звучать у пам'яті благословенним крещендо.

4. «У ЯБЛУНОВІ, ЗА РІЧКОЮ…»

Василя Юровича Курищука знає вся Гуцульщина. Фізик за фахом, краєзнавець і громадський діяч за покликанням, він, як кажуть, майстер на всі руки. Для Оксани Затварської, коли вона перебувала у Яблунові, був ще й порадником і помічником у громадських і господарських питаннях. Встановлення на фасаді школи горельєфу видатній актрисі він сприймає як «повернення» Оксани Іларіонівни на вічно у рідний Яблунів. На урочистості в школі розповів як її відвідували селяни, як в часи розпаду совіцької імперії Оксана Іларіонівна згуртувала в Яблунові своїх однодумців і вела активну просвітянську роботу, як ініціювала спорудження в центрі Яблунова першого у світі пам'ятника Незалежності України, а на школі-інтернаті — пам'ятну дошку Іванові Франкові, якого в 1880 році в тому будинку утримували дві доби жандарми, коли вели з Нижнього Березова до Коломиї. За її ініціативою гідно вшанували жителі Яблунова і 100-літні ювілеї таких видатних діячів Гуцульщини як Микола Матій-Мельник і Василь Атаманюк, барельєф якого встановлено на школі поряд з горельєфом Оксані Затварській.

«Членом нашої родини» назвала Романна Затварська Надію Семенкович, Заслужену журналістку України, провідну журналістку Івано-Франківського Обласного телебачення «Галичина», авторку яскравих і талановитих телепередач про Оксану Затварську. Про самобутність і часову спорідненість цих справді мистецьких телепередач свідчать хоча б назви окремих: «Пора жовтого листя», «Літа на зиму повернули». «У французького письменника Ромена Ролана, — розпочала свій виступ Надія Семенкович, — є дуже красивий вислів: «Щоб світити іншим, треба, запалити сонце в собі». «Людиною-сонцем» назвала тележурналістка Оксану Іларіонівну і подякувала її донькам Ярині і Романні, що так високо і чисто тримають пам'ять про свою матір, подякувала Яблунову за таких визначних людей як Тарас Мельничук, Дмитро Павличко, Оксана Затварська та ін., а дітям подякувала за те, що такі чемні. «Слава Україні!», — завершила свій виступ Надія Семенкович.

«Мама переживала за Україну і за мистецтво», — наголосила у своєму виступі на урочистості старша донька Оксани Затварської Ярина Курило і прочитала уривок з газетної публікації мами: «Не хочеться скаржитись на труднощі. Хочеться говорити про інше, про те, яке воно сильне, як багато воно може наше театральне мистецтво. Ніяке досягнення техніки не може замінити людині радість живого, безпосереднього спілкування з театром і його мистецтвом. Думаючи над цим, я мимоволі згадала: у багато куточків нашої області ми рідко заглядаємо. Навіть у моєму рідному Яблунові ми вже давненько не бували. А скільки там чудових людей, які вміють прекрасно працювати і кохаються в сценічному мистецтві». Урочистість у Яблунові пані Ярина назвала значною подією не тільки для Гуцульщини, але і для всієї України, яка в ці Передвеликодні дні молить Бога за мир і спокій. Звертаючись до всіх учасників свята, пані Ярина сказала: «А ми завжди будемо вас чекати у Яблунові за річкою…».

Перед учасниками урочистості виступили також директор Яблунівської школи Михайло Клим'юк, якому дякую за роздруківку на принтері мого вірша «Осанна», текст якого я вручив більшості учасників свята; Мар'яна Пришляк, внучка Оксани Затварської, дочка пані Ярини, педагог за фахом, успішна бізнес-леді, володарка титулів «Міс Прикарпаття» і «Міс Україна»; Галина Ганзій, директор Центру дитячої творчості і Голова ради громадських організацій Яблунова; початкуюча поетеса Гануся Ковальчук; Марія Симчич, працівниця Яблунівської районної лікарні, дружина Романа — наймолодшого сина Василя Симчича, до речі оповіла, що Оксана Затварська в радянські часи негласно виконала роль священика — обвінчала їх з Романом. Під час розкішного фуршету, організованого дочками Оксани Затварської, ведуча урочистості Романна Затварська подякувала всім присутнім за участь у святі, а оператору Обласного телебачення «Галичина»

Тарасу Лесику — ще й за всевидячу телекамеру і мистецькі ракурси. На завершення дочки О.Затварської запросили родичів і представників четвертої влади (творчу інтелігенцію) оглянути садибу Затварських, де любовно зберігаються численні артефакти її кипучого життя — справжній музей великої української артистки і її талановитих і стійких у житті нащадків.

2015 р.

МАГІЯ АКТОРСЬКОГО ТАЛАНТУ

Коломийський академічний обласний український драматичний театр імені Івана Озаркевича прикрасила ще одна пам'ятна дошка: поряд з барельєфами засновника цього театру священика і театрального діяча Івана Озаркевича, режисера і провідного актора цього театру Василя Симчича органічно вписалась стела Заслуженій артистці України, чий талант виріс і досягнув свого апогею саме на сцені Коломийського театру, незабутньої Оксани Затварської. Урочисте відкриття стели відбулося 31 травня 2016 року на площі перед парадним входом до театру і засвідчило, що, за словами ведучої урочистості Ольги Руданець, велика книга історії Коломийського театру поповнилась ще однією яскравою і славною сторінкою артистки, яка зробила славу Коломийському театрові, бо майже двадцять років на сцені театру дарувала свій талант українському народові. До відкриття стели були запрошені доньки Оксани Затварської, ініціатори і засновники втілення цього проекту Ірина і Романна, виконавець стели скульптор з Косова, Заслужений працівник культури Польщі Василь Дутка і директор Коломийського театру, Заслужений артист України Дмитро Чиборак. Освятили стелу, відправили панахиду і виголосили яскраві промови єпископ Коломийсько-Чернівецької Єпархії УГКЦ владика Василь Івасюк та парох із Яблунова, рідного селища О.Затварської, отець Дмитро Погорілий, котрий, зокрема наголосив, що вона служила Богові через театральне мистецтво, була глибоко віруюча, покірлива і практикуюча християнка, яка до кінця виконала свій обов'язок. На приміщенні Яблунівської школи встановлено аналогічну стелу. Зірка Коломийського театру Оксана Затварська зіграла за своє життя понад 150 ролей, була удостоєна почесного звання державного стипендіата вже в час Незалежної України. Вона гуртувала довкола себе і продовжує гуртувати яскраве суцвіття молодих талановитих акторів. Такі видатні імена як Ярослав Барнич, Данило Нарбут, Михайло Вербицький, Микола Бенцаль, славні подружжя Іванна і Іван Біберовичі, Жолобайли, Ігор Салій, Юрко Тодорів та багато інших славних імен

золотими літерами вписані в історію Коломийського театру і української культури. Постать Оксани Затварської поетично описана і в художній літературі, і в поетичній творчості. З особливою любов'ю пані Оксану в образі Сотниківни змалював у своєму романі «Місто» Роман Іваничук. Практично першим біографом своєї мами стала Романна Затварська. Зокрема, її перу належить документальна книга про О.Затварську «Три пори року». На урочистості пані Романна прочитала свій вірш «Твій другий дім були театр і сцена», присвячений мамі. Її сестра Ірина у своєму виступі торкнулась тих споминів про свою славну маму, які засвідчують її вірність обраній професії актора до останнього подиху. Пані Ірина повідомила також, що 15 листопада цього року виповнюється 95 років від Дня Народження її мами, і з цього приводу в Івано-Франківську буде проведено, ініційований нею, щорічний конкурс молодих акторів імені Оксани Затварської. За активну поміч у організації і проведенні всіх заходів на честь Оксани Затварської пані Ірина висловила щиру вдячність начальнику управління культури Івано-Франківської ОДА Володимирові Федоракові, головному спеціалістові обласного управління культури, національностей та релігії ОДА Тетяні Попадюк, начальникові відділу культури міста Коломиї Уляні Андрусяк, директорові славетного Коломийського театру Дмитрові Чиборакові, директорові Музею історії міста Коломиї Михайлові Аркасові, завідувачці відділом літературної частини Коломийського театру ім. І.Озаркевича Ользі Руданець, скульпторові Василеві Дутці, всім коломийцям і шанувальникам акторського таланту її мами. Захоплююче, але з незрозумілим елементом жестикуляції (серед монологу стала витирати носа брунатно-червоною хустинкою…) виступила молода артистка Христина Куриляк. Тема зради а-ля «полковник Ніс» зовсім не в'яжеться з монологом Леся Курбаса. Жестикуляція і поведінка актора на сцені мають бути виразними і зрозумілими глядачам. Класичний приклад поведінки не просто акторки, але й патріотки, вірної своїй нації і державі, продемонструвала Оксана Затварська на відкритті першого у світі пам'ятника на честь Незалежності України у Яблунові в 1994 році. Читаючи разом з Богданом Радишем, автором тексту вірша-молитви за Україну, О.Затварська стала на сцені на коліна і змусила це зробити поета. І про це розповів на урочистості Богдан Радиш. Це була не поза, а відчуття зв'язку з Богом, з вищим небесним розумом, який дав акторці дар виразити найсокровенніше і найнеобхідніше, що потрібно було громаді — молитись за Україну, за її тривожне прийдешнє, не бути самовдоволеними і заспокоєними формальною незалежністю — за справжню незалежність доведеться молитись, боротись і страждати, бо справжня незалежність дається людям справжнім, чистим перед Богом і Україною, і справжнє мистецтво повинно допомагати цьому духовному очищенню і утвердженню християнської правди і науки. Розважальна ж функція мисте-

цтва, відчуженість і відстороненість від життя, космополітизм і егоїзм ведуть до знищення душі. А бездуховна людина, яка опаскуджує ближнього на замовлення, людина без справжнього християнського і національного стрижня — це мильна булька, яку надувають політичні крутії, а коли вона лусне, забудуть про неї, бо знайдуться інші. Так і хочеться закликати вслід за Олесем Гончарем: «Бережіть собори своїх душ!». Тому саме на цих поведінкових нюансах акторів, на цьому промовистому епізоді з життя О.Затварської і мого побратима по Спілці письменників Богдана Радиша я наголосив у своєму виступі і в моєму вірші «Осанна». Бо в цьому мудрому і патріотичному вчинку славної акторки Оксани Затварської виразно проявилась чарівна магія її божественного таланту. А ще я підтримав думку мого троюрідного брата Зиновія Симчича, сина уже згадуваного Василя Симчича про те, що талант актриси вивершують і довершують режисери, з якими вона працює. Зірковий тандем режисера В.Симчича і рідної сестри його дружини Юлії — Оксани склався напрочуд вдало. Василь Симчич запрошував Оксану на всі головні ролі у своїх постановках, бо вірив у неї і бачив великий творчий і самобутній потенціал акторки.

Всі учасники мистецького свята очікували виступу директора і головного режисера Коломийського театру Дмитра Чиборака, котрий у 1989 році відродив закритий у 1962 році цей славний і потужний храм українського духу, української культури і театрального мистецтва. Тоді О.Затваську запросили на роботу до Івано-Франківського обласного драматичного театру ім. І.Франка, де вона теж плідно пропрацювала до виходу на пенсію. А Дмитро Чиборак скромно стояв у гурті численних учасників священнодійства великої театральної родини і, молитовно склавши руки, переживав кожний виступ, кожну хвилюючу думку. Час свого виступу він благородно віддав приїжджим гостям і родичам О.Затварської. Було зрозуміло, що цей великий режисер привик говорити ділами, а не словами. Йому було б про що сказати, адже у першій своїй постановці вистави «Камінний хрест» за однойменною повістю В.Стефаника одну з головних жіночих ролей Куми тоді ще молодий режисер надав Оксані Затварській. Він не просто вшанував велику артистку, він мудро і передбачливо влаштував для нової трупи молодих акторів своєрідний майстер-клас, він подбав, щоб естафета творчих досягнень старшої генерації акторів не загубилась, не забулась, а з рук в руки була передана молодшому поколінню. Це ознака великого майстра. І ці мої слова підтверджують найновіші постановки Д.Чиборака, зокрема, вперше на українській сцені буде здійснено, підкреслюю — у Коломийському театрі! — постановку п'єси «Захар Беркут» за сценарієм Петра Франка, рідного сина Івана Франка. Цю ж думку про плекання творчої спадкоємності у теперішньому Коломийському театрі підтверджує і книга Марії Ігнатюк про Василя Симчича «Безсмертя Беркута», випущена у світ з безпосеред-

нього благословення Дмитра Чиборака, за його фінансової підтримки і з його блискучою передмовою «Харизма таланту Василя Симчича». В добрий час і щедрих творчих здобутків Вам, Великий Майстре! А магія творчості великої Артистки Оксани Затварської продовжує чарувати всіх шанувальників її яскравого таланту.

2015 р.

ЗНАКИ ВСЕВИШНЬОГО, АБО БУДІВНИЧИЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Слово «будівничий» — найадекватніше стосовно Миколи Ладовського, бо в його біографії є такі офіційні дані: «1986-1987 рр. — спеціальне відрядження на Чорнобильську АЕС. Будівельне управління №605 — зварювальник спеціального призначення. 1987-1988 рр. Комплексна експедиція при Інституті атомної енергії ім. Курчатова, м.Чорнобиль — майстер ремонтно-будівельної дільниці. 1988-1989рр. — СПМК-4, м.Чорнобиль — майстер спеціальної електрозварювальної дільниці. Голова Івано-Франківської ОО політичної партії «Громадянська позиція», очолюваної колишнім міністром оборони України Анатолієм Гриценком».

«БУ-605»… Для кожного учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС ця коротка абревіатура асоціюється як символ нечуваного в історії людства героїчного трудового подвигу будівельників-творців «Саркофагу» над аварійним четвертим реактором ЧАЕС. Коли шахтарі і метробудівці споруджували під днищем 4-го енергоблоку т.зв. «захисну подушку», будівельники виконували не менш складну і вкрай небезпечну в умовах високий радіаційних полів підготовчу роботу для спорудження «Саркофагу» — звели з армованих блоків у оболонці з листового свинцю розділювальну захисну стіну, що закрила будівельний майдан від зруйнованої сторони зруйнованого блоку. Це були перші кроки спорудження фундаменту «Саркофагу», і це дало змогу провести дезактиваційні роботи не лише на третьому, але й на другому і першому вцілілих блоках ЧАЕС. На спорудження цих основ «Саркофагу», як і на подальші роботи цього ж плану, працювали три бетонних заводи, що терміново були змонтовані неподалік ЧАЕС. Кожен з них був здатний виробляти таку кількість бетону, яка задовольняла б щоденні потреби будівництва найсучаснішої гідроелектростанції, поряд з якими Дніпровсвська ГЕС виглядала б «підлітком»… Але про це Микола Васильович Ладовський довідається тільки згодом, після завершення будівництва «Саркофагу», коли головному будівничому цього унікального укриття Геннадію Ликову і бригадирові машиністів-

операторів бетононасосів БУ-605 В.Заведію було присвоєно звання Героїв Соціалістичної Праці. В умовах суворої військової секретності, не зважаючи на гранично високі радіаційні поля, Микола Ладовський зварював каркаси для найрізноманітніших бетонних конструкцій, потреба в яких зростала в геометричній прогресії, та ремотував машини, які на піщаних вибоїстих дорогах Полісся швидко виходили з ладу.

— Вести мову про Чорнобиль сьогодні — розмірковує Микола Ладовський, — це означає відтворювати в пам'яті те, що бачив. Я народився на Прикарпатті в селі Тростянець, що на Снятинщині. Закінчив Отинянське ПТУ №3 і здобув професію електрозварювальника. Служив у Радянській армії і, як тоді мовилось, виконував інтернаціональний обов'язок в Афганістані. Я люблю село, родючі ниви, благодатну природу і тому в Чорнобилі мені боляче було дивитись на опустілі села. Я бачив залишені села, зокрема Копачі і Янів, яке насправді стерли з лиця землі, закопали в ями. Треба говорити про Прип'ять і про саму станцію. Я багато годин пропрацював на самій станції. Перший раз я був відряджений до Чорнобиля з Волжського машинобудівного заводу, де після армії працював електрозварювальником. Моя професія виявилась потрібною і в Чорнобилі. Спочатку працював електрозварювальником у будівельному управлінні №605, перед яким було покладено завдання величезної ваги — спорудити «Саркофаг» над 4-им аварійним блоком ЧАЕС. В першу чергу до Чорнобиля відряджали фахівців будівельних професій. Але в Чорнобилі знадобились і мої суміжні професії, зокрема авторемонтника. Було важко, дуже важко. Іноді за ніч надходило до 15 розбитих машин, які доводилось терміново ремонтувати, адже через те й направили мене до Чорнобиля, що я мав ще й суміжні професії і набутий в Афганістані бойовий досвід виконувати всі завдання невідкладно…

…Микола Васильович на мить замислюється, а мені згадується своє: в Чорнобильській зоні я був добровольцем. Так склалося життя, що легше було працювати в Чорнобильській зоні, ніж в оточенні, де все нагадувало про розбиту сім'ю, про марально-політичні утиски за мою літературну і журналістську творчість, яка попри всі мої старання і намагання знайти компромісні варіанти, чомусь не вписувалась у прокрустове ложе соцреалізму і садистсько-кровожерного дебілізму совкової цензури. І хоча на той час я вже мав чотирирічний стаж кандидата фізико-математичних наук і посаду старшого наукового співробітника, в Чорнобильській зоні не приймали білоручок. Там треба було виконувати всяку роботу, нагальність в якій була першочерговою. І кандидати наук ставали і вантажниками, і землекопами, і дозиметристами, і водіями, і науковцями, і журналістами, і артистами, і допоміжним персоналом у військових і наукових організаціях.

— Наша бригада обслуговувала автомобілі моментально, — продовжує свою розповідь Микола Васильович, — бо була укомплектова-

на з фахівців найвищого класу, котрі вміли все і, коли була потреба, здатні були працювати без відпочинку по кілька діб підряд. Навантаження були воєнного характеру і відпочинок теж. Спочатку ми жили в селі Тетереві, потім — в палатках на полі поблизу Іванкова, пізніше — в Зеленому Мисі на дизельелектроходах плавмістечка «Білий пароплав», аж поки перебрались до Чорнобиля в залишені будинки і квартири, звісно ж після їх дезактивації. Ми, невеличка група інтернаціонального складу, яка складалась з восьми чоловік, облюбували покинутий будиночок біля школи, очистили його відремонтували і проживали в ньому впродовж термінів наших відряджень, які вимірювались роками. Потім ми вирішили, що в Чорнобилі ми потрібні більше і, звільнившись із своїх місць роботи на своїх базових підприємствах, оселились в Чорнобилі для постійної роботи на атомній станції. Це наше рішення керівництво ЧАЕС сприйняло з радістю, бо добре нас знали, і ми були зараховані до комплексної експедиції при інституті атомної енергії ім. Курчатова. Керівництво довірило мені посаду майстра ремонтно-будівельної дільниці. Тільки в тісній співпраці з найкращими вченими-ядерниками з Ленінграда і Москви я зміг осягнути суть і масштаби Чорнобильської катастрофи. Масштаби нанесених аварією збитків і наслідків для майбутніх поколінь не вкладались в наших головах. Забруднено сотні тисяч гектарів землі, лісів, родючих земель, рік і озер, а ще страшніше — аварія чинила невидимий і згубний удар на людей і тварин, руйнуючи здоров'я, викликаючи масові захворювання на рак, щитовидну залозу, серцево-судинні захворювання. Удар нанесено по генофонду нації.

Працюючи з експедицією науковців, Микола Ладовський мав змогу наочно вивчати ситуацію в покинутих поліських селах. Було страшно і боляче дивитись на зарослі бур'янами і навіть деревцями хати, де замість людей оселились здичавілі свійські тварини і навіть дикі звірі. Але найбільше пригнічувала руйнація — наслідки мародерства: побиті вікна, вирвані з рамами, валялись цілі бібліотеки, бо книжки було заборонено вивозити, меблі потрощені, печі розбиті. Враження від побаченого були настільки гнітючі, що Микола Васильович знову попросився на роботу на території ЧАЕС.

Незважаючи на те, що вчені застерігали від продовження робіт на п'ятому і шостому енергоблоках ЧАЕС, ці роботи все ж виконувались. Але після того як сталось загорання електропроводів на одному з діючих реакторів станції, що тільки завдяки професійним діям пожежників не призвело до аварійного стану ще одного реактора, стало зрозуміло, що ризики занадто великі і роботи по спорудженню п'ятого і шостого енергоблоків були припинені. Вибух на четвертому енергоблоці мав наслідки, співставимі з наслідками ядерних ударів по Хіросімі і Нагасакі. Тому серед ліквідаторів наслідків аварії на ЧАЕС побутували вирази «до війни», тобто до 1986 року і «після війни», тобто

після 1986 року. Тепер після 25 роковин аварії на ЧАЕС, коли ліквідатори зіткнулись з «духовним Чорнобилем» чиновницького свавілля і «беспрєдєла», коли, відбираючи в інвалідів-чорнобильців законні пенсії, виборені в судах, пенсфондівці мотивую свої неправомірні дії ніби то тим, що в судових рішеннях трапляються слова «з…по», хоча добре розуміють, що ці «з…по» стосуються часових відтинків компенсаційних виплат і аж ніяк не розміру законної пенсії, яку захищають як наш базовий закон України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», так і Конституція України (ст.22). Втрачене за роки судових тяжб з пенсфондівцями здоров'я чорнобильців у деяких випадках можна співставити з тими втратами здоров'я, які мали місце під час робіт у радіаційній зоні відчуження. Тому оте зловісне «з…по» сприймається чорнобильцями, як «до війни з чиновництвом» і після неї. Але війна чиновництва з власним народом сприймається так само абсурдно, як сприймалась війна «мирного атому» у мирний час. Намагаємось збагнути з Миколою Ладовським, де беруться витоки цього «духовного Чорнобиля» місцевого чиновництва супроти тих громадян, інтереси яких вони покликані захищати, а не притискати і ущемляти, і приходимо до висновку, що головна причина полягає в совковій зомбованості суспільства тоталітарною безбожницькою системою, не здатною розуміти і адекватно реагувати на знаки Всевишнього… І Микола Васильович наводить такий приклад: біля третього енергоблоку ЧАЕС знаходиться розприділювач енергії. Контроль радіаційного фону на тій ділянці проводиться круглодобово. І от, на тій площадці, яка була досліджена до дециметра і всі ліквідатори, що там працювали, були переконані, що там все в порядку, тобто радіаційний фон зведено до нормального рівня, раптом траплялись незбагненні явища — радіація появлялась раптово; сьогодні радіація в нормі і два тижні в нормі — аж раптом могло фонити до 10 рентген за годину. На карті було чітко позначено, що на цій дільниці радіація в нормі і вимірювання давали аналогічні результати. Виглядало так, наче якась невидима сила «грається» з нами і забруднює невидимим способом очищену ділянку. Науково пояснити такі явища не можливо, тому я сказав Миколі Ладовському, що вбачаю в цьому знак Божий. І мою думку фізика підтвердив мій побратим, теж ліквідатор наслідків аварії на ЧАЕС 1-ої категорії, до речі автор відомих науково-богословських книг про Біблійних жінок, Андрій Білик, з яким я поділився міркуваннями про «заборонений плід», спокушено зірваний нашими прапредками з дерева пізнання. Бог попереджав Адама і Єву про «заборонений плід», але Єва спокусилась і порушила Божу засторогу — з'їла плід із забороненого дерева. Так само і вчені, які досліджували уранові руди і похідний від них елемент — радій, були попереджені Богом про шкідливість цього відкриття бодай тим, що вже на перших порах дослідження явища радіо-

активного розпаду ядер урану померло понад 300 вчених-ядерників і в 1936 році в Гамбурзі (Німеччина) був установлений обеліск на честь вчених, які загинули від цих тоді ще маловідомих променів. Але вчені і світова громадськість знехтували цією застороrою Всевишнього і… отримали спочатку Хіросіму і Нагасакі, потім Чорнобиль, згодом Фукушіму-2… На черзі…

Що далі? Далі буде те, що написано в Біблії, в Одкровенні Івана Богослова, тобто Армагедон. Людство мало вибір і замість Ісуса Христа вибрало Варраву… Те, що маємо — є наш вибір, а не вибір Бога. Бог весь час сприяє нам і робить наглядні підказки, але ми вперто не дослухаємось до істин Божих, постійно вибираємо те, що врешті-решт погубить не лише нас самих, але й нашу по-райськи створену планету.

— Подиву гідним було аналогічне явище і біля градирні, тобто височезних циліндроподібних споруд, де охолоджувалась вода другого контуру, — продовжує свою розповідь Микола Ладовський. — Після численних контрольних замірювань і кількаразового очищення території через якийсь час, ніби з неба, на градирнях знову появлялась радіація. Такі несподіванки траплялись з нами часто, особливо, коли доводилось проїжджати до обезлюдненого міста Прип'яті тою дорогою, що побіля сільського цвинтаря. Там відчувався такий сильний вплив якогось невидимого поля, що ми не могли навіть виміряти радіаційний фон: боліли голови, крутило руки і ноги, а прилади не спрацьовували. Нічим іншим як впливом якихось сторонніх невидимих сил цих явищ пояснити неможливо.

Однак, поряд з невидимими силами в Чорнобильській зоні відчуження цілком успішно діяли і сили матеріального походження, бо на моє запитання «Який вплив на екологію чинять ті понад тисячу могильників на території зони з технікою, рештками зруйнованих конструкцій четвертого аварійного енергоблоку і радіоактивним болотом, яке вивозили з території станції?» Микола Васильович відповів, що весь метал із могильників здали на металолом. Хто дав таке розпорядження — не відомо. А що було таке розпорядження — цілком очевидно, бо інакше як таку велетенську кількість опроміненого металобрухту змогли перевезти через блок-пости, які знаходяться на всіх дорогах, що ведуть до зони.

Весь інший радіаційний бруд залишився в могильниках і ще сотні літ буде отруювати колись райські землі українського Полісся. За кілька років енергетичного зиску від роботи ЧАЕС довелось заплатити сотнями тисяч гектарів змертвілої від радіації землі, сотнями тисяч померлих від хвороб, викликаних радіацією. Розплачуємось мільйонами хворих і калік, особливо серед дітей. Розплачуємось цілком реальною загрозою звиродніння нації, тобто порушенням генофонду нації. Це занадто велика ціна за примару енергетичного зиску.

Наша розмова з Миколою Ладовським завершилась знову ж таки найболючішою для нас, чорнобильців, темою про відібрані у нас місцевим чиновництвом наші законні пенсії. Дії місцевого чиновництва стосовно чорнобильців Микола Васильович оцінив як дії протизаконні, як знущання над тими, хто працював біля стін четвертого енергоблоку, хто своїм здоров'ям і добробутом заплатив за порятунок всієї України від радіаційної біди. Кривда над чорнобильцями є великим гріхом і, мов бумеранг, впаде на тих, хто спричиняє ці знущання, тобто викличе справедливе збурення всього громадянського суспільства України.

2011р.

М.З. Симчич (перший зліва) з фізиками-ядерниками. Чорнобиль. 1986 р.

ЧОРНОБИЛЬЦІ: ГЕРОЇ ЧИ ІЗГОЇ?

Вперше надруковано в газеті «Вечірній Івано-Франківськ» 28 квітня 2011 р. з преамбулою : «До 25-річчя аварії на ЧАЕС один з її ліквідаторів, наш позаштатний кореспондент Микола Симчич підготував книгу «Українські камікадзе». Пропонуємо читачам один з матеріалів цієї книги».

50 японських добровольців-ліквідаторів-камікадзе, перш ніж заступити на смертельну вахту з охолодження аварійних реактор на АЕС Фукушіма-1, попрощались із рідними і близькими. Вони керувались почуттям обов'язку перед своїм народом, перед рідною країною, що потрапила в страшну біду небувалих землетрусів, цунамі і ядерних аварій, перед країною, яку вони люблять більше за власне життя. Японських ліквідаторів-камікадзе показали на весь світ як героїв. Їх благословив на подвиг Імператор Японії і героїчний дух предків. В перекладі з японської камікадзе означає «Божественний вітер». Так поетично з давніх давен японці називають тих героїв-смертників, котрі добровільно йшли на вірну смерть в ім'я перемоги над ворогом, в ім'я захисту і процвітання рідної країни. Особливо популярними камікадзе стали в період Другої світової війни. Це вони, камікадзе, врізались в бойові кораблі противника в начинених вибухівкою літаках і в керованих ними торпедах. Дух «Божественного вітру» був і залишається для японців оберегом нації у найтяжчі періоди її життя, дає змогу гідно протистояти найжахливішим випробуванням долі, найстрашнішим руйнаціям і катаклізмам.

Чи маємо підстави ми, українці, вести мову про українських камікадзе? Так, маємо! Причому, теж із глибини віків, від княжих дружин Святослава-завойовника і його сина Володимира Великого; від козацької звитяги «Лицарів волі» Богдана Хмельницького, коли під Берестечком 300 козаків героїчно протистояли всій польській армії, захищаючи відступ козацького війська, зрадженого Кримським ханом Іслам Гіреєм. І коли їм поляки, здивовані відчайдушним героїзмом українських лицарів, запропонували здатися в полон в обмін на гарантії життя і великі грошові винагороди, козаки на знак того, що воюють не за гроші, а за волю України, викинули у воду всі свої гроші і бились до останнього віддиху. В цьому ж ряду маємо згадати і оборонців Батурина, і 300 юних українських спартанців, що героїчно полягли під Крутами, захищаючи Київ від орди Муравйова, і героїчну Армію УНР, що потрапила в «чотирикутник смерті», і Героїв Базару, що відмовились перейти на сторону ворога і перед розстрілом заспівали гімн України «Ще не вмерла Україна...», і вояків героїчної УПА, котрі боролись під гаслом «Здобудеш Українську державу, або згинеш у боротьбі

за неї!», і «шестидесятників», і Василя Стуса, і Сергія Марченка, і Георгія Гонгадзе, і, звичайно, ж — ліквідаторів аварії на ЧАЕС...

Я бачив пожежників, котрі лопатами скидали з дахів сусідніх реакторів розпечений графіт, викинутий вибухом з четвертого аварійного реактора ЧАЕС; у них плавились підошви чобіт і вони знали, що йдуть на вірну смерть, але вони це робили, бо виконували свій обов'язок. З хлопцями з радіаційної розвідки і з управління дозиметричного контролю міста Прип'яті я багаторазово об'їздив і обходив пішки зону радіаційного відчуження, зокрема, «рижий» сосновий ліс, який порудів від страшних доз радіації і нас називали у зоні «першопрохідцями». Я бачив вертольотчиків, які залітали на низьких висотах в немислимо великі радіаційні поля, щоб скинути в жерло розпеченого до білого кольору аварійного реактора чергову порцію свинцю, рідкого азоту, піску чи води. Коли вони приземлялись, то нерідко втрачали свідомість від надмірного опромінення. Але, прийшовши до тями, вони знову сідали за штурвали своїх бойових машин. Не тільки вертольоти, але й льотчики були справді бойовими: до Чорнобиля їх перекинули з місць бойових дій в Афганістані. Я бачив як один із таких вертольотів, яким керували орденоносці-афганці, заходячи для розгрузки над аварійним енергоблоком, кінчиком гвинта зачепився за трос, який утримував аеростат з прожекторами освітлення. Миттю вертоліт перевернувся гвинтом до низу і впав на дах третього енергоблоку. Весь екіпаж загинув. Дах витримав потужний вибух, від якого міг стати аварійним ще один енергоблок ЧАЕС. Про це не те, що писати — розмовляти було заборонено. Я бачив метробудівців, які робили підкоп під самісіньким днищем аварійного енергоблоку, бо була загроза, що те днище може розплавитись від високих температур і радіаційна «лава» могла потрапити до грунтових вод болотистих поліських грунтів, на яких будувати АЕС було злочином принаймні проти українського народу якщо не проти всього людства. Адже у світовій практиці АЕСи будують переважно на твердих скелястих грунтах. Потім ту «печеру» метробудівці залили спеціальним бетоноподібним розчином, який, застигнувши, утворив надійну «подушку» — захист під аварійним енергоблоком. Метробудівці працювали в не менших радіаційних полях, ніж вертольотчики, тому робочий день у них тривав від 5 до 20 хвилин. Але і за цей час вони отримували такі високі дози опромінювання, яких вистачало на все подальше, здебільшого не дуже довге життя. Я бачив кранівників, які укладали важкі металоконструкції «Саркофагу» і їхній робочий день був трохи більший від метробудівців, бо кабіни кранів були обкладені листовим свинцем і від цього ставали такими важкими, що одна з кабін трохи накренилась і двері заклинило, і кранівник впродовж години не міг вийти з кабіни і жестами, і криком благав допомогти, і один його друг, обмотавшись просвинцьованою чорною гумою, поліз до тієї кабіни височезного

крана і надлюдськими зусиллями, у величезному радіаційному полі ломом підважив ті кляті двері і визволив свого друга з лабет радіаційної смерті.

Таких прикладів можна наводити ще дуже багато. І всі вони свідчать про одне: спільна біда не тільки об'єднує людей різних націй і віросповідувань, але й героїзує їх, відфільтровуючи хитрунів і боягузів від лицарів героїчного чину. Біда в тім, що смільчаки і лицарі першими йдуть на штурм біди і першими помирають, а лаври і нагороди часто-густо дістаються «ар'єргардові», тобто тим, що йдуть позаду, здебільшого — хитрожопим і чинушам, які труться поблище до владоможців. «Заградотрядовці» часів Другої Світової війни нічим не ризикували, стріляючи у спини перших ешелонів атакуючих ворожі позиції і коли ті позиції були взяті, то із десятків і навіть сотень тисяч атакуючих, як от під Зеєловськими висотами, залишались в живих одиниці. І кому діставались нагороди? Ну, звісно ж «заградотрядовцям...». Коли ув'язненому в концтаборі Степанові Бандері гітлерівці поставили вибір: або відкликаєш Акт відновлення Української Самостійної Соборної Держави, проголошений 30 червня 1941 року у Львові, або будуть закатовані два твоїх рідних брати, які теж були ув'язнені в німецьких концтаборах. Бандера відмовився відкликати Акт Відновлення Української Державності, бо ідея незалежності рідної України була для нього вищою і дорожчою не лише за власне життя, але й за життя своїх рідних. І братів Степана Бандери гітлерівці закатували. Сталін теж відмовився обміняти рідного сина Василя на фельдмаршала Паулюса, котрий під Сталінградом потрапив у полон до червоних. Я не збираюся нав'язувати читачеві своїх висновків, але йшлося вочевидь про неспівмірні величини: для Степана Бандери пріоритетною була ідея Самостійної України; для Сталіна — матеріальний вимір: фельдмаршал — крупніша фігура від старшого лейтенанта... В результаті відсутності об'єктивного висвітлення фактів української історії, навіть в незалежній Україні, ми маємо східну частину України, засліплену ще совковою ідеологією антиукраїнського мракобісся із викоріненням української мови і тотального закриття українських шкіл, а посеред Героїв України комфортно почувають себе навіть ті, про кого свого часу писали народні депутати України, що ті, з дозволу сказати «герої», тижнями колесили дороги Ізраїлю на грузовику, завантаженому контейнерами валюти, викраденої в Україні. Ізраїльські банки не приймали валюту сумнівного походження, бо в тій країні діють цивілізаційні закони. Через такі несправедливості відбувається девальвація поняття «героїзм», а дегероїзація нації приводить до відкату у «світле колоніальне минуле», до гальмування і застою, замість цивілізаційного поступу і розвитку суспільства по висхідних напрямах Істини Божої і науково-технічного прогресу. «Пізнайте Істину, і вона зробить Вас вільними», — вчить Ісус Христос. Нехту-

вання Законами Божими як і законами науки є згубним шляхом для людства.

Пригадую, поміж ліквідаторів в період побудови «Саркофагу» передавався такий чотирирядковий віршик (подаю мовою оригіналу):

Когда болтун становится царем,
А инженер находится в загоне,
То мирный атом входит в каждый дом,
А с ними цезий, стронций и плутоний…

Хоч якими жорсткими були тиски тоталітарної несвободи, але народ навіть гірку правду висловлював у гумористичній формі, бо живою була душа народу, божественна душа... То була геть заідеологізована епоха Горбачова-Щербицького і по інерції прогнилий режим намагався утримати свободу слова в прокрустовому ложі.

Тільки в незалежній Україні вперше були оприлюднені горезвісні циркуляри владців щодо заборон на інформацію про Чорнобильську аварію і її наслідки для мирного населення. Це були злочинні заборони, як і злочинними діями влади було виводити не лише сотні тисяч киян і гостей міста, але й мільйони людей по всій Україні на травневі святкові демонстрації. Святкові колони, особливо молодь і дітей шкільного віку, з трибун вітали компартійні бонзи в захисних капелюхах, а їхні вгодовані туші були щільно закутані плащами. Їхні ж компартійні діти в перші ж дні аварії були вивезені в «Артек», в південні курортні зони чи навіть на Кубу. І що з того, що на тих трибунах були люди із Золотими Зірками Героїв? Хіба це герої якщо вони знали правду про в сотні, а подекуди і в десятки тисяч разів підвищений радіаційний фон над Києвом і іншими містами і з фальшивими масками замість лиця дивились як у святкових колонах крокують повесняному зодягнуті діти? Ті «герої» потурали тоталітарним злочинцям у знищенні свого ж народу, бо пеклись тільки за свою шкуру, за своє місце біля корита? Хіба вони чимсь відрізнялись від безмовних і безвольних рабів-кріпаків тоталітарної, а для України ще й колоніальної системи, яким була байдужою доля рідного народу, рідної країни? Чи ядерний вибух, чи голодомор, чи масові депортації, чи розстріли мільйонів людей без суда і слідства, чи переповнені ГУЛАГи — для них це не мало ніякого значення. Вони називали себе «слугами народу», а насправді були «вінтікамі» великої комуністичної м'ясорубки-душогубки.

Герої були в Чорнобильській зоні. І я вже ескізно оповів в яких місцях я бачив тих людей, які в моєму розумінні були справжніми героями. Держава потурбувалась про ліквідаторів і громадян, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС, і в 1991 році був прийнятий Закон «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». І хоча цей закон пообрізали з усіх сторін всякими поправками і постановами, але з великими потугами через

суди ще можна було відвоювати якусь дещицю із тих соціальних благ, які гарантував нам цей Закон і Конституція України. Чиновникам вельми не сподобалось, що якісь там чорнобильці-доходяги пручаються через суди коли їхні пенсії протизаконно урізають, прирікаючи цю категорію людей на прискорене вимирання. Таким чином, ми, ліквідатори, замість радіаційного Чорнобиля опинились перед Чорнобилем духовним, який виявився ще страшнішим ніж радіаційний: численні акції протестів, голодування, сварки у чиновницьких кабінетах, похорони побратимів-ліквідаторів, безконечні судові тяжби, обіцянки владців і чиновників, неможливість нормально підлікуватись через нестачу коштів, приниження, насмішки, образи і знову пустопорожні обіцянки, присмачені чиновницьким свавіллям і «бєспрєдєлом»... Для мене ж як особи, причетної до літературної і журналістської діяльності, цей список поповнюється ще й постійними цькуваннями, провокаціями з використанням прихованих мікрофонів, «шмонами» в квартирі, хакерськими атаками на мій комп'ютер з руйнуванням вже набраних і відредагованих матеріалів, пропажею важливих документів і речей (останнім часом стали пропадати навіть мої записні книжки, чернетки нових творчих задумів, книжки з моєї особистої бібліотеки, які саме на даний час мені найбільш потрібні для роботи, а ще знайшлись «добрі люди», зовсім мені не відомі, які взяли кредити в банку під заставу моєї квартири; за моїм зверненням прокуратура і міліція розслідували цю справу, знайшли ту «добру людину», але кримінальної справи не відкрито, бо виявилось, що банк «помилково» наклав лапу на мою квартиру, хоча до того банку я ніколи не звертався). І хтось за ці дії отримує зарплату, як і ті чиновники, що ведуть проти нас, ліквідаторів, відкриту і ледь замасковану війну. І знову ми, ліквідатори, в якості камікадзе-ізгоїв. Бо коли, приміром, через довголітні судові тяжби ми нарешті вибороли менш більш пристойні пенсії, то минулого року, знову ж таки напередодні травневих свят, 58-ми ліквідаторам нашої області, в тім числі і мені, в чотири рази скоротили пенсію, не зважаючи на те, що в судовому рішенні чітко визначено протизаконними такі дії Пенсійного Фонду. А тепер на нас, інвалідів-ліквідаторів, готують ще й «важку артилерію»: в парламенті зареєстровано законопроект №7562 під цинічною назвою «Про гарантії держави щодо виконання рішень суду», яким суттєво обмежуються конституційні і соціальні гарантії не лише чорнобильців, але й ветеранів війни, воїнів-афганців та інших категорій громадян. Та найжахливіше те, що цей законопроект посягає на наш базовий Закон «Про статус...», зокрема, на механізм встановлення пенсій, який хоче перебрати до своїх рук Кабмін. І хоча під час березневих 2011 р. пікетувань чорнобильцями Кабміну Віце-прем'єр Тігібко усно запевнив нас, що 54 статтю (про механізм нарахування пенсій) нашо базового Закону чіпати не будуть, ми вимагаємо письмових підтверджень такої позиції Кабміну.

Як і японці ми, українці, не застраховані від несподіваних землетрусів, тим більше що знаходимось в сейсмічно активній зоні. Не дай Боже, щоб подібне до Чорнобиля чи Фукушіми лихо сталось і в нас. Бо при такому цинічному ставленні з боку держави до ліквідаторів, яке ми відчуваємо сьогодні, навряд чи знайдуться добровольці, щоб жертвувати своїм здоров'ям і навіть життям в ім'я жирування купки ненажерливих мільярдерів. «Божественний вітер» підкориться тільки Всевишньому...

2011р.

ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ МОГЛО НЕ БУТИ

До 30-ти ліття аварії на Чорнобильській АЕС
Вперше надруковано в двох квітневих числах «Літературної України» за 2016 р.

1. РБМК І СМЕРТЕЛЬНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ.

Весною, влітку і осінню 1986 року, коли роботи з ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції і спорудження «Саркофагу» над четвертим аварійним енергоблоком йшли прискореними темпами, в лікарнях Москви помирали від страшної дози опромінення хлопці з реакторного цеху зруйнованого енергоблоку. Зокрема, Анатолій Кургуз, Віктор Проскуряков, Анатолій Ситников, начальник зміни в ніч на 26 квітня Перевощенко. Їх так і поховали у Москві, звинуваченими у порушенні технологічного режиму експлуатації реактора та невдалому експериментаторстві. На них, на мертвих, списували всі гріхи ті, що залишилися в тіні і фактично були ініціаторами експерименту. Згодом прокуратура СРСР їх виправдає і реабілітує посмертно, але пройдуть довгі роки незаслужених звинувачень, ганьби і митарства для їхніх рідних і близьких.

У своїй книжці «Останнє попередження» відомий американський лікар Роберт Гейл, котрий добровільно прибув до Чорнобильської «зони відчуження», щоб рятувати постраждалих від радіації людей, так описує суть того експерименту: «Планувалося зупинити четвертий блок і провести експеримент. Мета — визначити протягом якого часу турбінні генератори за інерцією вироблятимуть електроенергію і приводитимуть у дію водяні помпи для охолодження реактора після того, як буде припинено нормальне постачання електроенергії. О першій годині розпочалася підготовка до експерименту. Енергетичний рівень реактора було знижено. Відтак протягом 24 годин від'єднували систему регулювання рівня електроенергії та аварійні охолоджувальні системи, які автоматично вимкнули б реактор після припинення

подачі пари і таким чином унеможливили б експеримент». На диво ця об'єктивна оцінка лікаря із США співпадає з оцінками досвідчених фахівців, що працювали на ЧАЕС. «Я стверджую, — сказав у розмові зі мною старший оператор реакторного цеху третього енергоблоку в 1986 році, а пізніше інженер-диспетчер НВО «Прип'ять» Костянтин Єсипов, — що списувати на мертвих операторів вину за аварію не можна. Адже четвертий енергоблок 25 квітня уже виводився з роботи, але на вимогу диспетчера «Київенерго» його виведення було затримано при відключеній системі аварійного охолодження реактора. Якщо до цього додати конструкційну недосконалість самого реактора, то стає зрозуміло, що аварія була неминучою». Такої ж думки дотримується і головний інженер управління дозиметричного контролю (УДК), що з перших днів аварії було створено в місті Прип'яті, Дмитро Васильченко, котрий працює в зоні з травня1986 року і з яким я співпрацював у наукових і практичних питаннях ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС у 1986-1990 роках, навіть якийсь час проживав з ним спільно в Чорнобилі, в залишеному біженцями дезактивованому будинку з закритими чорним матеріалом вікнами. Д.Васильченко приїхав на ЧАЕС із Росії, де народився в тих місцях, де відбував ув'язнення Сталін, тобто десь в тайзі, в Суруханському краї, куди був етапований його дід ще в царські часи. Там, в Росії, здобув вищу освіту, став фахівцем з ядерної енергетики, працював у цій галузі значний час, а коли сталася катастрофа на ЧАЕС, був відряджений в «зону відчуження», де й очолив УДК і прижився на рідній, хоча й зраненій «мирним атомом» Українській землі так, що не захотів повертатись до Росії, хоча мав там сім'ю, сина. Якось після вечері він розповів як в тих місцях в Росії, де він проживав, вода розмила масове поховання розстріляних і замордованих у концтаборах людей, і понад два тижні трупи пливли рікою перед музеєм Сталіна, спорудженому на березі ріки в тих місцях, де «вождь народів» відбував заслання. Цей «парад» мерців був ніби докором і звинуваченням катові народів, а також застереженням для живих, щоб наяву бачили і збагнули до чого ведуть тоталітарні режими і диктатори. Однак, за словами Д.Васильченка, росіяни не зробили з тих Божих знаків об'єктивних висновків і продовжують славословити деспотичних диктаторів, ба, навіть виховують нових на біду собі і всьому світові. Такий менталітет народу, спадкоємця «золотої орди», народу, звиклого поневолювати і тримати в рабстві інші народи, народу, про який російський поет Михайло Лермонтов сказав: *«Прощай нємитая Россія, / Страна рабов, страна господ / І ви мундіри голубиє / І ти ім. прєданний народ»*. Отже там, у Чорнобильській зоні, зародилось і викристалізувалось розуміння того, що, як співав Володимир Висоцький: *«Нєт, рєбята, всьо нє так, всьо нє так, рєбята!»*. Тобто до широких мас народу прийшло розуміння, що радянська колоніальна система є згубною як в економічному так і в політичному і соціально-

му вимірах; що без свободи слова, без реальних, а не фальшиво задекларованих прав людини ніякого поступу чи прогресу бути не може ні в науці, ні в культурі, ні в «дружбі народів». Там, в середовищі науковців, інженерно-технічного персоналу і, взагалі, серед «біороботів», тобто всіх тих десятків і навіть сотень тисяч «совєтскіх граждан», яких насильно загнали в радіаційне пекло, виникло бажання жити у більш безпечному світі, в іншій державі, де не було б «афганів», «чорнобилів», репресій за політичний анекдот, майже дармової безплатної рабської праці, плодами якої користуються компартійні бонзи, ідеологічні брехуни і горлохвати, закордонні утриманці комуністичної агентури-сліпі виконавці агресивної волі Кремля, хапуги, рекетири і запроданці рідного народу — контингент і підгрунтя нинішньої тотальної корупції в Україні. Народ України, як і інші народи «імперії зла», відчув потребу очиститись не лише від радіаційного Чорнобиля, але й від духовного і жебрацького, що принижував людську гідність і закорінював велику соціальну несправедливість. Назрівав великий соціальний вибух розпаду колоніальної системи радянського союзу і державного усамостійнення формальних республік. Але це супутні думки. Мета цього дослідження — висвітлити ті аспекти науково- технічного і геополітичного стану у радянській і світовій науці, що привели до серійного використання в атомній енергетиці недосконалих, а по суті порочних реакторів РБМК.

2. АТОМНІ ЗАГРОЗИ І СВІТОВА КОН'ЮКТУРА

Причини аварії на ЧАЕС і ефективні методи усунення наслідків цієї трагедії були в центрі уваги наших бесід з Богданом Соколовським під час наших зустрічей в Чорнобилі і Припяті в 1986 році. З Богданом Соколовським, моїм однокашником з фізичного факультету Львівського університету, згодом відомим державним діячем України в галузі енергозабезпечення, ми захищали кандидатські дисертації одного дня, на одній і тій же Вченій Раді, що правда, святкували успішний захист в різних ресторанах . То ж при зустрічах намагались компенсувати це упущення чарчиною-другою доброго коньяку. Нас турбувало, що в жерло аварійного енергоблоку, де температура сягала до кількох тисяч градусів, закидають з вертольотів свинець, рідкий азот, пісок. При тій температурі ці речовини моментально випаровувались в повітря і розносились на величезні території. Ми навіть вносили пропозицію, щоб після дози «гасіння» в повітря піднімались гелікоптери з міцним тентом і на короткий час зависали в повітрі, а тент накривав би жерло аварійного блоку і значно зменшував би радіоактивні викиди в атмосферу. Нашу пропозицію відхилив академік Лєгасов як «нєсостоятєльную і фантастічєскую» і порадив Богданові активніше займатись тими конкретними завданнями, для яких власне він, Лєгасов, викликав Соколовського спеціальною телеграмою. Йшлося

про створення нового високотемпературного керамічного матеріалу з напередзаданими властивостями для заповнення «подушки» (підкоп), викопаної Київськими метробудівцями під днищем аварійного енергоблоку для захисту від забруднення ґрунтових вод в наслідок можливого пропалу днища реактора. З цим завданням група фізиків, в якій працював Богдан Соколовський, успішно справилась: через кілька тижнів «подушка» під аварійним реактором була заповнена новим високотемпературним матеріалом, який надійно захищав грунтові поліські води, а, значить, річки Прип'ять і Дніпро від можливого радіаційного забруднення. Навіть в тих жорстких умовах тотального компартійного диктату не лише в суспільстві, але й в науці Богдан Соколовський невтомно звертав увагу науковців, журналістів і державних службовців на ту кричущу обставину, що серед колишніх республік імперського союзу Україна була найбільш насичена ядерними електростанціями, ніби полігон для випробування експериментальних недосконалих реакторів, однак у галузі вищої освіти нашої республіки не готувалось жодного спеціаліста цього профілю. Правда, в Одеському політехнічному університеті є факультет ядерної енергетики, де, однак, готують спеціалістів виключно з електричних частин атомних станцій. Монополія в цій галузі повністю належала і тепер належить Москві, яка робила все, щоб перетворити Україну на свою атомну заручницю. Вже тоді Богдан Соколовський висловив думку про те, що Україні потрібно вступати в міжнародну програму нового покоління реакторів з гарантованою безпекою.

Оскільки Богданові Соколовському доводилось працювати над державним завданням створення захисного матеріалу для «подушки» під четвертим аварійним енергоблоком не лише в Чорнобилі і Прип'яті, але й у відповідних науково-експериментальних лабораторіях Москви, він знав значно більше за мене про ті дискусії, які велись в наукових колах з приводу серійного впровадження недосконалих реакторів РБМК. Під час наших зустрічей у Чорнобилі я запитував у Богдана: «Як могло статися, що м'яко кажучи, недосконалий реактор РБМК був запущений у серійне виробництво, хоча журнал «Атомная енергетика» ще в 1979 році повідомляв про проведення галузевого семінару, присвяченого цим питанням; недоліки реактора РБМК були відомі фізикам з Інституту атомної енергетики ім. І.В.Курчатова ще в 1965 році; відмова на заявку на винахід цього реактора була підписана державною експертизою на основі негативного заключення — висновку Фізико-енергетичного інституту (ФЕІ) ще в 1968 році; не дивлячись на це, академіку А.П.Алєксандрову вдалось нахраписто нав'язати в 9-ій п'ятирічці (1971-1975 рр. план втілення свого дітища — невиправленого і невипробуваного, тобто небезпечного реактора РБМК?. Поясни, Богдане, чим міг задурити академік Александров світлі голови працівників Держкомітету радянського союзу з викорис-

тання атомної енергії, щоб добитись широкого і пріоритетного втілення недосконалих і небезпечних реакторів РБМК»?

Головною причиною такої, сказати б «пірової перемоги» академіка Александрова, на думку Б.Соколовського, були на той час високі ціни на газ і нафту. Александров, займаючи найвищі позиції в наукових колах країни і, будучи найбільш наближеним до компартійного керівництва державою, переконував громадськість, що світова енергетична криза буде посилюватись, ціни на енергоносії будуть зростати і це приведе до корінної зміни структури споживання енергоресурсів на користь атомної енергетики. Але академік помилявся, бо відбулось значне зниження світових цін на нафту і газ і коливання цін на енергоресурси мало тенденцію до зменшення. В наукових колах подейкували ще й про «яловість» у винахідництві спеців з ІАЕ ім. Курчатова, котрі хоча й знали про недоліки РБМК, проте впродовж понад двадцяти років не спромоглися їх усунути. Проти впровадження РБМК в серійне виробництво виступала група вчених і конструкторів, очолювана академіком М.Д.Мілліонщіковим. Альтернативою РБМК вони пропонували високотемпературний уран-графітовий, охолоджуваний газом реактор для двоконтурних АЕС. Пропонувались і інші проекти. Однак, «маститий» академік Александров, котрий займав керівне становище в Академії наук радянського союзу і в ІАЕ ім.Курчатова, відкидав здорову конкуренцію в галузі науки, бо вважав за потрібне тримати у своїх руках всі ресурси і сили для фінансування головних і на його думку перспективних напрямків. Такий диктаторський спосіб керування наукою і державою виявились згубними для перспективного розвитку не тільки науки, але й держави, бо така конструкція монополії керівництва неминуче приводить до катастроф на взірець Чорнобильської і до міжнародних конфліктів типу афганської війни-авантюри і теперішньої загарбницько-бізнесової російсько-української війни, що в перспективі через недалекоглядність, нерішучість і поступливість агресору з боку оспалого і неповороткого альянсу країн Заходу може привести до розв'язання Третьої світової війни. Хоча слід відзначити, що економічні і політичні міжнародні санкції діють на російських правителів, а головне, на суспільство, хоча й скромно і застережно, зате відчутно і, дасть Бог, витверезливо.

3. ЦІНА САМООБМАНУ, АБО ПОМИЛКА АКАДЕМІКА АЛЄКСАНДРОВА

Чорнобильська катастрофа дала поштовх для різкого вдосконалення і модернізації РБМК в напрямку підвищення ступеня безпеки експлуатації, бо, зрозуміло, що без ядерної енергетики в сучасному техногенному світі не обійтись. Широко відомою в ті часи стала думка академіка А.Д.Сахарова про те, що ядерна енергетика необхідна людству, але вона повинна бути безпечною. Радикальним вирішенням, на

В. Заровський, М. Симчич, М. Радченко. Дізель-електрохід «Чайковський». Плавмістечко «Білий Пароплав», Зелений Мис, 1986р.

думку Сахарова, є розміщення ядерних реакторів під землею. Академік Сахаров навіть пропонував прийняти міжнародний закон про заборону розміщення ядерних реакторів на поверхні землі. Цілком очевидним злочином було рішення про будівництво чотириблокової (планувалось шість блоків) Чорнобильської АЕС на болотистих поліських грунтах з благодатною природою і на поріняно незначній відстані (понад 130 км) від столиці України міста Києва. Міжнародні вимоги про спорудження потужної ЧАЕС на безпечних відстанях від великих міст і водних басейнів були проігноровані, хоча радянське керівництво було добре проінформоване про те, що зарубіжні атомні електростанції як в Європі, так і в Америці будуються переважно на пустинних чи скелястих грунтах на значних і безпечних відстанях від великих міст. Напевно радянські верховоди погнались за іншими показниками, за кількісними: у Франції 70% від усієї споживаної електроенергії припадає на ядерну; у США — 23%; у Швейцарії — понад 30%. На жаль, проблеми безпеки, як кажуть, по великому рахунку, при будівництві ЧАЕС не брались в належній мірі до серйозної уваги. Будівництво велось не лише з порушенням міжнародних вимог щодо екологічної чистоти і техногенної безпеки, але й з порушенням елементарних норм технології будівництва: виконання робіт підганялось до певних святкових дат, панувала «штурмівщина», приписки, внаслідок чого бетонні конструкції не набували необхідної і

запланованої міцності. Цікаво, що вину за катастрофічне відставання радянської атомної енергетики від американської російські специ традиційно звалювали не на гнилу тоталітарну комуно-совкову систему, а на американців. Приміром, у матеріалі «По тому ли пути? Диалог-расследование» *(«Литературная газета», 17 мая 1989 г., № 20)* політичний оглядач ЛГ Ігор Бєляєв у інтерв'ю з виконуючим обов'язки начальника лабораторії державної експертизи винаходів ЦНІІ атомінформу Віктором Бобровим виклали такі результати їхнього «розслідування», які зводяться до того, що американцям були вигідні плани широкого впровадження в радянському союзі недосконалих, а по суті порочних реакторів РБМК. Відомо, що в 1973 році США уклали з совєтами договір про науково-технічну співпрацю в галузі мирного використання атомної енергії і про проведення спільних робіт по реакторах на бистрих нейтронах — брідерах. Під час візиту в Москву президента США Р.Рейгана в 1988 році цей договір було продовжено. Як випливає з цього інтерв'ю, американці знали з публікацій Александрова про те, що в основу радянської атомної енергетики закладено застарілі ядерні технології з використанням урану-235, або плутонію-239. На той час американці винайшли спосіб здійснення керованих самопідтримуваних ланцюгових реакцій поділу нейтронами урану-238 і торію. Це дозволяло припинити чи суттєво скоротити видобуток природного урану і високозатратні об'єми розділення його ізотопів і об'єми радіо-хімічної переробки опроміненого ядерного палива. Адже в радянському союзі і в США на той час було видобуто урану 238 стільки, що його вистачило б на 100 років, що підтверджують дані академіка Александрова. Згідно укладеного в 1973 році договору ці новітні і економні технології ядерної енергетики стали цілком доступними для совєтів, бо американці дбали за безпечний «мирний атом», а значить за екологічно безпечний світ. Але не тут то було… Звиклі всіх підозрювати в обмані, бо самі всіх обманюють, москалі не повірили у щедрість і правдивість таких подарунків від дяді Сема і вирішили перехитрити клятих «американосів»: академік Александров (цитую) «ошибочно объявил порочным оказавшийся более экономным и перспективным подход в США к использованию урановых ресурсов…». Але знову винуватий не Александров з його дефективним і вкрай небезпечним, ще й марнотратним РБМК, використання якого академік назвав «первым, наиболее простым шагом вперед», а знову американці, бо (цитую) «Соглашение с нами от 21.06.73 г., позволило американцам, с одной стороны, надежно наблюдать и даже контролировать масштабы нашего отставания в этих жизненно важных областях, с другой — скрытно осуществлять свою «сбалансированную технологическую инициативу» (СТИ), в которую входит и программа СОИ». Як кажуть українці, а в цій ситуації і американці, «за моє жито ще й мене бито».

Керівник штабу «Прип'ять» Георгій Швера (зліва) і Микола Зеновій Симчич на будові «саркофагу» над аварійним блоком ЧАЕС. 1986 р.

Микола Зеновій Симчич (перший зліва) і Володимир Заровський (третій зліва) з групою радіаційно-хімічної розвідки в зоні ЧАЕС. Місто Прип'ять, 1986 р.

А чорнобильської катастрофи могло би й не бути, якби у московських верховодів крізь імпер-шовіністичне самодурство прорізався бодай невеличкий промінчик здорового глузду і християнського милосердя.

2016р.

ЕСТАФЕТА НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО ГАРТУ

Звітно-виборна конференція Івано-Франківської Обласної ОУН (10 квітня 2016 р.) розпочалась із прийому до членства ОУН друга Андрія Подільського, тридцятидвохрічного вчителя трудового навчання, одного з організаторів і діючого голови громадської організації «Правий сектор» у місті Івано-Франківську. Ставка на загартовану в націоналістичних організаціях молодь стала пріоритетом діяльності Обласної ОУН.

Двадцять років очолював націоналістів Прикарпаття Зіновій Остап'як, тож несподіванкою була його заява про добровільне складення повноважень у зв'язку з погіршенням стану здоров'я. У звітній доповіді друг Остап'як перерахував ті здобутки, яких досягнуто Обласною ОУН під його керівництвом. Це, зокрема, оренда приміщення — офісу ОУН в центрі Івано-франківська, створення культурно-просвітницької організації і хору «Золота Заграва» з числа ветеранів ОУН-УПА і колишніх репресованих, спорудження пам'ятника засновнику ОУН Євгенові Коновальцеві в обласному центрі, відкриття пам'ятного знака на місці, де буде споруджено пам'ятник провіднікові ОУН Андрієві Мельнику в Івано-Франківську, активна участь у роботі центрального проводу ОУН в Києві, численні спроби об'єднати всі вітки роздробленої ОУН в єдину потужну організацію, якою була ОУН при керівництві Євгена Коновальця та багато інших вагомих справ. Голова зборів-конференції, голова міського проводу ОУН Микола Сулятицький у своєму виступі повідомив, що у Івано-Франківську при сприянні місцевої влади проводиться конкурс на кращий проект пам'ятника провіднікові ОУН Андрієві Мельнику; на розгляд комісії поступило три проекти в тім числі і італійського скульптора. В Івано-Франківському Центрі патріотичного виховання учнівської молоді ім. С.Бандери буде створено музей Є.Коновальцю, до якого буде долучено виставку історичних документів, яка функціонує у Івано-Франківському Національному медичному університеті. Вибори нового голви Обласної ОУН і Обласного проводу ОУН відбулись під гаслом «міцна ОУН — міцна держава». Головою Івано-Франківської Обласної ОУН обрано Миколу Сулятицького, його заступником — Мирослава Нагірного, членами Обланого проводу ОУН — Миколу Зеновія Симчича, Мирослава Нагірного, Зіновія Остап'яка, Ігоря Шиленка та Андрія Подільського з Івано-Франківська, Оксану Тиху із Калуша, Івана Гараміта та Емілію Бережницьку із Коломиї, до Ревізійної комісії — Миколу Зеновія Симчича та Івана Гараміта, скарбником — Андрія Подільського. Делегатами на XXI ВЗУН, що відбудеться в Києві 21 травня цього року обрано Миколу Сулятицького, Зіновія Остап'яка та Миколу Симчича. Учасники конференції висловились за омолодження

і оновлення рядів ОУН у всеукраїнському масштабі, бо в умовах російсько-української війни і спроб реваншу антиукраїнських, антимайданівських сил тільки молода генерація незаплямованих корупцією, угодовством і пристосуванством націоналістів-патріотів України здатні протистояти спокусам підкупу і моральній деградації, здатні будувати самостійну Українську державу, очищену від агентурного впливу ворожих і деструктивних сил, які намагаються побороти Україну не тільки збройно, але й брехливою пропагандою і підкупом. Естафета націоналістичного гарту — в надійних руках!

2016 р.

«ВІЙНА МИРОСЛАВА СИМЧИЧА»

Так називається документальний кінофільм, створений Львівською обласною організацією «Свобода» спільно з Львівським товариством історичної реконструкції «Пам'ять» (голова Любомир Горбач) та Національною телекомпанією України (головний режисер і сценарист Олександр Рябокрис). Ця тріада вже відома українським глядачам своїм попереднім фільмом упівської тематики «Служба безпеки ОУН». Наступний фільм, який презентуватимуть ці ж автори в жовтні цього року, називається «Криївка».

30 червня 2012 року в Івано-Франківську в переповненому кінотеатрі «Люм'єр» відбулась презентація цього незвичайного, захоплюючого і високомайстерного кінофільму, який за своєю структурою можна назвати кінематографічним ноу хау. Саме так охарактеризував цей фільм на презентації голова депутатської фракції свободівців в Івано-Франківській Облраді Руслан Марцінків. Фабула фільму проста, зате мистецьки виразна та історично достовірна: сотенний Березівської сотні УПА Мирослав Симчич-Кривоніс переважно в домашній обстановці, в гуцульській вишиванці неспішно, із властивим йому щирим селянським усміхом (навіть коли йдеться про діяння на грані життя і смерті) розповідає історію свого життя і своєї боротьби, а хлопці і дівчата із «Пам'яті», одіті в упівські чи ворожі однострої напрочуд точно і переконливо відтворюють розповідь оповідача. І хоча у своєму виступі на презентації Любомир Горбач назвав свою трупу аматорами, у їхній грі-реконструкції відчувається життєва правда, змальована щирою любов'ю і відданістю національним переконанням, а не ковбасним інтересам, як це іноді трапляється у професійних акторів…

Привітавши присутніх із 71-ою річницею проголошення у Львові Акту відновлення Української Самостійної Соборної Держави Проводом Українських Націоналістів на чолі із Степаном Бандерою і Ярославом Стецьком, голова Івано-Франківської Обласної ради заступник Голови ВО «Свобода» Олександр Сич наголосив у своєму виступі, що

УССД в 1941 році творилась планомірно на відміну від нашої сучасної держави. Провід ОУН ще перед війною створив державницькі комісії, які планували як буде побудоване державницьке життя у різних сферах. Порівнюючи бізнесменів тодішнього покоління із теперішніми, О.Сич констатував: «Роман Шухевич був бізнесменом, мав фірму «Фама», але віддав її і виручені кошти передав на українську справу, а сьогоднішні бізнесмени через свій бізнес стають зрадниками, тушками…». Стосовно особи Мирослава Симчича О.Сич зробив висновок про те, що ми вже навчились славити героїв, тепер треба навчитися брати із них приклад. «Та всякий інший народ, маючи такого героя як Мирослав Симчич, — резюмував О.Сич, — на руках би його носив і вже цілі серіали створив би, щоб його подвиги стали взірцем виховання української молоді, загартування національного духу і державницького, а не кріпацького стану нашої нації. І парадокс у тому, що завдяки таким як Симчич, Бандера, Шухевич постала Українська держава, а можновладці не визнають їх. Сьогодні молодь повинна отримати правдиву історію модерними засобами: кіно, романістика, театр, блокбастери, але побудовані на сюжетах УПА. На це має бути спрямована політика держави».

На презентації прозвучала думка і про те, що беручи до уваги події із шулерським ухваленням Верховною Радою України мовного закону, що спричинився до різкого збурення в державі, слід зазначити, що то не просто «тушки», а щирі вороги України, підступна агентура ворожих спецслужб, які відкрито працюють на розвал Української держави і з якими давно пора розібратись по всій строгості Українського законодавства, яке вони ігнорують і намагаються знищити. Тому слова Мирослава Симчича, висловлені ним на презентації про те, що захищати нашу рідну мову від так званої Верховної Ради України потрібно не колись, а негайно. «Мова — це душа народу, не буде мови — не буде й народу; ми повинні зрозуміти, що через ворогів, що засіли у Верховній Раді, як нація, ми, українці стоїмо над прірвою національного небуття, і що скажуть про нас наші нащадки, якщо ми, маючи державу понад двадцять років, замість того, щоб укріпити її нашою єдністю і гарантіями колективної безпеки, як наші сусіди прибалти, поляки, чехи, мадяри і інші, бездарно і бездумно віддаємо її на поталу нашим лютим ворогам. Тому прошу одне — не відкладати на колись, а із сьогоднішнього дня боротись за наше майбутнє» — наголосив Кривоніс.

Надаючи мені слово для виступу, ведучий презентації начальник відділу внутрішньої політикиІвано-Франківської ОДА Ігор Кінаш відрекомендував мене як сина Мирослава Симчича, тому мені довелось внести ясність в пікантну ситуацію: ми з Кривоносом родичі по лінії Голинських і хоча моя мама Симчич (Клим'юк) Параска була зв'язковою і санітаркою в Березівській сотні УПА і пройшла енкаведистські катівні і тифозні камери смертників, я народився у вересні 1950 року, а Мирослав Симчич вже в 1948 році перебував на каторзі в Сибірах, а

звідти як відомо на «побивку» не відпускали. Та не в цьому проблема. Проблема в тім, що наші історики, і журналісти ще й досі замовчують очевидний факт: розгромивши в Космачі депортаційну дивізію героя совітського союзу (за депортацію кримських татарів) генерала Дергачова (після Рушірського бою його посмертно розжалували до підполковника, бо саме в такому званні він згадується в фільмі), в 1945 році УПА зупинила депортацію українців, яка мала відбутись згідно наказу Жукова і Берії. І Рушірський бій, яким командував Мирослав Симчич, поклав остаточну крапку в цій історії. Ось про що треба не забувати коли теперішні можновладці, як і попередні не присвоюють Мирославу Симчичу-Кривоносу звання Героя України, хоча його висували на присвоєння цього звання декілька разів. Але щоб у присутніх не склалось враження, що Кривоніс і його побратими переймаються цим фактом, я звернув увагу присутніх на упівський гарт Кривоноса, адже цього ж дня ми брали участь у відкритті пам'ятника Головнокомандувачу УПА генерал-хорунжому Роману Шухевичу у Калуші, де більшу частину дня пребували на страшній спеці, коли і здорові люди не витримували і покидали урочистість, а майже 90 літній Кривоніс витримав і тепер на презентації влучно і мудро аналізує голослівний, мітинговий патріотизм, не підкріплений конкретними діями супроти ворогів України. А ще я прочитав свою гумореску «Комбатант і шахтарі» із моєї поетичної книги «Політок», яку, до речі, книгопродавці на книжкових розкладках в Івано- Франківську відмовились взяти до реалізації по тій причині, що їхні боси не дозволяють брати книги, в яких згадується Ющенко, а в моїй книжці аж два вірші, присвячені Ющенкові. Як каже латинська приказка, sapienti sat — мудрому досить.

2012 р.

ГЕРОЇ ПОВИННІ ЖИТИ!

Готуючись до гідного вшанування 23 травня Дня Героїв, члени Середньо-Березівського осередку Братства ОУН-УПА на своїх чергових зборах 17 квітня обговорили ситуацію в Україні, що склалась після затвердження нового складу Кабінету міністрів на чолі з прем'єром Володимиром Гройсманом і намітили конкретні заходи до святкування Великодня і Дня Героїв. Стурбованість не тільки братчиків, але і всієї громади села перебігом політичних подій на владному олімпі виразив у своєму виступі голова Братства Середньо-Березівського осередку Іван Клим'юк. Народна мудрість гласить: де двоє чубляться, там третій користає. Тож політичні чвари з приводу владних портфелів і крісел, гіпертрофованих амбіцій і примітивно замаскованого користолюбства в період випробувань російсько-українською війною

грають на руку ворогам України, їхнім планам розкласти нашу державу з середини. На жаль, і в середовищі сільської інтелігенції і навіть членів Братства спостерігаються тенденції наслідувати столичних політиканів, що на очах всього світу замість об'єднатись і спільно творити міцну європейську державу, виступають у ролі героїв славнозвісної байки про лебедя, щуку і рака… Розуміючи підступність інформаційної війни, яку веде Росія не лише проти України, але й проти всіх цивілізованих країн світу, І.Климюк наголосив, що для успішного втілення в життя ідей і засад Братства насамперед потрібно посилити дисципліну і відповідальність кожного члена організації за довірену ділянку громадської роботи, адже окремі члени навіть не спромоглися засвідчити свою присутність на зборах. Музей УПА, де відбулись збори і ініціатором створення якого став І.Клим'юк за підтримки педагогічного колективу місцевої школи і виконкому сільської ради, відіграє значну роль у патріотичному вихованні учнівської молоді, залучає до пошукової праці багатьох небайдужих і патріотичних березунів. Нещодавно в музеї відбулась хвилююча зустріч з комбатантом ОУН-УПА другом «Листом»-Негричем з Яблунова і його ріднею. Експозиція музею поповнилась новою рубрикою про молодих березунів — учасників АТО, якими гордиться не тільки рідне село, але і вся Україна. Обговорювалась пропозиція Володимира Грабця, сина героїчного командира підрозділу УПА полковника «Батька» (Омеляна Грабця) про таборування пластунів у місцевій школі. Слід зазначити, що в цій школі вже таборували СУМівці (Спілка української молоді) на чолі з сином не менш відомого упівця — сотенного Березівської сотні «Кривоноса» (Мирослава Симчича) Ігорем Симчичем. Щоправда, СУМівцям вдалося вирішити фінансові питання, а от чи вдасться пластунам — треба добряче постаратись всім, хто розуміє важливість і неординарність такого заходу. Тим більше, що організація «Пласту» вже успішно діє у сусідньому селі — Нижньому Березові. І при пильнішому вивченні цього питання і активнішій його реалізації керівництву школи було б легше залучати учнівську молодь до патріотичного виховання і не переживати, що учні гасатимуть на мотоциклах безцільно, адже мотоциклетний спорт — це не лише важливий різновид фізичного гарту, але й виховання спритності, бистрої реакції на зовнішні обставини, оволодіння технікою — цілковито в дусі сучасного вишколу пластунів, кредом і вітанням яких є «СКОБ!» (сильно, красно, обережно, бистро). Уподобання молоді потрібно спрямовувати у потрібному напрямку, а не огуджувати їх. Важливо не забороняти, а зацікавлювати, усвідомлювати, щоб на патріотичних мітингах не лунали трафаретні, заяложені патріотичні штампи, а живі слова про живу правду нашого життя, хоч саме вона, правда, не до вподоби чинодралам і прихильникам реваншу ворожої, корумповано-кримінальної системи. За справжню українську Україну боротись треба не лише на фронтах російсь-

ко-української війни, але і в тилу, в кожному селі і місті. Боротись так, як боролись історичні герої України, святковий День яких березуни відзначатимуть на фестивалі в Космачі, куди поїдуть не лише братчики але й активісти національно-патріотичних організацій, хор села і всі бажаючі, кому дорога Україна, рідна хата і рідна земля. Збори братчиків одностайно висловились за негайне звільнення незаконно ув'язненої ганебним російським судилищем Надії Савченко. Герої повинні жити!* В роботі зборів Братства активну участь взяли комбатанти ОУН-УПА, зокрема Василь Томич, якого привітали з 90-літтям, директор Середньо-Березівської середньої школи Ігор Геник, активістка національно-патріотичних організацій і музею Анна Малкович, сільський голова Микола Ігнатюк, колишній голова сільради Михайло Томич, завідувачка музеєм Марія Симчич і автор цих рядків М.З.С.

2016 р.

**Тоді всі ми вважали Н.Савченко героїчною і закликали її припинити голодування, бо герої повинні жити. На жаль, на волі Н.Савченко не виправдала високого довір'я народу і своїми діями і висловлюваннями скомпроментувала високе звання Героя України.*

КРИВОНІС — НАРОДНИЙ ГЕРОЙ!

Завдяки старанням голови Середньо-Березівського осередку Братства ОУН-УПА Івана Клим'юка в Музеї УПА, створеному за його ж ініціативи в Середньо-Березівській середній школі, 5 травня 2016 року відбулась зустріч учнів сьомого класу з легендарним сотенним УПА, командиром Березівської сотні Мирославом Симчичем-Кривоносом та його дружиною Раїсою. Представляючи дітям 94-ох літнього мужнього упівця Кривоноса, керівник музею Марія Симчич-Бодруг назвала його Героєм України. І це не була помилка, бо офіційно висували Мирослава Симчича-Кривоноса на це найвище звання в нашій Незалежній Україні не вперше, про що повідомляли численні ЗМІ. Не тільки в березунів, але й у свідомих і чесних громадян України не було сумніву, що істинного борця за волю України, котрий з юних літ боровся з окупантами всіх мастей (польськими, німецькими і москальськими), котрий керував найуспішнішим боєм Березівської сотні, до речі і всієї УПА, і під присілком Рушір (Косівщина, поблизу Бандерівської столиці Космача), де впродовж трьох днів три курені УПА вщент розгромили дивізію енкаведистів, що прибули до героїчного села для депортації місцевого населення, а батальйон озброєних до зубів карателів на чолі з командиром дивізії героєм совіцького союзу (за депортацію кримських татар) генералом (після програного бою

його посмертно розжалували до підполковника) Ніколаєм Дергачовим на 12-ти студебекерах і командирській машині поспішали їм на виручку і під Рушором потрапили в засідку Березівської сотні і були зрешечені дружним і прицільним вогнем упівців під орудою Кривоноса, котрий був поранений у цьому історичному бою, але не припиняв керувати боєм до його переможного завершення, а з 1948 року після того як непритомним потрапив до катівень енкаведистів і 32 з половиною роки відбухав на сибірській каторзі, в тюрмах і карцерах на межі життя і смерті, та не втратив віри в Незалежну Українську державу і завдяки Божому провидінню до цих пір віддає всі свої сили і досвід вихованню молодого покоління справжніх українців, отже такій людині гріх було відмовити в офіційному званні Героя України, в той час коли це звання даровано продажним політикам, злодюгам, котрі обкрадали і обкрадають Україну, співакам, що своїм продажним талантом підлабузницьки ницо догоджають ворожим до України москалям, багатіям олігархічно-кланової закваски і т.д., і т.п. Можливо, це і на краще, що Кривоноса не долучили до цієї сумнівної компанії кар'єристів, чинодралів і користолюбців, що успішно знецінюють і девальвують високе звання Героя України. Але мусить восторжествувати справедливість і настануть часи, коли це високе звання очищатимуть від антиукраїнської нечисті. А поки-що Мирослава Симчича-Кривоноса величають Народним Героєм. Шкода, що не всі учні школи мали змогу взяти участь у цій історичній зустрічі з Народним Героєм Кривоносом. Такі заходи варто планувати заздалегідь, щоб виховний ефект був максимальним і переконливим. Не дивлячись на свій похилий вік, Кривоніс має ще світлий розум і полум'яне серце відважного борця за вільну, самостійну і європейську Україну. Звертаючись до учнів, він сказав: «Дорогі наші учні, наше майбутнє покоління, наша надія, наша майбутня слава, наша майбутня історія, дякую вам, що ви прийшли на цю зустріч в період Великодніх свят і наступаючого свята Героїв. Радий вітати вас у цьому чудовому Музеї наших Визвольних змагань, де ви впізнаєте на світлинах ваших дідів і прадідів, ваших родичів, котрі, як і ви мріяли про щасливі сім'ї, про навчання у рідній школі, про мирне життя і мирну працю. Та найвизначнішим скарбом цього Музею я вважаю велику світлину Березівської сотні, коли ще нею командував сотенний Дмитро Негрич-Мороз. Пригляньтесь уважно до цих мужніх облич, віднайдіть прізвища і біографії кожного з них, бо вони справжні герої, котрі як і теперішні воїни АТО, не шкодуючи свого молодого життя, пішли виборювати Незалежну Україну, знаючи, що виборюють її як мученики, що виборюють для майбутніх поколінь. В нас була сильна віра в Бога і в Україну. І ви повинні як естафету взяти цю велику і сильну віру в свої серця і з нею ми переможемо всіх ворогів України. Ми, старше покоління борців, всю надію покладаємо на вас, на молодь, виховану в Незалежній Україні, бо при

совєтській владі не було можливості виховувати українську молодь, бо тоді виховували піонерів і комсомольців, тобто прислужників комуністичного рабовласницького режиму. Хто з батьків зміг відкрити потай правду про нашу боротьбу, про українську історію і релігію, той вчинив мудро і далекоглядно, бо навіть ті крихти батьківського виховання запалили молоді серця вогнем справедливості і нетерпимості до брехні і насилля, на яких базується кожна окупаційна влада. Ми живемо в умовах російсько-української війни і ще страшнішої і підступнішої інформаційно-ідеологічної війни, яку московські ординці поширюють на весь світ, щоб спотворити істину про свої глобалістичні загарбницькі наміри. Тож маємо бути пильними і мудрими, щоб навчитись відрізняти правду від брехні і не дати себе закабалити до москальського рабства. Будьте відпорні до ворожої пропаганди, критично дивіться на російськомовні телеканали, укріплюйте у собі дух християнської нездоланності, справедливості, любові. Можливо серед вас є майбутні Бандери і Шухевичі, Шептицькі і Шевченки, Франки і Коновальці, майбутні офіцери і генерали, вчені і політики, бізнесмени і педагоги. Але ким би ви не були, пам'ятайте, що найголовніше в житті — Бог і Україна. Вірте в ці святі істини, борітеся за них і пам'ятайте, що з ними вам не страшні жодні вороги, жодні окупанти, бо боротьба за християнські істини звільняє від страху перед будь-яким ворогом, перед будь-якою злочинною силою. Ви бачите в цьому музеї березунів різних поколінь і дуже важливо, що є експозиція учасників АТО, які добровільно пішли захищати Україну. Беріть з них приклад і помножте їхній чин, їхню працю і віру, їхню славу і любов до свого рідного краю, до всієї України на сотні разів у майбутній побудові Української держави. Ми, старше покоління, що могли, те зробили і таки вибороли Незалежну Україну. Хоч вона ще благенька, не зовсім така, за яку ми боролись, але все таки — солідна європейська держава, на стороні якої у нашій Вітчизняній війні з москалями став майже весь цивілізований світ. Але виявилось, що здобути державу порівняно легше ніж втримати її перед москальськими окупантами, тому ні на мить не маємо права піддаватись спокусі міжусобних воєн за прибутки, кар'єри, політичне різноголосся. Маємо об'єднатись так, як заповідав Ісус Христос, щоб усі були одно! Отже ця найважча робота — побудова справжньої Української України припадає на ваші юні і молоді плечі. На вас вся надія і опора. Які будете ви, таким буде і майбутнє Українського народу і Української держави. Пішли вам, Боже, все те, про що ми всі разом молимось і мріємо — сильну, могутню і процвітаючу Українську державу. Дякую за вашу увагу! Слава Україні!». Учні дружно і дзвінко відповіли: «Героям слава»! Розглядаючи світлини своїх друзів і подруг, Кривоніс коментував як вони цілу зиму 1946 року переховувалися на обійсті Олюськи, тітки місцевої вчительки і керівника хору Оксани Сулятицької; як чотовий Колюк —

Клим'юк Петро (стрий — татів брат Івана Клим'юка і вуйко — моєї мами брат) брав участь у Рушірському бою; як зв'язкова УПА Клим'юк Паранька (згодом Симчич, моя мама — М.З.С.) переводила через гірські хребти рейдові сотні УПА, надавала медичну допомогу пораненим бійцям, а її батьки Михайло (мав свій млин) і Марія (мої дідо і баба – М.З.С.) постачали борцям за волю України хліб, сало, м'ясо, бринзу, бараболю, кукурудзяні коржі, перезимовували повстанських коней. Дещо з бойових повстанських буднів повстанця Лунги розповів Кривоніс і його внукові вчителеві військової справи місцевої школи Юрію Симчичу і колишньому голові виконкому Середньо-Березівської сільської ради Святославу Перцовичу, батько якого добре впізнається на світлині Березівської сотні. Ще довго спілкувались би учні з Кривоносом, але уроків не можна пропускати, хоча, можливо, це був найважливіший урок у їхньому житті.

Після цієї зустрічі Клим'юк Іван своєю машиною відвіз Кривоноса, його дружину Раїсу і мене, автора цих рядків, до сусіднього села Баня Березів, де ми взяли участь у похороні Ольги Синітович, рідної сестри чотового Буйтура — Василя Синітовича, світлину яких разом з Кривоносом — Мирославом Симчичем я вперше опублікував ще в 90-ті роки в газеті «Українське слово» разом з матеріалом «Ми були армією без держави» про Кривоноса і його боротьбу; у 2001-му році ця світлина була опублікована у моїй книжці «Лебедині ключі» і в цьому ж році цю світлину використав Михайло Андрусяк для оформлення обкладинки своєї книги «Брати грому». Навіть на смерному ложі Ольга Синітович, здавалось, зберегла ту молитовно тиху вірність обраному шляху боротьби, яку пронесла крізь все своє нелегке, але чисте як краплина сльози, життя і так же тихо і молитовно передала цю вірність своїм дітям і нащадкам. І справді — Герої не вмирають!

2016 р.

ПАНАХИДА НА ПЕРЕВАЛІ

Щорічно на Яблуницькому перевалі, що розділяє Закарпатську та Івано-Франківську області, українці вшановують пам'ять вояків Карпатської Січі, яких на міжкордонні закатували мадярські і польські окупанти після поразки Карпатської України на чолі з президентом Августином Волошиним у березні 1939 року. Жертвами катів стали молоді юнаки з інших областей України (Прикарпаття, Львівщини, Буковини, Волині і навіть Наддніпрянщини), які намагались повернутись до себе до дому. Цьогорічна громадська панахида на Перевалі відбулася в неділю 26-го червня і була присвячена 77-й річниці загибелі та 20-ій річниці перепоховання воїнів Карпатської січі. Після Бо-

гослужіння біля символічного пам'ятника загиблим героям у вигляді Пречистої Богородиці, що символізує скорботних матерів, які втратили своїх дітей, пролунали народні і повстанські пісні у виконанні дівчат з навколишніх сіл і хору Коломийської станиці Братства ОУН-УПА під орудою незмінного диригента Марії Маївської. Від часу заснування цього хору вже 35 його учасників, в тім числі керівники Всеукраїнського Братства ОУН-УПА Михайло Зеленчук і Федір Володимирський, переставились у засвіти, але найстійкіші і найвитриваліші гідно продовжують традиції колективу і виступають на всіх урочистостях, куди їх запрошують. Пані Маївська не обмежується лише диригуванням, але й виголошує змістовні промови. І цього разу, звертаючись до учасників дійства, пані Марія наголосила у своєму виступі, що ми повинні бути спорідненими, що хто вірить у Бога не зробить зло. Але віра ця має бути справжньою і глибокою, бо хреститься і ходять до церкви багато, але справжніх віруючих, на жаль, одиниці, з чого маємо результати на Східній Україні і на Майдані. Поріділі ряди коломийців активно підтримав чоловічий хор Березівського осередку Братства ОУН-УПА на чолі з з її очільником і організатором поїздки на Перевал, колишнім головою Середньо-Березівської сільської ради Іваном Клим'юком та його незмінними соратниками: теперішнім головою цієї ж сільради Миколою Ігнатюком, головою Івано-Франківської Обласної ОУН Миколою Сулятицьким, колишніми головами сільради Святославом Перцовичем і Михайлом Томичем, актитвістом патріотичних заходів Василем Малковичем та ін. Я, автор цих рядків, приїхав з березунами як учасник чоловічого хору і, оскільки від моїх односельців не виявилось бажаючих висловити свої думки з приводу біжучих подій, потоку слів, тем і гарячих проблем піднятих у виступах на цій урочистості, то відчув потребу звести все до «спільного знаменника», щоб громада почувалася силою, здатною впливати на хід подій і на рішення наших можновладців. Я висловив чотири конкретних пункти звернення до Президента України і Верховної Ради України: 1. Повернути звання Героя України Степанові Бандері і Романові Шухевичу, як справжнім борцям за волю України;.тим більше, що це звання режим Януковича зняв з них у принизливий для української нації спосіб — якийсь громадянин з Донеччини чи Луганщини звернувся офіційно до суду, і підпорядковані режиму судді швидко задовільнили розкольницький для українців Сходу і Заходу України позов. Тепер той громадянин, очевидно на боці сепаратистів, або навіть стріляє по українцях у складі однієї з лугандонівських банд, а контраверсійне рішення висить над долею української нації, мов Дамоклів меч. 2. Підтримати рішення XXI Великого Збору Українських Націоналістів (21 травня 2016 р., Київ) про представлення легендарного сотенного ОУН-УПА, багатолітнього мученика совітських ГУЛАГів Мирослава Симчича-Кривоноса до звання Героя України. Через хворобу 94–літній Кривоніс вперше не

був у складі хористів Коломийської станиці Братства ОУН-УПА, яке очолює з часу його заснування. 3. Вимагати від Президента України і Голови Верховної Ради України підписати рішення депутатів про скасування закону К/К — Ківалова-Колєсніченка, який обмежує сферу функціонування державної української мови і за словами професора Василя Лизанчука («Літературна Україна», № 24-25, 23.06. 2016 р.) «відкриває «новой политической общности» — росіянам і російськомовним українцям шлях до повної і неподільної влади в Україні й форсованого будівництва «государства Украина». 4. Заборонити діяльність в Україні промосковської, окупаційної УПЦ МП, яка веде підривну роботу проти Української держави і повернути громадам і парафіям українців силою загарбані цим патріархатом церкви і духовні святині українського народу, зокрема Київську і Почаївську Лаври, собор святої Софії у Києві та ін. Щоправда, цей пункт був сформульований під час мого виступу на вимогу членкинь ОУН-УПА Снятинщини, які стурбовані засиллям ворожого московського патріархату на території їхнього району, зокрема в місті Снятині вже споруджено капличку, де буде будуватись церква цього ж патріархату. За ці вимоги-пункти проголосували всі учасники урочистості на Перевалі, окрім сексотівшестьорок, про яких оповів у своєму виступі голова Всеукраїнського Братства ОУН-УПА, голова Івано-Франківського обласного КУНу Богдан Борович (« В наших рядах москалі мають величезну агентуру; це — сексоти-шестьорки і через них москалі управляють нами…»). Більше того ці шестьорки, заслонивши очі чорними окулярами, всіма силами намагались не допустити мене до мікрофону, очевидно, знаючи наперед характер моїх виступів. Пан Борович милостиво оголосив, що цих сексотів-шестьорок не будуть чіпати якщо вони покаються у своїх гріхах і перестануть шкодити українській державі. Однак жоден сексот-шестьорка не вийшов і не покаявся у своїх гріхах, а пішли з усіма до столів, де організатори свята пригощали сто грамами горілки і добротною закускою. Як позитив, пан Борович повідомив, що Президент України Петро Порошенко виконав звернення націоналістів про святкування Дня Української Армії на Покрову, тобто в День Створення УПА, а не в інші дні. Тепер націоналісти домагаються від Президента створити у Києві Пантеон Слави і Президент дав таке доручення. Отже, до цього Пантеону будуть перевезені з-за кордону могили Коновальця, Бандери, Стецька і інших провідних борців за волю України, чиї могили розкидані по всьому світу. І ще один — п'ятий пункт додався до вже згаданих вимог, коли розчулені моїм виступом старенькі упівці просили звернутись до Президента і Верховної Ради України активніше пришвидшувати вступ України до НАТО.

На Перевалі прозвучали також змістовні виступи секретаря Яремчанської міської ради, учасника АТО, нагородженого орденом «За мужність» Володимира Губарчука, депутатів Івано-Франківської обла-

сної ради Андрія Марійчина та Марії Рудик, депутата Рахівської райради Андрія Делятинчука; Олександра Черепащука із Ужгорода, котрий зокрема повідомив, що кожен українець повинен бути бійцем, бо не тільки москалі намагаються розчленити Україну, але й мадярські шовіністи з так званої партії Йоббіка і навіть уряд Угорщини висловлюють претензії на українські землі, більше того цей уряд виділив мільйон доларів на озброєння т.зв. «загонів самооборони Закарпаття»; секретаря Рахівської райради Дмитра Брехлійчука («Незалежність України в наші дні пишеться кров'ю українських бійців, які гинуть на Сході України»); отця Анатолія, пароха храму Пресвятої Трійці УПЦ КП сіл Ясеня та Лозовщина Рахівського району («Всі атрибути державності були в УПА; хлопці, які в 1939 році загинули на Перевалі, йшли з інших областей України творити єдину Українську державу; добра нам ніхто не дасть, якщо його самі не візьмемо»); Івана Махонця, професор, на жаль не повідомили якого університету («Дух перемагає!, потрібно викривати внутрішніх ворогів України; поки Україна не матиме єдиної церкви — наші свобода і державність будуть слабкими»; прочитав вірш Д.Павличка «Молитва»). Оскільки тільки один з березунів, а саме 90-то літній колишній упівець Василь Томич пішов «причащатись» сто грамами і його довелось довго упрошувати повернутись до автобуса, весь колектив березунів-хористів; зробив привал у Микуличині і так славно заспівали там повстанських пісень, що численні туристи зупинялись і фільмували нас, а деякі з туристів, як от Володимир Правдзівий з Канева разом з дружиною і своїми супутниками пристали до нашої компанії зі своїми зігріваючими напоями і їхні голоси попали в резонанс до нашого ще моцного співу. Ми справді відчували себе єдиною українською нацією.

2016 р.

СВЯТКУЙМО НА ЗБИТКИ ВОРОГАМ

1. У БЕРЕЗОВАХ ЗАФЕСТИВАЛИЛО

Святами села березуни демонструють не тільки свою етнічну самобутність, але й свою любов до України вільної і незалежної від жодного окупанта чи то східного чи західного. Свято села, кажуть у Березових, чотирьох селах на Косівщині, які в 1994 році відсвяткували своє тисячоліття, це — традиційне плекання і розвиток нашого українського патріотизму, нашої колоритної і неповторної етнокультури, прадавніх традицій і звичаїв гуцулів. Ми, гуцули — глибоко віруючі люди, тож наперекір безбожникам-окупантам бережемо і відбудовуємо наші церкви (у Середньому Березові церква була спалена прихвоснями комуно-москальських антихристів у 1960-му році, а у Вижньому Бере-

зові була зруйнована в часи Другої світової війни; обидві церкви відбудовано силами сільських громад і вони успішно діють на благо своїх парафій). Якщо патріотичний етно-фестиваль «Березів Бандер фест» у Нижньому Березові відбувся на свято Всіх святих Українського народу (15-17липня), а свято села у Вижньому Березові — на свято Іллі (2 серпня), то свято села в Середньому Березові припало на свято Успення святої Анни, матері Пресвятої Богородиці (7 липня 2016 р.). Про значення таких свят мудро висловився у своєму виступі на святі в Вижньому Березові народний депутат України Юрій Соловей: « Гуцульщина завжди була в авангарді патріотичного руху далеко поза межами нашої області, в авангарді патріотичного руху України. Першими березуни були на Першому і Другому Майданах і одними з перших наші березуни були у лавах добровольців, коли довелось захищати нашу вільну і незалежну Україну від московко-сепаратистських окупантів. Велика вам шана і подяка за це. І хоча сьогодні моросить дощик, всім нам, українцям, потрібні свята радості, щастя, справжнього українського духу. Це великий поступ, що в сьогоднішнє християнське свято святого Іллі ви святкуєте Свято села. В ці тривожні дні російсько-української війни нам потрібно відчувати нашу згуртованість, єдність, готовність захищати свою сім'ю і родину, свою рідну землю і нашу Матір-Україну А позитивні емоції, які вирують на святі, сприяють нашому братанню, нашій спорідненості в дні важких випробувань російсько-української війни. Вітаю вас із св'ятом Села! Добра і щастя, миру і злагоди вам, дорогі березуни!». Але Юрій Соловей не обмежився лише гарними і патріотичними словами. Йому завдячуємо чудовою дорогою європейських стандартів, прокладеною від Яблунова до райцентрів Косова і Верховини. І для потреб Вижноберезівської школи народний депутат України Юрій Соловей зумів виділити значну суму грошей. На моє (М.З.С.) звернення до нардепа про жахливі дороги від Яблунова до Березовів (якихось 10-15 км) Юрій Соловей відповів, що він працює і над цим питанням. В цьому ж ексклюзивному інтерв'ю народний обранець сказав, що таку добротну дорогу буде прокладено до Верхнього Ясенова, бо на ці потреби йому вдалось передбачити 50 мільйонів гривень минулого року і в цьому році попри всі труднощі буде виділена не менша сума. Вельми патріотичним і оптимістичним був виступ на святі Села у Вижньому Березові ще одного нардепа — Юрія Тимошенка. Зокрема Ю.Тимошенко охарактеризував російсько-українську війну як таку, що з українського боку ведеться під гаслом «Ні кроку вперед!», хоча всі війни ведуться під гаслом «Ні кроку назад!». У цій війні, наголосив нардеп, москалі виловлюють наших хлопців, де тільки можуть і десятками, сотнями кидають до тюрем, а ми їздимо з одного міста в друге і де-не-де пощастить одного-двох витягнути, а москалі 10-20 знову садять. Тому наше сьогоднішнє свято не так для того, щоб набуватися, а щоб вшанувати наших предків. Пле-

канням наших традицій, тих коломийок, які вони нам залишили, ми осягаємо велику сакральну мудрість, божу мудрість, яка, на жаль, не всім зрозуміла, але яка відтворена у цих традиціях. І кожне таке свято для нас — це свято нашої національної величі і єдності, а для ворогів — це смерть, бо святкуванням нашої мови, наших традицій ми руйнуємо стереотипи рабського самопринижения перед ворогами. Вони хочуть, щоб не було України, не було української мови, не було української пісні, а ми на зло їм відтворюємо, відроджуємо наш дух, нашу культуру, нашу сутність. І тому на думку Ю.Тимошенка, ми набираємо у наших предків більшої поваги, а вони допомагають нам, як допомагали на Майданах, бо коли ми палили колеса, то дим від них завжди віявся на воргів Майдану, на беркутівців. В неймовірний спосіб, коли не було жодних надій, ми перемогли на Майдані. Тому нардеп закликав вірити, що ми переможемо і в цій російсько-українській війні. Завершив Ю.Тимошенко свій виступ у Вижньому Березові оптимістичною коломийкою: «Ой, заграйте ми музики в ясенові скрипки, нехай собі погуляєм ворогам на збитки!». На Святі села у Вижньому Березові були присутні заступники голови Косівської райдержадміністрації Богдан Марчук і Ярослав Бринський, а також начальник районного управління освіти Володимир Козьменчук. З численних номерів концертної програми Свята села у Вижньому Березові хочеться відзначити сільський хор під орудою Василя Геника, чоловічий квартет «Кришталь» з Баня Березова, чоловічий хор станиці ОУН-УПА села Середній Березів (кер. Оксана Сулятицька), жіночий гурт «Березунки» (кер. Анна Малкович; в гурті співає донька стрільця сотні «Мороза» Лазаровича Василя «Чорноти» Марія Лазарович), дует Оксани Малкович і Ольги Урбанович з піснею «Молитва за рідний край» та багато інших. Хай вибачать, що не маю можливості назвати всіх. Але тут важливіша не кількість, а якість, тобто те, що всупереч негоді люди не покидали майданчика перед школою, бо відчували спорідненість з кожним виступом, з кожною піснею чи декламаторським мистецтвом. Важливо, що ми були присутні на величавому Святі єднання українців. Наш автобус вже вирулював між численних автомобілів на центральну сільську дорогу, а над селом витала пісня з чудовим приспівом: « Єднаймося люди, родино, без роду людина — билина, в пустелі калина».

2. СВЯТО ДУШІ, АБО НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА ПОТРЕБУЄ ПІДТРИМКИ ВЛАДИ

Про Свято села у Середньому Березові можна було б написати невеличку книжку — настільки багату і широку тематичну програму підготували організатори цього чудового дійства на чолі з головою сільської ради Миколою Ігнатюком, директором школи Ігорем Гени-

ком, головою Березівської станиці ОУН-УПА Іваном Клим'юком, членами оргкомітету Оксаною Сулятицькою, головою Івано-Франківської обласної ОУН Миколою Сулятицьким (ведучий свята), його мамою Ганною Сулятицькою, вчителькою-пенсіонеркою, авторкою більшої частини сценарію Свята, письменником, журналістом і фізиком Миколою Зеновієм Симчичем, колишніми головами місцевої сільської ради Святославом Перцовичем, Михайлом Томичем, ведучою свята Марією Фіцич та іншими. Честь і слава спонсорам свята, зокрема Баранському Михайлові, Сулятицькому Романові, Бодругові Богданові, Дрогомирецькому Михайлові, Малику Степанові, Генику Іванові, Перцовичу Миколі та іншим.Честь і слава учасникам сільського хору, які в складку з своїх скромних пенсій купили баяна. Честь і слава троїстим Музикам, зокрема Василеві Васкулу (грає на всіх інструментах ще й коваль на все село) і його синові Миколі (цимбали), які приїздили з Баня Березова на репетиції і на Свято, Антону Кабину і Василеві Томичу (обидва скрипалі), Михайлові Томичу (бубон), Миколі Куничичу (фрілка). Від їх віртуозної і чарівної гри молоділа душа. В нинішні часи прикрого безгрошів'я, коли навіть сільському голові по кілька місяців не платять зарплати, їхня допомога стала вирішальним фактором реалізації самобутньої, колоритної, гуцульської програми Свята села з усіма виявами української гостинності, а, головне — єдності всіх березунів і навіть представників сусіднього села Текуча. Особливістю Свята села в Середньому Березові, на моє переконання, стала своєрідна сакральність березунів, мистецька інтелектуалізація, акцентація на етнокультурну та історико-патріотичну тематику. Приміром, з великою увагою була сприйнята оповідь отця декана Романа Шкабрія про його попередника ще з початку минулого століття отця Михайла Сулятицького, котрий заснував у Середньому Березові хату-читальню і «Просвіту», через митрополита УГКЦ Андрея Шептицького визволив багатьох березунів, в тім числі і сина своєї рідної сестри Василя Симчича (згодом відомого актора і режисера), котрий в числі стрільців-добровольців Карпатської України в 1939 році потрапив до мадярського полону. В фойє школи була організована виставка фотографій «Василь Симчич в житті і на сцені», про життя і творчість видатного українського кіноактора, виконавця головної ролі в культовому фільмі «Захар Беркут», режисера Коломийського Народного театру, славного березуна, чий барельєф прикрашає фасад місцевої школи, незабутнього Василя Симчича. На рідкісних світлинах Василь Симчич стоїть поряд з мамою і своїм вуйцем-рятівником отцем Михайлом Сулятицьким. На жаль, немає світлин отця Михайла з сибірської каторги, куди його запроторили комуно-москальські «визволителі» після розгромного судилища т.зв. Львівського Собору УГКЦ 1946 року, бо не захотів переходити на російське православ'я, сказав, що віру не можна міняти як одежу. Син Василя Симчича Зиновій Симчич, провідний ак-

тор Коломийського театру, докладає великих зусиль, щоб пам'ять про його знаменитого батька відроджувалась не лише на світлинах. Пан Зеновій успішно представляв і реалізовував книгу про його батька «Безсмертя Беркута», яку написала і презентувала на святі ще одна славна березунка доцент Прикарпатського Національного університету ім.В.Стефаника, культуролог і ведуча мистецтвознавчих радіопрограм Марія Ігнатюк. І мені (М.З.С.) було приємно показати свої книги, зокрема «Політок», «Смак Свободи», «Лебедині ключі», «Вогонь цілую», «Мова панська — окупантська», «Болід» (про художника і дисидента Опанаса Заливаху), «Ностальгія за Україною», які я подарував найактивнішим учасникам Свята, зокрема талановитій поетесі і філософу, керівникові міжрегіонального поетичного клубу «Об'єднані словом», викладачці Прикарпатського Національного університету ім. В.Стефаника Лесі Геник. Справжнє захоплення в учасників Свята села викликала виставка творів місцевих талантів, зокрема художника, різьбяра по дереву, самобутнього поета ще й директора місцевої школи Ігоря Геника, художників Миколи Геника, Івана Дрогомирецького, вишивальниць Софії Клим'юк, Любові Клим'юк, Світлани Яцків-Долинської. Але центральне місце на виставці, її окрасою і гордістю були роботи з дерева знаменитого на весь світ Майстра, Народного художника України, відомого різьб'яра по дереву, нашого славного березуна (проживає в місті Чернівцях) Ярослава Пасічанського. Відкривав виставку митця рельєфний портрет генія України Тараса Шевченка, виконаний з однієї з останніх прижиттєвих фотографій поета. На виставці демонструвалась знаменита шкатулка Я.Пасічанського, вірніше — точна її двійниця, подарованої Папі Римському Іванові Павлові II під час першого паломництва до Ватикану представників Української Армії. Вручав шкатулку генерал Коберський. Поряд демонструвалась світлина цього історичного моменту. Філігранним виконавським мистецтвом відзначаються і такі роботи Я.Пасічанського як титульна сторінка «Державники» з рельєфними портретними зображеннями найвизначніших творців Української державності княгинею Ольгою, князями Руси-України Володимиром Великим і Ярославом Мудрим, гетьманами Козацької держави Сагайдачним, Виговським, Мазепою, Полуботком, творцями нашої літератури та історії Тарасом Шевченком і Михайлом Грушевським, видатними борцями за Українську державність Симоном Петлюрою, Степаном Бандерою, Леонідом Кравчуком, з чотирма найвизначнішими Соборами і Церквами України, зруйнованими комуно-москальськими окупантами-безбожниками. Магічною притягальною силою мистецтва володіють такі роботи Я.Пасічанського як декоративні тарелі «Цвіт калини», «Аркан», мініатюра «Капличка» та різьблені хрести. А от роботу Я.Пасічанського «Нескорені», або «Нам дзвони не грали», присвячену УПА, я вважаю геніальною, бо ще нікому з художників не вдавалось

так майстерно і виразно поєднати в одній роботі історичне минуле із темою сучасної боротьби українців проти окупантів. В центрі — тризуб на тлі повстанчого хреста; довкола — напис «Здобудеш Українську державу, або згинеш у боротьбі за неї»; цей сакральний таріль розміщено на тлі червоно-чорного революційного прапора з синьожовтою стрічкою, але вся композиція знаходиться в прямокутній рамці за колючим дротом і тюремними гратами; по центру — кружальце з снайперським прицілом, спрямованим на тризуб. Такі геніальні роботи напевно допомагає творити Сам Господь Бог.

Торкаючись концертної програми, слід відзначити сільський хор під орудою Оксани Сулятицької, якій копіткою працею вдалося досягнути майже професійного звучання голосів людей пенсійного віку у поєднанні із значно молодшими. Шкода, що на Свято до Середнього Березова не спромоглися завітати ні народні депутати, ні представники обласної чи навіть районної влад. Хоча представники району були, але їх більше цікавили спортивні змагання, які відбулись в рамках Свята села. Тож районна газета помістила їхню інформацію про спортивні баталії, а цю мою оповідь про Свято села відхилила. Можливо, чиновники гідно оцінили б безкорисливу і безоплатну працю високо кваліфікованого керівника О.Сулятицької і допомогли б виділити їй цілком заслужену ставку художнього керівника. Розкидаються ж десятками і сотнями тисяч гривень представники нацменшин на одноманітних, принизливих і бездарних телешоу тільки заради того, щоб розсмішити когось із членів — розпорядників грошей. Причому, державної української мови на тих шоу майже не чути. Доки ми, українці, будемо відчувати себе в Українській державі націю приниженою, пригнобленою, обкраденою ще й запрограмованою на національне самоїдство і повзуче капітулянтство перед московськими окупантами і їхніми прихвостнями-п'ятиколонниками? І ще одна «не стандартна» думка виникла, коли на Святі села я спостерігав за реакцією численних глядачів: люди належно, мов перед телевізором, сприймали більшість вельми талановитих і вправних виконавців, особливо молодих, які «модернізувались» і, образно кажучи, лише на половину, а то й тільки натяково виявляли своє національне лице, намагаючись догодити моді і руйнівній (в сенсі душі) глобалізації. І зовсім помолодечому і захоплено світились очі глядачів, коли завихрився танець «Гуцулка», коли звучали пісні у виконанні священиків отця декана Романа Шкабрія та отця Михайла Дрогомирецького, милозвучні мелодії пісень Анни Гнатишак, стрілецькі, повстанські і народні пісні у виконанні сільського хору. Люди заскучали за своїм рідним гуцульським співом і танцем, за сакральним витвором чи малюнком, за справжнім виявом свобідного українського духу, що єднає нас із своїм родоводом, з рідною землею, з Вірою Християнською, з нацією, з народом. Люди прагнуть Свята душі, Свята, яке було б завжди із нами.

Увічненням, своєрідною «коронацією» Свята став відеофільм «Свято села Середній Березів», майстерно і високопрофесійно відзнятий і скомпонований Ярославом Василишиним. Митець ніби заново відкрив глядачам і учасникам дійства божественну красу наших Березовів і наших березунів. Оті заквітчані кичери і груні , вкриті лісами верховини і облисілі від надмірної вирубки Ружет і Плискуца, ніби душі наших прапредків і веселяться разом з нами, і банують з нами, і промовляють до нас: бережіть рідну землю – скарби народу і роду, життєдайну матінку нашу. Бережіть красу і велич рідних Карпат – одвічних оберегів нашого свобідного, ніким не скореного, підпорядкованого тільки Богові Українського Духу.

2016 р.

ВИКЛИК

Позачерговий XIX Великий Збір Українських Націоналістів, який відбувся 26 травня 2012 року в Києві, в Інституті Літератури, увійде в історію як перший ВЗУН на теренах України, який відбувся без присутності багатолітнього Провідника ОУН, останнього Президента УНР в екзилі, уродженця села Русова, що на Прикарпатті, Миколи Плав'юка.

Цю обставину новообраний Голова ОУН, провідний ідеолог Українського Націоналізму Богдан Червак охарактеризував як виклик нашій спроможності будувати наше національно-політичне життя без допомоги української діаспори з-за кордону. Але цей виклик повинен нас ще більше загартувати і згуртувати, бо засадничим положенням Українських Націоналістів було і залишається — покладатись на власні сили. Ситуація ускладнюється ще й тим, що тепер, коли роль націоналізму в країнах Вільного світу і в Західній Європі зокрема стрімко зростає, в наших постколоніальних реаліях неоколонізатори і їхні прихвосні з числа корумпованих коритолюбів намагаються на догоду п'ятиколонникам ототожнити націоналізм з ксенофобією, расизмом і навіть з фашизмом. Дійшло до того, що навіть деякі національно свідомі політики з колишнього помаранчевого табору гасло Батька Українського Націоналізму Миколи Міхновського «Україна для українців», висловлене ще в 1900 році, сприймають як ксенофобське. Тому доводиться терпляче тлумачити, що це гасло має не реакційний, а національно-захисний характер. Бо на думку багатьох опонентів з числа т.зв. «інтернаціоналістів» і «демократів» українці не мають ніякого права захищати свої національні інтереси, бо це може спричинити певні труднощі для тих, що звикли розглядати їх як покірну ро-

бочу худобину, котра має право жити і їсти, щоб могла працювати на чергового «благодійника», але ж не більше...

Ба, більше того — навіть серед числа делегатів ВЗУНу знайшовся такий, що після мого виступу на Зборі, де я наголосив на важливості виховання української молоді на прикладах героїчного чину УПА, підійшов до мене і спитав: «Невже ви, пане Симчич, забули слова Івана Франка «...іншу зброю куй, Ум гостри, насталюй волю...»? В наш час потрібно кувати інтелектуальну, а не мілітарну зброю».

— Шановний пане пацифісте, — відповів я йому, — історія вчить, що інтелектуальна зброя без захисту мілітарної зброї, якою повинна володіти національна держава, перетворюється в погній для колонізаторів-тиранів. Приміром, інтелектуали «українського відродження» 20-30-их років минулого століття в сотні, в тисячі разів були культурніші і інтелектуальніші за всю большевицько-окупаційну банду. І що з того? Один тупорилий сатрап Матвєєв впродовж двох тижнів розстріляв у Карелії, в урочищі Сандармох, близько 1200 інтелектуалів найвищої проби — вчених, письменників, митців, інженерів, переважно українців. Якби не УПА, то після Другої світової війни червоні «визволителі» депортували б в сибіри всіх українців згідно варварському наказу Берії і Жукова. Три курені УПА в Карпатах, в Космачі і під Рушором розбили всю депортаційну дивізію під командуванням героя совітського союзу (за депортацію кримських татарів) генерала Н.Дергачова. Або згадайте до чого призвів пацифізм Грушевського і Винниченка — до поразки УНР, тобто до втрати своєї вистражданої впродовж віків національної держави. Або давайте заглянемо в книжку Богдана Червака «З цим переможемо!», яку нам вручили під час реєстрації делегатів ВЗУНУ. На сторінці 13 читаємо: «Наша інтелігенція дезорієнтована і деморалізована. Традиційні християнські церкви перебувають на стадії відродження й здебільшого опікуються виключно релігійними справами й не переобтяжують себе суспільними функціями. У незалежній Україні крім ОУН не існує іншого суспільного інституту, який має належний досвід національно-визвольної боротьби, чітку систему світоглядно-ідеологічних цінностей та усвідомлення своєї історичної місії... Метою ОУН є незалежна й соборна Україна як держава української нації, де українці мають стати повноправними господарями своєї долі на своїй землі». Зрештою, пане пацифіст, вам пасувало б вивчити і подальші рядки Івана Франка із поеми «Великі роковини»: *«Лиш борися, не корися, Радше впадь, а сил не трать, Гордо стій і не корися, Хоч пропадь, але не зрадь!».* Як бачите, продовження вашої цитати далеко не пацифістське, але й не войовниче; воно — оборонне, як природне, дароване Богом кожній живій істоті, право самозахисту; воно тлумачить, що надіятись треба лише на власні сили, бо сусіди можуть елементарно на очах у всього світу зрадити своїм «демократичним і цивілізаційним принци-

пам» і продати, як продали Україну за дешевий російський газ Німеччина і Франція, заблокувавши заяву України на вступ до НАТО…

Напевно відчув суть нашої полеміки новообраний Голова ОУН Богдан Червак, бо у своєму заключному слові на завершення роботи ВЗУНу закликав не зациклюватись на інтригах і взаємопоборюванні, щоб перед нами постійно була візія України.

2012 р.

КОНСОЛІДАЦІЯ ОУН: PRO ET CONTRA

Нотатки з XXI Великого Збору Українських Націоналістів, Київ, 21 травня 2016 р.

Ідеї українського націоналізму в сучасній Україні поборюють ті сили, які не хочуть погодитися з тим, щоб закріпити і розбудувати незалежну Українську Соборну Державу, — бо ж вони знають, що державний суверенітет і державний націоналізм — це нерозривні явища здорового розвитку всіх націй, а не лише української!

Микола ПЛАВ'ЮК,
Голова ПУН і ОУН, останній Президент УНР в екзилі

1. БЕЗАЛЬТЕРНАТИВНІСТЬ КОНСОЛІДАЦІЇ ОУН

На моє глибоке переконання з усіх Голів ОУН, знаних мною і діючих в Україні, тільки теперішній Голова ОУН Богдан Червак найактивніше, найреальніше і найбезальтернативніше розвиває і впроваджує в реальне життя, при чому з гідністю, послідовно і цілеспрямовано, але без пихи і амбітності, ідею консолідації всіх віток ОУН в єдину Організацію, якою вона була при Коновальці. Ідею консолідації не лише ОУН, але і всіх здорових сил, які стоять на засадах державної незалежності України, з метою «змінити негативний стереотип позитивною опінією про те, що в демократичному суспільстві мусить бути місце для здорового змагу ідейних і програмових позицій» (див. Микола Плав'юк «Україна — моє життя», т. ІІ.» стор.411.), активно впроваджував у життя Богданів попередник — славної пам'яті Микола Плав'юк. Але тільки тепер, коли в умовах російсько-української війни загроза українській державності з площини ідеологічного протистояння та економічного тиску перейшла в реалії фронтових, воєнних дій з боку москальських окупантів, ця консолідаційна дія стала безальтернативною, рятівною і затребуваною. Справдився прогноз Д.Донцова, виголошений ним ще в 1913 році у Львові на ІІ-му студентському конгресі у доповіді «Сучасне положення нації і наше завдання»: «Росія взагалі не лишила нам свободи вибору. Вона поставила нас перед дилемою: або цілковита національна смерть, або — безпощадна боротьба».

Я, автор цього матеріалу, був учасником майже всіх ВЗУНів, починаючи з XII-го (Ірпінь, травень 1993 року), які відбулись в Україні, за виключенням минулого XX-го, на який мене чомусь не допустило тодішнє керівництво нашої обласної ОУН, хоча я був членом проводу Івано-Франківської міської ОУН і проводив активну ідеологічну і контрпропагандивну роботу, яка, що правда, не всім подобалась, через що доводилось зазнавати всіляких утисків, паплюження, гонінь і упередженого ставлення. Після зміни обласного керівництва ОУН мене все ж обрали делегатом XXI-го ВЗУНу і за день до від'їзду до Києва я накидав тези мого ймовірного виступу на Великому Зборі, які використаю як вступний розділ до моїх нотаток про XXI-ий ВЗУН:

Ідея консолідації — об'єднання ОУН в єдину Організацію — безальтернативна, бо тільки монолітна, а не розпорошена сила українських націоналістів і чесних, незаплямованих професіоналів всіх галузей державного будівництва, здатна сформувати потужний націоналістичний рух і підняти, як підняла на Майдан Гідності, не лише українську націю, але і весь український народ на розбудову і захист державної незалежності України і через якнайширшу участь у державних управлінських структурах, найперше у Верховній Раді України, зможе реалізувати українську національну ідею — побудову модерної, європейської Української Самостійної Соборної Держави (УССД), в якій буде: *а)* зупинено тотальну корупцію і споріднену з нею російську агресію шляхом консолідації з міжнародними силами; *б)* залучено Україну до блоку НАТО, до якого наша держава має вступити якнайшвидше, якщо справді боремось за державність України і на цьому потрібно наголошувати на всіх рівнях нашої роботи і пришвидшувати цей процес; *в)* забезпечено вільний розвиток української нації, всіх нацменшин, їх культурних, духовних, релігійних, політичних та інтелектуальних потреб; *г)* гарантовано дотримання Міжнародної декларації прав людини, зокрема права на роботу, освіту, медичне забезпечення; *д)* розвинуто до світових стандартів економіку, енерго- і ресурсоспроможність країни, приватний бізнес. Впродовж 25 років державної незалежності України, а фактично з часу поділу ОУН в 1940-му році на мельниківців і бандерівців, що пішло тільки на користь ворогам України і окупантам всіх мастей, зроблено чимало кроків і реальних спроб для виправлення цієї самовбивчої для націоналістів і для долі України помилки. Одним з таких кроків був Круглий стіл представників політичних партій та громадських організацій, які будують свою діяльність на засадах українського націоналізму, який відбувся 27 червня 2010 року у Львові. І тільки через відсутність голів ОУН і КУН, хоч були присутні їхні заступники, не дотягнув до статусу Конференції. Проте Круглий стіл зумів прийняти і ухвалити два важливі документи: «Декларацію об'єднання націоналістичних сил» і «Угоду про об'єднання націоналістичних сил», а також створив Координацій-

ну Раду для підготовки Другого об'єднавчого Конгресу Українських Націоналістів. Перший Установчий Конгрес ОУН, що відбувся в 1929 році у Відні під проводом засновника ОУН, Голови ОУН і ПУН, видатного українського полководця Євгена Коновальця, проходив після втрати Україною державності. Отже, молімось і борімось, щоб не довелось, не приведи Господи, до повторення трагічних помилок минулого — об'єднувати ОУН і націю після втрати Україною державності. Вже тоді у своєму виступі на Круглому столі, тоді ще заступник Голови ОУН, а тепер Голова ОУН Богдан Червак застеріг: «Спроби механічного об'єднання, які проводились дотепер, не дадуть бажаного результату, хіба, що потішать наших ворогів. А з ворогами треба говорити тією мовою, яку вони розуміють». А яку мову розуміють москальські окупанти-терористи, довідуємось із хроніки воєнних дій на російсько-українському фронті неоголошеної війни на Сході України. На вже згадуваному Круглому столі були висловлені думки про те, що проти нас діють світові гроші і ведеться крім збройної ще й безперервна інформаційна війна. Тому виникає загроза впливу на націоналістичне середовище, особливо на молодь, ворожої політичної сили, що несе бездуховність, тотальну брехню, жадобу грошей і споживацтва, національного самовідчуження з тенденціями толерації геноцидного рашизму і сталінізму, а, значить, знищення Української держави і української нації. Тому боронити себе, свої конституційні права, свою державу ми повинні всіма доступними методами і засобами. Залишаючись громадською організацією, члени якої мають право входити в різні партії, організації і владні структури, не маємо права бути конкурентами у виборчих перегонах. Наш найперший обов'язок — формувати у громадян націоналістичний світогляд, мобілізувати електорат на патріотичний, державницький, а не колоніальний вибір. Такий націоналістичний світогляд формується не тільки патріотичними гаслами, але й особистим прикладом націоналістів, особливо тих, хто причетний до участі в бойових діях на російсько-українській війні і до ідеологічної та інформаційно-пропагандивної сфери діяльності. Приміром, героїчний чин батальйону ОУН, висвітлений на сторінках «Українського слова. Літаври» — це велика і переконлива пропаганда націоналізму на найважливіших рубежах державотворення. Але на жаль, на українських телеканалах, про наших героїв мовиться фрагментарно, та й то в ряди-годи. Натомість російські телефільми і російськомовні розважальні телепрограми попри всі ніби то заборони продовжують засмічувати і деформувати свідомість громадян України. Я причетний до письменницької і журналістської діяльності, тож відчуваю обов'язок мовити і про цю категорію, як казали в колоніальні часи, «інженерів людських душ». Письменники і журналісти, тобто творча інтелігенція, разом з представниками науки і освіти — це мозок нації, продуцент найпередовіших ідей і ноу-хау. Не дай Боже нам опу-

ститись до того рівня, про який писав прем'єр Індії Джавахарлал Неру: «Інтелігенція, вихована окупантом, є головним ворогом власного народу». На жаль, дехто з майже понад двохтисячного загону українських письменників і значна частка журналістів не рідко залишаються на позиціях нафталінового соцреалізму, з осторогою, або ж навіть з неспринятням ставляться до ідей українського націоналізму та євроатлантичної інтеграції. В творах окремих літераторів і друкованих органів спостерігається іноді таке запопадливе (перед ким?) намагання обтичинити майже всю газетну площу, що хочеться кричати: «Досить! Партія вже привела Україну до голодоморів, світових м'ясорубок, ГУЛАГів і т.д. і т.п. Досить рабства! Досить брехні, фарисейства і прислужництва одвічним ворогам України — москалям! Досить космополітичної тарабарщини, малоросійського капітулянтства і постмодерного пофігізму. Рішуче, користуючись власним, а не позиченим розумом, міняймо стереотипи мислення. Україна перебуває у стані неоголошеної війни з москалями і наша література і журналістика мають стати потужною зброєю проти московських окупантів. Гляньте на Захід — там наші союзники, там наш порятунок! Невже не зрозуміло, що ті мільярди доларів і євро, які втрачають наші західні сусіди, стримуючи рашистського монстра економічними і іншими санкціями, це — кошти, взяті з бюджетів їхніх країн, з громадських і сімейних бюджетів їхніх громадян, із заробітків їхніх трударів? А чим ми їм віддячуємо? Замість того, щоб терпляче роз'яснювати західним партнерам, що москалі ведуть війну і проти них, бо ті мільйони біженців, що хлинули на Європу — це теж війна, тобто «увертюра» до збройної війни, хоча елементи останньої європейці вже відчувають на собі, але все-таки це лише «прелюдія» до війни з танками, градами, мінами, бомбами і, не приведи Господи, з ядерною зброєю. Сучасний різновид війни підступної, камуфльованої і безпощадної — це наскрізь фальшива і брехлива інформаційно-пропагандивна війна москалів, що безупинно ведеться з часів існування «імперії зла» і «тюрми народів» — т.зв. есесер на країни Заходу, де, як і на Україні, утримуються і підтримуються численні «п'яті колони» внутрішнього розкладу країн. Важливість посилення санкцій проти Росії зумовлена тим, що цей спосіб протистояння і приборкання московської агресії виявився найефективнішим і поки-що відносно менш кровопролитним. Адже на початку російської агресії проти України на їхніх танках були написи «На Киев!», «На Львов!», «До Ламанша!». Мінські угоди хоч які формальні і сміхотворні, все ж спрацьовують і треба бути людиною вкрай безвідповідальною, щоб виступати проти них… Отже санкції і ще раз санкції — це найефективніший засіб приборкати паліїв Третьої світової війни. Однак, деякі українські ЗМІ вслід за москальською пропагандою репетують про європейські і американські гей-паради, про вічний зиск капіталу і Валютного фонду від наданих нашій країні креди-

тів, завдяки яким наша економіка ще сяк-так тримається на плаву. Наша критична зброя б'є не в сторону східного ворога, що готує Третю світову війну, а по своїх, по українських літературознавцях світового рівня, навішуючи їм несусвітні ярлики і перекручуючи їх нестандартні погляди і щиру любов до України на придумані і безпідставні звинувачення. Бо вони, бач, виросли і змужніли творчо не в совковому прокрустовому ложі соцреалізму, а у вільному західному світі, де звісно, не все ідеально, але є головне — реальна демократія, реальна свобода слова і віросповідування, реальні права людини, а не диктат олігархічних кланів, зрештою, як казав Микола Плав'юк «є місце для здорового змагу ідейних і програмових позицій». На мій погляд суть націоналістичної дії на воєнний період повинна полягати передусім у тому, щоб очистити ряди ОУН і всього суспільства від лепу совкової і сексотської заангажованості. Українські таланти повинні служити Україні, а не замаскованим кадебістсько-феесбешним ляльководам олігархічної закваски. Бо не все продається. Мойсей водив євреїв 40 років пустинею, щоб вичавити з їхніх душ і їхньої свідомості рабство, а нас, українців, москалі понад 300 років водять у кривавому ярмі кріпацького рабства і національного самоїдства, щоб навіки закріпити це рабство у наших душах, у свідомості і навіть у генах. На жаль, цей рабський дух так глибоко проник у свідомість окремих, навіть обдарованих українців, котрі правдами і неправдами доперлись до столичних «кормушок», що сморід їхнього кар'єризму і продажного користолюбства сягає до найвіддаленіших закутків, де ще утримуються в негласній обструкції ті, хто воліє жити з чистою совістю і сміло висловлювати своє бачення реального світу і не зважати на невидимих ляльководів, яким вдається керувати Босховими «кораблями дурнів» не лише в каламутних водах українського істеблішменту, але й на всесвітніх обширах. Тому одним з найважливіших завдань об'єднаної ОУН (поки-що тільки об'єднавчим фактором) мають стати наші спільні дії з вивільнення українського духу від пут совково-фуфайчаної заангажованості і національного самоїдства. Взірцями вільної української літератури мають стати твори Т.Шевченка, І.Франка, О.Ольжича, О.Теліги, Є.Маланюка, В.Барки, І.Багряного, Ю.Шевельова; із сучасних — Б.Гуменюка, О.Забужко, П.Вольвача, Л.Костенко, Ю.Щербака, Р.Іваничука, С.Жадана та ін. Війна на інформаційно-ідеологічних фронтах не менш жорстока і безжальна, ніж війна з москальськими танками, градами, буками і іншою пекельною зброєю «імперії зла» і «тюрми народів».

І ще один дуже важливий об'єднавчий фактор — відстоювати справжніх українських героїв. Приміром, вже декілька разів висували на присвоєння звання Героя України легендарного сотенного УПА Мирослава Симчича-Кривоноса. 13 лютого 2015 року у вітчизняному парламенті — вищому законодавчому органі України за надання звання Героя України Мирославу Симчичу — Кривоносові проголосу-

вало 234 народні депутати, але наші владці чомусь не наважуються присвоїти це найвище в Україні звання справжньому борцеві за Самостійну Україну, котрий з юних літ боровся з окупантами польськими, німецькими і комуно-москальськими. Шість років Кривоніс воював за УССД в лавах УПА, керував найуспішнішим в історії Повстанчої Армії боєм під присілком Рушір, де був знищений резервний батальйон енкаведистів на чолі з героєм совітського союзу (за депортацію кримських татарів) генералом Дергачовим, котрий поспішав на виручку основним силам депортаційної дивізії, яку в розложистому на пагорбах Космачі взяли в смертельне кільце три курені УПА, подібно, як це вони зробили в цьому ж селі в 1943 році з німецькими окупантами. Упівці захопили в одній із хат діючу радіостанцію окупантів і довідались, що на поміч карателям їде резервний батальйон на чолі з самим командиром дивізії Дергачовим. Негайно було викликано з постою Березівську сотню і вона успішно виконала бойове завдання: Кривоніс вибрав вдале місце для засідки і коли колона з 12-ти студебекерів, вщерть заповнених червонопагонними карателями і командирської машини зупинилась перед розібраним повстанцями мостом поблизу присілка Рушір і вишикувалась для подальших дій, сотенний Кривоніс скомандував «Хлопці, вогонь!». Упівці вдарили так дружно, що не було чути окремих пострілів, тільки грізний рев водоспаду куль хлинув на ворогів, перетворивши їх на купи мертв'яків. У цьому бою Кривоніс був поранений в руку, але не припиняв двогодинного бою, аж поки виструнчена сотня прокричала переможне, трикратне, козацьке «Слава! Слава! Слава!». Тільки після остаточної перемоги над ворогами, втративши багато крові, Кривоніс знепритомнів. Після цього бою Кривоніс ще три роки воював з московськими окупантами, аж поки в 1948 році з другом Чернецем попав у засідку в одній із хат на окраїні рідного Вижнього Березова і після 10-ти годинного бою непритомного витягли з палаючої хати червоні каратели. Чернець від ран помер, а Кривоноса битого до почорніння всього тіла відправили на сибірську каторгу. Понад 32,5 роки Кривоніс провів у сибірських ГУЛАГах, та не піддався на спокусливі пропозиції ворогів, не зрадив присязі офіцера УПА. І такому борцеві за Самостійну Українську Державу відмовили у присвоєнні залуженого звання Героя України. І це в той час коли зірки Героя прикрашають груди чиновних корупціонерів, хабарників і казнокрадів... Тому Івано-Франківська Обласна ОУН вносить пропозицію, щоб від нашого ВЗУНу і інших віток ОУН, що стоять на позиції об'єднання ОУН, висунути кандидатуру сотенного УПА і багатолітнього мученика совєтських концтаборів Мирослава Симчича — Кривоноса на присвоєння йому звання Героя України, якого в народі називають Народним Героєм. Це наш святий обов'язок не лише перед пам'яттю героїв-упівців, але й перед нинішніми героями російсько-

української війни, так званої АТО, перед всіма живими і полеглими борцями за волю України. Слава Україні! Героям слава!

19 травня 2016 р.

Цей текст я хотів прочитати в купе поїзда моїм супутникам на XXI-й ВЗУН Миколі Сулятицькому, новообраному голові Івано-Франківської обласної ОУН і другові З.О., котрий, не зважаючи на цукровий діабет, вийняв із продуктової сумки, якою спорядила в дорогу його дружина, літрову пляшку самогонки і розмова була спрямована на теми більш земні — його пасіку, мед і його лікувальні властивості; як виготовити горілку з винограду, якого друг З.О. тільки в минулому році зібрав понад 80 ящиків і т.д. і т.п. Цей епізод можна було б упустити, не згадувати, але він важливий, бо саме випита горілка зіграла з другом З.О. на ВЗУНі прикру роль суб'єкта, котрий не контролює свої публічні вислови. Не сприйміть це, як виставляння брудної білизни, а як житейську придибенцію. Бо всі ми люди… Тож про все по порядку.

2. ХРЕСТОМ І МЕЧЕМ, АБО ЕМФАТИЧНА ПРАВДА ВІЙНИ

Кожного разу, коли беруся писати матеріал про ОУН, молюся, щоб Бог допоміг мені висловити правду, яка б не зашкодила великій справі єднання українських націоналістів і всієї української нації. На прапорі ОУН по центру зображено тризуб із мечем в середині. Чи задумувались Ви, шановний читачу, чому меча внесено до нашого історичного символу — Володимирового тризуба? Я не претендую на істину в останній інстанції, бо ніхто мені цього не пояснював. Відповіді на це важливе питання я дошукую самотужки, тож можу помилятись. Але я думаю так: всі засновники ОУН були глибоко віруючими людьми, які з боями за свою віру і українську державність перенесли біль втрати цієї державності і дійшли до глибокого переконання, що тільки мечем, тобто силою і вірою можна подолати ворогів нашої віри і нашої державності. Засновники ОУН були тими людьми, яких Боже Проведіння, як і Ісуса Христа, провело хресною дорогою фізичних і моральних втрат, щоб духовно і морально очищених і з Божою вірою в серцях привести до усвідомлення глибокої істини, висловленої Ісусом Христом: «Я не прийшов принести мир, а меч» (Мт. 10, 34). Співставляючи цю Христову істину з іншими Його істинами, як, приміром, підставляти ліву щоку, якщо вдарили по правій чи з Його заповідями «Не вбивай, не кради, не чужолож…», мимоволі задумуюсь чи немає в цих істинах протиріччя і несумісності. Звертаюсь за роз'ясненням до книги митрополита Андрея Шептицького «Вибране: 365 днів з великим Митрополитом. Роздуми на щодень». — Жовква: Місіонер, 2014,- 568 с.):

«Христовий мир лучиться з мечем так, як блаженство миротворців лучиться з блаженством переслідуваних і тих, що так, як пророки, добровільно наражувалися на переслідування задля благодаті. Христовий мир — це той мир, що відноситься до волі, що звертається до найвищої мети людини — до Господа Бога. В тій меті, і лише в ній, знаходять одність усі пожадання і всі болі. А хто миру шукає поза тією метою людської природи й людського життя, той шукає ложного миру, сповідного миру й заслуговує неначе на війну, якої вимагає правдивий мир. Може тому апостол Павло назвав Христовий мир таким, що перевищає всякий ум (Флп. 4,7)».

21-го травня 2016 р. нас троє делегатів від Івано-Франківщини (З.Остап'як, Микола Сулятицький — новообраний голова обласної ОУН, — і я, Микола Зеновій Симчич — член обласного Проводу ОУН) прибули до Києва вранці по 9-тій годині ранку. Поспішали, бо ВЗУН мав розпочатись о 10-ій годині. Як на зло станція метро «Вокзальна» була закрита на ремонт, тож довелось шукати іншого транспорту. М.Сулятицький швидко зорієнтувався в обстановці і близько 10-ої години ранку ми вже були біля офісу ОУН по вул. Івана Мазепи (Іванів багато, то чому обов'язково Івана, а не чітко — Гетьмана Мазепи?, подібно як Івано-Франківськ, а не просто Франківськ? Подейкують, що це — данина колоніальним традиціям — догоджати іванушкам-окупантушкам…). Біля входу до офісу ОУН і фундації ім. О.Ольжича — солідний гурт людей з прапорами України і ОУН. Здалеку впізнаємо Богдана Червака, Сергія Кота, Олександра Кучерука, де-кого з обласних провідників ОУН і, о, диво — поета і воїна Бориса Гуменюка!.. Я читав його поезії з війни, відгуки на його творчість, зокрема публікацію «Народження поезії з духу війни» в «Українській літературній газеті» за 13 травня 2016 року. Автор — мій добрий приятель ще з Рівненського педагогічного інституту, де ми працювали викладачами, а тепер Національного Гуманітарного університету, Ярослав Поліщук. Фронтова поезія Бориса Гуменюка потужно резонує з моїми літературними уподобаннями і я був щасливий, що матиму змогу познайомитись з ним особисто і, можливо, навіть поспілкуватись. Борис стояв поблизу мікрофону, встановленому на штативі поряд з названими вище побратимами — провідниками ОУН і своїми фронтовими побратимами. Високий, кремезний, з модною бородою, прямим, проникливим і водночас довірливим поглядом з відтінком гіркоти втрат і крицевої стійкості він справляв незабутнє враження людини, що не раз дивилась смерті в очі; людини, яка не лише зростом, але й своїм духом вивищується над згромадженням людей. Мені теж доводилось пережити холодне наближення смерті і я знаю, що це відчуття докорінно міняє ставлення людини до життя, до матеріальних і духовних цінностей. Ми поспіхом привітались із старими друзями і долучились до громади, що півколом стояла перед виступаючими біля мікрофона. На

фасадній стіні офісу ОУН поряд з російськомовними вивісками якихось бізнесових фірм, що теж знаходяться в цьому будинку і такими недоречними в цю мить, була меморіальна дошка, накрита білим полотном: учасники урочистого мітингу на честь відкриття пам'ятного знака загиблим на теперішній російсько-українській війні оунівцям Василеві Кіндрацькому (Кіндрат) і Андрієві Юрзі (Давид) вшанували пам'ять полеглих героїв. Після освячення пам'ятної дошки і Богослужіння на честь загиблих оунівців до мікрофону підійшов Голова ОУН Богдан Червак: «Тут присутній отець Ігор, який знав наших бійців, який на Богослужіннях споминає наших Провідників, називає прізвища Коновальця, Мельника, Ольжича, Теліги, а тепер почав згадувати Кіндрацького і Юргу. Перше правило Декалогу Українського Націоналіста звучить так: «Здобудеш Українську державу, або згинеш у боротьбі за неї»! Кіндрат і Давид не на словах, а на ділі підтвердили життєвість цього правила. Вони кров'ю розписалися під цим правилом тільки для того, щоб ми, живі, пам'ятали це правило і розуміли, що українська нація і українська держава можливі тільки тоді, коли ми будемо готові на жертви. Вони були готові на жертву і віддали своє життя за Українську Самостійну Соборну Державу. Я радий, що тут є представники Українських Церков: УПЦ КП і УГКЦ. Дорогі отці, я прошу освятити цю меморіальну таблицю на честь наших героїв Кіндрата і Давида. Христос воскрес! Воістинно воскрес!». Священики обох церков відправили панахиду за полеглими героями-націоналістами, а людей до нашого гурту прибувало все більше і більше. Попри невпинний гул машин, що мчали в оба боки вулиці Гетьмана Мазепи, відчувалась умиротвореність Божої благодаті, сонячність і богоугодність нашого чину. Після панахиди до мікрофона знову підійшов Богдан Червак: «Кіндрат встановив прапор України і прапор ОУН на вежі, яку обстрілювали російські окупаційні війська. Він це зробив лише з однією метою — показати нашим ворогам і бійцям Української Армії, що це є територія України і це Українська земля і там де є прапор ОУН, ворог ніколи не пройде. Сьогодні прапор ОУН, який встановив Кіндрат, зберігається в музеї Євгена Коновальця. Але з цієї нагоди ми хочемо освятити 30 прапорів ОУН для того, щоб роздати їх нашим бійцям, щоб у разі потреби вони встановлювали ці прапори на Українській землі. Хай вони символізують нескореність Української Нації! Освятіть прапори»! Священики освятили прапори ОУН і до мікрофона підійшов отець Ігор: «Дорогі у Хресті брати і сестри! Дорогі воїни АТО! Сьогодні ми вшановуємо Андрія і Василя, а також кожного, хто віддав життя за Батьківщину. Над меморіальною дошкою на честь наших героїв — ім'я славного гетьмана України Івана Мазепи, який ще в далекі роки, три століття назад прагнув звільнити наш народ від «братерської» опіки. І ця місія довершується сьогодні, бо ми народилися воскресінням Христовим. Волю нам Бог дав. І, дякувати Богу, є сини і

дочки, які захищають і захистять Україну, не дадуть нашому одвічному ворогу — Росії загарбати і поневолити нас. І ця меморіальна дошка нагадує про мужніх і відважних воїнів Василя і Андрія, які віддали своє життя за Україну. Сьогодні хочу нагадати громаді, що йде великий рух, щоби перепоховати Євгена Коновальця. І вже навіть вибране місце на Аскольдовій могилі, звідки почнеться ця Алея пам'яті. Але є ще люди, які не хочуть, щоб у тому святому місці 1000 літньої історії Алея пам'яті героїв України розпочиналась від Євгена Коновальця. Є такі люди навіть у державних структурах, які би мали виконувати розпорядження Президента України. Ми молимось, щоб Бог допоміг зберегти пам'ять про тих святих людей, щоб від Коновальця започатковувався ряд поховань і інших героїв України бо такий ряд Героїв України допоможе нам остаточно розбити оту кляту комунікацію, оту страшну диявольську силу антихриста, яка ще від Гетьмана Мазепи і ще перед ним хоче пригнобити і сказати, що ми не є нація, що ми не є народ сильний і відважний. Молимось, щоб ті прапори, які ми освятили, стали силою. Бо кожен наш хрест і прапор, які ми освятили, піднімають силу і волю народу нашого. Молимось, щоб Бог укріпив наше воїнство, додав нам сил, щоб підростали наші діточки, щоб знали правдиву історію, ходили до церкви, причащалися. Це діти нашої України, їх ворог не покорить. Вони не побідимі з Христом Господом нашим! Хай Бог благословить нас, дасть нам силу здобути перемогу, воскресити з Христом велику сильну Українську державу, розбудувати її в сім'ї вольних європейських народів. Бо за таку омріяну і вистраждану в боротьбі державу поклали свої життя сотні тисяч найкращих синів і дочок України і серед них Олег Ольжич, Олена Теліга і наші побратими Василь Кіндрацький і Андрій Юрга. Христос воскрес»!

Після виступу отця Ігоря Богдан Червак надав слово другові Кармелюкові — Борисові Гуменюкові: «Я завжди буду згадувати той момент, коли восени 2014 року Василь Кіндрацький появився у нашому підрозділі, який тоді дислокувався в селі Піски, поблизу Донецька. В одній з перших наших зустрічей я запитав Василя: «Що ти тут робиш? Тобі п'ятдесят з чимось років. У тебе маленькі діти». А він каже: «Я роблю те саме, що й ти робиш. Війна: треба битися і треба гинути. Хтось мусить гинути. Якщо має загинути хлопчина, якому двадцять п'ять років, нехай краще загине чоловік, який має сім'ю, внуків. І немає іншої ради. Шоб перемогти ворога, щоб ворог забрався з нашої української землі, або здох, а ми всі залишилися живі — так нема і так не буде. Хтось мусить офірувати своє життя свідомо. Я знаю, що і Андрій, і Василь обоє з Львівщини і що обидва просили благословення на смерть, на прекрасне життя і прекрасне закінчення цього життя. Життя, яке мріяв би прожити кожний український чоловік. Прожити певну кількість років і віддати життя за Україну. Ми, побратими Василя і Андрія, пишаємось ними, до певної міри заздримо їм і просимо у

них вибачення, що ми отут стоїмо живі, а їх вже немає. Але вони дивляться на нас з неба, вони знають, що ми теж зробили все, що могли, що кожен міг зробити. Я переконаний, що імена Василя і Андрія навічно вписані в історію українського народу. Поки цей народ, ця нація житиме на цій землі, ці імена завжди пам'ятатимуть. Це, до речі третя меморіальна таблиця, яку ми встановлюємо на честь Василя Кіндрацького. Першу встановили на адмінбудівлі в містечку Миколаїв на Львівщині, де Василь працював, другу встановили на Коломийщині на будівлі школи, де Василь навчався. І четверту ми, його побратими, обіцяємо встановити в передмісті Донецька, на шахті Бутівка, де Василь загинув. Ми обов'язково виграємо цю війну, ми обов'язково повернемо туди прапор України, прапор ОУН і Українську владу. І кожна могила, кожне місце, де поліг український боєць, буде належним чином пошанована. Слава Україні! Героям слава»!

До мікрофона знову підійшов Богдан Червак: «О 10-ій годині ми будемо розпочинати ХХІ ВЗУН і перед тим як завершити цей наш захід, я запрошую до слова бойового побратима Василя Кіндрацького, командира роти ОУН імені Василя Кіндрацького, офіцера Української Армії друга Боя. До мікрофону підійшов друг Бой: «Василь був ініціатором і засновником нашої роти в лавах Збройних Сил України. Свого часу ми багато сперечалися з приводу організаційних питань, але багато з того, що Василь організував, відбулося, укріпилося. Всі хлопці, що пішли на війну під прапором ОУН у складі Другої штурмової десантної роти, всі живі повернулись додому, з честю виконали бойові завдання і я дякую Василеві, що він, не шкодуючи сил і життя, передав мені і всім бійцям нашої роти свій бойовий і життєвий досвід. Герої не вмирають! Все, що можу сказати…». Коли вже Провід ОУН, а за ним і всі делегати Великого Збору почали рухатись у напрямі дверей до офісу ОУН, де мав відбутися ВЗУН, якась паннєнка підбігла до мікрофона і стала читати поезії в яких, зокрема були й такі рядки: «…курява доріг встає до сонця і чорніє лист твій, де ляже рота…». Ніхто не звернув уваги на цей сумбурний і самозваний виступ, а дарма, бо за такими натяками, хоч і завуальованими під авторство відомих поетів, може приховуватись вельми справді чорний, залякувальний зміст…

3. ВИХОВАТИ НАЦІОНАЛІСТИЧНУ ЛЮДИНУ ВОЛІ, ЧЕСТІ І ПОСВЯТИ!

Центральною подією ХХІ ВЗУНу став виступ Голови ПУН і ОУН Богдана Червака. Частково цей виступ опубліковано в газеті «Українське слово. Літаври» (№ 6, червень 2016 р.), тому наведу тільки окремі витяги з цього важливого програмового документу, який, на моє переконання, потрібно було б видрукувати окремою брошурою. Зупи-

няючись на гостро актуальних аспектах суспільно-політичної ситуації в Україні, друг Богдан наголосив: «Позиція перша. Нам треба братися до формування реального порядку денного Української держави. Пригадайте, ще два роки тому, навіть рік тому, ключове питання, яке стояло перед нацією і державою — було питання збереження територіальної цілісності, суверенітету й соборності України, відбиття наступу московітів, повернення Криму і втрачених територій на Донбасі. Але вже сьогодні нам змінили порядок денний. Тепер нас переконують у тім, що російська агресія — це щось похідне і другорядне. Нині на перший план ставлять питання змін до Конституції, децентралізації, виборів тощо. Зокрема, так звану «децентралізацію» зробили панацеєю від усіх бід. Здається, що коли здійснимо «децентралізацію», то негайно порозв'язуємо всі проблеми, які постали перед країною. До того ж якось забули, що політику «децентралізації» нам нав'язала Москва, камуфлюючи цим словом свою вимогу федералізації України. Тому нам, українським націоналістам, треба формувати реальний порядок денний і зазначити: передовсім треба перемогти в російсько-українській війні, повернути під українську юрисдикцію Крим й окуповані терени на Донбасі. Водночас ми маємо ставити собі іншу, відмінну від усіх політичних сил мету. Адже всі як один твердять, так, ми згодні з тим, у чому ми переконані. Україна забезпечить свій суверенітет і соборність лише тоді, коли розпадеться Російська імперія. Без розпаду Росії збереження територіальної цілісності й соборності України — неможливе. Друге питання, яке вважаю, залишається животрепетним: а як власне це зробити? Як повернути Крим і Донбас? Тут не треба вигадувати велосипеда. Відповіді на ці питання є у програмових документах наших попередників. У постановах установчого Конгресу українських націоналістів, який і покликав до життя Організацію Українських Націоналістів, зазначено: «Лише військова сила, що спиратиметься на озброєний нарід, готовий уперто та завзято боротися за свої права, зможе звільнити Україну від займанщини та вможливити упорядкування Української Держави. Оборону упорядкованої Держави перебере єдина, регулярна, надкласова національна армія й фльота, що враз із територіальними козачими частинами будуть збудовані на підставі загальної військової повинності». 1939 року на Другому Великому Зборі Українських Націоналістів Олег Ольжич зазначав: « Українська збройна сила від століть високо держала прапор національної ідеї всупереч усім силам розкладу і рабства. Вірна своїм традиціям — вона вилонила тих, що здвигнули Націоналістичну Революцію. Хвилина, яку тепер переживаємо, вимагає від нас найбільших зусиль, щоб зорганізувати сили нації для рішального бою з займаннями українських земель. Щоб успішно повести революційний зрив — треба ще сильніше і з більшою напругою волі продовжити творення і відбудову Української Армії. Збройна сила — це завдання

дня! Виховати політичних та громадських провідників у дусі націоналістичних ідеалів, які потрапили б зорганізувати народні маси для організованого чину і були б взором усіх особистих і громадських чеснот — це наше повсякчасне завдання. Перевиховати нарід у націоналістичну спільноту, виплекати націоналістичну людину волі, честі й посвяти, створити новий, героїчний тип українця — це вічне завдання націоналізму. Або українство стане націоналістичним, або ми останемось рабами»! Чи хтось сумнівається в актуальності цих слів? Отже, підтримка Збройних Сил, створення справжнього Українського війська, мілітаризація суспільства — це надзавдання українських націоналістів на сучасному етапі. ОУН має великий досвід співпраці зі Збройними Силами України. Цей досвід і надалі маємо поглиблювати, щоб перетворити ЗСУ в Українське військо.Третє питання, не менш важливе аніж територійний суверенітет і соборність, це — духовний суверенітет української нації. Славний Олег Ольжич наголошував, що здобути, зберегти, закріпити й розвивати Українську державу без духовного суверенітету нації неможливо. Війна проти Московії — це боротьба за українську ідентичність. Боротися за власну ідентичність, у наших умовах це — викорінювати із суспільної свідомості комплекс національної меншовартості передовсім у ставленні до т.зв. «російської культури». Мене дивують дискусії на тему — забороняти чи дозволяти російські книжки, має бути російське кіно чи ні. Панове, нам мало крови і смертей на Донбасі? Нам мало Криму? Свого часу знаний Юрій Шевельов, розмірковуючи про «історію великої і ще не закінченої війни» — саме так він назвав «історію культурних зв'язків між Україною та Росією», дійшов висновку: «Три страшні вороги українського відродження — Москва, український провінціалізм і комплекс кочубеївщини». Російський чобіт ступив на українську землю по тому, як сюди запустили російські фільми, книжки, музику. Жодних дискусій щодо цього не може бути. Карантин на все російське — ось адекватна відповідь відвертим і замаскованим прихильникам «русскаго міра».

У своїй звітній доповіді на ВЗУНі Богдан Червак об'єктивно і принципово торкнувся ще й таких важливих питань і проблем, які належить вирішувати кожній обласній організації повсякчасно. Передусім йдеться про необхідність омолодження ОУН. Поки що не вдалось організувати молодіжну референтуру, яка би очолила молодіжний напрямок організаційної роботи. Було приємно чути з уст нашого Голови ОУН, що лише в нашій Івано-Франківській обласній ОУН в цьому напрямку діяльності намітились реальні позитивні зміни. Відзначив Голова ОУН і Кіровоградську (тепер Кропивницьку) обласну ОУН, де теж до керівництва прийшла молода людина. Молоді люди приходять до організації, але не затримуються. Чому? На думку Богдана Червака другою проблемою є те, що ми недопрацьовуємо в напрямі ідеологічно-історичних вишколів. Мало того, що всі ЗМІ в Укра-

їні налаштовані на вимоги своїх власників і навіть під час російсько-української війни надають перевагу розважальним і інформативним програмам, часто-густо діяльність ОУН не тільки замовчується, але й за інерцією колоніально-радянських часів подається у викривленому і тенденційному ракурсі. На різних політичних телешоу запрошують одних і тих політиків, які вже надокучили глядачам. До націоналістів формується упереджене і викривлене ставлення, хоча саме націоналісти підняли і освідомили народ про злочинну суть режиму Януковича. Націоналістичний клич «Слава Україні! Героям слава!» об'єднав українців Сходу і Заходу, які прямо з революційного Майдану пішли на фронти російсько-української війни. І через недопрацювання націоналістичної пропаганди і впливи ворожої пропаганди у молоді формуються викривлені уявлення про сутність і цілі ОУН. У своїй доповіді друг Богдан навів такий приклад: до ОУН звертались молоді люди як до організації, що роздає зброю. І в цих людей було розчарування, коли вони довідувались, що ОУН не роздає зброю, що ОУН посилає людей на війну для того, щоб забрати зброю у москалів і воювати проти них. А щоб не було подібних непорозумінь, ми повинні впритул зайнятись ідеологічно-історичними вишколами. Люди, які приходять в нашу Організацію, повинні усвідомлювати в яку Організацію вони прийшли. Усвідомлювати під кутом зору відповідальності за долю Організації, бо за нашими плечима — історія великої, майже столітньої боротьби за державність України.

З великою увагою і зацікавленням був сприйнятий на ВЗУНі виступ Голови Обласної ОУН Рівненщини друга Романа Коваля, активного учасника АТО. Передавши делегатам ВЗУНу вітання від командира Української Добровольчої Армії, провідника «Правого сектора» Дмитра Яроша, друг Коваль, мов епіграф до свого виступу процитував знамениті і гостро актуальні під сучасну пору російсько-української війни слова Євгена Коновальця: «Залізо у вогні перетворюється на сталь, народ у боротьбі стає нацією». Якщо націоналісти 40-х років боролись за Самостійну Україну, — наголосив Р.Коваль, — то ми маємо завдання зберегти нашу державу. Вину за втрату Криму і вбивство Олександра Музичка — «Сашка Білого» Р.Коваль покладає на тодішню владу України, котра тоді в багатьох випадках діяла за вказівками Москви. Зокрема, друг Коваль повідомив, що О.Музичко організував перший добровольчий батальйон, щоб протистояти вторгненню в Крим ворожих сил. «Якби тоді до Криму перекинули кілька підрозділів, які формувались на території Рівненщини, про що просили кримські татари, то можна було перекрити вторгнення москалів до Криму», — наголосив друг Коваль. З-поміж вагомих думок, виголошених Р.Ковалем, слід відзначити його ставлення щодо децентралізації влади в Україні, яка на думку оратора ведеться за вказівками Москви і веде до федералізації, тобто до розколу України. «Сьогодні навпаки, —

наголосив Р.Коваль, — потрібно зробти сильну центральну владу. Якщо цього не буде — втратимо державу. Нам потрібна сильна, боєздатна армія. Збройні Сили України, до яких входять добровольчі батальйони, є єдиною силою, яка зможе захистити територію України на Сході, повернути Крим і навести порядок в Україні. Сьогодні ведемо мову про національну диктатуру на перехідний період. Я прошу делегатів ВЗУНу нормально і серйозно віднестись до цього. Я прекрасно розумію, що нас будуть критикувати. Але якщо ми підемо на вибори і будемо грати за правилами, які нам диктує чи Європа, чи Росія, то розколемо країну виборами в першу чергу. Народ повинен розуміти, що хочуть націоналісти у плані захисту держави».

Не менш важливу проблему заторкнув у своєму виступі офіцер Української Армії, активний учасник АТО, працівник Національного Авіаційного Університету (НАУ), член ОУН Борис Гончар: «Немає ідеологічної роботи в ЗСУ і це впливає на боєздатність армії і на те, якими людьми повертаються бійці після армії — патріотами України чи такими, що вирішили, що це не їхня війна». Друга Гончара доповнив Б.Червак: «Ми розпочали роботу з підготовки ІІ -го з'їзду УВО, і тепер ведуться дискусії про те, яким змістом маємо наповнити роботу УВО. Борис Гончар сказав мені таке: «Богдане всі говорять, що ми переможемо у цій війні коли буде сильна армія, в якій домінуватимуть НАТОвські стандарти, хороші танки, літаки, амуніція і т.д. Але досвід показує, що можна все це мати і програвати. Бо коли не буде змінено мислення у людей, коли не буде патріотичних офіцерів, то ніяка техніка, ніякі НАТОвські стандарти не допоможуть. І навпаки — коли ми будемо мати національно свідомих українських офіцерів, тоді і літаки, і танки, і НАТОвські стандарти допоможуть. Тому я вважаю, що цей напрям діяльності УВО є важливим. Безідейна людина, яка не розуміє заради чого вона бореться і заради чого готова помирати у цій війні з москалями ніколи не переможе. Часто запитують коли закінчиться ця війна. Ця війна для нас закінчиться тоді, коли москалі зрозуміють, що ми різні, що українці і росіяни — це два різні народи. Насправді — це війна за ідентичність. Росіяни починають це усвідомлювати. Те, що вони нас називають фашистами, карателями, то цим вони підкреслюють, що ми інші. Хай називають як їм заманеться, але хай до них приходить усвідомлення, що ми інші. Тому патріотичне виховання — це дуже важлива складова діяльності ОУН і УВО».

4. «НЕ СМІЄ БРАТ НА БРАТА ЙТИ У БІЙ»!

Про роботу обласної ОУН Полтавщини доповіла на ВЗУНі пані Кропотіна. Багато добрих справ на рахунку цієї Організації, особливо в плані волонтерської допомоги Українській Армії. Але коли доповідачка торкнулась питання перейменування однієї з вулиць у Полтаві на імені Коновальця, а бандерівська вітка ОУН запропонувала імені Бан-

дери, то пані Кропотіна вжила фразу, яка не допустима в лексиконі українських націоналістів. Зокрема, вона сказала: «…дали бій бандерівцям на комісії…». Певно пані Кропотіна не знає слів гімну Українських Націоналістів: «Не сміє брат на брата йти у бій…». Чи не досить нам трагедій внаслідок розколу ОУН в 1940 році. Уроки історії треба засвоювати, а не повторяти помилки минулого. Тим більше в цей напружений час російсько-української війни, коли кожен розкол в нашій ОУН, яку ми прагнемо об'єднати, йде на користь ворогам.

«Бій» треба давати чинушам з Полтавської мерії, яка до святкування 300-річчя Полтавської битви повелася україножобськи: вимагала від рекламної фірми демонтувати свободівські біг-борди зі слоганом «Мазепа переміг! Українська держава існує!»; відмовилася прийняти в подарунок і не дозволила встановити на полі Полтавської битви пам'ятник шведському королю Карлу XII, а принизливо скерувала бюст до краєзнавчого музею, а не бодай до музею Полтавської битви; міська влада категорично виступала проти вшанування видатних українських діячів — І.Мазепи та С.Петлюри й встановлення їм пам'ятників у Полтаві, натомість до річниці Полтавської битви посприяла, щоб усі заходи пройшли під знаком перемоги «російської зброї», а тодішній мер Полтави Матковський дозволив україножобському «Православному братству О.Невського» гучно відсвяткувати ювілей перемоги «російської зброї» над українським козацтвом. Ото ж українським націоналістам слід добряче зважувати кому «давати бій», а з ким об'єднуватись, а не «бити горщики», змагаючись у патріотизмі. Краще згуртуватись проти проросійських україножобів і звернутись до громадськості Полтавщини з кличем українських націоналістів-свободівців: «Огляньсь, кого ти вибирав учора, і не помилися завтра, бо черговою жертвою можеш стати ти!».

Але якщо дещо емоційний чи необдуманий вислів пані Кропотіної можна сприйняти як непорозуміння і не надавати йому особливого значення, бо насправді, як повідомила у своєму виступі голова ОУН Полтавщини, «ми об'єднуємось, щоб впливати на органи влади через комісії», а після акту вандалізму над пам'ятником гетьмана Мазепи, який нарешті встановили завдяки об'єднаним зусиллям передусім націоналістів всіх віток ОУН, дійшли до висновку, що націоналісти і волонтери поступово повинні приходити до влади, то виступ Романа Матузко багатьма делегатами був сприйнятий як відхід від генеральної лінії ОУН — заплишатись громадською організацією з правом кожного члена входити до членства інших організацій чи партій. Р.Матузко, зокрема, запропонував ліквідувати ОУН і на її базі створити політичну партію під назвою Українська націонал-республіканська партія, бо мовляв, внаслідок пережитків совєтського періоду «коли чують словосполучення «українські націоналісти», відразу «стають на роги», бояться, і навіть у владі ми нічого реалізувати не зможемо».

Дивно, що пан Матузко багато років працював в керівних структурах ОУН неподалік від колишнього Голови ОУН славної пам'яті Миколи Плав'юка і не засвоїв його виразних і зрозумілих для націоналіста кожної країни, тим більше для українських націоналістів, глибоких і мудрих слів : «Державний суверенітет і державний націоналізм — це нерозривні явища здорового розвитку всіх націй, не тільки української». На моє переконання більш відлякуючою є назва організації зі словом «націонал…», бо націонал-соціалістична партія Німеччини під орудою Гітлера привела до таких бід, які ще й до нині відгукуються невигойним болем по всьому світу.

Тут, вважаю, доречно завершити обіцяне вище доповнення про придибенції з літровою пляшкою самогонки З.О. Вже по приїзді до Києва, на центральному вокзалі ми з Миколою Сулятицьким спостерегли якусь заторможеність у поведінці друга З.О. Міркували, що все те вивітриться по дорозі до офісу ОУН. І, справді, зайшли до залу, де відбувався ВЗУН, нормально. Зайняли місця у другому ряді праворуч біля вікон. Уважно слухали звітну доповідь Голови ОУН друга Богдана Червака, виступи наших побратимів. Що правда я звернув увагу М.Сулятицького, який сидів праворуч від мене, на друга З.О., який сидів ліворуч від мене, на його розсіяну метушливість, яка швидко змінювалась дрімотністю. Друг Микола посміхнувся і тихо мовив, що З.О. перепочине і прийде до норми. Я теж понадіявся, що так і буде. Ось і Миколі Сулятицькому надали слово для звіту про створення музею Коновальця в Івано-Франківському Центрі патріотичного виховання учнівської молоді. Друг Сулятицький чітко і детально розповів не лише про стан справ з утворення музею Коновальця, але й про організаційну роботу нашої обласної ОУН щодо виготовлення і встановлення в Івано-Франківську пам'ятника Провіднікові ОУН Андрієві Мельникові. Декларуючи рішення нашої обласної ОУН про клопотання перед делегатами ВЗУНу про надання сотенному ОУН-УПА Мирославу Симчичеві-Кривоносові звання Героя України, друг Сулятицький надав слово мені (М.З.С.) для детального обґрунтування нашого рішення. Я коротко доповів делегатам ВЗУНу біографічну довідку справді героїчної особистості сотенного Кривоноса, про керування ним переможним боєм УПА під присілком Рушір, де було вщент знищено резервний батальйон енкаведистських карателів разом з командиром депортаційної дивізії героєм совітського союзу генералом Дергачовим і цим порушено плани сталінсько-беріївських сатрапів про депортацію всіх українців до Сибіру, оскільки в селі Космачі, що на Косівщині, силами трьох куренів УПА були розгромлені основні сили депортаційної дивізії, а резервний батальйон, що спішив їм на поміч, як вже було сказано, за дві години розгромила Березівська сотня УПА під орудою Симчича-Кривоноса. Після мого виступу Богдан Червак резюмував наше звернення: «Я думаю, що це має бути справа не лише Івано-Франківської

обласної ОУН, але і всієї нашої ОУН. Тому я пропоную делегатам проголосувати за це рішення, а потім ми оформимо як наше звернення до Президента України і Кабінету міністрів України з пропозицією надати звання Героя України сотенному ОУН-УПА Мирославу Симчичу. І будемо добиватись виконання цього рішення, тим більше, що за нього проголосували ще минулого року 234 делегати Верховної Ради України. Тим більше, що сотенному Кривоносові вже за 90 років. На жаль, в нас люблять вшановувати тих, хто помер. Це вже як традиція. Бо в нас якщо шанують добровольців, які пішли на війну, то мертвих, а живих — ні; живі вже не такі. Тому це принципове питання не може бути тільки питанням Івано-Франківської ОУН. Ставлю на голосування питання про підтримку делегатами XXI ВЗУНу звернення Івано-Франківської Обласної ОУН про надання звання Героя України сотенному ОУН-УПА Мирославу Симчичу-Кривоносові, багатолітньому в'язневі совітських концтаборів, активному громадському діячеві. Одноголосно!. Ми з Миколою Сулятицьким радісно привітали один одного з перемогою. Нас вже почали вітати друзі-делегати. І тут несподівано, ніби з просоння (в народі кажуть: мов Пилип з конопель…) підвівся З.О. і попросив висловити репліку. Жалісливим голосом почав розказувати про те, що два дні студебекерами возили трупи після Рушірського бою, що Дергачов був комендантом Кремля, що то була сотня важких кулеметів (дурниця, бо сотнею важких кулеметів керував сотенний Стригунець Василь — Гамалія і його сотня була задіяна до боїв у самому Космачі, а З.О. тоді був дитиною-підлітком і не міг бачити чи знати про такі деталі після Рушірського бою — прим. М.З.С.). Одне слово ця «репліка» З.О. сприйнялась як ложка дьогтю до бочки меду. По залу промайнув шумок-здивування і намагання збагнути для чого ця ложка дьогтю проти своїх земляків. Під час «репліки» З.О. Богдан Червак опустив очі до низу. Соромно було і нам з Миколою Сулятицьким, і ми пов'язували недоречну «репліку» З.О. з дією випитої ним в поїзді самогонки і ускладненою формою цукрового діабету, яким він вже давно хворіє. А я ще й пошкодував, що врятував членство З.О. в Проводі ОУН на XVIII-ому ВЗУНі в кінці травня 2010 року, коли після нахрапистої вимоги З.О. від тодішнього Голови Проводу ОУН і Голови ОУН Миколи Плав'юка, котрий на той час тяжко хворів і навіть ходив з ціпком, передати свої повноваження своїм заступникам, М.Плав'юк викреслив з числа членів Проводу ОУН З. О. і останній (ми сиділи поруч) став тормосити мене за плече, щоб я наполіг відновити його кандидатуру. Тоді я знехотя підвівся і звернувся до головуючого на ВЗУНі М.Плав'юка: «Друже Голово, вибачте, але, здається, Ви забули прочитати прізвище З.О…». М.Плав'юк добре ставився до мене, хоч через сімейні обставини, погіршення стану здоров'я, наклепи, погрози та інші причини довелось покинути працю в редколегії «Українського слова» (зате я залишився довічним позаштатним кореспондентом цієї

газети) і, зваживши на моє звернення, назвав прізвище З.О. у списку членів Проводу ОУН. А тепер, виявилось, що З.О. забув цей важливий епізод і відплатив «ложкою дьогтю» мені і всьому нашому обласному проводові ОУН за прийняте нами рішення надати звання Героя України сотенному УПА Мирославові Симчичу-Кривоносові.

Цим замішанням вже після голосування скористався делегат від Харківщини і теж додав «дьогтю до бочки меду». Зокрема, він сказав, що його внук, почувши про зняття звання Героїв України з Бандери і Шухевича запропонував надати їм звання Народних Героїв України, яке (це звання) відмежує від тих, кому незаслужено надали звання Героїв України, що тільки бійці АТО — справжні герої України і що тільки вони — наше справжнє патріотичне виховання. Ми, представники Західної України, сприйняли репліку харків'янина як завуальовану спробу відмежувати героїзм вояків ОУН-УПА від героїзму наших воїнів АТО і намагання знецінити найвищу нагороду України — звання Героя України. Ми усвідомлюємо, що багатьом власникам Зірки Героя вдалося незаслужено, а то і по блату здобути це високе звання. Але звання Героя України не можна знецінювати чи дискредитувати; його потрібно очищувати від фальшивих псевдопатріотів україножобської чи корупційної закваски, як очищають золото від бруду, що до нього пристав. Щодо шанованого нами звання Народного Героя України, то це справді почесна нагорода, бо ініційована народом. Але звання Герой України — державна нагорода, нагорода тієї держави, за яку українські націоналісти і, зокрема Симчич-Кривоніс, йшли в нерівні, смертельні бої під гаслом «Здобудеш Українську державу, або згинеш у боротьбі за неї»!. Як казали древні римляни, «sapienti sat», — мудрому досить…

Після звітної доповіді Голови ОУН Богдана Червака, виступ на ВЗУНі Марії Мандрик — однієї з провідних ідеологів ОУН, авторки знаменитої монографії «Український націоналізм: становлення у міжвоєнну добу», доктора наук, професора і просто чарівної і мудрої жінки, викликав у делегатів щире захоплення. Ні, не красивими і пишно патріотичними словесами чарувала пані Марія. У своєму виступі вона торкнулась найпроблемніших і найактуальніших питань становлення ОУН, зміцнення нашої держави, виховання справжніх українців — борців за українську національну ідею, а не за гроші. Пані Марія бувала в зоні АТО з волонтерськими допомогами і, поспілкувавшись з багатьма бійцями і тамтешніми жителями, прийшла до висновку: якщо ми не змінимо менталітет людей, які проживають на Сході України і навіть менталітет наших воїнів, які ще, на жаль, не мислять (частина з них) українськими національними категоріями, то скільки б ми не вкладали мільйонів доларів у відродження нашого Сходу, в розбудову нашої армії — української державності в тих регіонах не збудуємо. Спілкуючись з одним з українських патріотів, який понад рік воює на

російсько-українській війні, пані Марія почула такі одкровення: «Правда в тому, що серед ста відсотків українських вояків тільки двадцять відсотків є патріотами України, решта воюють за гроші. Це — наша біда, бо хто грошолюбам заплатить більше, той фактично « замовлятиме музику…». Такі люди можуть перейти на чий завгодно бік аби тільки заробляти більше грошей. Звісно, що бачення одного вояка не можна поширювати на всю армію, особливо коли йдеться про відсотки патріотів і грошолюбів. Але тривожить інше, на що пані Марія, на жаль, не звернула уваги. Маю на увазі відсоток російськомовних вояків АТО. Судячи з тих доступних нам матеріалів, переважно телерепортажів і інших ЗМІ, відсоток російїськомовних у нашій армії досить високий. Так, вони воюють за Україну, але чи не вийде так, що їм захочеться другої державної російської мови, російських телесеріалів, книжок російською мовою з завуальованим, а частіше відвертим антиукраїнським змістом і т. д. і т. п.? І чому так довго не відміняється ганебний і принизливий для українців закон Ківалова-Колісніченка, який фактично узаконює цю антидержавну двомовність? Невже ми забули, що «граніци русскава міра распространяются до границ употребленія русскава язика»? Думаю, що цитата досить відома і не потребує називати її авторку. Підтримку цих моїх застережень приємно було чути у виступі делегата від Сумщини (вибачаюсь, що не запам'ятав прізвища). «Велика зброя — це мова, — наголосив сумчанин, — але ми її не використовуємо. Сьогодні половина депутатів Верховної Ради і урядовців говорять російською мовою, а, значить, пропагують мову наших ворогів. Тому важко відрізнити ворог виступає чи українець. Пропоную, щоб наша організація виробила стратегічну лінію з цього питання, щоб у нас не залишилось жодного депутата, міністра, аж до голови сільради, які говорили б російською мовою». А щоб де-кому з нардепів така позиція українських націоналістів не здавалась занадто радикальною, підкріпимо її словами Карла Маркса: «Особа, що не володіє мовою народу, на землі якого мешкає, — гість, або окупант, або раб цього окупанта». Слушно зазначила у своєму виступі пані Марія Мандрик, що теперішня гібридна війна найстрашніша, бо крім надсучасної зброї в ній застосовуються найновіші технології впливу на свідомість. Це ідеологічна, інформаційна і навіть кіборг війна. Через ЗМІ, через російськомовність проникають у свідомість людей, які навіть не підозрюють, що ними фактично маніпулюють. «Веду до того, — наголосила М.Мандрик, — що УВО має бути військовою організацією, а ОУН має зберігатись як ідеологічна вишкільна організація… Отже нам сьогодні треба відродити ідеологічну референтуру, до якої мають бути залучені інтелектуали, які займаються ідеологією ОУН не один рік, які знають добре історію, вміють виступати перед найрізноманітнішими аудиторіями, мають ораторські здібності. Об'єктом роботи ідеологічної референтури мають бути:

молодь (школярі, гімназисти, ліцеїсти, студенти), воїни АТО, старше покоління. Тобто ми маємо виїздити на фронт, маємо працювати тут з тими, хто повертається з війни. Маємо давати основи світорозуміння, світосприйняття людям, які цього прагнуть. На вулицях бачимо багато людей, які співчувають національній ідеї, але не розуміють, що це таке, як вона постала, що вона формувалась століттями, що національна ідея має свої витоки і своє коріння. Що ми маємо робити і як діяти, щоб запобігти розколам в рядах ОУН, щоб не поборювати одні одних? Передусім маємо усвідомлювати, що в нас ворог один і він набагато страшніший, ніж той, що був колись, у 20-их роках. Тепер ворог прихований: він діє через різні парламенти і уряди, які стають лоббістами інтересів Росії в Європі і в світі. І ми сьогодні шукаємо кішку в темній кімнаті. Тому я ще раз повертаюсь до того питання, що нам потрібно поставити на нормальний рівень роботу ідеологічної референтури і розгорнути діяльність цієї референтури так, як вона працювала у 20-30 роках минулого століття, особливо у структурі ОУН».

Дуже важливим і чітко конкретизованим був виступ одного з чільних ідеологів ОУН, керівника Фундації ім. О.Ольжича Сергія Кота, котрий деталізував виконання Фундацією специфічних функцій в ОУН: утримання приміщень, випуск газети «Українське слово. Літаври», як важливого інструменту інформаційного і ідеологічного впливу, де відображається не тільки поточна діяльність Організації, але й піднімаються ключові проблеми, які турбують українське суспільство, виконується просвітницька функція з точки зору бачення нашого членства в якій організації вони перебувають. В газеті систематично друкуються матеріали з історії ОУН — постаті, події, аналітика. Завдячуючи редколегії «Українського слова, Літаври» за можливість друкувати свої матеріали, хоча почав я друкуватись в УС з часу переїзду редакції з Парижа спочатку до Львова (1992 р.), а потім до Києва (1993 р.), хочу відзначити такий аспект роботи редакції як залучення інтелектуальних авторів — професіоналів найрізноманітніших професій з аналітично-критичним способом мислення, особливо молодих. Це дає змогу не лише поширювати ідеї націоналізму, як основоположної ідеології державотворення і націотворення, але й сприяє розвитку і вдосконаленню, своєрідному омолодженню цих ідей в умовах загроз глобалізації.

5. ПІДТРИМКА УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ — КЛЮЧОВЕ ПИТАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОУН НА ТЕПЕРІШНЬОМУ ЕТАПІ

Підсумовуючи результати роботи ВЗУНу і реагуючи на деякі проблемні питання, що прозвучали у виступах, Голова Проводу ОУН Богдан Червак наголосив, що ключовим питанням діяльності ОУН на теперішньому етапі є підтримка Української Армії. Базуючись на влас-

ному досвіді роботи в армійських підрозділах на передових позиціях Донецької і Луганської областей, розповсюджуючи газету «УС.Л» і націоналістичну літературу на всіх блокпостах, Богдан Червак прийшов до висновку: «Якщо хочемо зберегти під українським контролем Донецьку і Луганську області, то звідти не можна виводити Українську Армію. Тамтешні жителі практично всі голосували за ДНР і ЛНР. Зараз вони не признаються в цьому. Тепер вони навіть намагаються говорити українською мовою. В Айдарі, приміром, я бачив у дитячих садках стенди, присвячені «Небесній сотні». Але як тільки українські військові покинуть території цих областей, там знову закрутиться маховик сепаратизму». Торкаючись викликів, які стоять перед нами, Голова ОУН констатував, що з часу незалежності України протиріччя між патріотами не були такі глибокі, як сьогодні. Суспільна напруга і політична напруга зумовлені не тим, що ми протистоїмо партії регіонів, чи опозиційному блоку (комуняків, слава Богу, вже нема!), а зумовлена тим, що ми чубимося між собою і прірва між способом і стилем життя простих людей і тим, що коїться на верху, є надзвичайно величезна. Прірва між простими людьми і владою не зменшилась з формуванням нового уряду і парламентської більшості. Криза тільки поглиблюється. Тому питання виборів є ключовим і не реагувати на це ОУН не може. Але було б неправильно перетворювати ОУН в партію. Євген Коновалець творив ОУН у 1929 році не як партію, бо добре розумів, що ідеологія ОУН за своєю шириною і глибиною ніколи не поміститься в програми чи постулати якоїсь політичної партії. Партія — це лише частина суспільства, а ми боремось за націю і за державу. ОУН і надалі залишатиметься громадською організацією. Як члени ОУН ми можемо бути в різних партіях, називаючись при цьому українськими націоналістами. Приміром Микола Коваль довший час був у партії «Правий сектор», але він не перестав бути оунівцем. Ще не визрів момент, щоб ми творили партію під егідою ОУН, бо це профілактичне питання. Але брати участь у виборах ми будемо. При цьому Б.Червак прозвітував, що провів переговори з Головою ВО «Свобода» Олегом Тягнибоком, з Головою КУНу Брацюньом і запропонував їм політичну конфігурацію, яка дасть нам можливість створити у Верховній Раді фракцію націоналістів, бо відсутність такої фракції тепер гостро відчувається. Створення конфігурації «Свобода», КУН, ОУН буде свідчити, що націоналісти об'єднуються, а з іншого боку дасть можливість створити нацоіналістичне ядро у Верховній Раді шляхом створення парламентської фракції. Якби до цієї ситуації ще підтягнувся друг Ярош і організація, яку він очолює, то націоналісти обов'язково створили б фракцію у ВР. Щодо взаємин з Бандерівською ОУН, яку очолює друг Романів (Австралія), ми домовились про те, що у нас не буде дискусій з приводу розколу ОУН у 1940 році. Хай це болюче питання залишиться в історії. Ми ухвалили рішення три роки тому, що всі члени ОУН Бандерівської

стають членами нашої організації при умові, що вони приймуть аналогічне рішення. Тоді ми автоматично стаємо членами однієї організації. Три роки наша ОУН очікує такого рішення. При зустрічі з Романівим Богдан Червак нагадав йому про це і сказав, що він (Богдан) терпеливий, але не терпеливі наші бійці, які воюють на фронтах російсько-української війни. Вони не будуть чекати, що хтось об'єднається, вони все одно будуть робити свою роботу від імені ОУН. Значного поступу у вирішенні цього питання досягнуто в форматі переговорів: Б.Червак, голова Секретаріату ОУН В.Чмир і з боку Бандерівської ОУН — відповідальний за об'єднання ОУН, колишній міністр освіти Сергій Квіт і його співробітник Андрій Волос. Ведуться переговори як вирішувати не лише ідеологічні, але й фінансово-господарські, майнові і кадрові питання. Але ключове питання прийняття рішення за ними і вони розуміють, що, образно кажучи, м'яч на їхньому полі. Ми їх не критикуєм. Більше того, ми зняли питання про те, хто очолить єдину ОУН, бо, зважаючи на український досвід, це питання може бути таким, що застопорить ще раз цю справу. Головна мета — відродити ОУН, якою вона була при Коновальці, і яку ми втратили в 1940-му році. Щодо проблем, які належить вирішити новообраному Проводові ОУН (молодь, ідеологія, організаційна робота), то їх треба виставити як ключові. Заторкнув Б.Червак і питання інформаційної безпеки. Навіть попри те, що ми прагнемо до Європи, де закриття будь-якої газети чи критика журналіста сприймаються як в Індії посягання на святу корову, переконування наших колег з Євросоюзу у тому, що ми змушені закривати російські канали і виступаємо проти російської літератури і російських газет, тому, що це — один з елементів інформаційної війни, можливо найпотужнішого елементу російсько-української війни, сприймаються без розуміння наших українських реалій. Приміром, після офіційного звернення друга Богдана до Нацради з питань телебачення і радіомовлення, щоб було прийнято рішення про закриття російських телеканалів і російської агресії у кабельній мережі, то на другий день приїхала Дуня Ніяхович, представниця Євросоюзу і підняла ґвалт, що Україна перекриває собі шлях до Європи, бо відкидаєте російські телеканали, що це не демократично і що цього не можна робити. На лемент пані Дуні, що такої практики як закривання телеканалів не має в жодній країні Богдан Червак відповів: «Пані Дуня, а ви назвіть мені ще одну країну, яка воює з Росією». І тоді пані Дуня і її співпрацівники з Євросоюзу призналися, що будь-яка європейська держава не може протистояти російській агресії, не дозволяють бюджети. Єдина країна, яка може протистояти російській агресії — США, бо їхній бюджет дозволяє. Варто було нагадати пані Дуні, що в Москві, де мешкає півтора мільйона українців, не тільки немає жодної газети української, не кажучи про телеканали, а що єдину бібліотеку з українськими книжками закрили, а бібліотекарку

арештували, при цьому частину книжок українських не лише заборонили, але й по-фашистськи спалили. Прикро було чути і про те, що не менший ґвалт проти закриття російських каналів і ЗМІ виступили українські письменники. Мовляв, ти Богдане, робиш як фашист. Українські письменники думають, що коли прийде російський окупант, то вони далі будуть українськими письменниками. Рабами будете, — з болем у голосі мовив Богдан Червак. Слава Богу, що віце-премєр Кириленко має іншу позицію — він твердо переконаний: російські телеканали — геть, квоту на українську пісню на радіо і в телеефірі, хоча це не зовсім правильно, бо ми повинні встановлювати квоти не на українські пісні, а на російські. На репліку Бориса Гуменюка, що НСПУ очолює член ОУН, Богдан Червак відповів, що голова НСПУ мав проблеми, коли встановляв портрет Олени Теліги у приміщенні Спілки письменників, бо є ще багато письменників, які вважають себе геніальнішими за Олену Телігу, яка має один «гріх» — вона була членом ОУН, а вони були членами компартії, але з письменниками буде розбиратись Борис Гуменюк, — наголосив, посміхаючись у вус, Богдан Червак, якого знову обрали Головою ОУН.

2016 р.

ДЗВІН ЯБЛУНІВСЬКИХ КРИНИЦЬ

В селищі міського типу Яблунові, що на Косівщині, вже стало традицією кожного року на свято Маковея вшановувати пам'ять жертв сталінсько-енкаведистського терору. І цього року 14 серпня після Служби Божої і освячення «маковейчиків»-букетиків з маків і польових квітів, яблунівці і гості селища під проводом місцевого священика і весь церковний хор перемістились до пам’ятного знака, встановленого неподалік новозбудованої церкви на місці перепоховання жертв московських окупантів. Розкопки і перепоховання цих жертв, переважно вояків УПА і мирного населення, відбулися ще в 1990 році. В розкопках активну участь тоді взяли місцеві активісти і патріоти України з Косівщини і Коломийщини, зокрема Юрій Тимошенко, теперішній народний депутат України і рідний брат письменника Романа Іваничука Євген Іваничук. Цьогорічне вшанування жертв енкаведистських катів виглядало дещо стриманим: почесну варту біля величавого постаменту у вигляді бетонної арки з тризубом на вершку, дзвоном і терновим вінком всередині, з меморіальними написами «Борцям за волю України та мученикам більшовицько-московських катівень» та доповнюючим написом про прах вояків УПА та мирних жителів, позвірячому закатованих енкаведистами у двох тюрмах Яблунова, зайняли члени Березівського осередку Братства ОУН-УПА Іван Клим’юк

(глова Братства) та 90 річний комбатант ОУН-УПА Василь Томич і його бойовий побратим Василь Скільський відповідно з червоно-чорним революційним та синьо-жовтим державним стягами. А де місцеві патріоти? Чому ніхто з яблунівців не спромігся покласти на могилу борців за волю України бодай букетик живих квітів. Чому це за них зробила Малкович Анна з Вижнього Березова? Це не дрібниці. Це вияв патріотичної свідомості, в даному випадку несвідомості жителів селища міського типу, яке претендує стати центром територіальних громад. Від часу і негод пам'ятник став облущуватись. Тож після молебня і освячення меморіалу селищний голова Лідія Беспалова закликала парафіян допомогти у облагородженні не лише цієї святині селища, але й своїх дворів, адже наближається свято 25-ти річчя Незалежності України. Честь виступити на цьому святі випала і мені — М.З.С. Коли пані Лідія оголосила мій виступ, я дуже хвилювався, адже в другій половині сорокових років минулого століття в Яблунівських катівнях в камері смертників побувала і моя майбутня мама Клим'юк Паранька, тоді ще молоде п'ятнадцятирічне дівча, проте зв'язкова ОУН-УПА «Женя». Мама багато розповідала нам, трійко її дітям, як доводилось за свою підпільну діяльність мучитись у яблунівських катівнях, як їх молодих дівчат поміщали в камери смертників, звідки їх водили на допити і нелюдські катування, заражували тифом, дев'ять днів не давали жодної їжі, навіть води і не передавали передачі від рідні. Майже всі її однокамерниці померли. Від катувань і хвороб у мами випало волосся. Її віддали згорьованим батькам майже мертвою, але завдяки Божому проведінню мати вижила і згодом дала життя нам, її дітям. Мати розповідала нам, що в камерах яблунівської тюрми так страшно катували, що люди помирали під час катувань, або сходили з розуму. Трупи кидали в найближчі від катівень криниці, або закопували в наспіх викопаних ямах. Розкопки поховань енкаведистських жертв в 90-их роках засвідчили всьому світові злочинну суть московсько-большевицьких нелюдів і «тюрми народів» — тоталітарного радянського союзу, нинішні адепти якого знову намагаються насильно затягнути Україну до кривавого москальського ярма, до нових голодоморів і геноцидів. Про це я й розповів у своєму виступі біля меморіалу жертвам енкаведистських катів у Яблунові. Оскільки на урочистість не змогли прибути запрошений нардеп Ю.Тимошенко і інші достойники, то довелось доповнити свій виступ інформацією, почутою від них і інших джерел про ситуацію в Україні і зробити висновок, що вороги України намагаються знищити Україну і українців не лише збройно, але й шляхом внутрішнього розкладу суспільства — залякуванням, зрадництвом, розбратом, брехливою пропагандою. Тому ми мусимо бути мислячими, мудрими, а головне сильними духом. Ми мусимо вистояти перед ворожою навалою, бо капітулянтство означатиме не тільки смерть української нації, але й смерть головних людських цінностей — віри, надії, любові. Дзвони пам'яті з яблунівсь-

ких криниць кличуть до пробудження і рішучої відсічі москальським окупантам-катюгам. «Кожен знай, що за тобою міліонів стан стоїть, що за долю міліонів мусиш дати ти одвіт»! Ці слова І.Франка мають стати прапором нашої визвольної боротьби і нашої національної єдності.

2016 р.

СОТЕННИЙ УПА «КРИВОНІС»: «УКРАЇНЦІВ З ПОЛЯКАМИ МАЄ ОБ'ЄДНУВАТИ СПІЛЬНЕ МАЙБУТНЄ»

Нещодавно 94 річний сотенний УПА Мирослав Симчич-«Кривоніс» після перенесеного інсульту повернувся з лікарні до своєї скромної однокімнатної квартири у Коломиї. 14 липня 2016 року ми двоє з моїм двоюрідним братом Іваном Клим'юком, головою Березівського осередку Братства ОУН-УПА, відвідали народного героя України «Кривоноса» і, зважаючи на його стан здоров'я, яким пильно і турботливо опікується його дружина Раїса, коротко поспілкувались на наболілі теми. І хоча тіло «Кривоноса» перестає підкорятись крицевій волі і оптимістично- бійцівському духові сотенного, його розум ясний і бадьорий. Він сердечно подякував за вручену йому газету «Українське слово», де опубліковано Звернення делегатіа XXI ВЗУНу до Президента України Петра Порошенка щодо присвоєння звання Героя України сотенному УПА Мирославу Симчичу, за що 13 лютого 2015 року проголосували 234 народні депутати. Оскільки в ці дні на саміті НАТО у Варшаві українська делегація на чолі з президентом України Петром Порошенком досягла значних успіхів у питаннях міжнародної підтримки нашої держави у боротьбі проти російських агресорів-окупантів, за дивним збігом, цілковито в інтересах російської загарбницької безвідповідальної політики, екстремістсько-шовіністичні елементи в Польщі знову почали мусолити стару і болючу для обох народів тему Волинської трагедії 1943 року, я спитав «Кривоноса» чому поляки піддаються деструкції у питаннях українсько-польських відносин. «Кривоніс» повільно розповів про те, що в 1943 році бойові підрозділи УПА, які базувались і діяли в Карпатах, вели безперервні бої з німецькими окупантами, що саме в розпал Волинської трагедії німці намагались здобути бандерівську столицю село Космач, що на Косівщині. Війська фашистських окупантів напали на повстанську столицю з трьох напрямків: з Яблунова, з Жаб'єго (тепер Верховина) і з Микуличина. Але повстанці відійшли в гори і коли всі відділи гітлерівців заполонили розложисте на пагорбах гуцульське село, упівці замкнули кільце довкола ворогів і в тривалих і затяжних боях знищили наїзників. Згодом, в січні 1945 року такий самий тактичний прийом повстанці вчинили і з московсько-большевицькими карателями

депортаційної дивізії генерала ще й на додачу героя совітського союзу (за депортацію кримських татарів) Дергачова. Оскільки у Космачі функціонувала старшинська школа УПА, де вишколювали офіцерів і де пройшов вишкіл «Кривоніс», то не тільки курсанти цього вишколу, але і всі бійці були добре проінформовані про події на Волині. Упівці знали про т.зв. «осадників», тобто понад двісті тисяч поляків, яких польський уряд переселив на Волинь після окупації Польщею Західних областей України в міжвоєнний час, тобто після 1920 року. Малося на меті повністю ополячити Західні області України. Крім задавненої польсько-української конфліктності, українцям допікала т.зв. «пацифікація», тобто заборона всього українського, проти якої різко повстало молодіжне крило ОУН на чолі з Степаном Бандерою і влаштувало ряд атентатів, зокрема на міністра внутрішніх справ Польщі Пєрацького. З перших днів війни на Волині активно діяли московсько-большевицькі диверсанти, які провокували своїми терористичними діями німецьких окупантів на масові репресії проти мирного українського і польського населення. Створена на Волині УПА під орудою Тараса Бульби-Боровця всіма силами намагалась порозумітись з Армією Крайовою щодо спільних дій проти німців, але, як пише у своїй книжці «Армія без держави» отаман Волинської Січі Бульба-Боровець, «Шовіністичне польське підпілля далі вважало Західну Україну невід'ємною складовою частиною Польщі і на жодні переговори з українськими «зрадниками Польщі» не хотіло дати своєї згоди. Вони називали УПА «бандою», яка бореться і буде боротися проти цілості кордонів Польщі». Звертаємо увагу ще й на такі рядки з книжки Бульби-Боровця, в яких автор на прикладі знищення німцями польського села Бобровської Рудні в районі Березно (Рівненщина) розкриває зрадницьку суть совітських партизанів щодо польського населення, яке щиро прийняло диверсійний загін Медвєдєва, вважаючи їх своїми охоронцями і союзниками, тим часом перед німецьким наступом на село совіти покинули довірливих поляків на вірну погибель і спокійно спостерігали з навколишніх лісів як німецькі каратели палили живцем і розстрілювали невинних поляків: « І коли за місяць туди нагрянула велика експедиційна німецька група з Житомира, то «хоробрий лицар» Медвєдєв, замість того, щоб обороняти свою «столицю», серед ночі, мов заєць, потихеньку втік, а рано німці спалили всю «столицю» і перестріляли все її населення. Про ці факти Медвєдєв, звичайно не згадує (у книжці Медведева «Это было под Ровно» — примітка М.З.С.). Всі селяни з Бобровської Рудні були польськими патріотами, але загинули за комунізм та московську імперію… Це ще один доказ «союзної» опіки большевиків над поляками». Міжетнічна війна на Волині між поляками і українцями була на думку «Кривоноса» інспірована спецслужбами як большевицького НКВД так і фашистського гестапо з метою, щоб поляки і українці перебили одні одних, а вони, як окупан-

ти, скористались з цього конфлікту і загарбали українські землі. «Кривоніс» каже, що у Волинській трагедії з боку москалів були задіяні боївки армії польського генерала Андерса, яку совєти сформували з ув'язнених поляків на підставі договору «Сталін-Сікорський». Андерсівці і Армія Крайова винищували українські села на Волині, не щадячи ні жінок, ні маленьких дітей. Під кінець Другої світової війни армія Андерса перейшла на бік західних альянтів. Приблизні втрати в ході Волинської трагедії «Кривоніс» оцінює як 20 тисяч з боку українців і понад 30 тисяч з боку поляків. Щодо деструктивної постанови Польського сейму про визнання геноцидом Волинської трагедії 1943 року, то «Кривоніс» вважає, що питання волинських жертв було вирішене ще президентами О.Кваснєвським і Л.Кучмою у 2003 році, коли спільно парламентами обох держав були ухвалені ідентичні постанови в дусі порозуміння : «Прощаємо і просимо прощення». І не треба спекулювати окремим політикам на крові міжетнічного непорозуміння, спровокованого лютими ворогами як України так і Польщі, які і тепер намагаються через свою агентуру посварити два наші народи і відгородити Україну від рятівного блоку НАТО і Євросоюзу, адже інтеграція України до Балто-Чорноморської дуги європейських країн під егідою НАТО — це основна проблема Росії. Якщо польським шовіністам так кортить вживати слово «геноцид», то краще б вони нарекли цим словом масакру цвіту польської нації — двадцять шість тисяч офіцерів та інтелігенції, розстріляних большевицько-сталінськими енкаведистами під білоруським селом Катинь без оголошення війни Польщі, або до цих пір невідомо як знищений над територією Росії польський урядовий літак з майже повним складом керівництва Польщі на чолі з президентом Качинським. Тільки боягузи і зрадники свого народу, вважає «Кривоніс», можуть закривати очі на такі кричущі звірства. Оптимістичною перспективою українсько-польських відносин мають бути такі наші спільні дії, які проявились яскраво під час спільного проведення чемпіонату з футболу «Євро-2012», коли москальські фани вчинили бійки, але польські уболівальники і охоронці порядку приборкали хуліганів. Так само тепер світова спільнота повинна приборкати агресію Кремля проти України, бо ця війна може перерости в Третю світову. Взірцем і символом наших двосторонніх відносин мають бути польські банки, які відкрили кредитну лінію в розмірі один мільярд доларів для виснаженої російсько-українською війною і корупцією України, а також Лєшик Бальцерович, творець польського «економічного чуда», який тепер продуктивно працює радником Президента України Петра Порошенка. Тому славний упівець Мирослав Симчич-«Кривоніс» переконаний, що нас з поляками має об'єднувати спільне майбутнє.

2016 р.

І ДО НАС ПРИБУЛА ВІЙНА

9-го липня 2016 року жителі чотирьох Березовів, мальовничих гуцульських сіл, що розкинулись на улоговині, оточеній зеленими вершинами Карпатських гір, зібрались в центрі сіл, щоб провести в останню путь свого земляка, уродженця Баня Березова Миколу Самака. Його тіло привезли побратими-АТОвці з міста Дніпра (раніше — Дніпропетровськ), де за експертизою ДНК було встановлено особу героя-десантника, який воював на найгарячіших місцях російсько-української війни, зокрема в Донецькому аеропорту, де і загинув, рятуючи побратимів. Білий бус із написом «Вантаж 200», за яким їхали кілька бусів з воїнами-АТОвцями у камуфляжній формі і з священиками Михайлом Арсеничем із Нижнього Березова і Михайлом Дрогомирецьким із Баня Березова, зупинився біля історичної Могили на присілку Царинка у Середньому Березові, звідки після короткого молебня колона машин проїхала біля численної вервечки березунів, навіть з Вижнього Березова, які на колінах вздовж дороги молились за упокій душі героя, який віддав своє життя за наше мирне сьогодення. В центрі Середнього Березова колона машин знову зупинилась і біля пам'ятника Степанові Бандері і пам'ятного Хреста на честь героїв-березунів, які віддали своє життя за волю України, вище згадані священики відправили панахиду і всі присутні, в тім числі юні пластуни, які відбувають пластовий збір у Нижньому Березові, помолились за упокій душі Миколи Самака і за всіх героїв, які стали на захист України від московських окупантів і їхніх прихвостнів бандитів-сепаратистів. Слід відзначити добру організаційну роботу керівництва і активістів сіл, зокрема Василя Арсенича з Нижнього Березова, Голову сільської ради села Середній Березів Миколу Ігнатюка, Голову Березівського осередку Братства ОУН-УПА Івана Клим'юка (прапороносець), комбатанта ОУН-УПА Василя Томича (прапороносець), Голову Івано-Франківської ОУН Миколу Сулятицького, які зуміли швидко повідомити односельців про сумну подію. Дехто з родичів просили водія з тілом героя поїхати ще й до села Текуча, де Микола Самак проживав у своєї бабусі і навіть навчався в тамтешній школі, але водій пояснив, що три доби не спав, везучи «Вантаж 200» і подолати понад 10 кілометрів тутешніх вибоїстих доріг, які за словами АТОвців ще гірші ніж воєнні дороги на Донеччині і Луганщині, йому не під силу. Отож колона машин з тілом героя-АТОвця поїхала до його рідного села Баня Березова, де того ж дня відбулась панахида над тілом героя. А наступного дня у Баня Березові відбулось урочисте поховання славної пам'яті героя-кіборга Миколи Самака. Такої сили-силенної людей і машин Баня Березів не бачив ще ніколи. Автобусами, бусами, легковими автомобілями були заповнені всі вулиці гірського села. Потоки людей заповнили все подвір'я його батьківської хати і навіть навко-

лишні сади і городи. Хоч Микола Самак був круглим сиротою, виростав без матері, яка померла при родах сестрички Надії, коли Миколці було лише 4 роки, а батько з горя і розпачу теж швидко помер, односельці не покинули сиріт у біді. Надійка виростала у родичів, у Баня Березові, а Миколка — у бабусі, в селі Текуча, де закінчив восьмирічку і згодом — Івано-Франківський фізкультурний коледж. Гіркота сирітської долі загострила у Миколи Самака відчуття справедливості — був учасником обох Майданів. А коли почалась російсько-українська війна його професійний вишкіл спортсмена, що добре володів прийомами боротьби, знадобився у лавах 80-ої аеромобільно-десантної бригади. 19 січня 2015 року 23-ох річний кіборг Микола Самак героїчно загинув у Донецькому аеропорту. Його командир підполковник Курка біля могили героя на цвинтарі біля Баня Березовської церкви попросив вибачення у березунів, що не зміг зберегти життя Миколі Самаку і запевнив присутніх, що поки є такі бійці як Микола, Україна буде. На тому ж місці біля могили виступмв ще один учасник російсько-української війни народний депутат України Юрій Тимошенко, котрий зокрема повідомив, що на його думку і кіборги в Донецькому аеропорту і загиблі на інших ділянках війни українські бійці стали жертвами зради у вищих ешелонах керівництва армії і держави. І як приклад навів епізоди з діяльності Верховної Ради, коли регіонали з т.зв. опозиційного блоку двічі заблокували закон про конфіскацію майна російських агресорів в Україні, бо, на думку Ю.Тимошенка, їхнього, регіоналів, майна в Росії не менше, ніж російського в Україні. Оповів нардеп Ю.Тимошенко і про Закон про Національну Гвардію, який вже був проголосований, але чомусь заветований, бо, мовляв така функція як воювати з танками Національній Гвардії не властива і в результаті оратор розповів як вони, гвардійці, стояли під Слов'янськом і Дебальцевим з іржавими автоматами і ножами проти російськиї танків і бронетранспортерів. Змусило замислитись учасників панахиди і повідомлення нардепа про те, що українська військова промисловість випустила 10 найефективніших у світі модерних танків «Оплот», але їх не відправили на передову для підмоги нашим бійцям, яким фактично заборонено захищатись від нагліючого і зневажаючого Мінські угоди ворога, а продали Таїланду. «Нас, фронтовиків, — наголосив Ю.Тимошенко, — зараз більше ніж було на Майдані з кийками. Ми їм добряче дали, але не добили. Вони отямились, прийшли до влади і роблять, що хочуть. Всі телеканали у їхніх руках і вони підводять думку, що нам потрібні перевибори. Звичайно, владу міняти треба, але не через перевибори, бо це буде реванш регіоналів. До влади мають прийти ті, хто зі зброєю в руках доказав вірність Батьківщині. Христос казав прощати, але ближнім, а не ворогам. Наші полеглі побратими заспокояться тоді, коли очистимо владу від зрадників і продажних політиків і коли Український прапор майорітиме над До-

нецьком і Луганським. Спи спокійно, побратиме, ми об'єднаємось і зробимо те, що не встигли зробити ви. Слава Україні!». Панахиду над героєм-кіборгом Миколою Самаком відправили єпископ Коломийсько-Чернівецької єпархії владика Івасюк, отець Баня Березівської парафії Дрогомирецький, отець-декан Середньо-Березівської парафії Шкабрій, отець-декан Косівської парафії Іванюлик, військовий капелан Микола Мединський і отець Нижньо-Березівської парафії Михайло Арсенич, який був волонтером, побував у ворожому російському полоні і по обміну повернувся додому. Бойовий салют на честь полеглого героя нагадав горянам, що і до нас прибула війна і що ми не маємо права бути байдужими до подій російсько-української війни, бо якщо, не дай Боже, впадуть наші воїни на фронтах війни, то і нам не встояти проти кровожерного одвічного ворога — московських окупантів. Готовність захищати Україну має стати нашим повсякденним девізом і спонукою до тяжкого, але почесного обов'язку укріплювати обороноздатність Української Армії і на всяк випадок формувати загони самооборони, подібні до структур УПА. «Борітеся - поборете! Вам Бог помагає»!, — закликав наш національний пророк Тарас Шевченко. І справді, ніби за Божим провидінням у Варшаві в ці дні відбувається саміт НАТО, де з боку найсильніших держав світу США, Англії, Франції, Німеччини і їхніх союзників по Альянсу колективної безпеки гарантовано Україні тверду підтримку у боротьбі проти російських агресорів, паліїв Третьої світової війни. Ми віримо і над гробом полеглого героя-березуна клянемось, що згуртуємось для гідної відсічі ненаситним московським кровопивцям і поневолювачам-окупантам. Слава Україні! Героям Слава!

2016 р.

Від ліва В. Заровський, англійський письменник Джеймс Олдрідж, М.З. Симчич. Письменницький з'їзд у Москві. 1986р.

АВТОПРОБІГ «СЛАВА ГЕРОЯМ УКРАЇНИ»!

29-го травня села Яблунівського куща, зокрема Стопчатів, Яблунів, Лючу, Текучу і Акришори, всі чотири Березови, і навіть сусідні Лючки, що на Косівщині, розбурхали автомобільні гудки: колона легкових автомобілів і мікроавтобусів, прикрашених державними синьожовтими і революційними повстанськими червоно-чорними прапорами, повільно проїхала від місця захоронення в криницях жертв енкаведистських катівень у Яблунові до пам'ятника Сотенному УПА Гамалії — Василеві Скригунцеві у Стопчатові, потім до банера «Небесної сотні» біля восьмирічної школи у Лючі, потім до пам'ятника генералу Миколі Арсеничу, очільнику контррозвідки УПА і пам'ятника Пресвятій Богородиці у Нижньому Березові; потім до місця бою сотні УПА сотенного Цигана — Децька Федора біля Акрешори; потім до банера «Небесна сотня» у Текучі; потім до Могили полеглим повстанцям і підпільникам ОУН-УПА на присілку Царинка і пам'ятника Провіднікові революційної ОУН Степанові Бандері в Середньому Березові. Потім активісти автопробігу відвідали у Лючках поховання трьох героїчно загиблих повстанців, у Баня Березові — могилу курінному УПА Лісовому (родом з Чернігівщини), у Вижньому Березові — пам'ятник першому сотенному Березівської сотні Морозові — Дмитрові Негричу. В кожному селі біля пам'ятників чи пам'ятних знаків були відправлені панахиди героїчним священиком Михайлом Арсеничем з Нижнього Березова. Отець Михайло брав участь у Майдані Гідності, потім у АТО, побував у ворожому полоні в Донецьку, де його разом з іншими полоненими українськими вояками водили парадом ганьби (передусім — це ганьба для окупантів, бо в жодній війні, в жодній країні чи місті, крім Москви, над полоненими, тим більше священиками, так не знущались, так їх не катували); вижив чудом і по обміну визволився з ворожого полону; продовжує священицьку діяльність, освідомлює парафіян про реалії російсько-української війни і необхідність тісніше гуртуватись довкола Віри Християнської в ім'я перемоги над ворогом і зміцнення Української Самостійної Соборної Держави. Біля пам'ятника Степанові Бандері в Середньому Березові надали слово і мені, автору цих рядків. Я сказав те, що лежало на серці, бо минулої неділі, 22 травня вже виступав біля цього пам'ятника, теж на честь Свята Героїв. До речі, в присутності легендарного сотенного УПА, очільника Березівської сотні Мирослава Симчича — Кривоноса. Нам потрібні справжні Герої України, такі як Кривоніс, якому, на жаль, ще і досі не надали цього найвищого в нашій державі звання, яке він давно заслужив і не зрозуміло з яких причин очільники нашої держави зволікають із встановленням історичної справедливості. Я ще раз проінформував учасників імпровізованого віча, що ми з Миколою Сулятицьким, головою Івано-Франківської ОО ОУН, який теж взяв активну

участь в автопробігу, переконали делегатів XXI Великого Збору Українських Націоналістів, що відбувся у Києві 21-го травня, щоб від імені ВЗУНу і всіх віток ОУН поступило офіційне звернення до Президента України Петра Порошенка, Верховної Ради України і Кабінету міністрів про надання Мирославу Симчичу-Кривоносу звання Героя України. Герої України — це ті постаті, на яких тримається держава і нація, які стають символом всієї нації і навіть держави. Прикро, що зусиллями громадськості України і всього світу і керманичів нашої держави Надію Савченко вдалося вирвати з лабет москальського кривосуддя, а вона на волі змінила свою риторику на проросійську. Але ми пам'ятаємо її репліки з-за грат і продовжуємо дружно кричати на весь світ: «Москальські окупанти, відчепіться від України і інших країн, які ви поневолили. Світ живе демократичними і духовно-культурними цінностями XXI століття, а ви, москалі, розмахуєте кривавою дубиною війни, мов дикуни-неандертальці, чи середньовічні ординці. Ганьба вам і рішучий опір вашим ненаситним зажерливим планам. Ми не хочемо війни, але і московського геноцидного рабства не хочемо. Ми — нація мирних хліборобів, яких ви, москалі, морили геноцидами-голодоморами, ГУЛАГами, кидали наших найкращих представників нації у м'ясорубки світової війни, топили неозброєних і навіть не обмундированих у водах Дніпра, щоб менше було вивозити в сибіри, а тепер полізли на Україну війною. Ми покликали на поміч світову спільноту, і всі країни світу допоможуть нам зупинити ворожу москальську навалу, яка несе світові Третю світову війну. Зупиніться, безумці, поки не пізно. Пожалійте, бодай свій російський народ, якщо не шкодуєте інші народи; чому проливаєте кров героїчних синів України, чому сієте смерть, сльози дітей-сиріт і їхніх матерів, що через вас, нелюди, стали вдовами; а скільки материнських сліз проливається щодня, коли їхніх синів привозять додому у трунах. За що? За те, що захищають рідну землю і рідну сім'ю від вас, кровожерні вбивці? Вас проклинає весь світ і ви не змієте своєю чорною кров'ю тих незчисленних гріхів, того кривавого звірства, що чините перед Богом і Україною. Слава Україні! Героям слава! Слава нації! Смерть ворогам»!

На імпровізованих віче прозвучали також заклики об'єднати всі вітки ОУН в єдину Організацію, яка була при Коновальці, про необхідність посилення патріотичного і навіть військового виховання серед учнівської молоді, якої, на жаль, майже не було серед присутніх; висловлювались думки про те, що якби східні українці, що перебувають під окупацією сепаратистів, хотіли повернутись до України, то не записувалися б до ворожих банд, а розуміючи грабіжницьку суть окупантів, давали б їм гідну відсіч, принаймні блокували б ешелони з танками, градами і гарматами, які постійно надходять з Росії на окуповану територію України, організовували б рух опору москальським окупантам, а не вимагали б від виснаженого війною бюджету України

пенсій на своє утримання. Звісно, шкода стареньких людей, які стали заручниками терористів-сепаратистів і кривавої політики Кремля. Але якщо Україна воює, то всім, хто хоче користуватись українським громадянством, теж потрібно вносити свою посильну лепту у досягнення перемоги над одвічним ворогом — москальським окупантом.

В патріотичному автопробігу взяли активну участь вояки АТО, народжені в Березовах, сільський голова Середнього Березова Микола Ігнатюк, голова Березівського осередку Братства ОУН-УПА Іван Клим'юк, директор Середньо-Березівської середньої школи Ігор Геник, колишній сільський голова Середнього Березова Святослав Перцович, чоловічий хор села Баня Березів «Кришталь» та інші. Автомобільні гудки патріотичного автопробігу прозвучали як набат, як заклик до українців бути готовими до захисту рідної України.

2016 р.

ЗОРЯНИЙ ЧАС КОНОВАЛЬЦЯ

Навіть рясний ранковий дощик не завадив численним івано-франківцям і гостям міста, які 14 червня згуртувались біля пам'ятника славетному синові України, талановитому полководцю, автору історичної переможної битви Армії УНР над московськими окупантами під Мотовилівкою, організатору і очільнику УВО, а в 1929 році — творцеві єдиної і об'єднаної ОУН, славної пам'яті полковникові Євгенові Коновальцеві, щоб урочисто відзначити 125-річницю від Дня його Народження. Після Богослужіння представники міської та обласної влади поклали квіти до пам'ятника лицареві Українського Духу. На урочистому віче біля пам'ятника виступили: секретар Івано-Франківської міської ради Оксана Савчук, котра, зокрема, повідомила, що голова міста Руслан Марцінків знаходиться у зоні бойових дій АТО, куди відвіз гуманітарну волонтерську допомогу українським бійцям; Володимир Федорак, начальник управління культури і мистецтв ОДА, котрий наголосив, що дуже важливо знати і шанувати своїх героїв, тому в обласному центрі проштампували спеціальний ювілейний конверт (понад 400 000), випущений Укрпоштою, що засвідчило реальну турботу держави за вшанування не тільки Євгена Коновальця, але й інших героїв. Перша урочистість біля пам'ятника завершилась піснею у виконанні хору ветеранів ОУН і репресованих «Золота заграва» про трагічну і підступну смерть Коновальця. Продовжилось дійство в Центрі патріотичного виховання української молоді ім. Степана Бандери, де в урочистій обстановці було відкрито кімнату-музей

Є.Коновальцю, до речі, другий в Україні — перший діє на Львівщині, в рідному селі Коновальця Зашкові. Про готовність цього музею доповідав на XXI-ому Великому Зборі Українських Націоналістів голова Івано-Франківської обласної ОУН Микола Сулятицький, адже більшість матеріалів для експозиції були надані Проводом ОУН, зокрема Фундацією ім. Олега Ольжича. Важливою подією і особливісю цьогорічного ювілею Коновальця, — наголосив у своєму виступі на відкритті Музею Коновальця директор Івано-Франківського обласного Музею Визвольної боротьби ім. Ст. Бандери Ярослав Коретчук, — є прийняття Верховною Радою України постанови про відзначення на державному рівні 125-річчя від Дня Народження Є.Коновальця. В цій постанові йдеться, зокрема, про перенесення праху Коновальця з Роттердаму на Україну, адже десятиліттями говоримо про створення Пантеону Слави і повернення останків наших провідників, в тому числі Степана Бандери, Андрія Мельника, Симона Петлюри та десятків інших національних героїв, які завершили земний путь на різних континентах і в різних куточках світу. На думку Я.Коретчука про Є.Коновальця в Україні і світі знають значно менше ніж про Ст. Бандеру, хоча вага і роль Коновальця на багато більша ніж С.Бандери і А.Мельника разом узятих. Адже саме він, Коновалець, зумів об'єднати розрізнені організації українських націоналістів в одну єдину і монолітну ОУН, яка при створенні налічувала 100 членів, а вже в 1941 році, коли його вже не було і, не зважаючи на десятиліття репресій і постійні переслідування, тільки в Західній Україні ОУН нараховувала понад 20 000 вишколених і загартованих націоналістів. Тобто Євген Коновалець заклав підвалини національно-визвольної боротьби українців за свою державність в 40 -50-их роках, яка засвідчила всьому світові, що Україна жива і бореться за своє визволення. Цілком очевидно, що якби не було цього етапу боротьби, то Україна проголосувала б на референдумі 1991 року за залишення в складі совітського союзу. Оскільки до відкриття кімнати-музею Є.Коновальця причетна і Івано-Франківська міська рада, то у своєму виступі заступник голови міста Івано-Франківська Олександр Левицький наголосив, що, не зважаючи на обтяжливі обставини — російсько-українську війну, ми зобов'язані вшановувати пам'ять тих, хто дав Україні шанс залишитись українською, і дуже важливо, що за прикладом Коновальця були і зараз є такі українці, які готові покласти своє життя за наші мирні дні, за європейський вибір України. У своєму виступі М.Сулятицький прочитав поздоровлення, які надійшли на адресу кімнати-музею Коновальця, зокрема від Фундації ім.О.Ольжича і від нардепа Ю.Тимошенка, а також вручив активістам створення музею похвальні грамоти від Івано-Франківського обласного оргкомітету. Серед нагороджених — Голова ОУН Б.Червак, міський голова Івано-Франківська Руслан Марцінків, директор Івано-Франківського Центру патріотичного виховання української молоді

Галина Савченко та інші. Свій виступ на урочистості я, Микола Зеновій Симчич, присвятив аналізу заслуг Є.Коновальця. Важливим витвором Коновальця, на мою думку є його принцип — служити не особам, а Україні, боротися не за кар'єри, посади чи корупційні схеми, а за Ідею, за свободу і державність української нації. Щодо реалій і перспектив об'єднання ОУН, то я нагадав слова Д.Донцова з його книжки «Хрестом і мечем»: «... дійсне об'єднання народу можуть перевести лиш ті, які ґрунтовно унешкідливлять «рідних» дурисвітів і перекинчиків». Як полюбляють мовити ведучі телепрограм «Свобода слова», об'єднав аудиторію і мій вірш «Оберіг», присвячений Є.Коновальцеві, який я прочитав не лише на відкритті кімнати-музею, але й під час другого віча біля пам'ятника Є.Коновальцеві, яке організували під вечір учасники об'єднаної колони всіх, наявних у місті націоналістичних, переважно молодіжних організацій, які з прапорами і гучними гаслами пройшли вулицями міста і провели змістовне віче на честь 125-річчя Є.Коновальця. Ідеї і чин Коновальця працюють так, наче б настав зоряний час Коновальця.

2016 р.

Мирослав Симчич-Кривоніс в молодості (40-ві роки) і в старості (2013р. Коломия)

«ХОЧ ПРОПАДЬ, АЛЕ НЕ ЗРАДЬ!», АБО «НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР» ДИСКУТУВАВ З НАРДЕПОМ

П'яту річницю своєї діяльності Івано-Франківське обласне націоналістичне громадське Об'єднання «Національний вибір» (НВ) 23-го листопада 2014 року увінчало конференцією і зустріччю з новообраним нардепом до Верховної Ради України (ВРУ) Юрієм Тимошенком (Ю.Т.), котрий прийшов до своїх побратимів-націоналістів у камуфляжнім одностої учасника російсько-української війни, чим відразу викликав побажання у такому ж виді приходити на засідання ВРУ, щоб «опозиціонери» і вороги України пам'ятали, що український народ і наша держава має своїх захисників, і як треба буде — вся Україна стане неприступним бастіоном для кровожерних окупантів і їхніх продажних прихвостнів.

Відкриваючи конференцію, заступник координатора НВ Богдан Юрашук (координатор Святослав Перцович був відсутній) наголосив, що підзвітний період діяльності НВ, яке налічує близько двадцяти націоналістичних громадських організацій, переконує в тому, що ми, націоналісти, обрали правильний шлях — Українська Національна Революція і побудова Української Соборної Самостійної Держави. Але цієї мети, на думку Б.Юрашука, можна досягти при умові, що націоналістичний рух буде об'єднаний, потужний і підтриманий всіма верствами українського народу і світової демократичної спільноти, яка протистоїть московським підпалювачам третьої світової війни. Не все гладко було на шляху становлення НВ: іноді партійні і групові інтереси брали верх над загальнонаціональними; навіть окремі члени НВ зневірювались у спроможностях досягти цілей Об'єднання. Однак, попри всі складнощі, на переконання Б.Юрашука, НВ буде рупором консолідації сил націоналістичного середовища і втілення національної ідеї в Україні. Розширити коло Об'єднання — одне з першочергових завдань НВ. Націоналістична ідея спонтанно, в результаті неоголошеної війни Росії проти України, оволоділа великими масами українського народу, зокрема тими, хто ще кілька місяців тому надривно і тупо репетували за Рассею і на площах перед державними будівлями і пам'ятниками Лєніну палили державний прапор України, тепер цілком усвідомлено, бо сприйняли серцем і розумом, кричать «Слава Україні!», «Героям слава!» — націоналістичне вітання вояків УПА. Це прозріння українців не маємо права віддати на поталу грошолюбам, зрадникам і відвертим ворогам України. Націоналістичні організації дискредитуються цими покидьками на всіх рівнях, і не зважаючи на те, що саме націоналісти своєю безкорисливою і саможертовною працею посіяли ці рятівні зерна прозріння в душах і умах навіть російсь-

комовних східняків, саме їх, націоналістів, ворожі сили зуміли так спаплюжити в очах виборців, так сфабрикували виборчі процеси, що навіть наймасовіша націоналістична організація ВО «Свобода» начеб то не дотягнула до прохідного до парламенту п'ятивідсоткового рівня, а т.зв. опозиція з числа найближчого оточення кримінальної кліки Януковича, яка пограбувала країну, топила в крові Майдан, спричинилася до розв'язання російсько-української війни, посіла понад 60 місць в Українському парламенті. Цю ганьбу для українського суспільства сотворили не лише гроші наших ворогів, не лише їх спецполіттехнології ідеологічної війни, але й наше національне самоїдство, коли українця — інтелектуала, інтелігента і дієвого борця за вільну, європейську Україну сприймають як «чужого», а крутія-хабарника з менталітетом «совка» і нахилами до садизму, підляцтва і брехливої показухи — «своїм». Над цими болючими для кожного справжнього українця проблемами на конференції точились гострі дискусії. Але про все по порядку.

Перед виголошенням звітної доповіді секретар НВ Микола Сулятицький надав слово новообраному нардепові Ю.Т., котрий у свою чергу представив двох осіб, з якими прийшов на конференцію — це його син Нестор і Юрко Пригроцький, якому (цитую Ю.Т.) «довіряю більше, ніж собі…». Передусім (Ю.Т.) висловив вдячність усім, хто його підтримав на виборчих перегонах і в першу чергу НВ, а з іншого боку висловив незадоволення тими націоналістами, які підтримували О.Донія, котрий балотувався на цьому ж окрузі і якого Ю.Т. назвав «зрадником, якого потрібно судити». Це бездоказове звинувачення переможця над переможеним, прозвучало прикрим дисонансом до тої глорифікаційної атмосфери, на яку налаштувались учасники конференції і викликало гострі дискусії. Зокрема, дискутанти нагадали Ю.Т., що живемо в умовах неоголошеної, але реальної війни і словом «зрадник» не можна розкидатись, бо зрадників карають найсуворішим чином, особливо в період війни; що перемогти такого сильного конкурента як Доній — це почесно для переможця, а топтати його в бездоказових звинуваченнях — це не коректно і навіть нечесно, бо це веде до розколу нації, бо ще мужня і славетна націоналістка Олена Теліга переконувала своїх соратників: «Кожний вистріл всередині нації є найбільшою музикою для серця ворога, є для нього найбільшою радістю, ніж власний цільний вистріл, бо то є завжди музика, якої диригентом є він сам».

Цими заувагами націоналісти дали до зрозуміння своєму обранцеві, що вони не бездумна маса, а мислячі люди, які хочуть бачити нардепа-націоналіста розумним, справедливим, чесним, виваженим і відповідальним за свої слова і вчинки. Кнопкодавів ми вже набачились і натерпілись… Отже, яку програму пропонує Ю.Т.? Цитую дослівно: « Хочете, щоб прийняті були якісь закони чи що — розробляйте,

готуйте, пишіть, давайте мені і я пішов, і я буду це тусувати, і я буду за це воювати. Я так зрозумів, що людям при владі громадянській, громадській чи бізнесовій не розходиться у великих ідеалах і тому якщо я навіть буду проштовхувати якісь такі ідеї, то я думаю, що жадних заперечень з їхнього боку не буде, тим більше, що ми домовились, що я готовий це робити і буду це робити, так, що я прошу: пропонуйте, давайте, а я буду втілювати… Ось таке моє бачення. А щодо того, щоб розвивати наше Об'єднання, то я вважаю, що немає злого, щоб не вийшло на добре. От за цей час були інші, скажем так, не націоналістичні, а бізнесові хватки потужно розвивалися, розвивалися, розвивалися і ці всі зрадники бігли, бігли, бігли туда, перебігали… Залишилося золоте ядро, залишились найчесніші, найпереконливіші і з них можна по новій, як гранітний фундамент оцей, нашої майбутньої сили, от на ньому базувати, на цих людях і вже долучати, краще менше, але вже якісніших людей, які розуміють, що зрадити національну ідею — це зрадити наших батьків, вояків ОУН-УПА, діячів, які цю ідею писали своєю кровю. І коли, наприклад, такий у нас є цей Матвієнко з порошенківців, він є відповідальний за партію Порошенка по Івано-Франківській області, і коли він в Городенці закликає людей, щоби нація об'єднувалась довкола Петра Порошенка, то йому дуже пощастило, що я вже не захотів після нього брати слово, тому, що я вважаю, що я в лице можу сказати, що він є зрадник. Об'єднуватись можна довкола Бандери, Шухевича, но не довкола Ющенка, Порошенка. Вони вчора були всі ющенківці, потім всі були бютівці, потім всі стали порошенківці. Ми через пару років забудемо Порошенка так само як тепер тільки ледь деколи згадуємо того Ющенка і вже й не згадуємо про нього. Порошенко став президентом не тому, що він надто добрий, а тому, що гарно обіцяв. Люди повірили його обіцянкам, яких він практично жодної не виконав і тепер уже дійшло до того, що вчора чи післявчора люди у Києві його масово, сотні людей кричали йому в лице: «Ганьба!», «Ганьба!». Тобто президенти приходять і відходять, а Бандера і Шухевич вони є завжди і національна ідея є завжди, і чесні і порядні люди, які це розуміють вони мають бути з нами і будем робити все можливе, щоб їх залучати, і я готовий робити все, що потрібно для нашої справи. Наказуйте, і я готовий до виконання. Дякую».

«Наше завдання — втримати авторитет націоналістів, — наголосив у своїй лапідарній, але ґрунтовній за змістом звітній доповіді Микола Сулятицький. — Тому, що бачите, він не стійкий. Як тільки він партизується, як тільки йде в партію націоналізм — партія більше десять років не живе. Подивіться який сильний був свого часу Рух. Тільки став партією — пішов геть… НДП, СДПУ, «Наша Україна»… всі туди йшли, записувались як в комуністичну партію. Регіони — це вже інше питання… На жаль і з «Свободою» таке сталося. Здавалося — нам організаційних моментів не треба, ми перейшли на парламентсь-

кий рівень… Як перейшли, так і відійшли… А ОУН зберігається… Перед нами — важка, дуже невдячна робота, але для того ми утворювались. Тож будьмо однодумцями, будьмо дружними і міцними, бо хто як не ми це зробить?»

Націоналісти обрали новий склад керівництва НВ: координатором став Б.Юращук, його заступником — М.Сулятицький, а секретарем — Ю.Гудчак.

Питання вступу України до НАТО — це питання життя чи смерті Української нації і Української держави. Цю істину підтверджують наші одвічні вороги з кремлівського сучасного політичного середньовіччя, вимагаючи від нашої держави гарантій не вступу до рятівного Євроатлантичного альянсу колективної безпеки, мовляв, без НАТО, вас хахли, легше буде проковтнути… Тож ті учасники конференції, які розуміють цю прописну істину, вступили з нардепом в гостру дискусію, намагаючись переконати його в необхідності винести на розгляд ВРУ окремий закон, за яким роз'яснювальна робота про рятівний Альянс повинна проводитись не тільки у парламенті і в ЗМІ, але і в школах і вишах. «Українці повинні досягнути такого розуміння важливості вступу України до НАТО, — наголосив один з учасників конференції, — щоб на всіх вічах чи масових зібраннях майоріла не тільки партійна символіка, якої аж забагато, а транспаранти з написом «Україна в НАТО!». Пропаганда НАТО має бути щоденною і всеохопною, бо ми переконались, що тільки в такий спосіб влада прислухатиметься більше до народу, ніж до Путіна». На жаль відповідь нардепа багатьох розчарувала, а декого навіть роздратувала, адже Ю.Т. сказав, що оскільки в новому парламенті буде скасовано позаблоковий статус нашої держави і всі ми розуміємо, що Україні — гаплик без НАТО, то сидіти і агітувати один одного яке НАТО хороше чи погане чи як дітей виховувати — це не конструктивно, це — переливання з пустого в порожнє…». Як казали древні римляни sapienti sat — мудрому досить… Але дискутанти не вичерпали своїх аргументів щодо переваг НАТО і ще довго переконували нардепа в тому, в чому він твердо переконаний. Кожному хотілось висловити наболіле і упевнитись, що як казав Великий пророк Тарас Шевченко, « в нас нема зерна неправди між собою…». А щодо законів то їх прийнято, ой, як багато, але не всі виконуються, а воля народу як джерела влади, має бути виконана без посилань на уподобання московських агресорів і їхніх прихвостнів посеред українців. «Ви ж за НАТО слухати не хочете!», — лунали вигуки з гурту дискутантів, аж пан Ю.Т закрив руками обличчя. Таку реакцію націоналістів не в останній мірі викликали ще й порівняння себе (Ю.Т.) з гоголівським Вакулою, котрий літав до цариці у Петербург за черевичками, а Путіна — з сонцем, на яке націоналісти «замахуються з сапою». Це останнє порівняння нардепа прозвучало у відповідь на, можливо, дещо провокативну, а за словами Ю.Т. «фантастичну» про-

позицію одного з учасників дискусії поборювати теперішнього президента Росії всіма доступними методами. «Якщо Україна вступить до НАТО, — лунали з гурту вигуки, — це буде найпереконливіша перемога над Путіним!»; «Дуже дивно, — кричали інші, — що пан нардеп різко критикує президента України Порошенка, котрий дипломатичними заходами не тільки призупинив наступ москалів, але й підняв весь цивілізований світ на боротьбу проти московських агресорів, а Путіна з його відверто фашистськими методами ведення війни, порівнює з сонцем…». Щоб розрядити цю дещо напружену ситуацію я задав нардепові запитання близьке до його безпосередніх турбот за друзівватовців: «Що найбільше потрібно тим українцям, що воюють на Східному фронті?». Нардеп згадав про матерів, яким потрібні живі сини, про тепловізори і снайперські приціли, про кілька десятків трофейних найновіших снайперських гвинтівок, які були захоплені у ворогів під Слов'янськом і десь зникли, не попали до рук українських вояків, і мені було прикро, що він не згадав про мої авторські книжки, які я передав через нього, нардепа, для бійців на передовій. Можливо забув згадати, можливо книжки попали в потрібні руки і виконують заповідь Івана Франка із його поеми «Великі роковини»: *«Мовиш: « Нині інші війни», / Ну, то іншу зброю куй, / Ум гостри, насталюй волю, / Лиш воюй, а не тоскуй! / Лиш борися, не мирися, / Радше впадь, а сил не трать, / Гордо стій і не корися, / Хоч пропадь, але не зрадь!».*

2015 р.

«СВІТОВИД» ЕМІЛІЇ БЕРЕЖНИЦЬКОЇ

Емілія Бережницька — художниця яскраво національна, колоритна, подвижницька. Її творчість знана не лише на Прикарпатті, де вона проживає і творить у славетній писанковій Коломиї, але й у всій Україні і далеко за її межами. Вона неодноразово була учасницею Всеукраїнських мистецьких виставок, імпрез, творчих акцій. Її картини, натюрморти, етюди, пейзажі, портрети і інші жанрові твори прикрашають музеї, картинні галереї та приватні колекції в Україні і в багатьох країнах світу. У розкішно виданій коштом Івано-Франківської ОДА, рясно ілюстрованій роботами мисткині, чотиримовній (українською, англійською, німецькою, польською) монографії Леоніда Мельника «Емілія Бережницька» (Коломия, «Вік», 2008 р. -128 с.) простежується процес становлення й розвитку відомої в Україні малярки, яка силою свого духу, своєї віри в майбутнє української нації виховує покоління українців. « З самого початку свого творчого шляху, — читаємо в цій монографії, — малярка виявила себе як самобутній український художник, який нікого не наслідує. Вже в новому часі, коли

рішуче ламалися старі стереотипи в мистецтві, глибоко національний характер творчості Бережницької поступово переростає у пошук нових ідей, змушує малярку шукати сучасних форм для самовираження…, її мистецтво набуває надзвичайної сили впливу — воно виховує почуття, спонукає до роздумів. Вражає і надзвичайно широкий діапазон малярки: вона однаково цікава і в пейзажі, і в портреті; їй підвладні як олійний живопис та акварель, так і рисунок. Роками виховує Бережницька характер роботи з натури, вміння в процесі спостереження за природою вирізняти в ній головне, а звідси утворюється в її малярській натурі органічна єдність спостереженого в процесі життя природи і уявлюваного, народженого витонченим інтелектом майстра. Ці риси її творчої індивідуальності проявляються в численних пейзажах, в яких малярка виступає проникливим ліриком. Лірика — ось основна складова її живопису, але її лірика — це оптимістичне світосприймання; малярці однаково цікаві всі прояви багатогранного навколишнього життя». І ще одна цитата… Цього разу з листа Е.Бережницької до мене (М.З.С.): «Надсилаю Вам два поштові конверти. Це зробили замовлення на мою картину «Самоспалення Василя Макуха на Хрещатику в Києві 1968 р.», а мені 10 конвертів прислали додому, як «нагороду». На конвертах — вражаюча ілюстрація: охоплений полум'ям чоловік вивищується над колоною совкових демонстрантів на Хрещатику, над будівлями, міченими символами колонізації — лозунгами «Слава КПСС», червоно-кривавими прапорами, геноцидно-голодоморним сполученням серпа і молота і, палаючи вогнем протесту і нескореності, втікає від молоху рабства і тотальної несвободи. Ліворуч цієї ілюстрації напис: «Василь Макух (1927 — 1968). Що ми знаємо про цю людину? Майже нічого. Якщо Олексу Гірника, котрий самоспалився в Каневі біля могили Т.Г.Шевченка на знак протесту проти русифікації і комунізації України, в Незалежній Україні вдалось вшанувати і навіть відзначити на державному рівні, то подвиг Василя Макуха замовчано до цих пір. Чому? На це питання мають дати відповідь відповідні урядові служби і активісти нашого українського мученицького державотворення, як це зробила українська художниця-націоналістка, членкиня обласного проводу ОУН Емілія Бережницька, бо, справді, «малярці однаково цікаві всі прояви багатогранного навколишнього життя»… Що ж до «оптимістичного світосприйняття», то художниця виражає це сприйняття конкретними діями: організувала в м. Коломиї Картинну галерею, яку приурочила 775-ій річниці першої літописної згадки про славне місто над Прутом. Виставка відбудеться в Мистецькому центрі «Світовид», який, зокрема, декларує: «Картинна галерея Мистецького центру «Світовид» створена для повноцінного життя митців Коломиї і їх самоствердження; «Світовид» займатиметься популяризацією українського живопису, графіки, народного мистецтва нашого краю; через лекційну

діяльність сприятиме широкому вивченню молоддю історії України і світового мистецтва та становленню культури і самобутності нашої держави; практикуватиме майстер-класи, пленери та зустрічі з майстрами пензля; започатковує пленери «Барви Кола» з метою поповнення збірки фонду Картинної галереї; збирає кошти на альбом Л.Мельника «Коломийщина в мистецьких іменах»; рекомендуватиме творчі особистості на присвоєння звань «Заслужений художник України», «Почесний громадянин Коломиї», «Заслужений працівник культури»; виявлятиме обдарованих, талановитих дітей і розвиватиме їх здібності у творчих гуртках».

Відкриття Мистецького центру «Світовид» і мистецької виставки «Барви Кола» відбудеться 20 серпня 2016 року о 16 годині в місті Коломия за адресою: бульвар Лесі Українки, 32 А. Обидві мистецькі події присвячуються 775-річчю першої літописної згадки про Коломию. У зверненні до владців обласного і міського масштабів Голова Спілки Художників «Коло-Ми-Я» Е.Бережницька зазначає: «Просимо владні структури і громадськість України підтримати наші починання, які стануть вагомою складовою державотворення України. Слава Україні!». Розвивайся і щедро плодонось Коломийський «Світовиде»!

2016 р.

ТРІУМВІРАТ ПАМ'ЯТНИКІВ — КРОК ДО ЄДИНОЇ ОУН

1-го листопада в Івано-Франківську урочисто освячено і відкрито пам'ятний знак, де буде споруджено пам'ятник Провіднику ОУН полковникові Андрієві Мельникові.

«Андрій Мельник заповідав нам, — наголосив у своєму виступі після освячення пам'ятного знака священик отець Арсен Панчак, — бачити мету Української держави в об'єднанні політичних сил України, щоб служити Україні, а не власним амбіціям. Нехай ця візія Андрія Мельника буде для нас дороговказом як далі жити і будувати Українську державу. Хай Бог благословить нас і слава Ісусу Христу!». Більш розлогу оцінку державотворчої діяльності Андрія Мельника учасники урочистості почули у зверненні Голови Проводу ОУН Богдана Червака, яке зачитав ведучий дійства голова Проводу Івано-Франківської міської ОУН Микола Сулятицький: «Шановна Івано-Франківська громадо! Сьогодні у вашому місті буде започатковано будівництво пам'ятника одному з найвидатніших державних, політичних та військових діячів минулого століття Голові Проводу Організації Українських Націоналістів полковникові Андрієві Мельникові. Відновлюється національна та історична справедливість не тільки щодо постаті дру-

гого Голови ОУН, а передусім до цілого етапу національно-визвольного руху, який пов'язаний з діяльністю Української Військової Організації та Організації Українських Націоналістів. На цьому місці буде не просто пам'ятник Андрієві Мельникові. На цьому місці буде споруджено символ нескореності української нації, непохитності Українського Духу, сили і величі Української держави. Знаменно, що символічний камінь освячується саме в ці дні, адже полковник Андрій Мельник і бойові підрозділи Січових Стрільців, які він очолював, стали першими українськими формуваннями, які на зорі минулого сторіччя зі зброєю в руках виступали проти російської імперії, билися з ворогом відважно не на життя, а на смерть. Як тепер виявилося, війна, що почалася з Росією ще у минулому сторіччі, продовжується на Донбасі і сьогодні, а отже наша перемога у цій війні буде також і перемогою Андрія Мельника і сотень та тисяч героїв, які поклали своє життя за незалежність України. Важливо, що пам'ятник полковникові Андрієві Мельникові буде споруджено саме в Івано-Франківську, де вже височіють пам'ятники іншим лідерам націоналістичного руху: полковникові Євгенові Коновальцеві та Степанові Бандері. Отже, спорудження пам'ятника також символізуватиме єдність українських націоналістів, до якої наполегливо закликав Андрій Мельник. Від імені Проводу Організації Українських націоналістів, її братніх організацій УВО, Фундації імені Олега Ольжича, жіночого товариства імені Ольги Басараб і Олени Теліги вітаю вас з нинішнім святом і запевняю, що всі наші структури активно допомагатимуть міській владі у встановленні пам'ятника Андрієві Мельникові. Переконаний, що дуже скоро у вашому місті постане величний постамент, яким пишатиметься не тільки Івано-Франківаськ, але і вся Україна. З повагою Голова ОУН Богдан Червак».

На думку народного депутата України Юрія Тимошенка, котрий свій виступ в основному присвятив біографії полковника Андрія Мельника, незаслужено обділений нашою повагою і пошаною Андрій Мельник починає повертатись до нас у повній величі своєї постаті. Ю.Тимошенко — переконаний бандерівець, але він не схвалює поділу ОУН на бандерівців і мельниківців, який, на жаль, існує і досі. Цю помилку, вважає нардеп, потрібно виправити якнайшвидше: «Має бути одна ОУН. Маємо бути всі разом на втіху Україні, а не розділені на втіху Москві. Розбрат ОУН коштував нам тисячі смертей під час Другої світової війни від рук німецьких і москало-большевицьких окупантів». Тому нардеп завершив свій виступ рішучим закликом до єднання всіх віток ОУН.

Голова Івано-Франківської обласної ОУН Зиновій Остап'як свій виступ розпочав із привітання з святом 1-го листопада, святом Листопадового зриву 1918 року у Львові і Днем проголошення Західноукраїнської Народної республіки (ЗУНР). З.Остап'як наголосив, що ініці-

атором спорудження у обласному центрі пам'ятника Андрієві Мельникові, як символу єднання націоналістів, був славної пам'яті єпископ Софрон Мудрий. «Націоналісти роз'єднані — це ніщо. Націоналісти об'єднані — це могутня сила. Маємо приклад із 30-их років». Ці слова Софрона Мудрого З.Остап'як навів для того, щоб, звертаючись до керівництва ВО «Свобода», висловити сподівання, що тепер вони на гіркому досвіді переконались, що таке роз'єднаність націоналістів і чого з ними так поводяться владці, бо, на жаль, «Свобода» не може заперечити, що вона не все зробила для об'єднання націоналістів. Оскільки серед учасників урочистості був присутній представник «Свободи» кандидат у мери міста Руслан Марцінків, то З.Остап'як закликав усіх присутніх і всіх жителів міста проголосувати у другому турі виборів за кандидатуру друга Марцінківа. Якби «Свобода» виступала від імені всіх націоналістів, то влада, яка би вона не була, не дозволила би собі такої поведінки, яку вона демонструє стосовно «Свободи» — переконаний З.Остап'як. Спорудження пам'ятника Андрієві Мельникові, наголосив друг Остап'як, — виконання заповіту єпископа Софрона Мудрого, це акорд єдності націоналістів, які від сьогодні виступають як єдина, дружня патріотична сила, це свято всіх патріотів України.

У свою чергу друг Марцінків у своєму виступі подякував націоналістичній громаді, зокрема «Національному вибору», ОУН мельниківців, Центру національного відродження ім. Степана Бандери та багатьом іншим організаціям за спільні дії у спорудженні у місті пам'ятників Євгенові Коновальцеві, Борцям за волю України у мікрорайоні Пасічна і вже цього року — митрополитові Андрееві Шептицькому. І справді Івано-Франківськ завжди показував приклад навіть Львову як можна домовлятись і як можна робити конкретну справу. Так, у нас у кожного є помилки і в «Свободи» є помилки, але хто нас підтримає якщо ми, націоналіти, не підтримаємо одні одних. Дуже важливо перемогти на цих виборах і показати кандидатам-олігархам, що гроші не все вирішують. І це буде перемога не Марцінківа чи «Свободи», це буде перемога над тими, що хочуть визискувати нашу націю. Покажемо, що громада Івано-Франківська не продається, — завершив свій виступ Руслан Марцінків.

Надану мені, Миколі Зеновію Симчичу, можливість виступити на цьому справді історичному заході я використав для акцентації на найактуальніших, найважливіших в даній ситуації моментах: так, ім'я полковника Андрія Мельника золотими літерами вписано в історію національно-визвольної боротьби українців за свою державу, а, значить в історію українського державотворення, але незначні розбіжності тактичного характеру всередині ОУН вороги використали для розколу Організації і цю рану належить загоїти нашому поколінню, об'єднаному спільною боротьбою з одвічним ворогом України — москало-імперською Росією; так, кілька років тому ми, націоналісти всіх

віток ОУН провели у Львові об'єднавчу конференцію, де з ініціативи Голови Проводу ОУН Богдана Червака було прийнято рішення провести Другий об'єднавчий Конгрес ОУН з метою відродження єдиної ОУН, створеної в часи Євгена Коновальця. Тоді в керівників деяких націоналістичних організацій не вистачило мудрості підтримати цю життєво необхідну ініціативу, тому тепер пожинаємо плоди нашої роздробленості — тотальний наступ реваншистських проросійських сил не лише на окремих патріотів-націоналістів, але й на державність України; так, кандидати-націоналісти з успіхом взяли участь у теперішніх виборах до місцевих рад, але, приміром, Микола Сулятицький, ставши переможцем на всіх виборчих дільницях свого виборчого округу, не пройшов до депутатства в обласній раді, бо дія драконівського закону про вибори, прийнятого теперішньою Верховною Радою України, не дозволяє кандидатові скористатись цілком заслуженою перемогою, якщо політична сила, від якої він балотувався (в даному випадку від НРУ) не набрала п'ятипроцентного мінімуму голосів, тому я закликав нардепа Ю.Тимошенка зробити депутатське подання на відповідне редагування цього закону, який фільтрує найздібніших і найгідніших патріотів і надає змогу пролізти до рад місцевого рівня представникам старої наскрізь корумпованої системи і їхнім прислужникам т.зв. «вишиватникам». У 2006-му році на відкритті пам'ятника полковнику Андрієві Мельникові у його рідному селі Воля Якубова, що на Львівщині, до єдності лав націоналістів закликали Голова Проводу ОУН, останній президент УНР в екзилі Микола Плав'юк, член Проводу ОУН Павло Дорожинський, Голова ВО «Свобода» Олег Тягнибок та багато інших визначних діячів націоналістичного руху. Однак, значних зрушень у напрямі єднання досі не досягнуто, хоча війна Росії проти України таки потроху змиває багно незгоди в середовищі націоналістичних організацій. Щоб не допустити нової руїни, щоб уникнути того становища, про яке писав гетьман Іван Мазепа («През незгоду всі пропали, самі себе звоювали») маємо вимагати від керівництва різних віток ОУН не красивих обіцянок і амбітних словесних пасажів, а рішучих і виважених дій у плані об'єднання і зміцнення єдиної ОУН, як визначальної структури націо-і державотворення. Тоді, у Волі Якубовій я прочитав мій вірш «Вибачення», присвячений полковникові Андрієві Мельникові. Тож і на урочистості в Івано-Франківську я знову прочитав цей вірш як нагадування, що *«До Львова шлях крізь Київ проляга, / І, певно, є на те вже Божа воля: / Щоб наш народ не замела юга, / Хрест нації на нас поклала доля».*

2016 р.

ПОВСТАНСЬКА ВАТРА, МУЗЕЙ УПА і ГРУШІВКА…

1.ПОДІБНО ДО ГАЛІЛЕЯ…

Цьогорічна Повстанська Ватра в вечір напередодні свята Покрови Пресвятої Богородиці у селі Середній Березів, що на Косівщині, була традиційно знаменитою: довжелезні сухі колоди, складені конусоподібно і підпалені старими шинами від автомобілів, створювали водночас атмосферу Майдану і АТО. Іскри від ватри злітали так густо, що пропікали шевелюри і щипали за лисини навіть учасників обох цих історичних дійств. Але настрій у всіх присутніх був бадьорий. І не тільки тому, що полум'я ватри злетіло майже в рівень чотириповерхової місцевої школи, але й через наявність побіля ватри чудернацько освітлених електричними лампочками столів з наїдками і численними пляшками грушівки — самогону із грушок, до якого розпашілі березуни були більше прихильні ніж до магазинних «посестер» з акцизними наклейками. Після освячення ватри парохом місцевої церкви отцем-деканом Романом, короткої, але доречної промови головного організатора, як тепер модно казати, промотора дійства голови Березівського осередку ОУН-УПА, колишнього голови сільської ради (дві каденції!) і мого двоюрідного брата Івана Клим'юка, виступив сільський хор під орудою Оксани Сулятицької. Лункі пісні стрілецької і повстанської тематики у виконанні голосистих березунів і березунок так розбурхали сонливість села, що небавом площу біля ватри заповнили не лише статечні газди і газдині, але й старенькі іномарки і скутери «пацанів» місцевого розливу.

І треба ж було мені так опростоволоситись, щоб у своєму виступі побіля ватри закликати односельців не піддаватись спокусі національного розбрату у цій шаленій і дурнуватій війні компроматів напередодні виборів, бо вибори минуться, а бруд ще довго доведеться відмивати. Необачно заторкнув я і тему НАТО, членство в якому було б надійним гарантом нашого державного суверенітету і територіальної цілісності і дало б нам можливість уникнути цієї жахливої і підступної війни, яку веде проти України імпер-шовіністична, ненаситнокровожерна Росія. Відразу ж після виступу до мене підійшов кремезний місцевий гевал і натякнув, що за агітацію за вступ України до НАТО можуть скрутити в'язи, або наклеїти ярлик американського чи російського шпигуна. «Але ж Леонідові Кравчукові, Євгенові Марчукові і їхнім соратникам, які утворили громадську організацію «Рух за Україну в НАТО» і агітують за проведення Всеукраїнського референдуму з питання набуття Україною повноцінного членства в НАТО ніхто не погрожує і не наклеює ярликів шпигунів, — намагаюсь виставити гевалові свої контраргументи за право висловлювати свою незалежну думку на всяку тему, не тільки про НАТО». Гевал криво посміхнувся і багатозначно вицідив: «Пане Симчич, огляньтесь довкола —

ви не в Києві, а в селі, де свої закони і поняття, де, перш ніж щось привселюдно балакати про НАТО чи на політичні теми, треба добре оглянутись довкола себе…». Я оглянувся: люди як люди, більшість дякували мені за щирий і просвітницький виступ, але й натикався поглядом на колючі і єхидно-вкрадливі очі, в які було огидно заглядати глибше. Проте, грушівка все більше розв'язувала язики і дедалі гучніше лунали тости за перемогу над москальськими окупантами-антихристами і щасливе повернення з АТО рідних і близьких. А я подібно до Галілея залишаюсь при своїй думці про НАТО…

2. УНІКАЛЬНИЙ МУЗЕЙ УПА

Освятивши музей УПА, отець-декан Роман наголосив, що тепер школярі, молодь села і всі березуни мають змогу краще пізнавати своє родове коріння, гідно продовжувати і примножувати національні традиції і звичаї понад тисячолітніх Березовів і славних і здібних березунів. Священик зазначив також, що цього року на рівні держави вшановано ювілеї Провідників нашої Греко-Католицької Церкви митрополита Андрея Шептицького та патріарха Йосипа Сліпого. Для кращого розуміння змісту і значення пасторської діяльності цих видатних особистостей нашої Церкви отець-декан Роман навів цитати з їх душпастирських звернень до народу: «Стережіться гріха супроти святої Віри, тримайтеся своєї Церкви, бо зрада Батьківщини є мерзенним злочином; пам'ятайте, що ви належите до святої Католицької Вселенської Церкви. Любіть її, тримайтеся і шануйте її» (А.Шептицький). А митрополит Йосип Сліпий пів століття тому сказав: « Ви мусите триматись однією мовою, однією Вірою у Христа, однією молитвою, одним богослужінням, одним обрядом, однією національною українською свідомістю, однією молитвою і шаною до нашої спадщини князів і воїнів, до нашої культури, літератури і мистецтва, до наших традицій і звичаїв, до державницького правління, скріплених багатою історією багатьох століть». «Хто не знає свого минулого, — резюмував отець-декан Роман, — той не гідний майбутнього». Священик повідомив також, що передасть до музею частину своєї бібліотеки, яку збирає з часів навчання у духовній семінарії за кордоном. Очевидно, таку думку йому навіяли вже наявні в музеї книги, зокрема ціла серія журналу «Визвольний шлях», передані українською діаспорою з Америки через дружину голови сільради Анну Перцович, яка була за кордоном і мала зв'язки з допомоговим Комітетом української діаспори. Технічну частину музею: кріплення світлин, рамки для ікон, портретів Головнокомандувача УПА генерала Романа Шухевича, видатного дисидента, парламентського діяча і очільника Руху В'ячеслава Чорновола, вітрини для експонатів виготовив вчитель місцевої школи Ігор Геник.

Унікальність відкритого і освяченого в цей день в одній з кімнат місцевої школи музею УПА за словами виступаючих на урочистості

І.Клим'юка та директора місцевої школи В.Ігнатюка полягає передусім в унікальній фотографії всього складу стрільців Березівської сотні станом на 1945 рік. Пошарпану і понівечену малу світлину, що чудом вціліла у когось із стрільців і була декілька разів перефотографована, втративши і без того не бездоганну якість оригіналу, відреставрував і виготовив збільшений варіант мій син Роман Симчич, художник-графік і дизайнер за фахом. Навіть голова місцевої сільради Святослав Перцович впізнав на цій світлині свого батька Миколу. І інші березуни впізнавали на історичній світлині своїх рідних і близьких. Під фотографією видрукувано коротку історичну довідку про історію заснування Березівської сотні (1943 р.), її керівний склад та основні бої, в яких брала участь легендарна сотня, якою командували сотенні Мороз (Дмитро Негрич) та Кривоніс (Мирослав Симчич), обидва з Вижнього Березова. Найзнаменитішим історичним боєм сотні вважається Рушірський бій, в якому понад сто стрільців Березівської сотні під орудою Кривоноса (Симчича Мирослава) розгромили в декілька разів чисельно переважаючу колону енкаведистів на чолі з командиром дивізії героєм совітського союзу генералом Ніколаєв Дергачовим, що поспішали на підмогу основним силам дивізії совітських карателів, затиснутих в Космачі в смертельне кільце трьома куренями УПА.

Вчителька місцевої школи Марія Симчич у своєму виступі на урочистості запропонувала проводити в музеї уроки мужності, а громадська активістка Анна Малкович закликала поповнювати експозицію музею новими історичними артефактами. Змістовно виступили в музеї і ветерани УПА Василь Томич, Іван Малкович та Михайло Скільський. Серед реліквій музею — прапор України, привезений з АТО, на якому численні автографи наших захисників — бійців АТО, в тім числі і наших березунів, за яких ми молимось Богу і допомагаємо через волонтерів всім, чим можемо.

Після відкриття музею УПА в актовому залі школи відбувся концерт за участю учнів школи і вже згадуваного сільського хору. Перед початком концерту голова сільради С.Перцович вручив грамоти ветеранам УПА, активістам села і тим, хто передав для АТО більше 500 грн. В ході концерту прозвучали і прізвища тих березунів, які тапер беруть участь у неоголошеній російсько-українській війні, але виписати ці прізвища для їх вшанування у ЗМІ мені не вдалось ні в ведучої концерту, ні в голови сільради, хоча я нікуди не балотуюсь. Більше того, навіть на фуршеті після концерту мені не вдалось вивідати рецепт місцевої грушівки, яка щедро прополіскувала (щось у горлі деренчить…) загартовані горлянки березунів, заклопотаних передвиборчою конкуренцією більше ніж глобальними проблемами всесвітнього і всеукраїнського масштабів.

2015 р.

ТУРБУЛЕНЦІЯ НАВКОЛО БАНДЕРИ

Урочисте відзначення 106-ої річниці від Дня Народження Провідника Українських Націоналістів, незламного борця за волю України Степана Бандери, яке відбулося 9-го січня 2015 року в с. Середній Березів (Косівщина), попри завихрення і протиріччя у виступах окремих ораторів, набуло ознак і змісту об'єктивного усвідомлення реалій і загроз російсько-української війни, що майже рік триває на очах усього цивілізованого світу, ошелешеного і шокованого варварською агресією, віроломною жорстокістю і підлою брехнею кремлівських імпер-шовіністів — паліїв Третьої світової війни.

Після Служби Божої і освячення пам'ятника Степанові Бандері до учасників віча звернувся парох місцевої Церкви отець Роман. Його мудра проповідь охопила аспекти духовного, по-християнськи саможертовного життя глибоковіруючого Провідника борців за волю України Степана Бандери, подвиг якого співмірний з подвигом учня Ісуса Христа першомученика Степана, якого каменували за те, що не відрікся від Христового вчення. Виконуючи настанови Божі, навіть молячись за наших ворогів, ми усвідомлюємо і з гідністю промовляємо: нехай перед Господом Богом будуть покарані ті, хто супроти українського народу вчинили найбільший злочин — порушили 5-у Заповідь Божу «Не вбий»! Покарай, Боже, лютих ворогів України — антихристів, московських агресорів-ординців за кожного вбитого нашого батька, сина, за муки і сльози їхніх діточок-сиріт, їхніх матерів і жінок, за кожне спалене градами і мінами українське село чи місто, за мародерство, знущання і катування над полоненими — ось що говорить сьогодні Степан Бандера своїм могутнім духом, що страждає і бореться разом з усім українським народом.

«Проби смерти не витримує те, що є витвором самого життя. — Звертається до нас, українців і до християн всього світу Степан Бандера у своїй глибоко духовній і по-філософськи мудрій праці «З невичерпного джерела». — А оце мільйони людей, цілі народи в обличчі смерти захищають правди і цінності, які їм дорожчі від самого життя! Бо людська душа походить від Того, Хто споконвіку був перед життям і буде після життя, вічно, а оборона великих правд більше наближає людську душу до Бога, ніж життя». Отже, натхненні духом та ідеями Степана Бандери, шукаємо в джерелі віри тієї сили, яка перемагає навіть смерть. І ми знаходимо цю силу, бо, як висловився у своєму виступі на віче голова Середньо-Березівської сільської ради Святослав Перцович: «Всі, хто бореться за українську незалежність, незалежно від національності, раси, чи віросповідування, є нині бандерівці. Адже ще в 50-ті роки минулого століття Степан Бандера напророчив: «Якщо один проголосить «Слава Україні!», а мільйони дадуть відповідь «Героям слава»!, тоді буде Українська Держава».

Розуміючи, що це пророцтво Степан Бандера виголосив не для мітингового красномовства, а для помноження сил нації в боротьбі з реальним ворогом — московським агресором, у своєму виступі я (М.З.С.) сформулював конкретні пропозиції, які були підтримані громадою села Середній Березів і ввійшли до резолюції віча:

«1. Звернутись до Президента України з вимогою повернути національним і народним героям України Степанові Бандері і його соратникові Роману Шухевичу незаконно відібрані у них офіційні звання «Герой України».

2. Присвоїти звання «Герой України» легендарному сотенному УПА, очільнику славної Березівської сотні, що здобула блискучі перемоги над німецькими і московськими окупантами, особливо у Рушірському бою, багатолітньому політв'язневі совєтських ГУЛАГів, голові станиці Братства УПА Коломийщини Мирославу Симчичу — Кривоносові.

3. Вимагати від усіх віток Української влади, особливо від Президента України Петра Порошенка, якнайшвидше подати заявку про вступ України до членства в НАТО, як гаранту нашого державного суверенітету і територіальної цілісності; запровадити серед населення України, особливо серед студентської і шкільної молоді поширення знань про НАТО; на державному рівні проводити пропаганду за вступ України до рятівного блоку міжнародної колективної безпеки — НАТО.

4. Відновити у школах і вишах України військову підготовку з вивченням і практичним освоєнням модерних видів озброєння; організувати у всіх населених пунктах України вишкільні центри загонів самооборони.

5. Возвеличувати, вшановувати і пропагувати в народі героїзм учасників АТО, як спадкоємців державницьких ідей і кличу Степана Бандери «Слава Україні»!, «Героям слава»!

А ще на цьому віче я прочитав із моєї поетичної книги «Політок» вірша, присвяченого Степанові Бандері, в якому є такі рядки: *«Степане встаньте! Нація Вас кличе! // І віра Християнська кличе теж! // Ваш Дух над нами журавлем курличе, // Що нам потрібна міць твердинь і веж... // Щоб ми таки діждались Вашингтона, // Як нам Пророк Свободи заповів // І праведним, оновленим законом // З'єднали весь наш український світ».*

На жаль, дисонансом до цих пропозицій і поетичного образу Вашингтона як месії незалежності не лише Америки, але і всіх країн, що борються за визволення від колоніального гніту, прозвучали окремі висловлювання про те, що «не треба нам Вашингтона», «кожен, хто зараз не є бандерівець, той є зрадник», «присвоєння звання «Героя України» виглядає як приниження Бандери, бо таке звання має Табачник і йому подібні», «ми вже скасували конституційне положення про позаблоковий статус України і тепер ми на твердому шляху до

НАТО». Такі «завихрення» я називаю дитячим нігілізмом, бо що тоді робити мельниківцям, які є матірною, від Коновальця, віткою ОУН, а що скажуть на образливе звинувачення інші вітки ОУН і прості громадяни, які вважають себе не меншими патріотами України, ніж автор неоковирного ярлика «зрадники». Не соромитись звання «Герой України», а очищати його від всякої нечисті; соромитись треба нашої політичної сліпоти, нашого колоніального промосковського холуйства, соромитись, що ми допускали до влади таких як представники злочинного і ворожого до України режиму «папєрєдніков» і дозволяли їм оскверняти високе і чисте звання «Герой України». Сьогодні ОУН — це прапор єднання всіх Українців перед лицем московської агресії. А на твердому шляху до НАТО ми будемо тільки тоді, коли українці позбудуться совкової полуди і будуть освідомлені бодай із першою і п'ятою статтями Північноатлантичного договору, прийнятому у Вашингтоні, округ Колумбія, 4 квітня 1949 р., а наші владці якнайшвидше подадуть заявку на вступ України до НАТО, поки двері цього рятівного блоку колективної безпеки відкриті для нашої країни.

На урочистості виступили Петро Підлетейчук — голова Братства ОУН-УПА Косівщини, Юрій Тимошенко — народний депутат України, Ігор Мартинюк — учасник Євромайдану, Роман Матейчук — очільник ВО «Свобода» Косівщини, Богдан Юращук — координатор Івано-Франківського обласного націоналістичного громадського об'єднання «Національний вибір». Колядки і партизанські пісні з успіхом виконав на урочистості хор села Середній Березів під орудою Оксани Сулятицької. Шанобливо і урочисто ведучі заходу Маркіян Лазарович та Оксана Ільницька оголосили імена тих березунів, які захищають Україну на російсько-українській неоголошеній війні, тобто в даний час беруть участь в АТО: отець Микола Мединський, Ігор Перцович, добровольці: Василь Скільський, Василь Романчич, Мар'ян Романчич, Ігор Лубів, Василь Урбанович, Василь Вітковіцький, Володимир Вівденко, Владислав Малкович, Назар Малкович.

Знаменитий фуршет у місцевій ресторації організував для упівців і гостей голова Середньо-Березівського осередку Братства вояків ОУН-УПА, колишній голова сільської ради села Іван Клим'юк.

Попри турбуленцію в головах окремих ультра-патріотів захід удався на славу і виконав свою головну місію — об'єднати українців під прапором національної ідеї. «Україна — понад усе!», «Слава Україні! Героям слава»! — ці славні упівські кличі здійнялись високо над Різдвяними Карпатами і, здавалось, обійняли всю Україну.

2015 р.

РІЗДВО З ПОДИХОМ НЕКРОПОЛЯ

Понад десять років у третій День Рождества Христового, а тепер 9 січня 2016 року, жителі села Середній Березів, що на Косівщині, відзначають ще й День Народження славного сина України, Голови Проводу ОУН, Героя України Степана Бандери.

Велику роботу в згуртуванні селян довкола Української Греко-Католицької Церкви проводить місцевий парох-декан отець Роман Шкабрій. І цього разу після Служби Божої в церкві отець Роман блискуче виступив на відкритті віча біля пам'ятника Степанові Бандері. « Відкривши силу молитви, — наголосив отець Роман, — разом з усім світом щиро благаємо у Бога миру. Ми вчимося бути солідарними. Ми вчимося відчувати потребу солдат на фронті як власні потреби. Ми вчимося перейматись болем тих, хто втратив рідних і близьких, болем поранених і полонених як своїм болем. Серед щоразу більших нестатків, економічної скрути, усе ще всюди присутньої корупції та недостатньо ефективного політичного управління ми не втратили співчуття до ближнього, стали відповідальнішими і сміливішими в обстоюванні власної гідності, продовжуємо ділитися з потребуючими тим, що маємо, тим, у що віримо, тим, ким ми є…». «А ким ми є, — подумалось мені ненароком, — якщо вчора я з Романом Симчичем, рідним сином Василя Симчича, кіноактора і режисера Коломийського театру, поспішали до Коломиї на презентацію книги про його тата і мого стрия видатного діяча української сцени до 100 річчя від Дня його Народження, але автобус, що мав прибути за розкладом, не доїхав до нашої зупинки, а з попутних автомобілів, десятки яких гонорово проїздили побіля нас і яких ми благали жестами зупинитись (до речі навіть родичів, які поспішали на ту презентацію і добре знали, що нам конче потрібно там бути) відповідали нам насмішливими і образливими жестами пальців? Хто ми є, якщо мені, інвалідові — чорнобильцеві у рідному селі штучно і безпідставно створюють «репутацію» ізгоя, якого намагаються обікрасти і обкрадають, бо зникли гроші, які я накопичував на пам'ятник моїй мамі, спаплюжити, дискредитувати в очах односельців і громадськості краю. Хто ми є, якщо у ставленні до опальних літераторів, як і в колоніальні часи, діють цензурні заборони, і з мого вірша «Карпатська заграва» при передруці в іншій книжці викинули такі рядки: «Цькування системою «горді», / Найкращою в світі, мабуть, / Сатрапові і держиморді / Ми плазом стелились на путь / І ми не стелились і в тюрмах / Боролись, як праведник Стус. / В мордовських бараках і юртах / Ридав український обрус»? Хто ми є, якщо ходимо до церкви, але церковної науки не беремо до своїх сердець і вчинків, бо гординя, егоїзм і жадоба грошей заступають нам здоровий глузд і ведуть стежками користолюбства і коритолюбства, самоїдства і страху перед ворогом і його прихвоснями-зрадниками таємними і чинопосі-

дальними, руйнують бажання об'єднуватись довкола християнської, а, значить, національної ідеї, бути солідарною спільнотою, громадою»?

«Ім'я Степана Бандери, — наголосив у своєму виступі на віче біля пам'ятника Бандері голова виконкому Середньо-Березівської сільської ради Микола Ігнатюк, — стало символом захисників України в неоголошеній війні з російськими окупантами і їхніми прихвостнями — зрадниками України, терористами і сепаратистами. На жаль, сьогоднішнє свято осмучене ще й відходом у вічність директора нашої школи Ігнатюка Василя Михайла. Порадившись з оргкомітетом, ми не будемо влаштовувати пишних святкувань, просто відправимо панахиду, чоловічий хор заспіває гімн України і гімн ОУН, заколядуємо і проведемо віче, бо є про що висловитись і порадитись, щоб наша національна єдність, наше громадянське суспільство і націоналістична спільнота зміцнювались і активніше впливали на державотворчі і націотворчі процеси в Україні.

Богдан Глібчук, голова Косівської районної «Просвіти» і заступник голови районного КУНу у своєму виступі на віче торкнувся глобальних тем стратегії і тактики українських націоналістів, але, на жаль, без об'єктивного аналізу наших українських реалій російсько-української війни і ролі світового співтовариства у цій війні. «Як показує історія, — намагався переконати присутніх Б.Глібчук, — Бандера зрозумів, що ніякої допомоги українці не отримають… Так як договір з Росією не вартує того паперу, на якому написаний, так само договори з Америкою і Англією нічого не варті, бо не виконують своїх зобов'язань згідно Будапештського меморандуму... У нас достатньо своїх розумів, які можуть придумати відповідну зброю. Тільки треба, щоб олігархи поділились грішми з державою і армією…». Якби ж то все так просто і спрощено. По-перше, порівнювати договори з Росією з договорами з Америкою і Англією і казати, що вони нічого не варті, це все одно, що порівнювати медведя, який напав на тебе з твоїм рятівником, який, дбаючи і за своє життя, повільно, але рятує тебе від дикого і підступного звіра, тобто це — свідомо обманювати людей, брехати собі і людям. Невже так важко передбачити, що якби не економічні і політичні санкції щодо Росії з боку світової спільноти, то російські танки і вся російська вояччина були б вже на кордонах з країнами НАТО, а, може і далі, що в ситуації, коли українська армія була розвалена, а зрадники типу командувача ВМС України Березовського і агентура москалів, «внєдрєна» в усі ділянки українських державних структур, діяла за принципом «п'ятої колони», сподіватись на власні сили не було сил. Справді, Майдан переміг завдяки Божому втручанню і героїзму українських патріотів, котрі відчули, що коли з нами Бог, то хто посміє йти проти нас. Справді, після окупації москалями Криму і відкриття фронту на кордонах Донеччини і Луганщини, ми покладались

на безприкладний героїзм добровольців, що масово пішли на фронт з Майданів Революції Гідності. Справді, бандерівський клич «Слава Україні! Героям слава!» об'єднував всіх свідомих українців і творив чудеса героїзму, коли зі стрілецькою зброєю наші хлопці героїчно стали супроти російських танків. По-друге, твердження оратора про те, що, « в нас достатньо своїх розумів…», видається мені дещо інфантильним. Якби ми мали стільки «розумів», то не мали б стільки партій, стільки національного самоїдства і самодурства, такої моральної і інтелектуальної деградації. Наші «розуми», наш інтелектуальний потенціал, найкращих вчених, інженерів, творців, політиків і т.д. московські окупанти привласнювали собі, або фізично знищували. Так мислити і пропагувати подібне мислення означає займатись самообманом і дискредитацією стратегії національного державотворення, викладеного Степаном Бандерою та іншими провідними ідеологами Українського Націоналізму у їхніх теоретичних працях і втілюваних в реальній боротьбі під час української революції. «І чужого научайтесь, свого не цурайтесь», — вчить нас Тарас Шевченко. І Степан Бандера у своїй праці «Українська національна революція, а не тільки протирежимний резистанс» навчає: «Але український націоналістичний рух — це насамперед визвольний рух. Його головним призначенням і змістом є допровадити до визволення, державної суверенності й соборності України власною революційною боротьбою. Відповідно до цього в нашій ідеології і програмі розставляються і наголошуються різні моменти під кутом визвольної боротьби, а не чисто теоретичних, голослівних декларацій і деклямацій, чи просто — спекуляцій на кон'юктурі, як це собі позволяють всякі партії. Наша визвольна концепція — це концепція чину, боротьби, тож і програма віддзеркалює не тільки важливість, а й дійове чергування наших цілей. Без власної держави, без визволення, отже і без визвольної боротьби, Україна не може мати ані свободи, ані добробуту, ані якої-небудь тіні демократії. Тож усяке переставлювання цього порядку речей в сфері концепцій веде до баламутства, а в сфері політичної дії — до підривання визвольних змагань нації». Я переконаний, що в умовах нинішньої оборонної війни України проти московських окупантів і всесвітніх брехунів Степан Бандера, беручи до уваги те, що Держдума Росії ухвалила рішення ввести російські війська на територію України, тобто офіційно перед усім світом оголосила війну Україні і таки відкрила фронт і знищила своїми переважаючими силами в Іловайському і Дебальцівському котлах і в дворічній війні понад вісім тисяч українців, назвав би війну війною, а не антитерористичною операцією (на жаль, ми змушені називати війну АТО з певних відомих причин) і надав би великого значення дипломатичним та ідеологічним методам війни, агітації за колективну безпеку, яка в сотні разів дешевша і ефективніша за індивідуальну. І якщо з дипломатією у нас досягнуто значних пос-

тупів і зрушень, то в царині ідеології і пропаганди відчутний проросійський фактор через належність наче б то українських телеканалів російським чи проросійським олігархам. На цих телеканалах домінує російська мова і безпардонне висміювання всього українського. Навіть президента України начебто у безневинних мультиках показують незмінно у мундирі російського царя Петра І, ніби то забуваючи, що для українців московський цар сприймається як «той перший, що розпинав нашу Україну» (Т.Г.Шевченко). При таких «жартах» народ збурюється і вже й не помічає тих рятівних для держави кроків і дій, якими ще утримується хиткий мир на Східному фронті і мобілізується світова демократична спільнота на захист демократії і цивілізаційних цінностей, на відвернення Третьої світової війни, яку московські агресори фактично вже поширюють на всі континенти нашої планети. Інша справа, якщо згадуваний вище «рятівник» від дикого ведмедя вимагає від тебе, як від жертви, щоб для здобрення медведя і відвернення звіра від його, «рятівникового» городу, у конституції своєї хати ти написав, що дикі медведі і вовки, які вже зруйнували огорожу навколо твоєї хати і городу, зжерли частину твоєї рідні і перетворили в руїну частину твоєї земельки-годувальниці, повинні отримати від тебе «особливий статус» жити у твоїй хаті, чинити, що їм заманеться, жерти, кого заманеться і що заманеться, а ти не маєш права їх карати за злочини, а тільки годувати їх і трястися зі страху перед ними. В такій ситуації «рятівникові» треба запропонувати, звісно, дуже дипломатично, щоб він і в своїй конституції написав подібне і «насолоджувався» таким самовбивчим «гуманізмом» і дебільною «толєрацією», а самому керуватись постулатом мудрого філософа Еммануїла Канта: «Май мужність керуватись власним розумом…» і аксіомою пророка української нації Тараса Шевченка: «У своїй хаті — своя правда і сила, і воля»!

Роман Матейчук, голова Косівської районної організації ВО «Свобода» розпочав свій виступ на віче такими словами: «Мені прикро на душі, що з кожним роком тут все менше і менше нас збирається. Напевно десь так задумано…». Прикро й березунам, що Косівська районна демократична влада не спромоглася замовити автобуса, щоб, як і в минулі роки, всі бажаючі могли приїхати до Березова. Парадокс: вибори показали, що кандидати-націоналісти в Середньому Березові набрали найбільше голосів, але через недолугий закон про вибори і відсутність належної координації щодо партій, що висували цих кандидатів, жодний кандидат-націоналіст не пройшов ні до районної, ні до обласної рад. І хоча пам'ятник Бандері у Середньому Березові, виходить так, що саме цей Березів став обділений у плані депутатства. « На російсько-українській війні, — зазначив Р.Батей, — ми воюємо за нашу територію, але ще не в достатній мірі розуміємо, що треба воювати за мову, за церкву, бо московський патріархат нащупує можливості

панування вже і в цих краях. Треба воювати за інформаційний простір, бо ще не маємо справді українського телебачення. Якщо цього не будемо робити, то ніколи не відвоюємо територію, бо люди не налаштовані, що то є українське, своє, близьке. П'ять років тому головою Косівської райради обрали регіонала. На цих виборах була кандидатура націоналіста Юрія Коваля з Вижнього Березова. Боєць батальйону ім. генерала Кульчицького Національної Гвардії України. Кого кращого можна було представити і показати? Ні, знову обрали не націоналіста. Доки так буде, доти порядку трудно сподіватись і на рівні України, і на рівні району. Треба робити висновки і слідкувати за тими, кому ви довірили свої голоси… Нас, націоналістів, має бути більше і ми повинні бути єдині… В області сформувалась більшість («Батьківщина», «Свобода», «Воля») на противагу «Солідарності» і «Самопомочі». Тому наступні вибори напевно будуть дуже швидко. Будьмо вірними синами, внуками і правнуками своїх предків».

Богдан Юращук, координатор Івано-Франківського обласного націоналістичного об'єднання «Національний вибір», колишній мер міста Коломиї зосередив свою увагу на аналізі причин слабкості українського націоналістичного руху. Одна з причин, на думку оратора, в тому, що цей рух будувався в Україні на партійній основі, обмежуючи себе партійними рамками. Тому зараз архиважливо, щоб український націоналістичний рух став монолітним, єдиним. Треба, щоб у націоналістичному середовищі вималювалась та координуюча структура, яка б сконсолідувала всі ланки українського націоналістичного руху. І тоді зміцниться і викристалізується сучасна націоналістична ідеологія, на якій твердо сформується європейська національна, демократична Українська держава».

Іван Клим'юк, голова Березівського осередку Братства ОУН-УПА, колишній голова Середньо-Березівського виконкому сільської ради у своєму виступі на віче висловив сподівання, що якби тепер були провідники рівня Бандері, Шухевичеві, Коновальцеві, то можливо, що москалі не наважились би піти війною на Україну, бо Україну не розкрадали б, а примножували її міць і силу. Теперішню владу в Україні оратор назвав боязливою, бо здає своїх. «Як таке може бути, — наголосив І.Клим'юк, — що на своїй землі знаходяться у плену, безвісти пропавші, побиті і закатовані тисячі українців? Це встид нашій владі і ганьба!». Додам, що цей «встид» стосується кожного з нас, бо ми обрали цю владу і щоб не було цього «встиду» треба контролювати і піддавати гласності дії влади, підставляти їй плече, а не підніжку.

Пафосним прочитанням вірша «Любіть Україну» завершив виступи на віче Роман Кабин із Косова, а чоловічий хор села Середній Березів у мазепинках, пошитих за індивідуальним замовленням і за ініціативою І.Клим'юка, виконав гімн України. Активну участь у святочному віче взяли голова Івано-Франківської міської ОУН Микола

Сулятицький, колишні голови виконкому Середньо-Березівської сільської ради Михайло Томич, Василь Крушняк, Святослав Перцович, представник Нижнього Березова Василь Арсенич, вчителі Ігор Геник, Марія Симчич та її син Юрій Симчич, членкині оргкомітету Марія Ігнатюк, Ярослава Клим'юк, Оксана Сулятицька, Марія Повх та ін. Учасники віча сфотографувались біля пам'ятника С.Бандері, і мені було приємно, що поруч мене стояв 92 -річний комбатант ОУН-УПА Михайло Мончук, з яким ми брали участь у багатьох націоналістичних заходах, друг мого далекого родича легендарного сотенного Березівської сотні ОУН-УПА Мирослава Симчича-Кривоноса, де моя мама Параска Клим'юк була зв'язковою. Шкода тільки, що учасники віча і передусім шановні гості, не відвідали Музей УПА у приміщенні місцевої школи. Нашу історичну пам'ять треба берегти і передавати наступним поколінням.

На фуршеті, за щедро накритими столами з чудовою березівською грушівкою і домашніми наливками, передусім прозвучав тост за Різдво, за Матір Божу, що народила світові Спасителя — Ісуса Христа і за березівських жінок, чия праця і уміння спричинилися до такого пишного святкового застілля. Після енної чарки тости дедалі більше набували об'єднавчого, політичного і релігійного характеру. Об'єднання довкола оковитої має свої плюси і мінуси, як вчить історія і подальші події цьогорічного Різдва. Висловлювались песимістичні думки про те, що НАТО не буде воювати за Україну, на що я, як учасник перших Українсько-НАТОвських військових навчань Sea Breeze-97 на тоді ще Українському (дай Боже, щоб знову був таким!) Криму відповів, що, звісно, НАТО не буде спеціально воювати за Україну, але за порушення москалями світового порядку, що веде до розв'язання Третьої світової війни, де не буде переможців чи переможених, а тільки «ядерний пєпєл» (висловлювання російського телеведучого Кисельова), тобто не придатна для життя пустеля, отже за своє життя, за свої країни НАТО ще й як буде воювати, тим більше, що як засвідчив ще у вісімдесяті роки колишній президент СРСР Михайло Горбачов, НАТО і, зокрема США, на десятки років випередили Радянський Союз, тим більше теперішню кризову Росію у гонці озброєння. Цивілізований світ більше воює розумом і економічними санкціями, ніж зброєю. І нам треба не скиглити, а скористатись цією ситуацією і скоріше приєднатись до НАТО, як до рятівної «парасольки» не лише для 28 країн-учасниць блоку колективної безпеки, але й для України. Релігійна тематика торкнулась московського патріархату, який де-не-де під видом монахів вигулькує і в наших краях і який дискутанти сприймали як диверсію вміло і хитро впроваджену в наших карпатських селах, де ще свіжа пам'ять про те, як цей московський «патріархат» під орудою енкаведистських душогубів у 1946 році провів у Львові насильницький синод знищення УГКЦ, як пограбував наші церкви і собори,

як тисячі українських священиків-галичан підступно повбивали, а решту заслали на каторгу до Сибіру разом з митрополитом УГКЦ Йосифом Сліпим, як ще й зараз вчепились, як лютий звір за здобич, за українські найбільші і найвеличніші святині — Києво-Печерську Лавру і Почаївську Лавру. Висловлювались думки і про те, що поки ці святині не будуть повернуті Українській Православній Церкві Київського Патріархату і Українській Греко-Католицькій Церкві, доти ми не матимемо повноцінної підтримки від Бога і все більше при цьому тліючому конфлікті з москалями уподібнюватимемось до геть совкового середньовіччя типу Придністров'я чи повного жебрацтва і руїни типу Абхазії. Всім було весело і святково, бо хміль не затуманив мізків. А коли трапилась можливість попутним транспортом добратись до своєї хати, я відкланявся і через якусь годину-другу міцно заснув у своїй теплій кімнаті. Вранці довідався, що біля «бази», де тусується сільська молодь, хлопці, що повернулись з АТО, проводили свої «розборки» з допомогою стрілецької зброї. Кажуть, це була бійка за дівку і на дурну, тобто п'яну голову, що лишній раз доводить, що від алкоголю більше біди, ніж втіхи. В результаті один хлопець отримав важке вогнестрільне поранення, а іншому повибивали зуби і кинули в багажник авто. З теленовин довідався, що винуватців зловили аж в сусідній Закарпатській області, у якійсь кнайпі, співвласником якої є донеччанин і де хлопців з порушеною на російсько-українській війні психікою побили за те, що не мали чим заплатити за вечерю. Через кілька днів у теленовинах ці події обросли новими фактами, зокрема нібито вилученою у фронтовиків значною сумою російських рублів, наявністю жінки одного із затриманих, тощо. Склалося враження, що цей «дебош» здійснено і рекламується для дискредитації націоналістів — активних учасників російсько-української війни. Як легко в нашій державі карають українців, що повернулись з війни, а тимчасом сопливий мажор, що цими ж днями у Києві вбив на смерть жінку і влетів іномаркою в стоматлікарню, вже гуляє на свободі, а всі телеканали створюють йому рекламу «крутого», показуючи документальні кадри, як той мажор посіває грошима. Певно саме такі «посівальники» «насіяли» судді Зваричу мільйони доларів. Дивно, що суддю посадили, а мажора, що вбив жінку і наніс шкоди медичному закладу, відпустили для нових «подвигів». Опитувані різними телеканалами і мислячі українці висловились про звільнення цими днями з ув'язнення судді Зварича вельми парадоксально, мовляв, корупційна система віддала одного із своїх «вінтіків» тільки для того, щоб кинути тінь на іншого однофамільця — міністра юстиції, котрий прибув із США і виявився справжнім і чесним патріотом України. Таких якостей корупційна проросійська система не прощає. Зрештою, це типова практика дискредитації славних українських імен: після смерті поета Василя Симоненка на політичну арену України висунули проросійського однофа-

мільця; після сметрі яскраво національного кіноактора Івана Миколайчука, на естрадній сцені вигулькнув босий і карикатурний його однофамілець і т.д. і т.п.). На жаль, Різдвяні свята не потішили оновленням і очищенням від корупційних і антиукраїнських випадів старої підколоніальної системи і не обійшлися без подиху некрополя і зловісного подиху війни, яку ми виграємо тільки у тісній співдії із світовою спільнотою, освяченою Божим благословенням. Отже, як полюбляли казати древні латиняни, ora et labora — молімось і працюймо.

2016 р.

ЧИН СВЯТА ГЕРОЇВ

На Свято Героїв у нашому рідному селі Середній Березів, що на Косівщині, нас двоє (я, автор цих рядків, і Микола Сулятицький, голова Івано-Франківської обласної ОУН) поспішали з доброю звісткою: вчора, 21 травня в Києві делегати XXI-го Великого Збору Українських Націоналістів (ВЗУН), до числа яких належимо і ми, одноголосно прийняли рішення про Подання до Президента України Петра Порошенка, Верховної Ради України і Кабінету Міністрів України кандидатури 94 річного сотенного УПА Мирослава Симчича-Кривоноса на присвоєння йому звання Героя України. Ми з Миколою виступили на ВЗУНі і переконали делегатів, що Кривоноса вже декілька разів висували на цю найвищу нагороду нашої держави, але якось так виходило, що людям, які не тільки не боролись за незалежність України, але й розкрадали її, улесливо прислуговували своїм мистецтвом ворожій державі, підписували з ворогами України згубні угоди, тобто заохочували агресорів до нападу на нашу державу, отже таким одіозним фігурам звання Героя України присвоїли, як кажуть москалі, «лєгко», а легендарному сотенному УПА, командирові Березівської сотні, яка виграла чи не найуспішніший бій за всю історію УПА — бій під присілком Рушір, в якому Березівська сотня під орудою Кривоноса — Мирослава Симчича вщерть розбила батальйон енкаведистів, на чолі з командиром дивізії героєм совіцького союзу (за депортацію кримських татарів) генералом (посмертно розжалуваного до підполковника) Дергачовим, котрий поспішав на виручку своїй дивізії, яку три курені УПА впродовж трьох днів добивали в оточеному селі Космач, яке тоді називали Бандерівською столицею, не присвоїли. В 1948 році з другом «Чернецем» — Томичем Кривоніс попав у «пастку» — їх оточили у хаті, де вони перебували, зав'язався бій, що тривав 10 годин; Чернеця тяжко поранили; хату підпалили, а Кривоніс продовжував відстрілюватись, поки не втратив свідомість від диму палаючої хати. Енкаведи-

сти їх витягли, пов'язали і відвезли до Яблунова, де після катувань Чернець помер, а напівживого Кривоноса відвезли до Станіслава (нині Івано-Франківськ). Там його били залізними прутами так, що все тіло почорніло, але він вижив і не спокусився на сите життя за зраду побратимів. Відбув у сибірських ГУЛАГах 32 з половиною роки, але вижив і вже в Незалежній Україні повернувся до рідної Гуцульщини.

Після освячення, спорудженого на кошти Березівської громади хреста воїнам Збройних Сил України, Національної гвардії, воїнам — добровольцям, які загинули в боях з московськими окупантами на Сході України, ведучий свята, колишній голова місцевої сільради Святослав Перцович виголосив змістовну промову, в якій назвав імена не тільки полеглих березунів-воїнів УПА, але й 15 воюючих нині і 2-х загиблих в зоні АТО молодих березунів. «Ця війна не за Порошенка, не за Гройсмана, — наголосив С.Перцович. — Ця війна за нас, за майбутнє наших дітей та внуків, за Українську Самостійну Соборну Державу. Дехто питає наших захисників: «За що воюєте»? Вони відповідають: «Коли припинемо воювати, тоді зрозумієте за що ми тепер воюємо». Якби не наші волонтери, яким особлива шана, якби не масова підтримка свідомого населення України, якби не підтримка Європи та Америки, то московська орда розкошувала б по всій Україні».

Під час мого, Миколи Зеновія Симчича, виступу, в якому я розповів про рішення XXI-го ВЗУНу подати кандидатуру Мирослава Симчича-Кривоноса на присвоєння йому звання Героя України, появився і сам Кривоніс. Тому я звернувся до учасників віча привітати Народного Героя трикратним «Слава! Слава! Слава!». Кривоніс відповів «Слава Господові Богу! І Слава Україні»! Учасники віча одностайно підтримали рішення XXI-го ВЗУНу про подання кандидатури Мирослава Симчича-Кривоноса на звання Героя України і запросили його на святковий бенкет на честь свята Героїв. На святочному віче змістовно виступили: учасник АТО, депутат Косівської районної Ради Юрій Коваль, голова Координаційної ради Прикарпаття «Національний вибір» Богдан Юращук, голова Березівського осередку Братства ОУН-УПА Іван Клим'юк, представник Коломийщини Михайло Беркещук, голова місцевої сільської ради Микола Ігнатюк та активний учасник Оранжевого Майдану та Майдану Гідності, депутат Косівської районної ради Микола Васкул. Окрасою віча були пісні у виконанні чоловічого хору Середнього Березова та хору міськрайонної станиці Братства ОУН-УПА Коломийщини під орудою Марії Маївської. Завершилось віче спільним виконанням всіма учасниками віча Славня України «Ще не вмерла Україна!». Після закінчення віча ми обоє з Миколою Сулятицьким роздали учасникам віча, переважно воякам Братства ОУН-УПА і учасникам бойових дій АТО, наші подарунки від XXI-го ВЗУНУ: найсвіжіші числа газети «Українське слово. Літаври». А Мирославу Симчичу-Кривоносу і Музеєві УПА, що успішно діє при місцевій середній

школі, урочисто вручили книги «Україна — моє життя». Автор — славної пам'яті останній Президент УНР в екзилі, Голова ОУН, наш земляк з Русова, що на Снятинщині, Микола Плав'юк. Не дивлячись на відсутність на віче учнівської молоді, навіть тих учнів, яким було доручено стояти у почесній варті, над чим треба задуматись дирекції школи і її кураторам на всіх рівнях, Свято Героїв у Середньому Березові успішно виконало свій патріотичний чин.

P.S. Оскільки на віче я прочитав мій вірш «Кривоносові», який написав ще в 2008 році до відкриття у Коломиї пам'ятника Кривоносові, то вважаю за доцільне запропонувати його читачам моєї книги, адже вірш, виявляється, актуальний і в наші дні.

КРИВОНОСОВІ

Уклін Тобі, безстрашний Кривоносе,
Ти пам'ятником став ще за життя.
Пливуть тумани на сумні покоси,
А Ти кладеш дорогу в майбуття.
Відлунює Твій голос у смереках,
І крізь роки клекоче скоростріл.
Ти щастя мав і близьке, і далеке –
На ворога дивитись у приціл…
Карбує пам'ять історичні віхи:
І тих, хто є, і тих, кого нема.
Тож закарбуймо нині тут навіки
Березівської сотні імена.
Рушірський бій — цю пісню стоголосу
Веде Твоя поранена рука…
Цей пам'ятник не тільки Кривоносу,
Це — невмирущість славної УПА.
Пройшов Ти крізь катівні і ГУЛАГи,
Та не зламав присяги вояка,
Щоб гордо квітли України стяги,
Щоб не маліла наша толока…
Але що сталось нині з рідним краєм?
Чом гори «лисі», землі хто скупив?
Що не здолали окупантів зграї,
Те гріш лукавий хижо докінчив.
Вкраїну розкладають з середини…
Ми наче й незалежні, а проте,
Чужинська цвіль на кетягах калини,
Бур'ян чужинський серед нас росте.
У школі вчать, що слово Україна
Окраїну Росії означа…
Щоби забулись рабство і руїна,

Розтрощені голівки козачат…
Слизняк плюгавий мову українську
Бандьоровською злобно назива.
За юдин гріш, за похвалу ординську
Продасть і матір, поки ще жива.
Та є ще порох у порохівницях –
Грядуть Майдани світлом маяка,
Вогнем Вкраїни сяють юні лиця,
Ще знадобиться і твоя рука…
Відродяться ще лицарі минулі
І світ пробудять від брехні і сну.
Не подолають ні кати, ні кулі
Державу, наче сонце осяйну.
Шикуйтесь, побратими Кривоноса,
До лав приймайте молодих борців.
Рушірська пісня лине стоголоса
Звитяги української творців.

2016 р.

ЗАГРАВА ПОВСТАНСЬКОЇ ВАТРИ

Традиційну Повстанську ватру в селі Середньому Березові, щорічно запалюють на свято Покрови Пресвятої Богородиці, починаючи з 1993 року. Цьогорічна ватра, як символ слави УПА, мала специфічний відтінок: стовп чорного диму від великої кількості автомобільних гумових покришок дещо нагадував революційні кострища на Майдані у Києві 2014 року. Голова Березівського осередку Братства ОУН-УПА Іван Клим'юк у вступному слові під час запалювання ватри наголосив, що чорний дим цьогорічної ватри повинен нагадувати дещо заспокоєним краянам, що в нашій державі триває війна, що багато наших земляків знаходяться в окопах на передньому краї російсько-української війни, щомиті ризикуючи своїм життям, щоб над нами було мирне небо. Всі виступи біля ватри були лаконічними і суворими у своїй патріотичній суті. Кинувся у вічі і той факт, що цього року біля повстанської ватри було менше людей ніж минулого. Переважно люди старшого віку: учасники сільського хору на чолі з ведучою Оксаною Сулятицькою, працівники місцевої сільської ради на чолі з сільським головою Миколою Ігнатюком, значна частина вчительського колективу на чолі з директором місцевої середньої школи Ігорем Геником, сільські комбатанти ОУН-УПА Василь Томич, Михайло Скільський, Іван Малкович. А де наші молоді патріоти? Невже незалежна

Україна потрібна лише тим, що пішли збройно захищати рідну державу, бо вірять в неї, вірять, що ніхто нам не захистить і не збудує міцну і багату європейську державу, якщо самі дружно не візьмемось за її розбудову? Приміром, серед сільської молоді побутує песимістична думка, що успішно навчатись немає сенсу, бо роботи за фахом, як і будь-якої роботи, майже неможливо знайти, що єдиний вихід — зарубіжне заробітчанство. З молоддю треба працювати. І не тільки вчителям, але й засобам масової інформації і всім, хто має життєвий досвід і тверезий погляд на життя. Хочеться вірити, що заграва повстанської ватри і лункі партизанські і січові пісні, які майже до ранку лунали на всі чотири Березови і навколишні села, просвітять не лише місцеву сільську молодь, але й тих, що побоюються брати участь у подібних заходах, виправдовуючи себе засторогою типу «А як вернуться совіти по третьому разу?..».

Наступного дня, тобто на свято Покрови, після Служби Божої відбулась панахида біля історичної Могили на присілку Царинка, звідки всі учасники дійства пішли до місцевої школи, в актовому залі якої відбулось центральне дійство великого Християнського свята — концерт шкільної і сільської самодіяльності, присвячений святу Покрови, 74-ій річниці сворення УПА і Дню Захисника Вітчизни. І знову картина аналогічна тій, що й біля повстанської ватри: глядачі — переважно літні і середнього віку люди. Молоді — одиниці. Але передусім саме для них, молодих, старались учасники концерту, починаючи від маленьких діточок з місцевого дитячого садочка «Березунчик» у виконанні яких бурхливими оплесками була сприйнята хореографічно-вокальна композиція «Діти України», аж до блискучого виступу вже згадуваного сільського хору під орудою Оксани Сулятицької. На високому виконавському регістрі прозвучали майже всі номери концерту, але, на моє переконання, в невеличкій газетній кореспонденції слід відзначати найістотніше, що не залишає глядача байдужим. Маю на думці: вірш Ярослави Крушняк, присвячений її родичу Степанові Пасічанському, чотовому Березівської сотні УПА; глорифікаційне представлення місцевою вчителькою Марією Симчич (Бодруг) комбатантів ОУН-УПА не тільки вже вищезгаданих, але й почесного гостя нашого свята, давнього друга наших бойових побратимів і активіста нашого шкільного музею УПА, який пані Марія успішно очолює, сивочолого упівця з Яблунова Василя Негрича (псевдо «Лист»); нагородження сільським головою Миколою Ігнатюком почесними грамотами комбатантів ОУН-УПА і родичів учасників АТО; самобутні пісні-балади про героїзм упівців у виконанні жіночого гурту під орудою Анни Малкович; авторське виконання Миколою Зеновієм Симчичем вірша «В обороні Карпат. Внутрішній монолог українського повстанця» із моєї поетичної книжки «Політок», який, до речі, напередодні і після свята Покрови прозвучав на обласному Івано-Франківському

радіо «Карпати» у популярній літературно-мистецькій програмі доцента Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника Марії Ігнатюк; аналітичний виступ доцента Івано-Франківського Національного медичного університету, голови Обласної ОУН Прикарпаття Миколи Сулятицького про перспективи об'єднання віток ОУН в одну монолітну націоналістичну організацію і про необхідність менше говорити про справи, а більше активно діяти; блискучий виступ троїстих музик із Баня Березова під орудою Василя Васкула; артистичний конферанс ведучої концерту Марії Фіцич. Віриться, що заграва Повстанської ватри розгорятиметься все яскравіше і прожене тумани зневіри, страху і національного розбрату. Якщо ми, українці, за два воєнних роки змогли створити високопрофесійну і загартовану в боях Українську Армію, здатну ефективно і героїчно протистояти москальським агресорам-окупантам, то дуже швидко зможемо подолати ще й такі атавізми совкового минулого як корупцію, малоросійське капітулянтство і зневіру у власні сили. Але вирішальне слово в цьому державотворенні мають сказати не олігархи з їхніми награбованими офшорами, а об'єднані в могутній національно-державницький моноліт, Українські Націоналісти.

2016 р.

НЕВИЧЕРПНІ ДЖЕРЕЛА ДУХОВНОСТИ

Традиційно 9-го січня після Служби Божої жителі села Середній Березів, святкують одночасно завершення великого християнського свята Рождества Христового, першодиякона святого Степана і річницю від дня Народження Провідника Українських націоналістів (бандерівців) Степана Бандери. Цьогорічне (2017 р.) святкування, як і попередні, розпочалось в центрі села панахидою і освяченням пам'ятника Степанові Бандері. Після освячення змістовну проповідь виголосив отець-декан Роман, який наголосив, що в теперішній напружений період російсько-української війни особливо важливо молитись за наших воїнів-захисників, які в люті морози, під мінами, снарядами і кулями мужньо стоять на сторожі нашого мирного життя, не жаліють ні свого здоров'я, ні самого життя, щоб виконати священний обов'язок перед Україною — не допустити російських агресорів на територію багатостраждальної української землі, не дозволити ворогам руйнувати наше мирне життя, не перетворювати мирних українців на рабів, а малих дітей на сиріт. Тому всі ми повинні всім чим тільки можемо, допомагати нашим героям-захисникам, бути гідними їх героїчного чину, припадати до джерел духовності, які зцілюють духо-

вну сутність людини, сприяють єднанню нації в боротьбі проти агресорів-антихристів. На мітингу біля пам'ятника Степанові Бандері виступили голова сільської ради Микола Ігнатюк, голова Березівського осередку Братства ОУН-УПА Іван Клим'юк, директор місцевої школи третього ступеня Ігор Геник і заступник голови Косівської районної станиці Братства ОУН-УПА Дмитро Гладун, який, до речі, ще й відсалютував на честь великого свята. Продовження урочистості відбулось в актовому залі місцевої середньої школи, де силами шкільної молоді і сільського хору «Березуни», яким керує Оксана Сулятицька, відбувся знаменитий концерт, який сподобався не лише березунам, але й поважним гостям з району, особливо голові Косівської районної ради Павлові Ванджуракові. Новаторство хору яскраво проявилось не лише у значно зрослому рівні виконавської майстерності, у досконалішому звучанні голосів, але й у підборі репертуару. Пані Оксана зуміла відтворити, тобто відродити ті колядки і пісні, які співали українські повстанці — бійці знаменитої Березівської сотні, які часто збирались у хаті її тіти (маминої сестри Улюськи) і, користуючись тим, що хата розташована на окраїні села, майже в лісі, задушевно співали і колядували на свій, повстанський лад. Ось, приміром, як звучить уривок відомої колядки «Христос родився, Бог воплотився» в партизанській обробці: *«Дніпро збудився, Дніпро збудився, / Почув зиму люту, / Подав новину, подав новину / До быстрого Пруту. / А Прут быстренький, а Прут быстренький / Дністер закликає. / В далеку Волинь, в далеку Волинь / Ту вість посилає. / Друже гуцуле, друже гуцуле, / Подоляче — брате, / Київ, Одесу, Київ, Одесу / Йдемо визволяти…»*. І прикінцевий приспів: *«Гармата гуркоче, кулемет стукоче, / Рвуться гранати, дрижать Карпати, /Прут шумить в долині, враг тікає нині / Слава, слава Україні!»*. Який оптимізм, яка віра в перемогу, яка велика сила духу відчувається у цьому співі, який народжувався в нерівній боротьбі з тодішніми москалями. Цю силу духу і віри в перемогу ми повинні розвивати і передавати нашим бійцям на передових рубежах оборони Української держави. Окрім цієї колядки прозвучали й інші, не менш цікаві і актуальні не лише стосовно тодішньої війни з москальськими окупантами, але й з теперішніми. Зокрема, на високому регістрі майстерності у виконанні хору «Березуни» прозвучали такі повстанські пісні як «Я сьогодні від вас від'їжджаю», «Чи то буря, чи то грім», «Встань, Тарасе, встань, Богдане!», «У темному лісі під білов березов», «Ой, з-за гори сонце засіяло» та ін. Особливістю концерту стало вміле поєднання хорових номерів з мозаїкою яскравих окрушин з біографії Степана Бандери у виконанні ведучих концерту Ігнатюк Ірини і Лейб'юка Дмитра, школярів місцевої школи. Добре попрацювала над сценарієм концерту завідуюча музеєм УПА при місцевій школі Марія Симчич-Бодруг. От тільки над віршем Богдана Стельмаха «Бандерівець» треба було попрацювати сумлінніше, бо читець —

школяр початкуючих класів, геть забув слова і змушений був кожен рядок неоковирно повторювати за суфлером. І хоча зал поблажливо оцінив старання школярика аплодисментами, все ж для дитини це був психологічний стрес, яких педагоги не повинні допускати. Після концерту приїзджих гостей і всіх глядачів запросили відвідати музей УПА і мені, автору цих рядків, випала честь познайомити П.Ванджурака, Д.Гладуна, екс-голову міста Косова В.Пітеляка, учасників АТО М.Скільського та В.Кавацюка з тими експонатами, які стосувалися моєї літературної і журналістської творчості, участі в Українсько — НАТОвських військових навчаннях «Сі бриз -97» (Морський бриз -97), теперішньою працею над документально-художньою книгою «Скеля українського духу», передмову до якої написав Голова Івано- Франківської обласної ОУН, кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства і філософії Івано-Франківського Національного медичного університету, наш земляк-березун Микола Сулятицький, світлиною Березівської сотні, яку майстерно відреставрував і збільшив мій син Роман, світлинами моїх батьків — мама Симчич-Клим'юк Параска була зв'язко-вою УПА, а тато допомагав партизанам ліками, бо й сам був інвалідом війни і придбання ним ліків у аптеках не викликало підозри. Окрім цього я запропонував вчителям нашої школи, а тепер і читачам цього матеріалу, включити для позакласного вивчення статтю Степана Бандери «З невичерпного джерела», де, зокрема, є такі рядки: «Комуністична система запроторила правду до тюрем, концтаборів, загнала її в підпілля, а на її місце поставила фальш і брехню. Але не зуміла вирвати з людської душі розуміння, що таке правда, туги за нею, бажання їй перемогти. Бо правда — це дорога, якою людська душа прямує до Бога. А від цього прямування ніхто й ніщо не відверне людства». Придивившись до нагород, які красувались на грудях Дмитра Гладуна, я запримітив хрест Українських Січових Стрільців з цифрами 1917, 1967 і абревіатурою УСС. Пан Дмитро пояснив, що цю нагороду надіслали його дідові з Канади до 50-их роковин заснування легіону УСС. Хочеться вірити, що і в незалежній Україні гідно вшановуватимуть не лише учасників АТО, але й героїв УПА, як от легендарного сотенного УПА Мирослава Симчича-Кривоноса, кандидатуру якого на це найвище звання в Україні завдяки нашій з М.Сулятицьким пропозиції висунули делегати XXI Великого Збору Українських Націоналістів у травні минулого року. І це збудеться, бо невичерпні джерела Духу Українського!

2017 р.

ПРОДОВЖУЙМО СПРАВУ ПРОВІДНИКА СБ ОУН-УПА ГЕНЕРАЛА АРСЕНИЧА!

Таким закликом завершив свій виступ голова Всеукраїнського Братства ОУН-УПА Богдан Борович 29-го січня на урочистості в селі Нижній Березів, що на Гуцульщині, на честь 70-ої річниці героїчної загибелі провідника Служби Безпеки ОУН-УПА, уродженця цього ж села, генерала УПА Миколи Арсенича. З поміж багатьох цікавих думок, виголошених Б.Боровичем, передусім слід виділити його закиди на адресу Служби Безпеки України. Зокрема, Б.Борович вважає, що попри проголошення незалежності України суттєвої реформи СБ не відбулось, що ми отримали той страшний московський залишок, який продовжує шкодити повноцінному становленню і розвитку цивілізованої державності в Україні, бо основні представлення в цій структурі були з Москви. При цьому Б.Борович нагадав, що колишній президент України Л.Кучма йшов на співпрацю з Путіним і виконував його завдання. Коли іще згадати справу Гонгадзе, то на думку Б.Боровича Кучма повинен сидіти на лаві підсудних, а не на переговорах у Мінську, куди його пхають, щоб відбілювати від злочинів, бо не відомо чиї інтереси вони з Медведчуком там відстоюють, тому треба поставити питання так, щоб реформи, які підписав Президент України, торкались всіх сфер життя: і СБУ, і поліції, і Армії, і економічної складової розвитку держави. Колоритно і навіть дещо гумористично прозвучала оповідь Б.Боровича про те, як він водив до кабінету Президента України легендарного сотенного УПА Мирослава Симчича-Кривоноса, щоб нарешті виклопотати для Народного Героя давно ним заслужене звання Героя України, за яке, до речі, проголосували 234 депутати Верховної Ради України і делегати XXI Великого Збору ОУН. І хоча Президент підписав ряд важливих документів з подачі Всеукраїнського Братства ОУН-УПА, зокрема про визнання ОУН-УПА воюючою стороною у Другій світовій війні, про відміну святкування дня радянської армії 23 лютого і встановлення свята Української Армії на День Покрови, коли постало питання про Симчича — Президент висловився дипломатично, мовляв, Польща буде проти… Знаючи складну і вкрай напружену міжнародну обстановку, Б.Борович змовчав. Проте Симчич без тіні жарту сказав: «Пане Борович, ви, що мене до президента Польщі привели?..». До речі, в аналах історії зафіксовані ще й пікантніші висловлювання старого упівця. Приміром, коли його випускали на волю після понад 32-ох річного ув'язнення в гулагах і сибірських тюрмах і повертали його особисті речі, відібрані під час ув'язнення, Кривоніс цілком серйозно звернувся до кримінальників, щоб повернули йому його автомат і дві гранати, які були його власністю, коли його непритомного і зараненого пов'язали енкаведисти після десяти-

годинного бою. Тюремники чи не вперше в історії сміялись із вимоги звільненого в'язня. «Весь світ дивується, — підкинув Б.Борович ще одну сентенцію для роздумів, — як наша держава існує, якщо олігархи вивозять мільярди валюти в офшори, а ми берем кредити, щоб покривати борги, які лягають на плечі простих громадян України. Виживає наша держава за рахунок зарубіжного заробітчанства простих українців, які зароблені гроші надсилають родичам в Україні.». Тому олігархів Б.Борович вважає злом № 1 для України. Засилля українського телепростору російськомовними, здебільшого не українськими програмами Б.Борович пояснив тим, що ці телеканали є власністю олігархів і виконують їхні завдання. А чому? «Бо СБУ не працює так, як працював Арсенич», — наголосив Б.Борович і продовжив, що треба дати населенню освіту через громадське телебачення, яке вже є у Івано-Франківську і дає змогу простим громадянам вільно висловлювати свої думки навіть про замасковану антиукраїнську діяльність УПЦ московського патріархату, який тепер не називають, хоча суть залишається попередня — промосковська. Тому в ім'я щасливого майбутнього України берімся до праці, — закликав Б.Борович. — А справу генерала УПА Миколи Арсенича треба продовжити в структурі СБУ — наголосив оратор.

Багато цікавого про біографію та героїчну діяльність очільника СБ ОУН-УПА М.Арсенича довідались учасники заходу, який відбувся у переповненому актовому залі місцевої восьмирічної школи, з виступів голови Косіської районної ради Павла Ванджурака, очільника Косівської районної «Просвіти» Богдана Глібчука, родича генерала ОУН-УПА Миколи Арсенича, одного з організаторів «Пласту» в Нижньому Березові Василя Арсенича, очільника місцевої сільради Михайла Іванківа, голови Львівської організації «Правий сектор» друга Хамера і особливо ведучої урочистості, директора сільського Народного дому Лесі Ільницької. Окрасою заходу були виступи місцевих пластунів і учнів школи, а також гості з Києва Надії Полякової, яка виконала власну пісню, присвячену Степанові Бандері. Бурхливими оваціями нагородили глядачі успішний виступ чоловічого хору «Березуни» Середньо-Березівського осередку станиці ОУН-УПА (очільник Іван Клим'юк, художній керівник хору Оксана Сулятицька). На жаль, прикрий інцидент стався, коли голова сільради пан Іванків збирався вручити відзнаку Президента України «70 років перемоги над нацизмом» місцевій жительці Будурович Юлії: один з березунів заперечив Іванківу право вручати Президентську відзнаку, бо той наче б то називав Миколу Арсенича бандитом. У свою чергу Іванків заперечив таке повідомлення і пообіцяв звернутись до СБУ, щоб вияснили звідки громадянин взяв цю недостовірну інформацію. Сердечну вдячність організаторам дійства і особисто директорові місцевої школи Степанові Ільницькому висловив син легендарного командира одного з підрозділів

УПА полковника «Батька» В. Грабець, який ще й закликав присутніх проголосувати за звернення до всіх віток ОУН об'єднатись і діяти могутнім монолітом української нації. В роботі заходу, який розпочався з богослужіння біля пам'ятника генералові і очільникові СБ ОУН-УПА Миколі Арсеничу, встановленому перед школою, активну участь взяли голова Івано-Франківської ОУН Микола Сулятицький і голова Ревізійної комісії ОУН Микола Зеновій Симчич.

2017 р.

О.Тягнибок і М.З.Симчич. 2010р.

В.Ющенко і М.З. Симчич. 2010р.

«БЕРЕЗІВСЬКІ ЛІТЕРАТУРНІ ПОСИДЕНЬКИ»

Так називаються творчі зустрічі любителів літератури з професійними і початкуючими літераторами, які періодично проводяться в селі Нижній Березів, що на Косівщині, переважно в приміщенні місцевої ЗОШ II-III ст. Літературні традиції Нижнього Березова сягають у глибину минулих століть: у 1880 році березун Кирило Геник привіз із Коломийської тюрми до Нижнього Березова свого побратима — хворого на тиф Івана Франка. Одужавши, Каменяр української літератури написав у Нижньому Березові ряд оповідань, зокрема «Грицева шкільна наука», звідки походить вираз «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», яким відомий український поет і видавець, теж березун Іван Малкович назвав своє знамените видавництво у Києві. У Нижньому Березові народився і працював вчителем відомий український історик української діаспори Іван Кузич-Березовський і його донька Люба Білавич-Кузич, авторка хвилюючої книги «Сибірська сага». У Нижньому Березові в 1928 році женився з березункою Анничкою Геник письменник і публіцист (на жаль прокомуністичний) Ярослав Галан. А ще до березунів належать член НСПУ поет Дмитро Арсенич, відомий лікар, професор медицини і літератор Степан Геник, історик і краєзнавець Петро Арсенич, письменник і поет Микола Негрич, композиторка і поетка Анна Гнатишак та ін.

В програмі «посиденьок», що відбулися 29-го березня в змістовно оформленому кабінеті літератури місцевої школи, центральною подією була презентація нової поетичної книги Дмитра Арсенича «Найчутливіша струна», потім — виступи учасників літературної зустрічі «Поділись своїм творчим здобутком», підсумкові дискусії і фуршет. Хоча в передмові до книжки Д.Арсенича Аделя Григорук не поскупилась на щедрі і цілком заслужені високі оцінки не лише любовної лірики автора, але і всієї його творчої палітри, що визріла з нелегкої, переважно «складної взаємодії з часом, обставинами, неповторними миттєвостями буття», на презентації пан Дмитро у своєму виступі, очевидно зі скромності і усвідомлення актуальніших тематичних пріоритетів, більше уваги приділив своїм літературним мініатюрам громадсько-соціальної тематики і свіжим публікаціям у журналі «Перевал»: *«Такий розмах гульби — нівроку, / Березівської знаті шик. / Отож сиди далеко збоку / І прикуси собі язик. / Б'є бубон і гуде весілля./ Отут Березівська вся знать./ А день тверезого похмілля / Забаг ти сам відсвяткувать».* Ця гранична відвертість автора мотивована не стільки загнаним у глухий кут «его» ліричного героя, скільки усвідомленням більш важливих життєвих потрясінь, ніж гульбища до самозабуття на тлі неоголошеної війни Росії з Україною, яку чомусь «патріотичні» західняки сприймають не так дружно і наступально як східняки. Саме ця сердечність і переконливість Д.Арсенича спонукали мене повернутись до аналізу книги сумчанина Аркадія Поважного «Генерал», присвяченої

вихідцю з Нижнього Березова керівнику Служби Безпеки ОУН-УПА близькому соратнику Степана Бандери генералові УПА Миколі Арсеничу, презентація якої нещодавно відбулась в цьому ж приміщенні Нижньоберезівської школи. Віддаючи належне великій пошуковій роботі А.Поважного, я побажав березунам, зокрема родичам Миколи Арсенича, які допомагали автору збирати матеріали до книги, щоб звернули його увагу на книгу Михайла Андрусяка «Брати просторів», у якій розповівдається про одну з найблискучіших операцій Служби безпеки ОУН, що мала назву «Тінь», розробку і керівництво якої здійснював безпосередньо Микола Арсенич, а головним виконавцем операції з доставки з військових складів Червоної армії зброї, боєприпасів, амуніції і харчів для упівців був легендарний розвідник ОУН-УПА Пантелеймон Василевський (до речі вихованець знаменитого українського борця Івана Піддубного), котрий блискуче зіграв роль офіцера радянської армії із зіркою Героя Радянського Союзу на кітелі старшого лейтенанта. Ця вставка конче потрібна для майбутніх перевидань книги, потреба в якій відчувається вже сьогодні, про що сповістив березунів сам автор з численних презентацій по всій Україні і найсвіжішої — з Одеси. Нам, українцям, конче потрібно позбутись стереотипів совковості, постколоніального синдрому національного самоїдства і самопринижения перед окупантами всіх мастей і передусім перед москальськими дутими імпер-шовіністами, що намагаються загарбати не лише нашу землю, державний суверенітет, але й історію і мову, що витворялись впродовж тисячоліть в контексті світового цивілізаційного розвитку, а не ординської кровожерної і дикої агресії, що стала нині реальною загрозою не лише для України, але й для Європи і всього світу.

На «посиденьках» презентували свої вірші Ігор Геник, Іван Клим'юк, Марія Білавич, Марія Левицька, Анна Тимофій, Надія Манжуєва, Оксана Арсенич, Анна Геник та ін. В дискусії про літературну творчість березунів і перспективи публікацій поетичних збірок взяли активну участь сільський голова Нижнього Березова Михайло Іванків, керівник Народного дому села Леся Ільницька, прозаїк і психолог Оксана Влашинець-Арсенич, лікар Яблунівської лікарні і відомий культурний діяч Гуцульщини Микола Симчич, вчителька і культуролог Оксана Сулятицька та ін. Молоду генерацію березунів гідно представили вчителька і науковий дослідник поетичної творчості березунів Оксана Підлисецька, студентки сестри Оксана і Анна Влашинець. Відмінно справилась із обов'язками ведучої «посиденьок» завідувачка шкільної бібліотеки Анна Вітковіцька.

«Березівські літературні посиденьки» сприяють вдосконаленню творчості початкуючих авторів, розкутості і вивільненню їх творчої індивідуальності, руйнуванню стереотипів провінційності, застрашеності, боязливості і замкнутості, активному залученню до когорти борців за вільну, демократичну і європейську Україну.

2014 р.

ВІДНОВЛЕННЯ

Перед початком чергового засідання «Літературних посиденьок», які 9-го серпня вперше відбулися у відремонтованому, відреставрованому будинку культури села Нижній Березів, що на Косівщині, завдяки зусиллям директора цього закладу Лесі Ільницької у тісній співдії з головою сільської ради Михайлом Іванківим та ведучою дійства Анною Вітковіцькою, мій давній приятель і регулярний учасник «посиденьок» відомий поет, член НСПУ Дмитро Арсенич дав мені прочитати вирізку з газети «Радянська Гуцульщина» під назвою «Відступник» за підписом якогось Матвєєва (погодьтесь — не поширене на гуцульщині прізвище) ще за 1967 рік, в якій його, Дмитра, в цьому ж клубі на спеціальних зборах, очевидно на вимогу кадебістської і компартійної верхівки району, звинувачували в прослуховуванні «ворожої» радіостанції «Свобода», в написанні і розповсюдженні листівок націоналістичного змісту, в підриві «квітучого» колгоспного ладу в селі, в неробстві і ще багатьох надуманих і як і попередні, висмоктаних з пальця гріхах. Словом, за поетичний талант, даний від Бога і позицію активного, незалежно мислячого українця совковий, тоталітарний режим змушував березунів піддавати тупій обструкції свого непересічного земляка. На відстані 48-ми років цю самовикривальну фальшивку, наспіх сфабриковану опричниками колоніальної системи, я сприйняв як прикрий викопний артефакт невільницького минулого. Тепер, у цьому ж клубі, відновленому вміло організованою громадою села, прикрашеному іконою Матері Божої з маленьким Ісусом (де раніше висів брехливий ленінський лозунг «мистецтво належить народові») і чудовими вишивками народних умільців, поет Дмитро Арсенич виступав як вільний громадянин села, як порадник у літературній творчості початкуючих поетів і прозаїків, як один з ініціаторів видання колективної збірочки творів обдарованих березунів. Порадували своїми новими віршами, рівень майстерності яких значно зріс від часу минулих «посиденьок» молодий і прогресуючий поет Іван Клим'юк, обдарована поетеса старшого покоління Марія Білавич, талановиті співаки і артисти, зокрема виконавці народного мелосу Юлія Мілевська і Марія Левицька. Чудову виставку власних вишиванок прокоментувала присутнім Оксана Геник, а виставку авторських сувенірних виробів Марія Влашинець. Вагомо прозвучали виступи відомих громадських діячів села Миколи Симчича (лікар за фахом) і Параскові Козаревської-Будурович (фізик за фахом). Чудо справжнього артистизму продемонстрували виконавці веселих гумористично-траверсійних сценок. Контраст між минулим і нашою незалежницькою сучасністю — разючий. Ковбасні совкові інтереси колишніх колгоспників, яких навіть на Великдень змушували працювати на важких, майже неоплачуваних роботах, змінились мистецькими, літературними і

навіть артистичними проявами справжніх талантів і обдарувань під бурхливі аплодисменти односельців. Однак, березуни не тільки втішаються своєю свободою, але й замислюються над проблемами села: як відремонтувати вкрай розбиту дорогу, як відновити вщент вирубані ліси, зокрема колишню «візитку» села — присілок Секітура, як залучити нинішню молодь до масових культурних заходів села, замість, що гріха таїти, іноді надмірних захоплень алкоголем, як збудувати новий модерний будинок культури, план якого вже є і сільська рада навіть виділила місце під його забудову, зрештою, як викорінити із свідомості людей, навіть інтелігенції села, залишки невільницького у національному вимірі совкового мислення і навіть поведінки, коли літературний талант і громадська активність сприймаються як заборонене (ким і чому?) десидентство, яке районне культуртрегерське начальство змушене замовчувати, а ведучі дійства латентно називають його «зарубіжним», водночас вихваляючи суто розважальні жанри. Звісно, не все було погано в минулому. Приміром, у виступах прозвучали слова похвали колишньому завклубові, ветеранові війни Дмитрові Фіцичу, котрий зумів захистити від знищення церкву у рідному селі, чого, на жаль, не вдалось уникнути у сусідніх селах. Але це заслуга патріота, а не колишньої системи. І ці речі треба чітко розрізняти і давати їм належну оцінку. Прозвучали також пропозиції називати колишній клуб, а тепер діючий будинок культури Народним домом. Отже, відновлюючи національну самобутність українського села, остерігаймось відновлення совкового менталітету з його нетерпимістю до людей національно свідомих, творчих, мислячих і діючих не ординарно, не трафаретно, до справжніх патріотів України, а не прикрашених вишиванками совків. Вони, справжні герої, справжні патріоти зустрілись мені вже після «посиденьок». Це були молоді березуни, які відпочивали на греблі (місце громадського купання), які нещодавно приїхали з АТО. В декого з них ще забинтовані рука чи нога, і в їхніх очах читалось зовсім не розважально-сибаристське сприйняття життя, а готовність боротись до кінця з озвірілим ворогом, який нагло і агресивно суне на нашу землю, на нашу свободу. Цих хлопців варто було б послухати на «посиденьках», поспілкуватись з ними з відвертістю душевної спорідненості. Сподіваюсь, що цю пропозицію організатори майбутніх «посиденьок» запишуть до програми наступних заходів.

2014 р.

ВОСКРЕСІННЯ ВЕСІЛЬНОГО БАРВІНКУ, АБО ПОЕТИЧНІ СПРОБИ МАРІЇ БІЛАВИЧ

З Марією Білавич-Геник я познайомився у Нижньому Березові на «Літературних посиденьках», куди мене часто запрошують організатори цього цікавого літературного і культуротворчого сільського заходу, де, на диво, відкриваються непересічні таланти сільських аматорів, зокрема початкуючих поетів. З поміж інших авторів пані Марія вирізняється глибокою релігійністю, вдумливістю, закоханістю у довколишній світ, щирим намаганням змінити його на краще і прикрасити, як добра газдиня прикрашає свою хату. Але прикрасити штучними квітами хату чи ялинку — це нормально. Але коли штучні прикраси, тобто поетичні штампи, поет перетягує до свого твору, тим більше, коли не дбає за свіжість і змістовну звучність рим, або ж нехтує чи недбало користується віршованим розміром (приміром, ямб, хорей, анапест, амфібрахій, білий вірш), тоді навіть найсвітліші, найсокровенніші думки автора перетворюються на словесну масу, напівфабрикат, з якого дуже важко витягнути щось на подобу довершеного літературного твору. Автор повинен бути вимогливим до своїх творінь, працювати над ними, уміти формувати думку і творити яскравий і осяжний для читача поетичний образ, дбати за культуру мови, вдосконалювати рівень своєї майстерності, пам'ятати, що поезія спонукає до мислення і до дії, добиватися, щоб блиск навіть мудрої думки не загубився в нетрях порожніх слів. Виступаючи перед початківцями, я завжди рекомендую прочитати, проштудіювати працю Івана Франка «Із секретів поетичної творчості», в якій, автор досліджує техніку поетичної творчості і естетичні основи поезії. Зокрема, І.Франко закликає «удосконалювати артистичну (художню — М.З.С.) техніку, остерігаючи перед шкідливими збоченнями в творчості, подаючи ключ до відрізнення правдивих творчих артистів від дилетантів і віртуозів форми». Коли пані Білавич вручила мені жмуток текстів своїх віршів, я відверто їй сказав, що за вас я не буду писати віршів. Авторка розуміюче посміхнулась. І все ж я пішов на експеримент: майже наново переписав два вірші авторки, вкладаючи її думки у більш досконалу форму, надаючи їм змістовнішого і гострішого звучання. Але коли я прочитав віршований сценарій «Березівське весілля», то був приємно здивований. Авторка зуміла змалювати не тільки урочисту велич і святковість гуцульського весілля, але й зберегла її народність і березівську автентику. З дитячих літ я ще пам'ятаю такі весілля. Молодий з дружбами їздили запрошувати на весілля на конях, і їх називали кнізьими (князями). Молода з дружками теж у гуцульських вберях, але у квітчастих віночках з різнобарвними биндами-стрічками ходили по селу від хати до хати і кожного запрошували особисто такими слова-

ми: «Просили вас тато і мама і я вас прошу, аби ваші ласка, прийдіт на наше вісільи». Йшли на ті весілля у гуцульських вберях зі струцнями (подовгуватими короваями), а не з пляшкою горілки, як тепер. Колись, ще в тридцяті роки минулого століття, мій стрий Симчич Василь, згодом актор і режисер Коломийського народного театру, відомий кіноактор, виконавець головної ролі у культовому фільмі «Захар Беркут», починав свою акторську і режисерську діяльність у рідному Березові з інсценізації гуцульського весілля, з яким об'їздив всю Галичину і здобув у Львові перший приз на конкурсі самодіяльних театрів. На жаль, рукопис стрийового сценарію не зберігся. Тому спроба Марії Білавич опоетизувати гуцульське весілля у березівському стилі вважаю вагомим літературним і фольклорним досягненням, бо тепер цю прекрасну, вироблену віками народну традицію, на жаль, забувають, перетворюють весілля на розкішні бенкети на 500-600 осіб, аби зібрати побільше грошей. На такому весіллі гості відчувають себе їдцями розкішних і вишуканих страв, а не співучасниками благословенного Богом сокровенного дійства — народження нової сім'ї. Коли М.Білавич звернулась до мене з проханням написати передмову до її першої збірочки віршів, бо появилась можливість опублікувати свої проби пера окремою книжиною, я задумався чи правильно вчиню, благословляючи у світ твори з багатьох сторін не довершені. Покрити лексичні, орфографічні, просто граматичні хиби віршованих текстів одним лише «Березівським весіллям», яке я трохи підредагував для бодай посереднього сприйняття такого ж рівня читачем — це не оправдання. Але, як я вже зазначив на початку цієї преамбули, задатки справжнього таланту у авторки наявні. Тож, розуміючи, що в сільських умовах (хоч би який талант), не має умов для розвитку і вдосконалення, вважаю можливим прочитання цих текстів тими читачами, яких не бентежать граматичні чи метафоричні недосконалості, хто здатний відчути духовну красу простої сільської жінки, котра своїм щирим словом намагається наблизити довколишній світ до всемогутньої чистоти віри в Ісуса Христа і Пресвяту Богородицю, в ідеали добра і справедливості, у воскресіння весільного барвінку.

2014 р.

PRO MEMORIA

Досконалості немає меж. Тож спробу вдосконалити три вірші марії Білавич-Геник прошу сприйняти не як менторське повчання, а як моє щире побажання бачити тексти авторки і подібних їй початківців більш зрілими і довершеними. Тому пропоную помістити цей поетичний експеримент в кінці збірки як доброзичливий натяк на важливість естетики в житті і в поезії зокрема. Pro memoria — на згадку, як казали древні римляни.

*****

Вже ніч свої барви на день розміняла,
Над Березовом зоря світанкова заграла,
Гірські водопади блеском золотила
Й лебедине озеро промінням пестила.

На травах багряних посріблила роси
І в полях голубить золоте колосся,
Сяйвом розбудила село над світанком
І блиском малює горів моїх арку.

Легенько на Лебедине озеро упала,
А в озері, у Лебединім, мов білі лілії,
Плавають пара за парою лебеді білі.
І ніжно колишуть на крилах пташиних
Зорю світанкову, мов малу дитину.

І диво я бачу у чистій воді,
Перлину із перлів — цей відблиск зорі,
Й танцюють лебеді під мелодію горів
Танець лебединої вірності, танець любові.

(Автентичний текст М.Білавич)

ЛЕБЕДИНЕ ОЗЕРО

Ніч барви холодні на день розміняла,
Зорю над Березовом пташка клювала.
Зі сну пробудились гірські водограї,
Злетілись до озера лебедів зграї.

Те озеро-диво на гордій вершині
Досвітню молитву складало пташині.
Пташині-зорянці, пташині-лебідці,
Щоб сяйво кохання не згасло на світі.

Там вірності клятву давали повстанці,
Там лебеді білі купалися вранці.
Там вірності й волі нев'януча суть,
Тому Лебединим те озеро звуть.

(Обробка М.Симчича)

*****

Церкви України, воскреслі з руїни,
В вас наше спасіння і божа любов,
Душевная сповідь, молитва-покута,
Причастя святеє — святі тіло й кров.

Пречистая діво! її рідний сину!
Послухай благання дітей України!
Щоб поле зродило золоте колосся,
Щоб українцям в достатку жилося.

Нехай рідна мати колише дитину,
Нінащо ніколи не міняють Україну,
Й батраком в чужині не буде татусь —
Про все я так щиро до бога молюсь.

(Автентичний текст М.Білавич)

Благання вкраїнських дітей

Собори, церкви, що воскресли з руїни,
Ви — наше спасіння, життя оберіг.
Ми долі кладем на вівтар України,
Щоби не звернути з Господніх доріг.

Ісусе безсмертний, Пречиста Маріє,
Почуйте благання вкраїнських дітей:
Війну відверніть і криваві завії,
Хай сонечко миру сяйне на людей.

Хай мати не плаче у чорній зажурі,
Живим хай повернеться з бою татусь!
Хай нас оминають негоди і бурі –
До Господа Бога я щиро молюсь.

(Обробка М.Симчича)

БЕРЕЗІВСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ

Лежит нам барви-барвінкової.
Ой, благослови, боже, рідний отець і мати
Твоєму дитяти віночок зачинати.
У суботу у днинoньку, в щасливу годинoньку
Зійди, Боженько до нас, бо у нас тепер гаразд.
Зійшла Божа Мати віночок зачинати.
Лежит нам барви-барвінкової,
Красно музиченько грай!
Спекла мама коровай ще й колачі рум'яні,
Дивоцвітом убрані,
Колачі із чар-зіллям — почалося весілля.
На колачах — калина, мов молода дівчина,
А зелений барвінок — то молодий легіник.
Вони ся вірно кохають, на рушничок ступають.
Подай матінко голку, ще й ниточку з шовку,
Щоби квіточку ушити, молодих прикрасити.
Лежит нам барви — барвінкової.
У вишневім саду, над моїм вікном
Щебече соловейко, а він розбудив щебетом своїм
Анничку молоденьку.
Вставай, Анничко, вставай молода,
Бо пора вже вставати.
Ідуть дружечки, мов лебідочки,
Іди їх зустрічати.
Підіть, дружечки, мої сестрички,
У вишневий садочок,
Принесіть мені, принесіть свахам
Зелений барвіночок.
Щоби свашеньки, щоби свашеньки
Мені квітку вшили,
Голівку мою, косу русую
Барвінком прикрасили.

Лежит нам барви-барвінкової.
Понад горами, над Березовом,
Горличенька літала.
Вона сокола сизокрилого до парочки шукала.
Надлетів сокіл, ой, надлетів сизокрилий:
«Не плач, пташечко, не тужи горличко,
Я навіки твій милий!»
Летять пташечки над Карпатами
Дзьобками до купки.
З цеї днинoньки і годинoньки
Їм би в парочці бути.
Не впадь, пташечко, не впадь, соколю,
Не зраніть свої крильця,
Навік збережіть вірність
і любов у пташиному серці.
То не горличка, то не пташечка
Над горами літала,
То наша молода на Івана-Купала
Папороті цвіт шукала.
Знайшла Анничка, знайшла молода
червону квіточку,
Заплела її у русую косоньку.
Знайшла Анничка горицвіт –
Славне наше веселлячко на весь світ!
Ой, там, на броду, на бистрій річці
Сопілочка грала,
В зеленім лузі, на калиночці
Ластівка щебетала.
Вона в Березови до родиноньки
Вісточку передала.
Взяла в дзюбок пахуче чар-зілля,
Запросила всю родиноньку
В Березів на весілля.
Ой, з-за гори, з-за високої ясний місяць сяє,
А з-за другої, ще вищої, Тарасик конем грає.
На правій руці золотий перстень має.
Купує в нього, торгує в нього найстарша свашенька.
Дає йому сто зелених дулярів.
« Як я маю так дешево перстень продати,
Волію його Анничці дарувати.
Бо вона мені, бо вона мені дарує даруночку —
З тонкого ленку, з тонкого ленку вишивану сорочку».
Десь на узліссі, десь на узліссі зелена травиця.
В зеленім лузі — холодна водиця.

Ой, там Тарасик, ой, там молодий коня напуває.
А він Анничку, він молоду тихенько підмовляє:
«Йди, Анничко, йди молода,
На білесенький кремінь,
А з білого кременя до мене молодого».
Видно сокола та й по крилоньках, що високо літає,
Видно Тарасика по віночкові, що добру матінку має.
Була свашенька ростом — сміх, а вінок сплела кращий всіх.
Та й поклала його на столі перед тата і маму, бо свої.
Слава матінці, слава татові, що зростили дочку,
А ми викотим дорогим гостям мед-горілочки бочку.
Ой, кувала зозулечка, та й буде кувати.
Іди, іди, рідна мамко, віночок вбирати.
Та як прийшла рідна мати, віночок узьила,
горілочки напиласі, до свашок пустила.

Старша сваха вінчує молодих:

«Дорогі тату і мамо! Свахи принесли вашій дитині цю золоту корону. Нині Тарас стає на рушничок щастя з вашов Анничков. Це — найкращий день у їхньому житті. Благослови, Господи, молоду пару і ви тату і мамо, благословіть. Зичимо молодим кохання вічного, лебединої вірності, діточок як квіточок! Хай Господь із неба всім мир посилає. Зоря світанкова красу хай вмиває! Хай в серці квітує кохання весна, хай нивонька ваша буде рясна! Щоб тішились вами батьки і родина, всі гості весільні і вся Україна!».

Редагування М.Симчича

Зустріч випускників Середньоберезівської СШ 1967 р.
Від ліва І.Лазарович, С.Ільницький, Р.Геник, М.З.Симчич, С. Сулятицький, М.Малкович, Я. Геник. Середній Березів. 2017 р.

ОЗНАКИ ТВОРЧОГО РОСТУ

Чергове засідання «Літературних посиденьок», цікавого літературного заходу, організованого творчою інтелігенцією села Нижній Березів, цього разу (28 лютого 2016 р.) відбулося в приміщенні сільської ради (голова Іванків Михайло), в просторому залі, де за звичай відбуваються вибори, важливі наради чи збори. Після вшанування хвилиною мовчання героїв «Небесної Сотні» і полеглих героїв АТО ведуча «Посиденьок» Вітковіцька Анна повідомила присутнім, що з творів, які були озвучені і обговорені на попередніх засіданнях, готується книжка, до видання якої активно долучились не тільки керівництво сільської ради, але й новообраний від Нижнього Березова депутат до Косівської райради, учасник АТО Володимир Кавацюк і активісти села.

Старійшина місцевих літераторів, їх порадник і друг, відомий поет і прозаїк, член НСПУ Дмитро Арсенич у своєму виступі закликав жити і творити так, щоб жертви «Небесної Сотні» і АТО не були марними, щоб всі ми були активними помічниками тих, що стоять на передовій і ризикують своїм життям за наше мирне сьогодення, щоб ми не докотились до того, щоб російські танки дійшли до Львова, а нам довелося б утікати з рідної землі, як це сталося з жителями Донбасу і Луганщини, котрі ще недавно репетували за приєднання до Росії, а коли попробували «прєлєстєй русскава міра», то мільйонами втікають на материкову Україну, бо їхні села і міста московські окупанти перетворили на руїни. На жаль, серед присутніх виявилось кілька літніх жіночок, котрі опонували Д.Арсеничу, мовляв, не треба перебільшувати, московські окупанти нам не загрожують, все буде добре… Дай Боже, щоб все було добре, але не завадить нікому дивитись на події реальними очима, а не крізь рожеві окуляри фальшивого самозаспокоєння, а навпаки допоможе нації згуртуватись перед загрозою москальської окупації. Цю ж думку підтвердив у своєму виступі В.Кавацюк, котрий, зокрема, зазначив, що люди не розуміють, що таке війна, ворожі танки, гради, міни, розтяжки, снайперські кулі… А ще на Сході велика проблема — ворожа пропаганда, побудована на суцільній брехні, бо Росія хоче нас, в кращому випадку, покріпачити, в гіршому — знищити чи вигнати з рідної землі, бо москалям не потрібні люди, їм потрібна земля. І тепер, коли ворожа техніка підтягується до кордонів України, а ворог намагається нас приспати своєю пропагандою і підірвати нашу єдність провокаторськими діями диверсантів і недолугих людей, що піддаються на ворожі провокації, ми маємо бути сильними і єдиними, щоб наші захисники на фронтах російсько - української війни були переконані, що захищають народ, націю, а не отару безмозких рабів, яким байдуже хто над ними буде панувати. Мойсей 40 років водив євреїв пустинею, — наголосив В.Кавацюк, — щоб вивітрився рабський дух з його одноплемінників, бо раби не вміють жити на волі.

Шлях до вільної держави — тяжкий і тернистий, але ми маємо його пройти.

У своєму виступі я, Микола Зеновій Симчич, намагався загладити гострі кути дискусійних перепалок і емоційної амбітності, які заважають дослухатись до мудрих і практичних порад досвідчених літераторів, зокрема, Д.Арсенича, котрий наголосив, що є більш обдаровані люди, і менш обдаровані, що добрий муляр, чи досвідчена вчителька не обов'язково будуть добрими поетами, чи прозаїками. І з цим треба змиритися, бо інакше графоманство заполонить наші книжкові полиці і поглине гроші, за які могли б бути надруковані твори зрілі, талановиті, щоб не склалась ситуація, про яку писала Ліна Костенко: « Поки геній стоїть, витираючи сльози, метушлива бездарність отари свої пасе». На жаль, бездарність і графоманство більш пробивні і нагліші за обдарованих, вихованих і культурних людей, які соромляться оббивати пороги державних установ у вибиванні коштів на свої твори. Для більшого зрозуміння цієї проблеми я прочитав вірш Ліни Костенко: *«Поетів ніколи не був мільйон, / Не кожен з них був засновником./ Розбійником був Франсуа Війон, / А Гете, Вольфганг, сановником. / Були серед них дипломати, купці,/ Сангвініки і холерики. / Були різночинці, лорди, ченці, / Лунатики і венерики./ Хто коми вживав, хто писав без ком. / Блондином був чи брюнетом. / Героєм, співцем, мудрецем, диваком. / Але жоден поет не був непоетом».* Як найбільш талановитий і зрілий твір учасники «Посиденьок» визначили новелу «Воїни світла», яку молода авторка Ірина Бодруг прочитала виразно з акцентацією на психології головного героя — бійця, котрий попав у саме пекло війни, але не втрачає духовного зв'язку зріднею, з найближчими друзями, з Богом. Твір написано так майстерно, що складається враження ніби сама авторка брала участь у бойових діях і описала все бачене і осмислене.

Відчутні ознаки творчого росту появились і в Ігоря Геника, котрий у своїх віршах прагне досягти образної довершеності і смислового узагальнення: «різні брати, різні світи, тільки однакові хрести». Що правда Д.Арсеничу не сподобався у віршах І.Геника вираз «братовб ивча війна», бо з москалями ми ніколи не були братами, бо вони — азіати і наслідники монгольської орди, а ми — європейська нація, котра більше трьох століть потерпає від ворожої москальської експансії, бо це російсько-українська війна. Але творчий потенціал І.Геника значний і його треба розвивати, а не зупиняти посиланнями на завантаженість (нещодавно його назначили директором Середньо-Березівської середньої школи). Помітні ознаки творчого росту подають нові твори Оксани Клим'юк, котра, до речі, оголосила про намір написати історію Березовів, Івана Клим'юка, який хоча й прагне у своїх віршах «чистих світанків», але обмежується чисто технічним експериментаторством, забуваючи про вищі виміри поезії — прагнення відчути Бога, його «незримий дотик до душі» (Л.Костенко). Надії на творче

зростання подають такі автори як Леся Ільницька, Віта Негрич, Ірина Влошинець, Надія Манчуєва, Михайло Уруський, Богдана Симчич, Марія Левицька, її дочка Галина та інші. Змістовно виступив лікар Микола Симчич, розповівши про двох молодих поетів Юрія Руфіза зі Львова та Ігоря Бойчука з Яблунева. Презентація їхніх книжок відбулась днем раніше в Яблунівській школі. У свою чергу я познайомив присутніх з книгою Марії Ігнатюк «Безсмертя Беркута» про життєвий і творчий шлях відомого актора, кіноактора, виконавця ролі Захара Беркута у однойменному культовому фільмі українського кінематографу, режисера коломийського народного театру, мого стрия (татового брата) Василя Симчича, столітній ювілей якого минулого року було увінчано в Коломиї Всеукраїнським мистецьким фестивалем, а також із творчістю таких молодих українських поетів-модерністів як Костянтин Мордатенко з Білої Церкви, до книжки якого я написав передмову та київський поет, виходець з Ужгорода Коврей (vik Коврей, «Коли ще люди говорили», Київ, 2015 р.) і Таня-Марія Литвинюк, «Містами», Київ, 2015 р. На завершення «Посиденьок» прозвучали чарівні пісні у виконанні дівочого квартету «Срібні історії».

2014 р.

ДУХОВНЕ ЗЦІЛЕННЯ СЛОВОМ

Передмова до поетичної книжки «Душа озивається словами», вид. «Писаний камінь», Косів, 2016, с.116.

Творчість початкуючих авторів літературної студії «Літературні посиденьки» Нижнього і Середнього Березовів завдяки старанням організаторів студії Ганни Вітковіцькокої, Лесі Ільницької, Степана Ільницького, Дмитра Арсенича, Михайла Іванківа та інших закономірно вигронились окремою книжкою. І це – досягнення, це свідчення творчого зростання сільських «аргонавтів» слова. Від засідання до засідання літстудії зростало розуміння необхідності визрівання, плекання наснаженого образного слова, глибшого і мудрішого занурення в духовну сутність творчості, бо саме в глибинах досвідченої і щиро віруючої в Бога душі таяться «дивнії перли» справжньої поезії, справжньої літератури. Логіка нашої душі повинна робити найнесподіваніші часові і просторові контакти, настроєві переходи. Ми зобов'язані шукати витоки свого буття, своїх національних і християнських ідеалів, а, знайшовши їх, зливатись з ними, відчувати моральні і фізичні болі і радості, відчувати причетність до історії України, її минулого і сучасного.

Поет повинен відчувати не тільки біль рідної землі, але й поклик рідного зоряного неба, неповторну красу рідної природи, вміти перелити музику душі і небесних сфер у виразні і цілющі строфи такої поезії, про яку Ліна Костенко сказала: «Поезія – це завжди неповторність, якийсь незримий дотик до душі». Але коли Батьківщина в небезпеці, поет повинен бути не просто співцем прекрасного, але й прапором і духовним мечем у боротьбі за волю і процвітання своєї Вітчизни. І не слід сприймати ці слова як натяк, що пезія тільки для обраних. До цілющих джерел поезії, як до криниці з дзвонковою водою, приходять всі, щоб освіжитись, очиститись, наповнитись силою рідної землі. Поезія, якщо вона справжня, зцілює душу і розум кожної людини. Поезію потрібно розуміти і бачити на кожному кроці, в кожній стеблинці і травинці, в кожному прояві життя, бо ніяка вченість не замінить журавлиних ключів і їх одвічного курликання у весняному чи осінньому небі. Уміння бачити і відчувати поезію – це ознака того, що в нас іще не повмирали душі. І не повмирають, якщо поети споріднюватимуться з долею свого народу і рідної землі. Бо як сказала Леся Українка, «Не поет, хто забуває про страшні народні рани, Щоб собі на вільні руки золоті надіть кайдани». На скрижалях нашої долі маємо викарбувати найвищу сутність життя – любов! Бо любов до матері, до коханої, до дитяти нерозривно пов'язана з любов'ю до рідної землі, до України, до Бога.

2017р.

КРИТЕРІЇ ПОЕТИЧНИХ ВЕРШИН

На черговому засіданні Ревізійної комісії НСПУ, членом якої маю честь бути, я з захопленням відзначив активність, принциповість і проникливість нашого молодого колеги Костянтина Мордатенка, поета з Білої Церкви. В цей складний воєнно-бізнесовий час антикризового реформаторства ми згуртувались не лише в протистоянні корупції і відстоюванні майнових залишків нашої письменницької спілки, але й краще пізнали один одного, творчий стиль і світоглядну спрямованість у відстоюванні ідеалів справжніх літературних цінностей, реальних прав на свободу слова і людську гідність. На моє глибоке переконання внутрішнє пізнання нас самих себе, як творчих особистостей, значно важливіше від всякої премудрості, запозиченої з книжок і сторонніх настанов. Тож коли Костянтин Мордатенко попросив мене написати передмову до його поетичної книжки «Мої слова, ма-

ленькі репетиції», я завагався: різниця у віці, у життєвому досвіді, у манері письма (я — традиціоналіст, він — модерніст) можуть спричинитись до ймовірної неадекватності мого сприйняття і розчарованості в його очікуваннях. Але я пообіцяв і дотримуюсь слова.

Вірші, надіслані мені Мордатенком електронною поштою, справили на мене позитивне враження: самобутньо, колоритно, із смішливими перлинами мовних веселинок-«захцянок», як кажуть у нас на Гуцульщині, чудова образність, філософсько-психологічна заглибленість і залюбленість у довколишній світ з його духовними і матеріалістичними вимірами. Що правда, експериментаторство з неологізмами, тобто з новаціями словотворення, дещо ризиковане («імено» замість ім'я, наймення, «матірка» замість матінка, «пальчик мизельний» замість мізинчик, «бабка» замість метелик, тощо), але тут же авторові вдається привабити читача щирою ліричністю:

«Люблю щемкий з розхрестям клекіт,
який отямлює від мрій,
коли у парковій алеї
вмикає місяць ліхтарі».

Звісно, сучасному читачеві, особливо «гурманам» модерної поезії, більше до вподоби такі оціночні характеристики, як «імпульсивність», «абстрактність», «феноменальність». І це природно, бо маємо ситуацію, яку ще у минулому столітті спрогнозувала Ліна Костенко:

«Коли поетів буде, як машин,
вони вже не ходитимуть ногами.
Тоді старі критерії вершин
покриються навіки вже снігами.
І буде форма, буде навіть зміст,
шасі, таксі, готелі і мотелі…
Благословен останній альпініст,
що буде вгору дертися по скелі»!

На щастя Костянтин Мордатенко ходить власними ногами по рідній українській землі. Його болять втрати рідного народу:

«Ой, синочки, сини,
ви вже виспались, ні?
вже посходились гості,
тільки спів жалібний,
в батька очі страшні,
вітер з пройми голосить».

Але поет сповнений сакральної віри в перемогу добра над злом, в невмирущість творіння Господнього — краси земного життя:

«Моя доню! Мій пальчик мизельний
на шибках Богородиці збіг,

коли бабка злітає з веселки
й на кульбаби розбризкує сміх».

Мене, як читача і літератора, котрий виростав в умовах «прокрустового ложа» т. зв. «соцреалізму», тішить, що в переважній більшості молоді українські поети і в перших рядах Костянтин Мордатенко, не піддаються нав'язаній постколоніальним тиском меркантильній спокусі, образно кажучи, до бочки меду світлої і чистої поезії, як дару Господнього, додавати ложку, а іноді і цебер фальші, вульгарщини, позірної бравади, недолугого лихослів'я, національної відчуженості і дебільного ігнорування основ, правил і чистоти рідної української мови. Поет зумів виробити стійкий імунітет проти «гнилизни суспільства», про яку застерігав Іван Франко у своїй студії «У нас нема літератури»!: «Вари воду, вода буде. Гнила «суспільність» не видасть собі здорових та смілих заступників, писателів, поетів, а хоч би такі чудом божим явилися, вона не прийме їх, відтрутить, або — що гірше, затопче, оглушить. І куди ж тут постати та розвиватися літературі в правдивім значенню того слова? Адже література се передовсім свідома, розумна праця, а у нас досі, хоч що й роблено, то роблено іменно несвідомо, случайно, без ясної думки, без переконання про доброту і пожиточність того, що робиться, «От так собі»! Се наше рідне речення найкраще ціхує наше рідне недумство».

Долати «наше рідне недумство», тобто недоумство, доводиться з велетенськими втратами і стражданнями, бо постколоніальна інерційність загнуздала і притлумила нашу відвагу, нашу здатність об'єктивно сприймати реалії і адекватно реагувати на них, стремління до свобідного і цивілізованого життя, шляхи до якого випало прокладати не просто талановитим, обізнаним і досвідченим, але й відповідальним, саможертовним, мужнім, чесним, переконаним у сакральній істинності ідеалів добра і справедливості — цих одвічних критеріїв нашого поступу до вершин поетичної творчості.

2016 р.

ВШАНУВАЛИ ГЕРОЯ УПА

16 серпня 2015 р. після недільної Служби Божої парафіяни Села Середній Березів гідно вшанували світлу пам'ять свого односельця Клим'юка Петра (псевдо Колюк) — чотового сотні важких кулеметів (сотенний Василь Скригунець — Гамалія), учасника знаменитого і історичного Рушірського бою під орудою сотенного Мирослава Симчича-Кривоноса. Через 70 років заборон і замовчувань на напівтаємній могилі героя зусиллями родини споруджено гідний християнський пам'ятник. Освячення пам'ятника перетворилось у народне віче, на

якому прозвучали слова вдячності героєві, який не пожалів свого життя, захищаючи рідне село і рідну Україну від червоних окупантів. Усвідомлюючи, що на прикладі героїв УПА виховуються майбутні герої — захисники України, ще в 90-ті роки минулого століття березуни на місці знищеної москалями могили на присілку Царинка спорудили величний пам'ятник-могилу всім односельцям, які віддали своє життя за волю України. На стелі цього монументу викарбувано і прізвище чотового Колюка-Клим'юка Петра Михайловича. До відкриття монументу героям УПА я написав вірш «Героям слава!», в якому в поетичній формі, але на історичній основі, тобто на основі переказів очевидців детально описав героїчну смерть мого вуйка (маминого брата) Петра Клим'юка-Колюка. Тож тепер на освяченні індивідуального гробовця мужньому упівцю я знову прочитав цього вірша, актуальність якого тільки зросла. Доповненням до тексту вірша можуть бути хіба що окремі деталі тієї історії, які стали відомі з розповідей односельців. Зокрема, йдеться про те, що коли енкаведисти захопили в полон тяжко пораненого Колюка і його побратимів він всю «провину» взяв на себе, сказавши, що це він організував хлопців у боївку, що вони ні в чому не виннні. Щоб витягнути з повстанця більше інформації, його привезли до сільської кузні на катування. Побачивши розпечене залізо, кліщі, тиски і інші інструменти катування, Колюк зрозумів, що катування будуть пекельними, звірячими, тому вирішив спровокувати головного енкаведиста, котрий його допитував, аби той пристрелив його. Тож на запитання «Гдє друзі?» попросив ката нахилитись ближче до нього, бо через поранення тяжко говорити. Коли енкаведист нахилився до пораненого, той кров'ю обхаркав гидотне лице окупанта-ката і ще викрикнув «Стріляй блюдолизе»!, «Смерть окупантам»!, «Слава Україні»!. Кат вистрілив Колюкові в чоло і вибіг на двір, і довго витирав свою мордяку від кривавого плювка нескореного героя-упівця. Ці обставини смерті Колюка розповіла мені моя бабця Симчич Рузя (царство їй небесне), бо кузня була в кількох метрах від її хати і належала її синові, а моєму стриєві (татовому братові) ковалеві Василеві Симчичу, якого за доносом, що наче б то кував коні ковпаківцям і давав їм підкови ще в 1943 році ув'язнили гестапівці, і він був спалений ще живим у крематорії концтабору «Освєнцім» у 1944 році, про що моя бабця отримала офіційне повідомлення від німецьких окупаційних властей. Про те, як за хабар було отримано від москальських катів негласний дозвіл на таємне поховання Колюка на цвинтарі оповіла мені моя мама Симчич-Клим'юк Параска, яка тоді була непримітним дівчиськом, однак досвідченою зв'язковою УПА (псевдо Женя). Однак і її ледь не схопили окупанти, бо прийшла в жалобній одежі і заплакана. Тож енкаведист спитав «Сєстрьонка?» у її стріянки Юлії, яка змушена була харчувати катів, бо її чоловіка Степана і його брата Василя (маминих і Петрових братів) окупанти без всяких зви-

нувачень ув'язнили до ГУЛАГу. Стріянка сказала, що то сусідське дурнувате дівчисько і енкаведист вдовольнився таким поясненням, і велів поховати вбитого повстанця таємно вночі, щоб ніхто не бачив і не чув, а за такий дозвіл велів принести бутлю горілки і два великі кусні сала, що бідні жінки справно виконали.

На освяченні пам'ятника героєві УПА мудрі і глибокі промови виголосили отець-декан місцевої парафії Роман, колишній голова Середньоберезівського виконкому сільської ради і син рідного Петрового брата Василя Іван Клим'юк. Я, автор цих рядків, теж виголосив невеличку промову і прочитав на честь мого вуйка Петра мій вірш «Героям слава!». В урочистості взяли активну участь теперішній голова села Середній Березів Святослав Перцович і голова Івано-Франківської міської ОУН Микола Сулятицький.

«Ми, українці, подолаємо московських антихристів, окупантів-агресорів і їхніх прихвоснів запроданців і зрадників і встановимо мир на Сході України, бо з нами Бог, з нами душі героїв УПА— мучеників за волю України, з нами весь християнський, демократичний і цивілізований світ, який усвідомив, що агресія москалів проти України несе загрозу Третьої світової війни, тобто знищення творіння Божого-життя на Землі» — таким був лейтмотив урочистого дійства освячення пам'ятника героєві УПА Петрові Клим'юкові-Колюкові. А щоб не вдаватись до тавтології щодо подвигу героїчного упівця Колюка пропоную читачам текст мого вірша «Героям слава!».

2015 р.

М.З. Симчич і соратник «Кривоноса» Михайло Мамчук на відкритті пам'ятника Є.Коновальцеві. Старі Кути, 2010р.

ГЕРОЯМ СЛАВА!

Вуйкові (маминому братові) Петрові Клим'юкові-Колюкові, чотовому сотні важких кулеметів сотенного УПА Василя Стригунця-Гамалії в день відкриття пам'ятника загиблим повстанцям в селі Середній Березів у 90-их роках минулого століття і пам'ятника Клим'юку-Колюкові на цвинтарі в його рідному селі 16.08.2015 р.

Вуйко Петро, по-сільському — Матіїв
Парубкував ще опісля війни.
То млинував, то пшениченьку сіяв,
Преціньгазда був, хоча й без жони.

Сунула краєм ворожа навала:
Німці, мадяри, большевики.
Ну, а Петра файна дівка кохала.
Стрільби і зброя йому не з руки.

Думав, що все те, як пошесть і мряка,
То появляється, то пропада.
Лиш України священна ознака —
Праця і пісня, трудар і газда.

Але прийшли серед ночі повстанці:
Що парубочиш, Петрусю? Гай-гай…
Ну, а тим часом совітські засланці
Вже поневолюють рідний наш край.

Нарід стражденний женуть, мов худобу
Товарняками в проклятий Сибір,
Б'ють патріотів, сексотства хворобу
Сіють довкола на всякий вибір.

Час підніматись за кривду й неславу,
Щоб український наш дух не пропав,
Підем разом здобувати державу,
«Смерть, або воля!» — сказала УПА.

Та й повінчався Петро тої ночі…
«Сурою» звалася суджена та.
Лиш замість слів вона кулями строчить,
Віно ж у неї — тугий патронташ.

Та й попливли дні за днями гарячі,
Повні звитяги, геройства і мук,
І ворогам по-козацьки віддячив
Разом із друзями вояк Колюк.

Слава про сотню важких кулеметів,
Що Гамалія водив у бої,
Запалахтіла, неначе комета,
Понад повстанчі Карпатські краї.

Хрещені боєм Рушірським герої,
Месники волі, хлопці з УПА,
Ви зупинили орду параної,
Аж зрешетилась навала тупа.

Тільки знайшовся зрадник проклятий
І ворогів до криївки привів,
І відгримів бій останній, завзятий…
Зранений в бункрі Петруньо зімлів.

Опритомнів на верстаті у кузні,
Енкаведист аж заслинився весь:
— Ну, прізнавайся, бандьора, гдє друзі,
Будєш малчать — знай, что ждет тєбя смерть.

— Марне стараєшся, лютий катюго,
На всі запитання — один лиш одвіт…
— Какой? — відригнув перегаром парюга
І… зчервонів йому враз білий світ.

Це поранений, зібравши всі сили,
Кров'ю обхаркав гидотне лице…
— Смерть окупантам! Стріляй, блюдолизе! —
З кузні злетіло вогненним ключем.

— Слава Вкраїні!.. Постріл… І бігом
Вискочив кат із наганом надвір,
Довго мордяку втирав білим снігом,
Наче скажений, оскалений звір.

І потягнули Петра на зарінок,
Стежка кривава за ним пролягла.
Ще по дорозі кохану зустрінув…
Так закінчилась весільна пора.

Плакала гірко ріка Ратунзьива,
Тіло повстанця вмивала слізьми.
І зажурились Ружет і Плискуца
За дорогими їх серцю людьми.

Грішні і праведні, славні і ниці
Ми до могили героїв прийшли,
Щоби напитись живої водиці
Духу героїв, що в вічність пішли.

Щоб пам'ятали чужинці повсюди:
Перемогти неможливо народ
Той, у якого не просто є люди —
Дух непокори супроти заброд.

Ні, ми не хочемо крові й страждання,
Але й рабами не хочемо буть.
Наше сьогоднішнє мирне повстання —
Мужніх героїв нев'януча суть.

Спіть же, герої, в почесті й славі!
Ваших імен золотяться рядки
У незалежній Вкраїнській державі.
Слава Вкраїні на вічні віки!

1994, 2015 р.

Чотовий сотні важких кулеметів
Петро Клим'юк (Колюк)

МИКОЛА ЗЕНОВІЙ СИМЧИЧ: «ПИСЬМЕННИЦЬКЕ І ЖУРНАЛІСТСЬКЕ СЛОВО МАЮТЬ СТАТИ ЗБРОЄЮ ПРОТИ МОСКОВСЬКИХ ОКУПАНТІВ-ОРДИНЦІВ»

6-го вересня 2015 року Миколі СИМЧИЧУ виповнилось 65 років. Вітаємо ювіляра!

— Знаємо Вас як автора поетичних творів і публіцистичних статей актуального громадянського звучання. Це один з основних тематичних пластів Вашої творчості. Що у своїй творчості Ви означили б як суголосне нинішнім Вашим — і, мабуть, не тільки особистим — щоденним розмислам і тривогам?

— Насамперед сердечно дякую колективу шанованого мною часопису «Галичина», з яким я співпрацюю з часу його заснування, звичайно в міру моїх сил і спроможностей.

Широкий спектр українських тривог і надій висвітлювали, аналізували і навіть прогнозували наші ЗМІ, яким, як і всім нам, громадянам України, доводилось перебудовуватись суголосно процесам нашого демократичного державотворення. Для підкріплення цієї думки наведу конкретні приклади з моїх ранніх публікацій у «Галичині». Приміром, у матеріалі «Магнетичне поле душі і розуму» («Галичина», 30 січня 1991 р.) я познайомив читачів Прикарпаття з професором з Канади Петром Потічним, комбатантом УПА, учасником війни в Кореї в складі армії США, відомим істориком і політологом, співредактором 50-ти томного «Літопису УПА», учасником І-го Конгресу республіканської асоціації українознавців та наукової конференції «Україна і Росія» (Київ, грудень 1990 р.), де я з ним і познайомився. В цій публікації висловлюються застереження проти ідеалізації як російсько-українських відносин, що мало місце в офіційній пропаганді тоді ще УРСР, а також ідеалізації національної винятковості, що може кинути українців на шлях міжнаціональних, а ще гірше — внутрінаціональних чвар. Публікація мала на меті застерегти читачів, а, значить, українське суспільство від повернення до часів, коли, за словами Тараса Шевченка «одцурається брат брата і дитини мати». Вже тоді, напередодні проголошення державної Незалежності України, Петро Потічний закликав вивчати і враховувати в державному будівництві досвід УПА: « Якщо важити життям, то за священну справу, за рідну землю, за рідний народ, як це робили кращі сини УПА». Будучи професором не лише Канадського, але й двох китайських університетів, Петро Потічний створював методологічні аспекти порівняльної політики історичних шляхів розвитку країн Далекого Сходу і рідної України, проблеми якої трактував як магнетичне поле душі і розуму. На згаданій кон-

ференції П.Потічний виголосив блискучу в науково-громадському потрактуванні промову на тему «Українсько-російські відносини в політичній думці українського підпілля часу Другої світової війни», текст якої, однак, був недоступним для широких кіл українських читачів впродовж понад 14 років. Передбачаючи такий розвиток подій, я попросив у П.Потічного копію його виступу, який, однак, теж не вдалось опублікувати в нашій уже незалежній і наче б то демократичній пресі. І тільки і в моїй книжці « Ностальгія за Україною. Письменницькі діалоги» (2004 р.) і в газеті «Нація і держава» (2008 р.) зміст праці П.Потічного під заголовком «Альтернативи повстанської ідеології» я переказав у аналітичній формі з наголосом на актуалізацію до теперішніх часів і подальших перспектив державницького розвитку України. «Росіянам, — зазначається, зокрема у цій праці, — вдалося використати колись нашу слабкість і замкнути нас, український народ, у російській державі. Тепер їм ніяк не хочеться, щоб ми вирвалися. Російським імперіалістам так важко, так боляче уявити, що вони перестануть бути панами над багатою Україною, що вони завзялися радше знищити український народ, ніж відмовитись від панування над Україною». І тому в праці П.Потічного стратегічно застерігається: «…жити з російським народом в одній державі небезпечно, просто — смертельна загроза». Оскільки правляча тоді в Україні проросійська, прокомуністична кліка забороняла дослухатись до таких професорів як П. Потічний, то альтернативою їм вигулькнули з подачі малоросійського істеблішменту і російських спецслужб такі «проффессора» як двічі судимий злодюга Янукович і його злодійсько-мафіозна банда.

Знаковими в цьому плані я назвав би і ряд інших моїх публікації в «Галичині». Зокрема, «Президент Гуцульської республіки» (№ 138, 23.09.2000 р.) про проголошення в 1919 році в місті Ясіня Гуцульльської республіки на чолі з президентом Степаном Клочураком, згодом міністром господарства та військових справ Карпатської України (Хуст, 1939 р.), багатолітнім політв'язнем воркутинських концтаборів, автором книги спогадів «До волі» (США, 1978 р.), з якого змальовано образ одного з головних героїв повісті Уласа Самчука «Гори говорять». Ця моя газетна публікація відіграла важливу роль у поборюванні т.зв. «політичного русинізму» на Закарпатті, тобто сепаратизму і україножобії і набула значення національно–духовної рекреації, особливо для молоді, яка постійно піддається впливу московсько-сепаратистських русифікаторів. Вагому роль у протидії московській ворожій пропаганді, яка, на жаль, інтенсивно велась і продовжує вестись, хоч і в меншій мірі, через українське телебачення і українські ЗМІ, відіграла і продовжує відігравати моя публікація «Російське — не вітчизняне!..» («Галичина», 07.02.2002 р.). Я назвав тільки три мої публікації в «Галичині», тематика яких залишається суголосною і актуальною нашій теперішній ситуації російсько — української війни, що

ведеться під кодовою, але цілком виправданою назвою — антитерористична операція. А їх були десятки. Були сильні аналітичні публікації про необхідність вступу України до НАТО, адже я був учасником перших Українсько-НАТОвських військових навчань «Сі-бриз 97» у Криму, в Донузлаві. Одна з моїх тодішніх публікацій, яку я помістив у книжці «Під стягом лева» має назву «Або в НАТО, або в небуття». Думаю, що така формула залишається актуальною і сьогодні. Принагідно висловлюю вдячність і редакції нашого письменницького часопису «Літературна Україна» за підтримку розроблюваної мною пронатовської тематики і опублікуваний уривок з моєї документально-художньої книжки «Оранжевий спалах Свободи» (Івано-Франківськ, «Лілея НВ», 2006 р) під назвою «Ще одна спроба національного порятунку» (ЛУ, 31 серпня 2006р.), в якому я аргументовано доказую необхідність якнайшвидшої інтеграції України в європейські та євроатлантичні структури. Я вважаю, що в теперішній війні наше письменницьке і журналістське слово має стати потужною зброєю проти окупантів-ординців, що посягають на життя нашої Української держави і нашого багатостраждального народу, має відкривати правду на наші геополітичні реалії і перспективи.

— Поети — це неодмінно ідеалісти. Ви все ж таки сподіваєтесь на те, що всі ми дочекаємось тих змін в Українській державі і суспільстві, яких вимагали у часи Революції Гідності?

— Якщо будемо тільки «чекати», то, звичайно, що не дочекаємось. Я ніколи не був ідеалістом, скоріше — прагматиком і саркастичним сатириком. Свою поезію, навіть інтимної і пейзажної лірики я витворював не з феєричних чи віртуальних навіювань, а з конкретних життєвих переживань. В поезії, як і в прозі, і в публіцистиці, я дошукую правди життя, змісту життя, зрештою істини життя, бо як сказав Ісус Христос: «Шукайте істину і вона зробить вас вільними». Такий підхід до творчості дає мені можливість з певною вірогідністю екстраполювати події майбутнього з реалій сьогодення і минулого. Приміром, у вірші «Вибачення», написаному в 2006 році і прочитаному вперше того ж року на відкритті пам'ятника Провіднікові ОУН Андрієві Мельнику у його рідному селі Воля Якубова, що на Львівщині, є такі рядки: *«Це толерантність чи ідіотизм: / Здавати мову і здавать державу, / Здіймати крики про патріотизм, / Захланність камуфлюючи лукаво? / Ну, скільки ще Батуринів і Крут / Потрібно, щоб збагнути аксіому: / Повзе бандитсько-комуняцький спрут, / З розрухи набиваючи оскому. / Змоскалений вкраїнець-яничар, / Скріпачений, осміяний хахлюга / Сидить в багнюці самоїд них чвар / І справно пре для окупанта плуга…/ Сьогодні він Вкраїну розпина, / А завтра сам буде стократ розп'ятий./ Можливо в цім історії вина, / А може жереб нації проклятий»*. Вірш був надрукований у газеті «Українське слово», а в 2010 році і в моїй книжці вибраних поезій «Політок». Того ж року влада

«папєрєдніков» зрізала мою чорнобильську пенсію до критичного мінімуму. А в 2013 році, коли я лежав у лікарні після тяжкої операції з мене ще й зняли статус учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС і довели мою пенсію до 890 гривень. Так тодішня влада намагалась розправитись з моєю літературною і журналістською творчістю. Дякувати Богу наші молоді судді в Івано-Франківську виявились на висоті сучасних європейських вимог до судочинства. Хоча з Києва на них чинили безпрецедентний тиск — в офіційному листі за довіреністю тодішнього міністра соціальної політики України регіоналки пані Королевської вимагали від суддів «відмовити у задоволенні позовних вимог позивача Симчича М.М.». Судді вистояли і не дозволили чинушам здійснити політичну розправу над інвалідом-чорнобильцем, за що їм сердечно дякую, і мені вдалось відновити свої законні права і статус ліквідатора аварії на ЧАЕС, хоча пенсію вдалось відновити лише наполовину. Такі реалії творчої особистості в постколоніальній державі. Ми, чорнобильці, давно зрозуміли, що за свої законні громадянські права потрібно боротись. Ми боролись пікетами, мітингами, судовими тяжбами, масовими акціями під будинками і в кабінетах влади різних рівнів. До наших акцій долучались інші громадські організації, і влада змушена була прислухатись до наших проблем. Удвох з керівником нашої обласної організації «Спілка Чорнобиль» Нестором Мартинцем ми підготували книгу про боротьбу чорнобильців Прикарпаття за свої права. Нестор Михайлович представив повість і вірші, а моя частина книжки складається з документальної публіцистики, апробованої в пресі. Верстку книги навіть переглядав голова нашої обласної письменницької організації Євген Баран, але надрукувати її не вдалось через брак коштів. Окремі матеріали з цієї книжки надруковані в книзі «Ятрить серце Чорнобиля полин» (Книга Скорботи, Пам'яті і Шани України, Івано-Франківська область, 2014 р.). Але це тільки дещиця з того, що ми написали.

— Тепер Ви живете не в Івано-Франківську, а в селі Середній Березів на Косівщині. Від декого доводилось чути думку, що життя в провінції, а тим паче у сільській глибинці, малоцікаве, знижує інтелектуальний рівень літературної творчості?

— Не погоджуюсь з такою формулою. Чесно кажучи, я стомився від життя «за склом», тобто в умовах міста, де все прослуховується, шманається і обкрадається (на Великдень з моєї квартири викрали комп'ютер з усіма напрацюваннями та інші важливі речі), по-хамськи паплюжиться і оскверняється, де йде гонитва за грішми, за посадами, за кар'єрами. Мені це остогидло. Життя в рідному селі, на рідній землі, де я народився, виріс, закінчив середню школу, до речі, з золотою медаллю, дає мені змогу глибше і мудріше вивчити свої духовні і творчі можливості, очиститись від скверни. Звісно, на селі немає театру, редакцій газет, численних акцій політичних партій і т.д. і т.п. Але й не-

має тієї метушні, задушливої атмосфери перенасичення потоками чужих і незнайомих тобі людей. Село спонукає до філософської налаштованості розуму, до неспішної, але зрілої праці не на догоду сьогочасним потребам, а на більш далеку перспективу. Страшнувато тільки, що коли, не дай Боже, станеться черговий серцевий напад, рятувати буде нікому, як це було зі мною прямо в одному з обласних видавництв, і тоді життя врятував мені Степан Процюк, за що повік йому буду вдячний. Світла душа несе добро і світло не лише у творчості, але і в реальному житті. Це додає віри в життя. Хоча ідеалізувати село теж не варто. Налаштованість і менталітет з міста швидко перекочовують до села і тоді сільське стукацтво чи провокаторство, рабська заангажованість до застрашеного минулого стають ще огиднішими ніж у місті. Але я намагаюсь оминати такі неприємні прояви тоталітарного минулого. Маю гарну бібліотеку — збираю впродовж всього життя. Люблю дивитись телевізор, хоча сильно дратує наступальна москалізація майже всіх телеканалів. Схоже, що в нашій державі українська мова перестає бути державною. Ми ніби забули формулу наших одвічних ворогів, що «граніци русскава міра праходят по граніцам русскава язика…». Маю городець: вирощую садочок, картоплю, кукурудзу, квасолю, огірки, буряки. Молюся і молитва мені допомагає в усьому, навіть у творчості. Недавно написав серйозний матеріал «Адепти малоросійства», який на чотирьох сторінках (безпрецедентна за обсягом газетна публікація!) помістила газета «Українське слово», за що сердечно дякую моїм друзям у Києві, з якими я не перестаю співпрацювати на громадських, тобто безоплатних засадах. Радію з того, що хоч іноді друкують.

— Однією з Ваших життєвих вершин можна вважати те, що ви стали кандидатом фізико-математичних наук, але потім однозначно надали перевагу журналістиці і літературі. Чи нині з відстані часу не шкодуєте за перемогу у Вашій особі лірика над фізиком?

— Ця, так би мовити, трансцендентальність чи радше трансформація, була скоріше вимушеною, ніж вільним вибором. Ще в студентські роки ми з тобою Іване друкувались на сторінках університетської багатотиражки «За радянську науку». Ти навчався на журфаку, а я на фізичному факультеті. Згодом на мене звернули увагу як на популяризатора науки. Мною опікувались професор В.Здоровега з журфаку і редактор згаданої багатотиражки Й.Лось. Вони готували мене і навіть рекомендували до праці в журналі «Наука і суспільство», але, оскільки в нас була ще й військова кафедра і на той час ми були вже офіцерами зенітно-артилерійської спеціалізації, нас, молодих лейтенантів, забрали до війська. Як фізик я працював старшим науковим співробітником у науково-дослідному секторі і старшим викладачем Рівненського педагогічного інституту, а з 1987 року — в Івано-Франківському інституті нафти і газу (тепер ІФТУНГ). Переїхати в рідні краї порекомендували мені лікарі, бо після роботи в зоні відчуження і поблизу самого четвертого аварійного

енергоблоку ЧАЕС здоров'я моє різко погіршилось. В Чорнобильській зоні, як на війні, сприйняття життя і цінності життя значно перемінились. Ми раптом зрозуміли, що, як співав Висоцький, «нєт, рєбята, всьо нє так, всьо нє так, рєбята…». І прийшло критичне і філософське мислення, і моїми новими друзями стали художник Опанас Заливаха, про якого у 2004 році я надрукував документально-художню книжку «Болід», В'ячеслав Чорновіл, Іван Гель, брати Горині, Дмитро Гриньків та інші дисиденти, що на той час повиходили з тюрем. Розплата за такі знайомства і за новий напрям літературної і журналістської творчості, яка не покидала мене з часів шкільних і студентських років, не забарилась. Після оголошення по радіо «Свобода» про те, що старший науковий співробітник Івано-Франківського інституту нафти і газу Микола Симчич разом з дисидентом В'ячеславом Чорноволом та його дружиною Атеною Пашко були затримані на трасі поблизу Калуша і доставлені в Калуське районне відділення міліції, де їх обшукали і допитали, а також після мого виступу на відкритті у Івано-Франківську першої після ув'язнення виставки робіт Опанаса Заливахи, на зборах викладацького і студентського колективу ІФІНГу, один з місцевих літераторів, очевидно з примусу каральних органів, влаштував мені справжнє автодафе совково-кадебістського штибу, де називав мене «ворогом радянської влади». Це означало кінець кар'єри науковця і літератора радянського штибу. Залишалась вузька і вкрай небезпечна стежина до дисидентської праці, зате вільної літературної творчості, яка тоді могла бути оприлюднена хіба що в нелегальних дисидентських газетах і журналах. І після того як десь зникли мої матеріали для докторської дисертації, як через конверсію закінчилось фінансування наукової тематики, яку я розробляв для ВО «Родон», як в мене відібрали двохкімнатну квартиру, ухвалену аж на двох зборах колективу інституту і (о,щастя!) виділили мені куцу однокімнатку на першому поверху з букетом запахів з підвалу і постійними підтопленнями з поїдаючим стіни і одяг грибком, я, як ти кажеш, віддав перевагу журналістиці над фізикою. На початку 90-их років редакція газети «Українське слово» переїхала з Парижа до Львова і її редактором став Йосип Лось. Ця обставина і вирішила характер моєї подальшої життєвої дороги: я почав активно співпрацювати з часописом нового європейського спрямування, а головне — національного змісту. Завершу це інтерв'ю уривком з мого вірша «Рідній школі»: *«Веди нас, школо, на стрімкі вершини, / Де сонце правди сяє навкруги, / Де не корито, а вітрильник лине / У мандри знань на рідні береги. / Веди нас, школо на зелені груні, / Де вічних істин ватра палахтить, / Де зріють зорі одчайдушно юні, / Де папороть квітує і шумить. / Дзвени дзвінком найпершим і останнім / Аж до церковних дзвонів і трембіт…/ Я ще злечу весняним птахом раннім / Над леготом твоїх земних орбіт!».*

Інтерв'ю записав Іван Гаврилович, 2015 р.
Надруковано в газетах «Галичина» та «Українське Слово».

ПАРАДОКСИ ЛІТУПОДОБАНЬ, АБО НЕ ВИКРЕСЛЮЙТЕ З ЧИСЛА ЖИВИХ!

Інформація очільника Івано-Франківської ОО НСПУ Є.Барана про вручення обласної Премії ім.Василя Стефаника в номінації «Поезія», а також пам'ятної медалі «120 років Є.Коновальцю» (ЛУ №25, 23.06.2011р.) викликала в мене тривогу за мого побратима-чорнобильця, відомого поета, письменника, журналіста, гумориста і науковця, члена НСПУ і НСЖУ Миколу Симчича. Його поетичну книгу «ПОЛІТОК» наша Чорнобильська організація, а також ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т.Шевченка цього року висували на здобуття обласної Премії ім. В. Стефаника в номінації «Поезія». На цю тему я вже висловлювався в нашій обласній пресі, тож не буду зупинятися на парадоксах із премією (напередодні вручення М.Симчичу подзвонили з ОО НСПУ, щоб приїхав до Русова 14 травня, що наче б йому присвоїли цю премію за його поетичну книгу «Політок», випущену у видавництві «ВІК» в 2010 році, до речі «Політок» М.Симчича появився на світ не лише завдяки сприяння мера міста Івано-Франківська Віктора Анушкевичуса, але й завдяки допомозі тодішнього президента України Віктора Ющенка), а насправді премію віддали О.Слоньовській за поетичну книжину «Пектораль», видану в 2009 році, тобто роком пізніше за книгу М.Симчича, а отже згідно умов конкурсу пані Слоньовська не мала права брати участі в цьогорічнім конкурсі, а тільки в минулорічнім). Думалось: О.Слоньовська — відомий літературознавець, то, можливо і її поетичні проби не згірші від її літературознавчих праць, хоча тривожили сумніви чи не спотворено цей поетичний образ поета і археолога Бориса Мозолевського, цей знаменитий символ високої культури наших предків. Познайомившись із «Пектораллю» О.Слоньвської, я заспокоївся: дійсно її «Пектораль» не має нічого спільного з могутнім філософськи наснаженим змістом «Пекторалі» Бориса Мозолевського. Прикро, що така вчена жінка як О.Слоньовська використала такий геніальний символ і свідчення нашої прадавньої державності для «протеївського перевтілення» в «бездержавну» Наполеонову Жозефіну, котра, хоча й з великими амбіціями, тільки й того, що боїться привида, «особливо коли (той) розсуває тремтячі й холодні (її) коліна». Даремно сподівався Б.Мозолевський у вірші «Скіфське золото»: «Я скіфським золотом курганним /Залишусь в пам'яті твоїй». Не золото філософсько-поетичного осмислення безцінної знахідки Б.Мозолевського взяла до своєї книги О.Слоньовська, а тільки фрагменти ілюстрацій з його книги «Товста Могила», тобто тільки «позолоту», дешеву жіночу прикрасу, яка для авторки важить більше ніж пошук (хай поетичний!) істини, витоку наших праісторичних коренів, коли поезію творили не лише словами, але й золотом. Прикро, що з тієї величаво-свобідної епохи

розквіту нашої праісторичної культури (поезії в золоті!) авторка винесла у своїй позлітковій «Пекторалі» сюжет покірливого рабства навіть перед лицем смерті, коли «Служниць цариця вибирала», щоб умертвити їх вслід за старим царем, що поліг у бою (вірш «Приніс, щоб похвалитися…». Тому я й сприймаю «Пекторалі» О.Слоньовської як дешеву жіночу прикрасу на тілі лірично-егоїстичних любощів. Тому для мене як і для багатьох українців, свідомих необхідності виховання і утвердження патріотичного духу наших предків, хоча б один вірш «Вибачення» чи «Лист з-під Крутів», або «В обороні Карпат» із поетичної книги Миколи Симчича переважує всю книгу О.Слоньовської. Але нехай це буде на совісті тих членів журі з присудження згадуваної премії, котрі віддали перевагу «Пекторалі» О.Слоньовської.

Мене турбує інше — чому у вищезгаданій замітці в «ЛУ» Є.Баран серед літераторів області, яким вручили медаль «120 років Є.Коновальцю» не назвав прізвища Миколи Симчича? Невже це — ознака повернення до сталінських часів, коли домінував принцип « нєт чєловєка — нєт проблєм»? Але ж бачили всі, хто був на тій урочистості, як на сцені історичного Народного Дому в Івано-Франківську М.Симчичу в числі перших вручили цю медаль і посвідчення до неї, як поет — патріот закликав присутніх служити Україні так, як їй служив Є.Коновалець, адже, працюючи кореспондентом газети «Українське слово», з перших днів переїзду редакції з Парижа до Львова, а потім до Києва на початку 90-их років, Микола Симчич мужньо і продуктивно боровся своєю літературною і журналістською творчістю за розбудову Незалежної України, бо стараннями одного з «маститих» (в розумінні «любитель масного життя», байдуже, що ціною горя порядних людей) членів згаданого вище журі ще в імперські часи М. Симчичу за зв'язки з десидентами було влаштоване комуністичне автодафе перед всім колективом інституту, де він працював старшим науковим співробітником і йому, кандидатові фізико-математичних наук, учасникові ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС 1-ої категорії, роботи в радянських вузах уже не було. Не думаю, що Є.Баран за власною ініціативою підписався під інформацією в «ЛУ», де М.Симчича викреслено зі списку живих літераторів, нагороджених медаллю. Не думаю, що цією інформацією Є.Баран спробував нажити собі авторитету українського націоналіста, бо ж бачив не лише я, але й десятки наших побратимів-чорнобильців як втікали «літературні метри Прикарпаття» з фуршету на честь ювілею М.Симчича коли побачили на дверях, де відбувалось дійство, табличку з написом «ОУН». Не думаю, що Є.Баран в такий спосіб намагався реалізувати одну із своїх заповітних мрій «хочу бути катом », висловлену ним в одному з есеїв, бо в наші часи повертаються бажання бути Богом, висловлені Уласом Самчуком. Думаю, що Є.Баран, навіть попри те, що написав позитивну післямову до книги М.Симчича «Політок», а, можливо передусім через це, змушений був

підкоритись волі «маститого ката» — раніше відкритого, а тепер прихованого за спинами своїх підручних. Але ж це — повернення до часів тоталітаризму, коли інакомислячих люто цькували, замовчували і фізично знищували. Тому ми, чорнобильці, категорично протестуємо проти викреслення з числа живих не лише нашого побратима Миколу Симчича, але й будь кого іншого з порядних і чесних громадян України. Не забуваймо законів фізики: дія рівна протидії…

Вперше надруковано в газеті «Галицька просвіта» за 2011 р.,
за підписом Нестор МАРТИНЕЦЬ,
голова Івано-Франківської ОО «Спілка Чорнобиль»,
заслужений діяч естрадного мистецтва України

МОСТИ ДО КОНЦЕПТУ КРАСИ

Гуцульщина вабить до себе не лише мальовничими карпатськими краєвидами, але й таїною наших древніх витоків, духом і красою землі, що витають тут майже зримо, майже сутнісно, перелітаючи з верху на верх і з долу в діл, зливаючись із сивою задумою смерекових лісів, відлунюючи у звуках трембіт і білопінних водограїв. Відкривати Гуцульщину ніколи і нікому не пізно, бо в людській природі постійно присутній потяг до благословенної краси і таїни Карпатського краю. Нещодавно мені пощастило супроводжувати в мандрівці по Гуцульщині відомого літературознавця, доктора філології, професора кафедри україністики Ягеллонського університету (Краків, Польща) та Національного університету "Острозька академія" Ярослава ПОЛІЩУКА, інтерв'ю з яким пропоную увазі читачів.

М.З.С.: Пане Ярославе, ми побували з Вами в Косові, відвідали музеї Франка і Грушевського у Криворівні, милувались красою гуцульських церков у Верховині, ходили стежками творців повісті і фільму "Тіні забутих предків", споглядали Камінь Довбуша і відвідали краєзнавчий музей у Яремчі, вслухались у гомін карпатських лісів і бурунних рік, бачили наслідки повеней і ошатні, навіть модерні новобудови і котеджі, а головне – спілкувались з гуцулами різних поколінь. Тож які враження Ви винесли з цієї мандрівки? "

Я.П.: Для мене, пане Миколо, Гуцульщина – це автентична країна, автентичний край, де традиції і сучасність дуже органічно поєднуються. Це надзвичайно важливо в наш час, коли часто такі традиції руйнуються і навіть наші заможніші сусіди, які мають всі можливості берегти культуру, скаржаться на те, що її не можна вберегти під тиском сучасних процесів, які все нівелюють, все зводять до однаковіння.

У цьому сенсі Гуцульщина – це той унікальний клаптик України, в якому ще бережеться той автентичний, справжній, національний, народний дух давньої ще тисячолітньої культури гуцульської, який не перевівся і зберігає свою природність у природних обставинах і побуті. Тому завжди з великим бажанням і з великою приємністю буваю в Карпатах, і ця наша поїздка багата на враження, і я щасливий, що я побачив справді унікальні кольори і унікальних людей, завжди якісь особливі, гостинні і щедрі. В пам'ятку завжди приходять слова спілкування з тутешніми людьми, з гуцулами. І я це особливо ціную. І те, що можна прочитати в книжках, те, що писали про Гуцульщину Франко, Грушевський, Леся Українка, Хоткевич, Коцюбинський, Вінценз і інші, з подивом відзначаю, що ту давню автентику ще й тепер можна побачити і почути, пізнати і відчути у живому спілкуванні з людьми. І це, повірте, рідко трапляється у нашому сучасному, урбанізованому світі, який розучився жити отією справжністю, тією автентикою.

М.З.С.: Торкаючись теми урбанізованого світу, доречно, мабуть, почути Вашу оцінку Міжнародної мистецької модерної виставки "Порто-Франко", яку ми переглянули у Івано-Франківську у стилізованому під середньовічні замкові споруди виставковому павільйоні.

Я.П.: В цьому сенсі вже від кількох років спостерігаю як Івано-Франківськ вигідно вирізняється на тлі інших обласних центрів чи, взагалі культурних центрів України своїм постійним прагненням якось інтегруватись в ширше коло, в культурну Європу. І ті виставки, які ми подивились у нововідкритому бастіоні в цьому сенсі дуже прикметні. Прикметні тим, що це є спроба, візія місцевих організаторів і митців аби паралельно представити і своє, і чуже, аби можна було у цих взаємних віддзеркаленнях побачити якомога розмаїтішу палітру життя. І що особливо варто відзначити – це те, що івано-франківські художники-абстракціоністи цілком вигідно на цьому тлі виглядають. Про ієрархію тут не йдеться, але ця виставка дала змогу місцевим митцям відчути себе повновартісними, бо, на жаль, через оту українську вічно загумінкову ситуацію, такого відчуття повнозначности і повновартісности у культурі важко досягти. Тому митці, які представили свої твори на цій виставці мають пишатися, що їхня творчість цілком гідно репрезентує регіон і їхні творчі особистості, і я гадаю, що аналогічна виставка з успіхом може відбутись завтра у Кракові, а потім у Відні чи Парижі із представленням робіт івано-франківських художників.

М.З.С.: Які роботи Вам найбільше запам'ятались і викликали зацікавлення як мистецтвознавця?"

*Я.П.:*Не берусь оцінювати митців як мистецтвознавець…

М.З.С.: Даруйте, але я чув з Ваших уст витончений аналіз модерних картин і фоторобіт, власне мистецтвознавчого характеру".

Я.П.: Дякую, пане Миколо, на доброму слові, але для мене було цікаво як по-різному можна сприймати світ. І, власне, кожна творча особистість цікава тим, що сприймає світ індивідуально, по-іншому. Ми всі дивимось на один предмет, але тільки художник бачить його з особливої сторони. І ця виставка – блискуче підтвердження цієї тези, тому, що ми бачили і французьку документальну фотографію, і іранську сучасну художницю, яка має зараз практику в Україні, і там відчуваються впливи української графіки, що дуже цікаво, бо перехрещення цих традицій і культур є дуже плідне. І на цьому тлі, я підкреслюю, цілком гідно виглядає виставка івано-франківських художників-абстакціоністів.

М.З.С.: Пане Ярославе, я горджуся тим, що ми з Вами у вісімдесяті роки працювали у Рівненському педагогічному інституті, тепер Національному Гуманітарному Університеті. Однак, після праці в Чорнобилі лікарі порадили мені переїхати на рідне Прикарпаття, а Ви сягнули європейських рівнів, працюєте і проживаєте в старовинному науковому і культурному центрі не лише Польщі, але й Європи – Кракові. Проте, з наших подорожніх розмов я зрозумів, що Ви глибоко обізнані із ситуацією на Східній Україні, яка фактично стала визначальним чинником не лише нашого державницького, але й національного життя. Ви бачили з яким пієтетом, пафосом і головне надіями на демократичні переміни сприймала Європа нашу мирну національно-демократичну революцію. А як ставиться Європа до нинішньої ситуації в Україні?

Я.П.: Дякую за таке глибоке питання, яке розшаровується на кілька підпитань, які я спробую виділити у певних аспектах. По-перше, про Схід України. Власне, тут Ви вже торкнулись періоду нашої праці у Рівненському педінституті. Але з 2001 року я мешкаю в Кракові, хоча регулярно буваю в Україні. І цей стан зумовив мій погляд на Україну дещо збоку, із вузьких рамців волинського чи західноукраїнського патріотизму і змусив мене сприймати Україну дещо по-іншому, ніби з відстані і водночас із середини.Тобто співставлятиці два абсолютно різні віддзеркалення того самого предмету. Маю багато друзів із Сходу України, особливо з Києва, Донецька, Дніпропетровська , Одеси – письменників, вчених, від яких черпаю ту інформацію, яка дає змогу створити реалістичну картину про ситуацію на Україні. На жаль, з медій важко почерпнути реальну інформацію. Тому я користуюсь інформацією об'єктивних фахівців. Це мені потрібно, щоб передати правдиве і реалістичне уявлення про Україну моїм студентам.

Бо студенти потребують правди, а не брехні, не повторення чогось, що вони можуть почути з телебачення, радіо чи перечитати в інтернеті. Студенти прагнуть знати глибше про суть подій і явищ, особливо ж літературно-мистецького чи фольклорно-етнографічного плану. Я не маю права брехати, бо йдеться про мій моральний автори-

тет. Вони самі їдуть до Львова, до Києва, до Одеси і переконуються чи насправді є так чи інакше. Отже, звідси походить моє – може, трохи неправильне з позицій українського патріотизму – бачення наче б то збоку. Але повторюю, що і таке бачення має свій резон, оскільки викликане певним моїм статусом перебування. Щодо другої частини Вашого запитання. Якщо коротко відповісти на нього, то я сказав би, що Польща в останні десять років, за двох останніх президентур, тобто Олександра Кваснєвського і, на жаль, уже покійного Лєха Качинського, однозначно налаштована на співпрацю з Україною, на перспективу України. І про Польщу говорять в Європі як про найбільшого адвоката України. Це з одного боку дуже велика надія, а з другого боку треба зізнатися, це – нереалізований шанс України, тому, що ми могли тісніше співпрацювати з польською дипломатією, і на вищому рівні, і на нижчому, зокрема на рівні громадських організацій і студентських обмінів, і досягли б значно більших результатів, якби наша влада була послідовна і дотримувалась хоча б того, що декларує. У найвищих державних документах і законах було задекларовано європейський вибір, орієнтацію на НАТО. Але вийшло так як у водія на кривій дорозі: то вправо, то вліво. І це розчаровує наших сусідів і друзів-поляків, бо вони часто говорять: ми – за, ми підтримуємо вас, але ви самі мусите визначитись, хто ви, з ким ви і куди йдете, бо ви самі не знаєте своєї орієнтації – раз так, раз інакше, тож комусь збоку важко налагодити з вами стратегічний союз і спільно діяти на майбутнє. Але для мене є однозначним, що майбутнє України – в Європі. Бо тільки європейські орієнтири відповідають нашим стратегічним завданням. З одного боку, коли ми подивимось в минуле, то Україна – це частина європейської цивілізації. Для нас це може бути очевидним. Для європейців це не завжди очевидно, бо ми не ведемо системної роботи на те, щоби пропагувати своє, українське. Про нас дуже мало знають у світі і це – великий мінус. Але це треба надолужувати в майбутньому. З іншого боку, коли говорити про сучасність і про майбутнє, про наш вибір, то тут так само немає альтернатив Європі, тому, що наша молодь орієнтується на сучасну освіту, на сучасні технології і тільки цей вибір є для нас можливим, інший вибір лише розколов би Україну і загнав її на маргінес. Невизначеність, яку ми спостерігаємо впродовж 19 років української незалежності, – це коливання між європейським вибором і пошуком якогось особливого шляху, який насправді є самообманом, бо такого особливого шляху просто не існує.

М.З.С.: Окремі українські політики, ба, й окремі літератори-модерністи підкидають думку про те, що, мовляв, у зв'язку з тим складним економічним і політичним становищем, у якому опинилась Україна внаслідок, так би мовити, «свого вибору», треба віддати східні регіони України Росії, бо там, мовляв, домінують російська мова і проросійський менталітет. Зрозуміло, що Україна визнана міжнародною

спільнотою в існуючих кордонах і це відверто антидержавні і антиконституційні заклики, які мали б привернути увагу правоохоронних органів, чого, на жаль, не спостерігається. Але чому б отаким горе-політикам і літераторам не зайнятись дослідженням питання, де поділись мільйони українців, що проживали на Слобожанській Україні (територія Курської, Воронезької, Білгородської областей, відчикрижена Росією від України, яка власне під такою назвою була позначена ще на мапах царської Росії? Де поділись в тих областях українські школи, церкви, культурні заклади, зрештою українська мова і чому її нахабно витісняють і утискують нині по всій Україні? Невже наші політики і літератори так зацофані, такі недолугі, що вважають, що, образно кажучи, коли хижак відкусив людині кисть руки, то треба дати відкусити всю руку і тоді той хижак заспокоїться? Невже неясно, що в хижака тільки розпалиться апетит і він зжере всю людину, тобто всіх українців і саму Україну як державу? Чим як не штучними голодоморами, репресіями і геноцидом можна пояснити той факт, що на теренах східних областей України, які ще в 20-ті роки минулого століття були всуціль україномовними, практично повністю витіснена українська мова, бо на місце винищених українців завезли ешелонами людей з Росії та Білорусі і вони тепер утворюють той русскоязичний електорат, який по-окупантськи ненавидить і витісняє з України все українське. Ось де поле для дослідження! Звісно, це страшно і небезпечно для пошуковця і чесного дослідника, але іншого шляху в природі не існує і це переконливо довів своєю працею і ціною власного життя американський вчений, дослідник голодомору в Україні Джеймс Мейс. Якщо виховаємо українців на правді, то вони збудують правдиву, демократичну і європейську Україну. Якщо ж виховуватимемо їх на перекрученій і переписаній на догоду колонізаторам історії, то такі українці допомагатимуть колонізаторам знищувати власну державу і власну націю, стануть опричниками колонізаторів і кануть в небуття. Отже, пане Ярославе, як Ви ставитесь до цієї дискусії про поділ і парцеляцію України?

Я.П.: Щодо поділу чи парцеляції України, тобто відторгнення окремих земель, то я теж продовжу таке образне зіставлення і наведу ще одну аналогію: відторгнення Донбасу чи Криму від України – це як ампутація кінцівки внаслідок гангрени. Так, це часткове вирішення проблеми, якщо ми ампутуємо кінцівку, але тоді навіть в ідеальному випадку, що гангрена не поширіться далі, організм людини і сама людина вже буде неповноцінною. Я сказав би так: існує певна інфраструктура. Україна склалась як держава, вона існує в законодавчих актах і в міжнародних договорах. Відмова від частини території може бути небезпечною лавиною, яка понесе з собою каміння невідомо звідки, бо румуни претендують на Буковину, словаки і мадяри - на Закарпаття і так далі і тому подібне. Це прецедент небезпечний. Але поза

тим треба сприймати Україну як цілісність. Для мене – це альфа і омега. Інша річ – результати масової пропаганди, з якими нам доводиться стикатись. Вони довели до того, що за 19 років незалежності України наш південноукраїнський громадянин дуже мало знає про свою державу, здебільшого знає про неї неправду, або якісь пропагандивні міфи, які йому розповідають місцеві медії, підконтрольні олігархам. І треба собі здавати справу з того, що такий законсервований стан свідомості вигідний тим самим олігархам, щоб утверджувати культи на зразок стахановців, краснодонців і т.п., бо такі культи безпечні для них: вони допомагають експлуатувати той край і тримати населення в покорі, утверджувати совєтську ментальність без локального патріотизму, без національної свідомості, гідності й гордості, тобто без тих цінностей, які становлять основу нації і держави. Натомість насильно чи завуальовано насаджують совєтську м'ясорубку різних людських ідентичностей. На тому грала комуністична ідеологія. На жаль, її некритично переносять на українську дійсність і, що гірше, тепер це стало державною ідеологією. На загальноукраїнському рівні насаджують такі культи, таких героїв, яких свідома частина українців не може сприймати, бо це не відповідає критичному рівню їхнього мислення.

М.З.С.: Але ж як у такій ситуації виховати національну, державотворчу еліту, якщо при найменших спробах розвинути національну ідею як фактор об'єднання українців ініціатори таких спроб попадають, м'яко кажучи, в розряд неблагонадійних з усіма наслідками, що випливають з цього, а в середовищі національно-демократичних організацій культивуються розколи, протистояння, міжусобиці в погоні за керівним кріслом чи примарою булави. Скажіть як спрацьовує національна ідея в Польщі, як поляки виховують національно свідому еліту?

Я.П.: Таке порівняння було б не зовсім коректним, бо йдеться про різні поколіннєві чи історичні періоди. Скажімо, за останні 20 років у Польщі відбулось дуже багато істотних змін у сприйманні історії. Плюс правдиві підручники шкільні і вишівські, плюс окремий корпус вчених, який працює над історичними джерелами і публікує, або коментує їх. Плюс інститут національної пам'яті, який є дуже міцним фундаментом перегляду тих стереотипів, що існували раніше все це діє системно і дало той результат, що поляки як нація і як народ були одностайними у виборі європейського шляху розвитку, а не азійського, совєтського. Плюс входження до Європи, яке внесло ті корективи. Якщо раніше, до 2004 року, в шкільних підручниках у Польщі був націоналістичний погляд, тобто погляд з позиції творення власної національної ідеї, нації і держави як останньої довершеної форми вираження цієї ідеї, то після 2004 року в підручники внесено корективи для пом'якшення, лібералізації окремих акцентів, особливо націоналістичних. Це виражено навіть у актах примирення поляків з євреями і з українцями, коли тодішній президент України Віктор Ющенко приїз-

див до Польщі і спільно з її керівництвом проводили поминання жертв міжнаціональних конфліктів. Отже, це вже відбулося і є фактом. З одного боку залишається ідея патріотична і вона є основою виховання. З другого боку – критичне ставлення до власної історії, що теж дуже важливо. Є покаяння в тих помилках, адже міжнаціональні конфлікти – це факт, і його не можна заперечити. Якісь окремі сторінки світлі і темні має у своїй історії кожен народ. Стосовно українського, то тут, образно кажучи, і на зяб не орано. Тому, що є чесні і кваліфіковані історики, які мають оригінальні і глибокі дослідження, але, на жаль, на рівні підручників ця правда не присутня, а тепер її збираються переглядати, тобто вона буде ще менш відсотково присутня, ніж донедавна. І оскільки ця наша українська правда не закладена в систему виховання дітей і молоді, оскільки відсутні ці культи – тієї ж УПА як армії справжніх героїв, як єдиний український масовий опір, який існував у час Другої світової війни і в повоєнний період (бо важко оцінювати українські сили в рамках Радянського Союзу – вони були просто інтегровані там в єдиній армії, в єдиній силі), то ці сторінки нашої історії однозначно варті того, щоб їх зробити предметом культу і на них виховувати українську молодь. Це не підлягає сумніву. І Польща може бути для нас взірцем, якщо ми хочемо збудувати надійну, міцну державу, тобто державу для майбутнього, а не «банановy республіку», якою гордують сусіди.

М.З.С.: Пане Ярославе, як би Ви спрогнозували подальшу долю України, де соціальна прірва між багатими і бідними, між кланом олігархів і простих людей дедалі глибшає? І як ці відмінності згладжуються в Польщі?

Я.П.: Дозвольте, я додам ще два слова до своєї відповіді на запитання про еліту. Коли йдеться про еліту українську і польську, то доводиться визнати і сумний, і водночас обнадійливий парадокс. Українська еліта – це та еліта, яка формується не завдяки системі державного виховання, а всупереч цій системі. Це майже та сама модель, яка існувала при Радянському Союзі, коли ідеологія насаджувала одне, а людина виробляла в собі інші погляди, абсолютно відмінні від того, що їй насаджують згори. Подібна модель, на жаль, у нас існує досі. Тому молоді люди, скажімо, з Луганська, з Донецька, Запоріжжя, які самі шукають націоналістичну літературу, вшановують героїв України, приходять до української мови і до усвідомлення себе українцями через зворотні приклади, а не через те, що вони чують, як їх ідентифікує оточення. Сумно, бо держава нічого не зробила, аби утривалити зрештою своє становище. Це – державне самогубство. А обнадіює те, що попри такий пресинг держави, попри її позавчорашню політику в цьому питанні, яка фактично продовжує практику Радянського Союзу, давно вже покійного, – попри це формується свідома національна еліта, національні сили, які зрештою дадуть про себе знати, і вже неба-

вом. Тепер про співвідношення олігархів і бідних. Тут треба визнати, що ми в цьому питанні не вписуємось ні в які параметри європейської країни, тому, що той шлях, який ми вибрали, доречніше порівняти з Латинською Америкою, з країнами «третього світу» чи Південної Африки. Бо коли доходить до незалежності і немає тих сил, які знизу можуть цю незалежність утримати, тобто немає свідомого громадянства, тобто елементу, який, власне, творить демос, тобто народ і демократію – владу народу, то згори та демократія йде таким чином, що важелі управління в державі захоплює певна група, певна кліка, певний клан, ті самі олігархи, і твориться модель держави крихка і декоративна, або авторитарна і диктатурна, в які й один чи п'ять відсотків населення мають владу і всі фінанси, в їхніх руках зосереджено всі ресурси, а решта населення – на межі бідності чи навіть поза нею. Приклад наших сусідів-поляків полягає в тому, що державу творили на середньому класі. Тобто, з прошарку ні багатих, ні бідних виводились інтелігенція, духівництво, свідомі патріотичні сили, котрі творили маленькі осередки, а пізніше – більші і більші, які врешті цементували єдиний державний механізм і забезпечували поступ державі. Велику роль у націо-і державотворенні поляків відіграє Католицька Церква, яка дає для вірян єдине спрямування у виборі шляху цивілізаційного європейського розвитку і національної єдності. У нас, на жаль, цього немає. У нас досі немає середнього прошарку, єдиної помістної Церкви, а УПЦ Московського Патріархату веде промосковську політику, і це робить саме поняття держави крихким і непевним і врешті позбавляє її перспективи.

М.З.С.: Ви подарували мені Вашу книгу «І ката і героя він любив» про українського письменника Михайла Коцюбинського. Чим умотивоване Ваше зацікавлення творчістю Коцюбинського, наскільки він актуальний і цікавий для наших сучасників?

Я.П.: Дякую за запитання стосовно Коцюбинського, бо тут поєдналось кілька чинників. Один із напрямів мого дослідження– вишукування європейських коренів української культури та їх актуалізація. Для мене це – шлях. Бо що я можу робити як дослідник і як учений, - це на прикладі нашого минулого утверджувати ті уроки, які насправді існували, говорити про них, пропагувати їх. Якось я думав над працею «Європейська ідея в українській літературі». Праця та мала б обійняти кілька імен, зокрема Івана Франка, Михайла Грушевського Володимира Винниченка, Михайла Коцюбинського, Лесю Українку, тобто тих провідних діячів, у діяльності, в праці, у творчості яких європейськість є абсолютно очевидною, але не треба на ній наголошувати, а треба розкрити її глибину для нашого читача. І, можливо, окрема частина реалізації цього мегапроекту – це праця про Михайла Коцюбинського. Я хотів подивитись на його творчість свіжим оком, щоб заперечити оті стереотипи, які ще існують в українському літературознав-

стві відносно цієї постаті як революціонера, – про те як він хвалив революцію і таке інше. В цій книжці я намагався вмотивувати, що такі стереотипи не мають під собою грунту, що їх треба забути. Натомість зактуалізував ті зв'язки Коцюбинського, які є беззаперечними. Тобто, те, що він їздив у Європу, що він зацікавлено пізнавав життя інших народів, те, що він першим з українських письменників описав побут молдаван і татар, кримських наших сусідів. Це – справді великий урок людяності і приязні міжнародної. Він чудово описав також італійців. Тобто це – письменник, який будував мости між народами і культурами, і в цьому його досвід залишається непроминальним і актуальним. Окремий розділ у цій книжці я присвятив компаративному зіставленню творів і творчості Коцюбинського із творчістю провідних європейських майстрів, зокрема австрійського новеліста Артура Шніцлера і норвезького письменника, лауреата Нобелівської премії Кнута Гамсуна. Порівнюючи цих творців, я доводжу, що вони абсолютно на одному рівні, вони конгеніальні, вони цілком вписуються в модель новітньої європейської культури будівників і найбільших світочів, які творили культуру двадцятого століття. І якщо ми маємо таких письменників, як Коцюбинський, то маємо чим пишатися перед Європою. Маємо бути не лише «семпер тіро», тобто завжди учнями, але часом і вчителями.

М.З.С.: А кого із сучасних українських письменників Ви могли б поставити в цей ряд зближувачів української і європейської літератур?

Я.П.: Щодо українських письменників, то не знаю, з якого боку оцінювати їхній доробок. Бо коли брати за кількістю перекладів, то є один показник, а якщо брати за актуальністю, за ідеями творчості, то можна було б оцінювати по-іншому. Певно, не буду оригінальним, коли назву такі імена, як Юрій Андрухович, Оксана Забужко, Тарас Прохасько, Сергій Жадан. Це – найбільш відомі і читані письменники. Також Марія Матіос нещодавно видана польською і російською мовами. Це письменники, які принаймні пробились на міжнародний ринок і хоч ставлення до окремих моментів їхньої творчості може бути критичним, але вони несуть ідею України. І це дуже важливо. Втім, треба сказати, що дуже мало і дуже скромно представляє себе Україна перед Європою. Такий великий народ, така територія України величезна, а ми не можемо, навіть при тих іменах, що я назвав, конкурувати бодай з маленькою Словенією, де населення дорівнює чисельно населенню Івано-Франківської області. Сумно, але доводиться визнавати: конкуренцію ми програєм через те, що в Україні відсутні будь-які механізми підтримки письменника, літератури власної, національної культури, пропаганди, промоцій свого національного продукту. Саме цим займаються, і дуже активно, наші сусіди, які створили нові держави, які бажають повноцінно входити в Європу. Повторюю, що такі невеликі країни, як Словенія чи Хорватія, чи Чехія, чи Словаччина, виділя-

ють значні кошти і в бюджеті передбачають, і системно дбають про те, щоб їхня репрезентація в європейській і світовій культурах була належною, щоби про них знали і чули, щоб кожна визначна літературна новинка була перекладена і мала якийсь відгук і за кордоном. У нас, на жаль, ця система абсолютно відсутня і навіть перших її кроків не видно. Недавно я брав участь у дебатах, які зініціював часопис «Літакцент» у Києві (це буде видрукувано), і написав проблемну статтю, в якій подав пропозиції як можна було б оту ситуацію виправити. На жаль, такі голоси, як мій, не доходять до вух посадовців, в компетенції яких розв'язання цієї проблеми.

М.З.С.: Понад дев'ять років Ви, пане Ярославе, працюєте в Ягеллонському університеті, одному з найстаріших і найпрогресивніших університетів світу. Тож яких наукових аспектів торкається Ваша наукова і творча праця, як намагаєтесь відкрити Україну для Європи і Європу для України?

Я.П.: По-перше, сам Ягеллонський університет є тим історичним і географічним пунктом, в якому це потрібно і варто робити, бо цей університет існує з 1368 року і крім Карлового університету у Празі є найдавнішим університетом нашої частини Європи, вже не кажучи про те, скільки українців там вчилися, викладали і т.д. Університет тісно пов'язаний з нашою культурою, і цю лінію треба продовжити. На щастя, в університеті серед багатьох розмаїтих філологій – і західних і орієнтальних – існує також філологія українська, і як на мене, то я докладаю всіх зусиль, щоби зберегти цю спеціалізацію та інтерес до неї, і традицію, закладену ще в двадцяті-тридцяті роки минулого століття, коли професором університету був Богдан Лепкий; він започаткував український лекторум, тобто лекторат української мови. Був також пізніше Іван Глинський, відомий український мовознавець, який загинув, але це окрема історія. Якщо повернутись до суті Вашого запитання, то один з акцентів моєї відповіді – це акцент традиції. Уроки Лепкого намагаюсь актуалізувати зі своїми студентами, і особливо період молодої України і молодої Польщі, коли були тісні контакти між Львовом і Краковом, між львівськими молодомузівцями і польськими поетами. Були безпосередні творчі контакти, і переклади, і переспіви. Один з напрямів, яким ми займаємось і студенти пишуть наукові дослідницькі праці, - це тісна польсько-українська співпраця того періоду, який був найурожайнішим у наших культурних взаємостосунках. Очевидно, ця традиція давня, вона йде ще від середньовіччя, від ренесансу. Не буду називати ще цілу низку імен, щоб не перетворювати нашу розмову на лекцію. Але ця традиція йде ще від Юрія Дрогобича (Котермака), який працював і зрештою помер у Кракові та був там похований. Пов'язали свою долю з цим містом і Катря Гриневичева і Василь Стефаник, який навчався в Кракові і багато взяв із контактів з польськими письменниками. Зрештою, перше його літе-

ратурне визнання було у польській пресі, тому, що свої перші твори він опублікував у перекладі польською і став знаменитим завдяки цим перекладам. Тобто тут чимало точок перетину наших культурних контактів, на яких варто акцентувати. Це коли говорити про минуле. А коли говорити про сучасне і майбутнє, то тут вимальовується вже інша опція, інше бачення проблематики. Багато студентів зацікавлені в тому, щоби будувати мости майбутнього між Україною і Польщею. Наші студенти їздять в Україну, працюють в бібліотеках, зав'язують контакти з українськими студентами, проводять соціологічні опитування різного плану, зокрема беруть їх за основу своїх праць. Орієнтація на сучасну Україну, на Україну молоду, якоюсь мірою і мене стимулює, спонукає до того, аби більше займатись сучасністю, а не лише історією. Історія – це добре, але сьогодні треба говорити про інший рівень стосунків: з'являються нові культурні канали та ініціативи. Один з останніх прикладів – це створений кілька місяців тому журнал «Радар», літературний часопис. Він існує в інтернетній версії. Там працюють мої студенти-вихованці. Журнал виходить трьома мовами – польською, німецькою і українською і має за мету об'єднувати молоді таланти, допомагати молодим людям знайти себе через спілкування із творчими особистостями. До речі, таку ж роботу виконує і фундація «Вілла Деція», яка функціонує у Кракові вже багато років. Вона запрошує письменників на стипендії. Чимало українських літераторів уже побували на цій віллі. Ми проводимо зустрічі з ними не лише на віллі, а й на нашій університетській кафедрі. Отже в рамках фундації маємо змогу проводити цікаві творчі зустрічі, які висвітлюються в журналі «Радар», як публікуються і твори цих письменників. Публікації подаються, як правило, трьома мовами, тобто мовою оригіналу і в перекладах двома іншими мовами. Ось конкретний приклад того, як розвиваються контакти, як долаються штучні бар'єри. Бо ми говоримо і нас болить, що Україна фактично відрізана від Європи, ізольована новою «залізною завісою»: громадянам України важко отримати візу, бо це пов'язано з бюрократичними перешкодами, які виставляє Євросоюз, і це дуже утруднює безпосередні контакти, тому актуальними є подібні ініціативи, коли можна «обійти» такі офіційні поїздки через щось інше, через символічні стосунки і взаємозв'язки. Тут є багато поля для праці молодим і всім зацікавленим – і філологам, і письменникам, і вченим.

М.З.С.: Під час нашої подорожі Гуцульщиною мимоволі почув Вашу телефонну розмову, здається із видавцем з Польщі, про вже майже готову нову Вашу книгу. Про що вона, якщо не секрет?

Я.П.: Секретів немає, але не люблю хвалитись… На завершальному етапі книжка про сучасну літературу. Це буде зібране з того, що я напрацьовую і для занять зі студентами, бо в Польщі маю спецкурс про сучасну літературу. Отож збирав матеріали не тільки про розкру-

чених авторів, але про різних, про молодіжні літературні організації у Харкові, Житомирі… про неоавангард і таке інше. Я намагався представити і ті речі, які маловідомі навіть в Україні. Поза тим одна з наступних моїх праць (оскільки були схвальні відгуки на книгу про Коцюбинського, якою видавництво фактично започаткувало серію «Життя і слово») – замовлена мені книжка про Лесю Українку. Вона має бути певною мірою науково-популярною, але це не повинно знижувати художнього змісту книги, її мета по-новому прочитати і представити по-новому видатну письменницю. Це основні напрями моєї праці, та є ще один – було б чудово створити книжку про європейську ідею, про європейську концепцію української літератури. Ми недооцінюємо те, скільки і як повинні працювати на європейську ідею наші інтелектуали. Ми нікому не повинні доводити, що ми – європейці. Довести своєму народові, своєму оточенню. Бо хіба можна назвати європейським вибором наше голосування? Чи ми маємо одностайність щодо певних цінностей? Ми самі собі слабко здаємо справу, а хто ми такі. У цьому сенсі, вважаю, ми багато недопрацьовуємо. І в зв'язку з цим згадую дискусію, яка велася у польській періодиці. Одна з авторитетних у Польщі дослідниць професор Марія Яньо з Варшави (вона хоч і старша пані, але дуже мудрі речі говорить) у той час, коли польське суспільство було розділене – мали висталяти на референдум питання «за» чи «проти» вступу Польщі до Євросоюзу, висловила блискучу для поляків і актуальну для нас формулу: « В Європу – так, але тільки разом з нашими померлими…». І далі перелічувала цілу низку імен – починаючи від Адама Міцкевича, Словацького, Норвіда і закінчуючи Чеславом Мілошем, Нобелівським лауреатом, та іншими. Тобто треба йти в Європу зі своїм власним багатством, бо ми його маємо, йти як учасники європейського процесу. Але нам належить спочатку скласти ціну власному багатству, гідно його представити. І тоді нас будуть сприймати в Європі як рівних, а не як прохачів, які стукають у двері, а європейці ще думають – відчинити чи ні. Цей фронт роботи у нас занедбаний, треба ще добряче попрацювати всім українцям, особливо нашій свідомій інтелігенції. Бо перш за все українському суспільству треба довести, що ми – європейці, що в нас багата культура, багаті традиції, що в нас є світочі світового рівня. А поза тим цю роботу належить вести і назовні. Добрим прикладом можуть бути знову ж таки поляки зі своїми літературними фестивалями, на які збирається вся світова еліта, і це можливість показати себе. Треба заакцентувати, що ми маємо гідних авторитетів і культурні цінності найвищого рівня, тож просимо звернути на них увагу. Це робота на багато років, може десятиліть. І тому така широка програма – європейська ідея в українській культурі – мала би бути зреалізована в наших умовах як програма державна, в якій взяли б участь тисячі людей, тисячі інтелекту-

алів, усі, хто може своєю творчістю, своїм талантом збагатити, наповнити і здійснити цю ідею.

М.З.С.: Традиційно на завершення: Ваші побажання творчій українській еліті.

Я.П.: Більшість побажань я вже висловив, але перш за все нашій еліті побажав би незалежного творчого духу. Ми, на жаль, переймаємось якимись поточними, другорядними, сьогоденними проблемами, які не варті того, аби ними перейматися. Тож зичу творчій еліті дистанціюватися від тих щоденних сірих клопотів, навіть від політичних інтриг, які часто нас осмучують, бо ми не можемо на них не реагувати. Попри все наша творча інтелігенція мусить зберігати отой незалежний творчий дух, бо основа творчості – внутрішня незалежність, яка веде до самовираження, а кожний митець сильний тим, що він має свій власний шлях, не повторює інших, бо його образ є оригінальним. Цієї творчої оригінальності я хочу побажати всім, хто має талант від Бога. І хай цей талант реалізується якнайповніше, якнайкраще.

Вперше надруковано в журналі «Перевал», № 2-3, 2011 р.

СВІТИЛЬНИК ЖИТТЄСЛОВА, АБО ЧОМУ УКРАЇНЦЯМ ПОТРІБНІ НАТО І НАЦІОНАЛІЗМ

МІСІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕЛІТИ: МЕНШЕ ГЛОРИФІКАЦІЇ, БІЛЬШЕ КОНСТРУКТИВУ

Головне переконання, яке я виніс із презентації творчого доробку академіка Володимира Качкана, яка відбулася в Івано-Франківську, в обласній бібліотеці, на честь 75-ти річчя автора, полягає в спростуванні відомого правила, сформульованого свого часу керманичем Індії Джавахарларом Неру для індійського народу: «Інтелігенція, вихована колонізатором, є головним ворогом власного народу». Творча інтелігенція, еліта не тільки Прикарпаття, але й Галичини, адже у святі слова, як назвали презентацію виступаючі, взяли участь представники і сусідніх областей, проявила глибоке розуміння своєї місії мозкового центру нації, гальмівника національного самоїдства і корупційного механізму духовно-культурної і світоглядно-совкової деградації, своєрідного промотора націєтворчих і державотворчих процесів, які назріли в цей тривожний не лише для України, але й для всьо-

го світу період російсько-української війни, що ведеться під вимушеною кодовою назвою АТО.

Перераховувати всі титули і досягнення Володимира Качкана, доктора наук, професора і академіка НАН Вищої школи у публіцистиці, прозаїка, поета, фольклориста, історика і теоретика української літератури та етнокультури, персоналієзнавця, педагога, громадсько-культурного діяча, засновника і завідувача кафедри українознавства Івано-Франківського Національного медичного університету, автора понад 2500 опублікованих праць, близько сотні книг, зокрема монографічних серіалів «Українське народознавство в іменах» (2 томи), «Хай святиться ім'я твоє: Історія української літератури і культури в персоналіях» (10 томів), «Віщі знаки думки, серця і руки: Антологія українського автографа» (2 томи), «Постаті» (2 томи) і презентованого на урочистості нового тритомного видання «На гребені думки» було б вражаюче, однак схоже на статистику, на бухгалтерію і втомлювало б читача, не тільки подивованого його титанічною працею і такими ж видавничими спроможностями, але й спраглого до нових думок, концепцій, стилів. Тож, поділяючи захоплення творчим доробком В.Качкана, висловлене у своєму виступі на презентації відомим літературознавцем і критиком, доцентом Прикарпатського Національного університету ім.В.Стефаника, головою Івано-Франківської організації НСПУ Євгеном Бараном, тим більше, що пан Євген озвучив навіть назву есея («Нічний (галицький) перепел»), який напише про творчість В.Качкана, спробую скерувати свої роздуми з презентації у більш прагматичне русло: менше глорифікації, більше конструктиву. Тим більше, що у своєму виступі В.Качкан патетично і навіть з відчаєм пророк: «Скільки маємо вождів, спасителів нації; по двадцять ідуть на одне місце; обклали бігбордами все місто, то на це гроші є, а на книжку нема. А ви кажете, що ми нація. Яка ми нація? Яка ми нація!? Де вона є, скажіть мені? Ми втратили все… Ми цвіринькаємо про відродження. Брехня! Ніякого відродження нема. Є одиниці, які кладуть життя на вівтар загальнонаціональної справи, а решта – населення. І з нас роблять людність! А ми не даймося! Ніяк! Але для цього треба працювати безупину. Кожній хвилі нема вороття, як сказав поет». І це мовив автор, який витягує, відроджує із небуття забуті і замовчувані колишнім колоніальним режимом імена діячів українського письменства, культури і духовності, це мовив світильник життєслова (це вже моє наслідування Є.Барана у озвучуванні назви майбутньої публікації про В.Качкана)! Його працездатності і творчій плодовитості можна було б позаздрити… Але, упаси Боже, піддатись такій, притаманній більшості людства, а, особливо нам, постколоніальним патріотам України, які ще відносно недавно співали «Вишлі ми всє із народа», а нині прочитуємо ці слова як «Вийшли ми всі із совка». На заздрісників всяких відтінків паде праведний гнів В.Качкана: «Дуже прикро, коли

даруєш людині книжку, а в нього руки цимбалують (трясуться), і він каже, що заздрить білою заздрістю. Колінкуй, молися, проси Господа (хтось шепнув: «Чи гаспадіна»?), аби він простив тобі це захланництво. Бо заздрість немає відтінків. Бо це є гріх гріховенний!». Тож постає питання: чим лікуватися від цих гріхів і хвороб, залишених нам у спадок тоталітарною системою совково-кріпацького менталітету? Вірою в Ісуса Христа, вірою в Україну і вірою в себе! «Якщо маєш віру – маєш все!, — сказав у своєму виступі на презентації Є.Баран. – Якщо не маєш віри, щоб ти не здобув – все пісок. Саме віра дозволила Вам пройти від патетики соцреалізму до патетики українознавства».

ВИШИВАТНИКИ, АБО ЯК ПРОТИСТОЯТИ РОЗВАЛУ УКРАЇНИ З СЕРЕДИНИ

Всі ми грішники і всім треба каятись у своїх гріхах. І ніхто з присутніх не виказав ні краплини заздрості, що В.Качкану вдається за рік опублікувати вісім книжок при сприянні обласної влади. Але коли роками бігаєш з макетами готових книжок, котрі прислужились би розвитку державницької ідеології, базованій на національній ідеї, а тебе не тільки не підтримують, а ще й латентно створюють штучні перешкоди, підкидають ярликів і тернових шипів тобі під ноги і без того зранені всякою провокаторсько-дискридитаційною чортівнею, а ще звинувачують у захланності, то мимоволі руки опускаються і подумки повторюєш за Качканом: « І справді, а яка ж ми нація, якщо, приміром, на Сьомому Всеукраїнському театральному фестивалі «Коломийські представлення» (7 – 13 вересня 2015 р), присвяченому 100-літньому ювілею режисера Коломийського театру, відомого українського кіноактора, мого стрия (татового брата), якому я присвятив десятки публікацій і віршів, причому в ті часи, коли дехто із виступаючих не чув і не знав хто такий Василь Симчич і де знаходиться ота Коломия, мені не дають слова, тобто можливості прочитати хоча б вірша, присвяченого цій події. І не тільки мені, але й жодному з березунів, переважно вчителів, котрі перед цим вшанували свого видатного земляка – односельця чудовими урочистостями, адже Василь Симчич не тільки народився в Березові, але й розпочав у рідному селі свою педагогічну, акторську і режисерську діяльність, організував з березунами драмгурток, інсценував гуцульське весілля і з цією інсценізацією об'їздив всю Галичину і здобув у Львові перше місце на конкурсі самодіяльних народних театрів Галичини. Після цього успіху йому відкрився шлях до професійного Львівського театру «Заграва», а згодом отримав запрошення від кінорежисера Кавалерідзе на головну роль у фільмі «Довбуш». На жаль зйомки перервала Друга світова війна. Березуни спеціально найняли автобус і подолали майже тридцять кілометрів жахливої, вибоїстої дороги. Примітно, що в 2005 році підчас святкування 90-річчя Василя Симчича березунам було дозволено

влаштувати на сцені Коломийського театру оригінальну за творчим вирішенням інсценізацію Різдвяних святкувань. Тоді ще пам'ятник комуністичному письменникові минулого століття Ірчану бовванів перед напівзруйнованою, геть запущеною спорудою навпроти театру, а тепер його встановили перед боковим входом до театру. В такому переміщенні пам'ятника прочитується цілком відповідний нашим реаліям зміст: приховані прокомуністичні, тобто проросійські сили влізуть чорним ходом у яскраво національний театр і змусять українських театралів танцювати під їхню комуністично-колонізаційну дудочку, щоб всі стали, знову ж таки з інерційної недотепності місцевої (за визначенням В.Качкана), «людності» національними лише за формою (вишиванки, гімн, синьо-жовті прапори, тризуби, співанки, тощо), але прокомуністичні, тобто колонізовані москалями блудні совки-недоумки без рідної мови і без європейського вибору. Навіть вираз відповідний появився в народі – вишиватники. Тобто ватники у вишиванках… Це в кращому випадку… Але події на Лугандоні і прогнози «визволителів» у ЗМІ переконливо свідчать про те, що нам, західнякам, вготована значно страшніша перспектива: масові розстріли без суда і слідства, катівні і тюрми, депортації в Сибір на китайські кордони для захисту підчерев'я Росії від китайської інвазії, яка вже давно заполонила велетенські простори Сибіру, але цього явища москалі чомусь не хочуть помічати, а нагло по-хамстки і по-бандитськи лізуть на українську територію, наганяють до заспаної ліберально-нерішучої Європи мільйони біженців із Сирії і прилеглих до неї країн, формуючи у такий спосіб п'яту колону для знищення чи значної руйнації європейських стандартів життя і безпекового порядку у світі. Підігравати москалям у їхній агресії проти України і всього світу означає копати собі могилу, або в кращому варіанті прирікати себе і свій народ на депортації, на москальське рабство і повну денаціоналізацію. Перед Коломимийським театром мав би бути пам'ятник Іванові Франкові, доля якого тісно пов'язана з цим славетним містом, або новозбудований пам'ятник Василеві Симчичу, або письменникові Андрієві Чайківському. А взірцем протистояння спробам зруйнувати Україну зсередини і не тільки Україну, але і Європу, що намагаються вчинити московські агресори – палії Третьої світової війни, має бути поведінка української делегації на ювілейній 70-ій Асамблеї ООН у Нью-Йорку: мудро, виважено, з гідністю репрезентантів великого європейського народу на очах у всього світу покинули залу засідань, коли на трибуну вийшов брехливий Путін і став закликати країни-члени НАТО і передусім США, створити коаліцію на підтримку кривавого диктатора Сирії Асада, думаючи, що світ не знає, що Генштаб Росії розробив план Третьої світової війни, а у військовій доктрині Москви НАТО проголошено ворогом номер один (див. «Літ.Україну», № 36, 24.09. 2015 р.). Не підлещуватись до підлого і підступного ворога, не робити йому при-

низливі і згубні поступки, а рішуче і твердо протистояти брехні і агресії, викривати його злочинні дії і наміри, демонструвати нашу вищість над параноїдальними потугами московських агресорів і їхніх прихвоснів – таку позицію з гідністю продемонструвала в Нью-Йорку наша делегація і отримала розуміння, схвалення і потужну підтримку делегацій і громадськості всіх країн світу, які починають усвідомлювати яка страшна загроза нагноїлась у агресивно підлих головах керівної кліки кремлівських імпер-шовіністів.

НАТО, НАЦІОНАЛІЗМ і ПРИМУСОВА МІМІКРІЯ

Модератор презентації доктор мистецтвознавства Ганна Карась зачитала свою фактично наукову працю на тему дослідження і аналізу творчості В.Качкана. Однак, деякі тези її виступу викликали в мене бажання подискутувати. Зокрема, пані Карась стверджує: « Проблеми перед якими опинилась українська нація, не можуть бути вирішені в межах традиційних ідеологій тому, що вони вичерпали свій конструктивний потенціал. Потрібна нова ідеологія. Саме такою ідеологією пропонується персоналізм як українська державна ідеологія». Абсурд! Хіба може літературно – історичний жанр чи розділ історичної науки (персоналієзнавство) бути ідеологією, та ще й державною? Можна описати безліч персоналій, причому представників різних ідеологій (Черчіль, Рузвельт, Гітлер, Сталін, Мусоліні, Бандера…), але ідеології так і не створити, бо вони – антиподи. Їх неможливо «привести до спільного знаменника». Та й не стримить до цього В.Качкан. Він сумлінно і дуже продуктивно виконує свою тяжку роботу. Він акцентує, наголошує, відкриває. А вже вдумливий читач знайде в його працях широкий спектр думок, ідей, біографій і т.д. «Ідеологія, – інформує «Словник іншомовних слів» (Київ, 1974 р.), – (від ідея і …логія) – система політичних, правових, етичних, художніх, філософських, релігійних поглядів; суспільна свідомість». Степан Ленкавський, один з провідних ідеологів українського націоналізму, автор «Декалогу українського націоналіста» дефініцію суспільної свідомості розглядає в контексті ідеології націоналізму Донцова як чинник нематеріальний – волю, що зміцнює силу нації і примушує здійснити візію вимріяної майбутності (див. післямову С.Ленкавського до книги Д Донцова «Націоналізм»). Ключове слово «Воля» є імперативом до розв'язання проблем, адекватним українським реаліям XXI-го століття. Формула проста: щоб вижити, щоб не хоронити своїх дітей, батьків, рідних, нам потрібно вступити в НАТО; щоб стати нацією, щоб сформуватись у монолітну суспільну структуру – націю, потрібно, щоб українська еліта засвоїла собі, за словами Д.Донцова, «цілі і прикмети кожної національної еліти», щоб націоналізм став державною ідеологією і не обов'язково декларативно, а світоглядно, екзистенційно і дієво. «Власновладність це значить, – пише Д.Донцов у своїй основоположній праці «Націона-

лізм» (ФОП Стебляк О.М., Київ, 2011 р., с. 256, передмова «Чорнявий студент із Таврії» – Сергій Квіт, післямова «Філософічні підстави «Націоналізму» Донцова – Степан Ленкавський), – що коли одна кляса в ім'я своїх клясово-економічних («рейтарських») ідеалів підносить руку на власну державу, то це не «боротьба за визволення трудящого люду», лише національна зрада. Конкретно власновладність значить, що кожна кляса, яка хоче представляти націю, повинна стреміти не лише до клясово-соціальних, але насамперед до політичних цілей, до закріплення політичного й економічного панування нації в себе дома, а не до віддання його в руки чужої, хоч би «братньої» кляси за ціну ніколи не одержуваних обіцянок «соціального визволення» народних мас». Хіба не актуальне застереження в період передвиборчих політичних баталій в Україні?

На всіх рівнях культурно-масової і педагогічно-виховної діяльности має вестись цілеспрямована пропаганда за вступ України до НАТО, як єдиного шансу врятувати Україну і українців від москальського геноциду. Приміром, нещодавно в Києві відбулось засідання Ради Національної Безпеки України, в роботі якого взяв участь Генсек НАТО Єнс Столтенберг, який чітко заявив, що НАТО і надалі підтримуватиме Україну на шляху реформ, що п'ять цільових Натовських фондів вже забезпечують практичний внесок у таких галузях як командування і управління, кіберзахист, логістика та реабілітація. Засідання Радбезу завершилося підписанням цілої низки документів, серед яких Декларація про технічну співпрацю в секторі оборони, та Дорожня карта стратегічного партнерства у сфері комунікацій. Але чому ця подія не має широкого розголосу в українських ЗМІ? Подібно належного розголосу не має створена у Києві громадська організація «Рух за Україну в НАТО», яку очолив перший президент України Леонід Кравчук. Сподіватимемось, що тепер нашого мудрого і досвідченого Леоніда Макаровича не обіграють «гаранти» нашої державної і територіальної цілісности Росія і США, як обіграли у Будапешті керівництво України в 1994 році, коли потрібно було вимагати для України членства в НАТО в замін за безядерний статус нашої держави, а не вдовільнитись папірцем – Декларацією, яку москалі грубо порушили і пішли на Україну війною, анексували Крим і з початку воєнних дій знищили за офіційними даними близько восьми тисяч українців. Скільки це сліз, мук, горя, розбитих сімей, осиротілих дітей! І за що? За те, що ми не хочемо йти у московське рабство, а вибудовуємо самостійну державу в тяжких протиріччях, борсаннях, але з європейським переконанням, освяченим національними революціями на Майданах, Небесною сотнею і тисячами, тепер уже сотнями тисяч героїв – захисників України. А ще мене дивує і турбує той факт, що на Установчі збори ГО «Рух за Україну в НАТО» не був запрошений голова Всеукраїнської ГО «Україна в НАТО» (зареєстрована ще в 1999 році), колишній заступник голови

Івано-Франківської обласної ради Юрій Романюк, з яким я тісно і плідно співпрацював ще з 90-их років у плані пропаганди перспектив вступу України до колективного безпекового блоку НАТО. Зокрема, у поширюваному нашою організацією прес-релізі під назвою «Наслідки вступу України в НАТО» значились такі пункти: 1. Гарантія Незалежності Української держави; 2. Гарантія недоторканості та територіальної цілісності Української держави; 3. Якісно вищий рівень обороноздатності України; 4. Забезпечення найсучаснішими системами озброєнь, вищий рівень кадрової військової підготовки, зростання вимог до фізичних здібностей солдатів і офіцерів, покращення дисципліни у військах, зменшення рівня позастатутних відносин; 5. Зростання престижу Армії в суспільстві, покращення статусу військовослужбовця, поліпшення матеріального і соціального стану військових; 6. Завантаження вітчизняного ВПК замовленнями НАТО, технологічне переоснащення підприємств ВПК, перспективність переоснащення Армії новими вітчизняними розробками військової техніки: танками, літаками, кораблями, ін.; 7. Поступове зростання валового внутрішнього продукту за рахунок відродження продукції ВПК, масове працевлаштування, покращення соціального та матеріального становища народу… Всього 15 пунктів. Вважаю, що ці пункти не втратили своєї актуальності і в наші часи російсько-української війни. Наступним важливим напрямом діяльності наших інтелектуалів-державників має стати пропаганда і розбудова практичних, гносеологічних (теорія пізнання) і методологічних основ українського націоналізму на противагу російському криваво-коричневому імпер-рашизму. «Державний суверенітет і державний націоналізм – це нерозривні явища здорового розвитку всіх націй, не тільки української». Ці слова останнього президента УНР в екзилі, Голови Проводу ОУН, нашого земляка з Русова, що на Снятинщині, Миколи Плав'юка повинні стати прапором єднання не лише всіх віток ОУН, штучно роз'єднаних в силу історичних обставин і ворожих спецслужб, але і всієї української нації, всього українського народу, мають стати ключем до розуміння суті українського націоналізму в усіх країнах світу, які нині заперечують радикалізм, ототожнюючи його з націоналізмом, хоча в основах їх успішного державництва і демократії закладені негласні і не рекламовані міцні підвалини націоналізму… Треба наполегливо і переконливо виховувати українських громадян, особливо молодь у дусі українського патріотизму і націоналізму. І я сердечно дякую В.Качканові за те, що у першому томі «Віщих знаків думки, серця і руки: Антологія українського автографа» під заголовком «Життя і мистецтво великого гуцула (Василь Симчич)» вмістив змістовні матеріали (в тім числі і мій) про життя і творчість великого актора і режисера України, справжнього націєтворця і державотворця, українського націоналіста, за словами

легендарного сотенного УПА Мирослава Симчича-Кривоноса «Актора, вартого дивізії» Василя Симчича.

Тему українського націоналізму В.Качкан у своїх працях просуває обережно і наче з оглядкою і застереженням: а як на це зреагують ті, що за владним кермом, чи не перекриють можливості подальших наукових пощуків і відкриттів. Вже згаданий вище перший том «Антології українського автографа» В.Качкан розпочинає матеріалами під назвою «Вольовий і вкрай самостійний» про Омеляна Антоновича, загартованого українського націоналіста, який в часи Другої світової війни виконував доручення Центрального проводу ОУН у різних країнах Європи, згодом – в'язня концтабору Саксенгаузен, а після війни – Голову Об'єднання Українців Вашингтону, засновника і очільника доброчинної «Фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів». У цьому ж томі вміщені матеріали під заголовком «У вічнім українськім строю» про колишнього десятника дивізії «Галичина», а після бою під Бродами– вояка УПА, багатолітнього каторжанина совітських ГУЛАГів, згодом Голову станиці Галицького Братства колишніх вояків 1-ої Української дивізії УНА в Івано-Франківську Володимира Малкоша. У цьому ж томі мене щиро подивували матеріали про всесвітньовідомого художника і десидента, Шевченківського лауреата Опанаса Заливаху під назвою «Висоти змученого птаха». І Малкоша, і Заливаху я добре знав, присвятив їм розлогі публікації в ЗМІ, а про Опанаса Заливаху навіть книжку написав під назвою «Болід». За зв'язки з такими людьми в колоніальні радянські часи доводилось сповна відчувати на собі страшну обструкцію каральних органів окупаційної системи. Моя книжка «Під стягом Лева», де вміщені матеріали про Малкоша і Заливаху існує в кількох примірниках: тираж не появився через смерть мого друга і спонсора більшості виданих мною книг, в тім числі і про О.Заливаху, лікаря і енциклопедиста із Чикаго (США) Іллі Романа Ткачука. Тобто в незалежній Україні видрукувати проукраїнську книжку, ой, як не легко. Тому я схиляюсь перед В.Качканом, який зумів підняти з архівів велетенські пласти української історії, культури, мистецтва і вдихнув у них нове життя, очищене від каткування і замовчування окупаційними режимами. Як мудрого вченого і працелюба незнаних мені досі вимірів (окрім І.Франка) В.Качкана можна зрозуміти. Неймовірно важко пробиватись до архівних матеріалів. Навіть архів Грушевського ще не описаний. Тому з болем у голосі В.Качкан мовив на презентації: «Це ми держава? Доки ми будемо собі павутиння зав'язувати на вуха? На папері усе у нас відкрито, всі бібліотеки відкриті, бравобравісімо, ідіть і працюйте! Неймовірно тяжка робота, яка упирається на колосальні кошти, а де ми їх візьмемо? Тому кожна книга має бути святом, празником слова! Що можу, те намагаюся робити і утверджую ці концепції до студентства, до своїх колег, з якими працюю».

Книгарню «Букініст», що в Івано-Франківську, я відвідую частенько. Якось був свідком такої сцени: відомий літературознавець і педагог підійшов до каси, щоб розрахуватись за покупку потрясаючої книжки «Дмиро Донцов. Літературна есеїстка». Дрогобич, видавнича фірма «Відродження», 2010 р., 688 с., з передмовою доктора філологічних наук, професора Національного університету «Києво-Могилянська академія» Сергія Квіта «Література вогняних меж в есеїстиці Дмитра Донцова». Книжка унікальна і, як повітря потрібна фахівцеві-літературознавцю. Він вже й гроші вийняв з гаманця… Коли раптом до нього підійшла дама сірої зовнішності і очевидно, такого ж кольору світоглядної суті і вимогливим, майже наказовим тоном присоромила відомого літературознавця, мовляв йому не личить, навіть шкідливо читати націоналістичну літературу, тим більше фашиста Донцова. Відомий літературознавець знітився, бо, напевно знав про каральні спроможності дами в сірому і послушно поклав книжку на полицю книжкового магазину. Це була мімікрія з принуки і цю огидну совкову хворобу насильно прищеплюють адепти малоросійства свідомим, але залежним від страху втратити роботу українцям. Я купив цю книжку Д. Донцова і, як казав Т.Г. Шевченко: «Караюсь, мучуся, але не каюсь!».

UBI CONCORDIA, IBI VICTORIA

Але ми мусимо збудувати свою Українську державу! За неї боролись і продовжують боротись кращі сини і доньки України. Альтернативи у нас немає! «Здобудеш Українську державу, або згинеш у боротьбі за неї». Ця перша заповідь «Декалогу українського націоналіста» увібрала в себе сотні літ боротьби українців, ріки пролитої крові за святу незалежність нашої нації і Української держави. *«Мовиш: «Нині інші війни». / Ну, то іншу зброю куй, / Ум гостри, насталюй волю, / Лиш воюй, а не тоскуй! / Лиш борися, не мирися, / Радше впадь, а сил не трать, / Гордо стій і не корися, / Хоч пропадь, але не зрадь! / Кожен думай, що на тобі / Міліонів стан стоїть, / Що за долю міліонів / Мусиш дати ти одвіт».* Ці рядки з поеми І.Франка «Великі роковини» мали б дати відповідь В.Качканові на його риторичне запитання: «Що нам, гуманітаріям, «ушпріцувати» студентові, щоби він урозумів, що він має знати в першу чергу українську мову, бо це мова його нації, народу, вчити історію цього народу, знати його культуру, філософію… Знати, знати, знати!» Уникаючи слова «ушпріцувати» як зовсім не педагогічного, спробую, як в минулому викладач педагогічного інституту, осягнути ту проблематику, яка постала перед педагогами у т.зв. університетах «некласичного» типу (медичних, технічних і т.п.) при формуванні у студентів національно-патріотичного світогляду і переконань. Справді, проблема серйозна: Міністерство освіти і науки України (МОНУ) залишило в навчальному плані цих вишів всього-навсього

три дисципліни: історію України (20 годин), історію української культури (20 годин) і філософію (40 годин). Достовірність цих даних не маю змоги перевірити, тому покладаюсь на професіоналізм і авторитет В.Качкана, який озвучив ці цифри на презентації (святі-празнику слова). Не тільки ці скорочення обсягу важливих дисциплін, але й продовження політики нищення українства і гуманітарної сфери, започатковане ще горезвісним міністром Д.Табачником, коли ліквідували єдиний на всю Україну журнал «Українознавство», а інститут Українознавства переіменували на інститут Українознавства та світової історії, коли звільнили з цього інституту провідних спеціалістів, як от Петра Кононенка, Ярему Гояна та інших, академік Качкан покладає на теперішнє керівництво МОНУ: «Табачник пішов (чи Табачника «пішли» могутньою хвилею Революції Гідності?.., прим. МЗ.С.), і ми плескали в долоні, що прийшов великий Сергій Квіт. Я знаю його особисто, але не знаю чим він керувався, що робить з гуманітарною сферою. Спочатку всім ректорам університетів «некласичного» типу розсилається постанова про те, що немає сенсу у названих університетах вивчати гуманітарні дисципліни. Коли піднявся шумок – цофнули (позадкували, відступили,-прим.М.З.С.) назад. Хитрі там хлопці ними керують і управляють. Вони зайшли з другого боку і видали циркуляр, за яким у названих університетах лишили в навчальному плані всього-навсього три дисципліни: історію України, історію української культури і філософію… Та колись вечірні університети марксизму-ленінізму при тій системі мали сотні годин. Я питаю на одній методичній нараді у Києві (бо мені найбільше треба…): а якими методами, яку підойму маємо ставити, аби формувати в дітей, які сіли за парти в університетах, те високе, яке ви, базіки, проголошуєте на всіх рівнях: українська мова – державна мова; до Європи; кричите про патріотизм, навіть про націоналізм ґвалтуєте, а на чому він має ґрунтуватись?.. На жаль всі університети як поніміли, ніякого спротиву, ніякого вибуху інтелігенції. Заснула… Але ми кричимо про відродження національне. От великий майстер Микола Симчич думає про національне відродження. Перед Миколою я схиляю голову, бо те, що він зараз пише – ви ж нічого не читали… Беріть «Українське слово», беріть журнал «Перевал», загляньте на його сторінку в Інтернеті і читайте його культурологічні, літературознавчі, історико-філософські розлогі студії – волосся стає дибки: як чоловік–фізик, кандидат фізико-математичних наук, інвалід Чорнобиля, мешкаючи у селі, робить такий подвиг. Значить, не має значення де ти мешкаєш, на якої ширини і м'якості перинах ти спиш, а важливо, щоби у тобі палахкотів отой незгасний вогонь, потреба творити щоденно. Думають про відродження присутні тут поет Богдан Томенчук, письменник Дмитро Юсип, генеральний директор Івано-Франківської обласної телерадіокомпанії Роман Андріяшко, Заслужений художник України Василь Корпанюк, доктори

медицини Боцюрко з Тернополя, наш славний прикарпатець професор Степан Геник, яким пишається наш медичний університет, видатний літературний критик Євген Баран і багато, багато інших. Ми різні за фахом, за характерами і уподобаннями. Але ми зібралися тут не на розмову зі мною, ви прийшли слухати один другого, випромінювати те, на що ми здатні, вчитися один у другого ставати маленькими інтелектуальними багачами, інакше злидарями підемо світами. На тому стояв і буду стояти»!

Добре і твердо на ногах стоїть академік В.Качкан і привабливе гасло висунув як прапор: ставати інтелектуальними багачами. Але чи стануть його студенти «інтелектуальними багачами» при двадцятигодинних курсах провідних дисциплін українознавства? Далебі… Швидше за все попадуть під вплив тих дядьків і тьоть, котрим сотні годин напихали в голови злочинну комуністичну ідеологію «класової боротьби», якою керуються москальські агресори-окупанти і їхні прихвостні лугандонівські сєпари, або ж махне на все рукою, та й попливе за каламутною течією тотальної корупції і контрабанди поки його не схоплять за руку пильні стражі порядку олігархічної закваски за те, що понижає ставки (у їхніх машинах одне колесо коштує дорожче, ніж початкуючий корупціонер вимагав у підставного клієнта; менше проявляв би патріотичної активності – доріс би до їхніх мірок і відправляв би десятки мільйонів доларів за кордон, в офшорні зони на власні, засекречені рахунки, а так – ходить по тюремній камері в ролі цапавідбувайла… Діалектика…). Щодо національного відродження і двадцятигодинних курсів з українознавчих дисциплін – можна було б спробувати звернутись до МОНУ і навіть до шановного Міністра Сергія Квіта. Можливо, я помиляюся, але так виглядає, що С.Квіт вчасно перестрахувався від подібних звернень освітян, адже у вже згадуваній передмові до «Літературної есеїстки» Д.Донцова пророче написав: «Будь-яка влада не вітає громадську активність мислячої людини, передусім через страх публічної критики. Тим більше маргінальна посттоталітарна влада, з тим більшою підозрою дивлячись на україномислячого інтелектуала. По-друге, на хвилі заперечення ідеологічних впливів сучасні критика і мистецтво непомітно перейшли під вплив новітніх ідеологічних вимог, зокрема таких як штампи політкоректності. По-третє, навряд чи письменник загалом буває ідилічно задоволений життям. Якщо йому за власну творчість не загрожує концентраційний табір, він намагається дати відповідь на інші, важливі для художника питання, що однаково не дають йому спокою, знову створюючи трагічний контекст».

Важко не погодитись з паном Квітом. Тому, щоб хоч якось загладити «гострі кути» висловлювань як академіка В.Качкана, так і мої, згадаю мудру приказку древніх латинян: ubi concordia, ibi victoria – де злагода, там перемога. *2015 р.*

P.S. Третього березня 2017 року в центрі Івано-Франківська я зустрівся з академіком В.Качканом і він розповів, що теперішнє Міністерство освіти України хоче взагалі закрити їхню кафедру українознавства і не лише в Івано-Франківському Національному медичному університеті, але й в аналогічних вишах України. В цій ситуації краще за Т.Г. Шевченка не скажеш: «Доборолась Україна до самого краю – гірше ляха свої діти її розпинають». Позбавляючи студентів і учнів можливості вивчати свою національну історію, культуру, народознавство, можновладці нівелюють дух національного державотворення, дух єднання і нездоланності перед зовнішніми і внутрішніми ворогами. А це в теперішні часи російсько-української війни рівнозначне вибору між рабством і волею, між життям і смертю. Так, ворог страшний не лише мілітарно, але й наглою брехнею, якою намагається окутати весь світ. І ворожа брехня продається не лише в нашій зраненій, зболеній Україні, але й на міжнародних торгах. І ворожої москальської брехні треба боятись більше ніж їхньої зброї, бо як сказано у Святому Письмі: «І не лякайтеся тих, хто тіло вбиває, а душі вбити не може; але бійтеся більше того, хто може й душу, і тіло вам занапастити в геєнні» (Мт. 10, 28). Тому плекання і гартування українського національного духу є необхідною умовою не лише нашого виживання, але й державницького розквіту, нашої щасливої і мирної будучини, про що пророче написав митрополит Андрей Шептицький у своїй праці «Божа сійба»: «Дасть Бог Духа Святого нашому народови, і та бідна і дорога Руська землиця, яка доси стоїть як би відлогом і видає, може, більше бур'яну і будяків, чим Божої пшениці святості, зацвите райськими цвітами невинності і покори, ревності і мужества, молитви і апостольських трудів і, залляна потоками Божого світла, двигнеться з упадку і стане великою і святою, матір'ю і родителькою великих і сильних перед Богом і людьми, мужів провидіння і Божих посланників». Тож мужньо і невпинно вибудовуймо в собі і в нашій нації, в усьому українському народі нездоланну Скелю Українського Духу!

2017

СОРАТНИК Т.Г. ШЕВЧЕНКА — ДОНЕЧЧАНИН
До 200-річчя з Дня народження поета
Михайла ПЕТРЕНКА (1817 – 1862)

На засіданнях Ревізійної комісії НСПУ мені було приємно ближче познайомитись з Валерієм Романько – доцентом Донбаського державного педагогічного університету, кандидатом педагогічних наук, членом НСПУ і Ревізійної комісії Спілки, членом НС краєзнавців України, автором книги «Слов'янськ літературний: перша половина XIX – початок XXI століття: літературні портрети та хрестоматійний матеріал» (Слов'янськ, 2016. – 389 с.). Хоча прифронтовий Слов'янськ здригається від смертоносних громів москало-сепаратистської канонади, українське життя в місті і краї не припиняється, а завдяки таким активним діячам літературної, краєзнавчої і громадської царини, як Валерій Романько, потужно пульсує і розвивається. Приміром, до 200-річчя Т.Г.Шевченка Донецька обласна краєзнавча організація, очолювана В.Романьком, провела ряд конкурсів пам'яті Кобзаря, зокрема, організований спільно з газетою «Донеччина» величаво прозвучав конкурс «Донецька Шевченкіана», до якого видрукували кольоровий буклет «Поети Слов'янська – Тарасові Шевченку». Звісно, поетична палітра і голоси 14-ти поетів Слов'янська, представлених у буклеті, не рівноцінні за рівнем майстерності і регістром патріотичного звучання, але домінує в них дух прагнення до вільного світосприйняття, дарованого Незалежною Україною, натхненно звучать акорди любові до неньки-України, до нашої рідної української мови, як от у вірші Ніла Бойка «Рідне слово Кобзаря»: *«О, мово рідна, наша доле! / Всі кола пекла ти пройшла, / Та не скорилася недолі / Народу гордого душа… / «Не сметь! – звучало звідусюди, /–Хохлов наречье запретить!..». / І застогнали в рабстві люди, / І застогнала ката пліть. / А ти жила в піснях народу, / У гнівнім слові Кобзаря, / Бо знала прийде день свободи / І зійде вольності зоря…»*. До речі, газета «Донеччина» регулярно повідомляє про церемонії вручення премії «Літературне відкриття року», заснованої Київською організацією НСПУ. Так, серед переможців цього конкурсу – Світлана Єременко за книжку соціальної прози «Терикони під літаком» про українське відродження в шахтарському краї. А за рівнем публіцистичної загостреності та ідеологічного протистояння московській не лише збройній, але й інформаційній агресії «Донеччина» не поступається ні столичним, ні західноукраїнським ЗМІ, про що свідчать, приміром, заголовки окремих публікацій: «Як Московія собі Русь привласнила», «Державна мова в інформаційно-медійному просторі: загрози й виклики», «Як наблизити «Українську весну», «25 років донбаського сепаратизму», «Хто, як і коли почне перевіряти статки українських чиновників» і, на мій погляд, найбільш актуальна під су-

часну пору – «Краєзнавці готуються до ювілею поета-романтика», в якій розповідається про ті заходи, які готують до ювілею поета-романтика, соратника Т.Г.Шевченка, автора слів знаменитої пісні «Дивлюсь я на небо, та й думку гадаю…» та інших віршів, що стали народними піснями, уродженця Слов'янська Михайла Миколайовича Петренка. Голова Донецької обласної організації Національна спілка краєзнавців України (НСКУ) Валерій Романько є ініціатором багатьох помітних заходів, присв'ячених М.Петренкові. Ініціативу В.Романька про оголошення 2017 року роком Михайла Петренка підтримали не лише його побратими-краєзнавці, зокрема міська організація НСКУ, очолювана Віктором Скрипником, але й владні структури та громадськість Донеччини. Окрім цього перед Центральною міською бібліотекою Слов'янська буде відкрито, споруджений теж за ініціативою краєзнавців, пам'ятник Михайлові Петренкові. У свою чергу громадський діяч і меценат з Харкова Микола Шакін, який у 2015 році став лауреатом Загально-слобожанської премії імені Михайла Петренка, готується відкрити меморіальну дошку на Харківському університеті, де на юридичному факультеті навчався М.Петренко. Відомо, що перед молодим юристом М.Петренком відкривалась непогана кар'єра, початкові сходинки якої він уже було пройшов: служив у Харківському кримінальному суді; був підвищений до посади столоначальника, потім до чину колезького секретаря, але через рік ситуація різко змінилась – у жовтні 1847 році М.Петренка понижують до секретаря Вовчанського повітового суду, а згодом переводять повітовим стряпчим у Лебедин (тепер Сумської області). Такий поворот у житті Михайла Петренка дослідники пов'язують з його причетністю до Кирило-Мефодіївського братства, розгромленого царатом. Віктор Скрипник стверджує в одній із своїх публікацій, що в Лебедині М.Петренко прожив 13 років і в 1859 році зустрічався з Т.Г.Шевченком, який високо цінував творчість побратима, власноручно переписав до свого альбому вірш М.Петренка «Дивлюсь я на небо…». Не менш значимим і вікопомним «пам'ятником» Михайлові Петренкові буде документальний фільм, знятий Миколою Шакіним разом з краєзнавцем з Ізюму Леонідом Щибрею. Стартував проект у Києві. Про життя і творчість М.Петренка розповідають у стрічці ректор Інституту літератури академік Микола Жулинський, голова НСКУ Олександр Реєнт та інші. Відзначивши в згаданій вище публікації в «Донеччині» високу якість наукових досліджень краєзнавця Валерія Романька, О.Реєнт також позитивно відізвався і про Олександра Петренка, київського вченого і праправнука видатного поета. Зокрема, О.Реєнт зазначив, що пан Олександр Петренко має своє бачення Слов'янського періоду життя поета і почасти воно відрізняється від висновків краєзнавців Донеччини. Йдеться про книгу критичних та історико-літературних матеріалів «Поет-романтик М.М.Петренко (1817-1862)», впорядковану

О.Петренком, і за його ж кошти і кошти його брата Сергія видану в 2015 році. Слід ще раз наголосити, що важливим джерелом про поета М.Петренка стала газета «Донеччина», де вперше в незалежній Україні ще в 1995 році (12 вересня) була опублікована колишнім політв'язнем комуністичного окупаційного режиму Петром Лаврівим літературознавча розвідка про поета-романтика, соратника Т.Г.Шевченка Михайла Петренка. Повідомляла газета «Донеччина» і про вихід у світ книги О.Петренка «М.Петренко: життя і творчість», видану в 2013 році. Оскільки довкола біографії М.М.Петренка залишається чимало таємниць, автор згадуваної публікації «Краєзнавці готуються…» Ігор Зоц, до речі почесний краєзнавець України, закликає краєзнавців, літераторів і всіх небайдужих долучитись до пошуку матеріалів про життя і творчість талановитого українського поета, соратника Т.Г.Шевченка Михайла Петренка. Віриться, що славний ювілей співця Донеччини, зокрема Слов'янська, де він народився в сім'ї дворянина Миколи Петренка і який оспівав у циклі віршів, зокрема такими милозвучними рядками: *«Слов'янськ, Слов'янськ! Як гарно ти / По річці Тору, по рівнині / Розкинув пишнії садки, / Пахучі квіти по долині / І так красуєшся собі!»*, гідно відзначить не лише Донеччина і його рідний Слов'янськ, але й вся Україна.

2017р.

ПОЕТ ЯНГОЛЬСЬКИХ ПАРАДОКСІВ

В селі Нижній Березів, що на Косівщині відбулось засідання сільської літстудії «Літературні посиденьки» на тему «Наш земляк Іван Малкович — лауреат Національної премії України ім.Тараса Шевченка».

Звісно, ми, березуни, як і вся Гуцульщина і Україна радіємо і вітаємо себе: наш земляк-березун, відомий поет і видавець Іван Малкович цього року став лауреатом Національної премії України ім. Тараса Шевченка за книжку поезій «Подорожник з новими віршами». На мою думку номінацію, в якій Іван став переможцем, належало б доповнити ще й «видавничою діяльністю», оскільки засноване ним і впродовж багатьох літ успішно діюче видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА» здобуло визнання в усьому світі як продуцент розкішної і високоякісної дитячої літератури, української класики, досконалих перекладів світових шедеврів. Але це окрема тема для роздумів і літературознавчих студій.

На засіданні літстудії «Літературні посиденьки», яке відбулося 2-го квітня в приміщенні місцевої школи в селі Нижній Березів, рідному селі Івана Малковича, мені запропонували виступити з невеликим оглядом творчості нашого славного поета і видавця в контексті нинішніх подій в Україні. Але ми почали обговорення творчості І.Малковича з витоків його поезії, з Березівських мотивів, а конкретніше з «Березівських образків» — жмутку віршів з його другої книжки «Ключ», де зримо постають перед мисленним зором читача і «ива-маржина, що покривала рутку зелену разом із леном», і «Юзь із профілем римського імператора, але без хати і саду», Юзь, що став потіхою для дітвори, бо такі «Юзі» були майже в кожному гуцульському селі – це або свідки, або родичі тих кого розстрілювали окупанти біля рідних хат, або вивозили в Сибір «розкуркулених», а їхні маленькі вцілілі діти ставали «Боеже-вільними» і потіхою для сільської дітвори. В «Образках…» і «Вірган» – орган, що був колись у костелику, якого вже нема; звуки «віргана» зачаровували березунів і дехто з них приписувався на поляка, а пізніше – на «фольксдойчера», а ще пізніше – на «стрибка», сексота чи комуняку. Такі аналогії підкріплює Іванів вірш «Стрибки на батуті»: «Стовухі, тристарукі, напівмізкні вилазять на поверхню. І що ж бачать? – Вже грудень, а на дереві – зумисне листочок висне. Хто ж таке пробачить?!...». В новелі американського письменника О.Генрі листочок непомітно прив'язували, щоб врятувати життя дитини, а «в нашей бучє баєвой, кіпучєй» (В.Маяковський) навпаки – стрибки на батуті зривають останнього листочка, щоб все було «однообразно», щоб не смів без дозволу вивищуватись. Напевно, поетові не раз доводилось відчувати на собі долю листочка… Але в цім не вина «Віргана». Це — слабодухість, або матеріальна спокуса. Красується в «Образках…» і Ясь Жеревецький, який «не боїться смерті, бо був під Сталінградом та й з богом в роги не ставав і все своє життя робив на корову і сім'ю». Знайшла притулок в цих образках і прабабка, яка «носила їсти маленькому чортові і не могла померти доки не передасть його комусь із рук в руки»; антиподом Юзя постає в «Образках…» Антось Григорчук, яким лякають малих дітей, бо «в Антося корова страшенно немічно худа і недогляджена як і він сам» – це типовий колгоспник, типаж радянської системи, яку комуністична пропаганда брехливо називала ледь не «Країною сонця» за висловом соціаліста-утопіста, одного із складників марксизму-ленінізму Кампанелли, системи, яку Іван Малкович у вірші «Країна сонця» у збірці «Із янголом на плечі» бачить без рожевих окулярів: «Убивця знахарює під місточком, безокий стереже серця й корони, банкір складає вірші про листочки, поет громаді шиє панталони; повії, співаки і футболісти сидять на троні; муляр-ка-де-бе-ла на ковзанах фігурно чеше твісти, в дуплі регоче буйний Кампанелла…».

Вже своєю першою поетичною книжкою «Білий камінь» (1984 р.), тим більше другою — «Ключ» (1988 р.) Іван Малкович заявив про себе як поет самобутній, колоритний з акцентацією на філософське осмислення таїни карпатських гуцулів, глибоко віруючий християнин-традиціоналіст. Вже тоді у перехідні вісімдесяті роки наш земляк із Стопчатова, уславлений і титулований Дмитро Павличко відізвався про І.Малковича вельми прихильно: «Але ж це поет цілком своєрідний, справдешній, його варто знати хоч би за те, що він в жодному слові своєму не покривив почуттями, що він дуже цільний у тому настрої, котрий можемо назвати уболіванням за добротою, лагідністю життя, що він у кожному образі являє свіжість і вишуканість». Літературними вчителями І.Малковича Д.Павличко називає Євгена Плужника, Богдана-Ігора Антонича і Павла Тичину. В цьому ж ряді літературних вчителів Івана Малковича з певними застереженнями я назвав би ще й французького письменника і льотчика Антуана де Сент Екзюпері, бо ангельська чарівність його «Маленького принца» споріднюється з Івановим Ангелом на плечі і з тим пастельним імпресіонізмом, який Олександрові Хоменкові у його інтернетній публікації бачиться ще й «інкрустованим образами і символами архаїчної звичаєвості карпатської Ойкумени». Але якщо О.Хоменко називає цей осібний ангельський світ, витворений Іваном Малковичем, «світоглядно-естетичним консерватизмом» то інший дослідник творчості нашого земляка поет Костянтин Москалець у розлогій інтернетній публікації ще за 2011 рік вивищує Іванів світ над земними суєтами і примарами: «Мініатюрний світ вертепчика, — пише К.Москалець, — обертається на огром універсуму, в яслах із сіном народжується найбільша з можливих усіх таїн, яка єдина може бути джерелом цінностей… кожна дитина пояснює собі своє народження як найавтентичнішу подію у вічності. Так воно і є, і тому Боже та людське дитя виявляються однолітками та спільниками». П'ятим і найбільшим Івановим вчителем на засіданні літстудії я назвав його маму Юлію, яка дала йому життя, виховала його не просто набожним, але й мудрим правдолюбцем. Я вклонився Івановій мамі і подякував за вірного сина України. Пані Юлія щедро розповіла багато подробиць з Іванового дитинства, коли вже в п'ять рочків він читав книжки і створював саморобні книжечки із своїх віршів. Особливо сколихнула всіх літстудійців її розповідь про історію написання Іванового «Сонету із торбинкою квасолі», який я зачитав у порівняльному аналізі з творчістю модерного і дуже популярного поета – бійця, тобто учасника російсько-української війни, що ведеться під кодовою назвою АТО, Бориса Гуменюка з його книжки «Блокпост»: « … Тобі вже мало, щоб око за око, зуб за зуб. Тобі треба, щоб країна за країну, місто за місто, вулиця за вулицю, будинок за будинок. Ви взяли у нас Севастополь? Що віддасте натомість? Владивосток, Мурманськ, Калінінград? І пох@й як!Хоч напалмом, хоч ціанистим калієм

у водопровід! Страшно?! Страшно, я питаю вас?! Бійтеся! Ви допомогли багатьом самовизначитися. Віднайти сенс життя. Тепер у нас є мрія. Ні, у нас є мета: ви маєте здохнути! І це тепер буде сенсом нашого життя на роки і на десятки років… Я хочу лише одного – ПОМСТИ!!! І це сьогодні я ще добрий». Сильно, але в цій емоційній жадобі помсти немає святості, тої сильної віри, з якою не страшні ні смерть, ні муки, віри, яка перетворюється на караючого меча, але не засліплює розуму і мудрості. І саме ця віра і ця мудрість є у віршах Івана Малковича. Парадоксально, але факт!

Підкоряючись магічному впливу Іванової поезії і, торкаючись Березівських витоків творчості поета, не забуваймо, що до свого Ангела на плечі, тобто а ж до четвертої книжки, виданої в 1997 році, Іван пройшов крізь страшні фільтри совєтської цензури, яка викинула назву його першої збірки «Ангелик в яферах», в наступній книжці «янгола» було замінено на «чугайстра», а «Бога» на «птаха». Але вірність своїй батьківській і материнській вірі допомогла Іванові вистояти в нелегких випробуваннях і його янгол став оберегом для багатьох українців. І не тільки літераторів, але й теперішніх захисників рубежів нашої держави, які захищають Україну від одвічних наших ворогів - москальських окупантів-антихристів. Мені розказували знайомі АТОвці, що читали вірші Івана Малковича на «передку» (на передовій) як молитву і відчували незриму ауру захисту від куль, мін, снарядів і градів. Книжку «Із янголом на плечі» Іван подарував мені і моєму синові Романові у Львові на книжковому ярмарку 1997 року. Тоді я працював кореспондентом «Українського слова» і висвітлював цю подію на сторінках нашого часопису. Тоді нас з Романом, моїм сином, ні з того ні з сього затримала міліція на залізничному вокзалі, але я показав посвідчення і пообіцяв, що якщо не я, то мої колеги опишуть цю подію у міжнародних ЗМІ, і нас відпустили. На книжковому ярмарку до мене чіплявся наче б то якийсь українець з діаспори, щоб я взяв у нього інтервю і погрожував пожалітись на мене головному редакторові. Одне слово, після серії моїх репортажів із Українсько- НАТОвських спільних військових навчань «Сі Бриз – 97» і після моєї публікації «Чи захистить нас Росія від Росії?», де я критикував військову доктрину, в якій Росію розглядали як партнера, а не потенційного ворога, мене переслідували, провокували, погрожували, паплюжили, і я розумів, що довго не протримаюсь на роботі у Києві . Хотілось допомогти влаштуватись на роботу синові, який на той час закінчив Львівську академію друкарства. Хотілось, щоб у Києві укріпились наші земляки – гуцули Іван Малкович та Василь Герасим'юк, бо закріпитись чи бодай комфортно влаштуватись у москалізованому і євреїзованому Києві вихідцю із Західної України дуже важко і майже не можливо, якщо насмілився на власну думку, що не збігається з позицією влади. Проходячи біля книжкового стенду видавництва «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА»,

я замилувався Іваном Малковичем, котрий рахував виторг на ярмарку з таким пієтетом, що мимоволі подумалось: Іван втримається. Починались великі гроші і великі переміни, і дай Боже, щоб ці великі гроші не стали на заваді розвитку великого Іванового поетичного дару. Нам і справді потрібні вірші на кшталт Шандора Петефі: «Свобода і любов п'янять одним бажанням. Я за любов оддам життя у цвіті раннім, а для свободи я пожертвую й коханням». Тільки слово «п'янять» для українців дуже небезпечне, бо за ним починається: «Пропив воли, пропив вози…», а при такій п'янці можна, не дай Боже, і Україну пропити. Поезія Івана Малковича тверезa і сакральна. Але на щось парадоксальне натякає письменник Іван Захарченко у публікації «Маленький принц чи Гаррі Поттер» (ЛУ №8, 23.02.2017р.). Мовляв, у час соціальних потрясінь і кривавих подій здається, що наш гімн має заупокійну тональність. Мовляв, нам гнаним і пригніченим, потрібен гімн бойового, громоподібного звучання, аби пробудити запалий дух. Але хіба це не свідчення запалого духу – скоротили до непристойності слова гімну, та ще й спотворили. А ще лунають голоси змінити Конституцію України. Як правило, Конституцію міняють після капітуляції, або після державного перевороту. В Америці Конституція не змінюється понад два століття, і це свідчення стабільності державного устрою і розвитку, бо Конституція, як молитва – її не можна пристосовувати до того чи іншого правителя, її треба сповідувати і виконувати, в крайньому разі – вдосконалювати. Навіть тоді, коли «…ідуть процеси знелюднення людини, якими керують сильні світу цього. Їм потрібна безголоса, покірна й невимоглива маса, яка, втративши національну культуру і побут народний, розсиплеться, мов піщані дюни…» (І.Захарченко). Звісно, прикро, що з підручника зарубіжної літератури для 11-их класів, виданому в 2004 році, викинули твір А.Сент-Екзюпері «Маленький принц», а на його місце вклеїли оповідь про Гаррі Поттера. Але в цьому «кощунстві» (І.Захарченко) не має вини Івана Малковича, як не має його вини і в тому , що, як повідомила нещодавно нардеп Галина Гопко на засіданні Міністерства освіти України в присутності Президента України Петра Порошенка, студенти столичних вишів не пов'язують історію нашої незалежної України з історією Київської Русі. Оце парадокс! І скільки б не називав І.Малковича згадуваний О.Хоменко «статечним буржуа» і «будівничим порцелянових міст», Іван не без емоцій, але з притомним оптимізмом і твердістю відповідає словами із свого вірша «Військо»: *«…Наша нація в чварах сконає… / Я не хочу це чути. Брехня! / Не над ними калина палає, / Не над нами реве воронння…».* Отже парадокси Івана Малковича – це парадокси Всесвіту і таїни життя: зима – літо; молодість – старість; пекло – рай… А нападки на його творчість розцінюю як реакцію на його потужний виступ на захист української мови у його промові при врученні Шевченківської премії. Проте люди знають: подо-

рожник кладуть не в салати, а прикладають до ран. Це може комусь не подобатись, але це – істина , про яку Ісус Христос сказав: «Шукайте Істину і вона зробить вас вільними». Тож будьмо вільними!

Активну участь у роботі літстудії «Літературні посиденьки» взяли Ганна Вітковіцька (ведуча), Михайло Іванків (голова місцевої сільської ради), Леся Ільницька (директор місцевого Будинку культури), Оксана Влашинець (вшанувала пам'ять краєзнавця Петра Арсенича), Ігор Геник (директор Середньоберезівської середньої школи, яку пропонують перетворити на гімназію), Василь Шкурган (поет, член НСПУ), Марія Симчич (лікар і поетеса), Михайло Уруський (поет і аналітик) , Надія Манжуєва (поетеса), Анна Гнатишак (композиторка і поетеса), Іван Клим'юк (поет), Марічка і Ганна Левицькі (мати і донька, літератори), Микола Васкул і Володимир Кавацюк (оба депутати Косівської райради), Наталія Бодруг-Малкович(поетеса), Оксана Ільницька (поетеса, студентка), Оксана Сулятицька (керівник хору с. Середній Березів), Марія Ільницька (секретар Нижньоберезівської сільради), Ганна Малкович (завуч Середньоберезівської школи) та Ірина Бодруг (прозаїк).

У виступах літстудійців прозвучала гордість за свого земляка поета і видавця, а тепер ще й лауреата Національної премії України ім. Тараса Шевченка Івана Малковича. Дехто казав, що Іван, висловлюючись спортивною термінологією, вдало «впіймав хвилю», тобто, що йому пощастило, але мати Іванова пані Юлія розповіла, що після відзначення роковин передчасної смерті рідної Іванової сестри Люсі, яка теж була поетесою, Іван вдома, в Березові, читав вірша, присвяченого сестрі і в цей час йому подзвонила з Києва поетеса Любов Голота і радісно повідомила, що читанням вірша, присвяченого його сестрі, остаточно переконала Комісію з присвоєння Шевченківської премії, що найвищу літературну нагороду України цього року належить віддати поетові Іванові Малковичеві. Телепатія чи втручання Янгола? Але, мені чомусь на пам'ять прилинули рядки Іванового майже сюрреалістичного вірша : «Лице моє на воду тихо впало / І потекло, похитуючись вдаль». Так щиро і бентежно міг сказати тільки поет янгольських парадоксів.

2017р.

МОДАЛЬНІСТЬ «МОДЕРНОГО НАЦІОНАЛІЗМУ», або ЧИ ПОТРІБЕН УКРАЇНЦЯМ НАЦІОНАЛІСТИЧНИЙ «ІНТЕРНАЦІОНАЛ»?

13 квітня 2017 року в Івано-Франківську в Обласній «Просвіті» відбулась презентація книги Віктора ТИМЧЕНКА «Модерний націоналізм. Глобальні катастрофи та як їм зарадити». Науково-публіцистичне видання. – ТОВ «Друкарня Рута», 2015 р. – 616 с.

Хоча «модальність» — граматична категорія (див. «Словник іншомовних слів. Київ, 1974 р.), все ж у логіці її визначають як характеристику судження залежно від встановленої ним вірогідності, тобто того, що в ньому стверджується — можливість, дійсність чи необхідність чогось. Прочитавши книгу В.Тимченка «Модерний націоналізм» і, взявши активну участь у дискусії на презентації, я ще більше утвердився в переконанні, що націоналізм потрібний нам, українцям і як можливість, і як дійсність, і як необхідність для подолання зовнішніх і внутрішніх ворогів, для очищення суспільства від задавненої хвороби - корупції, для утвердження модерної і сильної національної держави, яку не посміли б розривати і шматувати, як безборонну здобич, ні нащадки монголотатарських ординців, одвічні вороги України – москальські імпер-шовіністи, ні любителі «поживитись на дурняк» інших, виплоджених на москальських грошах, підгавкувачів і виплодків міжнародного тероризму. Попри класичне означення націоналізму як ідеології і практики національного державотворення на своїй етнічній території, яке майже дослівно збігається з означенням В.Тимченка (с.87) в його книжці «Модерний націоналізм», для більшої прив'язки до українських реалій послуговуватимемось ще й означенням націоналізму, наведеним Марією Мандрик в її фундаментальній монографії «Український націоналізм: становлення у міжвоєнну добу» : «… маємо термін «націоналізм», тобто ідею, яка закликає однорідних людей до об'єднання і формування власного життя у соціальних, культурних і політичних справах для контролю власного народного багатства, щоб бути керівником власної долі». І Володимир Тимченко в перших словах свого виступу на презентації, подякувавши організаторам дійства – Івано-Франківському осередку Цивільного корпусу полку «Азов» і його керівникові Сергієві Сивачукові, теж закликав до єдності всіх націоналістичних організацій, як необхідної умови досягнення реальних результатів на наступних виборах і, взагалі в повсякденній діяльності, бо інакше – по одному прутикові переламають всіх, а об'єднану силу народу, «пучок прутиків» («не буду називати як пучок звучить італійською» — В.Т.) переламати не вдасться нікому. В.Тимченко приїхав до Івано-Франківська з Тернополя, де теж презентував свої книги

і брав участь у науково-практичній конференції, де був щиро здивований, коли заступник мера міста повідомив, що читав книжки Тимченка. А ще раніше пан Віктор презентував свою творчість в Рівному, на Волині, у Львові і здобував підтримку своїм аналітичним умовиводам. Йдеться передусім про активізацію націоналістичних рухів у всьому світі як протиставлення імперським мультикультурним експериментам, про межу між націоналізмом і шовінізмом, сильними і слабкими націями, між радикалізмом і тероризмом. Але мені, авторові цього відгуку на презентацію, спав на думку дивний парадокс: народжений на Україні, випускник факультету журналістики Київського університету ім.Тараса Шевченка, В.Тимченко, який з 1990 року проживає в Німеччині – батьківщині своєї дружини, автор кількох книг політичної аналітики, член Спілки письменників Німеччини на 616 сторінках своєї книги «Модерний націоналізм», детально і ґрунтовно аналізує витоки і дієве становлення націоналізму майже в усіх країнах світу, зокрема в Ізраїлі, державі, яка своїм утворенням завдячує мудрому віденському журналістові Теодорові Герцлю, авторові книжки «Єврейська держава: спроба сучасного вирішення єврейського питання», 1896 р.), жодним словом не прохопився про витоки українського націоналізму, зокрема, бодай про Миколу Міхновського, автора праці «Самостійна Україна» (1900 р.). Таке враження, ніби український націоналізм випадає з поля зору автора, котрий євреїв зараховує до сильних націй, а німців, які після Другої світової війни, переймаються відчуттям провини перед усім світом до такої міри, що дозволяють біженцям з мусульманських країн витісняти себе з рідної батьківщини і встановлювати на території цивілізованої, економічно успішної Німеччини свої мусульманські звичаї і традиції. Почну з того, що масив аналітичної і, чесно кажучи, просвітницької інформації у книжці В.Тимченка такий великий, що з першого прочитання важко побачити всю глибінь і філософську вмотивованість позиції автора. Але безсумнівно автор знає наші українські реалії з російсько-українською війною, знає, що найбільше болить українців втрата не лише наших державних територій - Криму, частини Донеччини і Луганщини, але й щоденні втрати найкращих синів і дочок України на лінії фронтових дій, знає про віроломне вторгнення частин російської армії під Іловайськом і Дебальцевим і підступний «зелений коридор», запропонований і гарантований ворогами в обмін на мирний відступ частин Української армії, що попали в кільце в десятки разів переважаючої армії москалів, які без оголошення війни вторглись на територію суверенної держави – України, якій, до речі, згідно Будапештського Меморандуму разом із США, Німеччиною, Францією та іншими країнами світу зобов'язались гарантувати Україні територіальну цілісність і державний суверенітет в обмін на відмову від ядерної зброї, знає, що під Іловайськом москалі розстріляли майже впритул довірливих (як-

що не зраджених?) українців. Тоді чому, результуючи вимогливість і відповідальність патріота за свою країну, за свій дім, за порядок в ньому, за людей, які в ньому живуть, обстоює тезу російського релігійного філософа Василя Розанова про те, що: «Щасливу і велику батьківщину любити не велика заслуга. Ми її повинні любити саме тоді, коли вона слабка, мала, принижена, нарешті дурна, нарешті навіть порочна. Саме, саме коли наша «матір» п'яна, бреше і вся заплуталася в гріхах, - ми не повинні відходити від неї»? Отже, «п'яна, бреше, і вся заплуталася в гріхах»… І до чого приводить це потурання – бачимо з якою легкістю провідна еліта Росії переповнилась звірячою ненавистю до українців, до правди і справедливості. Бачимо з документальних теленовин як відомий російський актор Порєчєнков строчив з крупнокаліберного кулемета по героїчних захисниках Донецького аеропорту – кіборгах; бачимо на російких танках зловісні написи «На Киев!», «На Львов!», «До Ла Манша!» і т.п. Якщо підігрівати цю п'яну гріховність і тотальну брехню (хай вона навіть висловлена святошею!), то це – шлях до заохочення дикого, кровожерного шовінізму, садизму і печерного рашизму. І що парадоксально – в цьому ж абзаці автор по суті ставить знак рівності з цитатою поета Тараса Шевченка: «А український поет Тарас Шевченко закликає: «Полюбіте щирим серцем велику руїну». «Руїну» треба любити, щоб полюбити вилискуючий на сонці палац; «щирого серця» не треба. Тобто навіть тоді, коли батьківщина «мерзенна», ми любимо цю «мерзенну» батьківщину». Автор фактично розглядає Україну, вірніше «велику руїну», в контексті «мерзенної» батьківщини – Росії. Автор сам собі протирічить, або щось переплутав, бо де тут логіка і реальна, а не плутана позиція автора? Якщо ви будете закликати «любити п'яну, брехливу і мерзенну батьківщину», тобто Росію, українського вояка, який після пекла російсько-української війни повернувся живим, часто – скаліченим, до рідної домівки, то він вам плюне в пику, або чого доброго заїде кулаком у морду, бо те, що виробляють москалі з нашими людьми, з полоненими вояками і просто українськими громадянами-патріотами України (паради ганьби, тортури, вбивства без суда і слідства), з українськими селами і містами (навмисне обстрілювання з «градів» і важкої артилерії мирних кварталів українських міст і сіл, як от Авдіївки), навіки закарбовується в пам'яті як невигойна рана, як клич до помсти. Хтось із мудрих сказав, що війна виграється на фронті, а програється в тилу. Безприкладним героїзмом на війні і всенародним волонтерством українці доказали всьому світові, що готові до останку захищати свою рідну Україну, свою волю, честь і гідність і нікому не дозволять перетворювати її на «велику руїну». Тому авторові книги «Модерний націоналізм» доречніше було б навести іншу цитату Українського Пророка-Кобзаря: «Борітеся – поборете, / Вам Бог помагає! / За вас правда, за вас слава / І воля святая!». Але якщо в тилу пропагувати-

муть любов до «п'яної, брехливої і мерзенної» Росії Розанова, якщо українських патріотів – учасників АТО битимуть тітушки і поліція, як це було під час святкування 9-го травня, «свята», яке в народі називають «святом зміни окупанта», в Дніпрі (колишньому Дніпропетровську),то цілком можливо, що, не дай Боже, справді доведеться любити «велику руїну» не лише на території Донеччини і Луганщини, але й до Києва, Львова і, навіть до Ла Манша…, не дивлячись на те, що в Москві і Петербурзі починають проводити протестні акції під лозунгами «Надоєл!». Бо скільки б не мінялись «царі» в Росії - суть їх залишається незмінною – імпер-шовіністичною і загарбницькою. Як писав київський поет Леонід Кисельов (помер у віці 22 роки) : «За долгую историю России ни одного хорошего царя».

Дещо однобоким, якщо не проросійським, бачиться мені (М.З.С.) і тлумачення В.Тимченком «теорії пасіонарності» російського історика-етнолога Льва Гумільова, до речі, сина розстріляного большевиками поета Ніколая Гумільова і мученої сталінським режимом поетеси Анни Ахматової. Пасіонарність по суті – це теорія експансії особою чи нацією, яку вибудував німецький географ Фрідріх Ратцель, вивівши «закон територіальної експансії», за яким «захоплення чужих територій, розширення власних теренів, експансія – природний потяг усіх держав». Зрозуміло, що за такою експансією-пасіонарністю фактично виправдовується анексія москалями Криму і перетворення в руїни частини східних областей України. Більше того – В.Тимченко стверджує, що «переважна більшість населення (Криму) мала прагнути возз'єднання з Росією», застерігає проти ідеї повернути Крим в Україну, бо «непотрібна територія не може переважити людських втрат». Важко не погодитись з автором, коли він доводить, що «Розвиток нації має йти не шляхом інтегрування в неї чужорідних елементів, а шляхом курпускуляції, зосередження на собі, очищення від наносного, непритаманного, не автентичного. Менша, але добре згуртована спільнота, сильніша, ніж різношерста велика громада, яка тягне в різні боки». Але коли йдеться про Крим, то варто дивитись на проблему не тільки з позицій теорії, але й практики, з реалій тих загроз, які виникають не лише для України, але й для країн Чорноморсько-Середземноморського басейну у зв'язку з накопиченням у тепер анексованому Криму велетенських арсеналів найсучаснішої далекосяжної зброї, на перетворення цієї території на форпост агресії і дестабілізації глобальних вимірів. Не лишнім було б нагадати читачам, що передача Криму Україні в 1954 році відбулась не через примху Хрущова, що це було рішення всього політбюро ЦК КПРС і радянського уряду, мотиване цілком прагматично і не задарма: по-перше, від України Росія відрізала території Курської, Бєлгородської, Воронежської областей значно переважаючі територію Криму; по-друге, повоєнний Крим нагадував руїну і пустку внаслідок депортації корінного насе-

лення – кримських татар, тож на плечі виснаженої голодомором 1932 року і лихоліттям війни України, кремлівські верховоди накинули ще й відбудову Криму і утримання мільйонної орави завезеного з Росії москальського електорату, переважно відставних військових, партноменклатури і шовіністів прокомуністичної закваски. Отже, поки українці відбудовували інфраструктуру Криму, рили водопровідні канали, прокладали лінії електропостачання, освоювали нафто-і газодобувну промисловість на Чорноморському шельфі, москалі вирішували демографічні питання на свою користь, ще й для перестраховки залишили потужну і стратегічно окупаційну військову структуру – Чорноморський флот Росії. А оскільки керівництво України було порабськи підпорядковане Москві, то ми мали те, що мали… І тут авторові, якщо він патріот України, якраз і доречно було б згадати про зобов'язання Росії щодо України згідно згаданого Будапештського меморандуму 1994 року, про усталеність світопорядку, порушення якого може призвести до розв'язання Третьої світової війни. Натомість В.Тимченко в слід за Л.Гумільовим безсторонньо оповідає у своїй книжці про «енергетичну силу» кожного етносу про піки і мінімуми пасіонарності, про етапи глобалізації, зрештою про те, що російський письменник Л.Толстой вважав патріотизм почуттям «грубим, шкідливим, соромним і поганим, а головне – аморальним», що російський патріарх Алексій ІІ говорив, що «почуття патріотизму в жодному разі не можна змішувати з почуттям ворожості до інших народів» (чия би ричала, а чия би мовчала… — М.З.С.), що йому (В.Тимченкові) «особисто подобається стаття російського історика, письменника і поета, вчителя Олександра Пушкіна Миколи Карамзіна (1766–1826) «Про любов до вітчизни і про народну гордість», де є такі одкровення: « … особисте самолюбство… служить опорою патріотизму.Так, греки і римляни вважали себе першими народами, а всіх інших – варварами… Не кажу, що любов до батьківщини має засліплювати нас і запевняти, що ми за всіх і в усьому кращі; але росіянин має принаймні знати ціну свою». Можна було б стверджувати, що такі щедрі цитування російських авторів, хоча й іменитих, в час описаних вище «прєлєстєй русскава міра», які відчуває вся Україна через російсько-українську війну, є щонайменше недоречними, якщо не шкідливими, бо слугують «поживою» російському імпер-шовінізму. Можна було б дорікнути В.Тимченку, що в цей тяжкий для України час саме через російську агресію доцільніше було б згадати працю Д.Донцова «Націоналізм» (1926), де він, зокрема, пише (у «Передмові до третього видання»): « Основні ідеї «Націоналізму» були передусім антитези драгоманівському «малоросіянству». Трактуванню України як провінції Росії, що претендувала лише на деякі «полегші» культурного й соціального характеру, «Націоналізм» протиставляв ідею політичної нації, ідеалом і метою якої був політичний державницький сепаратизм, повний роз-

рив з усякою Росією, а культурно – повне протиставлення цілому духовому комплексові Московщини, під оглядом соціальним – негація соціалізму. Це була повна антитеза «гермафродитському» світоглядові демосоціалістичного українського провідництва. На питання «ЩО?» «Націоналізм» відповідав: незалежність і повний сепаратизм, підкреслення останнього в антиципації майбутніх гасел «федерації», «самостійності», але в рамках «общего отечества» Росії. На питання «ЯК здобувати свою мету?» «Націоналізм» відповідав: боротьбою; національною революцією проти Московщини; не шляхом «порозуміння» чи «еволюці». Сподіваюсь, що ці мої зауваги і поради аж ніяк не викликають у читача враження про заангажованість В.Тимченка до «русскава міра», хоча він і сумнівається в доцільності повернення Криму Україні. Дозволю собі висловити переконання, що Крим таки повернеться до України, як територія, що належала Київській Руси-Україні з часів київського князя Володимира Великого, який прийняв Хрещення в Кримському Херсонесі (поблизу Севастополя) і охрестив всю свою могутню європейську державу. І повернення це буде зумовлене не лише спільними діями (санкціями) стурбованої за свою безпеку світової спільноти, але й успішною у всіх відношеннях Україною, яка вступить до НАТО і ЄС, яка вже за рішенням Ради міністрів ЄС отримала право на безвізові зарубіжні подорожі для українців, тобто вже здобула велику перевагу над тоталітарною і диктаторською Росією. Тому позицію В.Тимченка щодо Криму я сприймаю як оту свічку, що в гуморесці Степана Руданського в церкві баба ліпить і Богові, і чортові, бо за її логікою ніхто не знає куди попаде – до пекла чи до раю, а приятелів скрізь треба мати. Отже, «свічка чортові» аж ніяк не зашкодить читачеві осягнути той великий масив інформації, який дбайливо і ретельно опрацював В.Тимченко у своїй книжці. Тим більше, що за кордон автор потрапив у 1990 році, тобто, образно кажучи, у прокрустовій обгортці радянської ідеології. Тим часом в Україні відбулись значні зрушення, особливо в напрямку розвитку націоналізму: появились націоналістичні організації і партії, які навіть окрему фракцію утворювали в українському парламенті (я переконаний, що незабаром утворять знову!), появились фундаментальні наукові дослідження з питань українського націоналізму. Одне слово, поки В.Тимченко оглядався в Німеччині чи не покарають його московські таємні агенти за його дослідження модерного націоналізму, бо переконаний, що за український націоналізм карають скрізь і всюди (навіть в Європарламенті з подачі депутата від Польщі Павла Залєвскі прийняли принизливу і шантажувальну для України резолюцію з вимогою переглянути роль Бандери в своїй історії, тобто вчинили поділ націоналістів, терористів і їхні жертви на кращих і гірших, бо, приміром, «єврейських терористів Штерна, Бегіна, Шаміра, Рабіна, Шарона, африканського терориста Манделу разом з АНК і ще сотні інших терористів по всьому

світу світова громадськість з часом полюбила і про їхню терористичну діяльність забула». – В.Т., як забув Залєвскі про своїх одноплемінників-терористів братів Юзефа і Броніслава Пілсудських, причетних разом з братом Лєніна Олександром до вбивства російського царя, як забув про «пацифікацію», про звірства АК над мирним українським населенням, про операцію «Вісла», - М.З.С.) батальйони українських націоналістів крицево стояли і стоять на передових рубежах російсько-української війни. Думаю, що якби пан Тимченко з'їздив зі своєю книгою у місця воєнних дій, а до того прочитав хоча б згадувану книгу Марії Мандрик чи поетичну книгу поета-фронтовика і українського націоналіста Бориса Гуменюка «Блокпост», чи двотомник Василя Іванишина «Державність нації», чи двотомник Миколи Плав'юка «Україна – життя моє», чи перевидану в Україні книгу Степана Бандери «Перспективи Української Революції», то йому відкрилося б значно ширше бачення української боротьби і українських перспектив, і тоді він значно ефективніше давав би поради як зарадити глобальним катастрофам не лише німцям, євреям, іспанцям, американцям, португальцям і т.д., але й своїм одноплемінникам – українцям.

30 квітня на одному з українських телеканалів показали цікавий телерепортаж про поїздку української делегації до сусідньої Угорщини, де представниці тамтешньої української діаспори проросійських угорських націоналістів з партії Йоббіка на повний голос і на увесь світ назвали «сплячою агентурою, яку тепер розбудили». Це яскравий приклад того, що українські патріоти були є і будуть у всьому світі розвінчувати і відкривати відвертих і прихованих ворогів України, бо цим допомагають не лише своїй ненці-Україні, але й тим країнам, де проживають, бо розуміють – вистоїть Україна перед москальською навалою, то і Європа вистоїть. А поки Україна героїчно захищається перед озвірілою ордою, європейцям слід допомагати українцям, а не завдавати ударів у спину, як це вчиняє проросійська ніби-то націоналістична агентура Угорщини, Польщі і інших європейських країн. Але повернімось до наведеного вище означення націоналізму в книжці Марії Мандрик, де є такі слова: «…бути керівником власної долі». Щоб у наш час досягнути такої переконаності і світогляду справжнього націоналіста потрібно осягнути і практично використати ті здобутки, які виробило людство. Цю місію нам, українцям, як і націям інших країн, на моє переконання, виконує книга В.Тимченка «Модерний націоналізм». Отже, пригляньмось пильніше до тих перлин, до того скарбу знань, які щедро підносить нам В.Тимченко. Книга «Модерний націоналізм» складається з двох книжок: «Час націоналізму» і «Від коріння до крони». З першої книги варто виділити такі розділи: «Голод – не тітка», де в підрозділі «Шенгентська свобода» наводиться повчальний приклад міграційної політики в Об'єднаних Арабських Еміратах, де діють закони, які не дозволяють біженцям з інших країн розраховува-

ти на постійне проживання; «Криза на межах» про тертя на зламі цивілізацій, яке виллється в криваве глобальне протистояння, яке ми, українці, вже маємо і відчуваємо внаслідок російсько-української війни на Сході України; «Вихід — у мультикультурності»?: «проникнення агресивної культури прибульців до толерантної культури титульної нації стає розсадником криміналу», «шляхи виходу з кризи перебрали на себе націоналістичні сили, які виступають за етнічний плюралізм і етнічний сепаратизм як альтернативу «мультикульті» - В.Т.; «Мова»: «мова є душею нації» — Гумбольдт, «мова є головною об'єднуючою ознакою нації», «є держава – є мова, немає держави — діалект». — В.Т., у випадку України — суржик; «Чим різняться визвольний рух і сепаратизм»: « міжнародні закони і принципи, наприклад, принцип територіальної цілісності держави проголошує, що територія держави не може бути змінена без її на те згоди. Тобто нехай баски відділяються – але, прошу сеньйора, без території», «Поки що на роль Феміди претендує так звана «міжнародна громадська думка», яку легко формують ті, хто має більше впливу на ЗМІ, більше грошей і менше совісті». – В.Т.; «Націоналізм»: «інтереси нації, воля нації мають бути вищими від інтересів політичної партії, сексуальної меншини чи фанатів баскетбольного клубу», « під гаслом боротьби за «загальнолюдські цінності»…йде боротьба за денаціоналізацію суспільства. Применшуючи значення нації, ліберали підривають культурно-історичне коріння кожної людини», «… національна самосвідомість дає можливість виокремити у своєму оточенні «чужі» вкраплення, проаналізувати їх і, в разі їх корисності, зробити їх своїм надбанням – на благо своєї нації», «Націоналізм – не просто любов до своєї нації. Це – жертовна любов».; «Фашизм»: «Націоналізм на відміну від шовінізму не сповідує зверхність однієї нації над іншими, він не ксенофобський, він не прагне дискримінувати інші нації, якщо ці нації не притісняють його власну», «Як говорив перший у світі фашист Беніто Муссоліні, «для фашиста ніщо не має цінності поза державою». Націоналізм на перше місце ставить не державу, а націю… держава повинна дбати за своїх громадян. А громадяни контролювати державу… націоналізм змушений дати можливість нації краще організуватися, щоб контролювати державу, яка є відчуженим від нації механізмом управління»; «Демократія» - прихисток меншості»: «…народ обстоюватиме рішення, які відповідають прагненням домінантного етносу, за які й виступають націоналісти». «Глибинна суть націоналізму в тому і полягає, щоб розбудити в членові суспільства громадянина, залучити його до процесу ухвалення політичного рішення». «…рішення більшості – демократичне. Рішення на користь меншості – недемократичне. Тому демократія іманентна націоналізмові, вона невід'ємно, міцними внутрішніми узами пов'язана з націоналізмом»; «Сильні нації, слабкі нації»: «…спільним знаменником усіх сильних націй є не ВВП, не «золотий

запас» і не цифри витрат на озброєння, а таке: 1.Сила духу нації, її психічний стан. Їх не можна купити чи позичити, але їх можна виховати. Основою такого виховання є виховання націоналізму. Сильна нація готова на жертви, слабка – ні. З цієї сили духу виростає психічна незалежність, ментальний суверенітет нації… 3.Сильна нація вільно говорить про свої слабкі сторони. Слабка нація боїться таких розмов, сприймає їх болісно і завжди знаходить виправдання своєї слабкості в підступах ворогів…6.У сильної нації позитивний приріст автохтонного населення… 8.У внутрішній і зовнішній політиці сильна нація діє, слабка нація лише реагує на чужі дії. 9. Народ сильної нації самовідданий, у нього психологія переможця, народ слабкої нації – раб з холопською психологією. 10. Народ сильної нації обирає свободу, суверенітет, народ слабкої – хліб…14.Сильна нація вкладає сили в перспективу, слабка – лише в сьогоднішній день… 16. Для сильної нації пріоритетом є її власні інтереси, для слабкої значну роль відіграють інтереси сателітів, соратників, друзів, сусідів… 18. Сильна нація патріотична, слабка – космополітична… 21. Сильна нація не послуговується чужими приписами моралі, вона сама формулює моральні принципи і живе за ними… 23. Еліта сильної нації поділяє свої устремління з нацією. Еліта слабкої відокремлюється від неї, вона не сповідує національні цілі… 25. Еліта сильної нації державницька. Еліта слабкої нації споживацька… 30. Лідер сильної нації самозречений, лідер слабкої шукає особистої вигоди». Ці, сформульовані В.Тимченком, принципи підходу до порівняльного аналізу сильних і слабких націй спонукали мене до думки, що забагато цитат можуть знеохотити читача до прочитання цього матеріалу, адже читач і сам може вибрати з книжки ті місця, які йому найбільше до вподоби. Виправданням може бути те, що не всім читачам випадає можливість придбати і прочитати цю вельми сильну і глибоко аналітичну книгу. І щоб, як кажуть, не передати куті меду - причеплюсь ще до однієї цитати з книжки В.Тимченка «Модерний націоналізм», бо суть її на мій погляд дисонує з реаліями сучасної ситуації в міжнародній співпраці націоналістичних рухів. Приміром, на сторінці 615 В.Тимченко пише: «Те, що колись звалось «Інтернаціоналом» (Першим, Другим, Третім…), конче необхідне націоналістам сьогодні. «Націоналістичний інтернаціонал» лунає дивно, але це не оксюморон. Перед національними рухами і партіями стоять схожі проблеми і завдання – організаційні, фінансові, політичні, ідеологічні – тому було б лише раціонально не винаходити кожному свій національний велосипед, а поділитися з однодумцями досвідом, або запозичити його». Безперечно, міжнародна співпраця націоналістів безальтернативна і насамперед для запобігання війнам, анексіям територій інших країн, терору і судовому переслідуванню окупантом мирних громадян окупованих чи анексованих територій. Але яка може бути співпраця з озвірілими імпер-шовіністами Росії, які навіть поміркованих громадян

примушують і виховують ненавидіти українців, вбивати їх і загарбувати території і майно сусідніх суверенних держав? Яка може бути співпраця з промосковськими підгавкувачами партії Йоббіка чи такого ж пошиву польськими шовіністами і французькими т.зв. націоналістами з фінансованої москалями партії Марін Лє Пен, які хоч і перебувають під захисною «парасолькою» НАТО, відверто працюють на інтереси Росії, яка веде війну проти України. Для них, нащадків Комінтернівських утриманців, розбещених на дармових (відібраних у колонізованих) громадян грошах з Москви, визначальним у вчинках є набуті рефлекси «собаки Павлова» — кусати того, на кого вкаже «лампочка» з Кремля. Вони добре розуміють, що Україна — це той захисний вал, за яким ще можливі демо-ліберальні вибрики і юдин бізнес. Але в українських націоналістів немає стільки грошей, щоб купити їхню бодай лояльність. Але, не дай Боже, москалі прорвуть цей вал і тоді не лише вони, підгавкувачі «русскава міра», але й вся Європа відчують на собі всі «прєлєсті» цього криваво-геноцидного, тюремно-садистського, безправного і безсовісного «міра». Але найбільше зганьбився В.Тимченко в розділі «Руйнація підвалин», бо на сторінках 553 і 556 опускається до ницої брехні і перекручень історичних фактів, коли бреше, що ОУН була створена на території колишньої Польщі, а не у Відні, що ОУН «веде дискримінаційну політику щодо євреїв» і, опираючись на паплюжні опуси якогось канадийського Химки, закликає разом з ним «поставити хрест на тому спадку…», тобто на ОУН. Це — позиція україножоба, а не сумлінного дослідника історії.

«Світ іще не знає, — написав в одній із публікацій (ЛУ № 17, 27 квітня 2017р) відомий український письменник і публіцист Олег Чорногуз, — наскільки глибокою є гадюча провокаторська нора кривавої Росії». Це стосовно в'язня нацистських концтаборів, українця Івана Дем'янюка, якого спочатку засудила до страти Ізраїльська Феміда, а коли сторона захисту завдяки підтримці української діаспори довела, що українець-солдат ні в чому не винен, а всі матеріали проти нього сфальшовані, мученика відпускають на волю, вибачаються і відшкодовують моральні збитки. Тоді за справу береться Москва. «Вона прагне проголосити на весь світ і довести світові, — пише О.Чорногуз, — що найбільше зрадників у Другій світовій війні було не з боку Росії (Власов, Краснов, РОА, РОНА, десятки корпусів СС» тощо), а саме з українського. І в особі безневинного українця Івана Дем'янюка Кремль створює, (як нині у Донецькому краї) образ кривавого м'ясника-українця… і спеціальна лабораторія КГБ фальшує нові свідчення…». Справді, світ іще не знає, наскільки глибокою є гадюча провокаторська нора кривавої Росії. І над моїм другом-журналістом Миколою Семеною москальські окупанти чинять в Криму показове судилище, фабрикують проти нього бездоказові звинувачення в наче б то антиросійській пропаганді. До дупи йому та Росія! Він її не запрошу-

вав до Криму, де мирно і продуктивно працював в українських і міжнародних виданнях. Не його вина, що маскальські окупанти поневолили український Крим, вторглись на територію суверенної України і тепер чинять звірства над кримськими українцями і кримськими татарами. Як журналістові мені доводилось працювати разом з Миколою Семеною на таких історичних подіях в житті України як XII (Перший на Україні) Великий Збір Українських Націоналістів (Ірпінь, 1993р.), Перші Українсько-НАТОвські військові навчання «Сі Бриз-97» (Морський Бриз-97, Донузлав, полігон «Широкий лан», 1997 р.) та інших важливих заходах. Знаю Миколу Семена як високопрофесійного журналіста, патріота України, чесного, справедливого, стійкого, мужнього і мудрого борця за права людини, за демократію і справедливість. І тепер, коли Микола Семена за свою професійну діяльність і український патріотизм перебуває під загрозою багатолітнього москальського ув'язнення, я закликаю журналістів всього світу, справжніх і чесних націоналістів, державних діячів всіх демократичних країн світу звернутись до московських правителів з вимогою звільнити від арешту українського журналіста Миколу Семену, припинити грубо порушувати Міжнародну Декларацію прав людини. Як справжні друзі впізнаються в біді — так і справжні націоналісти і гуманісти впізнаються в акціях солідарності проти шовінізму, рашизму і расизму, за права людини, за права кожної нації, кожного народу, щоб «модерний націоналізм» не опускався до самоїдного нігілізму, а став силою миру, єдності, прогресу.

2017

СОТЕННИЙ УПА МИРОСЛАВ СИМЧИЧ – КРИВОНІС: «АМЕРИКА ПОВИННА ВИПРАВИТИ ПОМИЛКИ МИНУЛОГО»

29-го червня 2017 року ми з моїм двоюрідним братом Іваном Клим'юком, головою Середньо-Березівського осередку Косівської станиці Братства ОУН-УПА відвідали у Коломиї 95-ти річного легендарного сотенного УПА Мирослава Симчича-Кривоноса. Слава Богу стан здоров'я друга Кривоноса значно покращився після перенесеного минулого року інсульту. Тепер Кривоніс з коштуром походжає по своїй однокімнатній квартирі, схожій на музей УПА; як і раніше, коли

був прикутий до ліжка, має світлий розум і готовий давати відповіді на безліч запитань. Брат Іван узгодив з Кривоносом майбутню поїздку до Березова, щоб уточнити місце знаходження криївки, де знаходився штаб сотенного Кривоноса. Криївка була так мудро збудована, що до цих пір не розсекречена, а на зборах Братства постановили реставрувати історичну споруду, щоб молодші покоління березунів і гості села чи зацікавлені люди мали змогу осягнути і збагнути велич героїчного чину вояків нездоланної УПА. Забігаючи наперед, похвалюся, що почесна місія перевезти Кривоноса до його криївки у Березові випала мені, і я з гордістю довіз своєю машиною славетного сотенного, його дружину Раїсу і Клим'юка Івана до присілка на кичері і після уточнення місця криївки благополучно доставив Кривоноса і його дружину Раїсу до їхньої квартири у Коломиї.

Мені ж було приємно почути від Кривоноса відповіді на декілька моїх запитань і передусім про Головного Командира УПА Романа Шухевича, 110-у річницю від Дня Народження якого тепер відзначає вся Україна, особливо ж Західна. Я навіть прочитав мій вірш «Нахтігаль», присвячений Шухевичу-генералові Чупринці. Вірш так заімпонував Кривоносові, що він не поскупився на аплодисменти і щиру вдячність. Кривоніс вважає генерала Романа Шухевича головним творцем не лише УПА, але керівної державної структури воюючої України – УГВР (Української Головної Визвольної Ради), якій підпорядковувалась УПА. Бо хоча перші загони Української Повстанчої Армії були створені на Поліссі під орудою Бульби-Боровця, Шухевич зумів у середовищі Вермахту вишколити два батальйони відбірних українських націоналістів-добровольців, які присягнули на вірність Україні, а не Гітлеру, як це зробили вояки понад мільйонної російської «освободітєльной арміі» генерала Власова. Після конфлікту з німецьким командуванням обидва батальйони українців перейшли в ліси і утворили потужне ядро професійної армії, яка після закінчення Другої світової війни ще 10 років воювала з москало-комуністичними окупантами. Методи збройної і підпільної боротьби ОУН-УПА, — переконаний Кривоніс, — потрібно практикувати не лише в АТО, але й серед українських громадян окупованих територій Донеччини і Луганщини, при умові, що ті громадяни справді прагнуть вільної європейської України, а не сепаратистської «діри», зваганеної кровожерними москалями. Торкаючись питання вступу України до НАТО, Кривоніс наголосив, що це першочергове завдання нашої держави, всіх віток влади на чолі з Президентом України при стовідсотковій підтримці всіх громадян України. «Дивуюсь, — мовив Кривоніс, — що знакову Вашу публікацію пане Миколо, «Або в НАТО, або в небуття», яка увійшла до Вашої попередньої книги «Під стягом лева» досі не розтиражовано і не взято на озброєння в ідеологічній боротьбі. Сподіваюсь, що Ваша нова книга «Скеля Українського Духу», з макетом якої ми з дружиною Раїсою

уважно ознайомились, буде підтримана нашими патріотичними владцями і стане потужною зброєю в ідеологічному протистоянні не лише москалям, але й тим малоросам-ватникам, які заблукали в реаліях теперішнього часу».

Щодо ролі Америки в теперішніх геополітичних процесах — Кривоніс вважає позитивним явищем прихід до влади в США людей рішучих, прагматичних, з ознаками націоналістичної відданості і вірності своїй країні і з усвідомленням відповідальності за встановлений і визначений ще Хельсінськими угодами світовий порядок, який тепер брутально ламають московські агресори. Америка,- вважає Кривоніс,- повинна виправити помилки минулого, коли її правителі і політики допомогли москалям роззброїти Україну, не надавши українцям захист під «парасолькою» колективної безпеки НАТО, а тепер, коли на фронтах російсько-української війни гинуть тисячі кращих синів і дочок, героїчних захисників України і мирних громадян, коли москальські диверсанти і їхні прихвостні-тітушки розгорнули диверсійну війну майже на всій території нашої держави, намагаються залякати терором всіх українців, коли Україна фактично захищає всю Європу від москальської агресії, США не поспішають надати Україні летальну зброю. Лібералізм і потурання московським агресорам можуть привести до страшних наслідків для всієї планети, бо маємо справу з «москалями» — людьми неадекватними, брехливими, підлими, вчаділими від імпер-шовінізму і рашизму.

Справжню Українську Державу, — зазначив Кривоніс, — збудуємо тоді, коли вся повнота влади в Україні перейде до націоналістів, які повинні об'єднатись у своїх устремліннях, очистити свої ряди від сумнівних і бездарних елементів. Бо як казав Гарібальді: «Ми здобули Італію, тепер треба виховати справжніх італійців». Це — нелегка праця, але її треба завершити.

2017 р.

МОНУМЕНТАЛЬНІСТЬ ГЕНЕРАЛА ШУХЕВИЧА

30-го червня 2017 р. в Івано-Франківську по вулиці Шухевичів при вході на територію гімназії № 2 відбулось урочисте зібрання з нагоди відзначення 110-ої річниці з Дня Народження Головного Командира УПА Героя України Романа Шухевича-Чупринки, святкування 76-ої річниці проголошення Акту відновлення Української Соборної Самостійної Держави (УССД) і освячення пам'ятного знака на місці, де буде споруджено монументальний пам'ятник Романові Шухевичу

Після виконання Гімну України всіма учасниками урочистості священики УГКЦ освятили пам'ятну плиту, встановлену на місці майбутнього пам'ятника Р.Шухевичу. До пам'ятної плити поклали квіти

представники міської влади та громади міста. Гімн Українських націоналістів «Зродились ми великої години» виконав хор політв'язнів та репресованих «Золота заграва», і цей спів підхопили всі учасники свята, навіть гімназисти і їхні вчителі.

Першим привітав учасників свята Голова міста Івано-Франківська Руслан Марцінків. Відзначивши важливість святкування заходів історичного значення і українського державотворення, Р.Марцінків нагадав, що Роман Шухевич і Степан Бандера є почесними громадянами міста Івано-Франківська, і це рішення міська влада ухвалила після того, коли антиукраїнський режим Януковича судовим рішенням зняв звання Героїв України з цих героїчних борців за самостійність і соборність Української держави. Цей пам'ятник, наголосив Р.Марцінків, буде продовженням ряду пам'ятників визначним діячам ОУН, споруджених у нашому місті, зокрема Степанові Бандері, Євгенові Коновальцю і Андрієві Мельнику, який найближчим часом буде встановлено в кінці вулиці А.Мельника. Р.Марцінків подякував громадській організації «Національний вибір», представники якої на сесії міської ради виступили з пропозицією встановити пам'ятну плиту на місці майбутнього пам'ятника Р. Шухевичу і повідомив, що буде оголошено конкурс не лише серед скульпторів України, але й зарубіжних на кращий проект цього пам'ятника. Постать Головного Командира ОУН-УПА генерал-хорунжого Романа Шухевича, наголосив Р.Марцінків, є монументальною, бо Шухевич був одним з найважливіших «моторів» національно-визвольної боротьби, символом стійкості, мужності і державотворчої мудрості, яскравим прикладом для новітніх героїв теперішньої московсько-української війни. Нехай це освячене місце, майбутній пам'ятник нашому героєві надихає нових звитяжців до боротьби за справжню європейську самостійну і головне могутню Україну – завершив свій виступ Руслан Марцінків.

Керівником однієї з найбоєздатніших армій світу назвав Романа Шухевича у своєму виступі Голова Івано-Франківської обласної ОУН, доцент Івано-Франківського Національного медичного університету Микола Сулятицький. І це не перебільшення, бо свого часу майбутній президент Франції де Голь висловився так про УПА: «Якби я мав таку армію як УПА, то німецький чобіт не топтав би французької землі». Промовець акцентував, що побудова монументального пам'ятника Р.Шухевичу у нашому обласному центрі « є об'єднавчим конструктивним процесом, коли ми бачимо єдиний об'єднавчий процес Організацій Українських Націоналістів і цієї патріотично налаштованої громадськості». І це, на думку оратора, буде позитивним об'єднавчим прецендентом для всієї України. Опонентам побудови цього пам'ятника (хоча таких на зібранні не виявилось), М.Сулятицький передбачливо нагадав, що, не зважаючи на те, що в нашій державі купа проблем, що йде війна і третє-десяте – важливим є саме цей процес,

який ми розпочинаємо, «тому, що можна писати, говорити, але найкращий приклад впливу на людину – це конкретна візуалізація: краще раз побачити, ніж сто разів почути. Бо пам'ять про героїв живе доти, доки ми будемо дбати про цю пам'ять не тільки словами, але й конкретними справами».

Чудові і правильні слова, але мені чомусь прийшов на пам'ять епізод з одного з ранніх оповідань Володимира Винниченка, коли по Софіївській площі у Києві йдуть москаль-кієвлянін з малим синочком. Дитя, показуючи на пам'ятник Богданові Хмельницькому, запитує: «Папа, а кто ето?», а москаль відповідає: «Какой-то хахляцкій генерал». Мораль: будувати пам'ятники героям України треба і писати книжки про них треба, але ще важливіше не дозволити москалям окупувати Україну і викрасти нашу історію. Тому ці пам'ятники і ці книжки мають бути потужною ідеологічною зброєю проти ворогів України. Тому національний патріотизм, національну гідність, готовність не дозволити агресорам і окупантам перетворити нас на нікчемних самоїдів і капітулянтів, на рабів і підніжків москальської орди треба виховувати не лише в школах і гімназіях, але і в дитячих садках і в домашній обстановці. Прикро, що на урочистості не виступив ніхто з представників Івано-Франківського Центру виховання шкільної молоді ім. Степана Бандери. Невже подібні заходи їм байдужі?

Коли надали слово мені, авторові цього матеріалу, передусім передав всім учасникам урочисистості найщиріші вітання від легендарного сотенного УПА Мирослава Симчича – Кривоноса, якого відвідав днем раніше. Друг Кривоніс вважає генерала Романа Шухевича головним творцем УПА, тому дуже зрадів, довідавшись, що в Івано-Франківську буде споруджено пам'ятник цьому героїчному державотворцеві. Друг Кривоніс подякував міській владі Івано-Франківська і громаді міста, всім ініціаторам побудови цього монументу і закликав всіма силами укріплювати Дух національного патріотизму, славу і силу мужніх лицарів України, які стійко і мужньо обороняють рубежі нашої держави, наше мирне життя на фронтах російсько-української війни. Оскільки мій вірш «Nachtigal, або там соловейко щебетав», присвячений Романові Шухевичу, дуже сподобався Кривоносу і його героїчній дружині Раїсі і вони запропонували надрукувати цього вірша у моїй новій книжці «Скеля українського духу», видання якої, сподіваємось, підтримає міська влада Івано-Франківська на чолі з Головою міста Русланом Марцінківим, то з великим задоволенням я прочитав його ще й на урочистості. Завершилось свято співом Славня України і фотографуванням біля пам'ятного знака, де буде споруджено пам'ятник великому синові України, Героєві України, головному Командирові УПА генерал-хорунжому Романові Шухевичу.

2017р.

УКРАЇНСЬКІ АТОси

Один за всіх і за одного всі!
АТОси українські, д'Артаньяни,
Палає ваше серце полум'яне –
Один за всіх і за одного всі!

Благословенна Воленька свята!
За неї жити і вмирати треба,
За рідну землю і за голос неба. –
Благословенна Воленька свята!

Чи «кіборги», а чи «укропи» ви,
Чи лицарі козацької звитяги -
Хай грізно майоріють наші стяги –
Чи «кіборги», а чи «укропи» ви!

На тлі АТО – загарбницька війна,
Та ви навік – АТОси, д'Артаньяни.
Лілея світла ваша не зів'яне –
На тлі АТО – вже визвольна війна.

Антихриста, катюгу-москаля
Спиняють ваші мужність і відвага.
Ще в Гаагу зажене грабунку спрага
Антихриста, катюгу-москаля.

Ще Іловайський цвинтар без хрестів,
Дебальцеве у пельку пхають круки,
Та не поможуть «гради», а ні «буки» -
Ще Іловайський цвинтар без хрестів.

Ординці – безіменна саранча –
«Салдати номер двісті» – на могилах.
Їх матерям табу носить не в силах.
Ординці – безіменна саранча.

А вас, герої, величає Світ,
«Небесна сотня» вас оберігає,

Осанну у церквах народ співає.
Лиш вас, герої, величає Світ.

Хоч третя світова вже на кону,
«Стурбовані» Америка, Європа –
В «очко» зіграє москалева жопа,
Якщо розв'яже третю світову.

Бо Світ ще не здурів і не закляк.
Світ допоможе – станем як стихія,
З вогненних лав гряде Титан-Месія,
Бо світ ще не здурів і не закляк.

Оману перемир'я «грязь Москви»
Везе в конвоях смерті й літаками,
А ми з'єднались дужими руками.
Омана перемир'я – «грязь Москви».

За синь небес і колосистий лан,
За друзів, за родину, за Вкраїну
Героїв слава зупиня руїну
За синь небес і колосистий лан.

Спочинуть скоростріли від вогню,
Скорботні просвітліють лиця
Як злодійню приборкає столиця.
Спочинуть скоростріли від вогню.

Один за всіх і за одного всі!
АТОси українські, д'Артаньяни,
Палає ваше серце полум'яне –
Один за всіх і за одного всі!

2015 р.

NACHTIGAL,
АБО «ТАМ СОЛОВЕЙКО ЩЕБЕТАВ»

Головному Командирові УПА Романові ШУХЕВИЧУ присвячую.

Нас розбудили знову солов'ї
Не на Підзамчі вранці у діброві –
Нойгаммерські*, чужинські, не свої
Благословили будні таборові.

Чужі мундири, та вкраїнський дух
Веде нас на всесвітню колотнечу,
Бо ворог мого ворога – мій друг,
І час нам стелить доленьку лелечу.

Нам ненависний всякий окупант,
Але москаль-антихрист – найдикіший.
Ординець «ржет», бо наш дурний талант
Всепрощення катюг кривавих тішить.
Не спекулянт, не хитрий фарисей
Збудує нам Державу Українську.
Національним факелом ідей
Випалюємо рабства тьму чужинську.
Наш княжий Львів…Державність і… мій брат
Юрко, співак… між трупів під тюрмою…
Енкаведистів жертви… Ми стократ
Відплатимо упівською сурмою!

«Хай знають гестапо і енкаведе –
Бандера завзято у бій нас веде!
І лента за лентою набої подавай,
Український повстанче, в бою не відступай!..
Віть-віть-віть, тьох-тьох-тьох,
Ай-ай-ай, ох-ох-ох…
Там соловейко «щебетав»…

Банує, квилить в Білогорщі хата
Невинно зраджена і опустіла враз.
На бій за Україну проти ката
Шухевич знов благословляє нас!

2017 р.

** Два українські добровольчі батальйони «Нахтігаль» і «Роланд» під збірною назвою «Дружини українських націоналістів» проходили вишкіл у німецькому містечку Нойгаммері.*

СЦЕНА,
АБО НЕБЕСНИЙ МОНОЛОГ АКТОРА

На честь 100-літнього ювілею актора кіностудії ім. Довженка, режисера Коломийського Народного театру, щирого українця-березуна Василя СИМЧИЧА.

«Мені однаково, чи буде
Той син молитися, чи ні…
Та не однаково мені,
Як Україну злії люде
Присплять лукаві, і в огні
Її окраденую збудять…
Ох, не однаково мені».
Т.Г.Шевченко

Стоїчно поглядаю із небес:
А хто є хто, а хто – ніхто на світі.
Франко, сарака, гавкав, наче пес,
А я зі сцени закидаю сіті…

Дрібнота, кілька, де-не-де пстружок…
І раптом – велелюддя на Майдані.
Там поріднились лицар і дружок,
Дівча, студент і гонорова пані.

І ми кричали з Миколайчуком:
«Героям слава! Україні слава!»
А «беркути» гумовим канчуком
До смерті забивати мали право.

Яке блюзнірство – беркутами звать
Карателів, садистів, яничарів.
Коли продажна політична «знать»,
Тоді й народу не минути чварів.

Мій Беркут на екранах – мудрий клич:
«Громадою тримаймося, горяни!
Діянням честі землю возвелич!
Не пахолки, а плем'я полум'яне!

Була то не держава, а гарем,
Де злодійню тітушки підпирали.
І стала сцена Божим вівтарем,
З якого до народу промовляли

Князі, гетьмани, славний наш Кобзар
І Каменяр, і січове стрілецтво,
Герої Крут, нескорений Базар,
Свободи одчайдушне молодецтво.

Упівці вийшли, сотник Кривоніс –
Мої найкращі друзі-побратими.
А в мене сцена – то надійний кріс
Із ролями - набоями святими.

Скорботно плине кача крізь роки
По тій Тисині, що стікала кров'ю…
Моя ж крилом торкнулася рокит –
Господь велів каратися любов'ю.

І в гурт наш романтичного кіно
Поповнення прийшло – «Небесна сотня».
Ми з ними поріднилися давно,
Щоб не зіяла небуттям безодня.

Наш дух, мов скеля в Києві постав,
Коли орда посунула зі Сходу.
Час боротьби, час Істини настав
Для Всесвіту і нашого народу.

Єднаймось, браття, будьмо, як одно
Супроти окупанта-супостата.
Це вже не гра і це вже не кіно –
До бою всім потрібно нині стати.

Цей бій клекоче в душах і в умах –
Ознака розпанаханої ери…
Повзе війна в безумстві і в трунах,
І янголами стали волонтери.

Мов зірка непогасна мій театр
Промінням слави обрії умиє,
Щоб зігрівало полум'я від ватр
Весь світ гуцульським сяйвом Коломиї.

Березовам доземно уклонюсь,
Де я пастушив вівці і корови.
За рідний край я Господу молюсь –
Спорідненість по духу і по крови.

Стоїчно поглядаю із небес:
А хто є хто, а хто – ніхто на світі.
Франко, сарака, гавкав, наче пес,
А я зі сцени закидаю сіті…

2015 р.

ОСАННА

Світлій пам'яті Заслуженої артистки України Оксани Затварської, котра на святі відкриття в Яблунові в 1994 році першого у світі пам'ятника на честь проголошення Незалежності України разом з поетом Богданом Радишем на колінах читали вірш-молитву за український народ. В день відкриття їй пам'ятної дошки на приміщенні школи у її рідній Яблунові 03 квітня 2015 р.

Спаси нас, Боже, від кайданів рабства,
Від каторги сибірської врятуй
І дай нам дух незламності і братства,
До битви за Вкраїну загартуй!

Хто має пам'ять – розкажіть онукам
І правнукам у зоряні віки:
За прикладом Христа в жорстоких муках
Вмирають за Вкраїну Вояки.

Це – лиш весна, а не Свободи літо,
Цей пам'ятник – маляти перший крок,
Та він у душах і серцях засвітить
Живої Віри праведний урок:

Я тільки перед Богом на колінах,
Щоб із колін піднявся мій народ,

Щоб наша Віра сонячна, нетлінна
І дух наш подолали всіх заброд.

Молитвою я воскрешаю мрію,
Як воскресив її Пігмаліон.
З майданів горстка рушила в завію,
А нині нас – Всесвітній легіон.

З молитвою загоюємо рани
І витираєм сльози матерів,
З молитвою зупинимо бурани
І орди знавіснілих ворогів.

О, Яблунове, Ти – моя колиска
І материнська ласка, і тепло,
Пробач мені, що я – лишень артистка…
Осанною вертаюсь у село.

2015 р.

В ОБОРОНІ КАРПАТ

Внутрішній монолог Українського повстанця

Ткачукові Михайлові («Лебедю»), його дружині Емілії, молодому повстанцеві Андрієві Мельничукові, котрі героїчно боролись в лавах УПА за волю України аж до 1953 року і героїчно загинули в останньому бою з енкаведистами в селі Шешори, що на Косівщині. Рідному братові Михайла – славної пам'яті Іллі Романові Ткачукові (1919 – 2008 рр.), лікареві і енциклопедистові із США, котрий свято беріг пам'ять про брата – героя. З нагоди освячення останньої криївки героїв у Шешорах через 40 років їх подвигу. 23 січня 1993 р.

То святочний був день,
Повен сонця пісень
І в криївці – дружина – розрада.
Я голитись почав,
Як Андрій прокричав:
«Ген, совіти повзуть…
Друже, зрада»!
Без ридань і вагань

На межі сподівань
Грала музика бою весільно…
Спорожнів патронташ,
Ворог входив у раж,
І сльоза забриніла свавільно.
Три набої на трьох
І криївка, мов льох.
«Прощавай і пробач мене, друже!
І кохана прости,
Що руйнуєм мости…
Там уже не життя, тільки стужі…
Лиш катівня глуха
У чеканні гріха,
Що із мук наших зрадою бризне.
І за пломінь довір
Поженуть у Сибір
Пів села гуцулів беззахисних.
Боже праведний, як
Взяти нерви в кулак,
Щоб наш розпач не бачили зайди?
Та ще зрадник отой,
Що катам уже «свой»,
Але схрон наших душ він не знайде.
Буде гадом повзти
Попри наші хрести,
А вони проклинатимуть вічно…
І спаде до землі
Жовте листя в імлі,
І блакить заридає трагічно.
В обороні села,
В обороні Карпат
До останнього подиху вірні
Віддаємо життя
І дітей майбуття
На жертовний олтар Україні.
На останок наш спів
Сколихнув ворогів,
Бо шляхи три докупи зійшлися…
Ох, не звідана путь…
Три набої вже ждуть…
Рідна земле, за нас помолися.

Одпустіть нам гріхи,
Шешорянські верхи,
І ріко наша дзвінкоголоса.
Ви злеліяли нас
В грізний огненний час
На пекельні, криваві покоси.
Було п'ятеро нас…*
Спомин серця не згас,
Як на сіні ми їхали з татом…
Полонини, груні,
Верховини сумні…
За котрим тут полину я братом?
Іване, Ільку, скажіть,
Що в чужині тужить
Так же тяжко, як тут помирати…
Тільки ви проживіть,
На весь світ розкажіть
Як боролися ми за Карпати!
Мов дуби, ясени,
Ми – Вкраїни сини.
Тут коріння державницьке наше.
Жоден зайда чи кат
Не спроможний стократ
Дух свободи убить чи застрашить.
Сподівались ми тут
Не повторення Крут…
Ах, Америка нам допоможе…
А вона – баю-бай…
Під диявола лай…
Пробуди і спаси її, Боже!
Хай прозріє Європа
І Америка теж,
Що орда залишилась ордою…
Як впаде Україна
В руїнах пожеж
То й вони попливуть за водою…
Прощавайте, брати,
Йду в далекі світи
Там, де Влодко й Катруся чекають…
«Отче наш, іже єси,
Наші душі спаси,

Бо Вкраїну без них закопають…».
…Впав Андрій Мельничук
І в агонії мук
Прохрипів іще: «Слава Вкраїні»!
І Емілія жде,
І благає мене:
«Не поціль лиш по нашій дитині…».
І навів я тоді револьвер до груді,
Що кохав так шалено і ніжно…
Чую серцебиття
І під серцем – дитя…
Мук моїх не стерпіло й залізо…
Бо коли я лежав
Із пробитим чолом…
То Емілія опритомніла,
Взяла бритву мою,
Мов до шиї змію…
І повільно навік заніміла…
Поєдналася кров,
І коса, як любов,
Заіскрилась у ній променисто.
Лиш під серцем дитя
Ждало серцебиття…
І ридала у небі Пречиста.

В обороні села,
В обороні Карпат
До останнього подиху вірні
Ми віддали життя
І дітей майбуття
На жертовний вівтар Укаїні.

1993р.

КОЗАЦЬКА СУТНІСТЬ АКТОРА

Світлій пам'яті геніального українського Актора Богдана Ступки, котрий разом з поетом Іваном Драчем вийшли із президентської гуманітарної ради на знак протесту проти «мовного закону».

«Доведи свою сутність на сцені». Богдан Ступка

Ти довів свою сутність життям:
На продажній, зболоченій ріні
Крок направо грозив небуттям,
Зате мова не вмре в Україні…

Крок направо, наліво – все 'дно
По етапу від ролі до ролі.
Позолочене слави рядно
Камуфлює дух волі живої.

Чорна рада і чорна земля –
Чорний кукіль висмоктує поле.
Білий птах понад полем кружля –
Чорну тінь не стели, чорна доле.

Ні, не раб, не подножок – козак
Мчить стрілою по дикому степу.
Батька Хмеля палаючий знак
Освятив на звитягу Мазепу.

Річард Третій – підступний король –
Це не Ти, це – малюнок з натури…
Навіть Ліра нещасного роль
Не відкрила завісу тортури…

Коли Бульба Тарас у кіно
Приневолений зраджує мову,
Ти, Актор, геть скидаєш ярмо,
Щоб воскреснути Лицарем знову.

Характерник-козак, чародій:
На очах у тельця золотого
Молочарник Тев'є трунком мрій
Напоїв навіть Лева Толстого…

Роль міністра – сатира, однак
Скільки доль врятував і талантів!
Задорожний Микола – варнак,
Що любов підпира за атлантів.

Ой, Богданку, куди Ти забрів?
Темні води сягають по плечі…
Ще замало братів Дзвонарів,
Що вивершують гнізда лелечі.

Та вирує Твій зоряний Львів,
І клекоче прийдешня Вкраїна!
Ти в безсмертя, Богдане, забрів,
Щоб не впали віки на коліна!

2012 р.

ДУША СПІВАЄ

Вікторові Женченкові на 80-ти ліття

Співа душа під сонячні кларнети,
Чарує спів той землю й небеса.
Вітають Вас ревкомівські брюнети*
І дами – наша гордість і краса.

Отамане наш славний, величавий,
Ви нас навчили зневажати страх
І батьківською скрипкою вінчати
Любов до України у серцях.

Як молодо звучать «нічні ронделі»!
В рефренах, в рондо – мамині пісні.
А як журба часом відхилить двері –
Її обіймуть трелі голосні.

11. 10. 2016 р.

**В.Женченко – голова ревізійної комісії НСПУ*

ВАМПІРУ - «РУССКОМУ МІРУ»

«Русскій мір», як вампір,
Ненажера лютий звір,
Їсть народи, їсть країни,
Обертає все в руїни,
Сіє злобу, смерть, терор,
Рабство і голодомор.
А ми скажем твердо: «НІ»!,
«НІ»! – ГУЛАГам,
«НІ»! – тюрмі.
Забирайтесь, москалі,
З Української землі!
Крові хочеш? Пий свою…
Загартуємось в бою!
З нами Бог, земля, стихія –
Захистить себе зумієм!
Ми, вкраїнці – Божі діти,
Хочемо життю радіти,
Хліб вирощувать, дітей,
Мир леліять для людей.
Ворогам сказати час:
«Поцілуйте в дупу нас»!

2017 р.

ВИБАЧЕННЯ

В часі відступу начальник штабу Дієвої армії УНР полковник Андрій Мельник вибачився перед ад'ютантом поручником Євгеном Маланюком(згодом відомим українським поетом) за те, що запросив його на урядовий бал в політичному клубі в місті Кам'янці, де домінували пацифістські настрої.

Поручнику, пробачте, що оце
Вас затягнув на баль до горе-клюбу.
Ми з вами смерті дивимось в лице,
Бо цих сліпців омана зве до шлюбу.
Я часу так іще не марнував,
Як в цій клоаці політичних візій.
Я йшов в атаки і пісень співав
І у плену не корчив рабських фізій.
Осадний корпус січових стрільців,
Що Київ визволяв від окупанта,

Вони готові розігнать, як псів,
Мовляв не піде пролетар на брата…
Наївні і бездарні крикуни,
Не речники – безмозкі словоблуди.
Ми їх прикрили власними грудьми,
Та ще не змили із очей полуди.
Їм мариться, що хижий большевизм
Пригорне Україну, мов сестрицю,
Що лють ординська, злоба і садизм
Братами стануть, як займуть столицю.
Збратають нас, аякже, вороги
У сибірах, у тюрмах, у могилах,
У стадах фарисейства, де борги
Гріхопадіння зрада накрутила.
Це толерантність чи ідіотизм:
Здавати мову і здавать державу,
Здіймати крики про патріотизм,
Захланність камуфлюючи лукаво?
Ну, скільки ще батуринів і крут
Потрібно, щоб збагнути аксіому:
Повзе бандитсько-комуняцький спрут,
З розрухи набиваючи оскому.
Змоскалений вкраїнець-яничар,
Скріпачений, осміяний хахлюга
Сидить в багнюці самоїдних чвар
І справно пре для окупанта плуга…
Сьогодні він Вкраїну розпина,
А завтра сам стократ буде розп'ятий.
Можливо, в цім історії вина,
А, може, жереб нації проклятий.
До Львова шлях крізь Київ проляга,
І, певно, є на те вже Божа воля:
Щоб наш народ не замела юга,
Хрест нації на нас поклала доля.
Бо нація – це поступ крізь віки
Понад провалля, злети і провини,
Це – дух свободи і напір ріки,
Це – відчуття єдиної родини.
Поручнику, пробачте, що оце
Вас затягнув на баль до горе-клюбу.
Ми з вами смерті дивимось в лице,
Та Україна кличе нас до шлюбу.

2005 р.

Сотенний УПА Мирослав Симчич-Кривоніс з дружиною Раїсою. Другий ряд від ліва: М. Симчич, І.Клим'юк, С. Перцович в музеї УПА. Середній Березів, 2016 р.

М. Симчич виступає на мітингу в День Незалежності. Середній Березів, 2019р.

КРИК ЯБЛУНІВСЬКИХ КРИНИЦЬ

Жертвам енкаведистського терору в Яблунові присвячую

Бо козацька слава
Кровію полита,
Січена мечами,
Рубана шаблями
Ще й сльозами вмита.
З пісні

Кричать, як на картині Мунка «Крик»,
Старі криниці, повні болю й муки.
Крізь товщу літ цей крик до нас проник,
Щоб сколихнулись гори, води, внуки.

Кати не втаємничать крик кісток —
Із черепів людських волає правда:
Життя паде до ями, як листок.
За ним – гранати й міни в чисті надра.

На тектонічнім зламі душ, сердець
Подай нам, Боже силоньки прозріння,
Щоб вихлюпнути кривду в лютий герць,
Щоб випалити зради одуріння,

Коли «стрибок» — злиденний яничар
Під сардонічний погляд окупанта
Прабатьківських джерел Господній дар
Паскудив кров'ю… Реготала банда,

Коли шофер налив у радіатор
Криваву воду із оцих криниць,
А із трибуни фарисей-оратор
Героїв вимальовував із вбивць.

Національне «дерево» трясуть:
Від «груш» і слів лиш «гулі» і закони.
З криниць волає українська суть!
Смерть зупиняють Яблунівські дзвони!

Не за бабло трудились копачі,
Відкопували істину і віру,
Щоб нас не катували палачі,
Щоб наш народ не гнали до Сибіру!

Тож подолаймо страху чорну кліть,
Щоб аж зламались у вампіра зуби.
«Світ пробудивсь від сонмища жахіть»! —
Кричать з криниць перстені і тризуби.

Кричать, як на картині Мунка «Крик»
Старі криниці, повні болю й муки.
Крізь товщу літ цей крик до нас проник,
Щоб сколихнулись гори, води, внуки!

ДОЛАЙМО БАР'ЄРИ ПАМ'ЯТІ

Близьким до розчарування було враження хоча й нечисленної, але вельми представницької громади активістів, які 14-го серпня 2017 року згідно домовленості з керівництвом смт. Яблунова приїхали пів одинадцятої години ранку на свято Маковія, щоб спільно з яблунівцями традиційно біля пам'ятника жертвам енкаведистських репресій вшанувати світлу пам'ять невинно убієнних українців, переважно місцевих і з навколишніх сіл, адже домовлялись розпочати мітинг в одинадцятій годині. Хтось забув попередити, що десь, на вищих щаблях влади раптово змінили час проведення заходу, очевидно, щоб уникнути розголосу про запущений стан пам'ятника, який потріскав так, що ледь не розвалюється. Але приїжджі березуни на чолі з головою Березівського осередку Косівської станиці Братства ОУН-УПА Іваном Клим'юком, головою Середньоберезівської сільської ради Миколою Ігнатюком, головою Івано-Франківської обласної ОУН Миколою Сулятицьким, активісткою патріотичних ініціатив краю Анною Малкович, її чоловіком Василем, колишнім головою Середньоберезівської сільради Святославом Перцовичем, директором Середньоберезівської середньої школи Ігорем Геником, вчителем цієї ж школи Юрієм Симчичем, одним із перших дослідників Яблунівських криниць, колишнім мером міста Коломиї, координатором Івано-Франківського Обласного націоналістичного громадського об'єднання «Національний вибір» Богданом Юращуком, Василем Томичем, автором цих рядків, поетом, фізиком і журналістом Миколою Зеновієм Симчичем, його 2,5-річною внучкою Ярославою Симчич, її мамою Людмилою і бабусею Оксаною Симчич та іншими не розгубились, а згуртувавши всіх перехожих яблунівців, в тім числі і голову селищної ради Яблунова Лідію Беспалову, букетом живих квітів, національними і революційними прапорами, невеликим, але змістовним мітингом вшанували пам'ять жертв енкаведистських репресій, обговорили критичний стан пам'ятника, намітили шляхи його реставрації, висловились за пере-

видання брошури «Яблунівські криниці» Євгена Іваничука (Царство йому небесне!), одного з ініціаторів розкопок 1990 року жертв комуністичного терору, вирішили звернутись до нардепа Юрія Тимошенка за депутатською підтримкою в реалізації намічених планів. На мітингу прозвучав вірш «Крик Яблунівських криниць» у авторському виконанні М.З.Симчича.

«Оживає поволі наш край, відкриваються невідомі досі кривавi злочини катів нашого народу, зникають безіменні та невідомі могили, а на їх місці ростуть високі, освячені кургани, піднімається з колін мій народ, зникає гримаса страху з його обличчя, а разом з тим відходять у небуття самі кати. Та багато ще їх ходить поміж нами з брилами орденів на грудях, і сміються нам у вічі: «Ну, то как ми вас…? Нічєво?..», – так завершує свою документальну повість «Яблунівські криниці» Євген Іваничук. Але якби він жив у наші дні, то до слів «відходять у небуття самі кати» додав би приблизно таке: «Старі кати відходять, але посіяне ними зло, терор, звірина злоба до людського життя, садизм і поневолення націй, народів, слабших держав, цинічної брехні і підлої пропаганди буйно виплоджуються і по-хамськи культивуються не лише на Донеччині і Луганщині, але по всій Українській землі і навіть по всьому світу. Бо ми намагались пристосуватись до брехні і неволі, толерували зло, замість того, щоб викорінювати його із наших рядів, з нашого національного життя. Бабло і жадоба наживи заступили багатьом українцям (і не тільки їм) здоровий глузд і рішучість спільних дій, а національне самоїдство і розбрат, мов отруйний бур'ян поширюються на догоду ворогам. Тож долаймо спільно бар'єри пам'яті, щоб жахіття окупантського терору ніколи більше не вривалось у наше життя».

Вперше надруковано
в «Літературній Україні»
в серпні 2017 р.

На завершення трішки гумору,
або, перефразовуючи Лесю Українку,
щоби не плакать, я сміявся…

БАЛАДА

о Вєркє Дощенко, (послє ізвєсного кліча с Москви «мочіть в сортірах» взяла себе псевдонім Моченко-Сартірная), балатіровавшейся на прєзідєнта України от самой прогресівной комуно-москало-соціалістічєской партіі с програмним девізом «Висєліть всєх западенцев-бандеровцев на кітайскую граніцу», поскольку дєвіз єйо предшествєнніци В. «На урановиє руднікі»! бил болієт расточітєльним в смисле человєчєского матєріала. Балада написана бліжайшім соратником Вєркі Мочєнко-Сартірной Гаврілой Червоножопєнком із Лугандона.

Прошла б Мочєнко в прєзідєнти — ми були би нєпобєдіми:
С ГУЛАГов шлі би дєвідєнти, блатнимі крисамі єдіми
Жратвой була би баланда с крутой урановой пріправой,
Ми б іспражнялісь на врага за пограничною заставой.
Наш прогресівний, жідкій залп сметал би всех імперялістов.
Комуністічєскій закал взрастіл би нових прогресістов.
Ми окружілі би страну стєною нашіх іспражнєній,
Затєм жєлєзную стєну воздвіглі би вокруг селеній.
В колхозний рай, на буряках всє сталі б счастліви, как зекі.
Затєм закон о колосках возобновілі би навєкі.
Ми б отмєнілі пол мужской — давай моісєєві кавалкі…
Дайош! — неслось би над страной, не гражданє всє, а давалкі.
Давалі б всє нє за дєньгу, а строго ліш по разнарядкє.
Всєм остальним — пілять тайгу! Такі у красних єсть парядкі!
Какая мова? Ліш язик! Хахляндія нє Україна.
І єслі «какать» нє прівик — на руднікаx равняют спіни.
«Молчі-молчі»! — вот ету службу возобновілі би опять.
«Мочі-мочі»! — с Москви прікажут — всєх научілі би молчать.
І даже натовцев трусліві — во по-ковбойскі как молчат,
Когда хахлов — і в хвост, і в гріву… Пусть западенци помичат –
Ім разрєшілі би століцу — в товарнякі і нє піщать!
І на кітайскую граніцу — бурятов «русскіх» защіщать.
Ах, как ждала от нас Москва славян для пушечного мяса…
На лугандоновскіх пєсках в окопах дохнуть — что есть краше.
Іль танкамі давіть людей на грєбнє нових геноцідов.
Как прогрєсівно прах людей вносіть замєсто пєстіцідов.
На танках надписі: «На Львов»!, «На Кієв»!, «До Ла Манша»!
Сєпаратіст на всьо готов за грабежі — глоток аванса.
А дальше – раскрутісь как смог в корупціонной свістопляскє.
Європа вся у тваіх ног — пройдьом, как піть дать, без запаскі.

Предатєлей, ворюг в законє в герої кланом возвєдьом.
Патріотизм в подвал загонім, а правду-матушку гвоздьом
Прібйом к столбам і на фасадах — пінайтє, плюйте сколькі хош…
Гдє сіла єсть — ума нє нада! Хамйо і пянь пусть будут сплош!
За голодухі жуткій вой і за откати от ворюгі
Кто нє затміт Сінєдріон, взяв смерть і лож себе в подругі?
Как жаль, Мочєнко нє прошла. Пропало всьо, прогрес вєсь — в жопу!
Вставай, дружок, бері бушлат — погонім прізрак на Європу…

Гавріла Червоножопенко — літєратурний герой, сочіньонний М.З.Симчичем

Направляющий. Автор: Василий Шульженко.

ДОДАТОК

ТАРАС МЕЛЬНИЧУК НЕ БУВ ПОФІГІСТОМ!

Публікація Василя Курищука «Один з неопублікованих віршів Тараса Мельничука» (ЛУ № 36, 14.09. 2017 р.), особливо текст вірша викликали в нас – учасників імпровізованого мітингу біля пам'ятника жертвам енкаведистського терору в смт.Яблунові (див. ЛУ №32, 17. 08. 2017 р.) ряд питань.

По-перше, чому «знаний науковець» із Гродного (Білорусь), дружина якого передала В.Курищуку вірш Т.Мельничука «Чигирине – сльозо Кобзаря» не надав цього вірша для публікації в трьохтомнику поета (2003 -2007 р.), у збірнику віршів Т.Мельничука «Зимозелень» (2006 р.), у книзі вибраного «Князь роси» (2012 р.)? Зважаючи на те, що в Білорусі російські спецслужби виловлюють українських громадян і на її території відбуваються загрозливі для України і всієї Європи військові навчання непередбачуваної і ворожої російської армії, тобто фактично республіка стала сателітом Росії, як можна довіряти текстам, переданим з ворожого стану? Логічно припустити, що вірш Т.Мельничука – фальшивка, зварганена з умислом опоганити мій вірш «Крик яблунівських криниць», присвячений жертвам енкаведистського терору у Яблунові і опосередковано опаскудити ідею нашого мітингу. Бо такі ось рядки наче б то вірша Т.Мельничука як «Чигирине? Ті що впали — упали Чигирине? а ми живі і нас знищити хочуть…» виставляють автора як «пофігіста», тобто несуть у собі думку такого штибу: « пофіг, тобто чорт з ними, з тими, що впали — нам своя шкура дорожча, трясімось від страху, здригаймось від прокляття і риданя…». Така пофігістсько-капітулянтська позиція ніколи не була притаманна творчості Тараса Мельничука, з яким я познайомився коли навчався в десятому класі Середньоберезівської школи, а Тарас працював кореспондентом Косівської районної газети «Радянська Гуцульщина» (тоді все було радянським, навіть маски на наших обличчях і помислах; прикро що тепер відбуваються зворотні процеси). Я цього не писав би ніколи, я мовчав би, ковтаючи біль, бо таких фактів так рясно довкола, що і справді виглядає ніби пофігізм і зрада стали невід'ємними атрибутами української дійсності. Але моя мама Симчич (Клим'юк) Параска Михайлівна (Царство їй небесне!), будучи неповнолітнім дівчам, пройшла через енкаведистські катівні у Яблунові і розповідала, що під час катувань жертви так кричали і навіть сходили з розуму, що від тих страхіть холонула кров у жилах, люди втрачали свідомість, а їх молодих дівчат, запідозрених у «пособнічєствє бандеровцам», утримували в камері, що кишіла тифозною вошвою, а на допитах били і катували, а дуже красиву дівчину Марійку з Стопчатова

били по грудях металевими прутами так, що груди розпухли, мов коновки, вивернули їй ноги поламали кістки рук і ніг і в такому виді на плащ-накидці занесли до камери на пострах всім в'язням. Маму врятували листи від братів, які були ув'язнені совітами в Караганді, а в доносі значилось, що всі її брати в УПА. Напівживою і облисілою мама добралась до знайомих у сусіднім селі, а, підлічившись, дійшла додому.

По-друге, любителям відшукувати вірші Тараса Мельничука у окупованій москалями Білорусі, варто власним розумом перечитати його твори. Ну, хоча б такі рядки із третього тому його тритомника: «Доки вони боролись гинули тисячами за землю вірили, за волю цієї землі боролись відважно боролись завзято боролись на смерть за життя за життя свого краю… загарбники перетворюють ними загарбаних і полонених — у в'язнів спершу у в'язнів а далі — в рабів у пахолків і блазнів а хто не воліє бути підданцем а хто протестує проти в'язниці, кайданів того роблять довічним бранцем чи б'ють і вбивають… безживне тіло скидають в ріку чи в криницю…» (стор. 214-216); «…москаль що зловить не відпустить хоч скач хоч плач хоч вовком вий і ось орлице ми воркуєм рілля на ланцюгах і трупах ми з себе витягаєм кулі в биківні в яблунові в крутах нас ждуть казарми і бараки і йде до нас НОВИЙ НЕРОН за нами плачуть жаби й раки п'ючи з Дніпра отруйний ром а ми воркуєм ми воркуєм про мир про землю про любов а вже летять братерські кулі по нашу кров» (стор. 310-311); «Росія – зшита з загарбань шкура змііна, але - вона – мій сусід… Та знаю одне: дорожча мені від життя Україна, а життя дорожче - за світ» (стор.317). Пізнайте такого Тараса Мельничука. Це – справжня його поезія.

Вперше надруковано
в «Українській літературній газеті»,
№ 19, 22 вересня 2017 р.

ЧОМУ РОЗВАЛ НСПУ ПРИШВИДШУЄТЬСЯ, або ХТО В КРИЗІ, А ХТО – КРЕЙЗІ (CREAZE)?
(РОЗДУМИ ПІСЛЯ ЖОВТНЕВИХ ЗБОРІВ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОО НСПУ)

Напередодні VII письменницького з'їзду (Київ, 2014 р.), Михайло Сидоржевський (тоді ще тільки кандидат на посаду голови НСПУ) проводив зустрічі майже з усіма обласними письменницькими організаціями. Зустрічався він і з активом Івано-Франківської ОО НСПУ, про що я розповів тоді у матеріалі «Напередодні чи накануне…?», який, на

жаль, не був надрукований у паперовому варіанті і «висів» у інтернеті до цих пір, коли я помістив його у нову книжку «Скеля Українського Духу», доля якої, на жаль, теж зависає на терезах чиновницької невизначеності, точніше упередженості. Тодішню кризову ситуацію в Спілці М.Сидоржевський пояснив тим, що в незалежній Україні не вироблено концепції, візії, бачення місця, яке має займати в Україні, в державі функція НСПУ. Якщо ми не сформулюємо і не сформуємо цієї концепції, наголосив тоді М.Сидоржевський, то цілком можливо, що Спілка, продовжуючи період стагнації, може просто припинити своє існування впродовж якихось 5-10 років. Панацеєю від розвалу, одним з першочергових кроків у цьому напрямку М.Сидоржевський назвав розробку і прийняття нового Статуту НСПУ. І що ж? Статут маємо. Найновіший його варіант опублікований в ЛУ за 21 вересня цього року. Добротний Статут! Наче б то все в ньому враховано і виважено. Одне тільки… Як повідомили у своїх виступах на зборах 21 жовтня учасники позачергового вересневого з'їзду НСПУ, члени Правління НСПУ Євген Баран і Ярослав Ткачівський відповідно — Голова і секретар Івано-Франківської ОО НСПУ, Статут НСПУ ще не зареєстровано. А це в свою чергу означає, що по-перше, не буде фінансування на наступний рік, по-друге міська влада Києва виставила Спілці близько 2-ох мільйонів грн. податків за оренду землі в т. ч. штрафи за несвоєчасну сплату боргів. Щоб слачувати борги Спілка змушена відчужувати частину свого майна, приміром, частину Одеського будинку письменників. Але пеня росте. Тому цей процес безкінечний: будуть продавати майно Спілки поки залишаться голі і босі (Є.Баран). Доповнюючи цю інформацію, Я.Ткачівський вину за незареєстрований Статут покладає на «хунвейбінів», які звернулись до влади з вимогою не реєструвати основний документ Спілки. Хто такі «хунвейбіни» Я.Ткачівський не уточнив, а варто було б назвати їх прізвища, бо на його ж (Я.Т.) думку за цим стоїть «рідна демократична міська влада Києва», щоб узурпувати приміщення письменницької організації. «Що таке 2 млн. грн. (я про це на з'їзді казав), — патетично мовив Я.Ткачівський, — на курвів можна виділити… Цей борг можна було б погасити якби керівництво Верховної Ради чи інших віток влади прийняло для переговорів Голову НСПУ і письменників — Героїв України. Обіцяють владці, що щось буде. Пшик буде! Тому Спілка змушена була просити у делегатів з'їзду дозволу на відчуження і аренду частини майна».

«А хто довів до цього»? — спитала у доповідачів поетка з Верховини Анна Космач. Оскільки відповідь була дещо туманною (всі винні), то А. Космач продовжила: «Ви знаєте як ви це робите. Не зі зла кажу. Але говоріть правду голосно. Пан Василь Бабій каже, що він щось «нашкрябав». Це людина далека від літератури, від журналістики, від усього… Прочитала в ЛУ заяву дружини Олеся Гончара про те, що вона відмовилась від сабантуїв на честь її чоловіка. Але у нас, у

Івано-Франківську відбулось «всенародне свято» Ткачівського. Повірте, зла вам не бажаю, але опускайтесь на землю. Ви надрукували книжки інтимної лірики, але це для сімейного альбому. Усім це кажу, бо без кінця — презентації. З одної корчми — в іншу. Покажіть свої геніальні твори — я таких не знаю, хоч стараюсь читати всіх. Коли вийшов із Спілки Степан Процюк, то на вашій інтернетній сторінці, пане Євгене Баран, був напис «є в нас літературні упирі». Як можна так про своїх колег думати і називати»? Критично відізвалась пані Космач і про В.Морозюка, якому виділили довічну президентську премію, адже є письменники-інваліди, як от поетка Надія Дичка та інші. А за які заслуги Морозюку? Є. Баран відповів, що кандидатуру Морозюка затвердило правління НСПУ. Але чи не найболючішу тему не лише для членів НСПУ, але й для всіх українців заторкнула пані Космач, коли звернулась до головуючого Є.Барана з питанням чому на будинку нашої обласної Спілки висить меморіальна дошка «сексотові і кагебістові Кирилюкові». Не можливо заходити до будинку Спілки з піднятою головою. Пані Анна запропонувала переглянути це питання, бо Кирилюк як письменник і українець не гідний, щоб його дошка висіла на будинку НСПУ. Кагебістсько-сексотської теми торкнувся у своєму виступі ще один представник Верховини Орест Князький, якому здається, що кагебісти ще й тепер вовками (так і з'їли б!) дивляться на українських письменників як дивились в часи проголошення незалежності України, коли промотором цього процесу був всенародний Рух, народжений і заснований в середовищі письменницької організації. Ми були силою, інтелектом і мозком української нації, наголосив О.Князький, а нині стоїмо з простягнутою рукою, беззахисні як малі діти. Підім під Верховну Раду, оточім їх. Інакше нас передушать як сліпих кошенят. Може це заплановано, щоб Спілку знищити — завершив свій емоційний виступ пан Орест. «Заплановано»! — підтримала його А.Космач. Протест проти «ненависного олігархату» поспішив висловити і Дмитро Арсенич з Косівщини: «Яка зажерливість олігархату — всюди в магазинах появились спецвідділи «шоколад Рошен». Дивлюсь — «Світоч», дуже гарна Львівська фірма, але по 20 грн, а «Рошен» — по 16 грн. Ще йому мало!.. «Світоч» не може конкурувати»! Я (М.З.С.) не адвокат «того, що йому мало», але скажу фактами. По-перше, це брехня, бо в магазинах Середнього Березова і в обласному центрі немає таких спецвідділів шоколаду «Рошен». По-друге, в серпні цього року, коли «той, що йому мало» на саміті НАТО в Брюсселі пробивав шлях для України під захисну «парасольку» НАТО, ти Дмитре, на зустрічі з цьогорічним лауреатом Шевченківської премії поетом і видавцем Іваном Малковичем у вашому рідному селі Нижній Березів прочитав, свій вірш, в якому, зокрема, є такі рядки: «Генеральчики із НАТО, ще спите спокійно, та колись із русскім матом будете покійні». Але ж це — мрія і плани дій москальських верховодів. Під такими ряд-

ками підписався б не лише сепар з Лугандона, але і його куратор з Москви. То «ху іс ху» (хто є хто), як полюбляють казати на просторах Західного вільного світу. Тоді під час нашої «дискусії» в сільському Будинку культури (в кінці 60-их був клубом, де тебе Дмитре, кагебісти і сексоти тоді привселюдно піддавали обструкції, тобто ганьбили і залякували за твою проукраїнську творчість) я заперечив таку антинатовську пропаганду, бо вона працює на ворогів України. Дивує тільки те, що твоя антинатовська позиція посприяла виданню твоїх книжечок, а моя позиція («Або в НАТО, або в небуття»!), яку я проповідую з початку 90-х років, призвела до «відкладення» моєї книжки «Скеля Українського Духу» комісією при міській владі Івано-Франківська. Щорічно обласна влада виділяє для ОО НСПУ на видання книжок понад мільйон гривень, але жодна з моїх десяти книжок не була видана з цих грошей. До 2009 року мені допомагав мій друг з Америки лікар і енциклопедист, до речі, наш земляк з с.Шешори Ілля Роман Ткачук (Царство йому небесне!). Після його смерті мені частково допомагали мери нашого міста З.Шкутяк і В.Анушкевичус. Сподіваюсь, що і нинішній мер Івано-Франківська Руслан Марцінків розбереться в цій ситуації і посприяє виданню моєї книжки, яка на думку фахових рецензентів має контрпропагандивне спрямування. Але не про мене і навіть не про Д.Арсенича йдеться. Дискусію щодо НАТО я привів як свідчення того, що в нашій незалежній Україні діють старі, ще совкової, кагебістсько-сексотської закваски, підходи до питань не лише літературної творчості, зокрема до святині української нації – НСПУ, але й до всіх інших структур нашого державницького, політичного, економічного, культурного, науково-освітнього і всіх інших сфер нашого суспільного буття. Тому логічно припустити ще й таку думку: якщо в нас відділено церкву від держави, то вкрай необхідно відділити нашу державу і від кадебістських впливів ворожої Росії. Хоча така теза, здавалося б, з жанру фантастики, бо ці впливи поширені не тільки в Україні, але й по всій Європі і навіть «підвіюють», наче сукню Мерлін Монро, могутню Америку, бо, як сказав Джавахарлар Неру: «Інтелігенція, вихована колонізатором, є головним ворогом власного народу», все ж маємо долати ці бар'єри, прокладати дороги волі, справедливості, християнської віри, якщо хочемо бути європейською нацією і державою, якщо хочемо, щоб нашу письменницьку Спілку не узурпував «клятий олігархат», якщо хочемо жити у вільній державі, а не в московській колонії геноцидів, рабства і брехні. Fit via vi – дорогу прокладає сила!

ГАЛЬМІВНА РЕАБІЛІТАЦІЯ

Легендарний сотенний ОУН-УПА Мирослав Симчич-Кривоніс не поспішав з реабілітацією, тобто з очищенням від тавра «преступнік і бандіт», накиненого на борців за волю України кривавим режимом москало-комуняцьких окупантів. Вважав, що поки не реабілітують його побратимів, то і йому не гоже поспішати. Але час ішов. Не реабілітовані побратими відійшли у засвіти. І його вік прямує до славного і героїчного ювілею — 5 січня 2018 року Мирославу Симчичу Кривоносу виповниться 95 років.

9-го листопада в Косівському районному суді мало відбутись судове засідання з приводу заяви Мирослава Симчича-Кривоноса про реабілітацію. Сам заявник не зміг приїхати на засідання через хвороби. Довіреною особою з відповідними документами від Кривоноса виступив його побратим із Коломиї Михайло Перцович. Судова зала була вщерть заповнена активістами національно-державницького відродження України, які прибули для підтримки Кривоноса з Коломиї, Снятина, Надвірної та інших міст і сіл Прикарпаття. Зокрема, з Середнього Березова приїхали голова сільського осередку Братства ОУН-УПА, ініціатор створення Музею УПА в приміщенні сільської середньої школи і відновлення криївки-штабу сотенного УПА Мирослава Симчича-Кривоноса на присілку Стирі, колишній голова Середньо-Березівської сільської ради Іван Клим'юк, теж колишній голова цієї ж сільради, Святослава Перцовича і автор цих рядків М.З.Симчич. Прибули до залу суду навіть інваліди на милицях, учасники АТО, волонтери. Всі очікували позитивного рішення суду. Однак суддя оголосив, що у зв'язку з відсутністю представника прокурора засідання переноситься на 15 листопада. Залою прокотилась хвиля гіркого розчарування. Свої критичні зауваги щодо перенесення засідання і відсутність представника прокурора, якого наче б то бачили в коридорі, коректно висловив депутат Косівської районної ради, очільник районної організації ВО «Свобода» Роман Матейчук, на що суддя відреагував запевненням, що рішення буде ухвалене згідно законодавства України (на жаль не уточнив якого законодавства — Радянської чи незалежної України) без огляду на кількість групи підтримки Кривоноса.

Хоча Р.Матейчук означив таку позицію як неповагу до чисельної громади прибічників Кривоноса, дехто з присутніх намагався зрозуміти і представників правосуддя з огляду на безпідставний тиск з боку зарубіжних проросійських політиків, які погрожують українцям, що вони не увійдуть до Європи з Бандерою. Але Бандера не завойовував чужих територій, він боровся за визволення свого народу від колоніального гніту, боровся за державність і незалежність України, його батька, священника Андрія Бандеру в 1941 році розстріляли енкаведисти в Києві, а двох рідних братів закатували у німецьких концтаборах за те,

що С. Бандера відмовився відкликати Акт про відновлення державності України, а Польща увійшла до Євросоюзу з пацифістом і колонізатором України Пілсуцьким і Армією Крайовою, яка чинила терор супроти мирних українців, а Угорщина увійшла з попихачем Гітлера, кривавим душителем Карпатської України Хорті. Але українці пережили їхню окупацію, переживуть і безпідставні домагання проросійських політиків цих країн, бо народи цих країн і свідомі державники на відміну від проросійської агентури добре розуміють, що Україна, захищаючись від російської агресії ціною життів найкращих синів і доньок, захищає і їх, недалекоглядних європейців. Друзів упізнають у біді.

Коментуючи в розмові зі мною перенесення судового засідання, Р.Матейчук, зокрема, наголосив, що в Косівському суді мала відбутись знакова подія: нарешті на 27-му році незалежна держава Україна мала реабілітувати борця за волю України, легендарного сотенного УПА і багатолітнього мученика совіцьких концтаборів Мирослава Симчича-Кривоноса. Про цю подію пан Роман повідомив у соціальній мережі «Фейсбук» і на його здивування приїхало багато людей із сусідніх із Косовом районів. Нинішнє позитивне рішення суду мало б стати подарунком до 95-річчя Мирослава Симчича-Кривоноса. Справедливість має встановитись і держава Україна повинна гордитись таким видатними і вірними синами як сотенний УПА Мирослав Симчичч-Кривоніс. Все має стати на свої місця. Р.Матейчук переконаний, що на наступне засідання з'явиться ще більше людей ніж сьогодні, бо для патріотів України ця справа не є буденною. Це – справа честі і гідності, і після Революції Гідності всі герої УПА, які боролись за незалежність України, повинні бути реабілітовані. На моє прохання пан Роман коротко розповів і про стан підготовки до спорудження пам'ятника Слави УПА в присілку Рушір на місці переможного бою Березівської сотні УПА під орудою Мирослава Симчича-Кривоноса. Вже розроблено макет пам'ятника, готується проектно-кошторисна документація (сума сягає близько мільйона гривень). Автор пам'ятника архітектор Петро Штаєр спорудив на Косівщині вже багато пам'ятників, зокрема пам'ятник Борцям за волю України. Тому віриться, що гальмівна реабілітація не стане на заваді гідного вшанування героїв УПА.

2017р.

МУЧЕНИЦЬКА РЕАБІЛІТАЦІЯ СОТЕННОГО УПА МИРОСЛАВА СИМЧИЧА-«КРИВОНОСА» і АБСУРДНІ ВИРВИ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

15 листопада 2017 р. Косівський районний суд (суддя Володимир Гордій) задовільнив звернення Мирослава Васильовича Симчича 1923 р.н. з приводу його реабілітації і подання прокурора відділу прокуратури Івано-Франківської області Івана Шутки і визнав Мирослава Симчича « таким, що підлягає реабілітації на підставі ст.1 закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні». На суді інтереси Мирослава Васильовича Симчича-Кривоноса представляв житель міста Коломиї Михайло Перцович.

15 листопада в обідню пору територія біля Косівського районного суду і приміщення суду були вщерть заповнені бравими хлопцями в камуфляжній формі і активістами громадських організацій. Як кажуть, ніде яблукові впасти. Були тут загартовані фронтовики-бійці АТО, Свободівці, представники ВО «Тризуб» ім.Степана Бандери, «Правого сектору», ОУН, КУНу та багато інших. Всі вони прибули до Косівського суду аби перед всією Україною, перед всім світом засвідчити свою рішучу підтримку легендарному сотенному ОУН-УПА Мирославу Симчичу-Кривоносові, який після шести років активної боротьби в лавах УПА проти німецьких і совєтських окупантів, після 32, 5 років тюрем і каторги в комуністичних тюрмах, катівнях і концтаборах, впродовж всіх майже 27 років Незалежності України, за яку боровся і терпів катування москало-большевицьких катів, добивається справедливої реабілітації від тієї держави, за яку боровся і готовий був покласти своє життя. І чим віддячила йому ця держава?

Як повідомив у своїй заяві на суді прокурор Іван Шутка, постановою прокурора Івано-Франківської обл. від 10 липня 1993 р. зроблено висновок, що Мирослав Симчич обґрунтовано засуджений і такий, що не підлягає реабілітації. Нагадаю, що Мирослав Симчич був засуджений вироком військового трибуналу військ МВС Станіславської (Івано_Франківської) обл. від 13. 04. 1949 р. за ст. 54-1«а», 54-11 КК УРСР в редакції 8 червня 1927 року на 25 років позбавлення волі, з обмеженням у правах на 5 років з конфіскацією майна. Радянський союз розпався 1991 року. Отже, радянське законодавство неіснуючої держави не може бути чинним у Незалежній Україні. Але хіба радянське чиновництво могло чинити інакше? Та й законів відповідних ще не було. Правда, в 1991 році був прийнятий закон України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні», але конкретно про вояків УПА і про їх участь у Другій світовій війні в цьому законі не згадується, хоча всі комбатантські організації провідних

країн світу визнали УПА Рухом Опору і воюючою стороною у Другій світовій війні. Біда в тому, що ми, українці, втішились декларативною незалежністю, синьо-жовтими прапорами і тризубами, які появились на адміністративних будівлях, можливістю кричати на численних мітингах вельми патріотичні гасла, а комуністична верхівка прибирала до рук владу, банки, ресурси, заводи і фабрики, залізницю, землі колгоспів і радгоспів, тобто всю інфраструктуру держави і перерозподілила все народне добро між своїми компартійними і комсомольськими кланами, які дуже швидко перетворились на олігархів (із грязі в князі) з необмеженими правами грабувати український народ. Поодинокі дисиденти і свідомі українські інтелектуали хоча і об'єднались в Народний Рух за перебудову не мали чіткого плану дій і підготовлених управлінських кадрів. Приміром, відомий дисидент Іван Гель в інтерв'ю, яке я взяв у нього в 1995 році і опублікував в «Українському слові», признався, що «в державотворенні ми — неофіти». І.Гель працював тоді в структурі Львівської обласної ради, яку очолював В'ячеслав Чорновіл, отже, добре усвідомлював, що каже. Іншого годі було очікувати після майже 80-ти років тоталітарної селекції-геноциду української нації. Користуючись каторжансько-дисидентським сленгом, ні у «великій зоні» (вся територія СРСР), ні в «малій зоні» (територія ГУЛАГів) керувати державою не вчили, а насаджували рабську покору окупаційному режимові. І тільки завдяки Божому провидінню вижили такі як Мирослав Симчич-Кривоніс, щоб своєю незламністю і мученицькою долею засвідчити святі слова Василя Симоненка: «Народ мій є, народ мій завжди буде!// Ніхто не перекреслить мій народ! // Пощезнуть всі перевертні й приблуди // І орди завойовників-заброд!// Ви, байстрюки катів осатанілих,// Не забувайте, виродки, ніде — // Народ мій є, в його гарячих жилах // Козацька кров пульсує і гуде»!

Мирослав Симчич-Кривоніс став головним героєм документальної книги Михайла Андрусяка «Брати грому» і нещодавно опублікованого Василем Шклярем блискучого роману «Троща», який зразу став бестселером. Про Мирослава Симчича-Кривоноса відзнято декілька документальних фільмів. В Коломиї йому споруджено пам'ятник. Його слава, його бойова звитяга гримить у всьому світі. Але вернімось до тих початків державотворення, коли постановою заступника Генерального прокурора України від 1996 року висновок Івано-Франківської прокуратури від 1993 року було скасовано. Далі Верховний суд України постановою від 29.08 1997 року визнав обґрунтованим засудження Мирослава Симчича вказаним вище трибуналом неіснуючої держави-окупанта. Абсурд! Разом з тим цією ж постановою встановлено, що дії Мирослава Симчича кваліфіковано неправильно, оскільки злочин полягав у зберіганні вогнепальної зброї і боєприпасів, тому його дії перекваліфіковано на ст.196 КК України та

ухвалено засудити на 5 років позбавлення волі за зберігання вогнепальної зброї без належного дозволу. Дійсно, на момент арешту непритомного у палаючій хаті Мирослава Симчича-Кривоноса і його пораненого побратима Томича-Чернеця після десятигодинного бою було вилучено автомат ППС з кількома набоями і дві ще не використані гранати. Коли після 32,5 років каторги у совєтських концтаборах Симчича-Кривоноса випускали на волю і повертали його особисті речі, він звернувся до тюремщиків, щоб повернули його автомат і дві гранати. Тюремщики реготали. Але мудрий і досвідчений старий упівець не жартував: він був переконаний життєвим досвідом, що з москалями війна ще не закінчена, що вони нізащо не змиряться з існуванням Незалежної України, що рано чи пізно москалі підуть війною на Україну, яку вони звикли бачити як покірну колонію і сировинний придаток. Щодо незаконного зберігання зброї, за що Верховний суд України осудив Симчича-Кривоноса на 5 років, то варто згадати ще й Рушірський бій, де Березівська сотня, якою на момент бою було доручено керувати Симчичеві-Кривоносові, та інші відділи УПА, які били окупантів у «Бандерівській столиці» — Космачі, завдяки наявної в них трофейної зброї, мужності, героїзму і самовідданої любові до України, зупинила навалу депортаційної дивізії енкаведистів під командою героя совітського союзу (за депортацію кримських татарів) генерала Дергачова, розжалуваного посмертно до підполковника. Отже завдяки зброї, за яку Верховний суд Незалежної України засудив Симчича-Кривоноса на 5 років, була зупинена депортація жителів Західної України, бо була вщент розбита депортаційна дивізія москало- комуняцьких карателів. Це був один з найуспішніших боїв УПА. На місці Рушірського бою споруджується Меморіал Слави УПА. За такі подвиги Українська держава мала б нагородити Симчича-Кривоноса званням Героя України. І за таке рішення ще в 2015 році проголосували 234 народні депутати Верховної Ради України. Бракує тільки підпису Президента України. І таке рішення було б найкращим подарунком Мирославу Симчичеві-Кривоносові до його 95-ти річного ювілею, який відзначатимемо 5 січня 2018 року.

Коли в залі суду пролунали слова прокурора І.Шутки: «Прошу визнати Симчича Мирослава Васильовича, 1923 року народження, необґрунтовано засудженим вироком військового трибуналу військ МВС за ст. 54-1 «а», 54-11 КК УРСР в редакції 8 червня 1927 р. та постанови Верховного суду України від 29.08.1997 р., якою дії Мирослава Симчича перекваліфіковано на ст.196 КК України, визнати Симчича Мирослава таким, що підлягає реабілітації на підставі ст.1 закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні», ст.1 закону України «Про правовий статус та вшанування борців за незалежність України в ХХ столітті», ст.8 і 55 Конституції України», і

коли суддя покинув судову залу, щоб підготувати рішення суду, я звернувся до прокурора І.Шутки з проханням відповісти на декілька запитань. Респект прокуророві не тільки від мене, але й від усіх присутніх у великому залі суду за те, що не відгородився від народу і справедливо оцінив героїчну діяльність легендарного сотенного УПА Мирослава Симчича-Кривоноса. Отже, текст інтерв'ю:

М.З.С.: « Пане прокурор, у своїй заяві Ви сказали, що прокуратура не може виконати місію реабілітації Мирослава Симчича-Кривоноса і змушена звертатись до суду через недосконаліть українського законодавства. Уточніть, будь ласка, які недосконалості українського законодавства потрібно удосконалювати».

І.І.Ш.: «Є діючий закон України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні». Якщо внести зміни до цього закону в плані надання прокуратурі дозволу самостійно реабілітовувати, тобто видавати довідки про реабілітацію, то ми зробили б це без суду. Ми це робили раніше там, де не було рішення судів. Якщо тільки трибунал судив людину, то в дальнійшому ми витребовували справу і якщо там не було достатніх доказів, які б підтверджували вину особи, ми самі складали висновок про те, що особа підлягає реабілітації і видавали довідку про реабілітацію. У даному випадку є рішення обласного суду і Верховного суду України, які визнали, що Мирослав Симчич-Кривоніс не підлягає реабілітації. Тому при наявності таких рішень прокуратура не могла самостійно прийняти рішення про те, що особа підлягає реабілітації і таким чином реабілітувати».

М.З.С.: « А хіба рішення обласного і Верховного судів, про які Ви згадали, не суперечать закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні? Чи ці суди по інерції приймали рішення на основі рішень ще радянського законодавства взірця 1927 року»?

І.І.Ш.: «Дії Симчича-Кривоноса перекваліфікували на незаконне зберігання зброї. Зброя у нього була у зв'язку з тим, що на той час він боровся за незалежність України. І тим законом, яким Україна осудила комуністичний та націонал-соціалістичний (нацистський) тоталітарні режими в Україні та заборонила пропаганду їхньої символіки, було визнано борців за волю України. Тобто держава дала нам, прокуратурі, підстави звертатись до суду. Але якби були внесені відповідні зміни в закон «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні», ми реабілітовували б самостійно». (Нагадаю, що закон України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» був прийнятий 9 квітня 2015 року, тобто понад рік російсько-української війни. – прим. М.З.С.).

М.З.С.: «Як би Ви сформулювали ту поправку до закону України «Про реабілітацію…», щоб цей закон давав Вам, прокуратурі,

можливість самостійно реабілітовувати осіб, подібних до Мирослава Симчича-Кривоноса?

І.І.Ш.: «Боюсь допуститись неточності… Треба підняти закон…

М.З.С.: «Хоча б приблизно, на рівні свободи слова…

І.І.Ш.: «У законі «Про реабілітацію…» є стаття, 2 чи 3, з переліком осіб, які підлягають реабілітації. Просто до цієї статті добавити пункт, що всі особи, які боролись проти окупаційних режимів навіть із зброєю в руках, підлягають реабілітації. В тому законі до осіб, які не підлягають реабілітації, віднесено тих осіб, які вбивали, вчиняли підриви, шкодили економіці держави. Але як можна було воювати і не вбивати, не знищувати, не підривати? То був воєнний стан. Якби таке уточнення було в законі, то Симчич-Кривоніс був би реабілітований прокуратурою».

М.З.С.: «Тим більше, шо вбивали, підривали і шкодили економіці і ковпаківці і воїни червоної армії і війська НКВД… Чого тільки вартий підрив військами НКВД, як засвідчує документальне кіно, святинь і храмів по всій Україні, приміром Михайлівського золотоверхого собору і Десятинної церкви у Києві, причому в мирний час (30-ті роки), або на початку війни при відступі – споруд історичного центру Києва чи ГЕС на річці Дніпрі, коли вал води з підірваної греблі затопив не тільки десятки українських сіл з їхніми жителями, але й тисячі червоноармійців, тобто цілі військові підрозділи, полки і дивізії, яких не попередили про підрив греблі. Отже винуватців цього масового злочину ніхто не засуджує, як не засуджують і катів Яблунівської трагедії, коли енкаведистські палачі катували невинних жителів Косівського району, а їхні трупи вкидали до криниць. Не застосовувалось це законодавство і до тих численних боївок НКВД, які переодягались в однострої упівців і під їхньою маркою чинили катування і вбивства мирного населення України і свої злочини приписували упівцям. Прийняли закон України «Про Голодомор 1932-1933 років в Україні», але жодного злочинця, чи організаторів цього найбільшого в історії людства злочину, не покарано. Євреї за голокост, вчинений нацистськими катами, карають винуватців і навіть невинних, як от українця Дем'янюка, а наша держава карає найкращих і найвідданіших борців за незалежність України. Євреї розшукують по всьому світі і називають праведниками тих осіб, які рятували євреїв від голокосту, а в нашій державі навіть не згадують тих західних українців, які хоч самі ледве виживали під окупацією Польщі, але не зазнали такого страхіття як штучний голодомор і рятували, як могли, тисячі біженців з радянської України. Тепер нас, західняків називають «бандьорамі», «пособнікамі націстов» і судять за законами голодоморної України взірця 1927 року. Доки це триватиме? І чому наше законодавство і правосуддя допускають такий дисбаланс, навіть поблажливість у підході до злочинців наче б то формально осуджено-

го комуністичного тоталітарного режиму, який здійснював політику державного терору на території України»?

І.І.Ш.: « Я читав у інтернеті, що порушені кримінальні справи проти Сталіна і Берії, а політичним способом можна порушувати справи і проти інших злочинців. Але чи вони живі?

М.З.С.: «Не всі, але ще багато живих, ще й нахваляються своїми «подвигами». Прочитайте документальну книжку Євгена Іваничука «Яблунівські криниці». Там описано не тільки жахливі звірства, які чинили енкаведистські палачі супроти мирного населення нашого району, але й наведено список майже всіх енкаведистів, які здійснювали ті звірства, а потім навіть в незалежній Україні нахвалялись і смакували оповідями про ті злочини. І ніхто їх не притягав до відповідальності. То яку ми державу будуємо – європейську, правову чи самоїдну колонію для москальських окупантів? З таким недосконалим законодавством завтра судитимуть і вже судять вояків АТО, бо воєнного стану не оголошено, а вони воюють зброєю, а не палицями і не міжпартійною політичною балаканиною, тобто словесними «баталіями». То ж виникає великий знак питання до наших законотворців, правників і журналістів. Хоча, власне, журналісти україно-центричних ЗМІ найактивніше і найефективніше розкривають злочини і зловживання корупційно-олігархічних кланів».

І.І.Ш.: « Верховна Рада України прийняла закони, які засудили тоталітарний режим і визнали вояків УПА борцями за незалежність України. Тобто Верховна Рада сказала «А», але не сказала «Б».

М.З.С.: « То допоможімо нашим законотворцям від «А» до «Я»… Особливо Ви, правники, маєте для цього всі можливості і підстави, як професіонали. Частіше виступайте в ЗМІ, аналізуйте законодавство України і зарубіжжя, виробляйте нові, адекватні нашим українським реаліям закони. Бо москальська агентура не дрімає. На різних політичних телешоу регіонали на взірець москалів перебріхують не тільки історію України, але й світову історію. Недавно на телеканалі Zik якийсь регіонал намагався переконати народного депутата Парасюка ніби на Нюрнберзькому процесі осудили ОУН-УПА «как пособников націстов». Це – підла брехня. На Нюрнберзькому процесі були відкинуті домагання радянської делегації щодо притягнення ОУН-УПА до судової відповідальності за ніби то співпрацю з гітлерівцями. Відкидаючи такі звинувачення, американський суддя Лоуренс назвав боротьбу ОУН-УПА «Українським Рухом Опору» по аналогії з Рухом Опору країн Європи. Очевидно, він володів не лише документами Великих Зборів ОУН-УПА, але й свідченнями про співпрацю і таємні переговори УГВР при посередництві Василя Вишиваного (Вільгельма фон Габсбурга) з комісарами генерала де Голя, який ще наприкінці серпня 1944 року в Рамбуйє сказав: « Якби я мав таку армію, яку має ОУН, німецький чобіт не топтав би французької

землі». Відомо також з досліджень головного редактора «Літопису УПА» професора Петра Потічного з Канади, що Резолюції Великих Зборів ОУН фігурували і на Генеральній асамблеї ООН у жовтні-листопаді 1946 року. Отже, вже в ті часи боротьбу ОУН-УПА визнали як частину загального Руху Опору в країнах Європи. Тому чи не є нашою національною ганьбою той факт, що й досі в Незалежній Україні боротьбу ОУН-УПА належним чином не визнано на державному рівні»?

На цьому інтерв'ю з прокурором Іваном Шуткою завершилось, бо до зали суду увійшов суддя Володимир Гордій і оголосив ухвалу суду: « Заяву прокурора задовільнити повністю; Мирослава Васильовича Симчича визнати таким, що підлягає реабілітації».

Таке рішення суду присутні сприйняли бурхливими оплесками і вигуками «Слава Україні! Героям слава»! і «Слава нації! Смерть ворогам»! Хлопці обнімались, фотографувались, вітали один одного з перемогою. А ми удвох з моїм двоюрідним братом Іваном Клим'юком, головою осередку Братства ОУН-УПА в Середньому Березові йшли ощасливленим рішенням суду Косовом і роздумували чи «такий, що підлягає реабілітації» є реабілітованим чи йому ще належить виборювати справжню реабілітацію, як і справжню державну незалежність України, справді Української України.

2017р.

Сотенний ОУН-УПА Мирослав Симчич-Кривоніс: боротьба за Україну триває.
Фото з сайту leopolis.news

ВІДЛУННЯ РУШІРСЬКОГО БОЮ

ТЕНДННЦІЙНА ВИБІРКОВІСТЬ

«Свято героїв починається не від ХХ століття, а від упадку Київської Руси після монголо-татарської навали, — сказав у своєму виступі на урочистості з нагоди 65-річчя переможного Рушірського бою організатор і командувач цього бою легендарний сотенний Березівської сотні УПА, Голова Братства ОУН-УПА Коломийщини Мирослав Симчич-Кривоніс, — бо з тих пір сотні мільйонів і мертвих, і живих, і ненароджених українців борються за відновлення Української держави і ще й досі не осягнули цю мету в повній мірі. Тому боротьба не припиняється».

Сонячного вівторкового дня 25 травня 2010 року мальовнича галявина вздовж космацької дороги, затиснутої між крутими скелястими горами, виповнилась велелюддям учасників урочистості. Тут і колона легкових автомобілів, прикрашених державними і червоно-чорними прапорами — аргонавти автопробігу на честь Дня Героїв, і делегації зі Львівщини, Рівненщини, Івано-Франківська, Коломийщини, Косівщини, і аматорські народні співочі гурти, і жителі навколишніх сіл, і туристи, які розклали ватру біля річки, мимоволі ставши очевидцями величавого свята. Я був здивований, що при в'їзді на галявину стояв міліцейський пост дорожно-патрульної служби і чітко регулював рух і паркування транспортних засобів.

І, здається, знаходжу відповіді на свої запитання з приводу виступу на рушірській урочистості колишнього клерка райдержадміністрації, який втратив своє прибуткове місце і тепер горнеться до націонал-патріотів в надії знайти в них підмогу в осягненні нової амбітної і прибуткової кар'єри. Справа в тому, що після мого виступу на святі, в якому я закликав істориків, письменників і журналістів глибше і повніше розкрити роль і значення рушірського бою, завдяки якому не лише Гуцульщина, але і вся Західна Україна була врятована від депортації, яку мала розпочати карально-депортаційна дивізія під орудою героя совітського союзу (за депортацію кримських татарів) генерала Дергачова, якого зрешетили в цьому бою, а також мого заклику знаходити порозуміння з обласною держадміністрацією Прикарпаття, яку очолює наш славний земляк, досвідчений керівник і господарник, будівничий єдиного у світі музею писанки у Коломиї Михайло Вишиванюк (на жаль, відійшов у засвіти в 2015 році; Царство йому небесне!), який, до речі, закликає однаково ставитись як до ветеранів т.зв. ВВв, так і до комбатантів ОУН-УПА, згадуваний колишній клерк виступив із прозорим натяком не захоплюватись «підспівувачами Януковича», хоча у своєму виступі я жодного разу не згадав прізвища двічі судимого зека, а тільки наголосив, що коли Вишиванюк ставить на один рівень упівців і ветеранів ВВВ, то, значить, є підстави і нагода виборювати першим кращі пенсії і пільги, якими користуються ветерани ВВВ. Хіба це зле, щоб герої упівської звитяги, мученики енкаведистських каті-

вень і ГУЛАГів хоч на старости літ відчули підтримку держави, за яку боролись, не жаліючи свого життя. Однак, цим прикрим для мене фактом тенденційна вибірковість на урочистості не обмежилась…

В урочистій обстановці Симчич-Кривоніс вручив пам'ятні знаки ще живим учасникам Рушірського бою, письменникові М.Андрусякові — авторові знаменитої трилогії про повстанців, за яку удостоєний Шевченківської премії і членам родини тих учасників бою, які не дожили до цього свята. Тож справжній конфуз трапився, коли Симчич-Кривоніс оголосив про вручення нагороди родичам чотового кулеметника Петра Клим'юка-Колюка, який, власне, першим відкрив вогонь у рушірському бою, бо був поруч з сотенним. Отже, коли Кривоніс оголосив прізвище Клим'юка-Колюка і простягнув руку за відзнакою — ті, що подавали значки, тільки розвели руками і, як кажуть, позичивши очі у Сірка, пояснили обуреному Кривоносові, що немає більше відзнак, мовляв закінчились. Закінчились, бо роздавали наліво і направо, всяким музейним працівникам і чорт зна кому. Але ж перед родинами загиблих учасників бою потрібно було бодай вибачитись, бо склалось враження про зловмисність і спланованість ситуації. А ці фіглі-міглі потрібно вилучати з репертуарів подібних урочистостей, бо вони працюють не на героїв і мучеників української ідеї, а на ворогів України. І не ставте в незручне становище народного героя Кривоноса і світлу пам'ять його бойового побратима Колюка, до речі, мого вуйка (маминого брата), котрий будучи тяжко пораненим в одному з боїв і потрапивши в полон, на допиті-катуванні, як свідчили очевидці, щоб спровокувати швидшу кончину, бо катування були жахливими, сказав: «На всі питання ката лише один отвіт…». І коли енкаведист нахилився, щоб краще почути ледь живого повстанця і перепитав «Какой атвєт»? — Колюк з останніх сил обхаркав-обплював кров'ю катові п'яну мордяку, ще встиг крикнути: «Слава Вкраїні! Стріляй, блюдолизе»! І за це дістав кулю в чоло. Не думаю, що тенденційність до Колюка була навмисною, хоча на місці тих, котрі отримали ці відзнаки, але пороху не нюхали, я б поступився значком на користь тих, що полягли в боях за волю України.

ЗУПИНИЛИ ДЕПОРТАЦІЮ УКРАЇНЦІВ

«У моїй кримінальній справі енкаведисти нарахували 42 бої, в яких я брав участь, але найбільш успішним був бій, що відбувся в січні 1945 року на цьому місці, де ми стоїмо, під присілком Рушір, — продовжив свою розповідь-виступ сотенний Кривоніс. — Космач називали Бандерівською столицею і це відповідало дійсності, бо в цьому розлогому селі з багатьма присілками, з усіх боків захищеному лісистими горами, ще при німецькій окупації сформувались головні сили УПА. Ще в 1943 році німці намагались здобути Космач, кинувши на повстанців великі сили карателів, які наступали з трьох сторін: з Коломиї, з Жаб'єого (тепер Верховина) і з Микуличина. Але повстанці застосували тактику Захара Беркута, тобто відступили в гори, а коли окупанти зосередились в селі, замкнули кільце і вини-

щили дощенту відбірні фашистські сили. Я пам'ятаю як один з їхніх командирів, який наступав на нашому відтинку фронту, закликав побатьківськи своїх вояків: «Форвертс, кіндер! — Вперед, діти»! Але всі ті «кіндери» лягли під щільним вогнем нашої зброї. З кінця літа 1944 року намагались знищити «бандерівську столицю» і совітські окупанти, які прийшли на зміну фашистам. Але безуспішно, бо всі їхні напади були відбиті. Тоді в січні 1945 року москалі кинули проти повстанських сил у Космачі відбірну енкаведистську депортаційну дивізію, яка, як і німці, напала на Космач з трьох сторін. Якби енкаведисти тоді перемогли нас, то Космач і навколишні села були б вщент знищені, як знищили совітські окупанти багато сіл під Станіславом (нині Івно-Франківськ), де в Чорному лісі повстанці чинили їм героїчний спротив. І тоді був би здійснений наказ за підписом Жукова і Берії про депортацію всіх Українців, які перебували під німецькою окупацією. Але депортаційна дивізія Дергачові після трьох діб (влень і вночі) боїв у Космачі була на грані краху, а повстанці перехопили радіограму москалів про те, що на поміч оточеним у Космачі їде підкріплення зі Станіслава, де знаходився штаб дивізії. Як і у випадку нападу німців, командування УПА перекрило-убезпечило всі підходи до Космача».

Березівська сотня УПА отримала наказ не допустити підкріплення до Космача на шляху з Коломиї-Яблунова. Сотня вийшли з березівських лісів, де перебувала на постої, дійшла до яблунівського моста і пішла дорогою на Космач, розглядаючись щоб вибрати краще місце для засідки і розмістити чотири чоти, в яких нараховувалось понад 200 повстанців. У горах рельєф ламаний, тож треба було знайти таке місце, щоб кожний стрілець мав сектор обстрілу. Увагу Кривоноса привернула поляна і горбок, що тоді тягнувся аж до містка і через річку. Рельєф змінили після війни, коли прокладали нову дорогу понад річкою. Тепер лишилась тільки скала, яку не змогли посунути. Повстанці зайняли оборону з обох сторін дороги. На горбку поблизу дерев'яного містка, який швидко розкидали, поставили важкий міномет, два кулемети і мадярську трофейну бронебійку калібру 22 мм. Два рої розмістили при в'їзді на галявину, щоб закрити можливість відступу. Вночі, коли повстанці зайняли бойові позиції, випав сніжок і приховав їхні сліди і добре замаскував їх. Тож ворожа розвідка, яка пройшла перед колоною машин, нічого не запідозрила і попрямувала в напрямі Космача. Коли під'їхали 12 «студебекерів», вщерть заповнених озброєними до зубів енкаведистами і командирська машина, то перша машина ледь не влетіла в обрив зруйнованого містка. Сотенний Кривоніс дав команду не стріляти, бо треба було зачекати аж поки надійдуть задні машини, бо саме вони могли обійти повстанську засідку ззаду.

«Коли всі машини зупинились і заглушили мотори, — продовжив свою оповідь Симчич-Кривоніс, — я дав команду: «Хлопці, вогонь»! Вдарили дружно. Злива вогню була такою щільною, що поодиноких пострілів не чутно було. Наче шум граду чи велетенського водопаду, гул якого розривали вибухи міномета. Шуміло і гуло наче в пеклі. Енкаведисти кинулись на прорив на наш правий фланг, але їх зустріла злива вогню і вони кинулись на протилежний бік, але звідти — те саме. В результаті двого-

динного бою озброєний до зубів батальйон підкріплення дружний вогонь повстанців перетворив на купи трупів. І по тих трупах ми стріляли поки там щось ворушилось. («Що характерно, — сказав у розмові зі мною-М.З.С. учасник того бою, побратим Кривоноса стрілець Березівської сотні Гнатюк-Яблін, — що в передсмертних криках енкаведистів не було й згадки про Бога, бо всім їм була дорога до пекла»). Після бою, — продовжив свою розповідь перед мікрофоном сотенний Кривоніс, — ми вишикували сотню, і трикратне козацьке «Слава! Слава! Слава!» увінчало нашу перемогу. Тоді ми не знали точно скільки червонопагонників поклали в цьому бою, бо не було часу їх рахувати, але в 1968 році на переслідстві, бо нас видав Геник Василь (Половиків) з Нижнього Березова і тоді на очну ставку мені привели 18 учасників рушірського бою, але й тоді я не зізнався до причетності до цього бою, в якому, як я дізнався під час слідства, загинуло понад 400 енкаведистів. Це був батальйон карної дивізії генерала Дергачова, які здійснювали депортацію кримських татар, чеченців, інгушів та інші національності і народності. Довідався я на слідстві і про те, що Дергачов був комендантом Кремля, воював на фінському фронті, звідки наче б то приїхав героєм совітського союзу і, зрештою був призначений командиром депортаційної дивізії. Хоча є відомості істориків і пошуковців, що звання героя йому присвоїли за депортацію кримських татарів. Хоча під час бою ми цього не знали, але по командирській машині били так завзято, що той Дергачов був пошматований на фарш. Знали ми тільки про те, що незадовго перед боєм той Дергачов приїздив до Нижнього Березова і перед насильно зігнаними селянами погрозливо вихвалявся: «Что ви слушаєтє етого Кривоноса. Ето сопляк. Я его в порошок сотру…». Ось як буває на війні. Його, такого великого туза, звела доля з сопляком, то сопляк ще й сьогодні живий, а його нема. І ще під час слідства я дізнався, що в цьому бою загинуло 19 оперуповноважених, тобто це підкріплення їхало на повне знищення села Космач, але не доїхало, і село залишилось, слава Богу, по сьогодні. Слава Україні»!

Так завершив свій виступ сотенний Мирослав Симчич-Кривоніс. Але він чомусь не згадав, що був поранений у руку в цьому бою. Тому у своєму виступі я доповнив розповідь Кривоноса про те, як він, стікаючи кров'ю, навіть не перев'язав рани і не покинув бойової позиції, бо переживав, щоб хлопці не запанікували. Після переможного бою Кривоніс втратив свідомість, і коли з нього зняли кожуха, то з рукава випадали згустки замерзлої крові, наче холодець. Таким героєм як Мирослав Симчич-Кривоніс могла б пишатись кожна країна світу, а йому ще й досі не присвоїли звання Героя України. «Якби Мирослав Симчич служив у радянській армії, то напевне був би двічі удостоєний звання героя» — наголосила у своєму виступі соратниця Кривоноса по боротьбі подруга «Марта». Віриться, що цю просту істину усвідомлять не лише лідери національно-патріотичних організацій, яким належить бути більш згуртованими і вимогливішими у досягненні своїх цілей, а й ті, хто володіє реальною владою і не усвідомлюють, що зневага до національних героїв і національних інтересів може привести до розколу України і до силового протистояння. Кров героїв пролита

не марне, вона кличе до громадянської злагоди, мудрого порозуміння і єднання в ім'я світлого майбуття і державної незалежності справді української України.

Вперше надруковано
в газеті «Нація і держава»
за 1 червня 2010 р.

ВЕЛИЧ ДУХУ І ЧИНУ СОТЕННОГО ОУН-УПА МИРОСЛАВА СИМЧИЧА-КРИВОНОСА

Великим Повстанським Збором постав 5 січня 2018 року у Народному домі міста Коломиї 95-ти літній ювілей легендарного сотенного ОУН-УПА Мирослава СИМЧИЧА-Кривоноса. Бурхливими оплесками стоячи вітав переповнений зал появу на сцені сотенного Кривоноса і його дружину Раїсу.

Розпочався захід виконанням гімну ОУН «Зродились ми великої години» у виконанні хору Коломийської станиці Братства ОУН-УПА, яке очолює Симчич-Кривоніс. Керівник хору — Марія Маївська. В цьому хорі Кривоніс співає з перших днів заснування колективу. Друга пісня у виконанні хору «Гей, степами» — це улюблена повстанська пісня Кривоноса прозвучала як подарунок ювіляра всім учасникам дійства. Як висловилась ведуча святкової урочистості Ольга Руданець, Коломия справді обійняла Симчича-Кривоноса: в 1996 році йому було вручено ордер на однокімнатну квартиру, і всі каденції влади міста вважали його своїм.

«Маємо надвечір'я Різдва Христового, — сказав у своєму виступі єпископ Кир Василій Івасюк. — Ми готуємось до народження Спасителя. Якраз в цей час і День Народження Мирослава Симчича-Кривоноса. Папа Римський Павло II казав: «Християнський патріотизм — це любити свою землю, націю, культуру і поважати інших». Від Коломийської єпархії владика Івасюк зачитав і вручив ювілярові Вітальний лист, в якому ювіляра назвав «ревним борцем за волю України», благословив його і попросив у Господа нашого Ісуса Христа обдарувати Симчича-Кривоноса міцним здоров'ям, благословити у всіх справах на славу Божу і добро українського народу під опікою пресвятої Богородиці Матері Божої Неустанної Помочі.

«У Вашій особі, друже Мирославе, — наголосив у своєму виступі голова Івано-Франківської Обласної ради Олександр Сич, — ми вшановуємо всіх борців визвольної боротьби, той дух, який дозволив під час розвалу совєтської імперії набути Україні зовнішніх рис Української держави, які дозволили нам вести боротьбу проти одвічного ворога — російських агресорів». О.Сич побажав також довгих літ життя, аби Симчич-Кривоніс став свідком поразки російської імперії у війні проти України, свідком торжества тої ідеї, за яку ювіляр боровся впродовж всьо-

го свого життя. Вручаючи ювілярові найвищу відзнаку Прикарпаття — медаль «За заслуги перед Прикарпаттям» і цінний подарунок — годинник, О.Сич повідомив, що сесія Івано-Франківської Обласної ради звернулась до Президента України надати звання Героя України Мирославу Симчичу-Кривоносові, що докладе всіх зусиль, щоб сконсолідувати кошти на побудову пам'ятника на місці переможного бою під присілком Рушір, де Березівська сотня під орудою Мирослава Симчича-Кривоноса вщент розбила резервний батальйон енкаведистів, які разом зі своїм командиром дивізії генералом ще й героєм совітського союзу (за депортацію кримських татарів) Дергачовим поспішав на виручку основним силам дивізії, затиснутим у Космачі у смертельне кільце трьома куренями УПА. І щоб друг Мирослав міг особисто тішитися цим пам'ятником.

Тим часом ведуча запросила на сцену очільників Коломийської влади: міського голову Ігоря Слюзара, голову районної ради Романа Дячука і першого заступника голови райдержадміністрації Нестора Печенюка, які висловили ювіляру багато теплих слів і вручили пам'ятну подяку і образ матері Божої. А побратими Кривоноса, які сиділи поруч мене, перемовлялись між собою, що було б добре подарувати ювілярові справний автомобіль, бо через хворі ноги доводиться водити сотенного попід руки.

«Повстанське танго» — за цими словами дивовижний танець, романтична дія величавої краси молодих виконавців підліткового віку. Філігранна виконавська техніка, костюми відтворюваного історичного періоду, виразний психологічний малюнок юної героїки і патріотизму закарбувались у пам'яті і в серці як віра в спадковість і естафетність нездоланності нашої нації, її самобутність і неповторність — такий яскравий слід у мене і, сподіваюсь, у присутніх, залишив народний аматорський колектив юних коломиян «Квіти надії» — учасник багатьох Всеукраїнських і Міжнародних фестивалів

Логічно і переконливо продовжив сюжетну лінію молодечої краси і сили загартований у боях російсько-української війни сотник Всеукраїнського Об'єднання «Тризуб» ім. Степана Бандери друг «Хорват», який запевнив ювіляра і всіх присутніх, що Мирослав Симчич-Кривоніс для нього і його побратимів по зброї — не просто легенда та ікона, а приклад для наслідування, незгасна пам'ять про перемоги УПА. Тепер друг «Хорват» займається вихованням дітей. В аудіо записі прозвучало привітання від побратимів Друга «Хорвата», які тримають оборону рубежів України під Маріуполем.

«Ми виховувались на Ваших подвигах, — запевнив ювіляра Голова ВО «Свобода» Олег Тягнибок, який вийшов на сцену разом з віцеспікером Українського парламенту Русланом Кошулинським і головою Івано-Франківської Обласної «Свободи» Михайлом Короликом. — Ми досягнемо корінних позитивних перемін у нашій державі коли дух Бандери, дух Симчича-Кривоноса утвердиться в українській свідомості, щоб ми нарешті зрозуміли яку державу будуємо — Українську Національну державу, де українець буде господарем на своїй землі». До привітань

свободівців приєднався гість із Холодноярського краю, голова Обласної «Свободи» Черкащини друг Юрій.

По-бойовому гучно прозвучали пісні з повстанського архіву у виконанні народного аматорського колективу «Відлуння» із села Спас Долішній. Керівник — Марія Лоєвська.

Пообіцяли пронести в майбуття і примножити славу УПА пластуни Коломийської станиці ВО «Пласт», які привезли до рідного міста Вифліємський Різдвяний вогонь.

Письменник Василь Шкляр вийшов на сцену у вишиванці, подарованій дружиною Кривоноса Раїсою. Нещодавно в Коломиї відбулась презентація його роману «Троща», де головного героя змальовано з Мирослава Симчича-Кривоноса. Днями письменник повернувся з лінії фронту російсько-української війни і переконався, що хлопці знають чиїми спадкоємцями вони є, чию ідею і справу вони втілюють до остаточної перемоги — це ідея УПА, ідея незалежної держави, за яку боровся і продовжує боротись сотенний Симчич-Кривоніс.

Від Спілки офіцерів України, яку очолює генерал Скипальський, від КУНу, який очолює Сергій Брацюнь і від визначних друзів-киян ювіляра привітав багатолітній нардеп капітан першого рангу Євген Лупаков. Військовик повідомив, що члени СОУ гордяться, що в їхніх рядах є такі члени, як почесний член Спілки Мирослав Симчич-Кривоніс. Є.Лупаков вручив ювілярові ювілейну медаль Спілки і назвав Кривоноса народним героєм, на що ведуча відреагувала такими словами: «Ми розуміємо, що визнання Симчича-Кривоноса Народним Героєм трохи більше важить ніж визнання від держави, але ми чекаємо і вимагаємо і від держави цього визнання».

За дорученням Київського Союзу Українок ювіляра привітала Марія Гнатюк, а за дорученням віце-прем'єра Степана Кубіва і від поета Дмитра Павличка Симчича-Кривоноса привітав і вручив цінні подарунки Роман Грицьків.

Від Львівської Обласної організації ОУН-УПА ювіляра привітав капелан пан Михайло і, критично висловившись про нашу владу, вручив Кривоносові пам'ятну медаль, а пані Раїсі, як «міністру фінансів» родини Симчичів — конверт. «Ми маємо бути готовими до збройної боротьби», — так розпочав свій виступ ще один представник Львівщини, колишній нардеп, лікар за фахом Василь Пазуняк. «Це сказав не Бандера і не Шухевич, а Мирослав Симчич-Кривоніс у жовтні 2013 року», — наголосив оратор. Йому не вірили, але його передбачення збулося швидко. В.Пазуняк висловив припущення, що якби інші народи мали такого героя як Симчич-Кривоніс, то сьогоднішнє дійство транслювали б центральні телеканали країни.

Цього разу і мені (М.З.С.) випала честь (на 90-літті Кривоноса як і на інших заходах в Коломиї мені не надавали слова) привітати ювіляра в числі голів Братства ОУН-УПА із сусідніх районів і сіл, зокрема з Іваном Клим'юком з Середнього Березова, Орестом Іванишиним з Городенки, Петром Підлетейчуком і Михайлом Мамчуком з Косова. Через обмеження

в часі вдалось повідомити, що в Косівському районному суді завдяки спільним діям всіх віток ОУН і близьким друзям Кривоноса вдалось відстояти реабілітацію Симчича-Кривоноса, якої йому не давали за всі роки незалежності України. Про мученицьку реабілітацію Народного Героя я опублікував матеріал в часописі «Українське слово. Літаври» за листопад-грудень 2017 р. і роздав газету багатьом учасникам урочистості, а також повідомив, що в Березові завершуємо відбудову криївки Кривоноса, де перебував штаб сотенного і що історичну споруду плануємо відкрити у травні до Дня Героїв України. На завершення Мирослав Симчич-Кривоніс подякував Богові за те, що з гідністю допоміг йому пройти тяжкі випробування долі і не заплямувати честь і гідність свого роду і звання українського націоналіста. «Якби не вік і немічність, — наголосив ювіляр, — то був би там, де нові покоління борються за Українську державу». Подякувавши своїй вірній дружині Раїсі за двох синів, за підтримку і надійний тил, ювіляр звернувся до Бога, щоб допоміг завершити нашу визвольну місію, щоб дав нам сили і мужності згуртуватися і перемогти. На честь ювіляра прозвучала повстанська колядка у виконанні хорової капели «Відлуння», а «Многая літа» стоячи йому заспівав увесь зал.

Січень 2018

МОНУМЕНТАЛЬНА ХОДА ПОЛКОВНИКА АНДРІЯ МЕЛЬНИКА

17 грудня 2017 р. в Івано-Франківську відбулось відкриття і освячення пам'ятника Голові Проводу ОУН після Є.Коновальця, начальникові штабу Дієвої Армії УНР, ініціаторові і будівничому Світового Конгресу Вільних Українців полковникові Андрієві Мельникові.

Він не вивищується з п'єдесталу. Він ніби крокує поряд з нами. По-військовому підтягнутий, інтелігентний, з газетою в руці. І тільки строгі риси обличчя і мудрі очі, задивлені вперед, в майбутнє, відкривають уважному перехожому постать не ординарну — філософа і полководця, мудрого політика і державотворця, «людини з криці і шовку», як про нього говорили друзі і як охарактеризував у виступі на урочистості своє творіння — пам'ятник полковникові Андрієві Мельникові – скульптор Ігор Семак. Таким постав у Івано-Франківську на перетині вулиць Мельника і Сахарова полковник Андрій Мельник. Таким його відкриватимуть для себе не лише жителі обласного центру - міста між двома Бистрицями, міста першого у світі тріумвірату пам'ятників визначним будівничим і борцям за вільну, квітучу, європейську державу Україну – полковникові Євгенові Коновальцеві, його найближчому соратникові і спадкоємцю Проводу ОУН полковникові Андрієві Мельникові і полум'яному революці-

онерові і Провідникові ОУН Степанові Бандері, але і всі, хто цікавиться історією України, її героїчними сторінками, пов'язаними з УНР, ОУН, УПА, дивізією «Галичина», дисидентським рухом, культурно-мистецькими здобутками світового рівня.

— Ми спорудили цей пам'ятник, — наголосив у своєму виступі після освячення пам'ятника і покладання квітів, Голова міста Івано-Франківська Руслан Марцінків, — щоб почерпнути сили і звитяги від наших провідників, від командирів Січового Стрілецтва, творців ОУН і УПА, дивізії «Галичина», таких як присутній тут Михайло Мулик, як сотенний ОУН-УПА Мирослав Симчич-Кривоніс у Коломиї. Ми не забуваємо про них, бо боротьба триває не лише на фронтах теперішньої війни на Сході України, але й всередині України, йде боротьба за зміст Української держави. І нам важливо бути об'єднаними і сильними у цій боротьбі. Історія повинна навчити нас, що тільки об'єднаними силами, єдиною родиною зможемо перемогти у цій боротьбі.

В такому ж ключі утвердження єдності української нації виголосив свій виступ на урочистості і Голова Проводу ОУН і Голова ОУН Богдан Червак. Друг Богдан спеціально приїхав на цю, без перебільшення, історичну подію з Києва і його погляд на теперішню ситуацію в державі пронизує і висвітлює аналогії столітнього виміру:

— Символічно і знаменно, — наголосив друг Богдан у своєму виступі, — що відкриваємо пам'ятник у ці дні, коли українці в Україні і поза Україною відзначають 100-річчя Української Революції. 100 років тому полковник Андрій Мельник разом з полковником Євгеном Коновальцем вступили в бій з московськими окупантами. 100 років ми продовжуємо війну з одвічним ворогом української нації — Москвою. І ці постаті додають нам сили. Сьогодні дуже багато говорять про уроки УНР, які ми повинні засвоїти для того, щоб не втратити нашу державу. Найперший і найголовніший урок, який нам дає полковник Андрій Мельник — це урок єдності нації перед загрозою московської навали. Коновалець і Мельник на відміну від тодішніх діячів ставили інтереси нації і держави вище партійних інтересів. Вже тоді вони розуміли, що гарантом державної незалежності України є не політичні партії, не уряди і парламенти, а Українська Армія, Українське Військо. Полковник Андрій Мельник увійшов в історію як другий Голова Проводу ОУН. Йому судилося керувати Організацією у найважчий період Другої Світової війни. Саме з ініціативи полковника Андрія Мельника були сформовані похідні групи ОУН, які в 1941 році вирушили в Україну і дійшли до стольного Києва. В Києві віддала своє життя за Україну наша славна патріотка-націоналістка поетка Олена Теліга. І я тішуся і радію, що цього року в Бабиному Яру постав пам'ятник Олені Телізі. У 1944 році у німецьких катівнях був убитий за Україну ще один діяч нашої ОУН — Олег Кандиба-Ольжич. Тішимось і радіємо, що в листопаді цього року на його малій батьківщині в Житомирі з ініціативи ВО «Свобода» встановили пам'ятник Олегові Ольжичу. І ось врешті-решт ми відновлюємо історичну і національну справедливість щодо постаті полковника Андрія Мельника у Івано-Франківську. Так твориться історія

Української нації. Так твориться сучасна національно-визвольна боротьба українського народу за державну незалежність України. Цей пам'ятник додає нам сили, укріплює хребет Української Нації. Будуть минати роки, але до цього пам'ятника будуть приходити українці для того, щоб вшановувати справжніх, а не фальшивих героїв. Велика вдячність міському Голові Івано-Франківська Русланові Марцінківу за цей чудовий пам'ятник. Ніколи не забуду як я підійшов до нього і почав говорити про пам'ятник полковникові Андрієві Мельникові. А він мене випередив і каже: «Богдане, мене не треба агітувати. В Івано-Франківську буде пам'ятник Андрієві Мельникові». І міський голова дотримав слова. Велика Вам подяка! Слава Україні! Героям слава!

Зіновій Остап'як, голова Сенату ОУН, 16 років очолював обласну ОУН Прикарпаття. Він нагадав у своєму виступі слова владики Софрона Мудрого про те, що протистояння між українцями буде до тих пір, поки в Івано-Франківську не спорудимо пам'ятники Коновальцеві, Мельникові і Бандері. Тому теперішнє відкриття пам'ятника полковникові Андрієві Мельникові назвав завершальним етапом національного єднання.

А щоб ці слова друга Остап'яка були ближчими до реалій життя, я, Микола Зеновій Симчич, у своєму виступі доповнив цю тезу демонстрацією макету моєї книги «Скеля Українського Духу», в якій висвітлено ті вагомі заходи, які об'єднували споріднені вітки ОУН конкретикою спільних діянь, а не голих слів. Мій вірш «Вибачення», присв'ячений полковникові А.Мельникові, я читав на відкритті пам'ятника великому Українцеві-начальникові штабу Дієвої Армії УНР в його рідному селі Воля Якубова в 2006 році, на закладенні пам'ятного знака на місці спорудження теперішнього пам'ятника в 2015 році, тож важливо було прочитати і біля встановленого мистецького витвору-втілення наших мрій і спільних консолідуючих націю дій. І я прочитав від щирого серця мого вірша «Вибачення». Тішуся, що голова міста Івано-Франківська Руслан Марцінків з розумінням сприйняв важливість доповнювати монументальну ходу єдності ОУН ще й духовною цариною, бо як каже Біблія, Дух животворить…Саме таку ідею єднання всіх українців і громадян всього світу означує моя книга. Я дякую другові Миколі Сулятицькому за чудову передмову до моєї книги і, оскільки, цей матеріал, порадившись з друзями, завершуватиме мою книгу, наведу цитату з передмови, суголосну події відкриття пам'ятника полковникові Андрієві Мельникові: «Знаково, що ідеї М.З.Симчича суголосні і резонують з позицією письменника Юрія Щербака в його романах про смертохристів і особливо в його новітньому романі «Зброя судного дня», в якому автор витворює алгоритм зброї для відстрашення Армагедону. Але на думку М.З.Симчича ще потужнішою зброєю проти антихристів-руйнаторів життя і планети Земля може стати сила нашого християнського Духу, наша колективна Воля і Віра в нашого Бога Ісуса Христа. З метою досягнення цієї колективної Волі і Віри нашої нації націоналісти Прикарпаття маніфестують цю єдність на «монументальному» рівні і вже зуміли втілити ідею спорудження пам'ятників усім керманичам націоналістичного руху». Цю думку друг Сулятицький підкріпив і у своєму виступі на

відкритті пам'ятника полковникові А.Мельникові. Зокрема, він сказав: « Відкриття цього пам'ятника — це чудовий зразок як можна чинити і співпрацювати разом. Хочеться вірити, що ця монументальна символічність нашого міста перейде в духовно-ідеологічну площину нашої української єдності». В ім'я історичної справедливості потрібно нагадати, що цей пам'ятник споруджено з ініціативи Івано-Франківського націоналістичного громадсько-політичного об'єднання «Національний вибір». І тоді, 15 листопада 2015 року, коли було закладено і освячено місце майбутнього пам'ятника, на урочистості про необхідність єднання не лише всіх віток ОУН, але і всієї української нації виголосили змістовні промови Руслан Марцінків, якого ми активно підтримали і закликали всіх містян підтримати на посаду мера Івано-Франківська, тодішній голова Івано-Франківської ОУН Зіновій Остап'як, очільник обласної організації «Правий сектор» Андрій Подільський, голова станиці Галицького братства вояків УД УНА «Галичина» Михайло Мулик, письменник, журналіст і науковець М.З.Симчич, небіж А.Мельника Костянтин Кобрин та його дружина Любомира Джанджалас. І тепер на відкритті пам'ятника своєму родичеві А.Мельнику по чоловічій вітці роду пані Любомира виголосила блискучу і натхненну промову, в якій наголосила, що А.Мельнику були притаманні такі людські риси як вроджена інтелігентність, скромність, велика людська доброта і глибока віра в Господа Бога, що січові стрільці, якими він командував у часі війни, любили його як рідного батька, що високі духовні кола високо цінували його відданість Богові і Україні, а митрополит А.Шептицький, щоб захистити А.Мельника від переслідувань польських окупаційних властей, надав йому посаду інспектора лісів митрополії, адже А.Мельник за фахом був інженером-лісівником, закінчив Віденську лісову академію. Пані Любомира повідомила також, що родина Мельників дуже постраждала від комуно-москальських окупантів: близькі і далекі родичі були вивезені в Сибір, у Томську обл. і в Хабаровський край. Не всі повернулись до рідних домівок: батько небіжа А.Мельника К.Кобрина спочив у холодній сибірській землі на 47-му році життя, а його мама з двома маленькими діточками повернулась до рідного села, але не застала, як кажуть, ні кола, ні двора – все забрали до колгоспу. Все своє життя А.Мельник присвятив служінню ідеї вільної Української держави і вільного Українського народу. Було б не справедливо не згадати в цьому матеріалі і тих друзів, які доклали чималих зусиль до втілення в життя ідеї побудови пам'ятника А.Мельникові, зокрема координатора «Національного вибору»Богдана Юращука, секретаря цього об'єднання Юрія Гудчака, голову Івано-Франківського міського КУНу Євгена Щупака, директора ГО «Івано-Франківське міське громадське об'єднання «Українська справа» Ярослава Гулика, працівників Департаменту містобудування та архітектури виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради, які оголосили конкурс проектів пам'ятника А.Мельникові.

Окрасою і змістовним доповненням урочистості були пісні у виконанні аматорського хору «Золота заграва» під орудою художнього керівника Богдана Парумби. Зокрема, на високому виконавському, патріотич-

ному і естетичному регістрі прозвучали гімни України і ОУН, повстанські і патріотичні пісні.

Оскільки міський голова Івано-Франківська Руслан Марцінків у своєму виступі повідомив, що на урочистості присутній гість із Лондона священик Євген, я, як журналіст і голова Ревізійної комісії ОУН, поцікавився у високого гостя чи відомо йому, що на початку нашої державної незалежності Провід ОУН на чолі з останнім президентом УНР в екзилі, Головою ОУН, нашим земляком Миколою Плав'юком передав для українського посольства в Лондоні два приватних будинки, де були офіси нашої ОУН і чи є на тих будинках бодай інформаційна таблиця про цей дар для Міністерства закордонних справ України. Отець Євген (Іван Стасюк) відповів, що в Лондоні є Українська бібліотека і Українська світлиця і музей. Там проводяться всякі представництва, зокрема нещодавно демонтувались талановиті роботи українського художника Григорія Крука. Щодо будинків, подарованих оунівцями українському посольству, то він знає про це, знайомий з послом України в Лондоні Наталією Галібарденко, що в одному з будинків міститься Консульство України, але чи є на будинках посольства пропам'ятна таблиця про щедрий дар ОУН — достеменно не знає, але при можливості поцікавиться цією темою у працівників МЗС в Лондоні. Хтось із учасників урочистості, а, може, звичайний перехожий з числа спостерігачів за нашим інтерв'ю, кинув репліку, ніби в Лондоні бандерівці і мельниківці кидали одні в одних гальбами пива, на що отримав відповідь в такому ж тоні: а в Івано-Франківську мельниківці і бандерівці разом випивають не тільки гальби пива, але й добірні вина, горілочку і коньячок. На завешення святочного дійства Б.Червак, М.Сулятицький і я (М.З.С.) сфотографувались біля пам'ятника полковникові Андрієві Мельникові з розгорнутим прапором ОУН.

2017

НЕ ПО-ХРИСТИЯНСЬКИ…

По-різному оцінюють історики, аналітики і політологи горезвісний закон про заборону бандерівської ідеології, який нещодавно підписав президент Польщі Дуда. Одні називають його дурістю; інші твердять, що тут зіграв абсурдну роль польський егоїзм і гонор, бо поляки уявили себе абсолютно захищеними через американські військові бази, споруджені на території Польщі і тепер їм начхати на сусідів. Цим «законом» поляки очевидячки скочуються до авторитаризму і диктату, намагаються виставити себе безгрішними і не забрудненими співпрацею з гітлерівцями. Але ж історичну правду не можливо заборонити чи приховати. Відомо про участь поляків у захопленні німцями Судет і всієї Чехословаччини, про дружбу Пілсуцького з Гітлером, який особисто приїздив на похорони останнього; про масову участь поляків у кримінальній поліції і концтабірних структурах гітлерівців. У моїй документальній книжці

«Болід» я розповідаю як мого батька Симчича Миколу Михайловича в 1943 році в Коломиї польські поліцаї Міхал і Єжик з німецької криміналь-поліції взяли в заручники на розстріл, бо десь під Коломиєю було вбито німецького офіцера, і, не зважаючи на те, що тато досконало володів польською мовою, бо служив у польській армії, воював проти німців, але в Коломиї працював бухгалтером в українській кооперації, і через це польські фольксдойчі-поліцаї взяли його в заручники. Тато відкупився від п'яних польських поліцаїв п'ятьма літрами горілки і новими черевиками. Щодо участі польських фольксдойчів у концтабірних структурах нацистів, корисно знати не лише теперішнім полякам, але й багатьом московськоорієнтованим «українцям», що за відмову співпраці з німцями і за відмову відкликати проголошений у Львові 30 червня 1941 року Акт відновлення Української Державності гітлерівці ув'язнили Степана Бандеру, його рідних і багатьох соратників і утримували його в концтаборі «Заксенгавзен» до грудня 1944 року, а двох його рідних братів – доктора економічних наук Олександра Бандеру і випускника Львівської політехніки та філософського факультету Львівського університету Василя Бандеру в 1943 році в німецькому концтаборі «Освєнцім» закатували польські фольксдойчі. Відомі навіть імена польських катів братів Степана Бандери. Того ж року брата Богдана, підпільника з гімназійною освітою, розстріляли німецькі окупанти в Херсоні, де він керував Обласним Проводом ОУН. Не щадили рід Бандерів і москало-совєтські окупанти: 10 липня 1941 року в Києві енкаведисти розстріляли батька Бандери священика Андрія, а двох його сестер – Володимиру і Оксану вивезли в сибірські концтабори. (див книгу Миколи Посівнича «Степан Бандера», Харків, 2015 р.). Чому ж поляки ще й тепер воюють проти Бандери? Аналітики з телеканалів висловлюються і про те, що після катастрофи (?) над територією Росії польського урядового літака з президентом Качинським і його командою на борту, до влади у Польщі прийшли шовіністично налаштовані люди здебільшого замаскованої промосковської орієнтації, які виконують волю Кремля, подібно до того як це по-рабськи змушені чинити владопосідальники Угорщини, які своїми «атаками» на мовний закон України відробляють московські гроші, виділені москалями на будівництво двох АЕС на території Угорщини, тобто насправді йдеться не про мовний закон України, а про примітивну і принизливу для мадярів корупцію. До речі, чому б цей обурливий не лише для України, але й для інших країн світу (Ізраїль, США) польський «закон» не направити на експертизу до Венеційської Комісії, як це вчинили українці з мовним законом? Про замовний характер польського «антибандерівського» закону свідчить і той факт, що поляки не реагують на геноцид польської інтелігенції (26 тисяч офіцерів вчителів, юристів), розстріляних енкаведистами під Катинню. Не реагують на законодавчому рівні і на трагедію під Смоленськом, де сталась аварія з президентським літаком, де загинув президент Польщі Качинський і його уряд. Але що б не казали фахівці, на поверхню міжнародних дискусій випливає кричущий факт – поляки повели себе відносно України не по-християнськи. І цей дурний крок, цей удар

в спину - прийняття закону про заборону «бандеризму», а, отже погіршення стосунків з Україною нанесено тоді, коли українці захищають не тільки себе, але і всю Європу від московської навали. Передова і свідома польська інтелігенція піддала гострій критиці недолугі дії своїх владців, але голос польських інтелектуалів ще не достатньо потужний. Немає жодних сумнівів, що рано чи пізно польські «гарячі голови» схаменуться, або ж їх спонукають до цього більш відповідальні і тверезомислячі партнери з НАТО, і після безглуздого похолодання між Польщею і Україною настане розважливе і мудре потепління. Бо, як пророче сказав в одному з інтерв'ю, яке я опублікував минулого року в українських ЗМІ, твердий український націоналіст сотенний ОУН-УПА Мирослав Симчич Кривоніс: « Українців з поляками повинно об'єднувати спільне майбутнє»! Не сваритись нам потрібно над помилками і примарами минулого, а спільно захищатись від спільного ворога – рашистської Москви. А щоб краще бачити це майбутнє, варто частіше нагадувати полякам, що вони не такі вже й безгрішні, якими себе уявляють. То ж пропоную увазі читачів мій матеріал (відгук на книгу Віталія Процюка «Книга пам'яті», Львів, 1997 р.), надрукований в газеті «Українське слово» (№ 20, 22.05. 1997 р.).

БІЛЬ ПАМ'ЯТИ

«Командування Народних Сил Збройних…видало наказ, щоб жителів села Верховина всіх до одного знищити. Того ж дня 6.6.1945 р. відділи під командуванням капітана Шарого (Szarego) в 12 годині 15 хвилин прибули до села Верховини, щоб здійснити акцію. Акція тривала до 15 години 10 хвилин. Під час акції було розстріляно всіх мешканців українського походження; у молодих було відібрано зброю, яку вони вживали на поляків – що виявилось доцільним (słuszne), бо від них добуто кілька автоматів, амуніцію і гранати. В тому селі були замордовані (zamordowane) 194 особи походження тільки українського».

(Переклад з польської мій – М.З.С.)

Це донесення (архівний документ, віднайдений В.Процюком) польського командира загону капітана Шарого про розправи над мирним населенням села Верховини (Холмщина) майже через місяць після закінчення Другої світової війни зацитовано з «Книги пам'яті» Віталія Процюка, видрукуваній до 50-річчя злочинної акції «Вісла». В цьому документі, до речі, наскрізь блюзнірському і по-садистськи цинічному (бо як це молоді українці «озброєні» автоматами і гранатами, як доносить польський офіцер, дали себе замордувати без жодного пострілу?) віддзеркалено всю трагічність беззахисних українців Холмщини, Закерзоння, Надсяння і Лемківщини, котрих з мовчазної згоди країн-переможців у Другій світовій війні, було кинуто на розтерзання новопри-

значеному промосковському комуністичному режимові тодішньої Польщі.

Віталій Процюк назвав свою книгу «Книгою пам'яті», але її можна було б назвати і книгою болю, бо біль і пристрасть борця за справедливість нуртують на кожній сторінці цієї великої праці, яку звершив… простий вахтер Львівського видавництва «Вільна Україна» у вільний час після нічних чергувань. Тож не дивно, що у вступному слові до книги автор дозволив собі дорікнути урядовим установам, письменницьким та урядовим організаціям, які протягом п'ятдесяти літ замовчували цю жахливу трагедію українців на їхніх етнічних землях. Автор має повне право на такий докір, бо сам був очевидцем, свідком і потерпілим від злочинної акції «Вісла», під час якої тільки з його (В.Процюка) рідні розстріляно понад п'ятдесят осіб, в тому числі і дітей віком від 5 до 10 років. А соратник і близький друг В.Процюка, бухгалтер Львівського товариства «Холмщина» Євграф Романюк оповів мені, що в його рідному селі Береcть Грубешівського повіту в 1944 році в день нападу поляки знищили понад 300 жителів, з яких вдалось встановити прізвища тільки 171 жертви. Окрім поіменних списків жертв акції «Вісла» в книжці В.Процюка вміщено багато документів і свідчень злочинів поляків проти українців, особливо ж про знищення українських церков. Тож хоча поляки вважають себе найбільш віруючими людьми в світі, знищення ними лише на Холмщині і Підляшші у 1918-1939 роках понад 300 українських християнських церков дає підстави стверджувати протилежне.

Приміром, у Велику Суботу 1921 року у місті Холмі, до речі, заснованому українським князем Данилом Романовичем Галицьким, де він і похований, якого Папа Римський коронував на короля України-Руси, в місті, де народився перший президент України Михайло Грушевський, висаджено в повітря українську церкву святих Кирила і Мефодія – слов'янських апостолів-просвітителів, які створили слов'янську писемність. І це поляки вчинили через рік після того, як Армія УНР на чолі з Петлюрою допомогла польській Армії на чолі з Пілсуцьким відбити червону армію на чолі з Будьонним, тобто українці допомогли полякам врятувати не лише Варшаву, але й Польщу, як державне утворення, від большевицько-москальської окупації. А чим віддячили поляки? Інтернували Армію УНР, окупували Західну Україну до річки Буг, ввели «пацифікацію» - нищення всього українського, відкрили для українців перший в Європі концтабір Береза Картузька, а вже після Другої світової війни – концтабір «Явожно», де ув'язнювали і катували не гірше від гітлерівців незгідних з депортацією українців і борців за державність українців – вояків УПА, руйнували і викрадали українські церкви на етнічних українських землях. І це не по-християнськи…, бо знищуються церкви і в наші дні. Тому цілком резонно, причому через скромність простого робітника, яким все життя пропрацював автор книги, після окремих історичних документів не подаються традиційні для подібної літератури аналізи чи роздуми, а тільки… «Чому»?

Наприклад: « Чому? Папа Пій 11-й (Ахіллє Ратті) не став в обороні Христових Храмів, розвалених, знищених, сплюндрованих польськими «християнами» на Холмщині, Підляшші, Перемишльщині, Лемківщині. Ми ж усі християни?

Чому?

Польські католики не віддали греко-католикам катедру в Перемишлі? Викравши серед білого дня церкву, цим самим порушили восьму заповідь Божу: Не кради. І Папа Іван ІІ (Войтило) не в змозі злодіїв поставити до ганебного стовпа? Адже ми повинні бути рівними перед Богом і Апостольською столицею.

Чому росіяни і поляки вважають, що вони мають мати більше прав геть на все, ніж українці?

Чому ми не відплачуємо ворогам за заподіяні нам кривди, знущання над нами, не пам'ятаємо тих, хто мільйонами вивозив наш народ у Сибір, розстрілював сотнями тисяч, мільйонами морив голодоморами, називав нас та найкращих синів нашого народу бандитами, а катів наших величав патріотами»?

Безперечно, що «Книга пам'яті» В.Процюка, гнівно тавруючи і викриваючи нечувані злочини, вчинені окупантами на нашій українській землі, допоможе нам, українцям, у відродженні нашої національної пам'яті і національної гідності, а нашим сусідам – усвідомити, що офіційне осудження злочинної акції «Вісла» відкриє шлях до реальної, цивілізованої співпраці наших народів та їх інтеграції у європейські та євроатлантичні структури. Сміливість визнання гріхів минулого є гарантом недопущення їх у майбутньому.

«Українське Слово», №20, 22.05.1997р.

КРЕАТИВ,

або Анатолій Гриценко за порівняльний аналіз кандидатур на пост президента України

Високий рейтинг лідера політичної партії «Громадянська позиція» Анатолія Гриценка в передвиборчих змаганнях за пост президента України – не випадковість, а результат щоденної, планомірної, копіткої, наполегливої, раціонально і мудро організованої праці з виборцями в усіх областях України, особливо в західних, де електорат відзначається вимогливістю, патріотизмом і принциповістю. Анатолій Степанович не женеться за популярністю чи театральною бравадою. В центрі його уваги – рядовий виборець, насущні проблеми, шляхи їх вирішення, реальні, а не показушні досягнення в оптимізації стандартів життя, невпинному наближенні їх до європейських і, навіть, світових рівнів. Приміром, співпраця з Фондом Фрідріха Наумана Західноукраїнських Обласних організацій «Громадянської позиції», особливо Івано-Франківської на чолі з головою Миколою Ладовським,

відкрило перед партійцями широкі можливості не лише управлінського, але й бізнесового вишколу. Так, 22 лютого 2018 року в Івано-Франківську, в готелі «Надія» відбулась чергова зустріч активу партії і місцевих депутатів з Анатолієм Степановичем Гриценком, який вирішив проводити такі заходи щомісячно, а також в рамках зустрічі присутні мали змогу попрактикуватись в дискусіях планового семінару на тему «Підготовка до виборчої кампанії. Технологічні та практичні аспекти організації ефективної командної роботи», який успішно провів політичний експерт, політтехнолог, експерт з виборчих технологій Микола Філонов. Це була своєрідна розминка лідера «Громадянської позиції» перед насиченим поїздками до районних центрів робочим днем на Прикарпатті, зокрема до Коломиї і Калуша з поверненням до учасників семінару з новими враженнями від спілкування в глибинці. Анатолій Степанович називає таке «ходіння в народ» народництвом. Але під час дискусії на телеканалі ICTV в програмі «Свобода слова» 19.02. 2018 р., реагуючи на прикрі і масові факти продажу голосів виборцями за 200-400 гривень, А. Гриценко, на мою думку, не обережно означив цей спосіб політичної діяльності «народнічеством» по аналогії з російськими народниками XIX століття, котрі, як відомо, боролись за федеративний устрій держави і були терористами-царевбивцями (Желябов, Перовська, Кибальчич, брат Леніна Олександр Ульянов і т.п.). Тому на «розминці» у мене виникло запитання чи не краще розвивати український досвід просвітництва, попередньо, або в процесі боротьби перетворивши олігархічні відверто проросійські, або латентно антиукраїнські телеканали на потужні рупори державницького, національно-демократичного, проєвропейського, а не азійського просвітництва і світоглядного переконання. Друге моє запитання стосувалось кредитів, про які Анатолій Гриценко висловився на тій же телепрограмі як про непосильні борги для України, бо ті кредити розкрадають олігархи. Тому я спитав чи не краще для держави Україна брати кредити і убезпечити їх від розкрадання. А ще добиватись списання боргів, бо українці заслужили на міжнародну підтримку, захищаючи себе і Європу від московської інвазії.

Дослівна відповідь Анатолія Гриценка: «Дякую за цікаві запитання. Перше приймаю… Я використав слово «народнічество», щоб слово «народ» прозвучало. Не маршировать тим, що сидять у Фейсбуці, поміж собою, а йти в маси, в народ. Просвітництво, а це треба всім усвідомить, включаючи і мережі «просвіти», яка ще існує з тих часів (вона має будівлі, заходи і т.д.), щоб сама активно включилась, як громадська організація, бо ми політична партія і тут треба делікатно. Але ті люди, які мають певний рівень довіри і підтримки, могли б сказати своє слово. Я думаю, що і церква могла б сказати своє слово. Бо сумно, коли люди зранку йдуть до церкви, а потім голосувать і вся фальш виходить. Без людей зміни влади не відбудеться. Люди повинні включитися розумом, серцем, вірою, довірою. Тоді це буде зробити легко без потрясінь, без майданів. Над тим нам усім треба працювати, не залежно від того хто якого кандидата чи яку партію підтримує. Тим більше, що це на нашій пам'яті було. Я нагадаю вибори

1990 року при комуністах були чесними, прозорими, не продажними і тоді можна було будь-кому із присутніх стати депутатом. І тоді насправді піднялися національно-демократичні патріотичні сили і вони стали депутатами, маючи одну зарплату в кишені. І тоді було волонтерство. Не було продажності. І тоді ніхто нікому не влаштовував брудних, чорних піарів і всього іншого в таких масштабах, як це є зараз. Я цей період пам'ятаю: коли дзвониш на будь-який завод секретареві парткому і кажеш, що наш кандидат приходить, Омельченко приходить і Возняк приходить. І вони організовували зустрічі. Приходили люди і вони виступали, всі троє кандидатів і не було ніяких проблем. Тому це важливо. Те, що торкається боргів – два моменти. І це не або-або, а одне і друге. Ясна річ, що коли ми беремо будь-який кредит, або технічну допомогу, або грант, або заходить інвестиція під гарантії уряду чи приватна, то кошти треба використовувать по-перше, за цільовим призначенням, по-друге, ефективно і по-третє, не красти. Тому це завдання завжди стоїть. Механізми контролю є. Є структури, які це контролюють. Є стимули, які до того спонукають. Є механізми примусу, якщо хтось виходить за рамки. Але я говорив і зараз кажу нашим зарубіжним партнерам: перестаньте давати кредити, бо ми не повернемо їх уже зараз. Бо вже зараз обсяг кредитів захмарний. Ми вже перейшли червону межу. Тіло кредитів, які набрали під високі відсотки і продовжують набирать, плюс ота угода про реструктуризацію, яку підписали Гонтарева, Яценюк і Яресько і благословив Порошенко у 2015 році, заклала крім власного тіла кредиту додаткові виплати, які експерти, як от Пинзеник, підрахували понад 100 мільярдів доларів. Ясна річ, що це каміння на ногах України і кожного українця. Ми цього не витримаємо. Або нам доведеться все розпродать. Такого не буде. Відповідальна влада скаже, що навіть якщо хтось вчинив помилки – не будемо нищити самі себе як народ і держава. Таким чином підуть на реструктуризацію, спишуть, як багатьом списали, врахують фактор, про який Ви сказали, врахують інші фактори, зрозуміють. Якщо не зрозуміють – значить дефолт, повна санація фінансів. Нехай сприймають. Ну, як інакше? Тому я попереджаю завчасно – не давайте нових кредитів. Подивіться – влада… «Ми потєрпєлі ще одну побєду…». В листопаді з міністром фінансів Данилюком взяли новий мільярд зовнішніх запозичень під 7,3 відсотки плюс за обслуговування. Увага, понад сім! А в своїх людей, які доларами кладуть, наприклад в Ощадбанк, дають максимум чотири відсотки. Тобто в середині країни дешевші. Візьміть у людей і набагато більші обсяги. Дайте їм 5, або 6 % і люди понесуть. А ви там понад 7 берете, а свої не використовуєте. Йдуть грубі помилки нацбанківські і тому, що воно для них чуже; для тих, хто при владі, Україна – це не держава, не батьківщина, для них – це територія, де заробляють гроші, плюс крадуть гроші. Олігархи легко розсіюються по світу. У них є свої вілли, свої яхти. Вони фактично там і жили. Ось чому я на цьому акцентував. Але Ви праві по суті».

В рамках ранкової «розминки» лідер «Громадянської позиції» дав відповіді і на інші актуальні запитання, зокрема, його обурило брутальне поводження правоохоронних структур з колишнім президентом Грузії

Михайлом Саакашвілі, якому було законним чином надано громадянство України, а коли він перебував за кордоном, це громадянство було забране. «Такого не було у ставленні до інституту громадянства ніколи, - наголосив А.Гриценко,- ні при Кравчукові, ні при Кучмі, ні при Ющенкові, ні при Януковичі. Не викидали із своєї країни громадян. Подобався, не подобався, когось діставали дуже сильно… (мені (М.З.С.) чомусь згадались Гонгадзе, «Небесна сотня»… і подумалось, що все таки краще бути вивезеним чартерним рейсом за кордон до своєї рідні, ніж бути обезглавленим і валятись в ямі, прикиданим землею, хоча бути вбитим тітушками подібно як журналіст Веремій, а вбивцю випускають прямо із зали суду – теж не весела перспектива… складно все, дуже складно, але можливість порівняльних аналізів вселяє надію на можливість позитивних перемін). Тому це не питання Михайла,- продовжив свою думку Анатолій Степанович,- до нього ставляться по-різному: хтось поважає, хтось не дуже, хтось нейтральний, але йдеться про питання захисту базових прав і свобод громадян. У нашій партійній програмі – це ключове, пріоритет номер один – захистити громадянина, права, свободи, власність. І плюс ми бачимо намагання «розчистити поле». Тому, що соціологи сказали, що в першому турі Порошенко перемогти не може, не набере понад 50 відсотків голосів. А в другому турі тим більше. Він у другому турі перемагає тільки Бойка, Рабиновича і Ляшка. Всім решта пролітає. Мені пролітає найбільше. І від того вони нервують, не сплять. Ну, нехай не сплять. Як у тому анекдоті… Якщо мене оберуть президентом – я відновлю громадянство Михайла Саакашвілі, не залежно від того як він буде ставитись до мене, до нашої партії і до нашої політики. Навіть якщо буде нещадно критикувати. Але це – право громадянина. Ваше чи будь кого іншого».

Оскільки йдеться про мільйони українських громадян, які в силу обставин опинились за кордоном, то позиція Анатолія Гриценка досить переконлива – навіть попри діючий безвіз опинитись без громадянства рідної держави, де залишилась рідня, хата, город, квартира, тощо, видається ситуацією дикою, абсурдною і загрозливою, бо в такий спосіб Україна може стати країною без українців, тобто без корінної нації. І не легше від того, особливо автохтонам, що українцями називатимуть себе агресивні нацменшини, ватники, совки, сепаратисти, які вже, судячи з віршованих опусів, мислять себе сомалійцями, моторолами чи гіві…, а ще – невидимками-сірійцями, яким американські вояки в Сірії допомагають перетворюватись на невидимок без громадянства чи національності. Це – питання вибору… В такому ракурсі висловився про «іх там нєт» Анатолій Степанович, відповідаючи на питання про ситуацію на Донеччині і Луганщині і про перспективи з міжнародними миротворцями. Справді, хоча зараз такий стан, що порівняно з Іловайськом і Дебальцевим бойових дій немає і очевидно цей етап завершений, але від того не легше, бо довідуємось кожного дня із ЗМІ, що гинуть наші бійці від снайперських куль і від артобстрілів. Це – трагедії, які приходять у домівки, які руйнують життя близьких і рідних, які постійно змушують людей жити в стресі. І найгірше – це те, що деморалізує армію на фронті. Отим солдатам най-

тяжче. І як би це не звучало дико, але коли вони воювали їм було легше. Тоді були завдання, мета, тоді концентрували, відвойовували, а коли сидять в окопах, а по них стріляють снайпери, БМП, танки, артилерія і не завжди є накази стріляти у відповідь – це деморалізує. Анатолій Гриценко у цьому випадку радить владі і в першу чергу військовому командуванню вивчити досвід Ізраїлю і діяти таким самим чином: підступний постріл снайпера, вбили нашу людину під час перемир'я – сконцентрувались і врізали так, щоб їх десятки лягли і щоб більше снайперам ворожим не хотілося чіпати нас. Перемир'я значить перемир'я. Отак як робили американці по «іх там нєт» в Сірії. «Іх там нєт», - сказав Путін. А тепер їх справді там нєт. Нанесли удар і стерли з лиця землі. Тільки так вони сприймають реальну позицію. А що торкається дипломатії через можливе формування миротворчого контингенту – це варіант, який з певною імовірністю може спрацювать. Він потрібний тому, що Україна з Росією це питання не вирішить. Протилежні позиції, і Путін стоїть на тому самому, на чому стояв чотири роки тому: «Іх там нєт», в супермаркеті накупили зброї, «Россія не сторона, Россія нє будєт брать нікакіх обязатєльств, Россія нє будєт подпісивать нікакіх документов по міротворчєству с ООН, пускай подпісивают ЛНР і ДНР, Україна – то іх внутрєнній вопрос» і т.д. Це цитати з усіх тих консультацій і напрацювань у групах високого рівня, які є не публічні. До речі, в одній з цих груп А.Гриценко бере участь. Отже ситуація така: детально пророблені кілька варіантів миротворчих контингентів і військовий компонент і цивільний, і поліцейський компонент, прив'язані до територій, до мандату, до завдань, до етапів – все це є. Як тільки буде воля прийняти таке рішення, то воно може бути реалізоване. Ці документи вже лежать на столі і в Порошенка, і в Путіна, і в Макрона, і в Меркель, і в Трампа. Прогноз коли таке рішення може бути? Точно не до переобрання Путіна і відсотків на 95 – поки не буде сформована нова Українська влада. З двох причин, вважає А.Гриценко: по-перше, Порошенко і його команда сприймаються як недоговороспроможні, які не виконують того, що вони підписують і обіцяють у всіх сенсах – з МВФ, з кредиторами, з Європою, в Мінську, де завгодно. Зобов'язання беруть – потім не виконують. Розраховувати на такий потужний міжнародний пакет, який буде коштувати десятки мільярдів доларів, який задіє десятки країн – вони повинні бути впевнені, що Українська влада його сприйме, якщо сприйме і коли сприйме, то його виконає, забезпечить від себе залежне. Це на роки. Бо другий фактор – ця влада – підстрелена качка, вона думає кому втікти, кому як гроші вивезти, встигнути в літак і т.д. Очевидно вже домовлятись не будуть. Така наступальна позиція Анатолія Гриценка.

Але на семінарі політолог Микола Філонов, висвітлюючи різноманітні політтехнології у рубриці «Вибори – це війна»!, звернув увагу учасників дискусії на той момент, що діюча влада і чинний президент досягнення у припиненні війни на Сході України (введення міжнародних миротворців, повернення окупованих територій, вибори за українським законодавством) можуть перетворити на «парад перемог» саме напередодні виборів. І цей карт-бланш, цей сценарій аж ніяк не

віртуальний, а готується фахівцями. Як на це реагуватиме «Громадянська позиція»? Висловлювалось ряд цікавих пропозицій і варіантів, які політолог оцінив схвально і в підсумку нагадав, що коли окуповані території повертаються без бойових дій, то, значить, є домовленості, тобто договорняки на найвищих рівнях. Порахуймо ціну України і зрозуміємо хто є хто.

Актуальною і не зовсім зрозумілою для багатьох українців є тема формування «Дружин». Хто вони? Які цілі переслідують? Лідер «Громадянської позиції» висловився з цього питання не однозначно. Він, зокрема вважає, що там, де механізми самоорганізації людей йдуть з низу від серця, від розуму, від потреб зробити щось важливе для міста, для села, для селища, особливо там, де державу заносить, або держава бездіяльна – це підтримується. Приміром, є мирна акція – «Дружина» охороняє периметр – це плюс. На майдані ми ходили і перевіряли, щоб там ніхто не випив, не обкурився, щоб був мир і спокій, то в режимі дружин все абсолютно нормально. Коли тітушки пішли зі зброєю – мужики самі організовувались в мікрорайонах, в селах і захищали себе і територію від потенційних атак. Фермер, який чесно засіяв, а приїхали збирати урожай інші, тоді організовуються і захищають свою працю, свій доробок – це нормально. А далі пішли відтінки сірого і чорного. Тому, що дуже часто у нас буває, що чим далі від війни, то більше ветеранів, чим далі від Чорнобиля, тим більше ліквідаторів, чим далі від Майдану, тим більше героїв, чим далі від АТО, тим більше в камуфляжі добровольців, героїв і т.д. Багато хто цим спекулює. Насправді може бути кримінал і рейдер, як у кіно «Місце зустрічі змінити не можна», пам'ятаєте Фокс… Є і такі приклади. Тобто тут уже пішла сіра зона. Так само, як і активісти об'єднуються: тільки якийсь будівельник законно по білому починає щось будувать, тут же прийшли з плакатами – ми не дамо! І тут же називають ціну… В Києві таке є і в інших містах. І знаємо назви, і знаємо сили, і розмовляємо з будівельниками, і вони кажуть, що нічого не можуть зробити. Так само по банках шастають: називають таксу і запевняють, що тоді не будуть вікна бить. Тобто відбувається девальвація цінностей і підміна понять, яка руйнує мораль і етику. А от чорна частина – це коли дружини, або бригади, зрощені з криміналом, формуються олігархатом, або міністрами-силовиками. Це категорично не припустимо. Бо хто коли і які завдання їм поставить – це точно буде за межами закону. До чого вони готуються? До захисту своєї власності, захоплення чужої, до впливу на вибори, до впливу на цю владу чи на наступну? Хто мав би дати відповіді на ці питання? СБУ і МВС. Колишній Міністр оборони Анатолій Гриценко вважає, що на місці президента України викликав би Голову СБУ і Міністра МВС – дати чітку доповідь хто за цим стоїть, хто фінансує, які ставить завдання і ваші пропозиції. Якщо приходять і розводять руками – обидвох звільнити тут же. Тому, що я знаю, що вони знають, а дехто в тому бере участь. Тому тут гратися не можна. Маючи таку кількість нелегальних стволів на руках, маючи стільки людей психологічно травмованих, маючи понижену планку сприйняття болю і крові абсолютно ясно, що держава повинна контро-

лювати ці процеси і не допускати будь-яких загострень. Коли мова йде про приїзд ззовні для вирішення якихось місцевих питань, то не завжди бувають негативні наслідки. Іноді буває так, що, наприклад, підкупили і ліс-кругляк возять і всі мовчать, бо підплатили. Тому зовнішній приїзд, чи автомайдан дозволяють виправити ситуацію.

Після поїздки до Коломиї Анатолій Гриценко знову повернувся до учасників семінару, щоб поділитись тими враженнями і думками, які виніс від зустрічі з коломиянами. Найбільшою проблемою на шляху до перемоги лідер «Громадянської позиції» вбачає в настроях людей. Велика кількість людей готові продавати свій голос. Лікарі, вчителі, ті, що мають малий бізнес, тобто середній клас, масово готові продавати свої голоси. Думають тільки про заробітки, а не про голосування. Як це подолати? Нам усім треба знайти рецепт. Інакше Україна втратить свою перспективу. Це – найбільша проблема. Проблема, якої немає в Чехії, чи в Литві, не кажучи про Німеччину чи Францію. Ясно, що ми не будемо йти шляхом «засівання», навіть якби хотіли, бо не маємо таких ресурсів.

Як це здолать? Бо навіть, маючи над іншими конкурентні переваги, не маючи історії обманів, «кидків», яким чином здолати цей бар'єр? Якісь механізми шукати треба. Десь якось треба зачепити людей за живе, щоб схаменулися. Але ми думаємо передусім про Україну, тому ці передвиборчі проблеми малі в порівнянні з тими, які виникнуть після виборів. Найперша проблема – зовнішній борг. Величезний за обсягом – понад два трильйони і двісті мільярдів гривень. І цей борг зростає, бо нові борги беруть і валять гривню. І плюс та угода про реструктуризацію, підписана в 2015 році до 2019 року, а потім стрімке зростання виплат. Загалом ще плюс понад 100 мільярдів доларів виплат. Це – катастрофа. Це – те, що передає нинішня команда. Держава цього не потягне. Поки-що цю проблему замовчують, бо до кінця каденції чинного президента цих виплат робити не треба. Приблизно 115 мільярдів виплачуємо щороку. Потім буде набагато більше. І це буде якраз тоді, коли після виборів будуть найвищі очікування. Але є ще проблема субсидій, олігархату, енергетики, завищених тарифів – оцей весь клубок потрібно розв'язувати. Отже, будується не громадянське суспільство, а суспільство рабів, які сидять на субсидіях. Це точно не Європа, це – щось інше. Люди не хочуть працювати, немає стимулів. Тому наступна проблема – масова еміграція на закордонне заробітчанство. Знайти толкового менеджера чи комбайнера з оплатою 10 тисяч доларів чи 25 тисяч гривень відповідно – проблема, бо вони всі за кордоном більше заробляють. Знайти просто енергетиків для промислових підприємств неможливо. Навіть водія снігоприбиральної сучасної машини знайти не можливо. Всі на закордонних заробітках. Це не наша потуга і мета сісти в крісло Порошенка чи Гройсмана. Йдеться про те, щоб відвернути країну від прірви. Через років три в країні може нікого не залишитись. Створюються умови, щоб українці виїздили з України. І цей фактор еміграції здійснює вплив і на вибори. Бо коли будуть такі поняття як реєстр виборців, хто за кого і як проголосує чи не проголосує – хто цим скористається – ми це розуміємо. Тому ми проводимо роботу в

плані об'єднання наших зусиль. Ця співпраця повинна завершитись висуненням одного кандидата від цілого блоку об'єднаних сил. Тимошенко вважає, що вона вже президент і заявила, що ні з ким не буде об'єднуватись. Можливо це й на краще… Але решта повинна спрацювати на одного кандидата. Ефективність і результативність цих зусиль по об'єднанню можна очікувати на початок літа. Якщо чесна соціологія, то «Громадянська позиція» зараз на третьому місці. Але нам треба увійти в двійку, увійти у другий тур. Потрібні нові люди, нові ідеї, щоб привертати до нас увагу. Анатолій Гриценко відзначив ініціативу і активність у цьому плані Миколи Ладовського.

На жаль, ніхто з виборців не читає програми чи статути партій. 70 % виборців вибір здійснюють за телевізором. Стільки ж відсотків виборців обирають кандидата за зовнішнім виглядом, тобто шукають собі сексуального партнера, який потім 5 років виконує свою функцію. І тільки 10% - це зміст, месидж. Це не мої висновки. Це досвід показує, дані науки. Олігархів проблеми України не хвилюють. В разі загострення кризової ситуації вони роз'їдуться по своїх закордонних віллах і маєтках. Для них Україна – територія для заробляння грошей. Тому якщо не ми, то хто? Тому передвиборча робота буде складна і навіть фізично небезпечна. Але ми це зробимо, ми відвернемо падіння України в прірву. Колись нас Україна згадає. Сподіваємось, не злим, тихим словом.

Сприйнявши як головний месидж Анатолія Гриценка думку про необхідність об'єднуватись з якнайширшим спектром політичних сил, партійці поцікавились з ким конкретно ми готові до спільних дій на виборах. Анатолій Степанович висловився конкретно: «Самопоміч», «Рух нових сил» (при певних застереженнях щодо постаті М.Саакашвілі), «Європейська партія України», «Народний контроль», «Демократичний альянс», можлива співпраця з «Правим сектором», Народним Рухом, ОУН, «Автомайданом», до якого входить син Гриценка, з справжніми АТОвцями, з «Силою людей». Уточнення: мова йде про центральний рівень; на регіональному рівні є певні нюанси: зближуємось не партіями, а людьми, десь нам ближчі люди від БПП, десь від «Свободи», десь співпрацюємо з «Укропом», десь навіть з «Батьківщиною». На поведінку місцевих депутатів не завжди можуть вплинути центральні партійні органи. Тому на місцеві вибори будемо висувати тільки членів партії. Якщо не шукатимемо компроміси, то задовольнятимемось тільки мріями, бо своїми силами не впораємось. Від учасників зустрічі прозвучало багато пропозицій як будувати передвиборчу діяльність, щоб переваги нашого кандидата і нашої партії були переконливими, торкнулись розуму і серця найширших мас виборців. Тому я (М.З.С.) запропонував робити порівняльний аналіз кандидатур на пост президента і починати з того, що в разі загострення ситуації в Україні, висловлюючись образною системою письменника Чорногуза, всі «претенденти на папаху» втечуть, розбіжаться під свої закордонні «криші», і тільки такі як Анатолій Гриценко стоятимуть твердо на нашій українській землі і разом з нами вирішуватимуть як долати кризову ситуацію, як зберегти державу і народ. Анатолій Гриценко подя-

кував мені за таку пропозицію і сказав, що порівняльний аналіз спрацьовує, що ще в штабі Ющенка вони це робили, порівнюючи кандидата Ющенка з кандидатом Януковичем. Коректно поставити бодай десяток запитань, починаючи з таких: сидів чи не сидів; має офшори за кордоном чи не має; мільярдер чи ні; син служив у АТО чи сховався в парламенті; має сині трасти чи не має; має віллу за кордоном чи не має; використовує свою посаду, щоб отримати тендер на свої підприємства чи не використовує і т.д. І підрахувати кількість набраних балів. Найімовірніше рахунок буде 9:1. І це – креатив!

2018

«НАЦІОКРАТІЯ» МИКОЛИ СЦІБОРСЬКОГО, АБО ХОЧЕШ МИРУ – ГОТУЙСЯ ДО ВІЙНИ

28 березня 2018 року в приміщенні Івано-Франківського міського Центру патріотичного виховання учнівської молоді ім. Степана Бандери відбувся Круглий стіл, присвячений 120- річчю з Дня Народження полковника Армії УНР, ідеолога українського націоналізму, члена Проводу ОУН, інженера Миколи Сціборського (1898-1941).

Відкриваючи захід, директор Центру Галина Савченко наголосила, що вшанування пам'яті М.Сціборського відбувається з ініціативи її заступника Мирослава Нагірного, котрий у свою чергу повідомив, що в нашій обласній бібліотеці майже нічого немає про ювіляра, а те, що є – нікому не відоме, ніхто не читає. Приміром, першим читачем за минулі 22 роки наявної в бібліотеці книжечки «Державницький чин Миколи Сціборського» (1996 року видання) був саме він, Мирослав Нагірний. І докорами тут нічого не зарадиш. Міхновський, Сціборський, Вассиян, Бойдуник, Полтава, Бандера, Стецько та ін. – імена цих творців ідеології і практики українського державотворення, тобто українського націоналізму, золотими літерами мають бути занесені не лише на сторінки історії України, але і в серця і в свідомість всіх українців. На жаль, окупаційні режими привчили українців боятись українського націоналізму, тобто самих себе, як чорт ладану, тим більше світочів національної ідеї, яких у відеоінтерв'ю, продемонстрованому на КС, І.Фаріон назвала «безсмертними людьми в нашій історії, культурі і політиці». Так, справді вони є небезпечні для тих симулякрів, які творять сучасну українську політику. Порівнюючи творчість Сціборського з Д.Донцовим, пані Фаріон висловила переконання, що до Донцова взагалі рівнятись практично не можливо, але оцінки Сціборського надзвичайно точні і вичерпні. Своє переконання п.Фаріон підкріпила цитатою

М.Сціборського про демократію із його книги «Націократія» (1935 р.): «…партійні чинники послуговуються різного роду груповими блокуваннями, закулісними інтригами, неморальними компромісами, підкупом і корупцією, як також штучними засобами впливання на суспільну опінію в бажаному напрямі, просовують і викривлюють значення самого виборчого принципу і перетворюють проголошену демократію за святая святих -свободу слова і думки - в спекулятивний середник в збаламучення, засліплення, обдурення і провокування народних мас з одною метою - виманити з них якомога більше голосів за кандидата даної партії». Хіба це не про теперішнє передвиборче сьогодення? Багато актуального знаходимо і в таких працях М.Сціборського як «Демократія», «Сталінізм», «О.У.Н. і селянство», «Земельне питання», «Україна в цифрах». Відповідно до проекту Сціборського Україна повинна бути суверенною, авторитарною, тоталітарною (тоді «тоталітаризм» був у моді – прим. М.З.С.), професійно становою Українською державою. Проте він пропонував різні форми власності: кооперативну, муніципальну, державну, особливо коли йдеться про стратегічні підприємства і обов'язково Україна – це власність, бо на його думку це відповідає людській природі.

Праця М.Сціборського «Націократія» починається з огляду тих теорій, які існували на той час, в т.ч. і про демократію. Тому в першу чергу ведучий КС Мирослав Нагірний надав слово доценту кафедри філософії, соціології та релігієзнавства Прикарпатського Національного університету ім. Василя Стефаника Ярославу Гнатюкові, котрий у своєму аналітичному виступі окреслив актуальні концепції державного будівництва не лише в працях Сціборського, але й у творчості таких його сучасників як Липинський, Донцов та ін. Ці концепції на думку вченого треба актуалізувати і в нашому державотворенні, а не захоплюватись чужинцями, як от концепцією «відкритого суспільства» Копара, концепціями демократії чи власності. Філософія вчить до всього ставитись критично. Приміром, на думку Сороса немає ніякого «відкритого суспільства», бо це ідеал, навіть Америка не може бути відкритим суспільством, бо це – критичний аналіз, контроль за владою, за її рішеннями і таке інше. А сучасне суспільство крім критичних функцій демонструє маніпулятивну функцію (підкупи виборців, підтасовка голосів, тощо), бо влада намагається довше утриматись біля прибуткового керма. Але це не йде на користь суспільства. Це протиріччя намагався пояснити Черчілль відомим висловом, що немає системи гіршої ніж демократія, але ніхто ще не придумав кращої від неї. Ідея націократії Сціборського полягає в тому, що нація має бути центральною, тобто первинною, а спілка, держава – тільки інструментом в реалізації національних інтересів. А в нас весь час наголошується на пріоритет держави. В цьому напрямі працювали і відомі галицькі правники Станіслав

Дністрянський, Володимир Старосольський, зокрема про спільноту і спілку. Спільноту вони ототожнювали з нацією, а спілку з державою. Пан Гнатюк повідомив, що його аспірантка досліджувала відкритість і закритість суспільства в новітній філософії, аналізувала концепції і Липинського і Донцова і дійшла висноку, що не можна однозначно сказати, що вони виходили з концепцій «закритості» чи «відкритості», вони виходили з інтересів нації. Якщо вони вважали, що є можливості демократичних процедур, то вони їх дотримувались. Але якщо в тих умовах 40-их років вони вважали, що треба десь себе обмежити з метою виживання і творення нації, то вони виступали за жорсткі міри. Це означає, що в працях теоретиків українського націоналізму в т.ч. М.Сціборського є багато ідей, які ми можемо використати. На жаль ідеї Сціборського ще мало вивчені і поширені. В тому і важливість проведеного КС, що ці питання піднято, розглянуто з позицій сучасності: що можна взяти з їхніх ідей і реалізувати в інтересах розвитку нації і Української держави. Відомо, що окупаційний московсько-радянський режим і навіть окремі політики часів незалежності критикували націоналістів, зокрема ідеї Сціборського. Але оцінювати критиків, які не вивчили ґрунтовно праці теоретиків українського націоналізму і не подолали стереотипів підколоніального мислення, це – марна трата часу. Дослухатись треба до таких, як Юрій Левикін, член Проводу ОУН, котрий у статті «Націократія Миколи Сціборського і сучасні реалії» (2007 р.) акцентував увагу на тому, що змінилося від 1935 року, наскільки його ідеї актуальні і чи можуть впроваджуватись. «Об'єктивно, - пише Ю.Левикін, - найрозвинутіші країни світу є парламентськими демократіями чи то у формі президентсько-парламентської, чи парламентсько-президентської, чи канцлерської республіки, чи конституційної монархії». Але згадаймо такі країни світу як Саудівська Аравія, Об'єднані Арабські емірати, Оман, інші країни, то дійдемо висновку, що Конституція якщо в них є, то практично формальна. Ватикан Конституції не потребує. Тобто є вийнятки і ті держави почуваються не зле. Коментуючи статтю Левикіна, М.Нагірний згадав ще й Білорусь, де демократії дуже мало, проте і США, і європейські країни змушені десь ігнорувати, десь погоджуватись з тим, що витворяє бацька Лукашенко. Подібно сприймають, на думку М.Нагірного, і Китай. Отже, теорія націократії має право на існування, бо ми не можемо однозначно виступати за демократію і ніякої абсолютної монархії. І щоб підкріпити ці думки М.Нагірний знову надав слово Ірині Фаріон (увімкнув відеозапис): « Один європейський політик казав: «Коли вам запропонують обрати між війною і ганьбою і ви оберете ганьбу, то ви отримаєте і війну, і ганьбу». Хіба ми не отримали і війну і ганьбу? А Степан Полторак казав ще крутіше: « Коли між хлібом і свободою ви оберете хліб, то втратите і хліб і свободу». Отже, націократія Сціборського закликала до

внутрішнього бунту, до внутрішньої сили. При цьому Сціборський застерігав, шо «фашистівська рада повністю акумулює владу в своїх руках». Але з боротьби народжується добрий плід. Тому І.Фаріон вважає, що «Націократія» дала можливість в 1943 році молодим людям взяти до рук зброю і змагатися з трьома тоталітарними режимами: німецьким нацистським, польським і комуністично-московським». В цьому ж відеоінтервю І.Фаріон прокоментувала і трагічну смерть-вбивство М.Сціборського і його побратима Сеника: «Звідки Сціборський взявся в Житомирі?. Відомо, що він народився в Житомирі 28 березня. В 1941 році у складі похідних загонів ОУН Сціборський опинився в Житомирі. Коли він ішов містом із Сеником, то в Сеника вистрілив незнайомець. На цей вистріл Сціборський обернувся і йому вистрілили в лице. Йому надали медичну допомогу, але поранення було не сумісне з життям. Він помер. А за іншими даними навпаки - цієї допомоги йому свідомо не надали. Точно сказати важко. Але відразу пустили чутки, що це – міжусобна боротьба в середині ОУН. Насправді Степан Бандера в той час перебував у тюрмі німецьких нацистів – був арештований у серпні. Поранення Сціборського було в липні. Тоді Лебідь, який очолював міністерство безпеки в уряді Я.Стецька, видав комунікат, що Бандера немає жодного стосунку до вбивства Сціборського і Сеника. На сьогодні відомо, що Сціборського і Сеника вбив працівник НКВД на прізвище Полуведько. Звичайно, що це було на руку німцям, бо вони розуміли, що вчинити повстання проти німців можуть тільки українські націоналісти». Коментуючи слова І.Фаріон, М.Нагірний висловився про те, що це вбивство було вигідно всім ворогам України. До того ж не забуваймо, що німці і совєти були союзниками до червня 1941 року. Оскільки працям Сціборського часто наклеюють ярлики фашизму, М.Нагірний навів такі цитати з «Націократії»: «Український націоналізм, признаючи за фашизмом велику заслугу, дійсно наближуючись до нього своїм ідеологічним змістом, є водночас рухом наскрізь оригінальним і від нікого не залежним», «Український націоналізм не обмежує свою творчість копіюванням чужих зразків. Будуча Українська держава не буде ні фашистівською, ні соціал-демократичною». Тобто Сціборський намагався творити свої справді оригінальні ідеї. Десь він відштовхувався від тих ідей, які були популярними на той час, але він намагався все позитивне переносити на український грунт. Щодо книги Сціборського «Сталінізм», то вона була тричі перевидана і навіть в наш час не втратила своєї актуальності. Приміром, в Росії нещодавно вийшов фільм «Смерть Сталіна», але його заборонили. Інакше Росія не може зреагувати, бо сталінізм там переріс в аналог гіпертрофованого фашизму і набрав ще страшніших ознак, які вилились в т.зв. рашизм.

«Питанням націократії займались також Бочковський і Федун- Полтава, - наголосив у своєму виступі кандидат політичних наук Богдан Максимець. – Однак у них було зовсім інше розуміння саме націократії. Бочковський розумів націократію як владу нації і розмежовував дві націократії (демократичну і автократичну паннаціократію, як він називав націократію Сціборського). Петро Федун-Полтава критикував принципи демократії як форми політичного режиму. І це була обґрунтована критика». Б.Максимець висловив також припущення, що якби Сціборський прожив довше, то переглянув би свої концепції в т.ч. і сталінізм, і демократію так, як це зробив Д.Донцов, бо побачив до чого призвели фашизм, нацизм і сталінізм. В основу націократії Сціборського було покладено діяльність синдикатів, організованих на професійному принципі виробничих груп. Це щось на кшталт профспілок, які висували своїх кандидатів, але вони мали бути під контролем держави. Провідною ідеологією мала бути ідеологія Українського Націоналізму. Подібно як в Італії будувалась корпоративна держава – цей принцип мав втілитись і на українському грунті. Критична позиція Полтави щодо націократії зводилась до ототожнення останньої з фашистським режимом гітлерівської Німеччини і сталінізмом в Радянському Союзі. В підсумку навіть самі націоналісти після війни тлумачили націократію як демократичну формацію, тобто владу нації, при якій буде існувати свобода діяльності політичних партій. Полтава навіть висунув концепцію організованої демократії. Позитивним у працях Сціборського Б.Максимець назвав концепцію національної революції, як тяглого державотворчого процесу, спрямованого на забезпечення гідного існування української держави, бо національна революція і далі триває, оскільки потрібно вживати багато заходів, щоб подолати негативні явища духовного і суспільного життя, які склалися в наслідок віковічного поневолення. Ми це відчуваємо в Україні, бо процес нашого державотворення справді відбувається як національна революція. Адже в 90-их роках при владі залишились ті, що й були раніше, комуністи і будували Україну як колишню УРСР. Як позитив у «Націократії» Б.Максимець відзначив трактування автором держави не як «крамнички, до якої ходять за потребою». В цих словах він навіть провів аналогію з крилатим вислововом президента США Кеннеді: « Не запитуй, що держава зробила для тебе, а в себе спитай, що ти зробив для держави». Отже, кожен громадянин України має все робити, щоб зміцнювати Українську державу.

Оскільки оцінки «Націократії» у виступах згаданих ораторів чи радше дискутантів були не вельми об’єктивними, то М.Нагірний навів ще одну цитату з цієї книги: « У фашистівській та інших диктатурах також заховані певні не корисні елементи. Вони в ембріональному стані, але прийде пора, коли їх діяння ставатиме все

виразніше. Тоді постане питання перегляду цих систем, певних корективів відповідно зміненим умовам і нормальній потребі громадянина бути не лише об'єктом авторитарного обов'язку, але й суб'єктом творчого права. Від чуйності націоналістично-авторитарних диктатур до цих органічних потреб суспільного розвитку залежатиме буть дальший поступ, буть закостенілість і деградація отих систем». Ця цитата доводить переконливо, що Сціборський не догматично, а цілком творчо і об'єктивно аналізував існуючі на той час тоталітарні режими і системи.

Володимир Сабадуха — знаний філософ, особливо розробленими ним у своїх книгах концепціями переваги духовного над матеріальним і ролі і значенні особистості в суспільному житті. Оскільки ці концепції є універсальними, тобто на всі випадки життя, то автор припасував їх і до українського націоналізму, класичного означення якого не зміг переконливо і точно сформулювати. Трактуючи особистість як досконалу людину, В.Сабадуха за традицією минулих часів звернувся до прикладу французької революції, коли буржуазія здобула владу, але влада буржуазії була не легітимна… Але яке це відношення має до «Націократії» Сціборського, ніяк не збагну, бо м'яко кажучи, наші опоненти з Росії і нашу Українську владу називають нелегітимною і навіть помишляють скинути її збройно. Стверджуючи, що нами керує «посередня людина», В.Сабадуха ухитрився поєднати Біблію з Леніним, бо наче б то такий тип людей у Біблії названо «хам» і наче б то Ленін подібно їх називав. Щось явно наплутав філософ, бо Хамом у Старому Завіті називається один із синів Ноя, котрий за велінням Бога збудував рятівний ковчег. А ще «хам» — це була тюремна кликуха двічі судимого зека Януковича, якого маніпуляціями московських спецтехнологів, тобто спецслужб, було посаджено в президентське крісло Української держави, яку він вірнопіддано для Москви з усіх сил руйнував і розкрадав, вважаючи український народ стадом баранів, яких цинічно заїжджі і «свої» снайпери та беркути розстрілювали на революційному Майдані в лютому 2014 року.Ніхто не сперечався з Сабадухою, що пріоритет в нашому суспільстві належить посередній людині, але при цьому потрібно було назвати причини такого стану, ну, хоча б «селекцію» суспільства шляхом штучних голодоморів, репресій, війн, ГУЛАГів, колгоспів, тощо.Не кожна нація витримала б те, що пережила з вини московсько-большевицьких окупантів українська нація. Тому на даному етапі націо- і державотворення українські націоналісти готові солідаризуватись і консолідуватись з усіма політичними силами, які стоять на засадах честі і справедливості, раціональних і мудрих підходів до вирішення питань духовного, культурного, економічного і політичного розвою України, максимального задоволення інтересів простих громадян, а не мізерного відсотка олігархів. Тому резонно

прозвучали слова В.Сабадухи про те, що без переосмислення фундаментальних понять суспільного життя нічого у нас не вийде: ми далі будемо «буксувати», деградувати, втрачати інтелектуальний потенціал, перетворюватись в банановy республіку, бо немає у нас інтелектуальної еліти і ми її не виховуємо, а виховуємо рабів і посередність… Ці песимістичні прогнози В.Сабадухи зачепили за живе багатьох присутніх і в першу чергу вчителів з багаторічним стажем, котрі у своїх виступах нагадали філософу, що українська еліта регулярно винищувалась окупаційними режимами і наймасовіше – московсько-большевицьким. Під гнітом і геноцидом українська еліта змушена була пристосовуватись до окупантів і навіть мімікрувати. Проте, відсоток еліти був є буде, і «покликаний прийде…». Однак, Сабадуха не здавався і висунув біблійний критерій розпізнавання посередньої людини: по плодам їхнім пізнаєте їх… Хоча точніше було б сказати : по ділам їхнім… Оскільки пріоритет матеріального вичерпаний, то залишається пріоритет духовного і теоретики націоналізму розуміли це, бо принцип ієрархії існував і буде існувати.

«Сьогодні 120-та річниця Сціборського, — звернувся до присутніх знаний культуролог і літературознавець, доцент Івано-Франківського Національного медичного університету, голова Обласної ОУН Микола Сулятицький, — але де і хто про це чує і знає? В Житомирі буде проведений мітинг, напишуть в газеті. Але хто візьме на озброєння ці чудові ідеї, можливо єдині, які в нашій ситуації можуть дати нам вихід. Але ж йдеться про питання духу. Сьогодні всі демократії галопом повертаються до націоналізму. Дивіться, що робиться в Польщі, в Угорщині. Це не просто так, бо є нації, які можуть собі дозволити ліберальну демократію». На думку М.Сулятицького до формування ідеології і національної ідеї приходити повинні дійсно вибрані. Але як це донести до широких мас народу? Намагаючись знайти відповідь на це питання, я (М.З.С.) звернувся до В.Сабадухи, щоб він, виходячи із своїх теорій і концепцій сформулював визначення націоналізму. Поки Сабадуха замислився, йому на виручку поспішив М.Нагірний з концепцією німецьких ідеологів середини XIX ст.: «Нація понад усе» і задався питанням: виходячи з релігійної точки зору, де тоді місце Бога? Знову добряче замисливщись, В.Сабадуха, образно кажучи, погнав по второваному шляху: « Це значить, що ніхто нікого не може обманути, бо кожен знає про кожного хто він є, і людина, яка претендує на місце, яке їй не належить, то ця людина буде робити зло і для себе і для інших…». Оскільки філософ ще довго просторікував би в такому ж ракурсі і навіть намагався підмінити націоналізм теорією персоналізму - я нагадав йому, що націоналізм – це ідеологія і практика національного державотворення на своїй етнічній території, а також висловився про те, що варто було запросити на КС Мирослава Давидіва, який працює над тим щоб державною

ідеологією визнати ідеологію українського націоналізму, оскільки в ст.15 Конституції України записано, що ми ніякої ідеології не сповідуємо. Тому ми і прийшли до того, що стали безідейні. То ж не дивно, що до управління державою проникали і проникають посередні люди, хами і т.д. «Ідеології націоналізму без ідеї особистості не буде»,- обізвався Сабадуха. Тому я вдався до конкретики: «От, ми вихваляємо Гурика, який поїхав по зову серця захищати Україну. Висока ідея. Хлопець виставив себе перед снайпером, і він мертвий, і він герой…Скорботно, але це не вчинок для наслідування, бо ворогам тільки цього й треба, щоб перестріляти українську молодь. А я кажу про сотенного УПА Мирослава Симчича, котрий у січні відсвяткував 95-ти річчя. В Рушірському бою в січні 1945 року його сотня розбила резерви депортаційної дивізії разом з її командиром героєм совіцького союзу за депортацію кримських татарів Дергачовим. А в Космачі три курені УПА вщент розбили головні сили депортаційної дивізії. Це був подвиг, бо були врятовані від депортації українці не лише Західної України, але і всієї України, яка побувала під німецькою окупацією і згідно наказу Берії і Жукова мали бути депортовані, як і кримські татари. Не дали Кривоносові звання Героя України, не дивлячись на те, що він 32 з половиною роки терпів катування і знущання в тюрмах і концтаборах, а депутати Верховної Ради України ще в 2015 році більшістю голосів проголосували за надання Симчичу-Кривонгосові звання Героя України. Беручи до уваги, що це високе звання отримали казнокради, корупціонери і навіть відкриті прибічники сепаратистів, задумаймось чи не йдеться про девальвацію високого звання Героя України. Я молюся за таких як Гурик, але чому ми вчимо нашу молодь дивитись на світ через рожеві окуляри, а не українськими очима, до чого постійно закликав Український художник Опанас Заливаха. Героїзм має бути не спонтанним, а усвідомленим, як у Симчича-Кривоноса, бо він жив і живе за Декалогом Українського Націоналіста: «Здобудеш Українську державу, або згинеш у боротьбі за неї»! І, де були б російські війська, якщо на російських танках красувались написи : «На Киев»!, «На Львов»!, «До Ла Манша»? І вже була виготовлена медаль «За взятие Львова» Так, можна сподіватись, що цього не буде, бо весь світ піднімається проти кремлівських агресорів: відсилають російських дипломатів, як під час війни, запроваджують економічні та інші санкції. Дай Боже, щоб москалі вчасно схаменулись, і не опустились до розв'язання Третьої світової війни. Але на питання «Хотят лі русскіє войни»? москалі відповідають своїми погрозами всьому світові. Тому справедливим залишається правило: «Хочеш миру — готуйся до війни»!

«Перед тим як ми сформувались в національний корпус «Азов», — розпочав свій виступ голова Івано-Франківської обласної організації політичної партії «Національний корпус» Сергій Сивачук,

— ми були всеукраїнською громадською організацією «Патріот України», яка ще в 2007 році взялася перевидавати «Націократію» Сціборського. Важливо, що в цій книжці автор викладає конкретні механізми як облаштувати державу, в якій буде влада націократії». Було приємно почути зріліше і виваженіше ніж сабадушине означення самого націоналізму як певного світогляду, який передбачає примат духовного над матеріальним. Як важливий і актуальний аспект книги С.Сивачук відзначив національний солідаризм і національну справедливість. Але на думку Сивачука ми є нацією, яка поневолена державою, тому книгу Сціборського вважає актуальною і в їхньому видавництві «Орієнтир» перевидали «Націократію». На завершення Сивачук закликав не тільки обговорювати, але й реалізовувати ідеї і концепції Миколи Сціборського.

Безперечно, що КС досягнув своєї мети — на прикладі життєвого і творчого подвигу Миколи Сціборського вироблено напрямні виховання у молоді високого патріотизму і національної гідності, розвитку почуття відповідальності за долю України.

2018

КРИЇВКА: ПРОЛОГ І ЕПІЛОГ

16 травня 2018 року на присілку Стирі в селі Середній Березів відбулось освячення і урочисте відкриття криївки-музею, де в часі визвольних змагань була криївка-штаб сотенного ОУН-УПА Мирослава Симчича – Кривоноса.

Цю подію учасники урочистості назвали історичною, оскільки на ній був присутній 95-ти літній легендарний сотенний ОУН-УПА Мирослав Симчич-Кривоніс. Але про все по-порядку…

Влітку минулого року за ініціативою голови Середньо-березівського осередку Братства ОУН-УПА Івана Клим'юка мені було доручено привезти Кривоноса і його дружину Раїсу на присілок Стирі для уточнення місця знаходження криївки-штабу Березівської сотні УПА, яка під орудою Кривоноса здобула славну перемогу в Рушірському бою над переважаючими силами резервного батальйону депортаційної дивізії генерала Дергачова, яку в продовж трьох днів добивали в Космачі три курені УПА. Тобто знищення цієї каральної дивізії енкаведистів у Космачі і присілку Рушір врятувало українців, принаймні Західної України, від тотальної депортації. За цей подвиг і не тільки, бо Кривоніс майже шість років воював в лавах УПА з німецькими, румунськими і москало-большевицькими окупантами, 32 з половиною роки відбухав у совітських ГУЛАГах, керманичі незалежної України мали б нагородити Кривоноса зіркою Героя України, але нагородили орденом Свободи. І за це спасибі, бо, як повідомив у своєму виступі на урочистості в Стирях голова Всеукраїнського Братства вояків ОУН-УПА Богдан Борович, Кривоносові

Президент України Петро Порошенко вручив орден Свободи за номером три. Звісно, це почесна нагорода, але якщо взяти до уваги, що в 2015 році 234 депутати Верховної Ради України проголосували за надання Симчичеві-Кривоносові звання Героя України, і з аналогічним рішенням-клопотанням у травні 2016 року до Президента України звернулись одностайно делегати XXI Великого Збору Українських Націоналістів на чолі з Богданом Черваком, то цілком логічно, що Народний Герой України, як його величають в народі, давно мав би отримати зірку Героя України.

«Домом спасіння» і «символом боротьби за Українську державу» назвав криївку у своєму виступі після освячення споруди священик Роман Шкабрій.

«Ми будували криївку, співаючи, - наголосив І.Клим'юк, - а соратники Кривоноса копали ночами і відносили глину міхами за кілька кілометрів, щоб не залишилось слідів. Навіть зимою до криївки не було слідів, бо добирались повстанці до свого штабу по дерев'яних латах огорожі».

Лив дощ, але коли виглядало сонце, ми любувались краєвидами Березовів, що відкривались із кичери в Стирях. Ми розуміли, що повстанцям було важче, тому сприймали дощ як випробування. А в самій криївці було затишно і тепло. На стіні з дерев'яних брусів прикріпили під вишиваним рушником дві ікони: Ісуса Христа і Пречистої Богоматері; поряд – фотографії Кривоноса і його побратима Чернеця (Томича) часів визвольної боротьби. Встановили дві широкі лавиці-лежанки, столик, тумбочку, дерев'яні стільці, алюмінієву тарілку, дерев'яні ложки, гасову лампу з скляним циліндром. У повстанців були бочівки з салом і бринзою, але ці продукти тепер слугують для багатьох українців як музейні експонати в магазинах… Маємо в Середньому Березові пам'ятник Степанові Бандері, музей УПА, тепер ще й криївку. Якби ще прокласти, або хоч відремонтувати дорогу, то село було б як писанка.

Змістовно виступили і вручили подячні громоти місцевим братчикам голова Косівської районної держадміністрації Віталій Кічеряк і голова Косівської районної ради Павло Ванджурак, якому висловила вдячність за часті візити до нашого села і поміч у вирішенні багатьох питань громади ведуча урочистості Марія Симчич-Бодруг. Голова Середньоберезівської сільської ради Микола Ігнатюк висловив переконання в тому, що збудована нами криївка стане вагомим виховним засобом в серцях і умах молоді, в укріпленні незламності духу і віри в перемогу справжніх борців за волю України, а Василь Малкович і воєнрук місцевої школи Юрій Симчич підтвердили ці слова гучними салютами з вогнепальної зброї.

Богдан Борович акцентував у своєму виступі на необхідності спорудження в Києві Пантеону Слави, подібного до тих, які є в більшості розвинутих країн світу, бо окупанти робили все, щоб ми не знали національних героїв, адже й досі не знаємо де останки Хмельницького, Шухевича і багатьох інших. Косівський, Коломийський та Івано-Франківський райони на думку Б.Боровича мають стати лідерами руху за

відновлення історичної пам'яті про боротьбу упівців і національно-визвольні змагання.

Своїми споминами про боротьбу в лавах УПА і про концтабірну совітську каторгу, зокрема про участь у Кінгірському повстанні, поділився соратник Кривоноса голова Косівської станиці Братства ОУН-УПА Петро Підлетейчук, а голова Коломийської організації політв'язнів та репресованих Тарас Лехневич висловився лаконічно про теперішню російсько-українську війну: «Ми їх не кликали, то ж звідки прийшли і з чим прийшли – з тим і підуть назад».

«Другим фронтом» назвав у своєму виступі радник голови Коломийської районної ради Ярослав Сорич ту сподвижницьку працю, яку проводять в містах і селах України українські патріоти, волонтери, будівничі і відновлювачі історичної пам'яті про борців за волю України. Я.Сорич вручив Кривоносові подарунок від голови Коломийської райради.

До сліз зворушливо виступив Любомир Грабець, син славетного «полковника Батька», командира великого структурного підрозділу УПА Омеляна Грабця і його дружини Галини, котра вчителювала в Середньому Березові, організувала чудовий хор і в такий спосіб переховувалась із двома маленькими синочками від гестапівських переслідувань.

Л.Грабець подякував березунам за порятунок і незабутні дитячі роки на лоні чудової березівської природи і закликав всіх українців, особливо націоналістичні організації до єдності. «Леліймо нашу молодь, щоб таким Симчичам, яких тут маємо, була гідна зміна»,- завершив свій виступ Л.Грабець.

Мирослав Симчич-Кривоніс виголосив свою промову напрочуд виразно і голосно, і оскільки не було мікрофонів і підсилювачів, я записав його слова на диктофон: «Ми тут зібрались нечисленною громадою, але тих, хто боровся за Українську державу, ніколи багато не було. Дякувати Богу наша земля зберегла святу пам'ять про борців за волю України і ми дочекались, що маємо вільну державу, хоча поки-що не таку, про яку мріяли і за яку боролись. Але все залежить від нас: які будемо ми, такою буде й наша держава. Вірю, що молоде покоління українців зробить нашу Україну такою, за яку українці борються віками – свобідною, європейською, заможною. Щиро дякую тим, хто доклав багато праці і коштів до відбудови нашої криївки. Хай вам Господь посилає те, про що просить у Бога кожен з вас. Вірю, що українська громада, підростаюче покоління доведуть нашу боротьбу до повної перемоги, і наша Українська держава гідно стане в ряд європейських, розвинутих країн світу, між вільними народами - вільною державою. І хай Господь Бог допоможе нам в цьому. Слава Україні! Героям Слава»!

«Берегинею Кривоноса», його вірною дружиною і Ангелом-охоронцем назвала дружину Кривоноса Раїсу керівник хору Коломийської станиці Братства ОУН-УПА Марія Маївська, а ведуча дійства Марія Симчич-Бодруг подібні епітети висловила на адресу Ярослави Клим'юк, дружини Івана Клим'юка. Анна Малкович розповіла про родинні зв'язки Кривоноса в селі Верхньому Березові, а коломиянка Олеся Мартинюк прочи-

тала свій вірш, присвячений Кривоносу, якого чомусь назвала «чотовим», а не «сотенним», але її молодість і дівоча краса промовляли значно більше, ніж слова її вірша.

Окрасою і змістовним доповненням урочистості стали повстанські і народні пісні у виконанні зведеного хору Коломийського і Березівського Братств ОУН-УПА, художні керівники відповідно Марія Маївська і Оксана Сулятицька.

Коли нарешті було надано слово і мені (М.З.С.) – довелось нагадати присутнім, що слово письменника і журналіста в часі війни мають стати зброєю проти московських чи будь-яких інших окупантів, бо ворожа пропаганда намагається розкласти Україну з середини. Але слова правди і християнської істини – непоборні. Хоч які б «перемоги», навіть у світових вимірах, здобували сатанинські сили зла через підкупи і тотальну брехню, хоч до яких хитрощів і підступів не вдавались би наші недруги, навіть з середовища «друзів», все одно правда переможе, бо правда – в основі життя і Всесвіту. Подякувавши найближчим друзям, з якими довелось копати криївку Кривоноса, я прочитав власного вірша «Криївка», текст якого після мого виступу попросила пані Раїса, а коли я вручив їй листок з віршем – дружина Кривоноса поцілувала його. Це була найбільша нагорода за всю мою літературну і журналістську працю. Мимоволі спали на думку слова Івана Франка: «Я єсть мужик пролог, не епілог»!

На завершення свята всі учасники виконали державний славень України.

Середній Березів, Стирі.
2018

НЕ ЗАМОВЧУЙМО ПРАВДИВУ ІСТОРІЮ
(Маловідомі штрихи до історії ЗУНР)

Торкнутися цієї теми спонукав мене змістовний захід, проведений 15 листопада в Середньо-Березівській школі на честь 100-ліття Листопадового зриву у Львові і подальшої долі Західно-Української Народної Республіки. Під керівництвом директора школи Ігоря Геника і вчительок Анни Сулятицької і Галини Томич в актовому залі відбулось святкове дійство, насичене змістовним викладом історичних подій Листопадового зриву, проголошення і героїчної боротьби за своє існування ЗУНР і об'єднання з УНР, мозаїкою віршованих і пісенних виступів, присвячених цій історичній тематиці. Планувалась участь у цьому заході і членів Березівської станиці Братства ОУН-УПА, зокрема чоловічого хору, який перед цим став лауреатом Косівського районного фестивалю патріотичної пісні і поезії, теж присвяченого століттю ЗУНР. Але члени Братства не прийшли: доручили мені виступити з рефератом до ювілею ЗУНР. А важливо було показати учням, що ідея боротьби за незалежність України, ідея тяглості Української Революції має широку підтримку серед українців, зокрема в національно-патріотичному середовищі. Але такі

вже ми українці – швидко заспокоюємось досягнутим і забуваємо про важливість невпинного руху вперед…

Якщо на момент Листопадового зриву у підпорядкуванні керівника повстання полковника Дмитра Вітовського було 1400 стрільців, то після успішного завершення перевороту і вивішення синьо-жовтого стягу на Львівській ратуші понад половину бійців, стомлених чотирирічною війною, розбіглись по домівках, бо вважали справу зробленою. Натомість шовіністично налаштоване польське населення тодішнього Львова зносило амуніцію і харчі до польських костелів, готувало озброєні загони спротиву Українській Революції. Вітовському про це доповідали, але він, звиклий до широкомасштабної війни з арміями противника, не надав цьому значення, і, як пише Валентин Мороз у своїй історичній книжці «Україна в двадцятому столітті», заявив, що він не воює з мирним населенням.

На жаль, уроків історії українці не засвоїли і в сучасній російсько-українській війні, бо ворожі диверсанти, кілери і їхні посібники з проросійських політиків безкарно «дефілюють» на всій території України: зривають склади з боєприпасами, в столиці України вбивають героїчних атовців, зокрема Аміну Окуєву, дозволяють п'ятиколонникам на українських телеканалах і навіть у парламенті проголошувати антиукраїнські, антидержавні, відверто проросійські спічі, спрямовані на розкол української нації, на гальмування процесу творення єдиної Помісної Православної Української церкви і отримання Томасу від патріарха Варфоломія із Константинополя (тепер Стамбул). І навіть в провінційній глибинці – в Березовах недолугі літератори і їх покровителі формують задрипану тупорило-совкову антинатовську «ка-а-ліцію», мовляв, не треба нам НАТО, маємо покладатись тільки на власні сили… Бо їм не болить Іловайськ, Дебальцеве, тисячі дітей- сиріт і молодих вдів, які вже ніколи не дочекаються своїх батьків і чоловіків з неоголошеної російсько-української війни.

Але продовжимо тему замовчування багатьох яскравих сторінок творення ЗУНР. В народних піснях, присвячених тій епосі, звучать і такі рядки: «Каже Гриць Голинський Ходорів палити – до самого Львова із гармати бити». Гриць Голинський – сотник Українських Січових Стрільців, наш земляк, березун із Вижнього Березова, близький родич Мирослава Симчича, згодом легендарного сотенного УПА. Про ці родинні зв'язки докладно оповів Михайло Андрусяк у своїй документальній книжці «Брати грому». Чому про таку жорстокість усусів зберіг пам'ять народ у цитованій пісні? Напередодні повстання у Львові, після того як Дмитро Вітовський переконав спільні збори Української Національної Ради і Військового Комітету негайно, в ніч з 31жовтня на 1-е листопада взяти владу у Львові у свої руки, Легіон Січових Стрільців знаходився в районі Чернівців. Від імені Військового Комітету Д.Вітовський, як обраний лідер акції, заявив: « Якщо цієї ночі не візьмемо Львів, то завтра його візьмуть поляки». Одними з перших розпоряджень очільника перевороту були накази про негайне передислокування до Львова Легіону УСС і 9-го

полку піхоти з Перемишля, що складався з українців. Однак на залізниці тоді працювали переважно поляки і вони всіма силами саботували переміщення українських військовиків, які рухалися з Буковини через Ходорів до Львова. І тільки після того як Гриць Голинський пригрозив полякам, що в разі саботажу спалить Ходорів, де, як і у Львові, на той час більшість мешканців становили поляки, знайшлись і вагони, і паротяги, і машиністи. Але прибули усуси до Львова тільки на третій день повстання, коли спротив поляків у Львові переріс у справжню війну в умовах міста, де більшість мешканців, як було вже сказано, були поляки, шовіністично і вороже налаштовані до українців, а в усусів не було досвіду вуличних боїв.

Чомусь дуже невиразно описують українські історики причини незрозумілого наказу Проводу Українських військ під орудою полковника Стефаніва (Д.Вітовський на той час був відсторонений від керівництва наче б то за власним бажанням) в ніч з 21 на 22 листопада 1918 р. покинути Львів. Замовчується, на жаль, в ці ювілейні дні Акт проголошення в Ясіні в 1919 р. Гуцульської Республіки на чолі з президентом Степаном Клочураком, згодом міністром господарства та військових справ в уряді Карпатської України, проголошеної в Хусті в березні 1939 року, а з приходом Червоної армії –багатолітнім політв'язнем Воркутинських концтаборів, автором книги спогадів «До волі» (США. 1978 р.) і приєднання її спочатку до ЗУНР, а потім 22 січня 1919 року і до УНР. Історичні дослідження цієї тематики я опублікував ще в 90-ті роки в газеті «Українське слово», в 2000-у році в газеті «Галичина», а в 2001-у році в моїй книжці «Лебедині ключі».

Фактично не надає особливого значення, тобто замовчує українська історіографія так званий «феномен Ататюрка» (В.Мороз), коли після успішних Вовчухівської і особливо після Чортківської офензив у червні 1919 року, до лав 25-и тисячної Української Галицької Армії, вимученої тифом, хлинуло близько ста тисяч добровольців – свіжих патріотів України, що горіли бажанням боронити свій рідний край, творити свою Українську державу. По суті УГА повторила феномен Ататюрка (В.Мороз), коли розбита після програної війни Туреччина в 1919 році під проводом Кемаля Ататюрка розбудила і привела в дію народні маси країни і виграла війну проти Антанти. Цих ресурсів 100-тисячної лавини добровольців цілком вистачило б для переможного фіналу ЗУНР і УГА і навіть для підсилення армії УНР. Однак 16 липня 1919 року УГА покидає територію ЗУНР і переходить за Збруч наче б то через «брак набоїв». Цей різкий поворот подій історики пояснюють тим, що ще 24 травня 1919 року таємно від уряду ЗУНР представник Директорії В.Курдиновський і прем'єр Польщі І.Падерецький підписали угоду, за якою у відповідь на допомогу і підтримку, керівництво УНР заявило: «1.) Український уряд не правомочний вирішувати долю Східної Галичини і відмовляється від усіх своїх прав на цю область. 2.) Ці землі повинні бути включені як невід'ємна частина Польської держави…» (див. книгу Валентина Мороза «Україна у двадцятому столітті», стор. 471). З іншого боку більшовики намагалися переманити УГА на свій бік, щоб відірвати її від УНР. Мета обох

противників була одна: «роздробити спільний український потенціал на дрібні махновські «улуси» (В.Мороз). Історик робить висновок, що «полякам вдалося зробити Петлюру іграшкою у власних руках», а галичани «не проковтнули цю наївну «наживку». В результаті після довгих дискусій диктатор Петрушевич погодився на передачу Галичини полякам без бою. Більшість істориків пояснюють ці невдачі УГА втручанням армії генерала Галлера, сформованої з поляків на території Франції і призначеної для боротьби з московсько-більшовицькими ордами. Однак, поляки в порушення вимог Паризької т.зв. «мирної конференції», яка постійно була на боці поляків, кинули ці відбірні війська на подолання УГА. Проте В.Мороз значну частку вини невдач УГА і ЗУНР покладає на т.зв. «австро-динозаврів», тобто на українських правителів з васальним проімперським мисленням, які діяли з оглядкою на Відень, як тепер у незалежній Україні діють промосковські п'ятиколонники, керовані Москвою.

З прикрістю констатую, що навіть у нас, в Березові, замовчуються факти, пов'язані з історією ЗУНР. Маю на увазі листопадові події 1919 року коли вже згадуваний Гриць Голинський на легковому авті привіз додому хворого на тиф мого діда Михайла, січового стрільця УГА, який того ж місяця помер. Особливістю цієї події є те, що в цьому ж авті приїхав ще один командир усусів, автор двох україномовних збірок поезій, намісник престолу Австро-угорської імперії Вільгельм Габсбург – Василь Вишиваний. Квартирували високі гості в хаті мого діда кілька днів, бо в авті закінчився бензин, а пошуки пального не увінчались успіхом. Ще й досі зберігаю дідове крісло, на якому відпочивав Василь Вишиваний. Моя бабця Рузя оповідала, що кілька місцевих березунів зголосились провести В.Вишиваного через Карпатські верхи до Закарпаття. А вже в кінці 80-их років я вичитав у Коломийській газеті «Агро» у публікації Михайла Томащука, тепер, на жаль покійного лікаря і краєзнавця з Баня Березова, що в горах супроводжуючі пограбували В.Вишиваного, але він зумів самотужки добратись до Відня. Коли ж я оповів у моїй книжці «Болід» про перебування В.Вишиваного в нашому Березові, то невдовзі хата мого діда була спалена, а стодола, де знаходився автомобіль намісника Австро-угорської імперії, розібрана і продана. Моєму татові Миколі йшов тоді п'ятий рочок і він розповідав, що всі сусідські діти приходили гратися на авті, аж поки румунські окупанти волами потягнули ту дивину до Коломиї. Комусь дуже хочеться, щоб ми не знали нашу правдиву історію. Очевидно цей штучний «вакуум» певні політичні сили збираються заповнити іншою історією, продиктованою знавцями «русскава міра». Але дзуськи – правдиву історію про ЗУНР справжні українці збережуть як запоруку нашого євроатлантичного цивілізаційного вибору. Historia est magistra vitae – історія є вчителем життя.

2018

ПІЄТА СВІТЛА І ТІНІ

Роздуми над книгою Володимира Качкана «Той, що бачить вічність», документальна повість у новелах про фотомитця Василя Пилип'юка, Івано-Франківськ, Місто НВ, 2018.

Філософія вчить, що випадковість буває проявом закономірності. В цьому переконуюсь кожного разу, коли зустрічаюсь із… (тут пригальмовуюсь, щоб виважено і шанобливо представити свого візаві, бо в нього стільки титулів, звань і авторських звершень, що було б грішно вдаватись до панібратства чи неналежного пошанівку його титанічної праці) академіком Володимиром КАЧКАНОМ! І баста! Бо в цьому Імені пульсує така велетенська творча енергія, якої вистачило б на десятки наукових, письменницьких, журналістських, педагогічних чи громадських Імен. Отже, випадкова зустріч у центрі Івано-Франківська. В мене в руках – два томи україномовного десятитомника Бальзака, щойно придбані в книжковому магазині «Букініст». Особливо радію третьому томові («Людська комедія. Філософські етюди»).

- В тебе, Миколо, вистачає часу на читання? – дивується Володимир Атаназійович.

- Коли безсоння дошкуляє – залюбки перечитую Бальзака, як і Ваші книги… До речі, у Вас із Бальзаком багато спільного: велетенська працездатність і продуктивність, філософська заглибленість у слово, широкий тематичний діапазон, а що вже казати про мову – це розсипи скарбів свого народу.

Володимир Атаназійович добродушно посміхнувся і чомусь сумовито мовив:

- Подарую тобі, Миколо, мою книгу про Василя Пилип'юка. Точніше, передам через доцента нашої кафедри Миколу Сулятицького, бо при собі не маю. Це вже друга моя книга із серії «Шевченківські лауреати». Першу про Ярему Гояна ти маєш… Ось так, не стало Василя Пилип'юка, і Ярема Гоян відійшов у засвіти… Поспішаймо увічнити пам'ять про Наших великих Українців.

Через кілька тижнів доцент М.Сулятицький вручив мені в нашому рідному селі Середній Березів книгу В.Качкана «Той, що бачить вічність» з дарчим написом: «Дорогому Побратимові вченому і літератору Миколі Симчичу, з величної вітки Українців, - на добро й пам'ять про Наших! – Автор Володимир Качкан. 8.10. 18». Слово «Наших» спонукало мене до думки, що Володимир Атаназійович симпатизує пам'яті про політичний блок Віктора Ющенка «Наша Україна», яких комуністи на чолі з П.Симонєнком називали «нашистами» і в такий спосіб прагне засвідчити свій відрив і категоричне відлучення від злочинної партії комуністів (інакше треба брати на себе частину їхньої вини за штучні голодомори і геноцид українців, за ГУЛАГи, репресії і т. д., і т. п.), а заодно робить натяк на комплімент моїй книжці «Оранжевий спалах Свободи» (2006 р.) про Оранжеву революцію. Але передусім звертаю увагу на назву книги «Той,

що бачить вічність». В цій назві - виразне наслідування ліричної поеми Лесі Українки «Лісова пісня». Отже, В.Качкан бачить Василя Пилип'юка в одному ряду з такими персонажами «Лісової пісні» як Той, що греблі рве, чи Той, що в скалі сидить… Між іншим, псевдо «Той, що в скалі сидить» з перчинкою гумору, з великою симпатією, і з огляду на те, що Петро Миколайович полюбляв відпочивати і набиратись натхнення в знаменитому в Ужгороді ресторані «Скала», закарпатці закріпили за чудовим українським поетом і чудовою людиною Петром Скунцем (Царство йому Небесне!), до речі, автором передмови до моєї першої поетичної книжки «Вогонь цілую». Але такий підхід до творчості фотомайстра Василя Пилип'юка зобов'язує автора книги В.Качкана зобразити свого протагоніста якщо не всевидячим «Оком», то бодай тим, що бачить загрозливі для української нації і держави страшні і жорстокі реалії російсько-української гібридної війни. Василь Пилип'юк помер в 2017 році, тобто чотири роки свого життя був живим свідком цієї підлої агресії московитів супроти України. Його бачення цієї війни, на якій визначається доля України, мало б відобразитись в його творчості якщо не окремим фотоальбомом, то бодай окремими талановитими роботами, які сприяли б нашим воїнам в окопах і бліндажах на передовій вселяти віру в нашу перемогу, в об'єднання українців Сходу і Заходу в боротьбі проти одвічного ворога України – московської імпер-шовіністичної орди. По кілька разів перечитую найбільш придатні для цього місця в книжці, але крім туманних натяків на кшталт «на віддаленому плані-кургані видніються три захисники української долі. Може, це три князі, можливо, це козацькі проводирі, або ж освячені правдою вої-рубаки…» (стор.178); чи ось теке: «безумники виповзли з чорних боліт / і двері постали, неначе паркан…»; чи «дрімали уми, що з Європи зійшли / і стишили голос свій – і цим врятували / минуле і суще під небом святим» (стор.141). Після слів «безумники виповзли з чорних боліт» читач закономірно і логічно очікує конкретних і полум'яних інвектив у дусі Дмитра Павличка в його віршах на захист чеченців, які збройно протистояли, як тепер протистоять українці, московським агресорам. Хто сказав «А», той мусить дійти до «Я», особливо в темі «чорних боліт», тобто московського багна, як Іван Франко: «Багно гнилеє між країн Європи, / Покрите цвіллю, зеленню густою, / Розсадниче недумства і застою, / Московіє! Де лиш ти ставиш стопи, / Повзе облуда, здирство, плач народу, / Цвіте бездушність, наче плісінь з муру, / Ти тиснеш і кричиш: «Даю свободу»! /Дреш шкуру й мовиш: «Двигаю культуру»!... / Багно твоє лиш серце й душу душить, / Лиш гадь і слизь росте й міцніє в тобі, / Свобідний дух або втікати мусить, / Або живцем вмирає в твоїм гробі». Я ніяк не збагну як можна проповідувати філософію «стишування голосу» («дрімали уми, що з Європи зійшли, і стишили голос свій – і цим врятували минуле і суще під небом святим») після виходу у світ поетичної (скоріше - воєнної!) книги Бориса Гуменюка «Блокпост» з його оголеною правдою про війну: «…Ми хотіли до Європи і вийшли на Майдан. Нас за це відп@здили. Тоді ми знову вийшли на Майдан, але вже не так за Європу, як за те, щоб нас не били. І за це нас знову відп@здили. Нам

накипіло, тож ми знову зібралися і знову вийшли на Майдан, але вже для того, щоб відп@здити тих, хто нас п@здить. І знаєте – у нас вийшло!..». Якби наші добровольці і військові, що в перших рядах стали на захист України від московських ординців і засліплених ворожою пропагандою «сєпарів», опустили зброю, тобто «стишили голос свій»; якби наші дипломати і українська діаспора в зарубіжних країнах не доносили урядовцям всіх ведучих країн світу і, передусім, підписантам Будапештського Меморандуму, правду про російську агресію і загрозу для всього світу, тобто «стишили голос свій», то російські танки, які вторглись на територію України з написами «На Киев!», «На Львов!», «На Берлин!», «До Ла Манша!» ще п'ять років тому проклали б цей руїнно-кривавий маршрут. Я не прихильник вульгарщини і матючні, особливо в літературних текстах. Але правду життя іноді не передати без побутуючого натуралізму, бо надмірний естетизм її (правду) ще більше спотворює. Так, захоплююсь багатством української мови і його (Качкановим) словотворенням. Але якби мені, образно кажучи, запропонували проїхатись в розкішному лімузині, вікна якого зашторені позлітковими красивостями і який рухається в напрямку «потьомкінських дєрєвень», то я вибрав би простого селянського воза, запряженого міцними і надійним кіньми, які в тяжкій праці на рідній ниві вкриваються потом з різким, але натуральним запахом, але твердо стоять на рідній землі і якщо виникне потреба – миттю понесуть крилатих вершників до космічних висот, щоб вогненним смерчем змести «іхтамнєтов» з рідної землі, я вибрав би коней… Тим часом у Качкана «Літо настроює скрипки на «ля», / Коники скрекотом будять отави, / Братчики дзвонять любов'ю здаля…». Хоча ця ідилічна картина літа і подальші прозові замальовки підводять читача до увиразненого бачення як «Василь якось боязко увійшов у гай… Стояв у заворожі. Здавалося, таки побачив-відчув рідну сільську сторону. Привиділася красуня…» справді можуть змагатися з дивовижами краси природи, зображеними у «Лісовій пісні» Лесі Українки, однак їм не вистачає внутрішньої таїни, освяченої божественним даром поета-ясновидця, сила якого гармонійно пронизує уяву не лише зовнішніми з'явами, але й наповнює душу відчуттям спорідненості з Всесвітом, з реаліями життя. Згадаймо у Леоніда Кисельова: «У останніх коників, що завтра загинуть, вчуся ставленню до життя…». Тут не до банального «ля-ля-ля». Тут Симоненкові алюзії «схрещених доріг» вибухають притишеним, але чітко усвідомленим вибором життєвого креда жорстоких реалій життя:«Але скажи, чи ти зі мною поруч / Пройдеш безтрепетно по схрещених мечах»? Звісно, В.Качкан розуміє про що йдеться, бо наводить цитати з поетичної книги Д.Павличка «Рубаї», проілюстрованої Василем і виданої у Василевому видавництві «Світло і тінь» (Львів, 2000 р.). «Мистецтвом думання» і «образом часу» називає В.Качкан Василеву ілюстрацію (жінка з дитям під муром з простягнутою рукою) до таких рядків Д.Павличка : «Давав я милостиню жебракові / Та лиш з обов'язку, а не з любові./ Ненавидів я дух, що в бідноті / Поник та уподібнився рабові». Не справедливо і награно стверджувати, що «тут – образ часу, що з одного боку плодить виродків, упалих

духом, а з другого, - вистріл думки, що фіксує на зображенні довкільну сірість, байдужість тих, невидимих, що породжують духовне і фізичне рабство, гнітять волю, свободу духу – ведуть до винародовлення. А це вже мистецтво думання»! На мою думку це – «підстава», а не мистецтво думання. Та й називати Павличка «Першим», а Василя «Другим», що «немов за притчею-баладою про кінного й пішого, біжить за Першим» не зовсім файно, як кажуть галичани, бо хибує така образність до свого антипода «Первому – Вторая» (Т.Г.Шевченко). І Василь (Царство йому Небесне!), і В.Качкан попри влучне витлумачення суті поетової творчості як «Дзвонаря» - все ж мимоволі «підставили» Д.Павличка, бо в його вірші йдеться про «жебрака», а не «жебрачку», більше того - матір з дитям, що асоціюється із святим образом Божої Матері. Павличко передусім мав на увазі тих бомжів і здоровань, які гурбами жебрають в містах на розподілених територіях, в автобусах і електричках. Щоправда і жінки з дітьми не гребують цим «бізнесом». А тим часом пустіють цілі села, родючі землі заростають бур'янами, бо минула колоніально-голодоморна система відбила в людей любов до землі, до праці. Селянина, продуцента найголовнішого продукту – хліба насущного і до хліба, знищували як класового ворога. І хоча завдяки зарубіжному заробітчанству село виживає і помалу стає на ноги, робити з жебраків «образ часу» не справедливо. Образом часу є майданівці, волонтери, воїни, які мужньо захищають рубежі нашої окраденої, але в значній мірі пробудженої від летаргії і рабства України. Образом часу є робітники і селяни, які протистоять рейдерству заводів і родючих земель бандами олігархічних найманців, кришованих з високих кабінетів. Образом часу є наша Національна Спілка письменників України, керована Михайлом Сидоржевським, бо хоча і в дискусіях і протистояннях (а це ж ознака демократичного розвитку), але твердо взяла курс на національльні україноцентричні пріоритети в контексті світової літератури, на укріплення матеріальної бази Спілки. Виростають і стверджуються у світовому вимірі талановиті і чесні голоси і постаті в літературі, кіномистецтві, у збереженні і примноженні духовної та історичної пам'яті і справедливості. Зрештою, образом часу є створення Єдиної Помісної Автокефальної Православної Церкви України і отримання Томасу від Вселенського Патріарха Варфоломія, що засвідчує унезалежнення від московського диктату і рабства, утверджує духовну незалежність України. Тож бережім Собори наших душ…

Василь Пилип'юк добре усвідомлював, що поряд зі славою підступною змією повзе заздрість і жорстокість старої совкової системи ідеологічного фільтрування і цензури, але якщо в підколоніальні часи ці невід'ємні атрибути системи діяли відверто по-хамськи і тупорило садистськи, то в роки незалежності багато опричників минулої системи перефарбувались, наділи вишиванки і чинили, і чинять як маски-шоу, тобто як і раніше, тільки результати їхньої роботи – озлобленість і незадоволення народу - падають на нову самостійну державу, яка поступово, але виборює своє історичне місце в євро-атлантичній спільноті цивілізованого світу.

Я познайомився з Василем Пилип'юком в 1991-у році в Києві, куди я, автор книги «Маяк електроніки Прикарпаття» про ВО «Родон» і, зокрема, про завод «Позитрон», що тоді готувались до святкування свого 20-ти річного ювілею, приїхав, щоб укласти договір на публікацію цієї книги в солідному видавництві десь поблизу «Золотих воріт», а заодно знайти вправного фотографа, щоб доповнив ілюстративний матеріал свіжими світлинами. Саме тоді у видавництві вирішував свої професійні справи і Василь. Ми познайомились як земляки-прикарпатці, в яких був спільний знайомий Тарас Мельничук, з яким Василь працював у районній газеті, а мене, як початкуючого поета, познайомив з Тарасом директор нашої школи Кашевко Юрій Дмитрович. За чаркою (а ми випили тоді добряче і кілька разів бігали з Василем за поповненням «пального») вже й вимальовувалась перспектива нашої співпраці, адже позитивну рецензію на мою книгу написав сам Микола Жулинський. Але на засіданні дирекції заводу «Позитрон», де, як правило, був присутній кадровик (типовий кагебіст ще сталінської закваски, який, однак, вів себе підкреслено коректно і делікатно, бо всі чорні діла відбувались за лаштунками добропорядності) чомусь виникла проблема з фінансуванням видання книги, мовляв не має коштів на таку розкіш, хоча на всякі панно, лозунги, ленінські кімнати і т.п. коштів було скільки завгодно. А я, мов дурне і наївне теля, прохопився, що минулого 1990 року у Львові на з'їзді Світової Федерації Українських Лікарських Товариств випадково на трамвайній зупинці познайомився з лікарем і енциклопедистом із Чикаго (США) Ільком Романом Ткачуком (родом із Шешорів, що на Гуцульщині), що переписуюсь з ним, а в них там, в Америці, є різні фонди і спілки, то може звернутись до них за підтримкою. Запала напружена тиша, мертва сцена як у Гоголівському «Ревізорі», і я зрозумів, що накликав на себе біду. І справді, незабаром мою книгу «перелопатив» інший автор і вона вийшла навіть без згадки мого прізвища не тільки на титулі книги, але й під моїми фотографіями і текстами, хоча перед цим декілька розділів книги були опубліковані в Івано-Франківській міській газеті «Політика і культура» (ПіК) під моїм прізвищем. Не знаю чи торкнулась ця обструкція Василя Пилип'юка, але замість нього чомусь світливство на заводі довірили іншому фотографові. Тому, коли я читаю в книжці В.Качкана як він (Качкан) вболіває за краянина Пилип'юка і Василя Стефаника, «письменника-самоука» Івана Михайлюка, котрий наче б то звертається до сучасної молоді, що «на тім боці паркану»: « а затямте собі, молодики, чуєте, не маєте права на те, аби наші слова не проросли та й не дали хісна. Чуєте-е-е?...», то в пам'яті спливає фрагмент зі зборів нашої обласної письменницької організації напередодні Х-го з'їзду НСПУ. Оскільки мене не обрали до делегації з'їзду, то я, як член Ревізійної комісії НСПУ, обраний на минулому з'їзді в 2014 році, подякував тим побратимам по перу, які докладали зусиль щоб подолати бар'єри на шляху видання моєї нової книги «Скеля Українського Духу», але, як повідомив голова нашої обласної Спілки Є.Баран на минулорічних зборах, в комісії, що розглядала питання фінансування видання моєї книги, не вистачило одного голосу,

тому я попросив повідомити голову Ревізійної комісії і керівництво НСПУ, що мої думки чи радше зауваги до діяльності НСПУ викладені в моїй книжці «Скеля Українського Духу», яка, сподіваюсь, колись таки буде надрукована. Реакція В.Качкана була ніби в екзаменатора, що оцінює знання студента: «Для комісії важливо чи є бали…». Я відповів, що не знаю чи є бали, чи не є бали, але що книжку, яка вже понад два роки могла б працювати на єднання української нації і утвердження Українського Духу, таки не допустили до друку і це – факт!». В кінці грудня минулого 2018 року мені дали зрозуміти чи є бали, чи не є бали… Хоч це, можливо і не пов'язані явища, але на мою адресу надійшов конверт від Івано-Франківського міського відділу державної виконавчої служби, в якому була постанова про накладання арешту на все моє майно. Як на моє постінфарктне серце учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС і активного борця за «Скелю Українського Духу», зокрема за вступ України до НАТО - цей удар був прицільним і спланованим заздалегідь, тобто це була політична розправа, рівноцінна смертному вироку над «неугодним пісакой». І що цікаво – «зварганити» такий вирок у нашій постколоніальній системі – простіше простого. В моєму випадку це було так: працівник поліцейської дозвільної системи виписав мені штраф (34 грн.) за наче б то невчасне продовження реєстрації газового револьвера, хоча з ним я домовився заздалегідь, що знаходжусь на лікуванні за межами міста і днями все оформимо. Поліцейський чиновник погодився і обіцяв не карати, але таки подав писульку до суду. Суд розглянув подання без моєї присутності, бо ніяких повідомлень я не отримував, або хтось вчинив так, щоб я їх не отримав, і виніс рішення стягнути з мене не лише 34 грн. штрафу, причому, наголошую, «без конфіскації газового револьвера», але й «352 грн. 40 коп. судового збору». Але про це рішення суду я не отримував ніяких повідомлень. Однак, судовий виконавець Татакін П.П. фактично вчинив самосуд - наклав арешт на все моє майно, тобто перевищив свої повноваження і зігнорував постанову суду «без конфіскації». І таких татакіних у всіх структурах Української держави, від імені якої вони чинять свої антинародні і антидержавні діяння – ой, як багато! Однак, рішення судів про виплату собезом нам, чорнобильцям, компенсації згідно Чорнобильського закону вже десять років не виконуються в багатьох випадках, і виконавча служба, як кажуть, «не чухається». Така ось ще одна ілюстрація до теми «Той, що бачить вічність»…

Сьомого серпня 1994 року Василь Пилип'юк приїздив на своєму «Мерседесі» до Березова на святкування 1000-ліття села. Ми зустрілись як старі друзі. Василь подарував мені книжку Дмитра Герасимчука «Ластівка з маминої сльози» про життя і творчу діяльність фотохудожника лауреата Шевченківської премії Василя Пилип'юка з таким дарчим автографом: « Вельмишановному п.Миколі Симчичу на добро і щирі зустрічі – В.Пилип'юк , 7. VIII. 94. Березів». Василь багато знимкував, бо це була його стихія і його покликання, зрештою, його доля. За чарчиною і кавою ми багато розмовляли у моїй тоді ще недобудованій хаті поблизу місця проведення свята. Я тоді працював кореспондентом Київської редакції

газети «Українське слово», а Василь був у фаворі тодішнього президента України Леоніда Кравчука і вже володів своїм видавництвом у Львові «Світло і тінь» і продукував свої фотоальбоми, мов гарячі пиріжки. Ми багато жартували, але про «Маяк електроніки Прикарпаття» не згадували, бо обом від тої згадки було не весело. Тоді я зачитувався книгою Романа Федоріва «Єрусалим на горах» і радив Василеві зробити ілюстрації до цієї книги, яка безперечно видаватиметься ще багато разів і є дороговказом до світоглядного, духовного і морального очищення від стереотипів минулої колоніальної системи. Я привернув увагу Василя до таких слів із книги Р.Федоріва: « Ми всі, а не лише мистці, живемо з горбатими душами; ні, ми, звичайно, не винні у нашій потворності… потворність стала нормою, буденним явищем. Якщо хтось поміж нами ходить без духовного горба, то він дивак, або ж каліка. Правда? Та правдою є також і те, що поміж нами живуть герої». Василь казав, що добре знайомий з Романом Федоровим і що висвітлить його життєвий і творчий шлях через філософію свого світливства. Тоді слово «філософія світливства» видалось мені занадто пафосним і я скептично посміхнувся. Василь теж посміхнувся, але якось ніби ображено і промовив: «А ти, Миколо приїдь до мого видавництва, познайомся з журналом «Світло і тінь», з моїми новими фотоальбомами і зрозумієш яка в нас філософія». «Обов'язково приїду, – відказав я, – тим більше, що часто буваю у Львові, де в Академії друкарства на художньо-графічному факультеті навчається мій син Роман. Можливо, візьмеш його на практику до свого видавництва»? «Хай приходить, – сказав Василь. – Побачимо». Результатом мох поїздок до Львова була серія моїх публікацій в «Українському слові» про життєву і творчу діяльність фотомайстра Василя Пилип'юка, особливо про відроджений ним журнал «Світло і тінь» модерного і авангардного спрямування. На жаль, В.Качкан не скористався цими публікаціями, навіть не згадав про них, як і про про той велетенський обсяг праці творців журналу, які мов корабель-ледохід прокладали шляхи через льоди совкової несвободи до материків Свободи Духу, Свободи Творчості, Свободи дискусій мистецького і націєтворчого спрямування. Для прикладу наведу уривок з однієї з таких публікацій під назвою «Реалізм і авангард» (див. «Українське слово», №4, 23 січня 1997 р., книгу М.Симчича «Під стягом лева») : «Друзі чи вороги» – так безкомпромісно озаглавлено в цьому журналі серію діалогів між Василем Пилип'юком і доцентом Української Академії друкарства у Львові, членом редколегії журналу «Світло і тінь» Анатолієм Поповим. Але це, так би мовити, тільки надводна частина айсберга. Глибинний зміст і висліди цієї дискусії соціально вмотивовані і в перспективі значно дієвіші, ніж здавалося б, високоінтелектуальне просторікування про значення і роль модерну в сучасній фотографії. Як на мене, то, передусім, йдеться про … «пілюлі» від постколоніального арту, про визволення митця від духовних і фізичних пут соцреалізму і покликання до життя його наслідків – так званої «чорнухи», вульгаризації і зниження художнього рівня, конюктурности і дилетанства, спотворювання дійсності як провідної тенденції в мистецтві до-

би тоталітаризму. Один з агентів соцреалізму якийсь О.Дехтярьов з Московського інституту культури, гнівно виступаючи проти викривальної сили авангарду, що оголив перед людством злочини большевицької тиранії: купи трупів, заморених голодомором дітей, пекло ГУЛАГів, робить такий висновок: « Суспільство завжди ізолює себе від індивідів, що порушили правові закони». Розвінчуючи О.Дехтярьова, як захисника вбивчої для мистецтва тоталітарної системи, Анатолій Попов пише: «Щастя фотографів, які порушують композиційні закони, що О.Дехтярьов не належить до можновладців, а то би він, чого доброго, засадив би їх за грати. Позиція нинішніх Дехтярьових у ставленні до авангарду як дві краплі води збігається з позицією гітлерівців, які боролись з авангардом як з «дегенеративним мистецтвом». З музеїв та художніх збірок вилучались роботи К.Малевича, П.Пікассо, А.Модільяні, Ф.Леже, О.Архипенка, М.Шагала й багатьох інших художників, які створили славу світового мистецтва ХХ століття. Але якщо фашисти тільки забороняли твори авангардистських митців, то сатанинська репресивна машина більшовиків знищувала їх фізично. Найбільших втрат зазнав український мистецький авангард. Його лідера професора М.Бойчука і згуртованих довкола нього художників С. Нелепінську-Бойчук, І.Падалка, В.Седляра було звинувачено як ворогів народу і розстріляно. Решту так званих бойчукістів було репресовано. Тож цілком природно, що риторичне запитання «Друзі чи вороги»?, яким озаглавили дискусію між собою А.Попов і В.Пилип'юк, має далеко глибший зміст, ніж з'ясування стосунків між реалізмом і авангардом. Неповторність справжнього мистецтва, на думку В.Пилип'юка, полягає в тому, що воно не є дзеркалом, а збільшувальним склом, яке має дивовижну здатність багаторазово посилювати відчуття життєвої правди, відтвореної мистецькими засобами і в першу чергу реалізму. Тому майстри авангардних течій оперують життєвими реаліями, трансформуючи їх у незвичні образні рішення згідно зі своїми уявленнями про істинність у житті та художній культурі. Правда життя і правда мистецтва – не одне і те ж, – наголошує А.Попов, посилаючись на сучасного французького філософа і естета Роже Народі, котрий заперечує концепцію замкненого реалізму, вважаючи, що мистецький твір допомагає нам сприйняти нові виміри реалізму. Саме в такому модерному авангардистському ключі працюють сучасні українські фотомитці, згуртовані журналом «Світло і тінь». Але якщо імена таких відомих майстрів світливства, як Роман Баран, котрий, до речі, нещодавно відсвяткував своє 70-ти річчя, Степан Ожга (співпрацював ще з довоєнним журналом «Світло і тінь», був репресований за світлини вояків УПА; перед смертю ще бачив перші номери так довго очікуваного і тепер відродженого часопису «Світло і тінь») Ярослав Коваль, Володимир Бубас, Олександр Заславський, Микола Козловський, Любомир Медвідь, Андрій Новаківський, Йосип Парубочий, Анатолій Попов та інші уособлюють фотографію як мову душі народу, то генерація їхніх молодших колег як, приміром, Олег Бурковський із Запоріжжя, Семен Просян із Дніпропетровська, Дмитро Стародуб з Києва, Таня Д'авіньйон з Америки, Дмитро Зубрицький з Одеси, Павло Дроб'як з Івано-

Франківська, Милослав Стібора з Чехії, Ліда Палій з Канади та ін., дошукують власного стилю і манери мистецького самовираження. Зацікавленість молодими талантами властива не лише В. Пилип'юку але й А.Попову. бажання і вміння підтримати обдарованого молодого автора, благословити його на нелегкий творчий шлях – це вже життєве кредо як В.Пилип'юка, так і А.Попова. До речі розкішна квартира-музей А.Попова постійно відкрита для молодих митців і вірних друзів навіть після тяжкого інсульту, який нещодавно переніс пан Анатолій. Хоча з трудом, але з інтелігентною гостинністю і з блискучим аналітичним мисленням одного з провідних мистецтвознавців України Анатолій Іванович показував мені і моєму синові Романові, якого вважав одним із кращих своїх учнів, оригінальні твори своїх друзів Е.Миська, В.Патика, М.Ілни, С.Караффи-Корбут, С.Красаускаса. Але чи не найбільшим скарбом мистецтвознавця є чотири альбоми з автографами митців всіх країн і народів, з якими доводилось зустрічатись творцеві всесвітньовідомої мистецтвознавчої монографії про художницю Олену Кульчицьку, автора майже чотирьохсот науково-мистецьких і критичних публікацій, з поміж яких до десятка книг і монографій. Серед цих автографів мені найбільше запам'ятались малюнки Базилевича, Якутовича, Касіяна, Поля Сартра, кінорежисера С.Параджанова («..мене одів небесний сніг…») та акуратний запис Володимира Висоцького: «А на нейтральной полосе цветы – необычайной красоты». Саме таким сподвижникам сучасного фотомистецтва як В.Пилип'юк та, на жаль, уже покійний А.Попов, в мистецькому гаю Львова квітнуть найрізноманітніші квіти як реалістичного, так ы авангардного фотомистецтва, утверджуючи поступ України до європейської і світової цивілізації і демократичні принципи нашого суспільного вибору».

А мій син Роман справді проходив практику у видавництві В.Пилип'юка «Свіло і тінь», де блискуче оволодів мистецтвом комп'ютерної графіки, але, на жаль, ні йому, ні мені не знайшлось гідної роботи за фахом, бо висить над нами сіра хмара обструкції. Та й не засвоїли ми філософію «притишеного голосу», бо, принаймні в моїй свідомості ця «філософія» підпадає під такі сатиричні аксіоми Григорія Сковороди: «Всякий, хто вище, той нижчого гне, / Дужий безсилого топче і мне, / Бідний багатого – вірний слуга. / Хто ж єсть на світі, щоб був без гріха»?..

Ці спомини-вкраплення наводжу для того, щоб якомога коректніше сказати Володимирові Атаназійовичу, що, пишучи про серію Василевих фотоальбомів «Постаті», варто було (якщо вже є така нагода) висвітлити квінтесенцію творчості тих постатей. Приміром, фольклоризм Романа Федоріва можна було б помістити на другий план, а на першому висловити кілька потужних, а головне гостроактуальних думок про його вершинний твір «Єрусалим на горах». На жаль, в «Тому, що бачить вічність» жодної згадки про цей роман. Цілком справедливо називає В.Качкан професора Миколу Мушинку «наша українська величава Постать» і «слава нації». Але у Пилип'юковому фототрактуванні цієї Постаті проглядається мужній характер борця з політичним русинізмом професо-

ра Магочі, а в опущеному донизу погляді художника Опанаса Заливахи – не тільки «якесь дивно-наївне, ніби дитинне, скидання-посіпування кутика вуст, над якими завжди сірілася щіточка пишних вусиків» (В.Качкан), а глибокий біль за кривди народу і свої, непоказне, але тихе благання: не руйнуйте моїх творінь, збережіть їх і зрозумійте. 26 листопада 2015 року під час відзначення в Будинку НСХУ в Івано-Франківську 90- літнього ювілею О.Заливахи, на підлозі під стіною виставкового залу тулились уламки робіт Майстра з паленої глини, чудом врятовані від місцевих вандалів — нових власників тих кафе і громадських приміщень, які оформляв Митець, але багато присутніх на тій урочистості, в тім числі і В.Качкан, не побачили їх, бо були задивлені у вічність, а справжня вічність валялась у них під ногами поруйнована, осквернена. А ще ту вічність принизили сидячим пам'ятником вуличного заробітчанина на стометрівці в Івано-Франківську, проти якого протестувала навіть родина О.Заливахи, бо до такого ремісництва він ніколи не опускався. Опанас Заливаха благав: збагніть філософію мистецької тріади: «Митець є міфотворець, що проявляє себе в образній тріаді: особистість, національність, вселюдськість», «Дивіться на світ українськими очима»!

З поміж новел про серію Пилип'юкових фотоальбомів «Постаті» в книжці В.Качкана найбільш довершеною, майстровитою і притягальною сприймається тринадцята про відомого музейника, ученого-мистецтвознавця, громадського діяча, Героя України Бориса Возницького. Філософема захисту культури сконцентрована Б.Возницьким у словесній тріаді: «Не дати пропасти – зберегти – передати спадкоємцям» перегукується з мистецькою тріадою О.Заливахи, і в цьому ключі варто було глибше дослідити і синхронізувати «мислительні процеси і ділання» великого художника, великого музейника і великого фотомайстра. Вдало вибрана структура новели - проходити розділами фотоальбому як утаємниченими сходами - відкриває читачеві справжні скарби історичної значимості: наближає до наукових праць Б.Возницького, поцінованих у Європі та світі, зокрема, про «словянського Мікельанджело» геніального сницаря Іоанна Георгія Пінзеля, роботи якого фотомитець зафіксував у Луврі на сенсаційній виставці робіт Майстра різця, про малознаних живописців, скульпторів, архітекторів, меценатів-подвижників, відкриває сторінки «Пересопницького Євангелія» і місце народження княгині Ольги – літописний Плісненськ… Такі новели наповнюють читача відчуттям подвижницької праці вибраних Богом творців нашого національного сьогодення і майбуття, виховують сумлінне ставлення до їх здобутків. На жаль, постаті письменників, як от Олеся Гончара, Романа Іваничука, поетеси Анни Космач, ніби обділені автором: їм присвячено всього по кілька сторінок. До того ж в новелі про Р.Іваничука використано контроверсійну цитату Є. Барана, ніби-то письменник все життя вичавлював із себе Валєнрода, психологічно залишаючись у силовому полі українського валєнродизму. На моє переконання в колоніальні совдепівські часи Р.Іваничук не вичавлював із себе валєнродизм, а навпаки, будучи переконаним в його необхідності і доцільності в умовах тотальних

переслідувань і заборон всього національного за змістом, розвинув цю методу до рівня мистецьких шедеврів («Мальви», «Журавлиний крик», «Шрами на скалі»…) і прищеплював її молодшим поколінням літераторів, бо це був шлях хоч і ризикований і принизливий з погляду твердолобих, все ж значно продуктивніший в плані творчої самореалізації, ніж за колючим дротом концтаборів, чи в застінках тюрем. Тому дванадцяту новелу В.Качкана про маловідомого в наші дні громадського і культурно-освітнього діяча, поета, прозаїка, журналіста, редактора, видавця, перекладача, історика і філософа Михайла Павлика я сприймаю як окреме, віддалене від Пилип'юкового доробку, дослідження і навіть як валенродизм в умовах теперішньої української дійсності і гей би натяк на ностальгію за соціалістичною минувшиною, бо називати читання і розповсюдження марксистської літератури «передовими ідеями літератури», а зв'язки М.Павлика з російською терористкою Вірою Засулич і з російським марксистом І.Плехановим фіксувати в контексті позитиву – це попахує нафталіном, бо на той час друг М.Павлика І.Франко вже збагнув страшні загрози комуністичних ідей марксового «Капіталу» і рішуче розвінчував їх у своїх творах. І вже, як докір не лише В.Качканові, але і всім літераторам і собі, маю сказати, що ми майже не вивчаємо, не пропагуємо, не піднімаємо на щит ідеологічної війни, яку невпинно ведуть проти України москалі, ім'я знаменитого в 20-30-ті роки минулого століття письменника Андрія Чайковського, автора історичного роману «Сагайдачний». Чи не тому постать козацького гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного замовчується, що в 1618 році разом з поляками він здобув Москву? Але сучасна російсько-українська війна вимагає збудити і активізувати історичну пам'ять народу, звеличити звитягу наших предків, прищеплювати нашій молоді зразки справжнього героїзму в ім'я України.

«Фотопоема про Личаківський цвинтар» - таким визначив Василь Пилип'юк жанр свого шедевру – фотоальбому «Пієта в камені». Слово «Пієта» походить від латинського pietas (pietatis) – благочестя, глибока пошана до когось, до чогось. Тільки Василь міг створити поему з фотографій, бо він був поетом від Бога. З-поміж фотоальбомів, подарованих мені Василем Пилип'юком, цей найбільше відповідає поетичному жанрові і філософській концепції життя і смерті. В.Качкан твердить, що Василь – натура поетична, що його словесний журналізм при певних обставинах і меті міг перерости у добротну художню публіцистику, що його словесні первні заповідали авторові можливі ширші оповідні речі. Це – правда. Але Творець обдарував Василя не лише словесними первнями, але в першу чергу мислительними (cogito ergo sum – мислю, значить існую): «Абсолютної тиші в природі не існує, бо Творець обдарував гармонією не тільки все живе, а й те, що існує поза межею людського пізнання». Притягальна сила Василевого шедевру оповита серпанком Божественної таїни, особливо тих світлин, які ніби виринають, або ж віддаляються в ранковому тумані. Василь зумів вловити на рівні не лише зорового ефекту, але й на рівні підсвідомого відчуття динаміку і мову цвинтарної тиші, в яку рано чи пізно переходить динаміка, коловорот і звукова симфонія життя.

Кажуть, що людське життя вимірюється віком пам'яті: доки пам'ятають про тебе – доти ти живеш. І якість, і зміст життя визначають твої добрі чи погані вчинки, діяння. І цю аксіому Василь закарбував у дарчому написі: «Шановному п. Миколі Симчичу та родині! Хай цей альбом буде доброю пам'яттю про нашу щиру земляцьку дружбу. В.Пилип'юк, 1996 р. Львів». З погляду вічності Василів доробок заслуговує безсмертя. Пієта Світла і Тіней зупинилась на Личаківському цвинтарі, де поховали Василя, але вона ніколи не згасне і не змаліє, бо, мов олімпійський вогонь, цю славу і велич підхопили і несуть у вічність його послідовники і шанувальники.

2018

ТРІУМФ АНСАМБЛЮ «КРИШТАЛЬ»

Важко передати словами ту естетичну насолоду, той сплеск емоцій від сльозин на очах до щирого сміху, які вирували у переповненому залі Будинку культури села Баня Березів, що на Косівщині, де 10-го лютого 2019 року святкували 10-ти літній ювілей народження славного і добре відомого в наших краях народного вокального чоловічого ансамблю «Кришталь». Замість звичних, сказати б шаблонних сценаріїв такого роду заходів, колектив «Кришталю» разом з дирекцією БК на чолі з Ольгою Симчич і аматорами сільського хору запропонували своєрідну «родзинку» глядачам і своїм колегам з сусідніх і віддалених сіл. В першу чергу йдеться про чоловічий народний хор «Дзвони Карпат» з смт. Яблунів (кер. Михайло Струк), аматори з БК с. Нижній Березів (кер.Марія Ільницька), чоловічий ансамбль «Сокоми» з с.Люча (кер. Михайло Струк), народний аматорський жіночий ансамбль «Мальви» з с. Стопчатова (кер. Леся Шкрібляк), хор БК с.Середній Березів і чоловічий хор Середньо-Березівської станиці Братства ОУН-УПА (кер.Оксана Сулятицька), які теж яскраво і самобутньо привітали ювілянтів чудовими творчими виступами-вітаннями. Авторський вірш «Вітання», присвячений ювілянтам, прочитав чл.НСПУ поет Микола Зеновій Симчич. Отже Баня-Березівські новатори запропонували, за словами начальника Івано-Франківського обласного відділу культури Володимира Федорака, який блискуче виступив при завершенні дійства, свою концепцію свята. Відзначивши професіоналізм і колосальну працю колективу за для вищої ідеї процвітання України, Володимир Васильович сформулював вітальне кредо «Кришталю»: вміло, спритно, професійно, яке в чомусь схоже на вітання пластунів (СКОБ – сильно, красно, обережно, бистро) і побажав їм бути такими славними, величними і сильними, як Рождественська Зоря, веселими, як Різдвяна коляда, здоровими, як Йорданська вода. Сердечно привітали ювілянтів і вручили їм пам'ятні подарунки та грамоти і голова Косівської райдержадміністрації Віталій Кічеряк, і голова Косівської райради Павло Ванджурак, і завідувач відділом культури Косівської райдержадміністрації Василь Струк, який нагородив колектив «Кришталю» скрипкою.

Новаторська «родзинка» дійства полягала в органічній народності «Кришталю» і в творчому злитті їх з усіма виступаючими на сцені. Скромно розмістившись на правому боці сцени, ювілянти, а їх було девятеро: керівник «Кришталю» Роман Кушманюк, депутат Косівської райради, промотор колективу і БК, бо це він зрежисерував і здійснив постановку свята, а ще організував пошиття костюмів для співаків, ремонт БК, придбання нової звукопідсилюючої і відео апаратури, член НСЖУ Микола Васкул, духовний наставник села о.Михайло Дрогомирецький, Василь Скільський, Іван Пилип'юк, батько і син Голинські Іван Миколайович і Іван Іванович, теж батько і син музиканти і співаки Васкули Василь Миколайович і Микола Васильович, уважно вислуховували всіх виступаючих і віддаровували їх своєю піснею у бездоганному і чистому виконанні, що сприймалось не лише як віддяка, але і як майстер клас. Приємно і оригінально сприймались і кришталеві чарочки з народними запахущими напитками і канапками з шматочками милая (коржа з кукурудзяної муки і картоплі) з салом і будзом, якими ювілянти і їхня помічниця культорганізатор БК Оксана Томащук щедро пригощали всіх учасників свята.

Про творчу діяльність «Кришталю» і Баня Березівського БК можна і потрібно розповідати якомога ширше і більше, бо вони є носіями не лише високої народної культури українців, але й творцями нових сучасних віянь, позначених високим професіоналізмом, естетикою і духовністю. При БК діють три народні аматорські колективи. Бурхливими оплесками вітали глядачі кожен виступ на сцені. Але особливо радісно аплодували веселим міні-сценам народного аматорського театру мініатюр «Веселі Баньки» (кер. Микола Лазарович), троє з яких, тобто Гаврило (М.Лазарович), його дружина Явдоха (Ганна Симчич) та Гафійка (Оксана Томащук) з високою акторською майстерністю інсценували сімейні замальовки і придибенції, дотепно імпровізували зустріч на сцені всіх колективів-учасників свята. Надовго запам'ятаються глядачам виступи вихованців дитячого садочка «Первоцвіт», учнів місцевої школи, представників читацького клубу «Дивослово», що діє при бібліотеці БК. Всі заходи, які відбуваються в БК, записуються на відео і зберігаються в архіві. Завершилось свято розкішним фуршетом і чудовим виступом інструментально-вокального ансамблю під орудою Миколи Васкула. Атмосфера чарівних звуків музики і талановитого співу пана Миколи спричинилисась до спонтанних танців і багаторазових повторів на прохання зачарованої публіки. Як зумів викристалізуватись «Кришталь» у постколоніальній часто-густо фарисейській дійсності? Моя думка така: не дотягнулась до високогірного Баня Березова колгоспно-кріпацька рука, не до кінця витравила кадебістська система у банських людей відчуття гідності, справедливості, національного і християнського духу, волелюбності. Свято «Кришталю» стало наглядним прикладом як потрібно плекати свою рідну українську самобутню культуру, розвивати і підтримувати народні таланти, а не на догоду колонізаторів, що мов блохи і гниди причаїлись у всіх щілинах і закутинах українського життя і навіть на телеканалах, топити їх в горілці і брехні про «шароварщину», в

нав'язуванні молоді чужих паплюжних гидотно-хамських стереотипів мислення і ставлення до рідної української мови, культури, літератури і до їх носіїв письменників, поетів, вчених, акторів, особливо до захисників Української держави, до всіх, хто відзначається українським не показовим, а дієвим патріотизмом, високою християнською мораллю і духовністю. Тріумф «Кришталю» — це дороговказ до оздоровлення української нації, до очищення від колонізаційно-самоїдного «совка» і «ватника» до тверезого і відповідально-мудрого цивілізаційного вибору: «у своїй хаті – своя правда».

ВІТАННЯ
Чоловічому народному вокальному ансамблеві «Кришталь»
в День 10-ліття.

Заграй веселої,скрипаль,
Цимбали й бубни вдарте –
Святкує ювілей «Кришталь»,
Лунають співи, жарти.

На фестивалях гомінких,
В ютубах і фейсбуках
Шукаєм співанок дзвінких
У кришталевих звуках.

І навіть юрбища отих,
Що в президенти пнуться –
Шоу-мени з масками святих –
«Хрю-сталь-но-чисті» звуться.

Та не зважаймо на них тут,
Бо в Божих заповітах
Лиш по ділах цінують люд,
Як будівничих світу.

Хто націю здійма з колін,
Хто Томосом єднає –
Для тих «Кришталю» срібний дзвін
На всі віки лунає.

А баніночка як сяйне
Красою на всі гори
То жоден легінь не засне
І стане Ріг, як олень.*

В дарунок образ-оберіг
Прийміть від нас, братове,
Щоб Україну він беріг
Від воєн, пут і крови.

Щоб наливалися меди
У кришталеві чаші,
Щоб окупантської орди
Не знали внуки наші.

Тож заспіваймо дружно всі
Хай звеселяться лиця!
«Кришталь» вітає від душі
Березівська Станиця!

** назва гори над Баня Березовом*
10-го лютого 2019 р.

ЦЕГЛА працює на КІРПІЧ?

Поки геній стоїть, витираючи сльози,
метушлива бездарність отари свої пасе.
Ліна Костенко

На сленгу водіїв автомобілів «цеглою» (кірпічьом) називають дорожній знак «В'їзд заборонено». І якби на курсах водіїв хтось би вийняв з пакета цеглу і почав нею вимахувати перед присутніми, то, можливо, це сприйняли б за жарт. Але коли 20 квітня 2019 року на звітно- виборних зборах Івано-Франківської Обласної організації Національної спілки письменників України в переповненому залі цеглиною став вимахувати похилого віку літератор з вибалушеними очима, то було не до сміху: чи не трісне когось по голові, чи не запустить комусь в спину переконливим «аргументом» - холодною зброєю? Награно-поблажливі гримаси однієї частини членів Спілки і стурбовані, навіть в де-кого перелякані обличчя в решти писменників спонукали до думки, що дурдомівський випад з цеглою є частиною сценарію за яким поглиблюється водорозділ між літераторами Прикарпаття. Щоб запобігти цій цілком прогнозованій тенденції через схильність до розкольницької поведенції очільника обласної спілки Є.Барана, котрий за прикладом тепер відстороненого від керівного крісла очільника Київської міської письменницької організації, котрий не дав нам, членам Ревізійної комісії НСПУ, провести аудит їхньої організації, піддався спокусі сепаратизму і амбітності (переконливі докази цього прозвучали в ряді виступів, і найбільше – у виступі Івана Гавриловича), в роботі зборів активну участь взяв голова НСПУ Михайло Си-

доржевський, бо вважає Івано-Франківську організацію поряд з Київською, Львівською і Одеською базовою, ключовою в діяльності всієї НСПУ. Здавалося б все зрозуміло як Божий день: керувати такою письменницькою структурою повинен авторитетний серед місцевих спілчан, досвідчений адміністратор і менеджер з солідним творчим доробком. Такою особистістю на думку багатьох літераторів Прикарпаття і керівництва НСПУ є кандидатура Ярослава Ткачівського: понад 20 років спілчанського письменницького і журналістського стажу, заслужений працівник культури України, автор понад 50 поетичних і прозових книжок, понад півтори сотні пісень, головний редактор всеукраїнського літературно-художнього та громадсько-політичного журналу «Перевал», заступник голови НСПУ, член її Секретаріату і Правління. Стиль його керівництва визначають чуйність і увага до проблем і потреб кожного спілчанця, вміння прийти на поміч у потрібну мить. Приміром, коли в часи президентства горезвісного Януковича пішла нагінка на ліквідаторів аварії на ЧАЕС, з нас познімали пенсії і здобуті ціною власного здоров'я звання ліквідаторів, бо двічі судимий зек і його злодійська шайка не могли нажертися вкраденими в держави коштами, саме Ярослав Ткачівський не побоявся опублікувати в «Перевалі» мій матеріал про утиски чорнобильців і нашу боротьбу в судах із свавіллям чиновницької мережі злодійської банди. Переконаний – матеріал був вагомим вкладом у перемогу Революції гідності. І в розпал російсько-української війни саме Ярослав Ткачівський, знову ж таки на відміну від багатьох редакторів солідних видань не побоявся надрукувати в «Перевалі» мій вірш «Українські АТОси», де є такі рядки: «Один за всіх і за одного всі! / АТОси українські, д'Артаньяни, / Палає Ваше серце полум'яне - / Один за всіх і за одного всі»! До речі, цей вірш разом з моєю передмовою відкриває книжечку «Душа озивається словами», яку завдяки підтримці видавництва «Писаний камінь» надрукували члени літстудії «Літературні посиденьки», яка успішно діє впродовж майже десяти років у селі Нижній Березів, що на Косівщині, рідному селі лауреата державної Шевченківської премії Івана Малковича. На жаль, творчість літстудійців вперто ігнорував Є.Баран: в жодному звіті не згадав про них, бо пріоритет віддав своїм вихованцям – студентам і випускникам кафедри української літератури Івано-Франківського Національного педагогічного університету ім. В.Стефаника. Впродовж останніх двох років ряди обласної спілки поповнились на 20 членів, точніше переважно членкинь, що дало підстави академікові В.Качканові вжити слово «спідничники» у відповідному контексті в приватних бесідах, а професорка цієї кафедри Ольга Слоньовська, закликаючи до усвідомленого і відповідального вибору на посаду очільника Обласної організації письменників, порівняла його працю з працею шахтаря у шахті . Молодим талантам з периферії недосяжна увага Є.Барана. Що правда, напередодні кончини і на похороні рідної сестри Івана Малковича Людмили, талановитої поетки і організаторки сільської літстудії, Є.Баран таки був присутній. Оскільки через свої гріхи Є.Баран не ризикнув висувати свою кандидатуру на посаду очільника ОО НСПУ в

четвертий раз, цю вакансію заповнила його колишня студентка Світлана Бреславська, членство якої в НСПУ становить три роки і який пан Баран посприяв у виданні її трьох чи навіть більше книжок за кошти, які щорічно обласна влада виділяє на друк доробку спілчанців в сумі один мільйон двісті тисяч гривень. З прикрістю констатую, що за 17 років мого членства в НСПУ жодна з моїх десяти книжок не була видана за вищезгадані кошти, виділені на друк книжок спілчанців. Порівняльний аналіз кандидатур Я.Ткачівського і С.Бреславської звичайно на користь пана Ярослава, але останнім часом наше суспільство чинить не за законами логіки, а за ретельно підготовленим сценарієм навіть віртуального характеру. Приміром, на позаминулих звітно-виборних зборах кілька спілчанців різко критикували Є.Барана за те, що дозволив на будинку Обласної спілки виставити таблицю якомусь Кирилюку, якого називали «кадебістом». На теперішніх зборах про це ні слова не мовлено. Отже, старі «опікуни» проінструктували периферійних «вільнодумців» про що можна, а про що не можна глаголити, кого підтримувати, а кому цеглою пригрозити. Не зважаючи на те, що Михайло Сидоржевський коректно запевнив присутніх, що кого б вони (спілчанці) не обрали головою ОО НСПУ- буде з ним працювати на зміцнення спілки і її якісну розбудову, обговорення кандидатур набрало гостро полемічного характеру, іноді навіть з хамськими висловлюваннями. Наведу цитату з газети «Галицька Просвіта» за 25 квітня 2019 р.: «Під час обговорення голова НСПУ Михайло Сидоржевський сказав, що головувати повинен добрий адміністратор і менеджер (я вів диктофонний запис і до цих слів пан Михайло додав, що, звісно, в першу чергу авторитетний і талановитий письменник – М.С.). На це письменник Василь Добрянський (головуючий на зборах – М.С.) відповів, що адміністратор-графоман на цій посаді не потрібен. «Хто ти такий, аби оцінювати Ткачівського та Сидоржевського?» - обурився Микола Симчич». Перед цим я сказав В.Добрянському, щоб він вибачився за образу Сидоржевського і Ткачівського, але оскільки пан Василь проігнорував мою пропозицію, я змушений був у цитований спосіб наголосити, що в нього немає таких геніальних творів, які б перевершували творчість Сидоржевського і Ткачівського.

«Що з нами буде»?- звернулася до мене після зборів і другого туру виборів президента України моя родичка - відома письменниця Романна Затварська, до речі ще й досі не прийнята до членства НСПУ, як і мій колега-чорнобилець Нестор Мартинець, в якого вже близько тридцяти надрукованих книжок і якому Є.Баран у двозначний спосіб фактично відмовив у прийомі до членства НСПУ.

«Головне не панікувати і не зневірюватись,- відповів я. – Маємо діяти і жити за законами християнської віри, бути правдивими і чесними перед Богом і Україною, не зважаючи на те, що як написав у своїй праці «Книга спостережень» Євген Маланюк: « Українській душі бракує почуття трагічного, не вважаючи на всю об'єктивну трагічність української історії. Найбільшу трагедію українець спростить, сплощить і зведе до степеня «кумедії»… Санчо Панса – основний патос української душі». Маємо дослу-

хатись до слів нашого президента Петра Порошенка, який звернувся до свого наступника Володимира Зеленського з пропозицією, щоб політичні передвиборні протистояння залишились в минулому, а свій досвід і уміння потрібно спільно використовувати на захист, зміцнення і розбудову Української держави». Тож віриться, що новообраний президент України, а в нашому випадку - очільниця ОО НСПУ, всупереч намаганням багатьох переборщених «інтелектуалів», які до правління Обласної організації спілчанців обрали Є.Барана, його найближче оточення і навіть того, що вимахував цеглою, не ставитиме «цегли» чи «кірпіча» на шляху розвитку свободи слова, демократії і національно-громадської консолідації українців. Цегла на шляху консолідації письменницької організації, як і всього суспільства – це нонсенс. Цеглою потрібно будувати, а не перекривати шляхи до будівництва. Як сказав Е.Кант, «Майте мужність користуватись власним розумом».

P.S. Учасники зборів, з якими доводилось спілкуватись, вважають, що є підстави переглянути результати виборів голови Івано-Франківської ОО НСПУ, оскільки вони відбулись з порушенням статутних вимог. По-перше, під час виборів лічильної комісії головуючий на зборах проігнорував пропозицію обрати до її складу прихильника Я.Ткачівського, тобто відразу намітилась тенденція «гри в одні ворота» і фальсифікації виборів. По-друге, скринька, в яку вкидали бюлетені,не була опечатана: її часто відкривали прихильники Є.Барана і С.Бреславської. Цілком можливо, що до неї вкидали бюлетені заповнені попередньо на користь С.Бреславської. Окрім цього хамські і дурдомівські випади з боку прихильників Є.Барана і С.Бреславської створювали атмосферу психологічного тиску на виборців.

2019

ТВОРЕЦЬ «ПЕЧЕНІЖИНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ»

Цю коротеньку оповідь про відкриття 22 березня 2019 року на будинку селищної ради Печеніжина пам'ятної плити Михайлові Генику- Березовському (1879 – 1959) — голові Печеніжинського повіту в час ЗУНРу (1918 -1919), поручникові УГА, адвокатові, судді, громадсько-політичному та культурному діячеві хочеться розпочати словами відомого українського поета: «Україно, доки жити буду доти відкриватиму тебе». Бо знайомство з постаттю Михайла Геника-Березовського було для мене відкриттям. В часописі «Галичина» (2000 р.) і в моїй книжці «Лебедині ключі» (2001 р.) я опублікував матеріал про Степана Клочурака – президента Гуцульської республіки (Ясіня,1918 – 1919), але про свого земляка-березуна Михайла Геника-Березовського вперше почув нещодавно від його племінниці Марії Перцович, вчительки-пенсіонерки, членкині Середньо-Березівської станиці Братства ОУН-УПА, якій, до речі, було доручено відкрити меморіальну пли-

ту своєму родичеві. Освятили пам'ятну дошку і відправили панахиду священики місцевих церков отець Микола та отець Ігор. Задаюсь питанням: чому наші предки називали «республіками» порівняно невеликі територіально-адміністративні утворення? Очевидно в цій назві відображається споконвічне прагнення українців відродити свою державність, втрачену через монголо-татарську навалу, через міжусобиці і недалекоглядність керманичів України-Руси, яким потрапило до рук, образно кажучи, кермо великої і могутньої центрально-європейської держави після смерті видатного її очільника князя Ярослава Мудрого. Нам завжди не вистачало мудрих і розумних людей, бо їх ретельно відстежували наші вороги і винищували як найбільшу загрозу для своїх загарбницьких намагань, а до керма допускали своїх маріонеток, користолюбців і зрадників свого народу.

Отже, простий хлопчина з села Вижній Березів, що на Косівщині, всупереч умовлянь його матері залишитись вдома на господарстві, вступає до Коломийської гімназії, успішно закінчує гімназійну науку і далі його шлях пролягає до Праги, до Карлового університету, де він здобуває престижну професію юриста. Працює адвокатом і суддею в Коломиї. В 1909 році одружується з Неонілою Шипайло з Борщева, що на Тернопіллі. Наступного року в них народжується син Степан, а в 1920 році – син Роман. Юридичною практикою займається і в Яблунові, і вПеченіжині аж до початку Першої світової війни у 1914 році. Був мобілізований до австрійської армії. Дослужився до звання обер-лейтенанта і найвищих нагород імперії. Коли створювався Легіон Українських Січових Стрільців зголосився до цієї військової формації з думкою виборювати Самостійну Українську державу, але австрійське командування не дало згоди, боячись його таланту організатора та інтелектуала. В часі утворення ЗУНР повертається до Печеніжина, де перед початком війни працював суддею в повітовому суді. За дорученням Української комендатури Коломийського повіту організовує військовий суд, але отримує новий наказ – їхати до Печеніжина та очолити там уряд повітового державного комісара Західно-Української Народної Республіки. Для Михайла це завдання не було важким, бо він знав повіт і люди його знали. Прибув до Печеніжина 21 листопада 1918 року. Цікаво зазначити, що повітовим лікарем у новоствореному комісаріаті працював Олександр Вінценз, поляк, брат відомого польського письменника Станіслава Вінценза, автора знаменитого бестселера про гуцулів «На високій полонині». До комісаріату належали два містечка: Печеніжин та Яблунів, а також села: Баня Березів, Вижний Березів, Нижній Березів, Середній Березів, Великий Ключів, Малий Ключів, Космач, Княждвір, Ковалівка, Люча, Лючки, Мишин, Стопчатів, Текуча, Уторопи, Марківка, Молодятин, Рунгури, Слобода Рунгурська. «Хоча час був воєнний, перехідний,- пише у своїх спогадах 1919 року «Пече ніжинська республіка» Михайло Геник-Березовський (до речі, брошуру з цими спогадами опрацювали і роздрукували працівники Печеніжинського історико-краєзнавчого музею Олекси Довбуша і після мітингу вручили всім бажаючим), - мені вдалося повести справи так, що не було поважних непорозумінь ані з населенням, ані з

іншими властями». Отже, навіть після падіння влади ЗУНРу керманич «Печеніжинської республіки» проявив уміння переконати ворогів, що українська громада сильна і організована і, що українці навіть після болючих невдач державотворення ніколи не піддадуться ворогам і будуть всіма доступними методами боротись за свою Самостійну Соборну Українську Державу.

Коли окружна військова команда з Коломиї телефоном повідомила Михайла про відступ Української армії на Схід, свого поста не покинув. З відходом Українських військ почало підносити свій голос польське населення Печеніжина (близько 300 поляків, 200 євреїв, решта українці з 7000 жителів містечка). Поляки вдерлися в кабінет комісара і вимагали передати їм владу. Українці, члени повітового українського уряду, на це не погодились. По довгих дебатах вирішили керувати повітом тріумвіратом: українець Михайло Геник-Березовський, поляк Данєлєц і єврей Бертфельд. Наступного дня з Коломиї на Печеніжин посунули озброєні банди, щоб перебрати владу, їм на заваді стало українське населення, озброєне крісами, рушницями і навіть підручним господарським знаряддям. Рубіж оборони утворили на Пасовищі – горбі між Печеніжином і Соповом, через який йде дорога з Коломиї. Під вечір оборонці обстріляли і захопили ворожий вантажний автомобіль, з якого теж відкрили вогонь. Автомобіль доставили до центру містечка. Шофер був поранений, два поляки потрапили в полон, решта повтікали. Пораненого віддали на лікування до місцевого шпиталю сестер Служебниць, а полонених замкнули у повітовій в'язниці. Обсада Пасовища зростала. Ряди оборонців поповнювали селяни з довколишніх сіл. Як пише у вже згадуваній брошурі Михайло Геник-Березовський: «Фронт видовжувався на південь до села Мишина, а на південь десь до села Коршева. Щоб унеможливити бронепоїзду приїхати з Коломиї, в Сопові було зірвано в кількох місцях залізничні рейки. Харчуванням на Пасовищі займалися Печеніжинські жінки. На це я видав дещо харчів з магазину харчового уряду, а багато приносили селяни». В брошурі поміщено світлини на яких Михайло Геник-Березовський з аматорським театральним гуртком Печеніжина-Сопова після вистави «Ой, не ходи Грицю, та й на вечорниці», Коломия, 1911 р. та з Виділом читальні «Просвіта», Печеніжин, 1927 рік.

Ця коротенька історична оповідь про Михайла Геника-Березовського показує наскільки є важливою роль особи освіченої, досвідченої і відданої своєму народові, своїй нації, особливо в період війни і окупації, адже Березовський зумів зберегти свій вплив і свій досвід правника-професіонала на те, щоб укріплювати віру своїх земляків у незнищенність України і українців навіть в умовах румунської, польської і німецької окупацій. У 1944 році пан Михайло емігрував до Європи, а потім до Канади, бо добре знав, що з приходом комуно-москальської орди йому відкриється шлях до Сибірської каторги, а для УПА він був застарий. До того ж національний провід України дбав за те, щоб кращі інтелектуальні сили українців були збережені в екзилі, в Західній Європі і в Америці, як добірне зерно, збережене в таємниці. Тому у своєму виступі на мітингу я згадав ще кількох березунів-емігрантів, зокрема відомого історика Івана Кузича-

Березовського з Нижнього Березова, генерала, міністра оборони Нікарагуа де йому споруджено пам'ятник Де Гаморру – Василя Дрогомирецького з Вижнього Березова, відомого лікаря і енциклопедиста з Чикаго, уродженця села Шешори Іллю Романа Ткачука та легендарного сотенного УПА Мирослава Симчича-Кривоноса з Вижнього Березова, котрий в лавах УПА по суті прикривав відхід на Захід своїх земляків, як нині прикривають нас на Східному фронті в російсько–українській війні наші героїчні оборонці - воїни Української Армії.

На мітингу біля пам'ятної дошки Михайлові Генику-Березовському виступили: директор музею Олекси Довбуша Іван Котів (розповів про розпочатий музеєм і місцевою владою проект «Видатні земляки», присвячений 100-річчю «Печеніжинської республіки»); учні Печеніжинського ліцею з композицією про буремні дні творення ЗУНРу і «Печеніжинської республіки»; Марія Перцович відкрила нові сторінки біографії свого родича; депутат Івано-Франківської обласної ради Дмитро Лащук зазначив, що на Раді регіонального розвитку під час відвідин Прикарпаття Президент України Петро Порошенко за досягнуті показники розвитку регіону першою назвав Печеніжинську громаду, висловився за раціональний розподіл цьогорічного мільярдного бюджету області, зокрема на розвиток спортивної інфраструктури для молоді, переконаний, що на одних гаслах держави не побудуємо, тобто обираймо на пост президента України не за гаслами популістів, а за конкретними ділами державотворення: зміцнена армія, одна з кращих в Європі, зміцнена об'єднуючим націю Томосом Християнська віра, безвіз до Європи, розширені права територіальних громад, курс до НАТО і ЄС; вчитель, краєзнавець, пенсіонер Петро Ровенчук наголосив, що коли громада єдина, то творить чудеса, закликав глибше вивчати історію ЗУНР і передавати її з покоління до покоління; поет, письменник, фізик, журналіст, учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС Микола Симчич висловився за дієву співпрацю громад навколишніх сіл, за вивчення доробку державного будівництва і націотворення наших земляків з діаспори, навів слова винахідника рентгенівських променів Івана Пулюя про те, що як ми пожинаємо плоди наших предків, так наші нащадки пожинатимуть наші плоди, за збереження і примноження історичної пам'яті про боротьбу УПА, познайомив присутніх з макетами своїх книг «Чорнобильці: герої чи ізгої?», «Під стягом лева» і «Скеля Українського Духу» для видання яких не може знайти спонсорів, а тим часом мільярди народних грошей витрачаються на бігборди, які після виборів перетворяться на сміття, прочитав свій вірш «Криївка»; голова Коломийської міськрайонної «Просвіти» Василь Глаголюк доповнив біографію Геника-Березовського цікавими історичними даними про його участь у створенні у Печеніжині «Просвіти», читальні, «Маслосоюзу», пригадав імена людей тієї епохи: Романа Самокишина (Самокиш), історика, академіка Володимира Грабовецького, літератора і дисидента Дмитра Гриньківа, який закінчив Печеніжинську школу, підтримав мою (М.С.) тезу про марнотратство на бігборди, які в народі називають «бігморди», бо за ці кошти можна було б надрукувати важливі книжки, прокласти дороги, збудувати дитячі садки і школи, висло-

вив сподівання, що свідомий український народ обере на виборах не циркача, а досвідченого президента- державника.

Завершилась урочистість вшануванням хвилиною мовчання борців за волю України як в минулому, так і теперішніх. Дружній спів державного славня України у виконанні всіх учасників свята величаво здійнявся над Печеніжином, над Україною, над всім світом, де живуть українці.

2019

ФАКЕЛ СВОБОДИ, ДУХУ І ЧИНУ, або ОСВЯТІМОСЬ-ОБ'ЄДНАЙМОСЬ ПІД ЗОРЕЮ РОМАНА ШУХЕВИЧА

23 травня 2019 року в Івано-Франківську поблизу гімназії №2 ім. Р. Шухевича відбулась історична подія – відкриття пам'ятника генерал-хорунжому і головному командирові УПА, голові Секретаріату Української Головної Визвольної Ради (УГВР), великому синові українського народу Романові ШУХЕВИЧУ.

Полум'яність Духу Романа Шухевича яскраво втілена в скульптурі: мужнє обличчя з орлиним поглядом і вихрастим чубом, корпус у військовому упівському генеральському френчі проривається з довколишньої маси, яка ніби стискає і водночас народжує і формує, вигранює його, мов дорогоцінний самоцвіт.

Високу честь відкриття пам'ятника було надано міському голові Івано-Франківська Руслановi Марцінківу, народному депутатові третього, четвертого та сьомого скликань Верховної Ради України, голові політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Свобода» Олегові Тягнибокові, голові Всеукраїнського Братства ОУН-УПА ім. Р.Шухевича Богданові Боровичу, голові Івано-Франківської обласної ОУН, одному з ініціаторів спорудження пам'ятника Миколі Сулятицькому.

Після молебня і освячення пам'ятника до його підніжжя поклали квіти Руслан Марцінків і Олег Тягнибок. Ці лідери українських націоналістів притягають мов магніт, бо їхні переконання і дії завжди скеровані на утвердження Української держави і української нації на своїй Богом даній землі. Від самого початку своєї політичної діяльності О.Тягнибок проголосив програму захисту українців як титульної нації. Але що маємо на даний час, особливо після виборів нового президента України, яким став популярний шоумен, який підленько і хитренько висміював не лише Тягнибока, але й самого президента України П.Порошенка, прем'єра А.Яценюка, генерального прокурора Ю.Луценка. Всі перечислені державці, окрім О.Тягнибока, відвідували ці реготально-мазохістські концерти, і телекамери вихоплювали з маси глядачів їхні хихикаючі фейси. Дохихикались… Ці «ліричні» відступи роблю для того, щоб знайти відповідь на питання: чому українські

націоналісти, навіть об'єднавшись і солідаризувавшись у березні 2017 року Національним маніфестом, не досягли бажаного успіху на президентських виборах, а їхній ідеальний у всіх відношеннях кандидат Руслан Кошулинський, якому завдячуємо порятунком парламенту в найтяжчі дні Революції Гідності і в дальнійшому чітким і професійним керівництвом на посаді першого заступника голови Верховної Ради України, не потрапив до другого туру виборів? Це ті болісні питання, на які я прагну почути відповіді, і постать генерала Романа Шухевича для українців, як свого часу генерала де Голля для французів, є тою мобілізуючою постаттю, перед якою мають сповідально освячуватись сподівання і надії і живих, і мертвих і ненароджених.

Слово надають Олегові Тягнибокові: «Нам кажуть, що історію не треба знати, що це вже не цікаво, що тільки про завтрашній день потрібно думати, тільки про себе коханого потрібно говорити. А так не буває. Жодна нація у світі не є економічно сильною і соціально захищеною, якщо вона не знає свого минулого, своїх героїв. Напевно кожен із нас ходить на цвинтар і молиться за пам'ять своїх батьків, дідусів і бабусь, водимо своїх дітей і розповідаємо про тих, хто був перед нами, хто нас породив, знимки показуємо… То як ми можемо забути вчорашній день? Сьогодні нам нав'язують чужі для нас, українців, тенденції. Геній Шевченко визначив націю як кровно-духовну спільноту і мертвих, і живих, і ненароджених. Особливо маємо пам'ятати про тих мертвих, які є героями, як командир Армії Нескорених Роман Шухевич, генерал Чупринка. Теперішня влада в Україні, яка прийшла до керівних крісел на хвилі ейфорії, зовсім не хоче говорити про національну пам'ять. З інавгураційної промови нового президента ми почули, що для нього це не в пріоритеті. Вони починають нав'язувати нам, українцям, чужі для нас цінності. Але ми ніколи не дамо спаплюжити наших національних героїв і нашу національну пам'ять. Хочу, щоб вони пам'ятали, що в нації українців ніколи не буде того, щоб якісь зайди, навіть якщо вони займають владні посади, не зможуть переписати нашу українську історію. І ми завжди будемо пам'ятати хто є нашими героями. На щастя сьогодні Україна вже по-іншому мислить. Вони хочуть реваншу, повернути совєтське минуле. Всі ті негідники, бариги з опоблоків з трибуни Верховної Ради розповідають: ми прийдемо до влади на дострокових виборах і все поскасовуємо – декомунізацію скасуємо, мовний закон скасуємо і таке інше. Не дамо їм того зробити! А знаєте чому? Бо українцям належить ця земля, бо в українців є націоналісти, які не допустять того реваншу. І в першу чергу – це ми з вами і наші діти. Наше свободівське гасло «Не посоромити слави героїв»! Тих героїв, чиї матері не дочекались своїх синів і дочок з теперішньої російсько-української війни і тих, що там воюють, захищають Україну від агресорів. Вони наші герої, і ми не маємо права посоромити пам'ять наших героїв, щоб захистити майбутнє їхніх дітей. Подивіться у їхні очі! Вони повиростають і будуть захищати нас. А сьогодні всі повинні знати, що є кому зберегти Україну, нашу національну ідентичність, нашу національну пам'ять. Дуже дякую владі і громаді Івано-Франківська. Друже Руслан Марцінків, ти, як керівник міста, ведеш пра-

вильну лінію. Ви відкриваєте пам'ятники, пам'ятні дошки героям і видатним особистостям заради нашого майбутнього. Не буде ситим шлунок, якщо в нас не буде ідеї і пам'яті про вчорашній день. Ми, українці, на своїй Богом даній землі захистимо і збережемо нашу рідну Україну. І ніхто не сміє топтатись по нашій історії і нашій пам'яті! Слава нашим героям! Слава Україні!

Слово надали Русланові Марцінківу: «Рідні наших героїв, які віддали своє життя на російсько-українській війні, вчителі і учні гімназії № 2, саме тут на цьому місці, де знаходиться гімназія ім.Р.Шухевича, нам вдалося встановити цей пам'ятник. Дякую скульпторові Семакові, який талановито відтворив наш задум – створив образ нескореного, полум'яного борця за Україну Романа Шухевича. Сьогодні ми вже відкрили пам'ятну дошку першому голові Братства ОУН-УПА Василеві Гребінському на будинку по вулиці Ленкавського. Це – шана всім поколінням борців, які віддали своє життя за волю і незалежність нашої держави. Особливо це важливо сьогодні, в День свята Героїв. Ми розуміємо, що реванш промосковських сил, на жаль, близький, і на дострокових парламентських виборах ми можемо мати великі неприємності, бо знаємо плани Медведчука стати головою Верховної Ради України. Тому тепер, як ніколи, ми повинні триматись разом. Ми, українські націоналісти, розуміємо, що минулого тижня була спроба скасувати закон про декомунізацію і що чиняться спроби в суді скасувати закон про люстрацію. До мене не приходили народні депутати і народні обранці місцевого рівня від партії регіонів. Але минулого тижня аж два представники депутатського корпусу від регіоналів навідались до мене. Вони повилазили, бо відчувають близькість реваншу, близькість того, що вони прийдуть до влади. Але ми не дамо цього зробити. Не допустимо проросійські сили до керма нашої незалежної України. Тому відкриття пам'ятника Р.Шухевичу – це знак для всієї України, що Івано-Франківськ, Західна Україна, вся Україна є націоналістичною, патріотичною і християнською. Будьмо разом, бо в єдності сила народу. Дякую всім, хто долучився до створення цього пам'ятника. Кожного дня учні приходитимуть до гімназії і їх вітатиме легендарний борець за волю України, головний командир Армії Нескорених Роман Шухевич – генерал Тарас Чупринка. Ми повинні виховати нове покоління патріотів-націоналістів, яке докорінно змінить цю державу. Щиро дякую! Маю за честь вручити нагороди тим хлопцям, які воюють на Сході України і які приїхали на ротацію. Маємо нагороди і матерям і рідним загиблих на російсько-українській війні. 31 родина Івано-Франківська сьогодні у траурі, бо до них не повернулись з війни батьки чи сини. Це занадто велика плата, тому не маємо права розтринькати кредит довіри наших героїв».

Відзнаку «За бойову звитягу» Р.Марцінків вручив пані Єві - матері загиблого Віталія Амброзяка, вдові Олені - дружині Андрія Кострова, вдові Наталії - дружині Сергія Гунтера, Олександрові - синові Богдана Хризанича, Владиславові – синові Віталія Синюка, пані Марії – матері Руслана Юрчишина.

Відзнакою міського голови «За честь і звитягу» Р.Марцінків нагородив: лейтенанта Олександра Сивківа, Ростислава Шадурського, рядового Володимира Кочергу, лейтенанта Олега Юрківа, ст.солдата Дмитра Гуменюка, ст.солдата Юрія Пилипчука, ст.солдата Миколу Ротора, солдата Михайла Бойка, полковника Юрія Ярновського, капітана Артура Вінтоняка, капітана Тараса Шевченка, підполковника поліції Івана Федорчука, капітана поліції Сергія Федорчука, капітана поліції Івана Маручака, ст.сержанта поліції Ярослава Мартинюка, ст.сержанта поліції Михайла Кочержука, водія Петра Ступініна.

Наталія Прошак, мати загиблого героя Андрія Прошака, не стримуючи сліз, промовляла від щирого серця від імені всіх скорботних матерів не лише про свого сина, але й про Романа Шухевича, як людину великого гарту, борця за волю українського народу, про те, що Руслан Марцінків піклується про сім'ї тих містян, які втратили своїх годувальників, висловилась про нього, як про політика чесного і відкритого, доступного до спілкування.

Так і хочеться мовити словами поета Олександра Олеся: «З журбою радість обійнялась».

Бо коли бачиш перед собою зажурених матерів, вдів, синів і дочок тих незабутніх герої, котрі віддали своє життя на теперішній російсько-українській війні, то запитую себе і своїх земляків: а що зробили ми для того, щоб зупинити і приборкати наших одвічних ворогів – російських імперіалістів?Чому на 29-му році незалежності України ми, українці, опустились до рівня бездумних ренегатів, фактично до рівня нацменшини, яка голосує за чужинецькі інтереси, але не за свої національні? Це – не парадокс. Це – втрата національного імунітету, відпорності від «бацил» новітніх методів і технологій розкладу української нації і держави, тонко розрахованих ворожими аналітиками, ба, навіть цілими інститутами, що вивчають ситуацію в Україні і видають «на гора» таких шоуменів, таких «слуг народу», які поглинули здоровий глузд українців і втопили їх в отупілому самоїдно-сардонічному реготі. Цей дурнуватий регіт поглинає тягу до культурних і духовних надбань української нації, до класичної літератури і мистецтва, до об'єктивного бачення довколишнього світу, до розуміння того куди нас ведуть новообрані керманичі, бо на теледебатах окремі нардепи, прихильники «слуги народу», відкритим текстом висловлюються за введення в Україні сталінських порядків з енкаведешними «тройками», а, значить з голодоморами, ГУЛАГами і всім пекельним набором «страни совєтов»; бо бачення таких перспектив заступають нам потворні «сердючки», денаціоналізуючі «квартали», російськомовні «дізель-шоу», хоча й україномовні і навіть не позбавлені зовнішнього шарму і таланту, проте самопринизливі і порожні за своєю суттю «кумування», «вар'ятство», «таньки» з рагульними «володьками» і тавтологічними закликами «Не позор мене!». А що «виноситься за дужки» життя України і українців, позориться і принижується гідність української нації — це байдуже? Боронь Боже не хочу образити жодного актора, бо вони справді талановиті і самобутні, і останнім часом спостерігаються реальні спроби прорватися за рамки закулісних спонукань до дрібнотем'я, «битовухи» і віртуального

сприйняття череватих бороданів за молодиць, дівчат і жінок. Приміром, актори «Дізель шоу» блискуче розвінчали святош в рясах з генеральськими і офіцерськими званнями ворожих спецслужб. Це отверезує публіку, а не зомбує її віртуальністю. Ця підступна віртуальність і привела більшість українців ло сприйняття бажаного за дійсне. І підтвердження цим моїм гірким думкам знаходжу у публікації мого друга, відомого культуролога, доцента кафедри українознавства і філософії Івано-Франківського Національного медичного університету, до речі одного з ініціаторів нововідкритого пам'ятника Миколи Сулятицького «Націєтворчість Шевченка – 2: конструктивний націоналізм як світоглядна основа Кобзаря» («Галичина»,23.05.2019 р.): « А з пам'яті ніяк не стираються манкуртні жартівливі вихиби провідних «кварталівців» та іже з ними злорадних підхихикувачів, які Україну, з її славною і героїчною долею, водночас як московській так і власній псевдо- вершковій публіці виставляють як останню «публіку» з її саловареничними хохлами-недотепами, що неабияк декласує і виставляє на посміховисько горду націю борців в очах усього цивілізованого світу…». І це — не суха теорія. Передбачення такого розвитку подій в Україні допитливий читач може знайти в моєму (М.С.) оповіданні «Цюньо» (сайт газети «Час і події» Чикаго, США, 2007р. і в книжці «Літературне Прикарпаття, антологія», «Вік», Коломия 2013 р.). До речі, М.Сулятицький був очевидцем того як мене (М.С.) після успішного виступу на цьогорічному травневому святі «Великдень у Космачі» теж виставили на посміховисько: коли ми всім гуртом хористів з села Середній Березів сиділи за столом і весело трапезували, якийсь пузатий гевал у червоній сорочці ззаді навалився черевом мені на плечі, ніби дістає тарілку зі столу і це вельми смішило хористів; зате моє постінфарктне серце не витримало і стався черговий серцевий напад, тому затопити в рило тій худобині не було сил, і я попросив хористів швидше повертатись додому, де я маю відповідні ліки і зможу сам себе порятувати; ми поїхали, але по дорозі хористи зупинились в Лючі, в гаю біля генделика, бо їм забаглось ще добряче хильнути і погорланити на всі довколишні села, а була вже 23 година ночі; я намагався зупинити попутний транспорт, але ніхто з водіїв не зупинився; нарешті один з хористів «змилувався» і після годинного нічного «концерту» умовив співаків довезти до Березова сердечника…; я розцінив цей випадок як черговий акт обструкції-розправи, під яку мене підставили ще з радянських часів за творчі зв'язки з моїм земляком-емігрантом із Чикаго, лікарем і енциклопедистом Іллею Романом Ткачуком (Царство йому небесне!), тож тепер виникло бажання написати ще одне оповідання «Цюньо-2», як продовження попереднього, бо мені дуже хотілося написати щось світле і радісне від вражень з «Великодня у Космачі», але маємо те, що маємо…

Пояснити причини нашої національної недуги, зокрема чому ми на 29 році незалежності України ще не твердо стоїмо на своїй землі, намагався у своєму виступі і Б.Борович. Він пояснює таке становище наявністю великої кількості ворожої агентури. «Здавалось,- наголосив пан Богдан,- що всі вже люстровані – в СБУ, в прокуратурі, в поліції, у владних структурах, але вони є скрізь. Вони вміють лукавити і давити на свідомість людей. Нас,

українських націоналістів, вони називають бандитами, бо хочуть бути господарями на нашій землі. Але не прирівнюють російський імпер-шовінізм до нацистського фашизму. А ми забуваємо, що у вищій освіті на ключових постах залишилась вся промосковська професура, яка добре знає «науковий комунізм» і закладає неправду у вуха нашим дітям і тому підняти народ на належний світоглядний рівень – непроста справа. Вже прирівняли упівців до учасників війни, але до тепер не доплатили належних грошей. Тільки совєтським ветеранам вчасно все виплачують, а з ними треба говорити суворіше, ставити їх на своє місце. А чому плюндрують могили наших героїв? Навіть у Мюнхені сплюндрували могилу Степанові Бандері. Бо вороги намагаються перекреслити історію наших визвольних змагань і нав'язати свою історію. Ми повинні збудувати в Києві Пантеон Слави і перевезти туди останки наших героїв з усього світу. І президент Порошенко підтримав цей проект. Маємо докладати зусиль, щоб і теперішній президент дотримувався Конституції і законів України і скеровував свою діяльність в інтересах українського народу, нашої історії і традицій, а не догоджав купці олігархів і своїм «сокварталь никам», некомпетентним в управлінні державою. Відкриття пам'ятника Романові Шухевичу – це історична подія, бо він є взірцем для всієї української нації у служінні Україні і боротьбі за її незалежність. З-за кордону за ним присилали спеціальний літак, але він відмовився покидати рідну землю і керовану ним Армію Нескорених. Він загинув у бою з окупантами, щоб ніяка зараза не оскверняла українську землю. Тож будьмо гідними пам'яті, слави і чину мужнього Героя України, головного командира УПА Романа Шухевича! Слава Україні!».

Микола Сулятицький: «Сталося, що сьогодні в Івано-Франківську відкриваємо 4-й пам'ятник українським героям – Бандері, Коновальцеві, Мельникові, а тепер Шухевичу.

Цей вінець пам'ятників увінчує справжній воїн, герой і будівничий Української держави Роман Шухевич. Тепер, як ніколи раніше, потрібно формувати ідеологію українського націоналізму єдності. Ми були єдині і добились бажаного результату, бо єдність будує, а незгода, амбітність і розколи тільки руйнують. Дякуємо всім, хто долучився до створення цього пам'ятника! Слава Україні!».

Блискучу ерудицію і національну гідність продемонструвала своїм виступом учениця гімназії №2 Мар'яна Кочерга, котра від усієї учнівської родини наголосила, що вони пишаються такою геніальною особистістю як Роман Шухевич, який став символом незламності і свободи, яка й досі тримає небесне склепіння України; він творив волю своїм життям і окропив її своєю кров'ю, і його героїчний дух витає над нами».

Я теж хотів виступити, бо ж виступав на цьому місці ще в 2017 році, коли заклали пам'ятну плиту, де буде споруджено пам'ятник. Спеціально до тієї події я написав і прочитав тоді вірш «Нахтігаль-Соловейко», присвячений Романові Шухевичу, оскільки цей вірш сподобався легендарному сотенному УПА Мирославу Симчичу-Кривоносові, котрий, передаючи вітання всім учасникам свята, радив прочитати цього вірша. На жаль, ведучі не доз-

волили мені виступити на відкритті пам'ятника, мовляв програма розрахована тільки на затверджених виступаючих. І про Мирослава Симчича чомусь ніхто не згадав жодним словом. А прочитати я хотів мій вірш «Степанові Бандері», де є такі рядки: «Степане, встаньте, Україну гублять! / Вже ми не українці в паспортах, / Вже нам з Росії «братське» рабство трублять - / Ярмо колоніальне й вічний страх». Тепер усвідомлюємо, що вилучення з паспортів графи про національність було не світовою практикою, а початком етноциду українців. І над цим треба добряче задуматись не лише обранцям на дострокових виборах але і всім етнічним українцям. Щось таки змінилось у поведенції низових ланок «ведучих»… А як «вершки»? – подумав я і звернувся після мітингу до Тягнибока і Марцінківа: допоможіть надрукувати мою книжку «Скеля Українського Духу», макет якої можете переглянути. Обидва керманичі познайомились з макетом моєї книги, обіцяли допомогти надрукувати, точніше Олег Тягнибок сказав Русланові Марцінківу: «Допоможи»! Оклична форма цього магічного слова вселила переконання, що обидва провідники Українських Націоналістів зрозуміли важливість живого слова і дієвої, а не розважальної книги, бо Руслан Марцінків з властивою йому посмішкою мовив: «Зайдіть до мене на роботу»! До речі, теж в окличній формі.

P.S. Оскільки посли Полщі та Ізраїлю в Україні висловили письмовий протест через відкриття в Івано-Франківську пам'ятника головному командирові УПА Романові Шухевичеві, то лідери українських націоналістів свободівці Олег Тягнибок і мер міста Івано-Франківсьа Руслан Марцінків відповіли послам, що українці мають право на власних героїв. Українці переконані, що поляки і євреї лиш тоді зрозуміють українських героїв, коли допомагатимуть захищати Україну, а, значить і Європу від московської агресії, а не потуратимуть імперській колоні-заторській експансії та інвазії у XXI-ому столітті.

2019

ТЕЛЕКАНАЛИ ДЕШЕВШІ НІЖ ТАНКИ І ЕФЕКТИВНІШІ, або РЕВАНШ В ДІЇ

18-го липня в Коломиї перегородили центральну вулицю навпроти базару, де знаходиться паркінг автомобілів, де пульсує головна артерія життєдіяльності писанкового міста над Прутом. На спорудженій посеред вулиці сцені поблизу християнського собору о 18-тій годині розпочався безплатний концерт Святослава Вакарчука. Хотілось побачити старання лідера політичної сили «Голос» в його альтруїстично-романтичному намаганні подарувати коломийцям (лячно стає, що від зміни букви «и» на букву «о» це слово може набути зловісного олігархічно-реваншистського змісту) віру в те, що вони зроблять проукраїнський вибір на позачергових виборах до парламенту 21-го липня, тобто через три дні. Звісно, це — не агітація, а щиросердечний подарунок. Тим більше, що оприлюдненим цей матеріал буде тільки після

виборів і його актуальність буде важливою і потрібною у подальших процесах протистояння промосковському, а почасти просто бездумному потуранню реваншистам.

— Але хто так хитро і підступно підставив Славка Вакарчука оцим перекриттям центру міста? — запитую у мого побратима по письменницькому цеху Михайла Андрусяка, лауреата Національної літературної премії України ім.Т.Г.Шевченка, який теж прийшов послухати знаменитого співака. — Люди нарікають, що перекрито центральний паркінг міста, що важко добратись до базару, та й торговців, що приїхали з довколишніх сіл і навіть з інших районів, потіснили вглиб прилеглих вулиць, які геть запруджені автівками. Свою машину я ледь притулив поблизу церковних воріт, на яких висить табличка «Просимо, не захаращувати вхід до церкви». Невже не можна було спорудити сцену у більш підходящому місці — на стадіоні чи в парку?

Михайло каже, що це питання до команди Вакарчука, що іноді в особливих випадках практикується таке перекриття.

— Отже в команді Вакарчука вчинили недалекоглядно, бо багато людей нарікають на незручності від перекриття центру міста, - висловлюю те, що відчув на собі і почув від людей. – Підставили Славка! Ой, підставили!

— Зате молодь буде задоволена, — відказує Михайло.

— Не так задоволена як приглушена і забамбулена отими децибелами від підсилювачів. Як сердечник, я фізично відчуваю ті звукові удари. Хоча, звісно, для молоді важливо бути в єдиному об'єднавчому процесі-екстазі довкола яскравого українського співака-інтелектуала, до того ж лідера проукраїнської політсили «Голос».

Біля нас зупиняється бомжуватий мордань і нагло прислухається до нашої розмови. Відходимо на кілька кроків, але Михайло заспокоює, що то знаний у місті недоумкуватий.

— В тім то й біда, Михайле, що ще з радянських часів недоумкуватих робили іформаторами-стукачами і від їхніх доносів страждали невинні люди, бо дурнуватий стукач чи дебіл в переконанні, що переслідує ворога і в намаганні прислужитись своїм зверхникам за мізерну винагороду накрутить такого, що нормальних людей піддають обструкції, визиску, приниженням, психологічним катуванням і відкритим репресіям, одне слово, всьому розмаїттю інструментарію колишньої каральної совкової системи. Бо суспільство привчали, що кухарка може керувати державою…

Михайло не хоче заглиблюватись в цю тему, бо в усі часи вона була слизькою і небезпечною. Згадаймо, приміром, пана Палівця з Гашекових «Пригодів бравого вояка Швейка», який потрапив до в'язниці тільки за те, що на провокативне запитання таємного агента Бретшнейдера (Чому зняв портрет цісаря зі стіни у своїй пивнушці?) власник закладу простодушно і чесно відказав, що через те, що мухи обісрали цісаря.

Ми з Михайлом однодумці і знайомі з початку 90-их років минулого століття, коли піднялась хвиля національного прозріння і боротьби

за відродження Української державності. Слово «відродження» було і залишається ключовим у процесах державотворення, тому ми з болем і острахом сприймаємо нігілістські сентенції теперішніх молодих політиків про «нові обличчя», про «вшанування хвилиною мовчання старих політиків»… А чому не «оновлені світогляди», не «спадковість історичної справедливості і державотворчої дії»? Так, від старого бруду треба відмиватись, бо, як сказав Ісус Христос, треба очищати зерно від полови, але не можна дорогоцінні зерна минулих поколінь, боротьби і досвіду викидати разом з половою, бо інакше на верх спливе тільки полова і лайно.

Чому «нові обличчя» спливають з відхожої ями реваншистських колоніальних політ гендлярів, а проукраїнські романтики дружно хитають у верх піднятими руками, наче здаються в полон, і вслід за своїм кумиром підспівують, що «все буде добре»? Краще б поговорили з тими українцями, які побували в москало-сепаратистському полоні в закривавлених і засраних підвалах і катівнях і тоді, можливо, второпали б чи «все буде добре» якщо владу в Україні захоплять промосковські реваншисти. Упаси Боже — я не дорікаю і не критикую Славка Вакарчука. Більше того я захоплююсь його мистецтвом, ерудицією і чіткою позицією проукраїнського політика-патріота. До речі, я навчався з його батьком Іваном Вакарчуком на фізичному факультеті, дружив з ним, радів його творчому зросту фізика-теоретика у відділі статистичної фізики конденсованого стану речовини під орудою академіка Ігоря Юхновського, писав репортажі і публіцистичні матеріали для «Українського слова» з наукових конференцій у Львівському університеті, ректором якого став тоді Іван (мій перший матеріал про НАТО під назвою «Українці в НАТО» ще в 1993 році був опублікований в «УС» як результат нашого публічного спілкування з Ігорем Рафаїловичем на одному з наукових форумів у ЛДУ ім. І.Франка), сприяв у пресі подальшим новаторським заходам І.Вакарчука на посаді міністра освіти України. Отже, це не критика, а роздум, над одним із варіантів сприйняття масової поведінки під впливом пісень митця. Бо є ще й інший образ масово піднятих рук і їх погойдування в повітрі: лан стиглого жита чи пшениці. Це — романтичний образ України під голубим мирним небом. Але небо не мирне. У розпалі російсько-українська війна, про яку нагадали не так слова пісні «я не здамся без бою», як темне вечірнє небо над Коломиєю, адже співак розщедрився на затяжний концерт до пізньої вечірньої пори.

Тож взірцем для осмисленого і наступального сприйняття нашої катастрофічно-хаотичної дійсності і впливу на неї, як не дивно, вважаю, можливо дещо перебільшено, передачу «ЧБ шоу» на телеканалі «Еспресо» з блискучим іскрометним веселуном-пересмішником і ведучим Богданом, з його незмінними побратимами поетом-сатириком Юрком Косминою, який чітко асоціюється з «писарем» на картині Рєпіна «Козаки пишуть листа турецькому султанові» (ось де спадковість поколінь і національного духу!) і подібним до дитинно усміхненого і водночас героїчного кіногероя Індіана Джонса Сергієм Стерненком з Одеси. Такий

вид боротьби проти «п'ятої колони» реваншистів всередині країни бачиться мені (М.С.) найбільш ефективним і підходящим в даній ситуації, бо, як слушно мовив цими днями в згаданій передачі «ЧБ шоу» Сергій Стерненко: «Телеканали дешевші ніж танки, але ефективніші». Переконаний, що ця істина відома і українським націоналістам, до яких належу, але чому вони не володіють жодним телеканалом, жодним заводом чи іншою виробничою інфратруктурою, щоб не словами, а ділом впливати на хід подій, просвітлювати і вести за собою зомбовані проросійськими олігархами маси строкатого українського суспільства, чому відхрещуються від НАТО і від Петра Порошенка, який попри ряд помилок, без яких не обійтись в такій шаленій боротьбі за владу, відстояв, навіть собі на шкоду, демократичний курс розвитку Украни (адже міг оголосити воєнний стан в державі і не допустити розгардіяжу-виборів, які відкрили «ящик Пандори» промосковських реваншистів і загрожують втрату державності), укріпив Українську Армію і міжнародний авторитет нашої держави, створив потужний дипломатичний корпус, досяг санкційного впливу Західної Європи і США на російських агресорів, які ігнорують всі міжнародні угоди мирного співжиття, допоміг здобути для України Томос, результативно на законодавчому рівні відстоює державний статус української мови і т. д., і т. п.

Це не дифірамби, це — очевидні речі, від яких не можна відвертатись, а свідомо підтримувати найсильнішого лідера, об'єднатись довкола його проукраїнської програми, бо роздрібненість і заздрість призводять до катастрофічних наслідків відновлення проросійських сил олігархічно-злодійського реваншу і втрати державності.

Спілкування з Михайлом Андрусиком та ще й на фоні концерту Славка Вакарчука дещо розвіяло мої гнітючі відчуття від спілкування з ремонтером моєї бензопили. Впродовж кількох місяців коломийський («и» чи «о»?) «ремонтер» тримав мою пилу у своїй майстерні, а коли я прийшов до нього, то, посилаючись на свою зайнятість, запропонував варіант купівлі «нової» пили із скидкою на деталі з моєї пили. Його пила зеленого кольору з чорним верхом і має назву «Тайга». Не хотілось приставати на такий промовистий варіант москальського виробництва, але залишатись без засобів заготівлі дров на зиму (переважно проживаю в селі) теж не хотілось, бо, як виявилось, зменшення тарифів на газ було лише жартом новообраного президента, тому почував себе так, ніби мене принизили і обманули, як зазвичай буває у ґешефтах українців з москалями. Але ж «ремонтер» – не москаль, а корінний коломиєць і добре знає якою славою і повагою користувалось прізвище Симчичів не лише в Коломиї, але і у всій Україні і за її межами. То чому ж так злорадно познущався наді мною?

— Не дивуйся, Миколо, — каже мені Михайло Андрусяк. - Останнім часом Коломия дуже змінилась. Ось, приміром, я змушений був покинути працю в заснованому мною видавництві «Вік», бо створилась нестерпна атмосфера як економічного, так і політично-психологічного тиску. І чим можна пояснити вибір коломийцями в народні депутати

України людини з профтехосвітою замість дієвого високоінтелектуального Донія?

— Напевно тим, — намагаюсь відповісти на питання мого друга, - що йдеться про грошові потоки… Кому вдасться «сісти» на них і розподіляти так, як скаже начальство? Чесний, культурний інтелектуал не буде сприяти нуворишам у розкраданні державних коштів, а неук і хамовитий «патріот» за те, щоб вище просунули по кар'єрній драбині, продасть не тільки інтереси обманутої громади, яку обробили нувориші, але й інтереси України, бо навіть на фоні російсько-української війни з стократно переважаючими силами ворогів репетуватиме проти НАТО, свідомо чи не свідомо допомагаючи агресорам. Навіть якби ми були багатою і тотально озброєною Швейцарією, то репетувати про «опердя, чи то пак опертя на власні сили» було б не розумно в умовах глобалізованого світу, тим більше в умовах москало-сепаратистського реваншу. Бо, як сказав філософ Емануїл Кант, треба мати мужність користуватись власним розумом. А в умовах багатовікової окупації і бездержавності ми, українці, як нація, ще не вилікувались від ворожої зарази меншовартості, угодовства і національного самоїдства. «Мудрі чехи і поляки всупили до НАТО, / А нас благих, толерантних знову москаль «сватав»./ П'яний москаль і хахлове запроданці-юди, / Для яких народ – худоба з поглядом полуди». Це, Михайле, з моєї поетичної книжки «Політок», надрукованої у твоєму видавництві «Вік» ще в далекому 2010 році. Пам'ятаєш»? З тих пір не можу видати жодної з трьох підготовлених до друку моїх книжок («Чорнобильці – герої чи ізгої»?, «Під стягом лева», «Скеля Українського Духу»), які, переконаний, ефективно протидіяли б теперішньому реваншу і просуванню «русскава міра».

— Ти вже й сам Миколо, відповів чому так: злодійство, корупція, продажність. І це спостерігається у всіх сферах нашого життя, навіть на нашій письменницькій ниві. Приміром, я звернувся недавно до нашого обласного керівництва письменницької Спілки, щоб допомогли видати невеличку книжину до 60-ти річчя нашого відомого письменника і гумориста Миколи Савчука, але, як кажуть, віз і нині там, хоча щорічно Обласна влада виділяє на видання книжок наших прикарпатських авторів понад мільйон гривень. Тим часом наближені до керівництва (переважно авторки) видають по кілька книжок щорічно.

— Це, Михайле, майже так як описав українську дійсність ще у вісімнадцятому столітті Григорій Сковорода: «Всяк, хто не маже, той дуже скрипить, / Хто не лукавий, той з-заді сидить…». Але я мушу сказати, що голова НСПУ Михайло Сидоржевський твердо відстоює наші національні інтереси, пріоритети і навіть демократичні засади творчості спілчанців. Приміром, коли він виступив з різкою критикою проти потрактування творчості Шевченка професором із США Григорієм Грабовичем, я вступив з Михайлом у полеміку у моєму аналітичному матеріалі «Воля – імператив світової літератури» і вже очікував, що мене виженуть з членства в НСПУ. Однак, Сидоржевський з розумінням поставився до моєї позиції і сприйняв мій матеріал як авторське право на інше бачення даної теми. Ми за-

лишились добрими друзями, хоча я далі вважаю, що таких, як професор Грабович не слід «відштовхувати» від українських реалій нашої паскудної «багатовекторності». Михайло Андрусяк розуміюче посміхнувся сумовито і ми покинули загіпнотизоване співом Славка Вакарчука молодіжне велелюддя в центрі Коломиї. Підійшовши до своєї автівки, я помітив, що з машини знято емблему, а завівши мотор, зрозумів, що пропала і вихлопна труба. Згадався анекдот про те, як Штепсель і Тарапунька повертались із закордонного відрядження: «Штепселю, прокидайся, ми вже в Радянському Союзі…». «Звідки знаєш»? «Пропали наші чемодани…».

2019

ЩЕ ОДНА СПРОБА НАЦІОНАЛЬНОГО ПОРЯТУНКУ

Тепер, коли український Крим анексувала Росія, мілітаризуючи його і перетворюючи в осередок воєнних загроз не тільки для України, але й для країн Чорноморського і Середземноморського регіонів, а фактично для всього світу, особливо ж для країн-членів НАТО, ця моя публікація в ЛУ 14-ти літньої давності аж ніяк не застаріла, бо відкриває завісу над тими подіями, які наближали Україну до рятівного Євроатлантичного альянсу, але наша толерантність, точніше потурання антидержавним, антиукраїнським силам і паталогічним зрадникам з середовища політичної еліти і космополітичної, ялової, пофігістської, переляканої ще радянським режимом інтелігенції, вихованої на засадах національного самоїдства і промоскальського угодовства, призвела до того, що маємо, те, що маємо, тобто до російсько-української війни, втрати близько 20% території і перспективи руйнації Української державності. Тож прокиньмось із дрімучої летаргії, рятуймо себе і нашу Неньку-Україну, бо без неї знову станемо «раби, підніжки, грязь Москви…»

Антинатовська і антиукраїнська істерія проросійських п'ятиколонників у феодосіївському порту довкола американського комерційного судна «Едвантеч», яке прибуло до України для сприяння плановим військовим навчанням «Сі Бриз – 2006», які проводяться в Криму щорічно ось уже 10 років, блокування військовими патрулями російського ЧФ американських військовиків, які прибули на ці навчання, провокативні візити до Криму Затуліна і йому подібних персон – це не лише загроза міжнародному іміджу і національній безпеці України, а й нахабне втручання сусідньої держави у внутрішні справи нашої країни. Розвіяти штучно інспіровану антинатовську упередженість ще совкового покрою автор намагається в пропонованому читачам матеріалі (уривок з нового художньо-документального роману М.Симчича «Оранжевий спалах Свободи», що вийде у видавництві «Лілея НВ»).

Коли бачу, як українське телебачення старанно транслює дикі антинатовські шабаші тих, котрі ще зовсім недавно закликали «всєх руховцев отправіть в Сібірь» і «всєх бандеровцев (тобто громадян Західної України) отправіть на урановиє руднікі», коли Президент України Віктор Ющенко проголошує зовнішньополітичний курс України на інтеграцію в європейські та

євроатлантичні структури, а українські ЗМІ переконують українців, що вони, українці, не хочуть до НАТО, то в мене загострюються усі хвороби, набуті під час праці в Чорнобильській зоні, а сам собі задаю парадоксальні запитання: невже потрібна ще одна революція, щоб остаточно позбутись атавізмів і хвороб совковості і зомбованості проімперською брехнею?

Очевидно, що роль ЗМІ в цьому вельми шельмованому «старшими братами» процесі полягає не в пропаганді дебілізуючих і зомбуючих совково-демагогічних словоблудів, засліплених реваншистськими ідеями і домаганнями політичних противників і політичних пітекантропів, а в об'єктивному і багатоплановому інформуванні, чесному і науково виваженому аналізі, вивченні досвіду тих, котрі попри всі перешкоди зуміли пройти цей перспективний шлях. Не дивно, що у свідомості великої частки громадян нашої країни тема НАТО залишається чи не найбільш контроверсійною і незбагненною: ще не вивітрилась совкова страшилка-лякалка, нібито НАТО ледь не монстр. І не вина в тому пересічного громадянина, що йому від народження втовкмачували в голову, буцімто радянська армія – твоя «визволителька» попри той факт, що ця «визволителька», тобто її попередниця «червона армія» в особі відбірних частин НКВС забезпечувала і практично проводила з волі КПРС штучний голодомор в Україні, під час якого впродовж одного року (1932-1933рр.) загинуло понад 10 мільйонів українців, тобто чисельно приблизно стільки, як і впродовж шести років Першої світової війни з боку всіх воюючих країн світу. Такого «визволення», такої «турботи» панівного режиму історія людства ще не знала.

Не вдаючись до безплідних дискусій з відверто ворожими, антидержавними, антиукраїнськими силами, до яких приєднались паталогічні зрадники національних інтересів України, спробую бодай ескізно наблизити читача до тих істин, які я осягнув про НАТО під час свого кореспонденства в «Українському слові».

У 1997 році я висвітлював для «Українського слова» перші спільні Українсько-НАТОвські військові навчання «Sea Breeze -97» («Морський бриз – 97»), що проводились на Чорному морі в Криму згідно з програмою НАТО «Партнерство заради миру». До цієї програми Україна приєдналась першою з країн СНД у 1994 році. Один з репортажів на цю тему я назвав «Українська кухня за американські гроші» (див. книгу М.Симчича Лебедині ключі», Рівне, 2001 р.). Цей вислів тодішнього Головнокомандувача Військово-Морських Сил України адмірала Михайла Єжеля відкривав економічну суть навчань, а заодно і характер та наміри НАТО щодо України. Вперше в історії Збройних сил України повноцінні військові маневри, тобто ефективне і високопрофесійне підвищення рівня бойової підготовки особового складу ЗСУ, повністю профінансувала організація, яку совєтська пропаганда десятиліттями називала ворожою. Українські військовики, ми, журналісти, а з нами і наші читачі замислилися тоді: та які ж це вороги, якщо вони прагнуть тільки одного – щоб Україна стала на шлях демократичного, а не колоніально-тоталітарного розвитку, щоб у світі зменшилося число потенційних воєнних конфліктів, щоб ЗСУ навчилися надавати невідкладну допомогу країнам і регіонам, потерпілим від стихійного лиха, а не нарощували потенціал агресії. Фінансування

натівцями витрат української сторони було таким щедрим, що на залишки палива від «Сі Бризу-97» український флот провів ще й спільні українсько-російські військові навчання, які ревниво змусили провести «старші брати». І коли українські кораблі послушно попливли позаду російських з бухт Севастополя, українських патріотів з державними синьо-жовтими прапорами, які радісно проводжали наших моряків, сподіваючись на справжнє потепління у російсько-українських стосунках, москальські шовіністи люто побили і порвали українські прапори. Агресорів міліція не затримала, тільки постраждалих. ЗМІ замовчали злочин. Подібне побиття українців повторилось під час святкування 225-ої річниці ЧФ Росії в 2008 р., і цю картинку показали деякі телеканали. Вже тоді стало очевидно які наміри щодо України нагнітають москальські шовіністи – *(доповнення моє, М.З.С.)* Але картинка побиття українських патріотів була показана на телеекранах. Натомість натівці тоді навчали українців, що висока оборонна міць повинна бути гарантом миру, а не війни, адже «Сі Бриз-97» проводились згідно з планом військового співробітництва ВМС України і США і мали на меті проведення гуманітарної операції миротворчими силами за мандатом ООН. Відпрацьовувалась взаємодія миротворчих сил під час надання гуманітарної допомоги населенню умовної країни «Оранжева республіка», яка зазнала землетрусу, численних людських жертв, економіка якої опинилась на межі краху. Не доведи, Господи, але таке траплялося. Згадаймо Спітак у Вірменії, або найсвіжіші стихійні лиха – землетруси в Ірані, страхітливе цунамі в районі південно-східної Азії. Не забуваймо, що Крим – сейсмічно небезпечна територія. В ході навчань, якими тоді командував перший заступник міністра оборони України генерал-полковник Іван Біжан, відпрацьовували завдання спільного маневрування кораблів, оборону конвою в морі, охорону гуманітарного вантажу та надання допомоги населенню.

Подібні навчання ВМС США проводили в Іспанії, Болгарії і Румунії. Не зайве зазначити, що на відміну від кораблів Російського ЧФ (Чорноморського флоту), що базуються в Севастополі і завдають значної шкоди екології української території, кораблі країн-учасниць навчань «Сі Бриз-97» відповідали всім екологічним вимогам світового стандарту. Навчання не завдали шкоди навколишньому середовищу та населенню Криму. Контроль за виконанням екологічної безпеки здійснювали відповідні установи Міністерства оборони та Міністерства з надзвичайних ситуацій України. На навчаннях були присутні спостерігачі від Греції, Румунії, Італії, Індії, Канади, Великобританії, Литви, Німеччини, Швейцарії і Молдови. Коли натівські вояки зійшли на український берег у порту Донузлав, на спортивних майданчиках поміряялися силами у змаганнях з найрізноманітніших видів спорту, вільно поспілкувалися на прес-конференціях, потусувалися за столиками кав'ярень під відкритим небом, у всіх з'явилося відчуття свята, дружби свобідної, а не з примусу. Запам'яталися відкритість, демократизм, дружелюбність, довірливість і доброзичливість натівських військових, особливо американських офіцерів, котрі з поваги до України навіть пройшли курси української мови і намагалися спілкуватись нашою державною українською мовою. Особливо добре володів українською мовою майор американських ВМС Девід Глед, котрий став улюбленцем усіх

журналістів, за винятком російських. Помалу відтанули до новоприбульців і кримські красуні, застрашені перед цим комуно-совковою пропагандою (доводилось читати в деяких кримських газетах заклики до повій не обслуговувати натівських вояків), і вже під вечір ми спостерігали як за українками упадали галантні кавалери у сніжно-білих матроських уніформах інших країн. Дівчата довели совковим демагогам і ретроградам, що українки – не повії і що вони мають право вільно спілкуватися з вільними людьми і навіть робити свій життєвий вибір без лицемірних і хамських настанов москало-совкової кліки, котра десятиліттями навчала, що в Соєтському Союзі «нєт секса», а сама справляла дикі розпустні оргії, зводячи секс до рабського «обслуживанія по разнарядке»…

З братами Фостерами (обидва-адмірали ВМС США) та з адміралом морської піхоти ВМС США Брюсом Генді ми спілкувалися на багато різних тем, але найбільше запам'яталася їхня відповідь на моє запитання, чи не краще було б, щоб ВМС Росії долучилися до навчань «Сі Бриз 97», а не стояли осторонь з ревнивим очікуванням окремішніх російсько-українських навчань, вочевидь обтяжливих для пограбованої України. Йдеться передусім про кошти українських вкладників банків, які присвоїла собі Росія., вмить перетворивши українців на окрадених злидарів, а також про непропорційний розподіл майна колишнього СРСР, зокрема флоту. Адмірал Ричард Фостер, до речі, командувач Американської Військової Делегації, сказав тоді, що було б чудово, якби росіяни взяли участь у цих навчаннях, адже такий крок з боку Російських ВМС допоміг би значною мірою послабити напруженість у Чорному морі і, зокрема, в Криму, а характер російсько-українських відносин у цьому регіоні набув би ознак рівноправного партнерства і добросусідства; хочеться вірити, що в майбутньому так і буде, наголосив американський адмірал.

Я не політик і не експерт, тож висловлю думку, яка побутує серед пересічних українців: нІчого Росії з-під лоба поглядати на розвиток українсько-американських стосунків (під час прес-конференції російський журналіст у запитанні до адмірала Єжеля висловив погрозливу думку про те, що Росія може вжити заходів протидії…), нІчого протидіяти гуманітарній допомозі з Америки, адже не протидіяла Росія в часи Другої світової війни американським літакам (навіть тричі герой Радянського Союзу українець Кожедуб літав на американському винищувачі «Хю Кобра»), танкам, гарматам, студебекерам, тушонці, амуніції та ін., що повітрям і морем з величезними втратами Америка щедро і безкоштовно, згідно з планом «Ленд Ліз» доставила в Росію на загальну суму понад одинадцять мільярдів доларів. А вартість долара тоді була в десятки разів вища, ніж тепер. Тож коли російське хамство на кількох автобусах, вочевидь при сприянні правоохоронців, з матючнею, погрозами, бійками, плакатами з відбірною і образливою лайкою, потворно «ряжених» під дядька Сема, мов помиї, вихлюпнуло на свято дружби і військового братання в Донузлаві, нам, українцям, було соромно, що на нашій землі, в нашій державі над нами і нашими гостями глумляться, знущаються, погрожують колишні колонізатори і їхні прихвосні – запроданці, духовні і політичні пітекантропи, що в нас немає правоохоронців, які б оберігали конституційні і

законні права громадян України, а є продажні слуги і виконавці чужих і ворожих українцям злочинних бандитських замовлень.

Коли цим потворним атавізмам тоталітаризму настане край? —запитували ми один в одного. Та, мабуть лише тоді, коли ми самі цього не захочемо, коли сотні українських журналістів і дипломатів стануть бажаними і частими учасниками багатьох натівських самітів, причому в самому Брюсселі;

коли з міста Коломиї гучніше даватиме про себе знати громадська організація «Шлях до НАТО», яку в кучмівські часи замовчували ЗМІ;

коли офіцери ВМС України, інтерв'ю з якими я друкував у газетах «Флот України», «Українське слово» та ін., після їхніх відряджень до Америки по лінії Міністерства оборони України у своїх розповідях називали НАТО гарантом національної безпеки України, висловлювали захоплення високим рівнем оснащеності американських військових кораблів, а в часи прем'єрства Януковича просили не згадувати про ті публікації, бо їх так налякали за правду про НАТО, що й тепер бояться своїх слів;

коли політичні сліпці оскаженіло таврують перед телекамерами участь українських вояків у миротворчих операціях в Іраку і фальшивими крокодилячими сльозами оплакують кількох українських миротворців, котрі там загинули і сім'ям яких оплачено компенсацію в розмірі сто тисяч доларів плюс нові квартири від нашої держави (раніше, в совкові часи коли українські хлопці тисячами, десятками тисяч безплатно, тобто за «шиш», гинули в афганах і інших гарячих точках, а їхнім родичам забороняли писати на гробах дати смерті і місце смерті, ці, теперішні совки закликали «патріотічєскі і героічєскі ісполнять інтернаціональний долг», хоча виявилось, що той патріотизм і героїзм були потрібні для захисту злочинного панування купки корумпованих бандитів, абсолютно байдужих до інтересів катованого і винищуваного ними народу;

коли затурканий ще совковою проімперською пропагандою середньостатистичний українець ще й досі не може зрозуміти, що, на відміну від колишнього Варшавського договору, НАТО ніколи не вторгався на територію своїх членів, як це зробила радянська армія в Угорщині (1956 р.), чи в Чехословаччині (1968 р.), навпаки –поставився з повагою і розумінням до рішення окремих країн вийти зі складу альянсу, зокрема Франції і Греції, альянс не посилав війська на території цих країн, аби утримати їх від такого відступництва, бо добровільні засади і свобідний вибір кожного члена НАТО є гарантованими;

коли безногий колишній «афганець» на саморобному інвалідському візочку побіля міського ринку радіє копійчаній милостині, а ті, що туди його посилали приватизували мільярдні заводи і сотні гектарів державних плодючих земель і лісів і навіть самі лісництва, скупили вілли на найкращих курортах світу, вивезли в офшори мільярди доларів, награбованих у народу і безкарно продовжують грабувати;

коли в 1995 році в Харкові прорвало старі прогнилі каналізаційні системи, і місто опинилося на межі екологічної і епідемічної катастроф, а «старші брати» замість допомогти тільки підсміювались: хахли плавают в собственном дєрьмє, тільки натівські «агресори» відгукнулись на еколо-

гічну біду великого українського міста і привезли до Харкова надпотужні помпи, і безкоштовно відпомпували лайно ще совкове, але про це українським ЗМІ не можна було розповідати, бо змушені були коментувати приїзди в Україну запеклих антиукраїнців типу жириновських, лужкових і їм подібних ворогів України;

коли за 20-річний термін базування Російського ЧФ на території України нашій державі буде сплачено (і чи буде?) лише два мільярди доларів (приблизна вартість річної аренди НАТОвцями однієї бухти у незалежних приморських країнах), та й то на умовах взаємозаліку, тобто за штучно накручені борги за енергоносії і т.п., в той час як за розрахунками Мінфіну України (див. «Дзвін Севастополя», № 3 (38), 1999 р.) Росія мала б сплачувати Україні щорічну орендну плату в розмірі 4 (чотири) мільярди доларів, тобто за гучними фразами комуносоціалістів про взаємовигідність угод з Росією фактично приховується ще одне фантастичне пограбування українського народу, приблизно рівне десяти річним бюджетам України, які реально виплачували б НАТОвці, орендуючи хоч одну бухту в Севастополі, про що з їхнього боку висловлювались конкретні пропозиції навіть на відкритих прес-конференціях, причому така оренда була б гарантом непорушності територіальної цілісності України, протилежного цілком очевидно слід очікувати від москалів;

коли всі ці «коли» зібрати воєдино і вирішити їх на державному рівні, тоді ми зможемо переконливо сказати, що український Вашингтон – Віктор Ющенко відбувся як президент України за обсягом і масштабністю виконаних ним завдань і роллю, яку він відіграє в Україні і світі. Але це стане можливим лише тоді, коли кожен із нас, кожен громадянин України не залишиться пасивним спостерігачем процесів, що відбуваються на теренах України, не потуратиме ворогам, що підставляють Ющенкові камазодіоксинові «підніжки», а виробить в процесі активного і свідомого життя імунітет проти ворожої пропаганди, стане переконаним патріотом України і підставлятиме плече соратника і побратима.

«Літературна Україна», 2006

ВИШГОРОДСЬКИЙ ХАРАКТЕРНИК

Споріднена душа, як оаза в пустелі. Є в українського художника Веніаміна Кушніра картина, на якій зображено чоловіка з ліхтарем у руці, який серед міського велелюддя шукає Людину. Довкола нього — вгодовані ходячі туші з авоськами, набитими продуктами харчування — головним устремлінням і змістом життя епохи «развітого соціалізма», тобто сформованої радянської людини, що в наші дні спливає на поверхню суспільно-економічного життя незалежної України, як уніфікований агресивний сепаратист, совок і ватник, сповнений злобного бажання реваншу колоніального минулого. А дивак з ліхтарем у руці шукає Людину… І я шукав

Людину на вулицях Києва після напруженої і нервозно-болісної праці в складі Ревізійної комісії НСПУ, коли довелось «гасити» тліючу купу розкольництва і розбрату в керівництві столичної міської письменницької організації. Але нічого втішного не знаходив. Ще п'ять років тому згуртовані і споріднені Майданом Люди, одержимі святою ідеєю Революції Гідності, Свободи і Євроатлантичного вибору, тепер виглядали, немов погаслий вулкан, обсипаний сірим попелом. Прагнення волі трансформувалось у прагнення дебільного реготу. Але не в усіх.

До відправлення мого поїзда залишалось ще дві години і я вирішив перепочити в приміщенні НСПУ. На історичному, добряче вичовганому дивані в коридорі на другому поверсі було затишно, але не усамітнено, бо з портретів на стінах пильно вдивлялись в саму душу очі класиків української літератури, а Іван Котляревський наче підморгнув, бо пригадались далекі семидесяті роки, коли мою першу поетичну збірочку було наче б то схвалено до друку у видавництві «Молодь», і ми з редактором тієї так і не виданої книжини Василем Герасим'юком в знаменитому і розмальованому художником А.Базилевичем підвальному письменницькому кафе «Еней» на повну губу святкували «успіх», аж Василь виліз на масивний дубовий стіл і висвистував, мов карпатський опришок під бурхливі овації розвеселілої письменницької братії з посоловілими очима. Було колись… Мої спогади перервав молодий інтелігентної зовнішності і поведінки чоловік. Познайомились, розговорились, і Владислав Таранюк, письменник ,журналіст і редактор запросив мене на презентацію творчості Олександра Дробахи, яка мала відбутись через п'ять-десять хвилин. Незабаром з'явився і сам Олександр Іванович, привітний дуже схожий на портретного Тараса Шевченка літній чоловік з козацьким вусом і візочком-кравчучкою, наповненою книжковою продукцією власного виробництва.

Щирість, доброзичливість і відкритість Олександра Дробахи відчуваю з першого потиску руки, бо відразу після нашого знайомства прямо у вестибюлі він відкриває сумки і знайомить з їх вмістом не лише мене, але і всіх, хто опинився поруч. Дивовижно безпосередній чоловік, творчий потенціал, мудрість і проникливість якого усвідомлюю вже з його автографів, написаних на придбаних мною книжках. Зокрема, на книжці «Українські таємниці Франції» (Київ, «Смолоскип», 2012 р.) Олександр Іванович написав: «Панові Миколі Симчичу – вміти бути великим у малому, та ніколи не бути малим у великому. Автор Ол.Дробаха, 31.01.2019». Можливо на таке почесне побажання в якійсь мірі вплинув Володимир Таранюк, який представив мене як березуна з Карпат, тобто з тих Березовів, звідки походять мої родичі – стрий Василь Симчич, режисер Коломийського театру, кіноактор кіностудії ім.О.Довженка, виконавець ролі Захара Беркута у однойменному фільмі режисера Л.Осики, а також далекий родич – легендарний сотенний УПА Мирослав Симчич-Кривоніс, якому 5-го січня 2019 року виповнилось 96 років і навіть призабутий березун Степан Драгомирецький-Дегаморра — генерал, міністр оборони Нікарагуа (1858 – 1859 роки) в уряді Вільяма Вокера, громадянина США. Тим часом Олександр Іванович не вгаває: знайомить нас з своєю першою поетичною книжкою «Папороть» (1969 р.),

яку, за словами автора, «притаврували синьо-жовтою суперобкладинкою» і яку того ж року пустили на макулатуру (вдалось врятувати хіба що декілька примірників), а сам автор не лише за свою творчість, але й за зв'язки з В'ячеславом Чорноволом, з яким познайомився на будівництві Київської ГЕС в 1964 році, поетом Василем Стусом та іншими молодими шістдесятниками, змушений був «автостопом» податись у відпустку уздовж Дніпра по пам'ятних місцях України, пов'язаних з історією козацтва), з безцінними документами і книжками, які вдалось чудом врятувати з пожежі в столичній бібліотеці, зокрема з творами професора Володимира Шухевича, дідуся головного командира УПА Романа Шухевича.

Ризикуючи спізнитись на поїзд, я все ж зайшов до залу, де відбувалась зустріч з О.Дробахою. І не пошкодував, бо відкрив для себе не лише споріднену душу, але й спорідненість творчого тематичного діапазону, спрямованого на пошук і аналіз західно-європейського і американського досвіду цивілізованого державотворення в умовах демократії, свободи і забезпечення прав людини. Щоб нас, українців, знову не затягли в колоніальне рабство московських агресорів і шовіністів, мусимо віднаходити і зміцнювати ті історичні «ниточки», які пов'язували і тепер пов'язують нас з цивілізованим світом, в контексті якого ми розвивались як центрально-європейська, шанована в цілім світі держава з гордим найменням Русь-Україна.

Відзначаючи творчий доробок О.Дробахи, зокрема такі його книжки, як уже згадувана «Папороть», «Твердиня весни» (1983), «Вишгород серця» (1987), «Українська весна» (2000), та «Чар-цвіт руки» (2008), модератор заходу В.Таранюк особливу увагу приділив двом його найновішим творам мандрівної прози «Українські таємниці Франції» (2012) та «Нотатки про новий світ» (2018), жартома порівнявши їх з «Путишествием из Петербурга в Москву» О.Радіщева (1749 -1802). Географічно і суб'єктно – це діаметрально протилежні напрями, але жанрово дещо подібні, хоча можна було б порівняти з мандрівною прозою француза Астольфа де Кюстіна, автора книги «Росія в 1839 році» чи сирійського богослова Павла Алепського. Це було б ближче по духу і об'єктивності висвітлення авторського бачення. В «Нотатках…» В.Таранюк виділив такі аспекти: «Ціна свободи — вічна пильність». Це — вислів Томаса Джефферсона, третього президента Американської республіки (1800-1809), філософа і мудрого політика. Другий аспект — дослідження українсько- американських зв'язків. Висвітленню життєвої і державотворчої діяльності Джефферсона О.Дробаха приділив у своїй книжці головну увагу, бо досліджує і пропагує діяльність великого Американського державного діяча і мислителя впродовж майже всієї своєї багатогранної творчості. Недаром його публікацію про одного з Отців-засновників американської нації Т.Джефферсона ще в 1993 році офіційно відзначив у листі до О.Дробахи посол США в Україні Роман Попадюк. Подякувавши авторові за те, що показав українському читачеві визначну роль Томаса Джефферсона у формуванні американської нації і американської державності, Р.Попадюк наголосив, що «Ідея Томаса Джефферсона про природне право людини на життя, свободу і прагнення до щастя вже третє сторіччя надихає нас. Паралель з Україною… якнайкраще відповідає духові часу і показує, що ідеали Томаса Джефферсона

живуть і перемагають». Слід зазначити, що «паралелі» О.Дробахи відзначаються мудрою аналітикою і їх слід вивчати і брати до уваги нашим теперішнім політикам, особливо «новим обличчям», яким український народ виписав великий кредит довіри. Приміром, на думку Джефферсона республіканські нації ті, де громадяни керуються переконаннями, а не примусом, насиллям, бо там, де людська ініціатива розкута, сірість і посередність ніколи не переможуть відвагу й винахідливість. При абсолютистських формах правління — все навпаки. А ось який висновок робить О.Дробаха: «Батькам» американської нації все-таки було легше творити суспільство свободи, бо вони мали справу із власниками. Нам же треба творити і власників, бо, виявляється немає свободи без священної приватної власності. Якраз тому сумна доля усіх комун з різних віків і материків. Бо там цей закон ігнорувався. Гуртове — чортове. Між «ми» і «я» мусить бути компроміс, як і між державою і «я».

Авторитет, потужність і результативність діяльності української діаспори в Америці яскраво проявляються в епопеї встановлення пам'ятника Тарасові Шевченкові неподалік від Монумента першому президентові Америки Джорджу Вашингтону в столиці США. Олександр Дробаха, проїхавши понад 4500 кілометрів по всій Америці, в машині свого зятя і внука, які проживають в США, відчув себе зобов'язаним якомога ширше відкрити своїм землякам в Україні визначальні деталі цієї історичної події, на жаль маловідомої навіть в незалежній нашій державі. Отже не лишнім буде коротенько оповісти почуте на презентації і прочитане в книжці О.Дробахи. Довідавшись ще в 1960-му році, що президент США Дуайт Айзенгауер підписав ухвалу про спорудження пам'ятника Тарасові Шевченкові, московські верховоди, діючи за принципом «догнати і перегнати Америку…», вирішують випередити американців і в Москві спорудити щось подібне: не так з пошани до українського генія і пророка, як з хижацького остраху за колонізовану Україну. Фактично Америка зривала лицемірну маску з Москви, а Олександр Дробаха у своїй книжці ще й підсилив цю дію: «1959 року Хрущов кладе квіти у Каневі до пам'ятника Кобзаря і підписує документ про вбивство Степана Бандери – одного із найпослідовніших виконавців «Заповіту» Тараса Шевченка…». Американці оголосили дату відкриття пам'ятника – 27.06.1064 року. Москалі тримали свою затію у секреті і випередили американців на один тиждень. Але якщо в Москві акція була малочисельною, то на подію у Вашингтоні з'їхались українці з усієї Америки і навіть делегації з усього Вільного світу. Перед 100 тисячною громадою з великою промовою виступив президент США Дуайт Айзенгауер, квінтесенцію промови якого подає автор у своїй книжці: «Моєю великою надією є те, що наш величезний стотисячний похід – від Монумента Вашінгтону до підніжжя пам'ятника Тарасові Шевченкові запалить тут новий світовий рух у серцях, умах… безперервний рух, присвячений незалежності та волі всіх народів, всіх поневолених націй у всьому світі». Слід зазначити, що до спорудження пам'ятника Тарасові Шевченкові (скульптор Леонід Молодожанин) причетні і інші президенти США: Гаррі Трумен виконував обов'язки почесного голови Комітету спорудження; Джон Кеннеді сприяв реалізації пам'ятника; Ліндон Джонсон написав

спеціальне послання з цієї нагоди… Джордж Буш цитує Поета у ВР України, Біл Клінтон закликає: «Борітеся – поборете»!, …а в Олександра Дробахи в кінці цього розділу книжки «блискає» думка: в Україні досі немає жодного видання перекладів творів Томаса Джефферсона… А в мене (М.С.) «блиснула» хвиля вдячності автору О.Дробасі за те, що згадав і про таких визначних українців Америки як фізик-атомник Юрій Кістяківський, один з багаторічних керівників Національного космічного агентства (NASA) Михайло Яримович, підприємець і фундатор Українського інституту Америки Володимир Джус, командувач військово-морськими силами США адмірал Джеремі (Ярема) Бурда, ескадрилья «Літаючі козаки», яка воювала у В'єтнамі, творець гелікоптера і нових типів літаків Сікорський, гуманітарії-професори Юрій Шевельов, Омелян Пріцак, зрештою підприємець, мільйонер, майор американської армії, який загинув на війні у Донецькому Кряжі Маркіян (Марко) Паславський, похований на Аскольдовій могилі в Києві та ін. До цього славного списку додаймо Юрія Кондратюка (Шагрея), розрахунками якого користувались американські астронавти при здійсненні польоту на Місяць, Петра Яцика, який приїхав до Америки з трьома доларами в кишені, але завдяки сумлінній талановитій праці став мільйонером і започаткував в Україні проект розвитку української мови; не забуваймо і про Героя України астронавта Леоніда Каденюка, який здійснив космічний політ з американськими астронавтами, був абсолютно здоровим, але під час ранкової пробіжки в Києві несподівано загинув, як і перед цим майже вся його рідня на Буковині. Мільйони українців вивезено в сибірську каторгу на рабські роботи і тільки одиниці скалічених, або з'янечарених повернулись до рідного краю. То в який бік нам рухатись — на Схід чи все таки на Захід?

Познайомившись ближче з творчістю Олександра Дробахи, я прийшов до висновку, що його світоглядний і творчий світ можна порівняти з графічними роботами художника Миколи Стратілата, котрий відтворив у графіці зруйновані комуністичним окупаційним режимом храми і церкви, возвеличив красу і духовну сутність України, проклав мистецькі мости до цивілізаційних надбань Вільного світу і творчість якого влучно охарактеризував Дмитро Степовик у передмові «Храм — оберігач духовності» до альбому графіки митця:

«А Микола Стратілат особливо тонко відчуває зміну цих двох епох – нового десятиліття, дефіцитом на цьому переломі є дефіцит духовності в людях. Усе матеріальне дає людині тільки відносну і скороминучу радість. Переживе коротке задоволення – знову настає туга, знову бентежить серце тривога….. Чому? За чим? Тому і за тим, що нема повноти духовного життя. Забуто Бога, людина відділена проваллям від свого Творця, релігія здається забавою, церква — клубом для диваків, молитва — порожньою балачкою, покаяння – долею невдах. Стратілат усвідомив драму сучасної людини у зрілому віці…». Але звідки почерпнув художник Стратілат автентичні види зруйнованих комуно-большевицькими окупантами і втрачених шедеврів української архітектури, зокрема церков і храмів, пам'ять про які відроджує у своїх книжках і Олександр Дробаха? «Втрачені архітектурні пам'ятки Києва»! – так називається книга Тита Геврика, головного архітектора Філадельфійського

університету, надрукована ще в 90-ті роки минулого століття. Про архітектораТ.Геврика і його книгу О.Дробаха згадує в контексті одного з центрів друкарства у Філадельфії (штат Пенсільванія), де друкував свої поетичні збірки український поет-емігрант Євген Маланюк, де доживав і надрукував свої мемуари про Україну 1918-1919 рр. заборонений в радянські часи і маловідомий тепер Петро Дяченко, командир кінного полку Чорних Запорожців, найбоєздатнішої частини армії УНР; помер в 1963 році, похований на цвинтарі Бавдн-Брук (штат Нью-Джерсі), де також поховані поет Є.Маланюк, ідеолог українського націоналізму Дм.Донцов та багато інших українських достойників.

На обкладинці книжечки-бібліографічного покажчика «Насупроти всім вітрам»: подорож творчими шляхами Олександра Івановича Дробахи» (до 25-річчя Незалежності України, Вишгород – 2016) в червоно-чорних кольорах зображено Тризуб-Вогонь, який перепалює всі кайдани! Це – проект з фрагменту пам'ятника Небесній сотні. Так любовно вшанували працівники Вишгородської райдержадміністрації і центральної районної бібліотеки свого земляка, почесного громадянина міста Вишгорода Олександра Дробаху. Окрім біографічного нарису про творчість і звитяжну долю патріота України в покажчику вміщено ще чотири розділи, в яких налічується 463 позиції, зібрані за період з 1959 по 2016 роки і розміщені за хронологією видань. Таку велетенську працю вдячні вишгородці здійснили з розумінням значимості і дієвості творчого доробку Олександра Дробахи. Такою ж теплотою і повагою до автора був пронизаний виступ на презентації голови НСПУ, однодумця і сусіда на вулиці Дніпровській Михайла Сидоржевського, який відзивається про О.Дробаху як про людину енциклопедичних знань, питомого дослідника – весь час в русі, в роботі. Вони часто бігають разом вздовж Київського моря, спілкуються, сперечаються, бо дошукують істину, а вона неоднозначна… І мені (М.С.) була надана честь виступити на цій презентації. Знаходжу паралелі між «Нотатками…» О.Дробахи і моїми книжками «Лебедині ключі» і «Смак Свободи», наголошую на необхідності повсюдно зміцнювати Дух Майдану і Свободи; тої Свободи, якій височіє пам'ятник у Нью-Йорку; читаю мій вірш «До Березова», присвячений вчителеві української нації Іванові Франкові і щиро дякую за щасливу можливість бути знайомим з Вишгородським характерником Олександром Дробахою, адже козацькі характерники володіли здібностями створювати портали для переміщення у паралельні світи, а квантова психологія вчить, що свідомість людей є універсальною, вона може все: концентрація штучно зомбованої, деградованої і зневіреної суспільної свідомості веде народ до провалля, до рабства і колоніальної залежності, тоді як концентрація віри в Бога, в добро і справедливість, тобто свобідна свідомість витворює нову реальність — бажану, омріяну, здобуту. Як казали древні римляни: vim vi repellere licet – на силу відповідають силою. І додавали: viribus unitis – об'єднаними силами.

2019

БЛАГОСЛОВИ НАС, БОЖЕ!

Поки розпогоджувалось на видання моєї книжки «Скеля українського духу» появилась можливість надрукувати в недорогому видавництві мою книжку «Чорнобильці: герої чи ізгої?». І ми не втратили цієї можливості: разом з моїм другом поетом-піснярем, заслуженим діячем Асоціації естрадного мистецтва України, головою Івано-Франківської обласної організації «Спілка Чорнобиль» Нестором Мартинцем з пенсійних заощаджень надрукували 300 примірників «Чорнобильці…» і провели ряд її презентацій. Найбільш плодотворними були презентації в Івано-Франківську в «Університеті короля Данила» та в церкві чорнобильців ім. Василія Великого за участю мера Івано-Франківська Руслана Марцінківа, а також в бібліотеках в Богородчанах, Надвірній і Бурштині. Ці зустрічі постять в інтернеті. Появляються відгуки і в пресі. Одним з таких відгуків, а саме «Герой нашого часу» в Богородчанській районці «Слово народу» за 13 грудня 2019 р., автор головний редактор цього часопису Михайло Захарчук, завершую мою нову книгу «Скеля…». Оскільки обидві книжки документальні, а за ідейним і духовним спрямуванням споріднені, тож на деяких книжках, підписаних мною читачам, є вираз «Долаймо духовний Чорнобиль разом». А мерові Івано-Франківська Русланові Марцінківу я додав: «…і творімо «Скелю українського духу», сподіваючись на його підтримку видання «Скелі Українського Духу». Благослови нас, Боже!

ГЕРОЙ НАШОГО ЧАСУ

Над Прип'яттю чарівниця-весна
Цвітіння коси ніжно розпускала,
Та чорним мревом ядерного сна
Зоря кохання в полини упала.
……
І поповзла країною біда:
Зловісні хмари, біженці, ридання,
А вздовж трибун таємного сліда
Йшов Первомай злочинного незнання…

Процитовані рядки – це уривок з поезії героя нашого часу Миколи Симчича «Чорнобильська весна».Так, саме героя, бо випускник фізичного факультету Львівського державного університету ім. І.Франка, кандидат фізико-математичних наук М.Симчич, як ніхто інший знав, що таке розбурханий атом. Саме тому він добровільно поїхав в середині травня 1986 року у радіаційне пеклом, аби врятувати свою рідну землю, весь світ від біди.

У чому криються витоки цієї жертовності? Можливо, п. Микола перейняв її від свого стрийка- актора Василя Симчича, який зіграв головну роль у фільмі «Захар Беркут» та далекого родича Мирослава Симчича (псевдо Кривоніс) – сотенного УПА, українського військового та громадського діяча, довголітнього в'язня радянських концтаборів (32, 5 роки). М.Симчич у 1986 році не думав про себе, він вболівав за долю України, всієї планети.

5грудня 2019 року в місті Богородчани, в читальному залі центральної районної бібліотеки ім. М.Яцківа відбулася презентація книжки Миколи Симчича «Чорнобильці: герої чи ізгої»? До книги увійшли апробовані в пресі матеріали про те, як замовчувалася правда про наслідки Чорнобильської катастрофи, про долю ліквідаторів аварії на ЧАЕС, котрі, не шкодуючи свого здоров'я і навіть життя, стали на прю з розбурханим «мирним атомом», про відстоювання чорнобильцями своїх прав на гідну пенсію та інші виплати. Вони стали «українськими камікадзе» і водночас – будівничими нового суспільства справедливості, мудрості, істинності.

Автор проводить чітку паралель між тим, що сталося та біблійними застереженнями. Їх суть полягає у першопричині гріха. Бог попереджав Адама і Єву про заборонений плід, однак Єва спокусилась. Так само і вчені, які досліджували уранові руди і похідний від них елемент – радій, були попереджені про шкідливість або й фатальність цього відкриття бодай тим, що на перших порах дослідження явища радіоактивного розпаду ядер урану померло понад 300 вчених-ядерників. Але науковці та світова громадськість знехтували цією засторогою Всевишнього і отримали спочатку Хіросіму та Нагасакі, потім – Чорнобиль, а в останні роки – Фукусіму-2. Що далі? А далі буде те, що записано в Одкровенні Івана Богослова: людство мало вибір, але замість Ісуса Христа вибрало Варавву. Тож маємо зупинити не тільки радіаційний Чорнобиль, а, найперше, Чорнобиль духовний.

Про життєвий і творчий шлях Миколи Симчича розповіли провідний бібліотекар Богородчанської центральної районної бібліотеки.ім. М.Яцківа Марія Семенів та громадський діяч, поет-пісняр, заслужений діяч естрадного мистецтва України Нестор Мартинець.

«Правда про Чорнобиль потрібна як ковток свіжого повітря, потрібна нашим дітям. Якщо прийдешні покоління нічого не знатимуть про трагедію, то їм ніколи не зрозуміти цей людський біль.Техногенна катастрофа забрала життя десятків тисяч людей, завдала шкоди здоров'ю мільйонам наших співвітчизників. Її наслідки відчують на собі майбутні покоління. Вона вважається найжахливішою катастрофою в історії людства. Жодна статистика не скаже скільки людських доль понівечено Чорнобильською радіацією, скільки ще ліквідаторів дотліває по різних лікарнях, скільки їх уже відійшло у вічність», – зазначив Нестор Мартинець у своєму виступі.

Микола Симчич коротко розповів про історію написання книжки, провів екскурс у минуле тих страшних подій 1986 року.

Учні Космацької ЗОШ Дарина Семанюк, Анастасія Мартинець, Софія Кецмен прикрасили презентацію, прочитавши вірші Н.Мартинця із збірки «Знищений Чорнобиль мені сниться».

Важко уявити, як би виглядав світ сьогодні, якби не мужність ліквідаторів аварії, що загасили пожежу на Чорнобильській АЕС. Важливо пам'ятати, вчитися на помилках, свято берегти і поважати тих, хто жертвував своїм життям, здоров'ям, рятуючи все людство, – зазначили у вітальному слові заступник голови Богородчанської райдержадміністрації Василь Поштарюк та заступник голови районної ради Ігор Семків, нагородивши М.Симчича подячною грамотою від влади.

ЗАСЛУЖЕНИЙ УЛЮБЛЕНЕЦЬ МЕЛЬПОМЕНИ

13-го січня, напередодні свята святого Василя, у великому залі Коломийського Народного дому відбувся вечір-спогад «Я приходитиму, коли мене уже не буде», присвячений 105-ій річниці Дня Народження великого майстра сцени і кіно, актора і режисера Коломийського театру, одного з провідних акторів Київської кіностудії ім. Олександра Довженка, виконавця головної ролі у культовому кінофільмі «Захар Беркут» Василя Симчича.

На жаль, у світі кіно і театру Василя Симчича знають менше ніж його побратимів із т. зв. групи «романтичного кіно» Івана Миколайчука, Івана Гаврилюка, Костянтина Степанкова та інших. Тож ведуча дійства керівник літературно-драматичної частини Коломийського театру Ольга Руданець з подивом прочитала у «Вікіпедії», що Василя Симчича величають «заслуженим артистом України», хоча при житті держава не надала йому такого звання. Тому пані Оля подумала, що автор публікації не міг припустити, що такий заслужений актор і режисер як Василь Симчич, не міг не бути «заслуженим». «Він став народним улюбленцем, — наголосила ведуча, — і тих титулів, які надають акторам, йому замало».

Про Василя Симчича написано сотні публікацій, створено документальні фільми, надруковано цікаві книжки, зокрема його племінниці мистецтвознавця Романни Затварської «Я приходитиму, коли мене уже не буде», доцента Інституту культури Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника Марії Ігнатюк «Безсмертя Беркута», члена-кореспондента Національної академії наук України Ростислава Коломійця «Феномен Коломийського театру. Практика ймовірностей», де цілий розділ присвячено Василеві Симчичу.

Василя Симчича називали своїм «батьком» Іванко та Марічка Миколайчуки, «аристократом духу з головою біблейського пророка і глибокими очима мудреця» Іван Гаврилюк, «велетом українського духу» і «борцем з провінційністю» Микола Симчич, «яскраво індивідуальним, самобутнім, неймовірної працездатності і одержимості в роботі, величним з народною мудрістю, дуже гнучким актором» Леонід Осика, «актором, вартим дивізії» сотенний ОУН-УПА Мирослав Симчич-Кривоніс, «майстром перевтілення» Оксана Затварська. « Над ним завжди височіла світлим ореолом харизма його таланту. І це справді було щось неземне, одухотворене. Воно прочитувалось в його постаті, ході, рухах, бесіді… А ще якась надзвичайна людяність, яка горнула до себе молодих», — написав у передмові до книжки «Безсмертя Беркута» Дмитро Чеборак, директор Коломийського академічного обласного українського драматичного театру ім. І. Озаркевича, Заслужений артист України.

Згадали на урочистості і про трагічну сторінку з життя Василя Симчича, коли в 1947 році він був ув'язнений червоними «визволителями» і ледь не загинув коли йому та його побратимам – представникам творчої інтелігенції Коломиї енкаведистські душогуби-лікарі ввели тифозну вакцину. Тільки троє залишились живими: директор гімназії Олексій Ковбус, письменник Іван Білинкевич та актор Василь Симчич, бо здогадались, що

вакцина смертельна і висмоктали її один одному. Ті ж заручники, які сподівались, що, вірні клятві Гіппократа, лікарі не можуть вчинити такого злочину, померли протягом двох днів. Так був знищений цвіт коломийської інтелігенції. Цю подію вперше описав я (М.С.) у моїй публікації «Слово про Василя Симчича» («Новий час», 21.01. 1995 р.), а в 2011 році Роман Іваничук у романі «Вогненні стовпи».

Своїми спогадами про Василя Симчича поділились: син актора Зіновій Симчич, провідний актор Коломийського театру, котрий гідно продовжує справу батька, мистецтвознавець Марія Ігнатюк, композитор Михайло Тимофіїв, дочка Оксани Затварської Заслужена діячка мистецтв України Ярина Курило, фізик, поет і журналіст Микола Симчич прочитав свій вірш «Сцена, або небесний монолог актора», присвячений Василеві Симчичу , Заслужена діячка мистецтв України, керівник ансамблю «Покуття» Дана Демків, актор Коломийського театру Захар Новицький. На урочистості були присутні колишній мер Коломиї і екс-посол України в Грузії Ігор Довганюк, композитор і піаніст Олександр Козаренко, актори Коломийського театру, численні шанувальники таланту Василя Симчича. Вертеп пластунів так майстерно виконав щедрівку, що З. Симчич прямо на сцені вручив дитячому колективу грошову винагороду. Дійство продовжилось і на фуршеті, вишукано влаштованому сином ювіляра З.Симчичем та його дружиною Наталкою, де, зокрема прозвучали гуцульські мелодії, майстерно виконані на сопілці М.Тимофіївим та гумореcки «Регіт» і «Мат-родіна камунізма» Миколи Симчича у авторському виконанні. Божественним рефреном пам'яті, світлом, що наповнює серця і душі любов'ю до Гуцульщини, до України, до всього світу, лунають слова Василевого приятеля і кінорежисера Еміля Лотяну: «Василь Симчич був і залишається одним із найкращих акторів нашого часу, людиною рідкісної краси, справжнім сином Карпат. Будемо його пам'ятати і любити як і раніше». Звання Заслуженого улюбленця Мельпомени присвоїв Василеві Симчичу народ, і воно віками яскраво сіятиме на небі української культури.

2020

РЕГІТ

Гумореска

Як стане президентом нашим блазень,
Здуріємо від реготань і самовтіх.
З московських тюрем, кров'ю митих лазень
Лунатиме наш передсмертний сміх.
Д.Павличко, «Літературна Україна», 30 березня 2019 р.

Га-га-га та хи-хи-хи –
Сміймось дужче, люди,
В нас «поїхали дахи»
І не те ще буде…
Поки лине навкруги
Наш безпечний регіт –
Землю скуплять вороги
Аж під зубів скрегіт.
А про пенсії, мабУть,
І про пільги всякі
Доведеться нам забуть,
Сміхунці-сараки.
Буде Беня Козлодой
Дерти з нас податки

За наш регіт, за наш «вой» –
За всі наші статки.
Відтепер синедріон
Доторканність славить:
За усе, що схоче «трон»,
Мовчки кнопкодавить.
Ще й новелою пальне
На пострах Європі:
Хто імпічментом лайне –
Дістане по попі.
Розігнали ЦВК
За роботу чесну,
І «викурюють» Кличка,
Бо не хоче лестить.
Його слава світова –
Символ України,
А прислужний голова
Все, як скажуть, змінить.
По-сталінськи голоси
Будуть рахувати,
Мову заженуть на пси,
Героїв – за грати.
Ще й закон про стукачів
Знов до нас навідавсь:
Захотілось срібняків –
Стучи на сусіда.
Від Москви кривавих тризн
Втікали до НАТО,
Та махровий більшовизм
«По пріколу» сватав.
«Регіт зони» – «регіони»
Знову у фаворі…
Янучари, як ворони,
Злетілись на горе.
Поки регіт сіть снує
Будем жити гордо:
Свій своєму за своє
Буде гризти горло.
За свободу слова ми
Боролись віками.
Тепер шлях до Колими –
Власними руками.
Знов москаль нас загребе
В криваві лабети.
Буде «ме-е-е» і буде «бе-е-е»,
Як нема кебети.
Обмін бранців тішить нас,
За це – дяка владі,
А як звільним Крим, Донбас
Будем ще більш раді.
Хоча радість та як хрін
Циганові в роті –
Хочем встати із колін,
Але москаль проти.
Від Америк і Європ
Маєм купу «щастя» –
Щодня падає «укроп»,
А для них це – страсті.
«Сдєлав» нас не хам-дебіл,
А «слуга вкраїнський»
Так, як «сдєлав» Клінтон Білл
Моніку Лєвінскі.
Ми гадали: настав час
Збирати каміння,
Та штайн-маревом знов нас
Гепнули у тім'я.
Бо нема ніяких формул,
Лиш москальська дупа,
В яку втрапить замість корму
З Лугандоном злука.
Бо не просто злука то –
Коняка троянський,
З героїчного АТО –
Шлях капітулянтський.
За наївний альтруїзм
Маємо покуту –
Долю в купелі трутизн
До ярма прикуту.
Факел знань несем в руці,
А совки-свиннота
Тягнуть націю борців
В москальське болото.
Може щось я перегнув?
Буде слава нації,
Як закінчимо війну
Без капітуляції.
Тож відсіюймо зерно
Від полови справно,
Щоб майданилось воно
Для нащадків славно.

2019

МАТ – РОДІНА КАМУНІЗМА

Гумореска

Українець з діаспори
Києвом гуляє:
Назнімкував двадцять плівок,
«Бабу» оглядає…
Стримить до хмар
Не то мужик, не то молодиця,
Музей-комплекс між ногами
Покрива спідниця.
В одній руці – щит совітський,
В другій – меч двосічний.
Україна – гладіатор,
Чи боржник одвічний?
Блукають бо ж по вулицях
Люди, а не леви…
Що б то мало означати
Громаддя сталеве?
Запитує в перехожих
Гість з-за океану.
Відповіда йому таджик
В шапці із барана.
— Панімаіш, ето значіт
Мат-родіна наша…
— Мат, - аж гикнув українець, —
Батьківщина Ваша?
— Мат-родіна абеднят
Савєцкій народа,
Мат – родіна камунізма
І балшой свобода…
Зітхнув гірко українець:
— Оце так свобода…
Якщо матюк і меч двосічний
Збіднюють народи…
Але правди ніде діти:
З мистецького боку —
Щоб пам'ятник матюкові —
Це таки нівроку…
— Панімаіш, панімаіш, —
Таджик шкірить зуби, —
Містецкава і сєлскава
Мат-родіна будет…

1990

МОВОЗАХИСНИЙ БАСТІОН ІВАНА МАЛКОВИЧА

9 серпня 2017 року в Будинку культури села Нижній Березів (Косівщина) відбулось чергове засідання місцевої літстудії «Літературні посиденьки» (ЛП) за участі лауреата Національної премії ім. Т.Г.Шевченка в галузі літератури, нашого земляка-березуна Івана Малковича.

Хоча рішучий і виважений виступ Івана Малковича на захист української мови при врученні йому Шевченківської премії викликав бурю критики в специфічних колах літераторів (див., приміром, публікацію М.Карасьова «Навздогін за премією» в УЛГ за16 червня 2017 р., де вірші І.М. називають «пересічними», а його премійовану книгу «Подорожник з новими віршами» — «просякнуту досить банальними роздумами», а окремі рядки— «дилетантськими») в рідному Іванові Нижньому Березові, як і в усіх чотирьох Березовах, зрештою як і серед українців усього світу, мислячих і діючих проукраїнськи, а не проокупантськи, кожну зустріч з поетом і видавцем сприймають як вагому, повчальну і мудру в розумінні культурно-просвітницького розвитку.

Не вдаючись до розлогого опису всіх почестей, виявлених земляками поетові і видавцеві, відзначу момент коли після колоритного і милозвучного виступу діточок з вокально-хореографічною композицією на честь лауреата, Іван запропонував відпустити дітей додому, щоб не перевтомлювати маленьких і вберегти від гострих дискусій, які вочевидь вагоміші для розуміння ситуації в рідному селі, ніж трафаретно-лубкове словолестя стосовно премії. І не помилився, бо вже на самому початку читання ведучою дійства Анною Вітковіцькою інформації про здобутки літстудії ЛП, зокрема про видану книжечку поезій «Душа озивається словом», де за словами А.В. «поміщено вірші наших поетів-початківців», Іван різко відреагував: «Не можна називати початківцями літераторів, які вже відомі у літературі, мають свої книжки і належать до НСПУ». Вочевидь йшлося про мою скромну особу (М.З.С.), бо тільки моя публікація в книжині відповідає означеним Іваном критеріям. Переконаний, що йшлося не про амбіції, а про людську гідність, адже дійшло до того, що нещодавно, запросивши мене на зустріч з учнями в Івано-Франківську, в Центрі патріотичного виховання учнівської молоді ім. С.Бандери, ведучі не дозволили мені прочитати вірша «Українські АТОСи» з цієї ж книжечки. І це в той час, коли в Росії і на окупованих нею українських територіях ведеться тоталітарно-мілітарна антиукраїнська пропаганда, коли на території Білорусі і на східних, окупованих теренах України накопичуються величезні мілітарні сили москальських агресорів, коли війна москалів проти України перемістилась на терени всієї нашої держави, коли ворожі диверсанти підривають склади з боєприпасами, вбивають навіть у столиці кращих і найдосвідченіших учасників АТО, коли на екрани наших телевізорів повернулись пропагандивні проокупантські телесеріали про «доблестную красную армію» і т.д. і т.п. Чого-чого, але такого антинатовського «прозріння», яке на засіданні висловив у своєму вірші «Сліпцям» місцевий поет, член НСПУ Дмитро Арсенич, не сподівався не тільки я, учасник перших українсько-НАТОвських військових навчань «Морський бриз -97», але й всі присутні на ЛП. Цитую Д.А.: «Генеральчики із НАТО, ще спите спокійно, та колись з московським матом станете покійні». І чому так жовчно і злобно, Дмитре, пророкуєш, чи, вірніше, провокуєш «генеральчиків із НАТО», які намагаються захистити тебе і тобі подібних «сліпців» від москальської навали? Адже минулого року на одному із засідань ЛП ти давав мені читати матеріал «Відступник», надрукований в Косівській районній газеті «Радянська Гуцульщина» за 1968 рік за підписом якогось Матвеєва (невже не зрозуміло, що цим прізвищем тодішні кадебісти, погрозливо натякнули на ката-Матвеєва, котрий в Карелії, в урочищі Сандармох власноручно розстріляв понад тисячу письменників, вчених, діячів культури і мистецтва, переважно українських), де розповідалось як в цьому ж Будинку культури (тоді ще клубі) тобі було влаштоване привселюдне поганьблення за прослуховування радіо «Свобода», за тунеядство і поширення неправдивих відомостей про «квітуче» життя в колгоспі. Невже ти хочеш повернення тих часів, коли українських письменників, вчених, діячів мистецтва і культури тисячами розстрілювали без суда і слідства і гноїли в ГУЛАГах? Тому, як фізик, я розповів присутнім про застарілість і неефективність навіть грізної ядерної зброї москалів, адже

на озброєнні НАТО є новітні лазерні промені, які здатні з космосу за долі секунди, тобто зі швидкістю світла (300 000 км/сек.) знищити ворожі ракети на зльоті, тобто над територією ворога. Може цей відомий із ЗМІ факт розвіє рабську застрашеність і промоскальську зомбованість багатьох наших співвітчизників. Думаю не випадково, передаючи в дар місцевій бібліотеці свіже, понад двотисячносторінкове унікальне видання «Антології української поезії», Іван Малкович розповів як загинув на москальській каторзі талановитий український поет, знавець іноземних мов, інтелектуал і ерудит, висококультурна і всесторонньо розвинута особистість Михайло Драй-Хмара. Цитую І.М.: «Всі українські поети, які в 20-30-ті роки залишились в Україні, були розстріляні, бо вони орієнтувались на Європу. Для мене було потрясінням довідатись від очевидця тих подій про останні дні життя Михайла Драй-Хмари. Колишній в'язень-очевидець розповів (і це вже оприлюднено), як квітневого дня на Колимі їх близько сорока в'язнів вивели на каторжні роботи на дорозі. Мотоциклом з коляскою під'їхали троє п'яних енкаведистів, на поясах яких висіли дерев'яні кобури з парабелумами. Конвоїр доповів їм про хід роботи, але катам щось не сподобалось і вони наказали «Пастроітся»! Один з катів бере до рук зброю і стріляє в кожного п'ятого в'язня. Драй-Хмара стояв наприкінці. Останні секунди життя він упорядкував так, щоб бодай загинути так, як хоче він, а не так, як хоче кат. Він вираховує, що п'ятим буде студент із Києва Володька, син його друга з Кам'янця. Коли енкаведист підходить до хлопця, Драй-Хмара штовхає студента, стає на його місце, кричить «Не руш»!, плює катюзі в лице і той вистрілює в українського поета всі набої, що були в обоймі. Гідна героїчна смерть»!

Не менш потрясаючий захисний бастіон для української нації, української мови і українського духу вибудував І.М своєю розповіддю про проблеми з багатими переселенцями з Донеччини і Луганщини. Цитую І.М.: «Я живу за 14 км від Києва. Це ніби село – 2,5 км до окружної. І от в такі села приїжджають багаті переселенці з Донеччини і Луганщини, і своїх дітей посилають до школи. І приходять до школи з погрозами, щоб їхніх дітей не вчили української мови. Один навіть з пістолетом приходив до директорки школи і вимагав, щоб його дитину не змушували говорити «па украінскі». Тобто є свої проблеми: багаті переселенці скуповують землі, будують будинки, і відбувається русифікація, якої ми не сподівалися».

На завершення ЛП Іван Малкович божественно прочитав свій новий вірш «Яксунені береги», а також із книжки «Подорожник…» розлогий і філософськи глибокий вірш «Сізіфова земля». Хоча Іван «задекларував» себе на ЛП як щедрий меценат-жертводавець (за фінансову підтримку йому щиро дякували і парох місцевої УГКЦ, і керівництво дитячого садочка, і керівник Будинку культури Леся Ільницька за звукопідсилюючу апаратуру, і голова сільської ради Михайло Іванків), я не впевнений, що Іван, бодай скромною часткою допоможе надрукувати мені мою нову і гостро актуальну книгу «Скеля українського Духу» навіть у найдешевшому районному видавництві, бо проти моєї книги ополчились такі страшні сили, які змусили відмовити

мені у підтримці навіть міське керівництво нашого обласного центру. Але на все Божа воля, і світ не без добрих людей.

В роботі засідання ЛП взяли активну участь і прочитали свої твори крім згаданих ще й такі автори: директор Середньоберезівської школи, поет Ігор Геник, поетеса і прозаїк Оксана Влашинець, кандидат історичних наук Олена Денисюк, поетеса Марія Геник, молода поетеса Оксана Ільницька, «і вчитель, і фірман, і дояр, і поет», як він сам себе представив Іван Уруський, і поетка Наталка Бодруг, і молоде обдарування поет Руслан Малкович, і поети Іван Клим'юк та Оксана Клим'юк, і поетка Ганна Геник, яка, зокрема закликала «Не робити із світла пітьми»!, і Заслужений діяч культури України Микола Скільський (не зміг привезти з дому фортеп'яно, бо всі фіри на сінокосах), і поетка Оксана Малкович, і автор цього матеріалу

Микола Зеновій СИМЧИЧ.

АБО В НАТО, АБО В НЕБУТТЯ

У принизливій і зловісній для України історії з провокативним виступом мера Москви Лужкова в Севастополі на святкуванні 225-ої річниці Чорноморського флоту Росії дивує і обурює не сам факт зазіхань на територіальну цілісність нашої держави і погроза «решать вопрос Севастополя и Крыма». Це відомі імпер-шовіністичні сентенції і нічого іншого крім них від Лужкова не доводиться очікувати, і тому його ще раніше мали оголосити персоною нон-грата, принаймні після заборони в'їзду до Росії відомого українського вченого академіка Миколи Жулинського чи державного діяча України Петра Порошенка. Дивує і обурює інше – підбурені провокаторськими імпер-шовіністичними мареннями Лужкова, російські шовіністи, як і в попередні роки під час спільних дефіляд ЧФ Росії і Українського флоту, «по-братньому» накинулись на горстку українських патріотів, які мирно підняли українські державні прапори, сподіваючись на мирне співіснування з москалями на своїй території, повалили на землю і били лежачих ногами, били по-енкаведистськи, били по-гестапівськи, а міліція (наче б то українська) спочатку стояла осторонь, а потім забрала в каталажки не тих, що били, а тих, кого побили. А в цей час українські кораблі, мов полоняники, поплентались у фарватері параду російських кораблів. Українці переконались, що міністр оборони України п.Єхануров не жартував, коли запевняв своїх співвітчизників у тому, що Українська Армія ні за яких умов і обставин не вступить у конфлікт з армією Росії; слід розуміти навіть у випадку ведення останньою бойових дій проти України, захоплення території нашої держави, проведення нових штучних голодоморів і репресій над українським народом, депортації українців у Сибір, як це вже планують нардепи України (?) з табору регіоналів і їхні натхненники типу Рогозіна з «братньої» Росії. Ні, конфлікту з Росією не треба, упаси Боже… Але ж повинні були наші владці гідно відреагувати на побиття українських громадян, приміром, наші кораблі могли відмовитись від участі в російському параді і демонстративно покинути парадний стрій

поблизу місця злочину, місця злобних і відверто агресивних провокацій проти українських громадян на нашій українській території. І хай пояснить пан міністр оборони України чиї інтереси покликана захищати Українська Армія. Невже нашою оборонною доктриною є капітуляція перед Росією? Для чого нам така армія, яка не буде нас захищати від будь-якого агресора і в першу чергу від російського? Логіка підказує, що в цих умовах від засилля розбрату і капітулянства у владних верхах якнайшвидше потрібно рятуватись під «парасолькою» НАТО – міжнародного альянсу колективної безпеки, або ж знову організовувати загони УПА, як ефективний засіб всенародної боротьби на випадок коли окупація України стане доконаним фактом. Але для цього потрібне ідеологічне забезпечення, виховання українського патріотизму з дитячих літ, із школи, а з цим ми забарились, чи просто бездумно віддали інформаційний простір і виховання молоді кому завгодно, тільки не справжнім українським патріотам, і тепер молоді хохли, що наче папуги наслідують своїх ідолів з московського comedy club, демонструють на всю Україну сценку, в якій український парубок вбиває свого батька за те, що той не «відмазав» його від служби в Українській Армії. Такого антипатріотизму, фактично дезертирства, національного самоїдства, капітулянтства і дебільного пофігізму не допускають в жодній державі світу. Тільки в нас, в Україні силами п'ятиколонників, зрадників і відвертих агентів Росії виховується плем'я реготунів, грошелюбів, егоїстів, гнучкошиєнків, для яких немає різниці чи українців знищують війнами, чи голодоморами, чи українську землю отруюють радіоактивними нуклідами, чи її за безцінь гарбають чужинці, бо в них немає відчуття Батьківщини, тільки зиск і ледь прихована злоба до всього українського. Мамона їхній бог, сибаратизм і мажоризм – омріяний спосіб життя.

Тож дивує і обурює те, що «нардеп України (?) Колісниченко у теледебатах на цю тему з колегою по парламенту О.Донієм цинічно захищав позицію Лужкова і російських шовіністів, як і, взагалі, агресивну політику Росії щодо України. Про що це свідчить?

По-перше, про те, що українці в Україні і надалі залишаються нацією пригнобленою, позбавленою елементарних людських прав і здорового глузду, об'єктами для відпрацювання дебілізуючих експериментів і окупантських операцій – «взять Украину с середины».

По-друге, похвально, що СБУ оголосила Лужкова персоною нон-грата, проте нас, українців, турбує, що правоохоронні органи України, на жаль іноді діють нерішуче, а то і за старою ще совковою схемою, коли українських патріотів оголошували ворогами народу і карали жорстокіше, ніж бандитів, хуліганів чи злодіїв, а ворожі Україні елементи, як от вбивці композитора Білозіра чи журналіста Гонгадзе, вислизали з рук правосуддя чи уникали його.

По-третє, нас, українців, турбує той факт, що в українському парламенті, як і в багатьох інших керівних структурах держави, нагло і цинічно діє промосковське, відверто антиукраїнське лоббі, точніше «п'яті колони», які виправдовують і захищають ворожі дії з боку Москви, ба більше – виношують плани депортації українців до Сибіру і при цьому

постійно звинувачують у всьому українську сторону. Ми, українці, закликаємо правоохоронні органи не чекати, що ці одіозні фігури ухвалять у парламенті відповідні закони, що обмежуватимуть сферу їх антиукраїнської діяльності, а діяти у відповідності з Кримінальним кодексом України і, виходячи з національних інтересів нашої держави.

По-четверте, ми, українці, маємо подякувати п.Лужкову за те, що відкрив нам плани Москви щодо України, зокрема, шодо українського Севастополя і українського Криму. Той факт, що Лужков діяв як офіційний речник Москви, засвідчує те, що поведінку і висловлювання Лужкова у Севастополі миттєво підтримали міністерство закордонних справ Росії, спікер Держдуми Росії Любов Слизка і голова комітету Держдуми зі справ СНД і зв'язків із співвітчизниками Олексій Островський, котрий оцінив заяву Лужкова як високопатріотичну і додав, що сьогодні є всі підстави порушити питання про приналежність Севастополя Україні. Отже, поки уряд України виношує політичну волю до розбудови рівноправних і взаємовигідних відносин з Росією, російські владці виношують і втілюють цілком протилежні плани щодо України, зазіхають на весь Крим. Плани Росії щодо зазіхань на територіальну цілісність України мають сколихнути не лише українське суспільство, але й країни Заходу, бо якщо Крим, не дай Боже, анексують москалі, то автоматично виникне загроза війни не лише для України, але й для країн Європи і навіть всього світу. Найефективнішим заслоном від агресії Москви має стати якнайшвидший вступ України до НАТО.

По-п'яте, безальтернативність вступу України до НАТО підтверджують слова експерта президента Атлантичної ради України генерала Вадима Гречанінова, висловлені ним в інтерв'ю газеті «Галичина» (13.05.2008 р.): «Для України в осяжному майбутньому підтримувати нейтральний статус нереально… Нинішня ізольованість України від систем безпеки в Європі, пасивність її оборонної політики є самі по собі джерелом загроз. Спроби нашої держави залишатися і надалі поза цими системами безпеки можуть привести до катастрофічних наслідків… Якщо Україна буде в НАТО, ніхто не дозволить собі розмовляти з нами з позицій сили, як це відбувається тепер».

Висновок один: Росія своєю агресивною політикою щодо України сама штовхає нас до НАТО, і Україна вчинила правильно, подавши заявку на вступ до НАТО. Тому затягування з вирішення цього питання не лише з боку України, але й країн-членів Альянсу може стати згубним для всіх, бо поставить світ перед загрозою світової війни. Питання і справді стоїть по-гамлетівськи: або в НАТО, або в небуття! Tertium non datur!

«Українське слово», «Галичина», «Вечірній Івано-Франківськ». 2008р.

ДРУЖНЄ ВІТАННЯ

Славний Друже Сулятицький,
Як сказав Андрей Шептицький,
Серце, сповнене любові,
Є володарем у мові!
Бо спочатку було слово,
Що життю дало основу:
Дух творіння і науки,
Праотцівської спонуки.
Тож дерзай, твори, Миколо,
Докторську завершуй скоро,
Захищай її успішно,
Щоб професором утішним
Увінчалася родина
І вся наша Україна!
З Днем Народження вітаю
Із Березівського краю!
Щоб мудрішим став народ –
Не чекаймо нагород,
Лиш працюймо спільно, дружно,
Терпеливо і потужно.
Хай там що кує зозуля –
Фіру гумору везу я!..
Приїзди частіш в наш край
Синім «Мерсом», Миколай!

2020

ЗАХИЩАЙМОСЯ!

Наче Неньку-Україну
Захищаймо всі Федину!
І Марусю Звіробій, -
Це наш заклик, а не бій.
Пам'ятаймо: дух Федини –
Героїчний дух родини!
Не погрози, а поради…
Схаменіться, Бога ради!
Не карайте волонтерів
І АТОвців-гренадерів,
Не осуджуйте жінок –
Попередження дзвінок
Від народу України,
Що втомився від руїни,
Від війни, від зрад, розрухи.
Тож візьмімося за руки,
Мов живий заслін-ланцюг:
Проженемо волоцюг,
Що соплими устами
Радять заплатити псами
За платіжки непосильні…
Тож не будемо пасивні:
Зловим посіпак за руку,
Хто масує в штанях «штуку»,
Хто киває в бік Росії,
Жиріку «зливає мрії»-
Той погрожує-звіріє,
Що напалмом нас «зігріє»…
ЗагоЇти б свіжу рану -
Посадити вбивць Майдану,
Або сєпарів кривавих,
Що столицю оскверняють.
Чом ніхто цих не карає,
До судів не притягає?
Доки будемо совками,
Самоїдами-рабами?
Виправім помилки глупі:
Даймо копняка по дупі
Брехунам і казнокрадам,
Большевизму горе-радам.
Захищаймо землю, мову –
Роду нашого основу.
А щоб нас москаль не «сватав» -
Чимскоріш вступаймо в НАТО.
Здатись в рабство фарисеям –
Дурість, а не панацея.
Хай Вкраїна звеселиться –
Порох є в порохівницях!
Лиш борінням за свободу
Допоможемо народу!
Наче Неньку-Україну
Захищаймо всі Федину
І Марусю Звіробій! -
Це наш заклик, а не бій.
Захищаймося, братове,
Щоб життя було фортове!

2020

КРИЇВКА

На відкриття 16 травня 2018 року криївки-музею в селі Середній Березів на місці, де раніше була криївка-штаб легендарного сотенного ОУН-УПА Мирослава Симчича - Кривоноса. Присвячую Мирославу Симчичеві-Кривоносові, його дружині Раїсі і моїм друзям з Братства ОУН-УПА Іванові Клим'юкові, Миколі Ігнатюкові, Михайлові Томичу, Антонові Кабину, Василеві Малковичу, Василеві Вітковіцькому, Василеві Томичу, з якими спорудили криївку Кривоноса.

У яру, на присілку,
Де вказав Кривоніс,
Ми копали криївку
Поміж лип і беріз.
Захаращену пам'ять
І зневіру людей
Ми долаєм віками,
Мов болото і глей.
Тут копали повстанці,
Хлопці-молодюки,
А тепер на полянці –
Сивочолі дядьки.
Моцаки поховались
За кар'єри і страх,
Але ми не здавались
На холодних вітрах.
Прокладати стежину
До свобідних джерел
Мусим ми без упину,
Щоб нас ворог не зжер.

Бо криївка – це прихист
Від катівень і зрад,
Коли доленьки примхи
Нас січуть, наче град.
Знов падуть оборонці
Від снарядів і мін,
Бо на східному фронті
Вічно без перемін.
Та з'явилась надія,
Що збудилась Земля,
Що відплати подія
Впаде на москаля.
Хай криївка ця стане
Оберегом горян,
Україна хай встане
Із руїн та й із ран.
У яру, на присілку,
Де вказав Кривоніс,
Ми копали криївку
Поміж лип і беріз.

Богослужіння на честь свята Героїв. Середній Березів. 2019р.

Хор Березівської станиці ОУН-УПА. 2019р.

М. Симчич, нарден Я.Кендзьор, М.Сулятицький
на святі відкриття пам'ятника полковникові А.Мельникові
в його рідному селі Воля Якубова. 2006р.

Єпископ Юліан Вороновський з українцями м.Севастополя.
Третій від ліва — М.Симчич, в центрі — Іванка Дідух, третій від права —
її батько Іван Дідух, капітан 1 рангу, начмед ВМС України.
Севастополь, 1997р.

М. Симчич на тлі турецького підводного човна «Інону».
Крим, SeaBreeze-97

М. Симчич з американськими моряками.
Крим, SeaBreeze-97

М. Симчич на борту українського корабля «Гетьман Сагайдачний».

М. Симчич бере інтерв'ю у американських адміралів Генді і Фостера. Крим, SeaBreeze-97

XIV ВЗУН. У другому ряду — М. Симчич. Київ, 1997р.

У колі друзів: М.Симчич з американськими та японськими вченими-фізиками. Міжнародний симпозіум «Безпека укриття-94». Зелений Мис-Чорнобиль.

Родичі полковника А.Мельника на відкритті музею Провідникові ОУН. В центрі — М.Симчич, перший зправа — Б.Червак. Дрогобич, 1997р.

Друзі студентських літ.
М.Симчич та І.Вакарчук на Установчому з'їзді Руху. Київ, 1989р.

М.Симчич та Б.Ступка. Київ, 1987р.

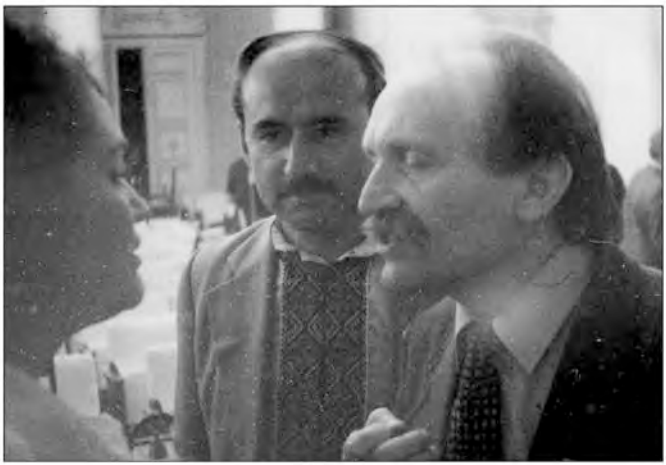

М.Симчич та В.Чорновіл. Львів, 1990р.

М.Симчич з американськими та канадськими журналістами під час зустрічі з президентом США Дж.Бушем-старшим. Перша зліва — Христина Фріленд. Київ, 1990р.

М.Симчич виступає на відкритті пам'ятника полковникові А.Мельникові у його рідному селі Воля Якубова. 2006р.

М. Симчич та М.Вінграновський. Рівне, 1984р.

М. Симчич та А.Роговцева з акторами ужгородського театру. Київ, 1987р.

М. Симчич, Г. Швера, В. Заровський. Прип'ять, 1986р.

В. Заровський, М. Симчич, М. Радченко. Дізель-електрохід «Чайковський». Плавмістечко «Білий Пароплав», Зелений Мис, 1986р.

Від ліва — кор. «Радіо Свобода» Пол Куін Джадж, М. Симчич, професор із Кракова В. Мокрий. Установчий з'їзд Руху. Київ, 1989р.

М. Симчич (перший зліва), В.Заровський (третій зліва) з групою радіаційно-хімічної розвідки, м. Прип'ять, 1986р.

М. Симчич, Ч. Айтматов, М.Жванецький, О. Сулейменов на з'їзді письменників у Москві. 1986р.

Голова ОУН, останній президент УНР в екзилі М. Плав'юк та М. Симчич після лекції в Політехнічному інституті. Київ, 1995р.

М. Симчич та А. Цісик. Львів, 1967р.

М. Симчич біля ще не зруйнованих могил Січових Стрільців. Львів, Янівський цвинтар, 1967р.

Студенти-фізики «експериментуют» на природі.
Від ліва — М. Рачкевич, М. Симчич, В.Дмитрук, М.Федишин. Львів, 1972р.

М. Симчич і С. Павлюк біля королівського замку у Підгірцях. 1973р.

М. Симчич (батько автора) під час служби в польській армії. 1938р.

М. Симчич (батько автора, п'ятий від ліва у третьому ряду) під час навчання у школі підофіцерів санітарних. Львів, 1938р.

Члени Братства ОУН-УПА біля пам'ятника С.Бандері в Середньому Березові. 2016р.

М. Симчич та М. Сулятицький (в центрі) з друзями на відкритті пам'ятника Р. Шухевичу. Івано-Франківськ, 2019р.

Від ліва — В. Хороб, М. Симчич, М. Карпенко. Івано-Франківськ, 1986р.

ЗМІСТ

ЗБРОЯР ДУХУ ЄДНАННЯ. Передмова М. Сулятицького 4
Розділ 1. **ВОЛЯ — ІМПЕРАТИВ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ** 11
СПОЛУЧНИКИ ОПАНАСА ЗАЛИВАХИ
1. САКРАЛЬНІСТЬ МИСТЕЦЬКОЇ ТРІАДИ 11
2. «АРЕШТАНТСЬКОЮ ЧАШЕЮ ЧАЮ ПОМЯНІМО»,
АБО КУДИ ХИЛИТЬСЯ ШОСТИЙ ХАРКІВ? 13
3. ЗА ЩО НАС БОГ КАРАЄ? 15
4. СЛАБКІ НА ВТОРИ 19
5. МОДЕРНІСТ З УКРАЇНСЬКИМ ОБЛИЧЧЯМ 21
6. «ВЕРТИКАЛІ» І «СПОЛУЧНИКИ», ПРЕМІЯ ЧЕСТІ,
АБО «НЕ ТАК СТРАШНІ РОСІЙСЬКІ ВОШІ ЯК УКРАЇНСЬКІ ГНИДИ» 25
7. «ЧУМАЦЬКА ВЕЧЕРЯ», АБО МОНУМЕНТАЛЬНИЙ
СИМВОЛІЗМ УКРАЇНСЬКОЇ ДУШІ 28
АДЕПТИ МАЛОРОСІЙСТВА
1. МАЛОРОСІЙСТВО — ЦЕ ЗРАДА, АГЕНТУРНІСТЬ, КАПІТУЛЯНТСТВО..... 34
2. ДВОЛИКІ ЯНУСИ І НЕДОСЯЖНІ 37
3. НЕ АНТИШТОНЬ, А АНТИМАЛОРОСІЙСТВО..... 40
4. PATET OMNIBUS VERITAS 44
ВОЛЯ — ІМПЕРАТИВ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ
1. Б'ЮТЬ НЕ В ТУ СТОРОНУ 47
2. «НЕМА МІСЦЯ ВОЛІ…», АЛЕ «МАЯКИ» ВОЛІ Є! 49
3. КРІЗЬ ПРИЗМУ «ТРИЗНИ» 50
4. ОБЕРТОНИ НАДМІРНОЇ ЛЮБОВИ 51
5. ЗНОВУ — ЛІКВІДАЦІЯ? 54
6. «ANSICHTEN EINES KLOWNS» ЧИ «ГЕТЬ ВІД МОСКВИ»! 55
«СТОЛІТТЯ ЯКОВА» ПІД ПРЕСОМ ПАРАДИГМИ
«РУССКАВА МІРА» 57
1. СПОДВИЖНИКИ І ПЛЮГАВЦІ УКРАЇНСЬКОГО КІНО 57
2. НЕМА СЕЛА БЕЗ БОЛОТА 59
3. ЯК ОБМЕЖИТИ «ОБМЕЖЕНИХ»? 62
АНАФЕМА НА ГЕТЬМАНА МАЗЕПУ
І «НАЦІЯ З РЕПРЕСОВАНОЮ СВІДОМІСТЮ» 64
ПЕРЕВАГА НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ 79
НЕСКОРЕНИЙ БОРЕЦЬ З ПРОВІНЦІЙНІСТЮ..... 88
1. ПРОВІНЦІЙНІСТЬ — НЕ ТЕРИТОРІЯ, А ПСИХОЛОГІЯ 88
2. АРИСТОКРАТ ДУХУ..... 92
3. АКТОР, ВАРТИЙ ДИВІЗІЇ 95
ФІЛОСОФІЯ КОНФОРМІЗМУ ЧИ «ТАНГО СМЕРТІ»? 99
1. НА «КОНИКУ» НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ 99
2. РЕФЛЕКСІЇ І ФАНТОМИ 109
ЗОРЕСЛОВО 120
ПОЕТ СТРАТЕГІЧНОГО МИСЛЕННЯ 123
НАПЕРЕДОДНІ ЧИ «НАКАНУНЄ»?,
АБО ОПТИМІСТИЧНЕ КРЕДО МИХАЙЛА СИДОРЖЕВСЬКОГО 134
ЗА ШИРМОЮ ІВАНИЧУКОВОЇ ГЕНІАЛЬНОСТІ 141

Розділ 2. **УКРАЇНОТВОРЦІ** 146
СИМВОЛ СПРАВЖНЬОГО ГЕРОЇЗМУ 146
ЛИЦАР ДЕРЖАВОТВОРЧОГО ЧИНУ 153

СВІТЛО ЛЮБОВІ КОЛОМИЙСЬКОГО СОБОРУ
ПРЕОБРАЖЕННЯ ХРИСТОВОГО 157
ПАМЯТНИК ГЕНЕРАЛОВІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УПА 159
БІЛЬ ПАМ'ЯТИ, АБО КОМУ ВИГІДНО РОЗДМУХУВАТИ
ПОПЕЛИЩЕ ВОЛИНСЬКОГО КОНФЛІКТУ 161
ВАТРА НАЦІОНАЛЬНОГО ЄДНАННЯ 164
ЄВРОМАЙДАН — ЕСТАФЕТА РЕВОЛЮЦІЇ,
АБО «НАС НЕ ПОДОЛАТИ!», «НАС НЕ ЗАЛЯКАТИ»! 166
СЛЬОЗИ ЧИ «АРГУМЕНТИ»? 169
УКРАЇНОТВОРЦІ 172
СКЕЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ДУХУ 175
AB OVO 178
ОБИРАЄМО ДО ДЕРЖДУМИ РОСІЇ
ЧИ ДО УКРАЇНСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ? 187
ОЛЕКСАНДР ШЕВЧЕНКО: ДЕРЖАВНІСТЬ,
ДУХОВНІСТЬ, ДОБРОБУТ 193
ПАМЯТНИК СОТЕННОМУ УПА — ДОБРЕ,
А СОТНЯ ВИШКОЛЕНИХ УПІВЦІВ БУЛО Б ЩЕ КРАЩЕ 196
ВОЛОНТЕР НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ 200
КРЕАТУРА НАЦІОНАЛЬНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ 206
1. ВИКРИВАЙМО АДЕПТІВ ДЕСТРУКЦІЇ 206
2. «ДЖЕВЕЛІНИ», ДЖАМАЛА І «ГАРТ НАЦІЇ» 208
3. ЧИ НЕ ПОРА ЗОЛОТІ КАЙДАНИ КАЗНОКРАДІВ
І КОРУПЦІОНЕРІВ ПОМІНЯТИ НА КРИМІНАЛЬНІ? 211
ПЕРША ЛАСТІВКА ПРИКАРПАТТЯ,
АБО ПОВЕРНЕННЯ ОКСАНИ ЗАТВАРСЬКОЇ 212
1. ГОРЕЛЬЄФ І КАМІННЕ ЯБЛУКО 212
2. МИТЦІ — ДІТЯМ 213
3. ЗМАГАЙМОСЬ У ДОБРІ, АБО БЛАГОСЛОВЕННЕ КРЕЩЕНДО 215
4. «У ЯБЛУНОВІ, ЗА РІЧКОЮ» 217
МАГІЯ АКТОРСЬКОГО ТАЛАНТУ 219
ЗНАКИ ВСЕВИШНЬОГО,
АБО БУДІВНИЧИЙ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА 222
ЧОРНОБИЛЬЦІ: ГЕРОЇ ЧИ ІЗГОЇ? 228
ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ МОГЛО НЕ БУТИ 233
1. РБМК І СМЕРТЕЛЬНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ 233
2. АТОМНІ ЗАГРОЗИ І СВІТОВА КОНЮКТУРА 235
3. ЦІНА САМООБМАНУ, АБО ПОМИЛКА АКАДЕМІКА АЛЕКСАНДРОВА 237

Розділ 3. **МІЦНІЙМО НА ГОРЕ ВОРОГАМ** 241
ЕСТАФЕТА НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО ГАРТУ 241
ВІЙНА МИРОСЛАВА СИМЧИЧА 242
ГЕРОЇ ПОВИННІ ЖИТИ 244
КРИВОНІС — НАРОДНИЙ ГЕРОЙ 246
ПАНАХИДА НА ПЕРЕВАЛІ 249
СВЯТКУЙМО НА ЗБИТКИ ВОРОГАМ 252
1. У БЕРЕЗОВАХ ЗАФЕСТИВАЛИЛО 252
2. СВЯТО ДУШІ, АБО НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА
ПОТРЕБУЄ ПІДТРИМКИ 254
ВИКЛИК 258
КОНСОЛІДАЦІЯ ОУН: PRO ET CONTRA 260

1. БЕЗАЛЬТЕРНАТИВНІСТЬ КОНСОЛІДАЦІЇ ОУН 260
2. ХРЕСТОМ І МЕЧЕМ, АБО ЕМФАТИЧНА ПРАВДА ВІЙНИ 266
3. ВИХОВАТИ НАЦІОНАЛІСТИЧНУ ЛЮДИНУ ВОЛІ, ЧЕСТІ І ПОСВЯТИ 270
4. «НЕ СМІЄ БРАТ НА БРАТА ЙТИ У БІЙ!» 274
5.ПІДТРИМКА УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ—КЛЮЧОВЕ ПИТАННЯ 280
ДЗВІН ЯБЛУНІВСЬКИХ КРИНИЦЬ 283
СОТЕННИЙ УПА КРИВОНІС: «УКРАЇНЦІВ З ПОЛЯКАМИ
МАЄ ОБ'ЄДНУВАТИ СПІЛЬНЕ МАЙБУТНЄ» 285
І ДО НАС ПРИБУЛА ВІЙНА 288
АВТОПРОБІГ «СЛАВА ГЕРОЯМ УКРАЇНИ»! 291
ЗОРЯНИЙ ЧАС КОНОВАЛЬЦЯ 293
«ХОЧ ПРОПАДЬ, АЛЕ НЕ ЗРАДЬ»!,
АБО «НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИБІР» ДИСКУТУВАВ З НАРДЕПОМ 296
«СВІТОВИД» ЕМІЛІЇ БЕРЕЖНИЦЬКОЇ 300
ТРІУМВІРАТ ПАМ'ЯТНИКІВ — КРОК ДО ЄДИНОЇ ОУН 302
ПОВСТАНСЬКА ВАТРА, МУЗЕЙ УПА І ГРУШІВКА 306
1. ПОДІБНО ДО ГАЛІЛЕЯ 306
2. УНІКАЛЬНИЙ МУЗЕЙ УПА 307
ТУРБУЛЕНЦІЯ НАВКОЛО БАНДЕРИ 309
РІЗДВО З ПОДИХОМ НЕКРОПОЛЯ 312
ЧИН СВЯТА ГЕРОЇВ 319
ЗАГРАВА ПОВСТАНСЬКОЇ ВАТРИ 322
НЕВИЧЕРПНЕ ДЖЕРЕЛО ДУХОВНОСТИ 324
ПРОДОВЖУЙМО СПРАВУ ПРОВІДНИКА СБ ОУН УПА
ГЕНЕРАЛА УПА МИКОЛИ АРСЕНИЧА 329

Розділ 4. **ДУХОВНЕ ЗЦІЛЕННЯ СЛОВОМ** 330
«БЕРЕЗІВСЬКІ ЛІТЕРАТУРНІ ПОСИДЕНЬКИ» 330
ВІДНОВЛЕННЯ 332
ВОСКРЕСІННЯ ВЕСІЛЬНОГО БАРВІНКУ 334
ОЗНАКИ ТВОРЧОГО РОСТУ 341
ДУХОВНЕ ЗЦІЛЕННЯ СЛОВОМ 343
КРИТЕРІЇ ПОЕТИЧНИХ ВЕРШИН 344
ВШАНУВАЛИ ГЕРОЯ УПА 346
ГЕРОЯМ СЛАВА! 350
МИКОЛА СИМЧИЧ: «ПИСЬМЕННИЦЬКЕ І ЖУРНАЛІСТСЬКЕ СЛОВО
МАЮТЬ СТАТИ ЗБРОЄЮ…» 352
ПАРАДОКСИ ЛІТУПОДОБАНЬ,
АБО НЕ ВИКРЕСЛЮЙТЕ З ЧИСЛА ЖИВИХ 358
МОСТИ ДО КОНЦЕПТУ КРАСИ 360
СВІТИЛЬНИК ЖИТТЄСЛОВА, АБО ЧОМУ УКРАЇНЦЯМ
ПОТРІБНІ НАТО І НАЦІОНАЛІЗМ 372
МІСІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕЛІТИ 372
ВИШИВАТНИКИ 374
НАТО, НАЦІОНАЛІЗМ І ПРИМУСОВА МІМІКРІЯ 376
UBI CONCORDIA, IBI VICTORIA 380
СОРАТНИК Т.Г. ШЕВЧЕНКА – ДОНЕЧЧАНИН 384
ПОЕТ ЯНГОЛЬСЬКИХ ПАРАДОКСІВ 386
МОДАЛЬНІСТЬ «МОДЕРНОГО НАЦІОНАЛІЗМУ» 392
СОТЕННИЙ УПА МИРОСЛАВ СИМЧИЧ-КРИВОНІС: «АМЕРИКА ПОВИННА
ВИПРАВИТИ ПОМИЛКИ МИНУЛОГО» 402
МОНУМЕНТАЛЬНІСТЬ ГЕНЕРАЛА ШУХЕВИЧА 404

Розділ 5. ВІРШІ 407
УКРАЇНСЬКІ АТОСИ 407
NACHTIGAL, або «ТАМ СОЛОВЕЙКО ЩЕБЕТАВ» 409
СЦЕНА 410
ОСАННА 412
В ОБОРОНІ КАРПАТ 413
КОЗАЦЬКА СУТНІСТЬ АКТОРА 417
ДУША СПІВАЄ 418
ВАМПІРУ – «РУССКОМУ МІРУ» 419
ВИБАЧЕННЯ 419
КРИК ЯБЛУНІВСЬКИХ КРИНИЦЬ 422
ДОЛАЙМО БАР'ЄРИ ПАМ'ЯТІ 423
БАЛАДА 424

ДОДАТОК 427
ТАРАС МЕЛЬНИЧУК НЕ БУВ ПОФІГІСТОМ! 427
ЧОМУ РОЗВАЛ НСПУ ПРИШВИДШУЄТЬСЯ 428
ГАЛЬМІВНА РЕАБІЛІТАЦІЯ 433
МУЧЕНИЦЬКА РЕАБІЛІТАЦІЯ СОТЕННОГО ОУН-УПА МИРОСЛАВА СИМЧИЧА–КРИВОНОСА, або АБСУРДНІ ВИРВИ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА 435
ВІДЛУННЯ РУШІРСЬКОГО БОЮ 442
ВЕЛИЧ ДУХУ І ЧИНУ СОТЕННОГО ОУН-УПА МИРОСЛАВА СИМЧИЧА-КРИВОНОСА 446
МОНУМЕНТАЛЬНА ХОДА ПОЛКОВНИКА АНДРІЯ МЕЛЬНИКА 449
НЕ ПО-ХРИСТИЯНСЬКИ 452
КРЕАТИВ 456
«НАЦІОКРАТІЯ» МИКОЛИ СЦІБОРСЬКОГО 464
КРИЇВКА 472
НЕ ЗАМОВЧУЙМО ПРАВДИВУ ІСТОРІЮ 475
ПІЄТА СВІТЛА І ТІНІ 479
ТРІУМФ АНСАМБЛЮ «КРИШТАЛЬ» 490
ВІТАННЯ 492
«ЦЕГЛА» ПРАЦЮЄ НА «КІРПІЧ» 493
ТВОРЕЦЬ «ПЕЧЕНІЖИНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ» 496
ФАКЕЛ СВОБОДИ, ДУХУ І ЧИНУ РОМАНА ШУХЕВИЧА 500
ТЕЛЕКАНАЛИ ДЕШЕВШІ НІЖ ТАНКИ і ЕФЕКТИВНІШІ, або РЕВАНШ В ДІЇ 506
ЩЕ ОДНА СПРОБА НАЦІОНАЛЬНОГО ПОРЯТУНКУ 511
ВИШГОРОДСЬКИЙ ХАРАКТЕРНИК 516
БЛАГОСЛОВИ НАС, БОЖЕ! 522
ЗАСЛУЖЕНИЙ УЛЮБЛЕНЕЦЬ МЕЛЬПОМЕНИ 524
РЕГІТ 525
МАТ – РОДІНА КАМУНІЗМА 527
МОВОЗАХИСНИЙ БАСТІОН ІВАНА МАЛКОВИЧА 527
АБО В НАТО, АБО В НЕБУТТЯ 530
ДРУЖНЄ ВІТАННЯ 533
ЗАХИЩАЙМОСЯ! 534
КРИЇВКА 535
СВІТЛИНИ 536
ЗМІСТ 554

СИМЧИЧ МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ

СКЕЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ДУХУ

"Писаний Камінь"
Косів
2020

Комп'ютерна верстка і дизайн:
Роман Симчич

Видрукувано в ПП "Писаний Камінь"
Свідоцтво Держ. реєстру: серія ІФ, № 5083
Івано-Франківська обл., м. Косів,
вул. Незалежності, 28.
Тел-факс: 0673420747
E-mail: Evrika-pk@ukr.net

Підписано до друку 01.06.2020. Формат 70x100\16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Cambria.
Тираж 500 прим. Замовне 529.